

Guazzo, Francesco Maria. Compendium maleficarum ex quo nefandissima in genus humanum opera venesica, ac ad illa vitanda remedia conspiciuntur. 1995.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer [ici](#) pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés sauf dans le cadre de la copie privée sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

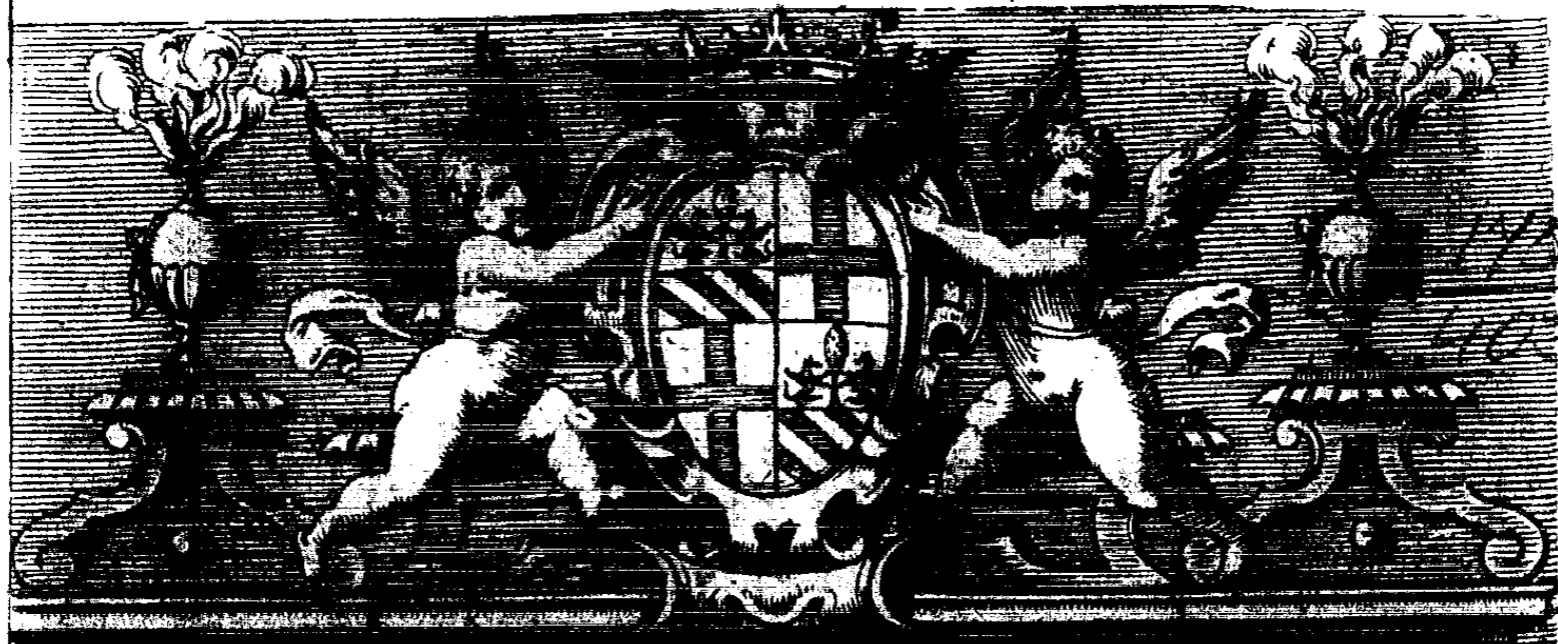
*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source Gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue par un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

COMPENDIUM
MALEFICARVM,

*Ex quo nefandissima in genus humanum
opera venefica, ac ad illa vitanda
remedia conspiciuntur. Guazzo*

*Per Fratrem Franciscum Mariam Guaccium Ord. S.
Ambrosij ad Nervus Mediolani compilatum.*

*In hac autem secunda aditione ab eodem au-
thore pulcherrimis doctrinis citatum;
exemplis auctum, & remedijs lo-
cupletatum.*

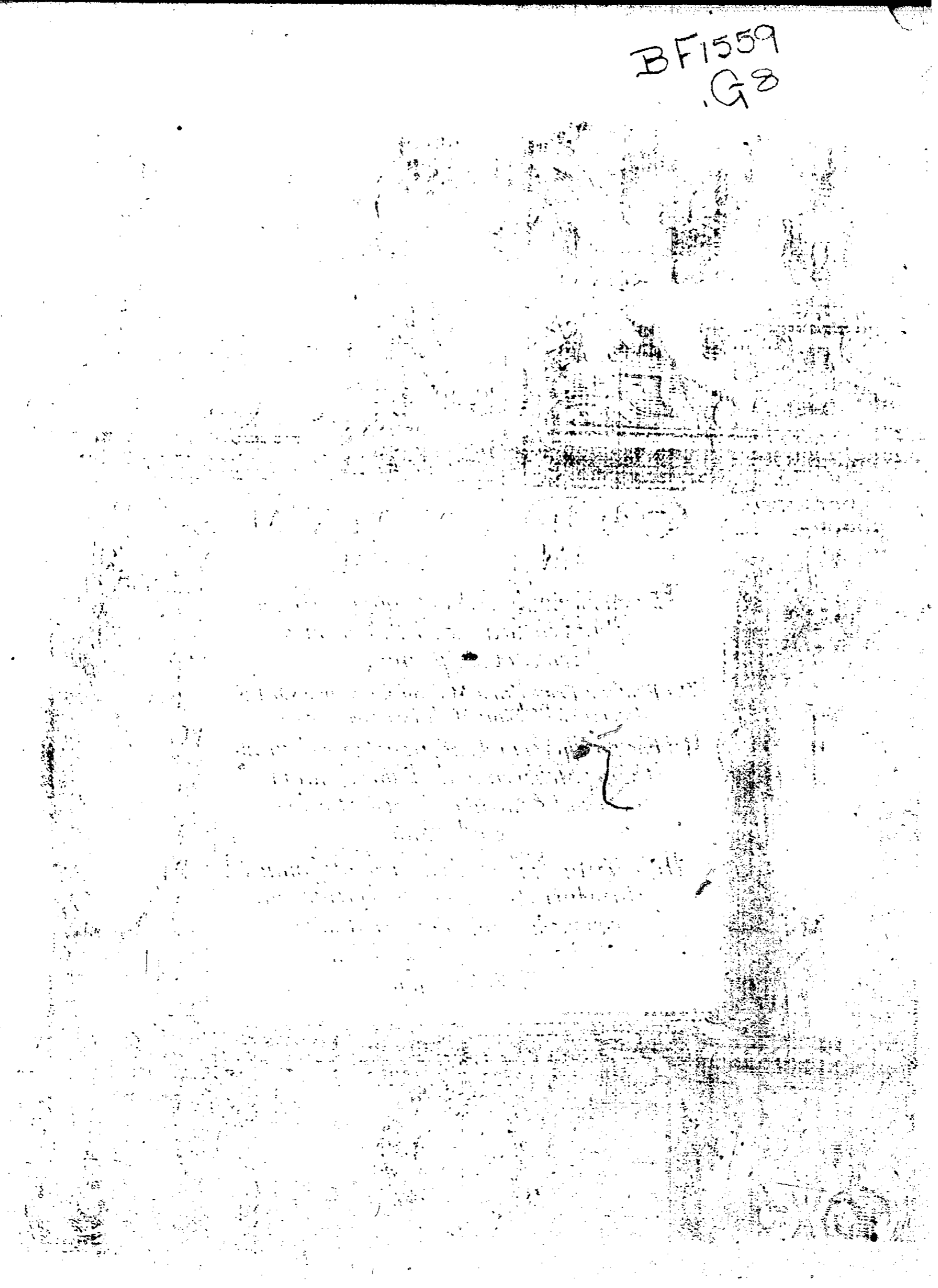
*His additus est Exorcismus potentissimus ad
soluendum omne opus diabolicum; nec
non modus curandi febricitantes,
28. 2. ad Dei gloriam, & homi-
num solatium.*

1872

Ex Collegij Ambrosiani Typographia. 1626.

BF1559
.G8

ILLVSTRISSIMO

D. D. ANTONIO SORBELLONO
COMITI MVNIFICENTISSIMO.

F. FRANCISCVS MARIA GVACCVS
*Religionis Ambrosianæ ad Nemus Alu-
mnus felicitatem.*

NTIQVI Philosophi artis, &
Naturæ secretorum indagatores
acerimi, si quæ reperissent olim se-
creta, ad prauorum hominum ne
deuenirent notitiam, varijs occul-
tare modis, ac figuris, confue-
runt. Sic docet S. Hieronimus, cum dicit, in Apo-
calypsi tot latere mysteria, quot verba. Iudeorum
quoq; peritissimi confirmant, Moysen, simplicibus
verbis, dum describit cæli, & terræ creationem, inef-
fabilia secretorum mysteria operuisse. Contra ve-
rò nostris temporibus, qui studuerunt, & student
animæ, & corporis hominum sanitati, quidquid dia-
bolica arte contra humanum genus, Sagæ, Lamiaë,
Necromantici, & id genus facinorosorum hominum
moliri student, illa, tamquam nota, & aperta, per
ipsummet confessiones, Sortiariorum, omnia scri-

ptis per ipsos nobis innotuerunt. Cum autem diabolus, qui olim in Idolis, vt ait Hieronimus habebat domicilium, ab illis disiectus sit; nunc peiora
collat. Idola in Hereticorum animis fabricauit. *7. c. 32.* Cassianus enim, non magis antiquus, quam grauis Author affirmat audiuisse se diabolum dicentem; per Arium & Eunomium falsi dogmatis impietatem se parturisse. Quare factum est, vt sicut expleto bello, milites hinc, inde diffusi, vias occupando prædones fiunt: ita demones, destructis, quæ tunc vigeant heresibus, quasi in quibus colebantur euersis templis, noua habitacula in alijs hominibus quæsierunt, & quærunt. Et quemadmodum, vt plurimum famem pestilentia sequitur; ita heresim, varia curiosarum artium sequuntur genera; ratio est, quia, vt in fame coguntur gentes vilioribus vti cibis; quibus fit, vt corruptis humoribus oriatur pestis: ita heretica vidente prauitate, dum homines, sensibus Scripturæ corruptis vtuntur, ad Magicas artes, quæ quasi animi morbi sunt, deueniunt. Quobiam verò pestis hæc, per sciendi cupiditatem innatam (indirectam tamen) breui se per orbem totum diffudit; Tartarea pro celestibus; falsa, pro veris, & noxia, pro vtilibus obtinuit. Quamobrem, viros quamplurimos Sagacitate, Sapientia, ac probitate suffectos, ad venenatas hæc euellendas herbas scriptis impulit; quos authores, sicut qua potui industria legere non omisi, sic de eorum diuitum mensa quasi quibusdam collectis micis, vtcunq; potui, in vnum adegi,
ac

ac id genus scientiæ esurientibus, in hac secunda
æditione multo copiosius, quàm in prima, libenter
exposui, vt non solum iuxta morbi genus ægris me-
dicina paretur, sed etiam, vt horum hereticorum co-
gnita nequitia, discant gentes ab eis quàm longissi-
mè fugere; sunt enim, vt ait Apostolus, sydera er-
rantia, quibus tenebrarum procella seruata est in
æternum, & quisquis illorum errorem sequitur, por-
tu æternæ salutis perdit, illos graui perire naufra-
gio necesse est. Cum ergo de Patrono deligendo
(quo auspice tutus liber exiret) quærendum mihi
esset, verebar docti viri iudicium subire, sed quia
alicuius erat subeundum, illum elegi, qui iudicare
posset, cum non magis tutelam, quàm censuram
amem, sic dictante natura, & vsu, vt à peritis minus
doceri, & moneri, quàm ab imperitis applaudi, &
laudari, grauer. Sagarum igitur, Magorumq; ver-
sutias, & calliditates in humanam perditionem ex
authoribus collectas (opus non mediocrè laborio-
sum) Illustrissime Domine ea, qua decet humilitate,
singularis in te meæ obseruantia signum exhibeo.
Nec est, quod nunc magnificentiam, splendorem
doctrinam, celsitudinem, munificentiam, pietatem,
ac præclarissimas huius generis virtutes, & laudes
tuas, scriptis præconer, quia hoc tentare esset, tedi
soli lumen addere, & aquæ guttula oceanum in tu-
mescere, cum vnaqueq; harum per se, tantum splen-
doris, nitorisq; pariat, & præferat, quantum ad
quasuis densissimas fugandas tenebras sufficere
posset.

posset. Idcirco, multo laudabilius fore adiudicari,
silentio inuoluere, quam minus sobriè de eo dicere,
quod perfectè explanari minimè potest. Quare, si,
vt spero, pro innata humanitate tua, tibi vni proba-
tum fuerit, facile tetricorum superciliosa iudicia
contempsero. Dat. Faxit Deus, vt te nobis lon-
geum, & incolumem seruet. Ex Cœnobio nostro
Sancti Ambrosij ad Nemus Mediolani sexcentesi-
mo vigesimo sexto supra millesimum.

AD LECTOREM

AUTHORIS PRAEFATIO.

Nter innumerabilia Dei beneficia, quae
indies in vniuersum genus humanum,
et in fideles praecipue suos Diuina exer-
cet misericordia, hoc vnum crediderim
esse singulare, Cognitio, videlicet, mali-
tia. & impietatis hostium tam visibilibus, quam inuisi-
bilibus nostrorum: ut cognita eorum calliditate, ponamus
obstacula, vbi offendiola parant illi, & tentant. Quor-
um verò superbia eorum, qui Deum oderunt indies gra-
datim ascendit, & crescit semper, & non veretur huma-
ni generis virulentis hostis, cuius seuitia magis, ac ma-
gis incalescit, nobis acutissimas disseminare spinas, dolo-
rum, tribulationum, infirmitatum diuersorum generum,
quamuis sibi tribula metat: aeterna supplicia propria au-
gere, ac penas exacerbare, dummodo hominum multitu-
dinem, quam possit maiorem ad Inferna deducat, imagi-
nemque excellentissimam, & Diuinam, Christi pretioso
sanguine lotam decolorare, conspurcare, & inficere: &
libertatem in seruitutem redigere valeat. Hinc est, quod
eius malitiae consultum habere vnicuique nostrum debet
esse cordi; circuit enim tamquam leo rugiens, querens
quem deuoret: & quamuis hostile ferrum in suamet pra-
cordia vibret, & conuertat, nihil tamen finit intentatum,
nihil inausum. Imò, si nouit animos imbecilles, ac
pauidos, vim facit: si imperterritos, & constantes, vul-
pem

pem induit, ut fallat, quin mille nocendiarum habeat in-
numeris utitur modis, superstitiosis artibus, & curiosis,
ut mortalium animas à Deo abducatur, & ad stulta eius
commenta attrahat: quae omnia per fascinationes, & sor-
tilegia mirè exercet. Ergo huiusmodi eius malitia per
se, & per membra sua à multis iam saeculis in perniciem,
& corporum, & animarum disseminata, satis constat per
opera Magorum, Maleficarum, Sortiariorum, & Saga-
rum, quarum specimen praese fert praesens volumen, ex
cuius animadversione pullulabit Veritas. Ut autem
Unusquisq; censurare sibi possit, seriem hanc, cui, Com-
pendium Maleficarum nomen addixi, & lectitet, &
perlegat: & sicut diuersae sunt artes nocendi per exempla
patentes, diuersa sunt etiam remedia illis contraria, ut
cognito contra, apponatur & pro. Si quid igitur, Lector,
erit, in quod horum exemplorum lectio possit animad-
uertere, & inde etiam medellam trahere, manibus in al-
tum elatis, Deo gratias; qui ad sui gloriam, Daemonum
confusionem: animarum exercitium: iustorum perfe-
ctionem, ac damnatorum poenam permittit, ita grassari
Dæmones ad omnium Doctrinam, & instructionem.

INDEX
MATERIARVM,
QVÆ IN HOC OPERE
continentur.

IN PRIMO LIBRO.

Q uanta, & qualis sit vis imaginationis.	1
Q uod De Magia, & quot nam sint Magiæ species.	4
An Magia habeat quosdam effectus veros.	15
Magi per diabolum mira faciunt.	18
Quasnam formas consueverit assumere diabolus ad homines decipiendos.	23
Miros effectus veteres olim Magis tribuerunt.	30
De pacto expræssio, & tacito Magorû cû diabolo.	33
Sortilegi, diris impræcationibus, & factis petunt pluuiam, grandines &c.	46
Quid possint Magi circa æterna.	51
An diabolus verè possit ditare suos.	57
An Magi aliqua sensibilia possint arte sua gignere.	59.
An dæmones fiant succubi, & incubi, & an ex tali concubitu possit sequi generatio.	62
An Sagæ vere transferantur de loco ad locum, per nocturnos conuentus, & quo nam modo se gerant in illis.	68
An possint Magi transformare corpora ex vna specie in aliam.	96
An bestia loqui possint arte Magorum.	100
	b An

I N D E X.

- An diabolus possit facere, vt quis tormenta non sentiat, dum quaestioni exponitur. 104
- An Magicis artibus, & opera daemonum sexus immutari possit. 106
- An defuitoru animę mortalib. possint apparere. 109
- De diuersis daemonum, siue spectrorum apparitionibus. 126
- Quid possint inter se Cacodemones per Magiã. 138

I N S E C V N D O L I B R O.

- D**E Maleficio somnifico. 141
- De maleficio venenariõ, & quot sint genera maleficarum. 152
- De maleficio ligaminis. 156
- De maleficio amoris, & odij. 168
- De maleficio incendiario. 161
- Sagæ vtuntur cadaueribus humanis ad necem hominum. 149
- Diabolus vult hereditariam profapiã in sagis. 164
- Sagaru diuersi in genus humanu modi vindictę. 174
- De morbis varijs a diabolo illatis. 185
- Quare Deus permittat diabolum sic grassari per maleficia. 194
- De vana obseruantia, & superstitione. 210
- De sortibus, & quot sint genera sortium. 217
- Metus incussus maleficis, ac verbera sunt optimum remedium ad auferendas, quas intulerunt infirmitates. 219
- De somnijs, reuelationibus, visionibus, seu apparitionibus. 272
- Quam

I N D E X.

Quas nam leges habeant malefici in inferendis, curandisq; morbis. 247

Malefici in curandis infirmitatibus admiscunt semper aliquid religionis. 250

De prouocatione ad Iudicium. 251

De purgatione monomachiae. 253

De purgatione vulgari per ignem. 264

Post multas impietates à maleficis patratas, dæmon tandem conatur eos ad interitum per ipsorummet manus inducere. 255

Quos semel corripuit diabolus, hos obnixè retinet, etiam in tormentis ante Iudices constitutos: in interioribus sacrarijs, ac vbilibet. 259

Summarium omnium scelerum maleficorum paucis contentum. 262

De superstitiosis, & diuerso Magorù malo fine. 273

I N T E R T I O L I B R O .

AN liceat tollere maleficium ratione curandi maleficiatum. 277

Signa cognoscendi dæmoniacos. 285

Signa cognoscendi simplicem maleficiatum. 288

Diuinæ benignitatis, & dæmoniacæ Tyrannidis recens exemplum. 295

De tempestatibus multiplicibus. 290

De remedijs contra grandines, & tempestates. 302

Benedictio contra vermes, locustas, mures &c. campos, & aquas inficientes. 307

Remedia cōtra Incubos, & Succubos demones. 309

Remedia contra maleficia amatoria, vel odiosa. 310

I N D E X.

Remedia pro domo à spectris vexata.	313
Remedia contra maleficia lumentorum.	314
Remedia contra maleficia ligaminis.	315
De remedijs naturalibus contra maleficia.	316
De remedijs diuinis, & supernaturalibus.	319
De fide.	323
De Baptismo.	324
De Confessione.	328
De Confirmatione.	331
De Eucharistia.	332
<i>Exempla.</i> Non est iocandum cum dæmonibus.	337
De Oratione.	338
De Angelo custode.	340
Auxiliū singulare B. Mariæ Virginis.	343
De signo S. Crucis.	344
De aqua benedicta.	347
De virtute salis, panis, cerei, Agni Dei benedicti.	350
De sonitu campanarum.	355
Exorcismus virtutis eximiæ ad soluendum omne opus diabolicum &c.	357
Benedictio quorumcumq; comestibilium.	379
Benedictio ignis ad comburendum &c.	379
Benedictio medicinalium.	380.
Benedictio olei ad vngendum infirmos.	381
Modus curandi febricitantes.	384

F I N I S.

IN.

INDEX
A V T H O R V M

In Opere Citatorum
Ordine Alphabetico distinctus.

A

Abulensis.
Adrianus.
Andreas Casalpinus.
Anastasius Nicenus.
Ananias.
Adoricus.
Alexander de Ales.
Antonius Andreas.
Ambrosius Calepinus.
Andreas Thevetus.
S. Ambrosius.
Amatus Lusitanus.
Ambrosius Ansbertus.
S. Antoninus.
S. Antonius.
Angelus.
Alphonsus Villegas.
Alphonsus à Castro.
Albertus Leander.
Alexius ab Alexio.
S. Athanasius.
Apollonius.
Apuleius.
S. Augustinus.
Arnobius.
Artemidorus.
Aucenna.
Antonius Bonfinius.
Antonius Torquemada.

B

Baptista Porta Neapolitanus.
Bartholomeus Spincus.
Bartholomeus.
Banairolus.

S. Basilius.
Balduinus Ronsens.
Belloforestus.
Beda Venerabilis.
Binsfeldius.
S. Bernardus.
Bernardus Luxemburgus.
Blcsensis.
Burcardus.
Bredembachius.
S. Bonaventura.
Bernardus Arlunus.

C

Caietanus.
Cantipratensis.
Calcidius.
Canzellarivus Parisiensis.
Cardanus.
Castaneda.
Cedrenus.
Censorinus.
Collumela.
Conaruias.
Castrensis.
Cesarius Cisterciensis.
Casalpinus.
Cesar Baronius.
S. Cyprianus.
Chieza.
Cassianus.
S. Cyrillus Alexandrinus.
S. Clemens.
Clemens Alexandrinus.
Claudianus.
Claudius Charondas.

INDEX.

Cocceius Sabellicus .
 Constantinus Presbyter .
 Cornelius Gemma .
 Comineus .
 Concilium Antifiodorense .
 Cornelius Chempenfis .
 Concilium Nicenum .
 Concilium Tridentinum .
 Concillium Romanum .
 Concilium Antiachenum .
 Concilium Carthaginense .
 Cornelius Tacitus .

Crespetus .
 S. Chrysofomus .
 Cromerus . Crancius .
 Cumanus . Cyruelus .

D.

S. **D** Amascenus .
 Daniel .
 Dion Xiphilin .
 Dionisius Cato .
 S. Dionisius Areopagita .
 Dionisius Cartusianus .
 Dodechinus .
 Dioscorides . Discipulus .
 Dominicus Sotus .
 Dardanus . Dodoneus .
 Dubrauius . Durandus .

E.

Æ Lianus .
 Aeneas Silvius .
 Emanuel Costa .
 Epiphanius .
 Euantes . Eusebius .

F.

F Edericus Iameti .
 Fernelins .
 Feuardenus .
 Ferdinandus de Castille .
 Florimundus Raemundus .
 Fontanus . Fulgosius .

Philo .
 Phlegon Tralianus .
 Philostratus .
 Franciscus Bentius .
 Franciscus Lopezius .
 Franciscus Picus .
 Firmilianus .
 Philippus Camerarius .
 Franciscus Valesius .
 Franciscus Zammarinus .
 Fracastorius .

G.

G Alenus .
 Gabriel .
 Gaspar Spitillus . Gelius .
 Georgius Pictorius .
 Godclmus . Glicas .
 Gonzalvus Mendoza .
 Godescalcus Hollenus Augustin .
 Gothifredus .
 Gregorius Turonensis .
 Gratianus .
 S. Gregorius Nifferus .
 Gregorius Casariensis .
 S. Gregorius Nazianzenus .
 Gulielmus Neubrigensis .
 Gulielmus Parisiensis .
 Guaguinus . Gycciardinus .
 Gulielmus Abbas .

H.

H Aitonus .
 Herodotus .
 Hermes Trimegistus .
 Helinandus .
 Hector Boethius .
 Henricus Gandensis .
 Henricus de Asia .
 Hippocrates .
 S. Hieronimus .
 S. Hippolitus Martyr .
 Hyppolitus Marsilius .

Hono-

INDEX.

Honorius Augustodunensis.
 Horatius Poeta.
 Horatius Torsetinus.
 Hugo Heterianus.

I.

I Amblicus. Iaquerus.
 Iacobus Vitriacus.
 Iornandus.
 Iouianus Pontanus.
 Innocentius Papa.
 Iosephus Angles.
 Ioannes Leo.
 Ioannes Niderius.
 Iosephus a Costa.
 Ioannes Tritemius.
 Ioannes de Vigo.
 Ioannes Sabisbenensis.
 Ioannes Gregorius de Valentia.
 Ioannes Neucler.
 Ioannes Villaneus.
 Ioannes Baptista Codronchus.
 Ioannes Maior.
 Ioannes Archipresbyter.
 S. Ioannes Chrysostomus.
 Ioannes Gerson.
 Ioannes de Bassolis.
 Ioannes Baptista Suscius.
 Ioannes Molinetus.
 Ioannes Beets Carmelita.
 S. Isidorus.
 Isidorus Pelusiota.
 S. Iustinus Martyr.
 S. Irrenus.
 Isaac Arabs.
 Iuo.

L.

L Aurentius Ananias.
 Lactantius. Levinus.
 Lemnius. Lindanus.
 Lycostenes. Lucianus.
 Luitprandus. Lucanus.

M.

M Acrobisus.
 Marcus Venetus.
 Marcus historicus.
 Marsilius Ficinus.
 Marianus. Martialis.
 Marulus. Mardobeus.
 Martinus Delrio.
 Martinus Papa.
 Mathiolus.
 Martinus Bielchi.
 Martinus de Arles.
 Marcus Ephesius.
 Mariana. Macrobius.
 Mennas Abbas.
 Metaphrastes.
 Michael Medina.
 Michael Montanus.

N.

N Auarrus.
 Nazianzenus.
 Nicephorus.
 Nicolaus Remigius.
 Nicetas. Nicander.
 Nicolaus Florentinus.

O.

O Laus Magnus.
 Origenes.
 Ouidius.
 Orpheus.

P.

S. P Aulus.
 Paulus Emilius.
 Paris de Puted.
 Paulus Diaconus.
 Paulus Grillandus.
 Palladius. Pamelius.
 Pensa. Peltanus.
 Petrus Gregorius.
 Petrus Binsfeldius.
 Petrus de Palude.

Pe-

INDEX.

- Petrus Bizarus.**
Petrus Canisius.
Petrus Messias.
Petrus Bercorius.
Petrus Bamianus.
Petrus Cluniacensis.
Petrus Mattens.
Petrus de Chieza.
Petrus Martyr.
Pererius.
Picus Mirandulanus.
Pitagoras.
Plato. **Plinius.**
Plinius iunior.
Plautus. **Plethon.**
Pomponacius.
Polidorus Virgilius.
Torphyrius. **Proclus.**
Prudentius. **Psellus.**
- R.**
- Radenicus.** **Ranulphus.**
Rhenanus.
Rhadeneira Iesuita.
Rodericus Episcopus.
Robertus Hamptonius.
Rosacius. **Ruffinus.**
- S.**
- Sammavinius.**
Sabellicus.
Salisberiensis.
Saxo Gramaticus.
Sebastianus Michael.
Seruius.
Siffridus Presbyter.
Sigebertus.
Sixtus Senensis.
Silvester. **Sigismundus.**
Simposianus.
- Scipio Aemilianus.**
Sophronius.
Socrates. **Solinus.**
Sozomenus. **Sotus.**
Scardeonius.
Scotus.
Stephanus Durantus.
Stephanus Papa V.
Stumphius.
Suetonius.
Sprengerius.
Suidas.
- T.**
- Taletes Milesius.**
Theodoretus.
Theophanes.
Tertulianus.
Thyrus.
Theophrastus.
S. Thomas de Aquino.
Thomas Waldensis.
Thomas Phazellus.
Thomas de Mediauilla.
Thomas Brabantinus.
Thomas Bossius.
Tostatus.
Teocritus.
Triezius.
Turrecremata.
- V.**
- Vairus.**
Vincentius Beluacensis.
Villamontius.
Vincentius Bonardus.
Vuitichindus.
Virgilius Poeta.
Volateranus.
Vlricus.

FINIS.

COMPENDII MALEFICARVM.

LIBER PRIMVS.

Quanta, & qualis sit vis imaginationis. Cap. I.

Doctrina,

De vi imaginationis multi multa scripserunt, vt Picus Miradulanus lib. de imaginationib. Marsilius Ficinus li. 13. de Theolog. Platonica. Toftadus in Genes. cap. 30. Michael Medina lib. 2. de reſta in Deum fide c. 7. Vairus li. 2. de fascino c. 3. & alij quamplurimi: Omnes in hoc conueniunt, ſcilicet, imaginationis eſſe vim maximam: conueniunt etiam, corpus proprium imaginatis plurimum in illud poſſe, & hoc docetur, tum ratione, tum etiam experientia. Ratione, quia imaginatio dum retractat rerum obiectarum ſenſu perceptarum ſimulacra, excitat potentiam appetitiuam ad timorem, vel ad pudorem, vel ad iram, vel ad triftitiam, & hæ affectiones ſic hominem afficiunt, vt calore, vel frigore, alteretur corpus, pallescat, vel rubascat, vt quaſi exiliat, efferatur, vel torpeſcat, ſeu deijciatur. Quocirca D. Thomas optimè tradit imaginationem poſſe in corpus imaginantis omnia, quæ naturalem coordinationem habent cum imaginatione, vt ſunt motus, locales in dormientibus: nullam verò vim obtinere ad alias proprii corporis diſpoſitiones, quæ naturalem cum imaginatione coordinationem non habent.

a pag. 7. q.
13. a. 7. in
ad. 3. & lib.
3. contra
gét. c. 103.

A vt

Compendij Maleficarum.

vt quis adijciat staturæ suæ palmum vnum, & quæ sunt similia.

Experientia vero probatur hoc indices in ijs noctambuljs, qui in somnis mira faciunt, in quibus constat hæc per imaginationem fieri sensibus sopitis. de his plura vide apud Martinum Delrio magic. quest. lib. 1. cap. 3.

Exempla.

Lib. 1. dif-
quisit. ma-
gicæ. ca. 3.
93.

Refert Martinus Delrio, quod I egione factum est ante paucos annos in quodam Collegio Religiosorum: Erat laicus quidam, qui die solebat pueros rudimentis Cathedism imbuere: cogitationes eadem dormienti recurrebant, ita vt in somnis & doceret, & hortaretur, & increparet pueros æquè clamose, & feruenter, vti solebat vigilans, sic turbabat vicinorum somnum; itaque laicus alter, qui illi propinquus erat, de hoc sæpe illum monuerat: quodam die illi per iocum minatur, vt si ediderit iterum hos clamores, surrecturum se noctu, & ad Thalamum eius iturum, & flagello ex funiculis facto illum verberaturum. Quid Gundislaus? (sic. n. vocabatur) surgit circa mediam noctem dormiens, & egressus, vt decubuerat, stat in cubiculum fratris collegæ ingreditur, manu forfices tenens, & recta ad lectum alterius, qui fuerat minatus tendit. Vide Dei prouidentiam: Luna lucebat, & nox clara absque nubibus erat, & frater iste vigilabat, videt accedentem, & ipse statim se de lecto deicit ab ea parte, qua murus erat aliquantulum remotior: Dormiens lectulo proximus, forficibus ter, quærere percutit culcitram, & confestim reuertitur vnde venerat. Mane facto, interrogatus, negat se meminisse, neque id facere vquam in animum vel leuiter induxisse, sed tantum cogitasse, si alter cum flagello ad se accederet, illum forficibus perterrefacere, & abigere.

Duo sodales simul peregrinabantur, tendentes patriam versus, accidit, vt peruenirent vno die ad oppidum quoddam, in quo vnus eorum habebat amicum, apud quem diuersatus est, alter vero in diuersorio apud cauponem pernoctauit, vt die sequenti eorum iter simul etiam aggrederebantur. Factum est, vt Caupo nocte dum dormiret peregrinus, auditate auferendi ipsius pecunias, illum occideret, & postquam occiderat, secum ipse cogitabat quomodo cadauer clam extra urbem deportaret ad sepeliendum. In ipsa nocte affuit occisus per visum sodali dormienti, & diuersanti apud amicum, dicens; Sodalis, sodalis auxiliare mihi, quia Caupo vult me occidere. Post spacium aliquot horarum affuit secundo,
di.

Liber Primus.

3

dicens: ah sodalis non es mihi auxiliatus, & ecce, quod crudelis Caupo perdidit me. Post aliud temporis interuallum ipsiusmet noctis affuit tertio in somnis, dicens, quaeso Sodalis, ubi mihi opem non tulisti, ut eriperer de manibus interficietis, nunc ex anguis iaceo, & cogitat homicida corpus abstrahere meum, ad sepeliendum in campis extra urbis mœnia, iamque illud intra stercora super currum præparata inuoluit, ne patiaris hoc rogo pro tua in me beneuolentia, sed cura saltem, ut eo honorificentiori modo, quo fieri poterit, sepulturæ tradatur. Mane factò expergiscitur socius, & perterrefactus somno, surgit statim, & adiit Sodalē suum: petit à Caupone, ubi nam Sodalis meus? qui respondit verba Cain, nunquid ego custos sum eius? surrexit, & abiit, secum asportans sua; quo ierit nescio. Perstitit aliquantulum socius, secum cogitans quid sibi agendum esset, & interim videt in curia currum stercoraminibus onustum: afflictus imaginatione somni misellus, & non in uento socio, rem tacitus intra se perpendit, & expectato aliquo temporis spacio, percunctatur adhuc, an redierit socius, nō redijt, resp. , fortasse iter suum est aggressus. Eia, inquit, comes uiuus, valet, si uenerit socius meus, dicito ei, quod ego iter præiui, me sequatur: & directo gressu ad Prætorem Capitem factum de socio suo aperit, dat signa onusti currus stercoramine, ac ea omnia supeditat, quæ ad informationem sunt necessaria. Mittit Prætor Satellites, qui à longe stantes attendebant quid nam caupo facturus esset: Existimans autem homicida omnia esse sedata, quia socius mortui iam discesserat, emittit currum è domo, iter habens extra Urbem: hoc Satellites attendunt, occurrunt, & aiunt; quo, quo bone vir, ad quid hæc stercora? nobis est impositum intercipiendi ipsa, & euerso in terram curru, inueniunt peremptum socium intra stercora illa iacentem: comprehenditur homicida, & dat condignas delicti atroces penas.

Nobilis quidam hispanus cognomēto, Tarpus, miras per somnū patiebatur passiones, ita ut nocte surgeret, & in domo sua multa hinc inde discurrens perageret, semper tamen sopitus. Domestici autem eius sibi timentes, iuxta lectum vas aquæ sistere consueuerunt, qua madefactus, statim euigilaret, uti experientia in noctibus compertum est. Factum tamen est, ut quadam nocte, sub estu, Tarpus eo animo surgeret, ut refrigerij gratia, in non longe distans flumen nataret. Quare leui palio, & subucula solum indutus, domus portas recludens, exiit, semper dormiens. In exitu autem Ciuitatis, factus est ei obuius homo alter, qui fiscitatus ab eo, quo nam tenderet sub noctis medium, respondit Tarpus, quod

Compendij Maleficarum.

Vir estus exagritatus, statuerat proximum flumen natando traicere. Cui subiunxit alter. Et ego eademmet causa iter hoc aggredior, vt immergar, quare, vna progredi, ne quæso graueris. Et dixit Tarpus, sequamur, & sic inuicem colloquentes, ventum est ad flumen. Tarpus subucula exutus immergere se parabat, alter vero illum deridens, ait, mihi videris natatoriae artis satis imperitus. Cui Tarpus, scito, me, nec tibi, nec cuius in hoc esse secundum. Subdidit alter, nunc nunc videre licebit, si quod ego paratus sum facere, & tu feceris. His dictis, pontis ibi fixi summitate petiuit, & in globum cruribus, manibusq; aptatis, se precipitio in fluminis alta dedit, qui natando clamabat, o tu, qui tanta de te promittis, per eandem viam me sequere. Tarpus, ne videretur tunc timori cedere, adiuit, & ipse pontem, & sic dormiens in aqua se demisit, quare madefactus, statim euigilauit, tremens, ac stupens, cepit tamen doctè natare, respicereq; in quam partem diuertisset sodalis (sibi enim videbatur verè natare.) Verum, videns se à demone illusum, Virgini Mariæ deuotè se commendans, multo labore interim tranauit; inde ad pontem reuersus, vbi pannos reliquerat, palium, ac subuculam suam tatummodo reperit, & tunc certior fraudis factus, domum versus, pauens, iter est aggressus, & domesticis eius eum querentibus obuius factus, omnia ordine eis, vt acciderant, explanauit, sicq; factum est, vt deinceps Tarpus somno vteretur leniori, & sua magis prudenter exequeretur, ne iterum à demone deciperetur.

De Magia. Cap. II.

Doctrina.

*quomodo
sit magis
et quid*

Magiae quatuor sunt species, quarum vna dicitur naturalis, alia physica, alia praestigatrix, & alia demoniaca. Naturalem Magiam cum ceteris scientijs Adamo Deus largitus est, à quo posteritas edocta; per manus, & orbem eam propagauit. Hec nil aliud est quam exactior quaedam arcanorum Naturæ cognitio, qua caelorum ac siderum cursu, & influxu, & sympathijs, atq; antipathijs rerum singularum obseruari, suo tempore, loco, ac modo, res rebus applicantur, & mirificæ quaedam hoc pacto perficiuntur, quæ causarum ignaris, praestigiosa vel miraculosa videntur: Veltiti, cum Tobias paternam cecitatem felle piscis discussit, quam vim Callonymo pisci tribuit eum Galeno pleniq; Itē, cum

Liber Primus.

5

Cum tympani ex lupina pelle sonus, aliud tympanum ex agnina
 tensum dirumpit. Præclara illa sunt, quæ, refert Augustinus a de
 pavonis carne nescia putrescere: de paleis frigore suo niues con-
 seruantibus, & calore suo fructus maturantibus vi contraria: De
 calce, quæ cum ignitam in se vim habeat, aqua accenditur, & infu-
 so oleo, non accenditur. De Agrigentino sale, qui liquatur igne,
 & aqua induratur, & crepitat. De Adamante, qui maleo resistit,
 & sanguine hirci rumpitur. De Magnete, qui ferrum ad se trahit,
 & paleas aspernatur. De lapide Asbesto, qui semel accensus, ar-
 det inextinguibiliter. De ligno fici Aegyptiaci quod in aquam
 proiectum, mergitur, & cum bene humectatum fuerit, aquis super-
 natat. De fonte illo, cuius aqua die adeo frigida est vt potari nõ
 possit, nocte verò adeo feruescit, vt tangi minimè possit. De alio
 fonte illo, in quo intincta accensa face extinguitur, & extincta ac-
 cenditur. De argento, quod cum ex sui natura album sit; notas ta-
 men in carta nigras effingit. De Salamandra, quæ in igne degit, &
 non comburitur. De igne, qui lapides adustos albefacit, & ligna è
 contra nigrescunt. De carbone, qui digitis teritur, & ignis virtute
 fit incorruptibilis, ita vt, si in fundamentis ædificiorum ponatur,
 per secula integer perseverat. Et alij Patres addunt, vt Tertullia-
 nus, de Dictamo herba, quo Ceruus sagittas expellit: & de Cheli-
 donia herba, qua hirundines cecos oculant pullos. De Psyllis, &
 Marfis, iuxta Plinium, odore serpentes soporantibus, & impunè
 lacescentibus. De Picis Martij herba cuneos adactos expellente, ita
 vt communiter dicatur eam ferras aperire. Præterea alia permul-
 ta ab Aristotele, & alijs narrata. *b* Apud Tricizium authorem
 lib. de demonum deceptionibus quædam narrantur, merito pacti
 Satanici suspecta, Helitropiam facere homines inuisibiles: item
 argento viuo inter duas arundines posito, incantationes impedi-
 ri. Rutam, furto sublatam, & Ocimum, siue Basilicam herbam, cū
 conuiuijs plâratam, vberius prouenire. Item, septem quædam her-
 buleæ gramina iacta in conuiuijs, conuiuias omnes ad rixas prouo-
 care, vñ, quot vana scripsere homines.

a Physica, seu Artificialis Magia, mira quædam per humanam in-
 dustriam perficit: & hanc Mathematicam voco, quæ nititur prin-
 cipijs Geometricis, Arithmeticis, vel Astronomicis, huius exem-
 pla sunt, ille in Syracusarum obsidione nauum per specula com-
 bustiones. Archite Tarentini Columba lignea volans. Leonis Im-
 peratoris Aues aureæ cantantes, & Roetij aues aræ volantes, &
 cantantes: Serpentes ex eodem metallo sibilantes, & similia mul-
 ta. Supponimus autem, nihil hanc efficere posse, quod rerum na-
 turæ

a lib. 1.
de ciu. Di
cap. 4. &
6.

secundum
naturam

b lib. de
admir. au-
ditio nib.

6 Compendij Maleficarum?

tura repugnet, imo indigere causarum naturalium ope, certo motu, & dimensionibus applicatarum, vt in speculis illis Archimedis patet. Quare, si quis effectus proponatur causarum naturalium efficacitatem superans, ille ad praestigiosos referri debet, etiam si humana industria ad instrumenti confectionem, motumue concurrerit. Quamobrem, non est subscribendum Medinæ, & aliorum opinioni asserentium caput Aeneum Alexandri Magni, humano artificio articulatum locutum, quia humana industria nundum huc vsq; pertingit, nec naturalis ratio patitur, vt res inanimata, uocē humanam, ad lubitum interrogantium respondendo, emittat, hæc enim, vitam, & respirationem in loquente perfectissimam vitalium organorum cooperationem, & quendam discursum loquentis, requirunt, quæ omnia, cum huic capiti defuerint, si loquebatur, ille loquebatur in capite dæmon, qui in statu idolorum oracula dabat, hoc probatur. c simulacra gentium argentum, & aurum: os habent, & non loquentur, neq; enim est spiritus in ore ipsorum.

Alia est species Magiæ praestigatoriæ mixtorum effectuum ex veris, & falsis, siue apparentibus tantum. Ad praestigiatos refero, quod de Pasete proditum est incantamentis quibusdam fecisse, vt repente Conuiuuii sumptuosum exhiberet, rursus ad libitum suum euanescerent omnia: solebat etiam res emere, & pretium numerare, sed mox numi clam a venditore, ad emptorem redire cernebantur. Talia sunt pleraq; quæ de Simone Mago legimus apud D. Clementem Romanum; eum ex aere nouum hominem creasse, & quibus volebat, inuisibilis fiebat. Saxa, quasi lutum penetrare videbatur: Statuas animare; ignem positum, non agisse: duas facies instar Iani se habentem ostendisse: In ouem aut Capram se immutasse: in aerem sublatum volasse: Atrium plurimum repente exhibuisse. Ad hanc etiam artem pertinent pleraq; eorum, quæ a Circulatoribus, & funambulis creduntur fieri incantationibus, cum fiant pedum, vel manuum agilitate: Interdum etiam fiunt, per animalia longo usu edocta, vt quæ narrat Ioannes Leo. d descriptione Africae de Asino, & Camelo. Interdum, per meatus occultos, aliquibus subingressis vt faciebant Beli Sacerdotes, qui a Dracone cibos deuorari fingebant. e Hæc Magia naturalis per se bona est, & licita, sicut omnes artes bonæ per se sunt, sed per accidens est illicita, scilicet, quando in malum finem refertur: quando scandalum oritur, eo quod putentur hæc fieri ope dæmonum: si aliquod inde spirituale, vel temporale damnum corporis, & animæ imminet ipsi Circulatori, vel spectatoribus, quia damnantur, qui sine necessitate, vel causa iusta, se mortis periculo

c. P sal. 134

d. lib. 8. &

9.

e. Daniel.

14.

vid.

oblo exponunt per lusum. Notandum autem est à diabolo sic medium disponi posse, vt vna res, alia videatur, & talia experimenta plurima à Circulatoribus fieri. Sciendum est etiam, eos solere, decem magicis præstigijs, vnum subtilitatis, seu agilitatis artificiosè actum miscere, vt persuadeant, quæ ab ipsis aguntur, citra præstigium fieri, sed sola dexteritate, & arte, vt si quid sortilegij admiscerent, id agilitatis, & subtilitatis esse videatur. Amat, diabolus homines ad risum prouocare, vt læti, ac hilares sequantur impietatem, sic præstigiatores isti iocularij, Circulatores, ipsos Indices sæpè ad ineptam quandam lætitiã, & admirationem pertractos fascinant, vt cuncta ipsis iocatoria solum videantur. Reliquum est, vt agamus de Magia Dæmonica.

Antequàm ad Magiam dæmoniacam demonstrandam deueniamus, opere pretium esse duco prius perquirere, an sint dæmones, à quibus dæmoniacã Magia nomen fortitur. Dæmones ergo esse, credo omnes pro certo habere, quia non solum fideles, sed, & infideles hoc indubitatè tenent. Plato enim philosophus, vt refert Augustinus. *f* diuidit spiritus rationales in tres differentias, Deorum, scilicet, dæmoniorum, & hominum. Primij, aiebat ille, cœlestia, secundi, aerea; tertij, terrestria corpora informant. Et quis est, qui non nouerit insignem illam Platoniorum diuisionem, de Cacodæmonibus, & Calodæmonibus, id est de bonis, & malis

Probatur quod sint dæmones. *f*. lib. 8. de Ciu. Dei.

iritibus? Idem Plato, *g* affirmat, quod omnes nos indigemus Diuino auxilio contra dæmones. Tales Milesius philosophus scripsit, mundum esse plenum dæmonibus. Lactantius ait, Socratem habuisse spiritum familiarem. Hermes Trimegistus asseruit dæmones esse; de his etiam diffusè scribit Calcidius supra Timeum. Probatur etiam auctoritate veteris, & noui Testamenti. Nam Gen. 3. dicitur, quod tempore quo Adam, & Eua nudi erant in Paradiso erat alia quædam creatura alterius speciei rationalis præter hominem, cum dicitur, sed, & serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, &c. qui quidem serpens, non propria natura, sed quadam intellectuâli natura serpenti aduentitia Eua loquebatur, & hanc rationalem creaturam præter hominem, dicitur fuisse diabolum. Iob quoque cap. 20. legitur. Vident, & venient super eum horribiles omnes dæmones, tenebræ absconditæ sunt in oculis eius. Item Matth. cap. 25. discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & angelis eius. Hæc igitur sunt testimonia, & authoritates philosophorum asserentium dæmones esse: Omitto authoritates Poetarum, quia, vt plurimum

g. in lib. de legibus.

fictio-

fictionibus vtuntur. Videtur tamen Virgilius aperte hanc veritatem confirmare his versibus.

*At phœbi nondum patiens immanis in antro
Bacchatur vates, magnum si corpore possit
Excussisse Deum; tanto magis ille fatigat,
Os rabidum, fera corda domans, figitq; premendo.*

Sed, quid aliud sunt tres ille infernales furia: Alecto, Tisiphon, & Megea, quam dæmoniorum qualitates? Alecto, idem sonat, quod, Instabilis, & diabolus nunquam quiescit. Tisiphon, irata vox, sonat, vt scias quod diabolus te impellit ad odium, indignationem, & vindictam. Megea, idem est, quod, lis, & controuersia; & diabolus suscitatur rixas, & contentiones. Quare, isthæc Testimonia in medium adduxi, non pro Christianis, qui hanc veritatem ex sacris litteris nouerunt, sed pro illis, qui nimis contentiose philosophari volunt, probando dæmones non esse.

Describi-
unt eorum
malicia.

In principio creauit Deus Cælum, & terram, Cælum repleuit spiritualibus substantijs, idest, Angelis, & Intelligentijs, semper mobilibus, sapientissimis, viribus præstantissimis, & supra modum pulcherrimis. Ex his, quidam gratia Dei orbatii sunt, quia à Creatore sunt auersi, idcirco, de cælorum habitaculo depulsi, & ad Inferna destinati sunt, tamquam in malo confirmati. Spiritus, qui in cælo remanserunt, nomen Angelorum sortiti sunt, & qui ceciderunt, dæmones, siue diaboli, dicti sunt. Horum, vtriusque sua naturalia retinuerunt: illi, gratia, & felicitate: isti, culpa, & miseria associati. Sunt igitur dæmones pulcherrimi, doctissimi, fortissimi, sicut Angeli cœlestes, respectu naturæ suæ, verum eorum culpa effecit, vt nec pulchritudine, vi, nec sapientia possint contra homines potiri, nisi quantum à Deo permittitur. Quo ad eius pulchritudinem, si posset dæmon, oculis nostris se exhibere sub ijs formis, quibus vellet, cum eius substantia sit inuisibilis, certum est, quod speciosiores, & elegantiores formas artis, & naturæ apprehenderet, sed Deus, qui vult docere nos, quod, & si dæmones naturaliter pulchri sint, culpa tamen eorum facti sunt deformas; propterea vult, ipsos se obtutibus nostris, sub horribilibus formis, quibus homines perterrefaciant, præbere. Hinc est, quod, dum loqueretur Eux, sub forma serpentis apparuit, qui ex sui natura horribilis est. Scire tamen debes lector, diabolum fulgenti, & lucido cristallo, non esse diffimilem; quia, si quis illud atramento conquinet, totum tenebrosum videbitur, quamuis ex sui natura lucidum sit; sic ille, quamuis ex sui natura pulcherrimus sit; malicia tamen, qua superabundat, horridum, & tenebrosum, reddit.

Ha-

Habent præterea dæmones mirabilem scientiam, quia, quàm grâdis sit cœli, corporumq; cœlestium virtus, optimè nouerunt: naturam, & vim elementorum, herbarum, & lapidum, non ignorant. Sunt Mathematici perfecti, optimiq; Medici; & tandem, omnes scientias, & artes possident. Quare, si Deus permetteret, vt contra nos exequi possent quidquid volunt, quis euaderet eorum manus? Sed, sicut non permittit Deus vt eorum scientia sit in detrimentum nostrum, sic etiam, vt contra exiguas vires nostras, eorum vim maximam exerceant, non patitur. quanta autem possit diabolus, alibi demonstrabo.

His, ita se habētibus, dico, plurimos esse, qui fatētur esse dæmones, sed negare, hanc Magiam à dæmonibus, seu diabolis, pullulare. Isti tribuunt effectus huius Magiæ immediatè Deo per Magos huiusmodi operanti, quod blasphemum, & execrandum est dictu: vel tribuunt Deo, per Angelos bonos ea perficienti, quod etiam erroneum est asserere. Nos dicamus cum catholicis, quòd, nec per se, nec per bonos Angelos, his magicis operationibus Deus se immiscet Magis, quàm cæteris rebus in quib. còcurrat vt causa vniuersalis: Quare, censeo hæc oīa, sicut instituta fuerūt à malis Angelis, sic etiam ab illis perfici, & administrari, & contrarium asserere, error est. Hoc probatur ex parisiensibus Articulis. 9. 10. & 23. cuius verba sunt hæc. Quòd Deus, per artes magicas, & maleficia inducatur compellere dæmones suis incantationibus obedire, error est. Quòd, boni Angeli includantur in lapidibus, & consecrent imagines, vel vestimenta, aut alia faciant, quæ in istis artibus continentur. Error, & blasphemia. Quòd, aliqui dæmones boni sint, alij omnia scientes: alij, nec damnati, nec saluati, error. Probatu etiam per Arnobium contra gentes, his verbis. Magi, non tantum sciunt dæmonas, sed etiam quidquid miraculi ædunt, per dæmonas faciunt, illis aspirantibus, & infundentibus præstigias ædunt, vel quæ non sunt, videri; vel quæ sunt, non videri. Probatu etiam à Ioanne Salisb. *h* his verbis. Eos autem, qui nocentiora præstigia, artesq; magicas, & varias species Mathematicæ reprobatae exercent, iam pridem Sancti Patres ab Aula iusserunt exire, eo quod omnia hæc artificia vel potius maleficia, pestifera quadã dæmonum, & hominum familiaritate nouerunt profuxisse. Probatu ratione per Martinum Delrio. *i* his verbis. Hi spiritus, boni dici non possunt esse, tum, quia iubent se, tamquam Deos adorari, & sacrificia sibi fieri, quod boni Angeli, non audent iubere: tum quia, hæc artes, non minus diriguntur ad inferendum alijs exitium, per furta, neces, adulteria, &c. quàm ad iuuandum: tum quia im-

h lib. 1. de
mag. curia
libus ca. 9.

i lib. 2.
mag. disq.

B miscent

miscent multa mendacia, & deceptiones: tam, quia docentur Magi in spiritus uti imperio, & coactione, imo, & minis rerum impossibilium, ac plenè absurdarum, quorum nihil Angelis bonis potest conuenire.

Sciendum præterea, hanc dæmoniacam Magiam diuersa sorti-ri nomina, sicuti diuersimodè per Magos exercetur. Dicitur enim Onomantia, & Theophania. Chyromantia. Axiomantia. Lecanoman- tia. Catoptromantia. Pyromantia. Geomantia. Necromantia siue Necyoman- tia. Capnomantia. Cofinoman- tia. Hydromantia. Cosmologia, & Aeromantia.

Onomantia, & Theophania est, quæ constat, ex numeri pa- ris, & imparis excessu, & per hanc Achilles cognouit se Herculem necaturum.

Chyromantia est, quæ fit per lineas manus, nã lineis manus consi- deratis fit diuinitio de occultis, & futuris. Hæc diuiditur in phi- sionomiam, & Astrologicam. Physica Chyromantia licita est, quæ est ars Physionomiam, hæc per lineas, & partes manus cõsiderat ipsam corporis temperiem, & ex temperie corporis, probabiliter demon- strat animæ propensiones. Hanc artem probat Arist. Astrolo- gica, vana prorsus, & illicita est, nec scientiæ nomen meretur; Six- tus enim. V. Pont. Max. in bulla super hoc edita, definiuit non esse scientiam, eamq; damnauit. Hanc etiam tamquam vanam dam- nauit Franciscus Valefius. m. doctissimus medicus. Ars ista pal- mam manus primo in certos colliculos, areolas, & lineas diuidit: Areolis planetas singulos, & lineis astra quædam præficit; hanc vanam artem profiteri solet gens illa, quæ vulgo (zingari, dicuntur) quæ totam peruagatur Europam.

lib. 1. hi-
stor. anim.
cap. 5.
& 30.

m. fac. phi-
loso. ca. 32.

Axiomantia est, quæ fit securibus, & alijs instrumentis ad dolan- dum aptis. Securi enim rotundo insunt palo, & ex eius motu furem deprehendunt, sed quando petitur diuinitio successus fu- turi, tunc imponunt securi Gagatem lapidem, ut ait Plinius. n. Lecanoman- tia est, quæ fit peluibus, quas Græci, lecanas, vocant; Unde apud Persas dicebantur lecanomantici Magi, quasi ex peluibus diuinites, ut meminit Strabo. o. Hodie Turcæ ea utuntur, nam in peluim aqua plenam iniiciunt præciosos lapides, auri, argentiq; laminas cum varijs characteribus, & tunc responsum expeluis fundo auditur.

lib. 36.
cap. 19.

lib. 15.

Catoptromantia est, quæ fit per specula, de huiusmodi meminit in Iuliano Spartianus cum ait; Carmina prophana incantauerunt, & ea, quæ ad speculum dicunt fieri, in quo pueri præligatis oculis incantando, futura respicere dicuntur. Sed, & de Pythagora me- mo-

Libër Primus .

¶

morant recentiores, solitum concauo speculo scribere litteras humanò sanguine, speculumq; lunæ opponere, & sic diuinare .

Pyromantia est, quæ fit per igne, fulgura, & lumina, ac strepitus, huius inuentor fuit Amphiaræus .

Geomantia est, quæ fit per terram ad aliquod occultum inquirendum, per protactionem punctorum, vel per considerationem figurarum, quæ proueniunt ex plumbo liquefacto, in aquam proiecto; seu ex quibusdam cedulis scriptis, vel non scriptis in occulto repositis, dum consideratur quis, quam cedulam recipiat; vel etiam taxillorum proiectione, quis plura puncta projiciat: vel etiam dum consideratur, quid aperienti librum occurrat, quæ omnia superstitiosa sunt, & illicita, quia consortio dæmonum exercetur .

Necromantia, siue Necyomantia est, quæ fit per euocationes umbrarum, & per inferorum colloquia, à qua nomen sumpserunt Necromantici, quorum incantationibus, mortui resuscitari, diuinare, & ad interrogata respondere videntur . Huiusmodi, quidam volunt fuisse Samuelis animam à Phytonissa euocatam arte dæmonis, asserentes fictitiam fuisse, nempe, dæmonem laruatum aduenisse, non veram animam Samuelis. Verum S. Augustinus *p* quem sequitur Tostatus, Liranus, & alij, asserit affirmanter, veram Samuelis animam apparuisse Sauli Regi, non vi carminis magici euocaram, sed Dei imperio aduenisse, vt impium Regem reprehenderet, eumq; ad pœnitentiam, denuntiata mortis metu, prouocaret. Hanc artem, nonnulli Scyomantiam vocari putant verum inter Scyomantiam, & Necyomantiam, aliqui distinguendum putant, quòd videlicet, in Necyomantia, ad erigendum cadauer sit necessarius sanguis, in Scyomantia verò solum sufficiat umbræ euocatio .

p li. de eu-
rapto mor-
agen. ca. 5.

Capnomantia est, quæ fit ex fumo aræ, cuius motu futura cognoscebant .

Cosinomantia est, quæ fit per cribrum, quo genere in hanc vsq; diem mulieres nonnullæ in Galia vtuntur, ad inuestiganda, quæ per furtum illis fuerunt ablata .

Hydromantia est, quæ fit per aquam, vnde scribit August. *q* Numam Pompiliam Hydromantiam fecisse, vt videret imagines Deorum, vel ludificationes dæmonum, à quibus sciret, quid in sacris constituere, atq; obseruare deberet . Varro, hoc genus diuinationis dixit originem traxisse à Persis, quo præter Numam Pompiliam, Pythagoram quoq; vsum fuisse . Cosmologia est, quæ fit ex figuris nonnullis, ac Arabum litteris ordine distinctis: per hanc fatentur multa, & varia præscire .

q lib. 7. de
Ciu. Dei.

B 2

Ae-

Aeromancia est, quæ fit per ventorū varios flatus, per aeris constitutiones, & quasi stellarum formas scintillantium.

Reliquum est nunc, ut videamus, quā diuersimodè vocetur diabolus à Magis, Necromanticis, sortilegis, & facinorosis huiusmodi hominibus. Dæmones igitur ab Hebreis vocantur, Malachim, Raam, idest, Angeli mali; Rashe, Galyoth, idest, principes captiuitatis. Satanim, & Elilim, idest, vanitates, seu simulacra, & Sedim, idest, dæmones, spiritus deceptores, spiritus improbi, qui terrorem incutiunt. Latini appellant eos, Manes, lares, Genij, laruz, Lemuræ. Sed præter hæc nomina diabolus vocatur etiam, Hecate, triuorum, & quadriuorum præses, triplici facie, dextra equi, sinistra canis, media scæmine. Hoc spectrum immittit terrores, circumdatur enim multitudine canum, qui emittunt latratus, & ululatus terribiles, & cum mutat speciem, Empusam, vocant, quæ idem est, cum Proserpina Plutonis vxore.

quàm di-
uerso no-
mine vo-
cetur dia-
bolus.

Vocatur, Pluto, eo quod mortem in orbem induxerit. Vocatur, Charon, idest, iracundus, & furore plenus. Dicitur Cerberus, idest, canis terræ, sic appellatus à Zoroastre. Dicitur, Alastor, idem cum Nemese, nam Nemesium finxerunt scelerum vlticem, & Zoroaster vocat illum carnificem, quia nihil eum latet eorum, quæ Deus permittit perdere ac destruere. Alij dicuntur, Satyri, quorum Princeps, Faunus; huic terribiles, & inopinatos sonos tribuunt; hunc Psellus vocat Asinipedem. Item vocantur, Talpæ, & Vespertiliones, quasi odientes lucem. Dicuntur Aegijpanes quasi Capripedes, quales fingunt poetæ. Ex his spectris lucifugis, & nocturnis est Princeps Succuborum dæmonum, quem Hebrei vocant, Lilith, idest, apparitionem nocturnam, quia non solent tales dæmones visis esse infesti, nisi nocte sic enim orat Ecclesia sancta cum Patre nostro Ambrosio.

*Procul recedant somnia,
Et noctium phantasmata,
Hostemq; nostrum comprime,
Ne polluantur corpora.*

Incubi dæmones etiam de die grassantur, quorum principes constituunt, Pana, Hebrei hunc vocant, Haza, nos vero per excellentiam, Incubum, à verbo latino, ineundi, ardere enim hunc dæmonem, & ei subditos, amore improbo scæminarum veteres censuerunt, non quod delectentur concubitu, sed quod gaudeant ab hominibus Deum offendi, & genus humanum tam scædè contaminari. Verum est enim omnes dæmones optare grauissima mala hominibus inferre (si Deus permittat) quia hostile odium in

ho-

homines est: grauius in Christianos: sequitimum in Religiosos, & Virgines Deo dicatas, quamuis non noceant, nisi quantum Deus permittit nocere. Vocatur etiam diabolus Eurynomus, quem dicunt, longis, & prominentibus dentibus esse; corpore liuido, ac cadaueroso, formidabilem, pelle Vulpina vestitum, cadaueribus mortuorum vesci solitum, & vsq; ad ossa denorantem. Est, & Sphinx, monstrum illud apud Thebanos, cuius caput, & manus puellæ: corpus, canis; alæ, anis: vox, hominis: Ungues, Leonis; cauda, draconis: Item, Syrenes, quas Theodoretus vult fuisse dæmones, ad voluptatem incitantes. Sunt, Erinnyes, siue, Eumenides, infernales furia apud Poetas, quas latini Pœanas, vocauerunt. Sunt &, Nymphæ, quarum, quædam aereæ, vt Sibilla apud Plutarchum: quædam Terrestres, vt Oreades, Napææ, Driades, Hamadryades: quædam aquaticæ, ut Nereides, & Naiades, maris, & fluminum incolæ, quas omnes dæmonum spectra fuisse constat. Vocatur etiam, Acco, Alphito, & Mormo, spectrorum genus, quo Nutrices consueuerunt infantes terrere, vt quiescant, hæc autem nomina sunt desumpta à personis Comicis, quæ eorum deformitate terrorem adferunt. Sunt & Lamia, de quibus Isaias. 13. Has D. Hieronimus, & alij Patres vera dæmonum ludibria, siue spectra fuisse docuerunt.

Vt autem regrediamur ad propositum Magiæ præstigiatoria, & dæmoniacæ, sciendum est, huic pessimæ arti adherere semper siue expressam, siue tacitam diaboli inuocationem, quia quidquid fit ab homine ad futura cognoscenda illud ope, & consilio dæmonis fit. Grande mehercule opus iniquitatis illud est, sese diabolo dedere, vt futura cognoscantur, quapropter dicam, cum doctissimo Caietano, quod sicuti Dei amici sæpe ab Angelis, diuersis apparitionibus sanctis confortantur, & visitantur, quibus spes future felicitatis æternæ ipsis impenditur; ita istis, quibus apparent dæmones, aut, qui à falsis, & apparentibus visionibus eorum decipiuntur, certum, & indubitatum æternæ mortis, & infernalis damnationis pignus datur. Idcirco damnabilissimam hanc artem ^{r leuit. 19.} vetat Scriptura sacra r Ait Dominus. Ne declinetis ad Magos neq; ab Ariolis aliquid sciscitemini. Item f Nec sit Maleficus, ^{s Deuteron. cap. 18.} nec incantator nec Pythones consulat, nec Diuinos, nec quærat à ^{t leuit. 20.} mortuis veritatem. Item t Dominus damnat Magos dicens. Vir, siue mulier, in quibus Pythonicis, vel diuinationis fuerit spiritus morte moriatur: Lapidibus obruent eos, & sanguis eorum sit super eos. Sacri tandem Canones habent tales infames, scelestos, & reos homines priuantes eos communionem Sanctam. Et Augustinus ^{nota} habet

habet omnes Magos apostatas, Dei inimicos, & mentecaptos, quia diabolum fauissimum hostem, in scelestissimis rebus perficiendis consulunt.

Exempla.

COlonia citabatur uirgo quædam, quæ mira in conspectu nobilium fecisset, quæ arte magica videbantur fieri: mappam enim quandam dicebatur lacerasse, & subito in omnium oculis re integrasse. Vitrum quoddam ad parietem a se iactatum, & con- fractum, in momento reparasse, & similia: manus Inquisitoris euasit excommunicata.

Narrat supra citatus quidam, quod in Francia Triscalinus Circulator coram Carolo nono, alias laudato Rege, a quodam Nobili ab eo remoto pelliciebat cunctis videntibus torque annellos ad se sigillatim, eosque manu recipiebat aduolantes, ut videbatur, nihilominus mox torquis integer, & illæsus repertus fuit. Hic conuictus multorum, quæ, nec arte, nec artificio humano, nec natura fieri poterant, confessus est, opera Diabolica cuncta perfecisse, quod ante obstinatus negauerat.

Ioannes Tritemius refert ex antiquioribus, quod anno 876. tempore Ludouici Imperatoris, Sedechias quidam Religione Iudæus, professione Medicus, stupenda quædam coram principibus viris fecit; videbatur enim hominibus ipsum deuorare currum onustum fœno, cum equis, & Auriga: insuper amputare capita, manus, & pedes, quæ pelui coram imposita sanguine stillantia, cunctis spectanda præbebat, & ea statim hominibus illæsis suo quoque loco restituebat. Media bruma hortum amantissimum in Cæsaris palatio arboribus, herbis, floribus, cantu aurium, subito natis, & auditis producebat.

a Decade
2. rerum si-
cularum
lib. 5. ca. 2.
Idem c. 7.
lib. 3. deca-
de 1. Thomas Phazellus a mira refert de quodam Diodoro, quem vulgus Liodorum vocat, hunc Magica arte imbutum miranda prestigiorum machinatione Cattanæ floruisse. Is potenti carminum suorum vi, homines in bruta animalia conuertere, omniumque ferè rerum formas in nouas Metamorphoses commutare, longissimisque a se spacijs disiunctos, repente ad se trahere videbatur. Cattanenses præterea adeo crebris laceſſebat iniurijs, & cõtumelijs dehonestabat, ut vanissimæ credulitatis circumuenti, ad illum adorandum concitarentur. Hic, cum capitis reus tradendus esset supplicio, eliciorum carminum arte præstantissima, e Cattana Bizantium, cuius imperium eo tempore Sicilia agnoscebat, & rursus e

Bi-

Bizantio Cattanam è licitorum manibus dilapsus, paruo temporū interstitio per aerem deuehi se iussit; quibus veneficijs adeo Populo factus est admirabilis, vt in ipso quandam numinis potentiā esse rati, errore sacrilego, cultum sacris ei debitum exhiberent. Tandem à Leone Cattanensi Episcopo Diuina virtute ex impro- uiso captus, in media vrbe coram omni populo in fornacem igne- am iniectus, ignis incendio consumptus est: sic Diuina Iustitia præ- ualuit, vt qui se Iudicibus forte minus iusto zelo mortis eripuerat, è Sancti Viri manibus elabi non potuit.

Nostri temporibus Cæsarium Maltesium Parisijs captum fuisse, sed è carceribus astu elapsum ferebant: idq; ei Bazius Inquisi- tor inter cætera in Iudicio obijciebat: Sed cum vrgeretur, & dam- nationem metueret, à Governatore, qui tunc erat, Iudicibus Ec- clesiasticis superfedere iussis, ereptus, in Aulam irrepfit, & ibi mul- ta de nouo capit edere. Cartas lusorias in alterius eas tenentis ma- nu, ipse distans sic mutabat, vt bis, terque alia in eis figura appa- reret. In altera mensæ parte posita vasa ad se alliciebat, moto vi- tri tantum frustulo. Cogitationes nonnunquam diuinabat alienas vt cum sparsa saccari minorum granorum in mensam magna multitudine, quòd quis sibi granum mente delégisset indicabat, etiam si quis in deligenda re proposita dubitasset, addebat hæsi- tationem, & resolutionem. Iactabat quod alter esset electurus, id se diu prænouisse, & alia multa: propter quæ tertio in ius ab Illu- stris. Archiepiscopo Mechliniensi D. Honio Anno 1600. vocatur, cum sistere se pollicitus esset, aufugit ad asylum omniū Antichri- sti præcursores. Princeps ille, qui præstigiatores Iudicio, autho- ritate, non iure, eripuerat, vix biennium superuixit, & florente ætate interiit, nec quidquam illi, postquam malæ causæ defensio- nem susceperat, postea feliciter in gubernatione cessit. Ex quo patet, quòd nunquam Deus impunitos Principes finit, hostium suorum defensores, cum nominatim vetuerit a ne præstigiaticem ^{a Erod.} _{22. v. 18.} quis viuere patiatur.

An hæc Magia habeat quosdam effectus veros?

Capit. I I I.

Doctrina.

QVI asseruerit omnes effectus Magiæ esse veros, vel credat om- nes esse præstigiatorios, raphanus sit, non homo: Sapius De- mon decipit, quia pater mendacij est, & præstringit oculos, aut fen-

sensib. alijs illudit obiecta vana imagine: nec raro Deus impedit, ut quod ipse vellet, ac posset verè facere in Magorum gratiam, nò faciat: quod cū cernit, ad præstigiavenit, ne impotètia ipsius detegatur. Quando autem Deus permittit; & Dæmon vult verum effectum producere, si is eius vires non superet, nihil profectò prohibet, quominus verum effectum producat, tunc enim applicat actiua passiuis, & causæ naturales verum effectum gignunt: id probat D. Dionysius b Atheniensis, dum asserit, quòd Diabolus peccado, non amisit sua dona naturalia, vnde fit, vt habeat vires naturales valentissimas, cum diuturna, & multiplici experientia, vt verè effectum, quem cupit, possit producere. Verum opera Magorum cum sint præstigiata, non sunt vera, sed apparentia, & hoc probatur per Glicam c quando loquitur de Magis Aegypti, qui videbatur facere, quæ faciebat Moyses, & vtitur his verbis: Ipsi quidem virgas in serpentes commutabant, verum virga Moyfi ipsorum virgæ deglutiebatur. Mutabant & ipsi aquam in sanguinem, sed immutatam semel, naturæ priori restituere non poterant. Educebant & ipsi ranas, sed ab iisdem edes Aegyptiorum repugnari nò poterant. Iisdem facultas erat Aegyptios vexandi, sed sanandi supplicij potestatem nullam habebant: quinetiam ipsorum corpora Deus magis pustulis affixit, quàm reliquorum, vt hinc manifestum fieret; non solum ipsos pœnas diuinitis irrogatas inhibere non potuisse, sed etiam cum cæteris eadem supplicia pertulisse.

b cap. 4.
de Diuin.
nominib.

c p. 2. an-
nal.
Exod. 7.

Quo ad verò certamen Magorum Aegypti cum Moyse de miraculorum patratiōe, defendi quidem potest opinio eorum, qui putauerunt Magorum serpentes & ranas præstigiosas solum fuisse, Sed probabilior videtur sententia cæterorum, quia non solū scripturæ est magis consentanea, sed etiam, quia à Philosophicæ scitis non abhorret. Nonne dicuntur Magi, sic fecisse sicut Moyses? sed Moyses veros serpentes, & veras ranas produxit, ergo, & illi. Si Magorum fuerunt apparentes solummodo, cur hanc fraudem non detexit Moyses? non enim in re tam graui, passus est Deus illum decipi. De modo, huius productionis adhuc vertitur controuersia, sed videtur eorum ratio potior, qui censent diabolum, non aduertentibus spectatoribus, virgas subtraxisse, & earum loco veros serpentes supposuisse, tam subito, & subtiliter, vt Aegyptij spectatores, crederent omnino, ipsarum virgarum sic commutatam formam fuisse, & propter hoc erroneum iudicium spectatorum, dixisse scripturam, virgas in dracones conuersas, non rei veritate, sed hominum opinione.

Exem-

Exempla.

Sanctus Gregorius Magnus in vita S. Equitij refert quod Basilis Magus, suis incantationibus, tam fortiter Iuuenem quandam Monialem in eius amorem accendit vt se crudeliter dilaniaret, & ferè moreretur, quia non poterat illum videre. Idem Magus, sepius suis carminibus, per demones in aera S. Equitij Cellam subleuauit.

Legitur quod Pafetes Magus incantamentis quibusdam faciebat, vt repente conuiuium sumptuosum exhiberi videretur: rursus vbi libuisset, omnia euanescerent. Solebat quoque res emere, & pretium numerare, verum mox numi clam a venditore ad emptorem redijisse cernebantur &c. præter ea, quæ iam dicta sunt de Symone Mago, consuevit.

Suidas ex Appionem verbo peis.

Reges facere, eosque deijcere potuisse. Falci præcepisse, vt ipsa iret, & meteret, eamq; iuisse, & decuplo plus cæteris mesuisse. Idè, cum esset aliquando Selene Meretrix in Turre quadam, & accurrisset multitudo ingens ad eam videndam, Turrimq; vinxisset illa multitudo, & altantum corona, fecit, vt illa per cunctas fenestras Turris illius omni simul populo prospiceretur, & procumbere videretur.

Anastafius Nicenus, inquit b Simon Magus statuas faciebat ambulare, & in igne voluratus, non comburebatur, & in aere volabat, & ex lapidibus panes faciebat: Serpens fiebat, & in aliquas alias bestias transformabatur: duas habebat facies, in aurum conuertebatur: in conuijs exhibebat spectra omnis generis: efficiebat, vt multæ vmbrae eum præcederent, quas dicebat esse animas defunctorum: Vasa, quæ erant in aedibus faciebat videri, tamquæ quæ sua sponte mouerentur ad ministerium ijs, qui portabant non visis.

b q. 23. in Sacra scriptura.

Dubrauius narrat, quod Ziton Boemus Magus, artem suam ostentans, nunc sua, nunc aliena facie, statutaq;: Item in purpura, & serico, ac cõfestim in lana, & panno sordido Regi se offerebat; ambulantiq; in terra, ipse tanquam in aqua nauigabat. Aliquoties equis rhedarijs vectum gallis gallinaceis ad epiredium suum alligatis subsequerebatur. Conuiuas præterea Regi varie illudebat, interdum manus illorum, ne illas ad patinas porrigere valerent, in pedes bouum, interdum in vngulas equorum transformabat, & quandoque frõti eorum ceruina cornua latissima adijciebat quoties videlicet e fenestris ad subitum spectaculum prospicerent,

lib. 23.

erent, ne rursus caput, & ora ad mensam referre possent. Tristata sues bene saginatos ex manipulis sceni effingit, illosq; passum proximè Michaelis cuiusdam pistoris locupletis extrudit, proponitq; venales, quo pistor voluit pretio, hoc raptum Emptorem monens, ne gregem novum ad flumen lotum compelleret, qua ille monitione neglecta, cernit in flumine manipulos sultare, subus submersis: ergo dñi venditore quæsito, atque in Taberna tandem vinnaria reperto, in qua porrectis pedibus in scamno recubabat, dñi stomachabundus, altero pede correptum excitare vult, eum à corpore protinus cum femore euellit: clare Zitone quarante, & obtorto collo, Emptorem ad Iudicem trahente; pistor in manifesto deprehensus facinore, vt sibi videbatur, damnum damno addidit: De hac iaculatoria arte Magorum, vide Plinium, & Aulum Celsium lib. 10. cap. 12.

lib. 10. cap. 12.

Magi per Diabolum mira. faciunt. Cap. IV.

Doctrina.

Mirum, à miraculo, discerni potest pluribus de causis. Primo, si effectus superet vires rei create, & naturam, tunc miraculum erit. Secundo, si effectus non habeat propositum suum bonum, vt pura salutem spirituales, vel corporales, sed solum finem malum, vt curiositatem, vel quid simile repugnans bonis moribus, aut veræ fidei, tunc non est miraculum. August. 2. & ex hoc probatur, prodigia & stupenda illa opera Antechristi, vera miracula non esse futura, sed falsa; tunc enim temporis Deus laxabit diabolo, habenas, vt viribus suis naturalibus utatur, & tunc talia præstabit, simulabitque maiora facere posse, vt in errorem inducantur quamplurimi, verum, non erunt miracula illa, nisi apud illos, qui minimè nouerint diaboli vim, & potestatem, dicentur tamen opera miranda, sed miracula falsa, & apparentia. Tertio, demonum mira sæpe deficiunt in minimis, sed miracula perfecta sunt: vt pote Dei opera, patet Exod. 8. de certamine Magorum cum Moysè. Quarto, demonum mira, veris miraculis superuenientibus euanescent, vt virga Magorum à virga Moysis deuorata, & oracula demonum coram Sanctis hominibus obmutuerunt. Denique miracula sunt, per apertam, & feriam Dei inuocationem, mira autem Magorum semper admixtis, abditis, vanis, ridiculis, aut superfluis precibus, vel signis.

lib. 10. de Civ. Dei cap. 16.

Hb

Libet Primus.

His sic se habentibus, dicimus quod miracula propriè dicta, nullus Magorum efficere potest, tum quia, facere miraculum est potentia infinita, & ideo Diuinitati reseruatum, tum quia, omnis creaturæ potentia, naturæ cancellis limitatur, quod si non esset, nõ haberemus efficax argumentum probandæ veritatis fidei, quam semper Ecclesia miraculis confirmauit. Dicimus etiam quod Magi, non possunt absolute mira operari, hoc patet, quia, nihil re vera absolute, & per se mirum est, quod non idem sit miraculum. Verum est quod Magi possunt operari multa mirabilia secundum quid, seu respectu nostri, daemone adiuvante, & Deo permittente, probatur, quia pluri sunt miri, & occulti effectus rerum, quos omnes nouit diabolus, & quoscunque naturaliter nouit posse produci, eos celerrime, non tamen in instanti, producere potest. Potest mulcere lac de Capra, & de Vacca, illudque transferre ad mamas statuas æreas, siue marmoreas, ita vt omnibus videatur statuam ipsam emittere lac illud. Potest possidere humanum corpus, & ita mouere humores, vt varias febres, diuersos dolores, & grauissimas ægrotudines generet. Potest impedire motum linguæ, manuum, crurum, retinendo in venis spiritus vitales, & potest impedire ne eisdem ad membra genitalia diffluant, & sic impedire virtutem generatiuam, ita vt non possit vir vxori debitum solueret nec cæteris mulieribus commisceri. Potest generare grandines, pluias, niues, glacies, quod intelligendum est semper, Deo permittente. Potest ira mouere intellectum nostrum, vt vitia facilius apprehendat, & in malo callidus fiat, quod contra efficit Angelus bonus, quia confortat intellectum, vt cognoscat clare veritatem, & illam amplectatur. Potest diabolus memoriam iuuare, eius organum adaptando, vt facilius recipiat, & firmiter species retineat, vel motu locali noxia repellendo, vel iuuantia applicando. Potest etiam modis contrarijs plurimum debilitare, & tollere, vt fuit obliuio Simonis Thurani Angli, quæ ex Dei iusta punitione profuxit. Hic cum esset dialecticus acutissimus, & Artium liberalium, magni nominis Parisijs professor, palam in Scholis, non verebatur iactare, se scire totam Christi legem, ac improbando, posse eam annihilare. Sed ita subita obliuione percussus fuit, vt primarum litterarum oblitus, nec sciret Dominicam orationem pronuciare, nec Alphabetum legere. Dixi superius quod potest mouere intellectum nostrum ad malum, sed potest etiam meliorem, & subtiliorem reddere quoad functiones ingenij, & iudicij, & hoc facit per commodiores organi dispositiones depulsis, motu locali, humoribus densioribus, vel agentium naturalium adhibi-

De
obliuio
Simonis

20 Compendij Maleficarum:

ris medicamentis, vel spiritibus sensitivis expurgatis & ad organa illis attractis, aut sanguinis defecatione iisdem spiritibus multiplicatis, sed hoc Angelorum bonorum quasi officium est, sic Martinus Delrio.

b lib. 2.
mag. disp.
que. 24.

a lib. 18.
de civit.
Dei, ca. 18.
b lib. 7.
Eccle. f. hi.
14. ca. 14.

o Guicel.
Parificen.
cap. 22.
d lib. 4.
annalium.
lib. 6. 23.

o Guicel.
mas Pari.
Gen. 22.

Dæmon motu locali corpora mouere potest velocissime, ita ut possit rem aliquam oculis subtrahere tam cito, & aliam substituere, ut animos oculosque intuentium fallat, eisque persuadeat prioris in hanc posteriorem integram conuersionem. Tales credenda Gentilium Methamorphoses; Diomedis sociorum in aues: & Iphigeniæ in Ceruam, ut Diuus Augustinus obseruauit, & fraudem aperuit Astirius, cuius facta Eusebius b ab obliuione vindicauit. Quare præstigiatorij effectus duabus regulis deprehenduntur. Prima est, si effectus non oritur à motu locali, & superat acuitatem causarum naturalium applicatarum (ut esset suscitatio mortui, vel veræ cæcitatibus curatio) tunc interuenit deceptio, & præstigium. Altera est, quando id, quod uisum est, statim euanescit, est præstigiiosa machinatio. Exemplum prioris est, quando Magus posito in camera arcu de certo ligno, & sagitta alterius ligni, & corda certi filii, sagittam ei aculat, & ita facit apparere in loco flumen enatum tantæ latitudinis, quantæ fuit sagittæ ictus. c Posterioris, ut cum nidetur lacerare equum, qui mox sanus sistitur. Item in illo facto Magi, ut infra, de simulato serpente, quod narrat Nicetas & Verum, ad etiam maiorem intelligentiam sciendum est, quod Diabolus pluribus modis decipit sensus nostros. Primo quando uisui totum obiectum, quod coram est occultat, uel saltem ex parte aliqua. Secundo, si imbuat medium aliqua qualitate, qua species per medium transeuntes, sic modificantur, ut non representent obiectum quale est, ut si aceto immisceatur sal, & pannus lineus hoc acerum ebibat, postmodum uero superposita candela inflammatur pannus, tunc formidabiles admodum facies præsentium exhibebit: uel si de semine Asinino, & cera fiat candela, illa accensa omnes quotquot aderunt, onoccephali uidebuntur. Tertio, si uapores intermediij aeris inspissentur, unde patamus à gallo galinaceo trabem trahi, & est festuca. Quarto, si motu acre medio simul species moueantur, unde fit, ut nauigantibus uideantur ad nauigij motum arbores mouere. Quinto, quando offertur spectantibus corpus acreum siue fantasticum simile rei putatitæ. Sexto, celeri agitatione rerum ostensarum, subita occultatione, uaria collatione, separatione, uel conglutinatione latente, ut faciunt Circulatores, uarijs ligaminibus, globulis, &c. Septimo, si humores agitentur, uel perturbentur, rei conspicitur

tur

cur aliter, quam sunt, ut contingit ebrijs, ac furiosis. Tandem dico, quod Diabolus potest sic componere, & ordinare fantasmata, ut quis etiam uigilans (quod dicitur) somniet more dormientium, & putet se ea sentire, quæ non sensit, iuxta Caietanum 2. 2. q. 95. artic. 3.

Exempla.

Cæsareæ Philippi, quam phænices Paneada uocant, fertur uictimam quandam, in quadam diei festi Gentilium solemnitate maetatum conijerit fontes, qui illic ex radicibus montis Panei prorumpunt, ex quibus Iordanes, emanare dicitur, eamq; Dæmonis ui, ac potestate mirandum in modum ab eorum aspectu euanescere miraculumq; uideri presentibus valde memorabile: quibus dum agebantur Altyrium quoddam tempore forte interfuisse, & cum uideret tam multos illius rei admiratione stupefactos, eorum erroris admodum misertus est, deinde sublatis in Cœlum oculis Deam omnium moderatorem per Christum supplicè precatur, ut Dæmonium illud, quod populum tanto errore cecauisset, comprimeret ipsum a fraude, & fallacijs, quas hominibus solet intendere, coerceret. Hoc modo cum Deum orauisset, repente uictimam fontibus supernatasse visum est, atq; ita res illa, quam tantopere admirari consueuerant, ad nihilum deuenit, usque adeo, ut nullum in posterum ex eo loco, ex ea omnino ederetur quid tale.

Cum ex altioris Pallatii Constantinopolitani loco Michael Sycidites naticulam uidisset, qua olla, & patina uehebantur, carmine magico fecit, ut Nauta exurgeret, & uasa non prius ferre desisteret, quam in puluerem redegit. At miser, paulo post barba apprehensa cum lamentatione amotus iam caligine, coepit deplorare. Quæsitus cur merces suas ita tractarit, respondit, cum dolore: quod cum esset remis intentus horribilem serpentem super uasa iacentem, oculis in illum conuenientibus conuersum instar deuoraturi, uidit, qui prius uoluari non destitit, quam uasa confraeta essent.

Audite aliud exemplum, quod propter eius lepiditatem scribendi laborem minime recuso.

Tempore Sigismundi primi Regis Poloniæ, Iacobus Melstinch Prætor Oppidi Brezini, leuitate quadam animi ducens, auctoritatem, nomenq; Christi sibi adsciuit. Petrum Zaorschi Cracouensem, ceterosq; sibi similes latrones duos, in locis singulisq; nomina

mina Apostolorum imposuit, se verò Iesum Christum appellavit, qui per Villas ubiq; ambulantes prodigia præstigatorum more exercebant, sicophantaq; alios, & latrones velut mortuos subornatos suscitabant: pisces in paludes lutosas primò impositos, ubi nunquam eos nasci possibile erat, in nomine Christi suis manibus capiebant: panes in furnos imponebant, in nomineq; Christi sui, cum illic ante non essent, promebant cum ingenti simplicis Vulgæ admiratione. Quodam tempore ad Cestochouiam monasterium B. V. Mariæ imaginæ celebre cum suis Apostolis venit, cumque illic aliquot diebus morarentur, vnum ex suis, quasi obsessum à Dæmone subornarunt, cuius opera victum acquirebant; ille enim per hospicia ambulans, carnes de coquina rapiebat, & in suos proiebat, qui cruce illas munientes carnes comedebant. Cumq; illic ingens concursus esset populi ad D. V. imaginem: Sicophantæ illi obsessum suum ad altare ducunt duplici ueste indutum, in cuius intercapedinem necessaria imponere posset: Lappillos uerò intra indusium illi imposuerunt, cumq; ad altare duceretur, ille è manibus deducentium furibundus sese proripiens, in altare denarijs onustum irruit, pecuniasq; rapiens, in uestis duplicata intercapedine eas abscondit. Monachus ab altari diuino intermisso officio, aufugit, cæteri Monachi accurrentes cingulum eius solunt, ibi lapilli dumtaxat in terram ceciderunt, pecunia uerò in ueste duplicata remansit, Monachi, pecuniam arte Dæmonis in lapillos conuersam putantes, exorcismis eam in pristinam formam transformare nitentur, sed cum lapilli permanerent, Monachus librum sacrum indignabundus in terram proiecit dicens, similem Dæmonem numquam habuimus, abite cum eo ad omnes Diabolos, Sicophantæ illi cum pecunia recta in Silesiam fugerunt, ubi apud Matronam Nobilem in quodam pago diuertentes, cum illa uiro absente eos recipere nollet saltem mappam, uel telam ad sacrificandum petierunt, at mulier fasciculum tela illis obrulit, tunc illi, hanc nobiscum accipiemus, & Christus tibi benedicet, ut tibi linu abundantius crescat, ostende aliam si habes, quam cum similiter accipere uellent, mulier recusauit, maritum timens, illi autem frustulum fomitis cum igne in telam clam inuoluentes mulieri traderunt; itaque arca à tela, ab arca uerò domus accensa fuit combusta Viro domum reuerso, Vxor ob Christum cum Apostolis male tractatum hoc sibi iuste contigisse dixit, at uir ira accensus, latro, inquit, hic fuit nequissimus, non Christus itaq; cum uicinis eos insequitur, & in quadam Villa eos inuenit. Tum pseudo Christus ad illum, qui vocabatur Petrus, dixit, iâ mea passio Petre, calixq; quem

quem hiberitis sum appropinquat, cui Petrus, & mihi, ut video Domine, imminet; ille vero dixit: Petre, ego hinc aliter non possum euadere nisi per fenestram; tum Petrus, & ego te quoad vitam non derelinquam, sed quocumque fueris, sequar. Ergo per fenestram aufugit, ceteri quoque Apostoli, quae potuerunt, euaserunt; Rustici eos sequuti, baculis, fustibusque ceciderunt, dicentes. Prophecia nobis Christe cum tuis Apostolis, in qua sylua baculi isti creuerint. Ergo plagis emendati, vitam suam postea emendauerunt, dicentes, difficile est nobis Christi passionem, Apostolorumque tormenta subire. Sic Poloniae Cronica.

Quas nam formas consueuerit induere diabolus ad homines decipiendos. Cap. V.

Doctrina.

Diabolus semper studere hominis damnationi, & exitio certissimum est, quia est mali author, nequitiae origo: corruptor seculi: homini semper insidiatur: laqueos tendit: lapsus parat: foueas fodit: ruinas aptat: stimulat corpus: pungit animas: cogitationes suggerit malas: immittit iras: dat odio virtutes: vitia addit: amoris errores seminat: discordias nutrit: pacem turbat: affectus dissipat: humana violat, & Diuina tentat. Hinc est, quod cum retribus suis incantatos irretiuit, plectit eos plaga tumoris superbiae: doloris inuidiae: foetoris luxuriae: ardoris auaritiae: torporis desidia, & mœroris tristitiae. De tumore dicit Isai. 1. Vulnus, & liuor, & plaga tumens, non est circumligata, nec curata medicamine. Hac plaga percussus fuit Rex Ozias, quia praesumpsit offerre Thus Deo fungens Sacerdotis officio. De dolore Hierem. 15. factus est dolor meus perpetuus, & plaga mea desperabilis. Hac plaga percussus fuit Antiochus 2. Machab. 9. De foetore dicitur. 1. Machab. 14. quod contaminabant omnia, quae in circuitu Sanctorum fuerunt, & inferebant plagam magnam castitati, & haec est plaga leprae, de qua fit mentio, Leuit. 13. De Ardore. Leuit. 13. plaga combustionis est, & Is. 16. his, qui litantur super muros cocti lateris, loquimini plagas suas. De torpore, Hierem. 6. omnis plaga tristitia cordis & iste, sunt plagae vitiortum quibus diabolus plagat, & vulnerat sequaces suos, qui tamquam caeci, non considerant mortis horrorem: Iudicis terrorem: Inferni dolorem; & diaboli furorem. Induit igitur

igitur diabolus corpus, & exhibet se, obuius hominum, sed corpus illud viuificare non potest, nec in eo operari opera vitalia, si-
cutis esset edere, bibere, dormire, & generare, & quamuis apparen-
ter videatur talia operari, non tamen verè comedit, bibit, aut
dormit, & si comedit, cibus qui intra stomachum descendit, non con-
uertitur ad nutriendum corpus illud, cum non habeat animam in-
formantem.

Sciendum est igitur, diabolum posse assumere varias formas, &
nisi impediatur à Deo, posse, qua velit apparere forma; humanam
perfectam, & omni ex parte pulchram, atq; pulcherrimam exhibe-
re, qualem fortasse se exhibuit B. Alberto Carmelitæ, à quo cruce
signo fugatus fuit; Solet tamen ei obstare diuina voluntas, vt
semper adsit aliquid, quo detegatur eius fraus, & impietas, Deus
enim, certis animalium formis, nondum vti permisit dæmonia, vi-
delicet, Columbæ, seu Agni, eo quod Agnus verus sit Christus, & in
Columbæ specie spiritus sanctus consueuerit apparere, quia etiam
hæc animalia do lo carent, & nullum solent inferre damnum. E-
bentius induit animalia, in quibus aliqua sunt, quæ culpentur. For-
ma hirci ei est antiqua, quia hac utebantur hebrei in sacrificijs.
Hac tempestate, quando in pactum expressum, se se offert con-
spicuum virili forma; post verò pactum, quando adorandus est,
semper in forma hirci, & quidem fœdi, aspectu, atris, ac olidi. Huius
rei ratio varia est, primo, quoniam ob reuerentiam incarnati Ver-
bi Deus non patitur eum tunc assumere humanam formam, & huc
pertinet illud Apoc. 13. traduntur impij bestiam adoraturi, id est,
diabolum in bestie forma. Secundo, quia coluerunt diabo-
lum in hirci forma, ideo dæmones vocantur, Sahitini, hoc est, pi-
lofi seu hirsuti. Alia causa reddi potest, videlicet, huius animalis
superbia, & alia vitia, quæ moribus, & actionibus suis dæmones
studiose imitantur, vt ostendit Remigius. Deniq; hircum, seu
capram induit, quia hircorum, qui à sinistris locandi sunt in iudi-
cio, caput est, & hac forma, vt plurimum adoratur.

Quando igitur familiaritatis, & fidei specimen præbere vult su-
mit effigiem canis, vel felis; si quis aliquo est deueniendus, induit
formam equi. Si per locum angustum, vel rimam subiturus, vel
custodibus illusurus, fit mus, Vespertilio, vel mustella. Si quis
fit præsens, & colloquium possit impedire, vel ipse velit latere,
muscam induit, & ad aures appropians, quæ vult suggerit. Si
intendit greges lacerare, vel in homines fatire lupum induit. Si
quos vult terrere, aut turbare, fit gallus gallinaceus magnus, & fe-
rox, sic apparuit Pachomio. Vt coruus, aut vultur, S. Romualdo.

Vt

etiam per
mittit
diaboli ut
hinc
qui dicitur

a lib. 1. ca.
24.

Vt Vulpecula S. Hilarioni . Vt canis, Dunstano . Vt serpens Leonardo Corbeiacensi . Vt Draco. Sanctæ Margaritæ, & Ferdinando Castellæ Comiti, eiusq; exercitui . Si vult inducere ad malum, specie boni, induit formam Christi, vt S. Martino, vel in forma Dei, vt Theodoræ, viduæ, vel in forma Angeli, vt S. Iulianæ . Deniq; formam assumit, quæ instituto maximè sit accommodata, & quia ad omnia ferè idonea est humana, hanc, vt plurimum assumit, non tamen eodem modo . In nuptiarum pompa apparuit calamistratus, siue rufus, procaci vultu, & acrosus. Maximo Rhegiensi apparuit, vt nauis . Euagrio, visus est vt Clericus hæreticus . Machario, semel apparuit vt messor, semel vt pharmacopola . Nathanaeli semel vt seruus lorarius, semel asinarius, agens asinum . Apelli, visus est, vt pulchra, & compta, & illecebrosa mulier . Morituris solet maximè apparere terrificæ specie, vt S. Martino, qui dixit, ei, quid istas cruenta bestia? Florentio, visus est, ore vastam flammam naribus, fumum fundens sulphureum, Sanctæ Oportunæ apparuit in specie nigerrimi æthiopis, capilli, & barba stillabant quasi picem calidam, & liquidam, oculi, ferrum ignitum, & stricturas scintillans, cuius rei rationem Angelus reddidit S. Aichadrò, videlicet, hoc à Deo permitti, vt talis terror, tam terribilis visionis purget in sanctis si quid adhuc expiandum est in illis . Quamuis autem studeat diabolus, & velit hominis pulcherrimam similitudinem, vt plurimum induere, quæ Dei bonitas est, tantum solet assumere, quam, & qualem illi Deus permittit, teste D. Chrysostomo *b*, & ideo, vel ipso inuito fieri videmus, vt qui non obesæ nimium mentis sint, semper, si attendant, fucum studeant apprehendere . Vel sese offert diabolus humano corpore atro, illuioso, squalido, fœtente, tetro, ac formidabili, aut saltem, obscuro, nigro, fœdoq; vultu naribus, vel deformiter simis, vel immane aquilis oris rictu sparso, profundoq; luminibus valdè abditis flammantibus, manibus, pedibusq; aduncis, instar vulturis, strigosis brachijs cruribusque, & admodum pilosis, caprinis, etiã vel asininis tibijs, vno, vel utroq; pede bifido, & corneo, interdum & solido vngue, interdum mutili pede altero, vel utroq; , demum statura corporis nunquam iusta, ac decora, sed, cui semper adsit aliquid insolitæ notæ, deformitatem, prauitatemq; dæmonis demonstrantis .

In assumpto corpore diabolus loqui potest, & solet, & cum loquitur, utitur, vt plurimum sermone regionis illius incolæ, teste Pselio *c* Sed utitur voce stridula (quod etiam notandum est, ad cognoscendam eius deceptionem) subsibilante, confusa, obscura, debili, pusilla, & quasi ex dolio, vel testa nascente rimosa; hoc

b hom. 4.
de lazaro.

c li. de dæmonibus.

d li. r. d. de
monolat.
cap. 8.

docent sagarum confessiones apud Remigium d & quando loquitur potest audiri, a quibus vult, & videri in assumpto corpore, & quibus non vult, solet latere idque naturaliter. Quod autem corpora assumpta sint vera corpora, nec ne, & ex qua materia sint, æquum est, vt inquiramus.

Afferunt Doctores huiusmodi esse vera corpora, quia habent mensuram, & colorem, quæ quidem accidentia, non sunt sine substantia iuxta philosophum dicentem; accidentis est esse in esse. Verum isthæ corpora, non sunt vera corpora secundum naturæ veritatem, quàm exhibent, Vrsi, Leonis, serpentis, &c. quia si essent vera corpora, non statim euanescerent, vt fit. Quæ corpora igitur erūt? Terrestria forte? nequaquã, quia terra non potest tota simul statim euanescere absq; vestigij nota. Erunt forte ignea? minime, quia arderent, & califacerent. Erunt ne ex aqua? non quia aqua nõ est resolubilis, vt sunt corpora a dæmone formata, & assumpta. Erunt igitur aerea, aut ex aliquo crasso vapore generata; hoc docet experientia, quia, quandoq; corpora huiusmodi fuerunt ense, lancea, vel securi percussa, nihilominus tamen partes diuisæ, iterum in vnum sunt coniunctæ, vt patet per exempla passim notata. Ratio autem cur diabolus vtatur simili deceptione. Respondetur. quod, cum eius liberum arbitrium sit in malo fixum, & induratum, nõ potest, nec vult reuerti ad bonum; idcirco, quidquid vult, illud est ad aliquod malum, & damnum, & hinc fit, vt aliquando exhibeat se in forma alicuius iam defuncti, dicens se esse animam illius, eo solum consilio, vt familiariter eo vtatur, cui apparet, & illum facilius decipere possit. Quando quis illum inuocat, aut coniurat, exhibet se videndum, aut sentiendum, vt credant homines incantationibus a Diuina lege vetitis, & damnatis. Fingit se trahi funibus, herbis, versibus, & caracteribus, vt homines facilius in errores inducantur. Obedit illis, qui illum inuocant verbis sacris, vt credatur, illum habere partem cum Diuina Iustitia, & quamuis non subdatur diabolus corporibus cœlestibus, sub eorum constellatione, inuocatus tamen fauet apparenter inuocantibus, vt erroribus eorum detineantur, qui tribuunt virtutem aliquam syderibus, quæ in homines necessitatem inducat. Fingit tandem se amare virgines, & libenter illis se representat, vt credant homines, illum esse pudicitiaæ amatorem.

Exempla.

* **N**obilis quidã Hispanus a monte Rupel oriundus, nomine Antonius Costilius, animo constans, & viribus non spernendus, qui

qui plerumq; in armorum conflictu strenue se gesserat, is erat, qui sibi illatas iniurias, irritas esse minimè patiebatur, idcirco nonnullis odiosus erat; ipse verò, ne ab inimicis imparatus aliquàdo deprehenderetur, semper diuerforum armorum genere munitus incedebat. Quadam die, equo insidens, domo, lancea armatus, exiit, & ad pagum, cui Villanoua nomen est, rerū suarū necessitate ductus, secessit. Nocte satis atra superuèniente decreuit, nihilominus domū reuerti. Transacta Villanoua, erat Romitorium, clatris ligneis in anteriori parte firmatū, intus verò ardebat lāpas. Substitit Antonius aliquantisper, insidens equo, vt oraret, & dū preces fundit; introspicens Romitorium, videt tres visiones è medio illius paulatim de terra, pullulare, tandiuq; crescere, donec totum Romitorij capite attingerent, & sic tacitæ subsistebant. Antonio, spectatis illis, ceperunt præ timore obrigere capilli, itaque retractis habenis, equitando iter suum est aggressus. Sed statim eleuatis oculis, videt tres illas visiones simul sibi præire, quasi ipsum comitaturæ; quare, ipse se Deo commendans, signoq; se Crucis sapius muniens; equum, hinc inde diuertebat, illæque uicissim semper ipsam præibant; quo factum est, vt ipse stomachabundus, impulsio in uisiones equo, lancea illas, quasi uulneraturus est aggressus, uerum tamen eodem gressu, quo Antonius, mouebātur illæ: si currebat ipse, currebant & illæ: si stabat, stabant: si lento gradu incedebat, eodem gradu mouebantur, & ipsæ, nunquam tamen longius ab Antonio recedebant. Quare (etsi inuitè) passus est illas semper habere itinerarias sodales, donec domum suam perueniret. Ante ædium fores grandis erat Cors, & ipse equo desiliens, cum ingressus esset, ipsasmet umbras ante se spectauit, Tandem peruenit Antonius ad domum, ubi erat coniu, qua uocata, fores patefactæ sunt, & sic ingressus domum, euauerunt ianæ. Fuit tunc temporis Antonius animo adeò consternatus, colore squalidus, & uiribus ita destitutus, ut uxor non dubitauerit, sibi aliquid infortunij accidisse. Sciscitabatur illa, sedulo causam inquirebat ab ipso, ille tamen interim nil respondebat. Accersuit uxor intimum eius amicū, uirum nobilem, præclarum, & doctum, qui uiso Antonio mortuo non dissimili, petiuit ab ipso, ne grauaretur, quidquid haberet illi aperire. Antonius cœpit singillatim ordinè omnia recēdere amico; ille tamquā prudens multa subiunxit, quibus suaderet timorem à se pellere, & cibum sumere. Facto post cœnam temporis interuallo, decubuit Antonius, & tūc amicus, relicto apud decumbentem lumine, foras prodijt; sed statim exclamās Antonius alta uoce, succurrite, succurrite; introgressi omnes, qui exierant, exposuit, tres illas umbras, iterum aduenisse, quæ terram mani-

bus effodientes, illam in eius oculos proieciabant, & ipsum excu-
cabant. Numquam deinceps domestici ipsum solum reliquerunt,
quin assisterent & alij secum; Verum, transacto septimo die, sine
febre occubuit.

✱

Recentius unum notabo, cui uix simile auditum est, hoc memo-
ria proditum fuit à Gaguino historiarum Francorum scriptore,
ait igitur. Philippo Bello Rege, quidam Conuersus Monasterij
Vallis Sarnariæ, nomine Adamus, paulò ante Natalitia festa, sù-
mo mane, ad Monasterij negotia peragenda, vnà cum famulo se-
niæ commisit equester. Illi sese offert arbor ingens, gelu, & pruinis
obsita, ad ipsum properans, quasi conferre gradum, & corpus cu-
pida; Equus perterrefactus, caput retrorsum fecit, & uiam, quã
peregerat, remetiri conatur. Adamus ingenti conatu iumentum
retinet, & calcaribus cogit, propinquior ut fuit arbori, illa confe-
stim euauit, odore teterrimo sulphureo, nempe relicto. Credit.
Adamus dæmonicum esse spectrum, sicque se Deo precibus com-
mendare satagit, ac iter subsequitur. Paulò post respiciens, uidet
nigrum quendam uirum eqno insidentem subsequi se, cui iratus
Adamus, quomodo, ait, infelix, & damnatæ audes me his appari-
tionibus aggredi? An nescis, fratres meos, qui domi sunt, pro me,
& salute mea supplices ad Deum preces fundere? Abi quantum
potes, nihil in me possides. Abit malus, sed ecce mox redit similis
uiro gracile & protensum collum habenti. Adamus, tot molestijs
pertæsus, gladium, qui ad ephippium ligatus erat, stringit, & ter-
quateruè ense per aerem uibrato, spectrum abigere conatur. Hoc,
subitò personam mutat, & sistit se statura mediocris uiri, cui ca-
put cappa, & scapulario monachi corpus ornatum exhibet, oculi
scintillantes instar æris radijs Solaribus oppositi. Adamus aliquo-
ties hostem petit, sed irritis, & cassis ictibus, aere cedente. Tum
maiori despectu, & irrisione, dæmon induit formam Asini. Perter-
ritus famulus, hero suadet, gladio circulum in terra ducere, & in
circuli medio crucem formare. Adamus consilium exequitur, sed
spectrum non desinit: mutat auriculas Asini in cornua, & sic mi-
natur in circulum irrumperere se uelle. Denique lusus iam satura-
tus, in rotam se uertit, & se ipsum uoluens monachum inradit, &
super illum continua latus rotatione (ut uidebatur) transit circu-
lum, monacho prorsus illæso, conspectum fugit. Fidem rei fece-
runt, longa famuli ob terrorem subsecuta ægritudo, & diuturnus fe-
tor uestium Adami, eiusdem raucedo, atque difficilis respiratio, à
quibus ægrè conualuit: equi tandem subita mutatio, qui ex man-
facto, post uisionem hanc, ferox, calcitrosusq; esse cœpit.

No-

Nobilis hispanus quidam cuius patria, nomenq; honestatis gratia subtrahitur, diuitijs fultus, Dei timorem neglexit. Is igitur statuit Monialium quarundam septa intrare, quod vt facilius exequeretur clauis Ecclesie adulterinas conflare curauit, vt per scyllas quae Sacrificii deseruiebant, sibi aditus patefieret. Quoniam vero Monasterium ab oppido erat seiunctum, sub noctis atræ medium equum conscendens, eò peruenit solus, quò scelus suum fortius occultaret. Desilit equo, quo retinaculis seorsum alligato, ad Ecclesiam peruenit. Dum autem anteriores plateæ portas recludit spectat Ecclesiam patere, intusq; lumina quamplurima, ac faces ardere: voces item cantantes, quasi funus exequentes, audiuit. Obstupuit ille, & nouitate rei ductus, accessit, vt videret quid esset. Spectat Ecclesiam vndequaq; Clericis, & Fratribus, qui funeri operam dabant, refertam, in quorum medio, feretrum magnificentissimū, facibus vndiq; septum ardentibus, clericos quoq; & fratres, cum cætero populo, cereos accensos in manibus tenentes, vidit. Sed quod magis admirationem augebat, illud erat, quòd, illorum ne vnum quidem nouerat. Post spectatum diu factum, ad vnum Clericorum illorum accessit, petiuitq; quis nam esset defunctus ille, cuius exequias solemnes celebrarent. Resp. Clericus, quòd in proximo erat vitæ decessurus Nobilitatis, ipsumq; hispanum nominauit, & idcirco, funus eius faciebant. Subrisit tunc hispanus subdicens, falleris, nam hic nobilis, quem nominas mortuum, viuit. Subiunxit Clericus magis deceptus es tu, nam verè mortuus est ille, & non longè abest à sepultura, & his dictis, reuersus est ad alios cantantes. Hispanus valde interim conturbatus, accessit ad aliū eorum, à quo idem expiscatus, idem responsum accepit; quare magis perterrefactus ille, absquè mora ex Ecclesia resiliuit, sicq; equū conscendens, iter cepit domum versus. Verum, vix gressus mouere coepit, quòd hinc, & hinc, duo terribiles, & atrii molosi illi associantur, medium ipsum tenentes. Vim, ense districto faciebat nobilis, vt illos fugaret, sed frustra semper, donec domum suam peruenit, descendit equo, & introgressus, obuiauerunt pueri, & serui, qui illum attendebant. Mirabantur isti de eius adeò mutato aduentu, vt mortuo non esset dissimilis; expiscabantur huius mutationis causam, & enixè vrgebant, vt eam aperiret, quibus, nobilis omnia ordine, vt acciderant, recensuit, sicq; colloquendo ventum est ad hostium thalami sui, quibus expletis verbis, introgressi sunt prædicti canes atrii, qui illum aggredientes, dentibus in frustra comminuerunt, & sic omnium destitutus auxilio miserrimè occidit, dum adhuc eius funus apud Moniales ageretur. Accipe aliud

ad eiusdem matteriæ exemplum, ad cognoscendam Dei vindictam contra facinorosos.

Salamicæ in hispania degebat Theologiæ studiosus quidam primæ nobilitatis, hic pristina castimoniæ, & pietatis oblitus, nocte magno periculo, & labore, parietibus transcens, in quoddam Monasterium Sanctimonialium vsq; ad dormitorium peruenerat; ibi, sic permittente Deo, priusquã ad cellulam, quã animo uolebat, pedetentim perueniret, obijcit se illi spectrum specie viri grauis, & honesti, proluxo capillitio; & barba, lorum ingens in manu tenens, & nullo verbo factò, flagraminatur. Venerat ad sacrilegium, incestum, & stuprum miser ille, scuto gladioq; probè armatus: stringit gladium; scuto se tegit, ictus uibrat, & ut sibi videbatur, latus aduersarij lorum subiens, multoties haurire, & brachia illi, lorumq; rescindere certò tenet, sed semper brachium corpori, lorum parti amputatæ subito iunctum apparebat. Tandem spectrum decussatim illi vtrumq; humerum sic viuenti boue mortuum impegit (sic videbatur) ut miser in terram prolapsus, vix trepidus se fuga eripuerit, & domum reuersus, deprehendit ad modum crucis sibi in pectore, & in tergo, ad quatuor digitorum latitudinem, notã contusionis, rubore, liuoreq; mixtæ impressam. Tumuit mox vibex, siue, percussiois signum, & cum intollerabili ardore, quasi vermiculare nescioquid, quod grauissimum cruciatum adferebat, miser sub cute sensit (& ne vanum visum putes) secundo tertioque die miserrimè vita functus est. Notent lasciu, quis nocturnarum ad supra discursationum vtriq; fructus fuerit, ut discant Deum timere, & Virgines Deo sacratas, non violare, quãmq; inanis sit ista persuasio de gladij vibratione cõtra vim demonis, alia plurima huiusmodi exempla passim inuenies, legendo, de varia assumptione corporis spectrorum.

Miros effectus olim veteres Magis tribuerunt.

Caput VI.

Doctrina.

a lib. 1. Po
licratici. c.
10.

b lib. 1. Hi
stor. Dan.

IOANNES Sabiſbenenſis . a Domino inquit permit-
tente Magi per Demones Elementa concutiunt, re-
bus adimunt ſpecies ſuas: ventura plerunq; pronun-
ciant: turbant mentes hominum : immittunt ſom-
nia, hominesque violentia duntaxat carminis occi-
dunt &c. Saxo Gramaticus b apud Septentrionales ſcribit, Gigan-
tes,

tes, Magosq; inauditi generis miracula diuersis præstigijs exercuisse, & per summam ludificandorum oculorum peritiam, proprios, alienosque vultus varijs rerum imaginibus adumbrasse, illi-
 cibufq; formis veros conspectus obscurasse, & alia mirabilia fecisse, vt supra de Simone Mago docuimus. Pithagoras *c* femur suum aureum ostentauit: carmine Aquilam circurauit, cum qua frequens colloquebatur. Baianus *d* Bulgariæ Rex. se quoties volebat in lupum, vel in cuiuslibet alterius bestię formam mutare cernebatur: interdum faciebat, vt à nullo videretur. Refert Clicas *e* de Simone Mago præter ea, quæ supra diximus, quòd cum aliquando à Cæsare perquireretur, terrore perculsus, alteri sua forma relicta, aufugit. Insuper, illum habuisse canem alligatum arenæ in limine domus deuorantem eos, qui ad Simonem iniussi adire conarentur: Canis verò Petrum intrare iussit, & humana voce Petrum adesse nunciauit. Vides Diuinæ virtuti, quæ erat in Petro, Diabolicam uim cessisse, & Cerberum adulatum fuisse Petro cui non poterat nocere. Numa Pompilius cœnæ opipare apparatus exhibuit, cum nihil domi obsoniorum habuisset. Ollerus, osse incantato, tamquam nauigio uastissima maria superabat, hoc ait Tritemius in Cronica Herfaugiensi; Ericus *f* Rex Gottorum, quocunq; uerteret pileum, inde uentum prosperum eliciebat. Apuleius ipse multorum testimonio Magus *g* scribit admiratione digna de duabus fœminis, & primo de hospita quadam Sagarum Regina, in sequenti exemplo.

c Pauſa. li
bro 1.

d Sabelli-
cus lib. 3.
Enncad. 2.
e parte 2.
& p. 3. an-
naliu.

f Saxo li.
3. Dan.

g lib. 1. de
Asino au-
reo.

Exempla.

HAec superius citata, amatorem suum, quod in aliam temerasset, unico uerbo mutauit in feram Castorem, quòd ea bestia captiuitati metuens, se ab insequentibus præcisione genitaliū liberat, ut illi quoq; simile, quod Venerem habuit in aliam, proueniret. Cauponem quoq; uicinum, atq; ob id æmulum deformauit in ranam, & nunc, ait citatus, senex ille dolium innatans uini sui, aduentores pristinos in fœce submissus officiosis ronchis, rancus appellat. Alium de foro quendam, quod aduersus eam loquutus esset, in Arietem deformauit. Eadem, amatoris sui vxorē, quod in eam loquaciter probrum dixerat, iam in sarcinam imprægnationis, obsepto utero, & repigrato fœtu perpetua damnauit prægnatione; & vt cuncti numerant, octo annorum misella illa, velut Elephantem paritura distenditur. Subiungit idem author *h* de Paphile: Maga primi nominis, & omnis carminis sepulcralis magistra

h lib. 2. de
Asino au-
reo.

gistra creditur, quæ surculis, & lapillis, & id genus friuolis inhalatis, omnem istam lucem mundi syderalis, imis tartari, & in vetustum chaos submergere nouit; nam simul quæque conspexit speciosæ formæ iuuenem, venustate eius capitur, & illico in eum, & oculum, & animum detorquet: minus morigeros, & viles fastidiens, in saxa & in pecua, & quoduis animal puncto reformat, alios verò prorsus extinguit.

Hæc omnia supradiçta certum est præstigiatoriè fieri, sed sancti, in Dei nomine, & in fide perfecta miracula, & mirabilia fecerunt, vt ait Apostolus, *i* Sancti per fidem impetum ignis extinxerunt, vt fecerunt pueri hebræi, *K* vt fecit Sanctus Franciscus, de Paula, & alij multi, attēde sequens exemplum, in quo cum fide, meritum quoque religiosæ obedientiæ respondet.

i Heb. 11.
verf. 34.
K Dan. 3.

Theodor.
lib. 5. hist.
eccl. c. 21.

Scribit Scardeonius huiusmodi. Accidit aliquādo fortè vt Præpositus quidam Prædicatorum D. Augustini, apud Iesuatos D. Columbini sectatores ad prandium inuitatus, accumberet; qui amoris epulis, dataque loquendi venia, cæpit de Dominicæ Passions merito copiosè admodum arroganterque differere, tacitè exprobrans eis, quod professionem trium votorum cum inter Cœnobitas connumerarentur, publicè, palamq; cum ceteris Monachis solita non profiterentur forma. Ad id Iesuatorum Præpositus, homo Idiota sanè, sed prudens, & Deo dilectus argutè respondit. Vis, ait, Pater, quoniam in hos sermones incidimus, vtrum ex nostris fratribus vnus ita simplici Deo quodammodo oblatu, an comes iste tuus publicè tria vota professus, superiori suo obedientiæ exhibeat sinceriores? Annuit ille ignarus quidem, libens. Tum Iesuatus, ad hunc nostrum Marcum quamprimum conuersus, qui ibi fortè accumbentibus ministrabat, ait. Marce frater, hi sodales nostri frigent, in virtute sanctæ obediētæ, adfer huc eis citò e coquina nudis manibus ardentes prunas, vt confestim calefiant, & ille haud cunctabundus (vt erat ad obedientiam promptus) nihil fore credens, quod fieri non posset, si sub obedientiæ præcepto mandaretur, festinus nihil hæsitans e coquina ad mensam, ardentes prunas quamplurimas ambabus manibus iunctis, absque vllo detrimento, aut læsione sui portauit, vtrique eas porrigens ad frigus tollendum, quas iterum iubente Præposito, cunctis admittantibus, ad locum vnde detulerat, reportauit. Hinc Præpositus ille Dominicus vltra modum obstupescens comitem suum intuetur, quasi idem esset illi statim præceptorus, at ille cognita re, nihil cunctandum ratus, quamprimum in hæc verba prorupit. Ne me queso respondit Pater iubeas tentare Deum, adferam si voles ignem prout

prout soleo, testula non manibus, ac illi admirabundi ob tantum miraculum, hinc taciti intra se stupebant, hinc repentino comitis responso delectati, se mutuo inspicientes, subriserunt.

De pacto expresso, & tacito Magorum cum diabolo.
 Cap. VII.

Doctrina.

Perationes magicæ omnes innituntur pacto per Magos cum dæmone inito, itaut, quotiescunq; voluerit Magus aliquid agere auxilio artis suæ, expressè, uel implicitè teneatur à dæmone poscere, ut expacto concurrat: probatur per D. Ciprianum a dicentem, Magos habere fœdus cum dæmone, probatur

per August. b cuius verba sunt hæc: Artes huiusmodi omnes, vel nugatoriz, vel noxiæ superstitionis, ex quadam pestifera societate hominum cum dæmone, quasi pacta infidelis, & dolosæ amicitiz sunt constituta. Probatur etiam Articulis parisiensibus, his verbis. Inire pactum cum dæmonibus tacitum, vel expressam, Idolatria, sine Idolatriæ species est: & intendimus esse pactum implicitum in omni obseruatione superstitionis, cuius effectus, non debet à Deo, vel à Natura rationabiliter expectari. Et sciendum est dæmones, non coactè, sed spontè accurrere ad hoc faciendum, quia graui odio hominem prosequuntur: nec putare debemus eos gratis accurrere, sed expectare præmium aliquod operis sui. Est autem contentio hominis, & diaboli, qualis est duorum latronum quorum alter palam in sylua vagatur, alter verò latitat, excitatusq; certo sibilo, vel alio signo prioris, viatorem posterior dolosæ sagitta, vel quoduis icus transfigit, & necat, priore sæpe id nec vidente, nec sciente, in viatoris tamen mortem consentiente: priori Magus, posteriori diabolus similis est. Hoc pactum, dæmon potest vel præstare, vel fallere; ratione, & experientia probatur. Ratio docet dæmonem cogi non posse ab homine, ut stet promissis: Experientia docet mendacissimum esse, & decipiendi cupidissimum, & ideo rarò præstare quod pollicetur. Si aliquando stat promissis (quod sæpe facit) non facit coactus, sed spontè, ac dolosè, ut sic retineat sibi Magos deuinctos, & alios alliciat, & huiusmodi nugis vim istam inesse persuadeat.

Pactum igitur huiusmodi duplex esse solet, expressum, videlicet, & tacitum. Expressum fit ipsi diabolo in corporea aliqua for-

a lib. de
dupl. mar-
tyr.

b lib. 2. de
doct. crisi-
ana c. 23.

quid sit
pactum
implicitum

quo pacto
sit pactum
ut quid

ma apparenti coram testibus, & fidelitas, ac homagium promittitur; tunc enim aliquando diabolus loquitur, & auditur, sed non videtur, & tunc paciscens negat Creatorem suum ore, & diabolus vicifim illi diuitias, & honores pollicetur. Aliquando fit per libellum supplicem, quem diabolo presentat. Aliquando fit per vicarium, idest, per Magum; cum paciscens reformidat dæmonis aspectum, vel colloquium, & hoc pactum illud est, quod Grillandus vocat tacitum pactū, quamuis enim professio hic fiat alteri, quam dæmoni, fit tamen expressæ, & in dæmonis nomine. Fortasse ad expressum pactum pertinet forma illa in exemplo fœminæ Germanicæ, quæ obuerso tergo ex balneatorio exiliens, dicebat, quantum à Christo sic saliendo recedo, tantum ad dæmonem magis accedo. In omnibus eorum cum dæmone pactis, quædam sunt communia, quæ vndecim gradibus continentur, sequentibus.

Primò abnegant fidem, & Christianismum, obedientiæ Dei se subtrahunt: Beatæ Virg. Mariæ patrocinium repudiant, & insuper illam conuicijs diris in honorant vocando illam ruffam, &c. & attribuit sibi Dæmon honores, vt notat Augustinus d. contra Faustinum cap. 22. Quare Hyppolitus Martyr e. scribit, quod Dæmon eos cogit, vt dicant, nego Creatorem cæli, & terræ, nego baptismum, nego adorationem Deo à me præstari solitam, tibi adhareo, in te credo, ideo Dæmon, vnguem illis in frontem iniicit, fingens se Chrisma abradere, & baptismi characterem delere.

Odies

O dies infausta, & amara horum scelestium, in qua renuntian-
 tes Deo, diabolo se dedunt, tunc enim incipiunt eorum dies mali,
 imò pessimi, dies laboris, & poenalitatis. Eccles. 40. occupatio
 magna creata est hominibus usq; in diem sepulturæ. Dies foeto-
 ris, calamitatis, & luxuriæ. Ezechiel. 16. in die ortus tui, non est
 præcisus umbilicus tuus, & aqua non es lota in salutem, nec sale sa-
 lita. Dies furoris, & superbiæ. Job. 15. cunctis diebus suis im-
 pius superbit. Dies cruoris, & crudelitatis. Esai. 22. dies concu-
 sationis, & interfectionis est, & Malach. 4. dies veniet succensa quæ
 si caminus. Dies palloris, & fallaciæ, cum semper fallaciter agant.
 Job. 17. noctem verterunt in diem, quia eorum vita peccatrix, quæ
 nocturna est, diurnam apparere faciunt. Dies indignationis. Hie-
 rem. 18. dorsum, & non faciem ostendam eis in die perditionis eo-
 rum. Dies separationis, quia separantur à bonis, vt mittantur in
 caminum ignis. Amos. 6. separati estis in diem malum, & appro-
 pinquatis folio iniquitatis. Dies tribulationis. Sophoni. 2. dies
 iræ, dies illa, dies tribulationis, & angustie, dies calamitatis, & mi-
 serie; dies tenebrarum, & caliginis, dies nebulæ, & turbinis, dies tu-
 bæ, & clangoris, quia Domino peccauerunt. Dies desperationis.
 Prouerb. 24. si desperauerit in die angustie, &c. Dies percussio-
 nis, in die illa percutiam omnem equum in stuporem. Dies obliuionis.
 Isai. 23. Ululate naues maris, quia vastata est fortitudo uestra, in
 die illa obliuioni eris, ò Tyre. Dies tandem combustionis. Iudith.
 16. Deus in die iudicij uisitabit illos, dabit ignem, & uermes in
 carnes eorum, ut urantur, & sentiant usq; in sempiternum; & Isai.
 66. ignis eorum non extingnetur, & uermis eorum non morietur.
 Forma autem professionis sagarum, quam faciunt diabolo ta-
 lis est.

Grillandus quest. 7. ex confessione unius Maleficæ refert sequē-
 tia. Hęc Saga sub spe uitæ omnia recensuit, quæ professio ipsa re-
 quirat, & recensuit singula illius capitula. Primum enim dixit,
 quod quando adducta fuit per illam eius Magistram ante tribu-
 nal Principis earum, qui est diabolus in forma Regis, præsidens in
 solio Maiestatis; instructa prius à Magistra quid factura erat, ue-
 nit, & oportuit primo abnegare baptismum, & omnia Christianæ
 fidei documenta relinquere. (Apostasia) Deinde Ecclesiastica
 Sacramenta cuncta projicere, pedibusquè proprijs conculcare
 crucem, & imagines B. Mariæ Virg. & aliorum sanctorum. (sacri-
 legium) quamuis hæc ultima, non fiant coram eo, sunt tamen ali-
 bi postea, satis est, quod ista promittant se futuras quam primam
 seret occasio. (Professio). Deinde fecit obligationem, per so-
 lem-

✠
 Forma pro-
 fessionis
 Sagarum.

lemnem stipulationem in manibus ipsius Principis, que uouit, & promisit, quod perpetuò illi erit fidelis, & obediens, & omnibus eius mandatis parebit. (Votum). Deinde medio iureiurando tactis scripturis, super quodam magno libro obscuras paginas habente, præstitit homagium, siue perpetuum uassallagium (iuramentū fidelitatis) Et quod nunquā redibit ad fidem Christi, nec diuina præcepta seruabit, sed solum ea, que per ipsum Principem erunt decernenda; & quod perpetuis futuris temporibus erit obediens illi, & ueniet, continuè, cum uocata fuerit ad ludos, & congregationes nocturnas, & quæ in eis, per alias mulieres fiunt, ipsa faciet, & quod etiam aderit sacrificijs illorum nocturnis, & solitas preces, & cultum adorationis præstabit. (Idolomania) Vota quæcumq; quæ ipsam præstare contigerit, pro uiribus adimplebit, & quoscunq; poterit alios ad eandem professionem adducet. (decretum obseruandum.) E' conuersò autem ipse Princeps, egregia fronte, promisit eidem mulieri sic præfenti præstare perpetuam felicitatem, gaudia immensa, & uoluptates quascunq; in hoc mundo habere desiderauerit, & demum post hanc uitam, longè maiora munera consecuturam. Hæc ille.

Secundò, sicè quoque illos tingit lauacro noui baptismatis.
 Tertio, negato priore nomine, nouum illis inditur, ut Rouerens
 is Cæno, uocatus fuit Barbicæpra.
 Quarto, cogit abnegare patrines, & matrines, tam baptismi,
 quàm confirmationis, & nouis illis alios assignat.

Scd

Sed immolant etiam diabolo (quod peius est) carnes suę carnalitatıs, per gulam panes suę facultatis per auaritiã; fortitudinem, per superbiam: simplicitatem per malitiã hypocrisiã: iucunditatem, per inanem gloriã: iniquitatem, per luxuriã fetorem, & infamiã: Idcirco, per hæc elongantur à Deo; discordant cum proximo: excecant lumen mentis: expugnant, & fatigant eorum corda, & aliorum: eneruant ius: turpe lucrum frequentant suscitant fallacias: infamant proximum ac illum in tormentis, per maleficiã tenent. Sed vt omnia in peius ruant, per hæc illorum sacrilega facta, obnubilant cor nubibus ignorantie: obstruunt os vobis insolentie: capiuntur retibus fraudulentie, & eorum corpora detestanda inuoluunt fluctibus violentie: sunt enim fallaces, & proditiose, loquaces, & garulose: tenaces, & glutinose: ardentes, & luxuriose: caute, & malitiose: leues, & curriculose: rebelles, & litigiose: nocite, & periculose. Quare non immerito comparatur Sui, per fœditatem luxuriã: stercori, per vilitatem Infamiã: Vrso, per insatiabilitatem auaritiã: Vento, per instabilitatem lasciuia: Scorpioni, per fallaciã malitiã: Leoni, per superbiã elationem: Draconi, per nequitie crudelitatem: Laqueo, per adherentie tenacitatem: Stillicidio, per discordie rixositatem, ideò tales absorbet infernus, infernus enim similis est ceruo, qui naribus absorbet serpentes de cauernis suis, ac ipsos deuorat, Iuxta Isidorum: sic diabolus, absorbet hos maledictos serpentinos, & venenosos de cauernis huius mundi, vt ipsos in vtero suo, id est, in Inferno deglutiat, & transporte t.

Quintò, dant Diabolo frustum aliquod uestimenti, quia Diabolus partem singularum rerum sibi studet uindicare: ex spiritalibus bonis, fidem, ac baptismum, ex corporalibus, sanguinem, ut in sacrificijs Baal, ex bonis naturæ, filios, ut demonstrabitur alibi ex bonis fortunæ, frustum uestis.

Sextò, præstant Dæmoni iuramentum super circulo in terra sculpto, fortasse, quia cum circulus sit symbolum Diuinitatis, & terra scabellum Dei, sic certè uellet eos credere eum esse Dominum cæli, & terræ.

Septimò, petunt à Dæmone se deleri de libro uitæ, & scribi in libro mortis, & sic legimus Magos Auinionenses inscriptos libro nigerrimo.

O petitio damnabilis, & detestanda, quid hac tutius? quid hac detestabilius? quid hac odiosius? per hanc enim indurant in malo mentis uoluntatem; captiuant mētis libertatem: subiugant diabolo mentis dignitatem: occultant culpæ ueritatem: denegant cœli uoluptatem: procurant mortis grauitatem: aggrauant mentis agilitatem: obstinant cordis nobilitatem: frequentant casus necessitatem, & dissipant morum fertilitatem. Ecce quot mala in hac petitione faciunt, nec mirum est si à Deo despiciuntur: à Paradiso proijciuntur: à diabolo recipiuntur, & ab inferno transglutiantur, quia Infernus est propriè Cemiterium horum scelestissimorum Magorum, & facinorosorum hominum. Adde insuper uiperarum huiusmodi genimina, hoc genere petitionis, uoluntariè à diabolo expiscari pœnæ æternæ, & infatiabilis, durationem, quia ibi perpetuò sunt cathenis illaqueati; ubi est clauis Diuinæ sententiæ, & ordinationis, quæ perpetuò ibidem eos includit. O pelagus inexhaustum tormentorum, ab his scelestissimis, tamquam fallacis amicitia diabolicæ sectatoribus, electum. Sed id non est mirandum, quia in hac uita associantur Angelo crudeli, de quo Proverb. 17. Angelus crudelis mittetur contra eum, qui præcedit eos scandalosè, conducit malitiosè: impugnat uiriliter: accendit crudeliter: destruit seuisimè: adblanditur sagacissimè: ministrat eis promptissimè, & sic eos diuertit à Deo callidissimè, ut sint tot Antichristi, cuius officium sicut erit Deum denegare; sanctos molestare: signa perpetrare: modicum durare; uitam fulmine terminare: sic isti Pseudochristi Deum negant, per inobedientiam, & rebellionem: sanctos, & bonos molestant crudeliter, eos tribulando: signa uidentur posse facere, quoad mundanorum, & fatuorum æstimationem, per fallaciam, & deceptionem: modicum tamen durare inueniuntur, per suæ corporalis uitæ præuentionem; & tandem fulmine atrocis supplicij infernalis perire, per damnationem. Idcirco dicitur. Ioan. 2. Antichristus est, qui negat Patrem, & Filium, negat, scilicet, malè operando. Imò dico quod unusquisque istorum diabolus est. Io. 6. unus ex uobis diabolus est: quia, sicut diabolus habet naturam inuisibilem: malitiam immutabilem, habet etiam seuitiam immitigabilem: sic uerè isti peruersi sunt inuisibilis apparentiæ, ut patet, quia in occulto faciunt sua. Ioan. 3. qui malè agit, odit lucem. Sunt immutabilis malitiæ, obstinati in peccatis, quia in illis semper perseverant. 1. Ioan. 3. ab initio diabolus pec-

eat. Sunt immitigabilis sauitiae, quia persequuntur crudeliter, pauperes, & vicinos. i. Petri. 5. Aduersarius vester diabolus, tamquam Leo rugiens, circuit quarens, quem deuoret, quia habent in mente malignitatem; in animo crudelitatem; in malignando rapacitatem; Ideo sunt diaboli, per patrem, quem imitantur; per fraudes, quas machinantur; per iras, quas operantur; & per peccatas, ad quas referuntur, pater enim diabolus eorum mentem indurat: visum obscurat: aurem obturat: & damna procurat.

q. de strigib. c. 2.

Octauo, pollicentur sacrificia, & quaedam striges promittunt se singulis mensibus, vel quindenis, vnum infantulum strigando, i. exfugando, occisuras, vt refert Bartholomaeus Spineus.

Sic olim facere consueuerunt, qui sacrificabant filios, & filias suas daemonijs; & in aliquibus Indiae partibus aliqui adhuc sunt, qui Idolis suis immolant, & sacrificat semetipfos: coram enim Idolo se occidunt, & sic pro Deo se mori dicunt. O sacrificia vere diabolica, haec enim sunt sacrificia superbiae, sicut legitur. 3. Reg. 22. Adhuc populus in excelsis sacrificabat. Sunt sacrificia pigritiae, vt est in psal. comederunt sacrificia mortuorum, quia pigri dicuntur mortui. Sunt sacrificia iniustitiae, de quibus. Sapien. 12. legitur, quod odibilia opera faciebant, per medicamina, & sacrificia iniusta. Sunt sacrificia luxuriae, de quibus. Sapien. 12. legitur, quod Egiptij obscura sacrificia faciebant, hoc est, opera luxuriae, quae saepe volunt fieri in obscuro. Sunt sacrificia rapinae, de quibus legitur. Eccles. 36. qui offert sacrificium de substantia pauperis, quasi

Quasi, qui victimat filium in conspectu patris, ecce quomodo sunt sacrificia diabolica . Sed quid mirum quod sint talia , cum a fide apostatauerint ? Sicut enim iuxta Senecam lib. de naturalib. questionibus, ranae quandoque in nubibus generantur , vel ibi a vento, vel turbine raptae, eleuantur, & introducuntur, quae tandem rupta nube cum pluuia cadere videntur; sic verè fit, quod huiusmodi improbi , quos turbo diabolicae impressionis in nube fidei apparenter sustulit non habentes stabile fundamentum, solent cadere , & fractis nubibus, idest fidei liminibus, in qua videbatur manere, inde per apostasiam recedere, & inferius ad infidelitatem descendere , & vagari, hoc patet in primo Angelo apostatico , qui a nube caelestis habitationis cecidit : in Adam, qui a claustris paradisi recessit: In Iuliano Apostata, qui nubem Ecclesiae , & fidei dereliquit, & cum pluuia mundanae voluptatis, inferius ad statum damnationis diuertit, dirusque Christianorum persecutor factus, bella, & tribulationes contra Ecclesiam suscitauit; bene igitur legitur Proverb. 6. quod homo apostata , uir inutilis , graditur ore peruerso, terit pede, digito loquitur, prauo corde machinatur malum , & in omni tempore iurgia seminat .

Nonò, quorannis aliquid suis Demonibus Magistellis pendere tenentur , ut vel plagarum metum , vel earum quibus ex pacto sunt obnoxii praestationum, redimant vexationem , nec legitimum est aliquid, nisi sit attri coloris, ut refert Nicolaus Remigius.

Lib. 1. de
Monol. ca. 11.

Decimò, corporis alicui parti, modo huic, modo illi, Caractere

F rem

rem suum, velut de lapide emptis mancipijs fugitivis: solent imprimere, quod est insensibile etiam, aut perforatum, ut per exempla patebit. Non enim omnes, sed eos tantum demon inurit signo, quos inconstantes putat fore: signum autem non est semper eadem forma, quia aliquando est simile leporis vestigio: aliquando buffonis pedi: aliquando aranæ; vel catello, vel gliri. Nec minus in eodem loco semper inurit, quia in viris saepe videtur: sub palpebris, sub axillis, sub labijs, in humeris, in sede ima: foeminis autem in mammis, vel mulieribus locis, ut observarunt Dancus, & Godelmus. Et sicut Deus in veteri testamento signabat suos Circuncisione, in nouo vero, signo sanctæ Crucis, quod circuncisioni successit, ut aiunt Nazianzenus, & Hieronymus; sic etiam Diabolus, qui amat Deum imitari, ab incunabulis Ecclesiæ hæreticos illos, qui Magicis simul implicati sunt, certa insigniuit nota, ut docet Irenæus, & Tertullianus. f

e lib. 1. ca.
24.
f lib. de
prescript.
aduers. hæ-
ret. post
mediam.

Vndecimò, sic signati promittunt complura, ut puta, se nunquã Eucharistiam adoraturos, iniurios se perpetuos, ac contumeliosos in B. Virginem Mariam, reliquosq; Sanctos, futuros, non verbis tantum, sed & factis: conculaturos quoque conpurcaturos, & confracturos quasuis Sanctorum Reliquias, ac imagines: Signo Crucis: aqua Iustrali: sale benedicto: cereis, & reliquis ab Ecclesiâ benedictis, consecratisq; se absenturos: confessionem peccatorum integram se nunquam Sacerdoti manifestaturos: istudq; cum Dæmone commercium silentio perimere obsecraturos, certis, & statutis die-

diebus ad conuentus, si possint aduolatuos, & quæ illic peragen-
tur, non segniter obituros, denique quotquot poterunt Dæmonis
seruitio adiuncturos. Et Diabolus vicissim pollicetur se illis sem-
per præsto futurum, se in hoc mundo votis eorum satisfacturum,
& post mortem illos beaturum,

Sciendum est etiam, quod Sagis hæc lex est perpetua, vt notat
Remigius, g quando plures Sage simul conueniunt consilio per-
dendi aliquem, & irritum fit consilium earum Dei voluntate, quia
fortasse ille, cui nocere volunt, commendat se quotidie Deo per
orationes, munit se aqua lustrali, & tætur se ab eorum operibus
Diabolicis per sacramentalia, tunc contenditur inter eas, in quam
earum cõe malum recideret debeat, vt impleant legem, quæ est;
vt quod perperam in aliorum caput conantur, ac moluntur, id in
se admittere postea cogantur, quia nõ patitur Dæmon irrita apud
eas esse sua consilia: & tunc res ad sortem reuocatur, & illa, cui liti-
tio sorte obtigerit, pro omnibus noxam pendere cogitur, Hanc ne-
cessitatem Dæmon attulit Cattarina Præuotia: Cum enim eam
forte libido inuasisset veneno perdenda filiola, quam vnicam Mi-
chael Cocus eius vicinus sustulerat, atque id, & sæpe, & frustra ag-
gressa esset facere (quia eam mater quotidianis orationibus, lu-
strationibusq; contra malas incantantium artes munitam habe-
bat) tandem, vt hanc veluti præde frustrationem affiduè incu-
santi Dæmoni, cum latiore etiam reponeret, quem in cunis ad-
huc habebat infantem Odillum nomine, immisericors Mater ve-
neno perdidit.

Sed vt reuertamur vnde digressi sumus, quid inducat demonem
ad pactum cum Maleficis, & obsequium, seu obedientiam huius-
modi assignatam, videtur esse quædam similitudo malitiæ Male-
ficorum, & dæmonis, quæ aueritiæ similem aliquam familiarita-
tem gignit, ex hac paulatim nascitur mutua confidentia, hæc gi-
gnit minoris in maiorem quandam præsumptionem, & audaciã
quasi impetrandi, & in maiore, voluptatem aliquatenus præstan-
di, quod a fœderato imperatur, & ita fit, vt Maleficus Dæmoni cõ-
fidat, cui se putat imperare, & Dæmon simulat se imperium agno-
scere, vt bene, & diffusè ostendit Abbas Tritemius h Talia pacta
cum Dæmone facta, vt plurimum sunt vana, & inania, nam Dæmo
nunquam fidem seruat, nec villo promisso, se ligari putat, qui Chri-
sto ausus est mentiri, cum dixit, hæc omnia tibi dabo, si cadens
adoraueris me.

Cypriano Mago pollicitus est fructum Iustine, & tamen ni-
hil præstitit, quia a MENDACII PATRE VERITATEM EXPE-
MATTHÆI
CAP. 4.

lib. 8. cōtra Celiū.

CTARE SVMMA DEMENTIA EST. Vide Originem i Sed non solum vana, & inania sunt hæc pacta cum Dæmone, sed periculosa, & pernitiōsa supra modum, vt duobus exemplis nunc, alijs in locis pluribus docebo.

Exempla.

lib. 1. dz. 208. ca. 9.

THEODORVS Mailotius, vt refert Remigijs, i Iuuenis amplissima familia natam Adolescentulam in Matrimonium sibi dari petit, & illi eius potiundæ spes omnis est abscessa, & erepra (nam, & fortuna egens, atq; humilis, famulatusque mercenaria condicione, in qua tum erat ignobilis, & despiciatus, nullam ve detegendi quidem amoris sui honestam satis rationem videbat.) Ergo, vt desperatis rebus, & ipsa se iam deserente expectatione; homines ad quod vis consilium se facite conuertunt, ac villo delectu fugienda, sequenda ve amplectuntur. Mailotius, Conseruum ex germania, cui audierat Dæmonem esse ad quæcunque paratissimum, adit, huicque suam ægritudinem aperit, rogans, vt si quod ei remedium afferre potest, id ne grauatè faciat; ingrato enim nõiri locatum beneficium. Hanc Germanus occasionem libens accipit, vt cui ex pacto intra dies paucos necesse erat, vel se suo Dæmone liberare, atque expedire adducto alio, qui vt æs alienum istud in se transcriberet, vel ab eo obtorta ceruice necari, atque interfici (siquidem hæc ei pacto lex addita fuerat) Agendo itaq; ei negotio consequentis diei diluculum in clauso, atq; recondito quodam conclauis condidit, vbi vix dum se sillerant, repente patefactis foribus, se infert lepida, & liberali forma puella (hoc habitu Dæmon primum se ostendere volebat, ne Mailotius ad formidabilem eius aspectum exhorresceret) eamque sese prædicat, quæ illi nuptias, quas tantopere ambiebat faciles esset confectura, modo vellet in ijs, quæ esset præceptura obsequi: ac illi auidè, atque expectanti, quæ nam eius esset sententia; cœpit in primis dicere, vt iurtis, crapulis, libidinibus, blasphemias, cæterisque, quæ animum inquinant vitijs temperaret, pietatem coleret, inopes facultatibus subleuaret, se ipsum bis in hebdomada ieiunio maceraret, solemnes, & quotidianas preces ne intermitteret, eaque sedulo omnia faceret, quæ Christianum hominem decet; & æquum est facere, istis enim omnibus si se vellet nuncupatis verbis obstringere, futurum, vt pētitis Thalamis sine vlla difficultate, potiretur. Hæc sic eloquuta, ac constituto intra quem responsum auferret die, foras prodiit. Mailotius, qui viderat tam sanctis, atq; honestis, conditionibus

bus tantum sibi beneficium obtendi, iam nihil cunctandum putabat, quin id gratus, ac lubens acciperet. Sed dum magis, magisque in eam rem cogitationem intendit, atque hic illuc variè inter spem, & metum impellitur, ex eius vultu, domesticus quidam Sacerdos conijciens aliquid subesse, quo sic distraheretur, eum blandè adortus, ac quid animo ageret expiscatus, monitis suis perucit, ne amplius ad colloquium vllum cum Dæmone descenderet: sicque frustratus sua expectatione Germanus, non longè abiit, quin ex pacti formula pœnas daret, non enim multis post diebus, equo plana, atque aperta via decedens, inque caput prouens, exanimis momento temporis repertus est.

Refert Ioannes Niderius, quòd in minori Basilea paulò ante præfens Generale Concilium, domicilium habuit, quidam vir male vitæ, & fortassè de Maleficijs satis suspectus. Hic habuit filiam, quam in domo Iuveni cuidam nuptiu tradidit, & tandem senex pater agrotare cepit, & ad filiam, & Generum, demonstrato quodam scrinio dixit, hoc vasculum non moueatis, alioquin vos pœnitebit, sed in loco stare permittite, vsque post meum decessum, & ita breui verulus mortuus est. Transacto autem tempore plurimo, nec filia, nec eius maritus magni fecit patris iussum, sed de domo priore in aliam domunculam transferentes, scrinium, quod satis modicum, fuit portauit extra domum hospitium nouum versus, sed in ipso itinere tanti ponderis esse cepit, vt in ipso viriles artus deficerent, & exinde pro adiutorio vxorem vocauit. Hæc autem vxor, an postea in domo scrinium aperuerit, vel alio modo incautè se circa vas habuerit, nescio, vnum constat, quòd in domum nouam cum infantulo, quem genuerant parentes prædicti venerunt, & ecce subito vxor velut rabida super eunas irruit, eum necare volens, quòd Maritus, intuens vi Vxorem inuasit, ac eam à demone esse obsessam didicit, quæ cum exorcizaretur, minatus est demon, se non exiturum, nisi eam necaret, & ita factum est sub Exorcistæ manibus. Altera die Maritus per viam incedens publicè, casum, lapidis recepit inopinatissime de superiore parte cuiusdam canalis cadentis, & in facie cooperatione Dæmonis (vt videbatur) percussus est tam deformiter, vt vix homo videretur.

Ecce quomodo Dæmon vltus est, fortassè, pactum initum cum illo senex, vt qui aperirent Scrinium, siue mouerent, necarentur, ab ipso. De his inclassis demonibus multa docet Crespetus, scilicet, quòd suis Dominis, aliquando, si sunt præsentis, quosdam esse Saturninos, alios Iouiales; alios venereos, alios mercuriales. &c. colendos certo ritu, stas vicibus noctu possessorem suum.

suum excitare, & nonnunquam nisi malum malint, ab eo allo-
quendos.

Reliquum est nunc, vt aliud referam exemp^lum, de Sagis reter-
quentibus mala tentata, & irrita, in seipsas, prout in doctrina di-
xi. *m* Catharina Prauotia superius nominata proprio ore refe-
rebat sequentia; Cum consilium vna inuissemus, scilicet multas
Sagæ, de fascinando Fresentij Sutoris pecore, atque id nescio quo
facto impedire nequiuissemus facere, patrandum nihilominus fuit
aliquid, quo scilicet illi, qui eam veluti prædam certus expectabat
aliqua ratione esset satisfactum. Sorte igitur experiri placuit, in
quam hæc faba cuderetur: ducta est, & in Agnetem Eysunitz om-
nitum nequissimam, flagitiosissimamque foeminam incidit, quæ ni-
hil facti morata, atrocitatem acri animo presentibus socijs, vi-
ginti annorum proprio filio Petrus nomine, meditatam potionem
propinavit, vnde non multo post, illi totum corpus prodigiore
distortum deprauatumque fuit. Hoc nimirum faciendum erat,
vt a dæmone, qui nihil vnquam condonat, morte etiam duriora
pateretur.

m In Frei-
sen 4. non.
Septemb.
1789.

*Sortilegi diuis Imprecationibus, & factis petunt pluuiam,
grandines &c. Cap. VIII.*

Doctrina.

✠ **V**enti sunt vapores frigidi, & sicci, ex terris, & aquis per calo-
rem resoluti, aerem per sui incorporationem fortiter cō-
mo-

mouentes, & impellentes. Ex pluralitate horum fiunt turbines, quæ nil aliud sunt, quam diuersorum ventorum sibi in aere occurrentium mutua colluctatio, quo fit, ut aer valde turbetur, puluis eleuetur, & domus, ac arbores nonnunquam eradicentur, & euellantur. Ab his turbibus deferuntur sæpius in terris, ad sata, & alia destruenda, grandines, qui nil aliud sunt, quam vapores ex frigido, & humido in aere generati, qui si circa terram generentur, tunc grando maior, impetuosior, & frigidior generatur, & per consequens, & maiora infert damna; quæ omnia si naturaliter generantur, mala in perniciem nostram afferunt; possunt etiam demones, & eorum sequaces malefici, in fulminibus, tempestatibus, grandinibus, &c. potestatem habere, Deo permittente. Hoc testatur scriptura, Iob. 1. & 2. ubi diabolus accepta à Deo potestate, fecit sabeos, boues, & Asinas ipsi Iob auferre, aliaq; mala, quæ scriptura commemorat, perpetrare. Vbi D. Thomas super Iob, ita scribit. Necessè est fateri, quòd Deo permittente possunt demones perturbare aerem, uentos concitare; efficere, ut ignis de cælo cadat, &c. Verum hæc damna, quandoq; diabolus solus infert, sic disponente Deo, ad uindictam peccatorum hominum, & quandoq; concurrunt Malefici cum demonibus ad perpetranda mala, & libentius diabolus, concurrente Malefico, affectat hominibus nocere, quia, per hoc Deus magis irritatur, & inde maior facultas exoritur puniendi, & affligendi homines. Sed non omnes, quos uolunt, possunt Malefici offendere, ut alibi dictum est, sed ut testatur reliquit Malefici, eos solum lædere possunt, qui Dei destituti sunt auxilio, propter peccata mortalia, nec in eos possunt, qui signo crucis se muniant. Modus autem, quo utuntur ad hæc peragenda, præter seum, quem alibi docui, talis est.

Primo certis uerbis in medio camporum, uel in desertis, Principem demoniorum Luciferum implorant, qui aliquem de suis mittat, & percutiat à Maleficis designatum; deinde eidem demoni in biuro, pullum nigrum intolant, illumq; in aerem projiciunt, quem diabolus suscipit, obediãt, & statim aerem concitat, non tamen semper in loca à Maleficis designata, sed iuxta Dei permissionem, grandines, & fulgura deicit. Vnde legitur de quodam Stadio Malefico, qui quotiescumq; uolebat è uicinis agris tertiam partem frugum, uini, sceni, frumenti, ordei, &c. nemine uidente, ad propriam pellerebat, percutebat grandines uinaeissimas, & auras pestiferas cum fulminibus: in conspectu parentum, filios prope aquam ambulantes, nullo uidente, in ipsam projiciebat. Sterilitatem in hominibus, & iumentis procurabat; occulta alijs man-

48 Compendij Maleficarum.

festabat: in rebus, & corporibus quibuscunq; modis laedebat. Iam fulminis nonnunquam, quem uellet, interimebat, ac multa alia pestifera procurabat, quando sic Deus permittebat.

quare deo
permittat
magis
per sag
in demonum
grandine
fulmi etc.

Cum igitur demones sint spiritus nequissimi, humanae naturae hostes accerrimi, & saeuissimi, cupidissimiq; nobis nocendi, & possint tempestates mouere; hoc fit dupliciter, uel Deo permittente, ut uires angelicas exercere possit, uel Deo uolente. Permittit Deus, illos multa mala facere ad obstinatorum damnationem, ad peccantium punitionem, ad fidelium probationem, & exercitationem, uel ad Dei gloriae manifestationem, ut tradit Ioan. Gerson. 1. par. tractat. de erroribus circa artem Magicam. Procurat igitur diabolus, concitat, & mouet turbines, procellas, & diuersas alias tempestates, & calamitates, incommoda permulta, & infirmitates ex Dei uoluntate, tamquam minister iustitiae Dei, & in hoc punitionis actu duas habet voluntates, prima est contraria Deo praecipienti, quia si posset hominibus nocere absq; hoc quod Deo obediret, faceret. Secunda est, ira, odium, & rancor homines flagellando. Fit tamē aliquādo ut huiusmodi punitio ex Dei uoluntate, exequatur quādoq; a bonis, & quādoq; a malis Angelis. De bonis Angelis, irā, indignationē, & furorē Dei exequētibus multa sunt in sacris litteris testimonia Gen. cap. 19. de Angelis, qui Euerterunt Sodomam, & Gomorram. Item 4. Reg. 19. de Angelo, qui de exercitu Regis Senacherib vna nocte occidit centū octoginta quinq; millia hominum propter blasphemiam Regis. Item tempore S. Gregorij, de Angelo percutiente, Romam, peste. De Angelis uero malis extant etiam in scriptura sacra multae auctoritates, quas citat Couaruias lib. 4. variarum resolut. cap. 6. quia, ut dixi sunt ultores, & executores Diuinae iustitiae. Psal. 77. misit in eos iram indignationis suae, indignationē, & irā, & tribulationē, immissiones per Angelos malos. Narrat etiam Discipulus in sermone. 105. in quadam Angliae regione, innumeram nigrarum, magnarumq; muscarum comparuisse multitudinem, quae paruo temporis spatio, segetes, herbas, arbores, & sata omnia, ad quinq; & ultra, miliaria deuastauit, & corrosit, Incolae autem cognoscentes id sibi accidisse propter eorum peccata, apprehensa vna illarum muscarum, viderunt in vna alarum scriptum, ira in altera ala Dei.

1110

* Experientia compertissimum est, Sortilegos non pluuiae tantum, grandini, & ventis imperare, sed & fulminibus quoq; Deo permittente. Quare Andreas Caesalpinus Peripateticus ita scribit, Viri reperti sunt, qui non solum grandines, sed & fulmina concitabant,

a In D^m
mon. inue
tig. ca. 11.

Dant, non tamen lædere posse fatebantur quoscunq; vellent, sed eos tantum, quos Deus dereliquisset, idest, (sic reor intelligendū) qui per mortale peccatum Dei gratia excidissent: possunt insuper tenebras excitare; Vnde legitur apud Marcum Venetum *b* Tartaros adeo pollere Dæmonum præstigijs, vt tenebras cum velint, & vbi velint inducant, semelq; a latronibus hæc arte se circumuentum, vix euasisse; Haitonus *c* quoque narrat, prælium inelinatam Tartarorum aciem a Vexillario Mago, qui præcæatione tenebras hosti obscurissimas offudit, restitutam vacasse. Possunt fluios ad tempus sistere: fontes venis exsiccatis durare: scopulos, & saxa nouis fontibus terra productis diluere: aquas dirimere, & in caput repellere, vt retrofluere videantur, quod suis temporibus accidisse *d* Plinius fatetur. Multa exempla refert Remigius *e* verum ponam hic nonnulla alia.

b In peregrinatione Asiatica.
c In hist. Sarmatarum.
d lib. 2. ca. 103.
e lib. 1. ca. 25. & lib. 29. de iur. nat.

Exempla.

In ditione Treuirensi Rusticus fuit, qui cum filiola sua octenni caules plantabat in horro, is filiam forte collaudauit, quod apud hoc munus obiret: illa sexu, & ætate garrula iacet se noscè alia facere magis stupenda, pater quid id foret sciscitatur: secede paululum, inquit, & in quam volueris horti partem subitum imbrem dabo: miratus ille, age, secedam ait, quo recedente scrobem puella fodit, in eam immet, lotiumq; bacillo inturbidat, nescio quid submurmurans, & ecce subito adest pluuia de nubibus in dicto loco. Obstupefactus pater, inquit, quis te docuit hoc? Mater, resp. illa, huius, & aliorum similium pericissima. Zelo incitatus Agricola, post paucos dies, inuitatum se ad Nuptias simulans, vxorem cum filia, festiue nuptiali modo exornatas in currum imponit, in vicium Oppidum deuehit, & Iudici tradit maleficij crimen supplicio expiaturas.

Habetur in Malleo Maleficarum, quod, cum quæstiores quidam vellent periclitari in venefica muliere, quam forte in vinculis habebant, vera ne essent, quæ de sua in commouendis tempestatibus potestate sortilegi prædicarent, eamq; ob id manu sua misissent (nam tantisper dum in reatu manent, magicas vires omnes illis esse ademptas certum est) secedens illa in confertum arboribus locum ibi scrobem, quam manibus ipsa foderat, lotio impleuit, quod demum digito mouere non destitit, quoad ex eo suscitatus, atq; elatus vapor in nubem opacam concreveret, quam statim tonitrua, ac fulgures crebri interfecarent, maximo cum aspicientium

G metu,

metu, ac formidine. Sed illa, bono estote animo, inquit, iam faciã, vt nubes hæc, in ea quã voletis loca tota deportetur, quã cum illi in propinquas solitudines designassent, eò subita ventorum vi, ac tempestate delata nubes prope in saxa, ac grandines desiliit, calamitate interim omni inter demonstratos, iussosque fines se cohibente, ac continente.

Ferè primo simile est sequens. Rusticus quidam Suauiensis, que- rebatur vehementius de siccitate, qua tum laborabatur, conque- renti fortè sit præsens eius filiola octo, vel decem circiter annorum & ait, si ita iuberet, agrum, in quo tunc vnã erant, se largo imbre- statim esse irrigaturam: & cum pater dixisset se id percipere, il- laq; paululum aquæ ad id sibi dari postulasset, ad Torrentem, qui in propinquo decurrebat, deducta est, vbi exagitata vnda, Magi- stri illius (aiebat) auspicijs, cui se mater addixerat, tantum illico pluuiarum Cœlo decidit, vt satis essent ei agro abundè irrigan- do, cæteris interim quaqua versum perinde, atque antea sitien- tibus.

lib. 1. de-
monol. ca.
25.

Alexia Graniana Saga, narrauit (vt refert f Remigijs) cum iti- dem nubibus permixta vectaretur, ac forte præteriens, in eum per- uenisset locum, unde despiceret ex municipibus suis quendam equos pascentem, cui nomen erat Ioannes Vehon, ex improviso astutisse sibi atra, ac prægrandi figura hominem, qui uelut obsequendi, cu- pidus rogaret, esset ne aliquid illic, per quod illi rustico uellet ma- le esse, se in promptu habere, unde illum ulciseretur, & cum ipsa respondisset, sibi cum illo graues esse inimicitias, quod unicum fi- lium olim in eius pascentis equitum habentem, penè uerberibus ne- casset. Eia, inquit ille, assentire modo, iam saxo, ne diutius id inal- rum ferat, ac dicto citius in sublime elatus, uel quo nulla queat in- tendi oculorum acies, illico fulmen cum ingenti flamma, ac frago- re in subditos equos contorsit, ex ijsq; duos prostrauit, uidente, ac multum trepidante Rustico, qui uix triginta passus ab eo loco abe- rat, sicuti ipse est eloquio suo testatus.

lib. 5. de
Neapolis

Iouianus Pontanus & refert, quod Ferdinandus Neapolitano- rum Rex, Marcus Oppidum, arci montis Draconis ad Massico- rum montium exitum sita, subiectum, Andegauenſium factioni fauens, arcta obsidione premebat, & defectu aquarum quasi ad- ditionem compulerat: cum quidam impij sacerdotes Magicis artibus imbres elicere, ausi sunt: inuenti enim sunt ex oppidanis, & obsessis, qui nocturnis tenebris, deceptis castrorum uigilijs, per asperrimas rupes furtim profecti ad litus, trahentes secum imagi- nem

nem crucifixi, maledictis illam prius, ac diro prosequuti carmine, post in mare execrabundi, immiserunt, cælo, mari, terrisq; tempestatem imprecentes. Quo etiam tempore; Sacerdotes quidam mortalium omnium scelestissimi, dum satisfacere profanis militum artibus student, ritum nefarium sequuti, vt huiusmodi imbres eliciantur; Asino pro ædis foribus constituto, tamquam agenti animam cecinere funestum carmen, post Diuina Eucharistia in illius os palatumq; iniecta, conclamatum Asinum funereis cantibus viuum tandem ibidem pro templi foribus humauere. Hic verò vix dum perfecto sacro obtubescere aer, ac mare agitari ventis cum cepisset, diesq; medius offundi tenebris, ac hunc cælum micare ignibus, nunc lux omnino eriperetur, tonitru Cælum terraq; horresceret, volitarent eundem ventis arbores, discisq; fulminibus saxa complerent auras fragoribus, prorupit e nymbis tanta pluuia, imbresq; tam validi, vt non Cisternæ modo colligendis aquis sufficerent, sed arenia saxa, rupesque exusta solibus, torrentes unde quaque prolapsos diffunderent. Ita Rex, qui sola in siti potiundi oppidi spem collocauerat, spe frustratus, ad Sauonem vetera in castra redijt. Hoc exemplum, lector, ideo notare volui, vt moneatis qui abusus in quasdam Regiones irrepsert, trahendi Crucifixi & Sanctorum imagines. In Germania, & aquitania ad impetranda comoda anni tempora, contra quos in Cantabria Martinus de Arles edidit librum de superstitionibus.

Quid possint Magi circa æsterna. Cap. IX.

Doctrina.

Nter Sagas & daemones ea est lex praecipua, ut cum accedunt ad ludos semper aliquid mali noui patrati a superiori conuentu ostendant, quod si a superiore conuentu nullo se nouo scelere obstrinxerint, non impune euadunt. Ne vero in hoc se ignorationis vlla excusatione defendant, improbus earum Magister, singillatim de omnibus, quae a suis postulat, scholas habet, praecipuaque tradit, veluti de frugibus inferenda calamitate: de immittendis in arbores, fruticesque locustis, bruchis, Campe, limacibus, papilionibus, erucis, atque id genus infestis vermibus, quae omnia deuastant, sata, olera, fructus: Item de fascinando pecore: de segetibus pelliciendis, labefactandisque erugine, aut terebe quauis alia: de spargendis venenis, atque adeo, de perdendo quantum in eis est vniuerso mortalium genere; ut vnumquodque horum singuli testatum sua confessione reliquerunt. Helena a Armentaria b Anna Russa. Ioannes c piscator. Coleta eius vxor, & plurimi alij quos breuitatis gratia omitto. Haec Remigius libro 1. caput. 22. & alibi, ut est videre apud ipsum.

Possunt praeterea greges, & armenta perimere, quod faciunt sparso ueneno, uel exhibitio, uel immittendo daemone in eorum corpora, & tunc ea praefocat, praecipitat, uel discerpit, Possunt messes, & fructus alienos alio traducere, ut narrat Seruius, d & Apulsius.

Possunt quaslibet fruges, terreaque fructus perdere, & agris sterilitate inducere. Magi enim malo carmine, diabolum inuocant, ille fruges mox perdit, & anni proventus. Solent a diabolo acceptum puluerem minutum spargere; inde, eruca, bruchi, locustae simaces, Campe, & id genus, pestes agrorum, & hortorum confestim enascuntur, & omnia deuastant, & depopulantur, sata, olera fructus. Interdum hoc facto murium copiam excitant, qui statim in terram se abdunt, & germina, radicesque consumunt. Interdum iumentis furorem immittunt, a quo tandem iteratis aculeis, crudeliter interficiuntur. Interdum lupos ex caua arbore (ut uidetur) educunt, & in quod uolunt ouile immittunt, unde non nisi graui strage illata reuertuntur. Haec omnia in iudicialibus confessionibus constant apud Remig. e qui censet tunc a diabolo non produci de nouo has pestes, sed undique celeriter ab eo collecta in locum

a Duse
prid cal.
Octob.
1586.

b Ibidem
Cal Octob
aoni 1586.

c Geracuil
lei 4. nones
Maij 1585.

d in Ec-
alog. Virg.
e apolog.

f lib. 1. ca.
24.

locum unum congregari, quod quidem an possit facere, non est
ambigendum. Lupos illos nocentes; & insidiantes gregi. verifi-
mile videtur esse daemones, qui specie lupina stragem faciunt. lo-
culta vero, mures, & alia id generis insecta, quia ex putredine, ap-
plicando aeterna passivis nasci possunt, censemus diabolum illa
posse producere, tempore tamen ad id requisito, quod breuissimum
esse potest.

Ait Augustinus *f* Possunt igne domos consumere, vt contigit in
quodam Oppido, sicuti suo loco dicemus, quod in Sueuia g anno
1433. fuit a quadam Saga concrematum.

f lib. 8. de
Ciuit. Dea.
g Lycost
lib. de pro-
digis.

Possum

h Remig.
l. 1. c. 16
ex iudicia
rii confes
sionibus
Sagarum.

Posiunt exhibere conuiuia, vel fantastica plane, vt exhibuit Sco-
tus Parmensis, ex cuius epulis saturi, vt sibi visi Conuiuia, mox fa-
me vera cruciabantur: vel ex ueris cibis, sed sunt mali gustus, &
odori terri, quia Deus non permittit, ut suaues cibos apponant
Sal, ut plurimum deest, saepe panis, quia fortasse baptismo sal mi-
scetur, & in Eucharistia pascimur uiuifica Christi Domini carne,
panis speciebus siue accidentibus uelata. Posiunt etiam Deo per-
mittente & sal, & panem apponere, ac cibos sapidos, ut ipse Sagar
Iudicibus confessus sunt, sed hoc raro fit. Quando Deus uult, pos-
sunt captiuos carceribus, & uinculis eripere motu locali tantum,
& ad hoc opus est fractione; quod cum homines facere possint,
cur non & daemones; extat apud Tritemium narratio memoratu di-
gna, pro ut inferius.

Exempla.

Superioribus Annis Treuiris affecta fuit ultimo supplicio ma-
ga, nominis notissimi, quae in domus suae pariete inserto Episto-
mio, lac omne uaccarum alienarum eliciebat, uidelicet, daemones
eas mulcebat, & celerrime lac eo transportabat.

l. 1. c. 23.
Rusticus quidam, ut refert Remigius, i apud Vegesos, nomine
Desiderius Financius, si quando cum popularibus discumberet,
pedibus aduolutum canem habebat, a quo demissa clam manu ue-
nenum acciperet, quod deinde cui uellet infunderet, ex eoq; satis
multos perisse, priusquam illius fraudis in eum ulla transferretur
suspicio.

l. 1. c. 21.
Idem author l refert, quod Vuelsch Antonius rogatus: vt Sorti-
legorum Sodalitati hortum, quem apud domum suam habebat
in noctis sequentis saltationes commodaret, primum quidem ne-
gauit se id facere posse, quia dicebat sibi ea nocte peregre esse oportere,
sed cum nihilominus pergerent rogare, atq; adeo pro suo iure
instare, exorari quidem se sciuit, sed tamen sicuti ante causatus
fuerat, alio profectus est. Postero igitur mane domum reuersus, ac
hortum forte ingressus, eum passim campis, ac limacibus depastu
reperit, ipsisque bestiolis etiam nimis oppletam vndequaue horti
aream, quod tamen tacitus tulit solita scilicet nefariae illius sode-
litalis vestigia agnoscens.

m In Chro-
mic. Hir-
saugien.
Anno Domini 1323. Fridericus m Dux Austriae, qui contra Lu-
douicum Barorum Imperator delectus erat, inter Oetingam, &
Moludorphen magno praelio victus, Ludouico traditus, qui in Ar-
cem prunitam eum asseruandum misit. Magus interim quidam
Lu-

Lupoldo fratri eius in Austria promisit se sua arte Fridericum incolumem educturum vnius horæ spatio, si digna sibi merces numeraretur. Dux liberaliter promisit. Ergo Damon ad Fridericum ablegatus auolat in Bauariam, formaq; peregrini assumpta custodiam ingreditur, inquit, si ex captiuitate vis liberari, hunc equum ascende, & te in Austriam ad fratrem tuum Lupoldum incolumem perducam. Cui Dux, quis es tu; ad quem ille, noli interrogare quis sim, quia nihil ad rem, sed ascende hunc equum, quem tibi exhibeo. Hic, cum Ducem etiam audacissimum horror inuasisset, & se signo sanctæ Crucis muniuisset spiritus cum nigro equo disparuit, & vacuus admittentem reuersus est, à quo interrogatus & increpatus cur non adduxisset captiuum, rei ordinem gestæ narravit.

Ollerus Magica arte apud Suecos, armis clarus euasit; adeo ut Diuinitatis opinionem sit adeptus, auctore Saxone Grammatico, ^{al. 3. Dan.} qui de Oddone Danico pirata sic scribit lib. 5. Absq; nauis fretu perustrans, hostilia sæpe nauigia concitatis carminis procellis, euerit. negotiatoribus infestus; clemens agrestibus. Inito cum Normanis Conflictu, ita vi carminum hostilem hebetauit aspectum, ut Danorum districtos enses eminus radios iacere putarent, cominus verò ne ferrum quidem vagina extractum visu excipere poterant, victa quippe, fulgore acies præstigiôsæ coruscationis impatiens erat. De Tartarorum contra Polonos memorabili victoria Cromerus o his sequentibus.

Poloni Tartaros Anno Christi 1240. ad Legnitiam commisso prælio grauitur urgebant, & fugientibus instabant. Erat in extremo Tartarorum agmine inter alia signa Vexillum insigne, cuius pictura X. litteræ figuram præferrebat, in cuspide uerò figura erat tetra nigraq; capitis humani barbati. Id Vexillum cum signi fer uehementius quateret, fumum, atque nebulam densissimam, & scedissimam exhalabat. Ea nebula non modo aspectum barbarorum Polonis adimebat, uerum etiam odore teterrimo eos necabat, incantationibus id quibusdam Tartari fecerant, quibus iuxta arulationibus, diuinationibusq; cæteris, cum alias, tum in bello plurimum utuntur, ex humanis etiam factis, de futuris euentibus coniectare soliti. Barbari, ubi Polonos trepidare senserunt, cohortati sese inuicem, impressionem in eos faciunt, perturbatisque ordinibus, magnam cædem ediderunt. Tantis eo prælio Christianorum numerus fuit intersectorum, ut singulis singulæ aures & Tartaris præcisæ, nouem ingentes saccos expleret.

Chinenses Normam Virginem pro sancta colunt, de hac scribit

Con-

o In An-
thasio li. 8.
histor. Por-
ton.

Lib. 1.
Hist. chin.
cap. 2.

Gonzalvus p Mendoza, eam hunc cultum Magicis artibus adeptam fuisse. Nam cum quidam Dux belli, Compo nomine Regis iussu Classem in quandam insulam duceret, is nulla ni anchoras soluere potuit ad nauigandum; tandem aduertit nauis ultima parte inopinam Noemam asidere; accedit uenerabundus, & opē, consiliumq; implorat, illa refert, nisi se ductrice Chineses uictoria non potituros. Vnā ergo proficiscitur, & hostes Magicis prastigijs fidentes, maioribus prastringit. Illi Deo in mare fuso, quasi Classis incendio absumeretur, oīa fictitijs flammis inuocabant. Noema estinguebat, & similia eorum ludibria pellebat arte efficaciore; adeo ut, cum oīa in cassum conati se uiderent, uictos se professi Compo dediderint.

Pergamenses etiam olim conati sunt se Magicis artibus obfatione liberare, irrito conatu operam luserunt, ut narrat Paulus Diaconus q.

Lib. 20. re
ra Roma-
narum.

Tempore Leonis Isauri, Masalmas Princeps Saracenorum Pergamum nullo negotio occupauit, quamuis Ciues frētī Mago quodam horrendū Diabolo sacrificium immolassent, secta p̄gnante scēmina, & fœtu uiuō extracto, & in cacabo elixato, cunctisq; bellatoribus manus dexteræ manicam tam impio sacrificio fumestantibus. Author Theophanes.

in hist.
Boemi.

Vratislaus Lucensis Dux (verba sunt Aeneæ r. Siluij) Vratislauiæ Conditor, bellum contra Gremozissam Boemiæ Ducem nepotem suum susceperat, ibi mulierem fuisse tradunt, quæ priuignum bello periturum, Vratislaum in pugna casurum, maioremq; populi partem cum eo interituram, prädixit, posse tamen euadere Iuuenem, si sibi pareret. Adolescenti imperata facturum respondentī iussit, ut primum, qui obuius fieret, occideret, mox gladio inter priores equi pedes cruce in terra facta, & de osculata, utrisque auribus prius occisi abscisis, & in pera reconditis, fugam maturaret: pugna in campo, cui Tusco nomen est, commissa, caso Vratislao, adolescens, qui nouerçæ paruerat, domum incolumis effugit, sed vxorem, quam valde amabat interemptam reperit: carentem auribus, pectusq; confosam, sic quas hosti amputauerat aures, cōiugis suæ fuisse stupens, tristisq; cognouit. Digna profecto merces consultæ de victoria Sagæ, fortassis, & vxor Venefica fuit, & se praelio immiscuit, quod solitæ mulieres Boemæ, vel Dæmon per imaginem lethalem in praelio exhibitam, domi interea, miseram ipsæ vulneribus multauit.

Daem. possit verè ditare suos. Caput. 2.

Doctrina.

Egitur *a* Stuphium Magicis pecunijs exercitum sti-
pendiassè. Scribit Pfellus *b* nihil eorum quæ Dia-
bolus promittit, ex se præstare illum posse, sed visu
tantum inania suis cultoribus præbere. id si de eo,
quod facere solet loquatur verum est, si autem de
eo, quod facere potest, omnino falsum. Imò dico,

quod Diabolus, si Deus permittat, & ipse velit, potest ditare suos:
item, si Deus iuberet, & ipse nollet, quia inuitus Deo cogeretur
obedire, sed nec nisi raro Dæmon vult, nec Deus vnquam iubet,
permittit verò non nisi rarissime. Dæmonem nolle patet, quia vi-
demus eum suos plerunq; ludificare, & licet paucis aliquando pau-
cas, & veras largiatur pecunias, vt Treueris fecerat Doctori Vlaet
decipit tamen, vt plurimum inani spe, & specie, quod multis ex-
pilis confirmat Remigius, *c* testis oculatus. his verbis.

Seneel Armentaria, *d* accepta dono à Dæmone, vt sibi vide-
batur pecunia, gestiens domum properè redijt; vt eam numera-
ret, sed exussa crumena, nihil nisi testas, & carbones reperit. Cata-
rina Metensis *e* stercois suis. Claudia Morelia *f* Benedictus Dri-
geus *g* Dominica Petronina *h* Ioanna à Banno, *i* cum numm
aureum carta inuolutum in via reperisset, sicuti Dæmon euenturū
prædixerat, & eum cupidè marito ostentaret, aduertit tandem,
non sine pudore pro auro nactam se calculum ferrugineum, qui
etiam contactu primo, facile in frustra desilijt; reliquæ arborum
folia loco numorum acceperunt. Catarina *k* Ruffa agnoscit se-
ntes numos semel ab eo sine fraude accepisse.

Hæc exempla libenter citant, quia fide publica Notariorū sunt
stipata. Plurima etiam alia possem ad hoc describere, quæ tamen
censeo prætermittenda, cum hæc sufficiant.

Lauren. Ananias, *l* cur nolit Dæmon suos ditare causam
reddit aliam. Malos genios esse deditos auaritiæ, & Thesauros, ac
pecunias huiusmodi asseruare Antichristo filio perditionis, vt ei
ad sumptum sufficiant, idq; Dæmonem Ariolo cuidam respondit
se, quamuis Dæmoni, vt mendaci minime sit credendum, res tamē
à vero parum distat; certior tamen causa erit, si dixerimus Deum
id nec iubere vnquam (quia non cooperatur ad malum) nec nisi
raro permittere; imò, quibus spondet Dæmon diuitias, dignitates,

H hono.

a In anna-
libus Boie-
rum.
b C. de con-
lationibus
auri, &
virtutis.

c lib. 1. de
monola-
trix ca. 4.
d Du se.
pud. Calē.
Ostobris.
1586.

e Dufz
pud. non.
Nouemb.
1586.

f Serz 3.
Noni^o De-
cembr.
1586.

g Haraeu-
ria 18. Ca-
lend. Ian.
h Pangei
13. Calen.
Nouemb.
1586.

i Manerij
3. non. Iu-
lij 1585.
k Vellez
ad Mosel-
lā 5. Cal.
Augusti
1587.

l lib. 2. de
natu. Dæ-
monum.

honestos, Principum gratiam, nihil esse vilius, abiectius, egenius, odiosius: & si ante diuites erant, fiunt pauperes, si pauperes, nunquam ditantur. Et qui arte sua thesauros quaerunt contra leges humanas persuasione Diaboli, vt est videre leg. i. C. de thesauris, tum eos, vel metu exanimat, vel crudeliter praefocat. Andreas Theuetus, m. narrat ab oculato teste se accepisse, de Graculo, quodam Macriano, eum dum in Paro. insula thesaurum quaereret, a terra absorptum. Similia quaedam in Anastasio refert Cedrenus, & alij alia plura, vnum inter alia scribam admiratione haud indignum.

Staphius
in chron.
Meluctio.
nam.

Exempla.

Circa annum Christi 1520. Basileae, quidam Sartor ingenio simplex, voce balbus, incertum qua arte criptam illam, que Augustae Rauracorum patet ingressus, & ulterius quam vlli alij vnquam patuerunt progressus, miranda quaedam spectra referebat. Cereis consecrato accenso in criptam descendens, primo per ferream portam se transiisse aiebat, inde ex vna camera in aliam, atque etiam in hortos pulcherrime virentes in medio aulam magnifice ornata[m] spectari, & formosissimam Virginem auro diadema[m] caput cinctam, crinibus solutis, inferne in horridum serpentem desinentem, a qua manu ad scrinium ferreum deductus fuerit. Scrinio duos molossos nigros, incubare, & terribili latratu accedentes arceri, at Virginem minabundè similiter eos compefcere, tum clamium fasce, quem collo alligatum gestaret, soluto, arcam aperuit, & omnis generis numismata aurea, argentea, aerea deprompsit, quorum non pauca liberalitate Virginis ex ipsa cripta se retulisse ostendebat. Addebat Virginem narrare solitam, diuis, imprecationibus sese, cum Regio esset orta natali, iam olim deuotam, in tale monstrum mutatam fuisse, neque aliam salutis recuperandae rationem superesse, quam si ab illibati pudoris adolescente ter deosculata fuisset, tunc enim formam pristinam sibi restitutam iri, & dotis nomine Thesaurum omnem, qui eo loci lateret, liberatori concessuram. Affirmabat etiam, bis sese Virginem deosculatum, bis tam horribiles gestus in ea pra gaudio speratae liberationis obseruasse, vt sibi, ne viuis ab ea discerperetur, metuendum fuerit. A quibusdam Nepotibus inganeum deductus, nunquam postea aditum ad criptam inuenire potuit, nec dum ingredi.

Quis non deprehendit illusionem? Iuuenis ille mentis non bene compos, vel Magus, illa de genere lamiarum Demon osculum petebat,

Liber Primus.

19

tebat, deuoratura post tertium, non permisit Deus: canes illi duo, alij Dæmones vel veri, vel fictitij Theauri custodes, numismata quædam forte vera, & Deo permittente data.

Post aliquot annos alius Ciuis Basiliensis eandem criptam ingressus, vt familiz suæ paupertatem leuaret, nihil præter cadauerum humanorum ossa inuenit, & subito correptus horrore, festinus egressus, intemperijs actus fuit, donec transacto die tertio miserime interiit. Idem Stumphius supra, & Rhenan. lib. 3. Germanorum.

Paucos ante annos quidam Prior Margulinæ cum duobus socijs, fossam quandam in Spelunca Regis Salai prope puteolos, Thefaurorum causa ingressus, miserè interiit, nec amplius visus est, iuxta Villamontium.

Andreas o Cisalpinus scribit hæc, Thefaurorum quidem indagatores per Magicas facultates multos nouimus, sed qui assequuti fuerint, compertum non habeo.

Pisicis tentauerunt quidam nostris temporibus effodere, sed rei difficultate victi ab opere cesarunt.

Tandem anno elapso, locum, in quo Neronis ædificia extitisse ferunt, hodie autem sacris Virginibus dicatum, effodere cœperunt vbi erat ingens Pini arbor, sed à Dæmonibus adeo infestati sunt, vt præ timore, ab incæpto opere desistere coacti fuerint, quo tempore multæ ex Virginibus locum habitantibus à Dæmone obesse sunt. Quid mirum, si hanc thesauri illicitam scrutationem in suo solo fieri permiserant? ideo puniuit eas Deus in hoc seculo, vt in futuro parcere. Paulus Grillandus p præcæteris acuratius scripsit.

n Lib. 1.
itinerarij
sui. c. 23.
o In sua
dæmonū
inuestigat.
c. 12.

p libr. de
fortileg.
q. 3. ar. 12

An possint Magi aliqua sensibilia mixta arte sua gignere.
Caput XI.

Doctrina.

ANIMALIA imperfecta, vt muscas, vermes, ranas, & huiusmodi insecta, & alia quæ ex putrefactione nascuntur, possunt producere celestiter, non creando, sed actiua passiuis applicando, hæc est opinio D. Augustini, a quem sequuntur Theologi, solent hæc producere Magi, ex pacto, per Dæmonem actiua passiuis applicantem, nam ipsi Magi plerumque nesciunt, quomodo ista gi-

a lib. 3. de
Trinitate
cap. 7.
D. Bonan.
& alij in 2.
d. 7.
D. Tho. 1.
p. q. 114.
ar. 4.

H 2 gnan

80 Compendij Maleficarum.

gnantur, & causas ignorant, vt quando Diabolus dat fagis parum puluis, cuius in aerem iactu, nascuntur diuersae species locustarum, brucorum, murium, erucarum, & similitum animalculorum. Possunt etiam Daemon talia iam producta, in locis remotis, vbi nata videntur fouere, alere, & respirare facere, vtpote inter saxa, in quibus non raro hyperfecta nasci consueuerunt, musca, mures, & similia, & hoc crediderim contigisse in canibus illis, quorum mentio fit a Guilielmo Neubrigenfi *b* his verbis. Dum in quadam lapidicina petra igens ferramentis funderetur; apparuere duo canes, capaxem sui in eadem petra capacitatem replentes absq; omni spiraculo (intellige perceptibili) videbantur autem esse ex eo canu genere, quos leporarios vocant, sed vultu truces, odore graues, pilorum expertes, & vnus quidem eorum, vt dicitur, cito defecit. Alterum vero stupenda, vt aiunt edacitatis Henricus Vintoniensis Episcopus diebus plurimis in delicijs habuit hos igitur canes, qui nisi ex prolifico semine non credo potuisse generari, potuit Dama ex materno utero callide educere, & educos ibi occulasse. Possunt quoque Damae producere quadam insolita monstra, quale illud in Brasilia, altum palmos 17. testum corio lacerta, mammis pratumidis, brachijs leonum, oculis rigentibus, & flammis, scintillantibus simili lingua, *e* qualia forte monstra, quae in Saxonia syluis, semihumana facie, capta anno 1240. *d* Nisi fortassis illa sint ex nefario hominum, & ferarum coitu nata, quae monstrorum plurimorum est origo indubitata. Sic enim peperit olim bello Marfice Alcippe Elephantaem *e* Sic anno 1278. apud Heluetios alia leonem *f* Sic anno postea 1472. quaedam Papiacorum, Britania canem alia. Sic 1531. Mulier Augusta Vindelicorum, eodem partu enixa primo caput humanum in embranis inuolutum, mox serpentem bipedem, tertio porcum integrum. *g* Quae varia huiusmodi leguntur apud recentiores. *b* Illud superat admirationem reliquorum, quod Castarnea ca. retulit in Annalib. Lusitanis.

b lib. 1. Hist. Anglorum c. 28.

e Anan. li. 4. de natura demonum. d Lycosthe de prodig. e Alex. ab alex. lib. 2. f Summ. plus in chron. h. 1. uerborum. g Lycosthe. vbi sup. h Cardanus. li. 16. de varietate Lerna. h. r. de occultis naturae mirac. c. 8. h Vide

Lycei. eadem horrida die log. 1.

Exempla.

Mulierem ob quodam crimen in insulam desertam naui deportatam, cum ibi exposita fuisset, eam Sitarum, quibus frequens locus, agmen circumsteterit fremebundum, superuenisse vnum grandiorei cui reliqui loco cesserant, ab hoc mulierem blanda manu captam, in antum ingens abductam, eique & puerum, & ceteros copiam pomorum, nucum, radicumque variarum apposuisse,

fuisse, & nutu, ut vesceretur, inuitasse, tandem à fera coactam ad stuprum, facinus hoc multis diebus continuatum, adeò ut duos ex fera liberos susceperit, ita miseram vicitasse per annos aliquot, Donec Deus misertus, nauem eò Lusitanam detulisset, cumq; milites in terram aquatum ex proximo ad antrum fonte, descēdissent, abessetq; forte Simius, foeminam ad inuisos diu mortales accurrisse, & accedentem ad pedes supplicasse, uti se facinore, & calamitosissima seruitute eriperent, assentientibusq; & casum miseranti- bus illis, eam cum ipsis nauim ascendisse, sed ecce tibi Simium superuenientem inconditis gestibus, & frēnitibus Coniugem, non coniugem reuocantem; ut vidit vela ventis data, concito cursu de liberis vnum matri ostendit, minatur ni redeat in mare præcipitaturum, nec segniter fecit quod fuerat minatus, tum recurrit ad antrum, & eadem velocitate ad litus rediens, ostendit alterum, minatur, & demergit, subsequitur, & ipse furens, tamque diu nauem natatu insequitur, donec vndæ natantem vicere. Rem tota Lusitania teste notissimam, & à Rege mulierem Vlisiponæ ignibus cōdemnatam, quorundam precibus vita impetrata, lethum cum claustro perpetuo commutauit. Miraris lector? En tibi Saxo Grammaticus cum duobus magnis Vpſalensibus Episcopis. Narrant Gothicos Reges ex vrſo, & Virgine nobili originem ducere, & Ioannes de Bartos Pegusianos, & Sianitas Indiæ gentes, à cane, qui cum muliere corpus miscerat.

Verum ego horum minime sum credulus, cum homo hominē generet, & si quid horum sit verum dicam quòd Dæmon in cubus calidam horum animalium semen illis infuderit, & quòd dicitur de Regibus Gothorum, putarim hoc dicendum, quòd Dæmon in ferarum talium effigie faminas compresserit, quòd hoc possit, docebit sequens exemplum, & subsequens postea capitulum.

In Belgio fuit nefarius quidam, qui Vacca se commiscuit, post visa bos pregnans, & post aliquot menses edere masculum foetum, non vitulum, sed puerum: Adfuerunt plurimi, & de matris utero eadentem conspexerunt, leuatumq; de terra nutrici tradiderunt. Adoleuit puer, baptizatus, & institutis Christianæ vitæ præceptis, pietati se adixit, & pro patre serio penitentiæ vacat operibus, homo quidem perfectus, sed qui sentiat in animo propensiones Vaccinas pascendi prata, & herbas ruminandi. Quid de hoc sentiendum? non ne hominem esse? plane crediderim, sed ex Vacca matre natum, nego. quid ergo? Diabolus peccati illius gnarus, & impulsor mox vaccam prægnantem fecit videri, cum voluit, aliunde

infantem surreptum attulit, & Vacca parturienti, quæ vento gra-
uida erat, puerum sic supposuit, vt à Vacca nasci videretur.

*An verum sit, quòd Dæmones fiant succubi, & incubi, & an ex
tali concubitu possit sequi generatio.*

Cap. XII.

Doctrina.

a Videre
hos cara-
tos apud
Sextū Se-
nen. l. b. 5.
Bib. sac. an
nota. 77. &
Pame. l. i. i
error. Ter-
tul. annot.
x. adde Ple-
then. lib.
de mirabil.
& longæ-
uis.

Pereritū
libro 2. in
Gen. d. 1.
b. lib. 15.
de ciu. Dei
cap. 23.
e Alex. de
Alex. r. p.
q. 78. D.
Th. D. Bo.
nau. Sco-
tus. Durā-
dus Gabr.
in 2. dist.

Volent Malefici, & Lamia: cum Dæmonibus, illi qui-
dem succubis, hæc verò incubis actum venereū exer-
cere, communis est hæc sententia patrum Theolo-
gorum, & Philosophorum doctiorum, & omnium
ferè saculorum, atque nationum experientia com-
probata. Plato in Cratylo, Philo, Iosephus, & ve-
tus Sinagoga. D. Cyprianus. D. Iustinus martyr. Clemens Alexan-
Tertullianus, a & alij, qui in eo quòd voluerunt Dæmones posse
cum mulieribus rem habere, optimè senserunt. Solidior ergo ad-
huc probatio huius sententiæ sumitur à D. Hieronymo in cap. 6.
ad Ephes. & D. b. Aug. quem communis Theologorum schola,
cum D. Isidoro lib. 8. sequitur, & pro eadem pugnat Bulla Innocen-
tij 8. Pontificis contra Maleficos.

Hac probantur ratione; quia Dæmones possunt defunctorum
corpora assumere, vel de nouo sibi ex aere, & alijs elementis ad
carnis similitudinem palpabilia effingere, possunt illa ad libitum
mouere, & calefacere. Si ergo possunt, quem natura non habent
sexum artificiosè exhibere, & viris specie fœminea, fœminis spe-
cie virorum abuti, & has subijcere, & illis se subternere: possunt
etiam aliunde acceptum semen adferre, & naturalem eius emissio-
nem imitari.

Addo, quòd potest ex huiusmodi concubitu Dæmonis incubi
proles nasci; quare ad huius rei declarationem, sciendum est, quòd
potest Diabolus semen aliunde acceptum, vt puta, a somnianto
viro illuso, deferre, & sua agilitate, rerum naturalium pericia, ca-
lorem prolificum in femine quantumuis subtilis, & aereus sit, ac fa-
cilè dissipabilis, conseruare, & illud, quo momento concipien-
dum mulier optimè est disposita, tum illud matrici sic infundere,
vel naturali vi attrahendum exhibere, & muliebri semini commi-
scere. Veruntamen illud est, quòd non possunt Dæmones vi sua, &
ex propria substantia, more animantium generare; ratio est, quia
nec habet inter se vllam indiuidui, vel speciei multiplicationem,
nec vllup semen, ne dum prolificum quantumuis tenue. Et quo-
modo

modo proprium semen habere possunt, cum semen sit substantia corporea viuentis pars, & residuum cibi optimè concocti, iuxta Simposianum in problematibus, Dæmones verò sint substantiæ incorporeæ? Dicimus ergo, ex concubitu incubi cum muliere aliquando prolem nasci posse, & tum prolis verè patrem non esse Dæmonem, sed illum hominem, cuius semine Dæmon abusus fuerit. Accedunt plurima exempla à multis narrata. Hunnos, ex Arlunis Strigibus Gothicis, *a* & faunis natos. Chieza scribit, *b* in a Torname hispaniola solitam Corocoton Dæmonem misceri mulieribus, & dus de rebus Gothicis, & Luitprandus ex eo natos, bicornes nasci. Xacam suum Iapones talem esse volunt, nec desunt, qui Lutherum in hanc Classè retulerint. *c* Et ante decennium in primario Brabantia oppido, punita fuit mulier, quòd ex Dæmone peperisset. Reliquum est nunc, vt respondeatur rationibus in contrarium adductis.

Remigius ponit primum argumentum, quod est tale. Dæmon, & homo specie differunt, ergo ex hac copula non potest sequi proles. Respondetur cõsequentiam esse nullam, tum quia ex equo, & asina, & alijs specie discrepantibus animalibus nascuntur Mulii, Canes lupi, Leopardi, Pantheræ, &c. tum quia generatio hic non tribuitur Dæmoni, sed homini, cuius est semen, vt ait D. Tho. *d*

Secundum argum. est tale. Dæmon est expers vitæ, & origo mortis, ergo nequit esse author, & origo actus vitalis. Resp. vim hanc vitalem non inesse Dæmoni, sed ipsi semini, sicut vis calefaciendi, non inest scipho propinanti, seu tubo fundenti, sed ipsi vino. Vide D. Thomam supra. & Sprengerium. *e*

Tertium erat huiusmodi. Semen quòd Dæmon infundit, Sagæ fatentur esse frigidum, & nullam afferre voluptatem, sed horrore potius, quare, nec poterit inde generatio sequi, hæc est ratio Martini Ephesij, & confirmata à Remigio confessione Sagarum, dicentium, omnem voluptatem abesse à tali copula, imò summum dolorem se percipere. Resp. quòd Dæmon, quando vult sub certi cuius viri specie deludere, & non vult sciri se esse Dæmonem, tunc, quàm potest aptissime imitari, quæcunque in veri viri, & mulieris copula requiruntur; & ideo necessario tunc curat; vt si quidem vult generationem sequi, quod fit rarissimè, quia sua causa, nunquam generationem intendit, qui sibi simile non potest generare, sed aliquando dumtaxat in gratiam succubæ id optantis conatur generationem ex alieno semine, adhibeat necessaria ad generationem, quare & prolificum semen quærit, & inuenitur, conseruat, & tanta celeritate perfert, vt vitalis spiritus non euaporetur. & quando est opus, tunc infundit, quando verò non intendit generationem, mundit aliquid instar seminis, calidum tamen, ne fraus deprehendatur.

e r. par. malthi. q. 4. ad. 2.

64 Compendij Maleficarum.

hendatur; semen autem, quod est frigidum, est cum Sagis, que nouerunt eum, & sciunt ipsum esse Dæmonem. Deinde, vt docet Sprengerius, f. folet saepe interrogare succubas num velint imprægnari? quæ si assentiantur, assumit verum semen aliunde actu carnali decisum, vt dixi.

Quartum argumentum erat. Non esse credendum Deum concurrere ad huiusmodi actum, aut animam tali corpori ex huiusmodi coitu nato infundere, quia sic adderet coronidem Dæmonis operi. Resp. Dæmonem quoad naturæ operationem, hic solum esse instrumentum, & applicare tantum agens principale, quod est verum semen humanum, & propterea Deum concurrere ad ultimam dispositionem organici corporis ab humano semine nati, accidentarium verò quid esse, & morale solum peccatum Sagæ & Dæmonis malitiam. Iuuat Deus, vt author naturæ, naturam, sed peccato, cuius non est author non adminiculatur quod si valerent argumenta, sequeretur, nec ex fornicatione, nec ex adulterio, Stupro, incestu, prolem gigni posse. Obiciunt denuo, quod principium gignendi est cor, ergo cum desit virtus cordialis temperans calorem, vt oportet, non potest sequi generatio. Ref. siue a corde sit, siue a cerebro vis generandi, spiritus genitalis ipsi semini est insertus in ipsa seminis ab humano corpore decisione, & Dæmon hunc spiritum cum calore solum conseruat.

✠ Sed quæritur a nonnullis, an ipsi Malefici, ex ijs spurcitijs, quas exercent cum dæmonibus incubis, & succubis, originem traxerint, ad quod Resp. cum Augustino g. hoc verum esse, videlicet, omnes superstitiosas artes ex abominanda & execranda hominum, & Dæmonum societate originem traxisse. Imò D. Thom. in solutione cuiusdam argumenti, ait, quod illi, qui nascuntur, & geniti sunt ex Dæmonibus incubis, sunt maioris virtutis, quam sint cæteri homines, & hoc confirmatur ex scriptura Gen. 6. Illi sunt potentes a seculo viri famosi &c. & probatur etiam ratione, quia Dæmones nouerunt virtutem seminis decisi ex dispositione eius, a quo sublatum est, sciunt etiam mulierem aptam ad suscipiendum illud; & constellationem concurrentem ad effectum corporalem, quibus rebus sic concurrentibus, dicitur, tales sic genitos, esse fortes viribus, & magnos corpore. Vt autem satisfiat petitioni propositæ, dicimus ex hac nefanda copula Maleficos quidem originem traxisse, & multiplicationem pariter quia diabolus attendit, non ad illius delectationis causam, sed corruptionis. Nec obstare potest Textus assignatus Gen. quod illi Gigan-

lib. 1. de
doct. chri-
stiana cap.
26. q. 2
h in 2. sen
dis. 4. ar. 4.

Gigantes, & viri famosi non fuerint malefici, cum malefica, non fuerint facta tempore legis naturæ, propter recentem mundi creationem, vnde, nec tunc Idolatria locum habuit, sed tantum hoc euenit, postquam creuit hominum malitia, quia tunc diabolus vidit, ad seminandum hoc genus iniquitatis oportuniorem habere occasionem.

Sciendum est præterea, quod Malefica matrimonio coniuncta, & si per maritum conceperit, per commixtionem tamen alterius feminis à dæmone incubo infusa, conceptus infici potest. Obseruat autem diabolus ad has abhominaciones patrandas, sacratiora, vt plurimum, anni tempora, vt puta, Natalis Christi, Paschatis, Veneris sancti, & huiusmodi, quo Deus grauius offendatur: crudelius Maleficæ in animabus puniantur, & vt Deus sic grauitèr offensus, ipsis dæmonibus maiorem in homines potestatem fauendi relinquat: spurcitijs tamen illas in locis sacris exercere minime possunt, ob efficaciam Angelicæ custodiæ; quo nam vero modo miscantur Maleficæ dæmonibus, non indignum est sciri.

Sciendum est, sepius Maleficas à circumstantibus visas fuisse in syluis, Agris, & nemoribus iacentes, ad umbilicum tenus denudatas, & iuxta dispositionem actus illius coeundi, adaptatis membris zibijs, & cruribus se agitantes cum dæmone, quandoq; in forma hominis apparente, & aliquando, nõ apparente actum detestabilissimum exercere; & aliquando completo actu, visus est vapor nigerrimus à Malefica sursum eleuari in aere, Longitudinis hominis vltius, sed hoc perraro contingit. Aliquando visus est diabolus in forma hominis à maritis Maleficarum has spurcitijs exercere, cū eorum vxoribus, qui putantes verè hominem esse, indignabundi arma ruerunt, quibus vtrosq; simul confoderent, sed euanescente statim diabolo, & alijs mulieribus brachia obijcientibus, illos deridebant, & obiurgabant, tanquam mente captos, aut tanquam si a dæmone essent obfessi. Illud etiam non est subtrahendum, quod dæmones incubi, non solum mulieres ex eorum spurcitijs procreatas, aut ab obstetricibus illis oblatas, vehementer sollicitant, sed etiam student infestos esse sanctioribus quibuscunq; virginibus, per maleficas quoquo modo seductas.

Circa autem horum spirituum matteriam, vt paulo, diffusius loquamur, quidam coelestes, alij atherei; marini alij, nonnulli terrestres, aliqui fontani, & alij fluuiatiles Dij sunt appellati, vt Dryades, Napeæ, Nymphæ, Hamadryades, & Oreades. Dryades, & Hamadryades erant fluuiorum Nymphæ præfides. Napeæ, siue Naiades erant fontium, & fluuiorum Nymphæ. Oreades autem

I erant

quomodo
miscetur
maleficæ
dæmoni-
bus.

Compendij Maleficarum:

rant montium Nymphæ. Horum spirituum, & alij vocati sunt Lares, & Penates, qui habebantur Dij domestici, quamuis ab aliquibus, Dij agrorum vocati fuerint. Alij dicti sunt Indigetes, qui erant Dij, ex hominibus facti, & hoc nomine vocatus fuit Aeneas. Apud Seruium verò dicebantur Dij Patricij, qui præfunt singulis Ciuitatibus, vt Minerua, Athenis: Iuno, Cartagini. Alij dicti sunt summarij, vt Pluto secundum Ouidium *l.* Alij dicti sunt Telchines, & Choribantes, qui habebantur Minerue, & Solis filij, apud Strabonem *m.* Alij dicti sunt Medioxumi, hoc est, Dij potestatis mediz apud Seruium *n.* Huiusmodi ferunt fuisse Herculem communem Deum vtriusq; naturæ, medium inter mortalitatem, & Diuinitatem. Alij dicti sunt, Anculi, qui erant Dij Ancillarum apud Festum.

Ex hoc igitur genere spirituum sunt, qui sunt Incubi, & Succubi, vt plurimum ex ijs, qui in aquis, vel circa eas diuersantur, iuxta sententiam Laurentij Aneniz *a.* Hi igitur, vt supra diximus diuersa sunt sortiti nomina, quare aliqui appellarunt eos Panos, & Pan, latina lingua Incubus dicitur. Huiusmodi Incubi sunt nocturna phantasmata mortalibus terrorem inferentia. Hunc nepharium cum hominibus concubitum ante vsq; diluuium nonnulli cepisse volunt, intelligentes verba illa, Gen. Accesserunt filij Dei ad filias hominum: per filios Dei, in filias hominum, immundos hospites inuasisse tuæ temporis feminas ultra modum lasciuientes, & petulantes, & hoc factum fuit mira dæmonum calliditate, propter frequentissimam eorum, cum hominibus societatem. Ex hoc congressu hominis cum diabolo ferunt Aeneam, ex Venere, & Anchise. Ex Ioue, & Semele, Bacum. Et ex Marte, Romulum habuisse originem; Nec desunt, qui Alexandrum Magnum, & Neronem, in hunc quoq; modum ortos fuisse asserunt, cum his etiam enumerantur alij quamplurimi Heresiarum, vt Maumethus, & Lutherus. Quare, inuenta sunt nonnulla miserrima femina, quæ violenter stuprum ab Incubo dæmone passæ sunt, eaq; potissimum, quæ obscenis cogitationibus indulgent, & locum dant, hasq; eorum cogitationes exterius produnt, vt est videre apud illas, in nutrienda coma, in concinuantis criminibus, in exornando corpore, diuerso vestium, & gemmarum genere, & quæ faciem vnguētis, & stibio componunt, ac fucant nimis solertes. Remedia autem contra huiusmodi Incubos, & succubos, in tertio libro adscribentur afferamus aliqua exempla Dæmonis succubi, vel incubi præter ea quæ dicta sunt.

Ezempla.

Exempla.

ANnus iam decimus quintus agitur, cum Bebburgi (oppidum est Vbiorum) supplicio affectus fuit quidam Stumphius Petrus, eo quod cum Damone succuba plus quatuor lustris conuisset; ab hac donatus fuit lata quadam Zona, qua cum cingebatur, & sibi, & alijs in lupum verti videbatur. Hoc schemate ter quinque pueros iugularat, eorumque comederat cerebrum. Duas nurus suas deuorare conatus fuerat. Propriam filiam, & Comatrem suam vxorum loco habuerat. Constat hæc omnia actis iudicialijs, & Iconibus in æs incisus palamque venalibus.

Refert exemplum Remigius, p quod a probata fidei viro Melchiore Errico, Serenissimi Lucis Lotharingæ a secretis, & consilijs interioribus, audiuit. Fuit, aiebat ille, Henamenij, me eius loci Dinastæ res procurante, sortilegus quidam, qui iussus a Iudice dicere, quomodo primum esset ad tantam nequitiam adductus, ac quibus potissimum artibus illum demon ad se pellexisset, eam rem sic liberè ac apertè est eloquutus. Cum bubulcus communis ego prima luce ostiatim armentum cogerem, atque vna e puellis, quæ illud stabulis emittebant præ cæteris animum meum amore titillaret, cæpi in eius cogitationem noctes, diesque esse intentior, Tandem euenit, vt eam mihi ardentius inter sola pascua animo volenti apparuerit, similis occultanti se post dumetum: accurro ad optatam prædam, assequor, atque adeo amplector vel reluctantè. Post aliquot tandem repulsas, ea lege sui facit copiam, si se pro heri haberem, ac vel ipsum Deum illi posthaberem. Conditionem accipio; fruor, imò sic ipsa deinceps me cæpit fieri, vt ex vno eius miser semper pependerim arbitrio.

Hector Boethius q refert, quod in Marrea Regione Puella altis natalibus, forma conspicua, complurium nobilium auersara conubium, in nefandam cum Damone incidit consuetudinem, quæ cum vterum ferret, parentum rigore coacta edere stupratorem, Adolescentem mira pulchritudine frequentius secum noctu, interdum nonnunquam conuenisse, vnde venisset, quo ve abisset, nescire se respondit. Parentes, tametsi filia parum crederent, accuratius rem aduertentes, consilio, quis esset, qui filia expugnasset pudicitiam, explorandi, cognito tertio post die, indice Ancilla, stupratorem adesse, clausis foribus, accenso redarum ingenti numero, cubiculum ingressi, horrendum monstrum, figura supra humanam existimationem terribili, in filia amplexibus sunt conspicati: ca-

currere oculus complures, ad secundum excitati spectaculum, inter eos Sacerdos probata vitæ, sacrae disciplinæ non ignarus, cæteris, aut trepidè abeuntibus, aut pauore terræ illis, cum Ioannis Euāgelij initium recitare cœpisset, ad eum locum. Verbum caro factum, est, cum perduxisset, malus Dæmon horrendo clamore dato, cubiculi tectum secum asportans, omni supellectili incensa, abiit. Fœmina periculo seruata, enixa est monstrum vnde quaque fœdum aspectu, quale nusquam antea (vt ferunt) inter nostrates visum. Id obstetrices, ne obseruatum, contumeliæ esset familiæ, accensa ingenti pyra citissimè concremarunt.

Idem author paulò ante docuit, Dæmonem succubum fieri, sic scribens. In Gareotha Regione in vico quatuordecim vix passuum millibus ab Aberdonia, Adolescens multa formositate corâ Aberdonensi Antistite quæstus est palam, sese à Dæmone succuba (vt dicunt) gratissima omnium, quas vidisset forma, multis antea mensibus infestatum. Eandem occlusis foribus noctu ad se ingredi, blâditijs in suis amplexibus compellere, dubia luce abire, sine strepitu penè, nullo se posse modo, cum plures attentasset, à tanta, ac turpi vesania liberari. Iubet statim optimus Episcopus Adolescentem aliò se conferre, & vt Christiana religione, magis laudatis ieiunijs & orationibus plus solito accommodaret animum, & sic iuxta Vererandi Episcopi consilium paucos post dies Adolescens fuit liberatus à Dæmone succuba. Alia alibi describam.

An Saga verè Transferantur de loco ad locum per nocturnos conuētus.
Cap. XII.

Doctrina.

M

ulti eorum, qui sequuti sunt Lutherum, & Melan-
tonem, tenuerunt Sagas ad conuentus accedere
animi duntaxat cogitatione, & diabolica illusione
interesse, allegantes quod eorum corpora inuenta
sunt saepe numero eodem loco iacentia, nec inde
mota fuisse, ad hoc illud pertinens quod est in vita

D. Germani, de mulierculis conuiuantibus, vt videbantur, & tamē
domi erant dormientes. Huiusmodi mulierculas saepenumero de-
cipi certum est, sed semper ita fieri non probatur. Sicut verò Mi-
chol vxor Dauidis decepit milites patris gaul, substituens statua in
locum Dauidis, sic dicimus Dæmonem posse, & solere assumpto
corpore, & in lecto locato decipere maritum, nam Strix ad Conuē-
tum profecta, ne maritus eam abesse deprehendat, solet eum con-
fopire, vel aliquid aliud, quod eius vicem gerat, supponere, vt ma-
ritus expergiscens vxorem esse putet. Hoc docet actis Iudiciarijs
Nicolai Remigius. Bertrando *a* Tonstrix id saepe fecisse prodi-
dit, atque ad sopiendum tali somno maritum, saepenumero illi au-
rem vellicasse, dextra manu eò prius illita vngvine, quò viam ad
huiusmodi conuentus affectans, solebat se ipsa inungere. Eller *b*
Vxor decani in Ottingem, infantis culcitram; alij scopas suppo-
suisse memorauerunt, postquam essent nomen sui Dæmonis praefa-
ta, sicque maritis fucum saepe fecisse: Maria *c* vxor Sartoris in
Metzer Esch, stramentorum fascem veluti vngvine infuscaturum,
qui statim atque ipsa domum esset reueria, euanesceret. Cathari-
na Russa, ipsum Dæmonem sua accubitatione, eiusmodi vices ali-
quando gessisse declarauit. Hæc Remig. lib. 1. cap. 12.

Altera, quam verissimam esse dico, est, nonnunquam verè Sagas
transferri a Dæmone de loco ad locum, hirco, vel alteri animali
fantastico vt plurimum eas simul asportanti corporaliter, & con-
uentui nefario interesse, & hæc sententia est multo communior
Theologorum, imò, & Iurisconsultorum Italiae Hispaniæ, & Ger-
maniæ inter Catholicos; hoc idem tenent alij quam plurimi. Tur-
recremata super Grillandum *d* Remigius *e* Petrus *f* Damia-
nus. Silvester *g* Abulensis *b* Caietanus *i* Alphonsus *a* Castro
l Sixtus Sencensis *m* Crespetus *n* Spineus contra Ponzinibium.
Ananias, *o* & alij quamplurimi, quos breuitatis gratia omitto.

Sed, sciendum est, quod priusquam vadant ad Conuentum vn-
gant se, siue quasdam corporis partes vnguento confecto ex varijs

a Forpa-
chij. calen.
Septemb.
1587.
b Eodem
loco, &
die.
c Hambur-
gij nonis
Iunij.
d 1590.
lib. 2. de
fortileg.
e 9. 7. nu. 8.
f li. 1. de
monol. ca.
14. 24. 29.
g Epist. 4.
c. 17.
h In ver-
bo hæresis
num. 3.
i In 4. ca.
Matth. 9.
47.
j 2. 2. qu.
97. art. 3.
k lib. 1. de
iusta hære-
tic. punis.
c. 16.
l m. libr. 5.
Bibli. an-
not. 73.
m de odio
Sathanae
disc. 25.
lib. 2.
n o. lib. 4. de
nat. dæm.

rebus insuliffimis, maximè ex vnguine infantium occisorum, & sic inuncta solent quādoque vehi hastili baculo, scopis, arundine, furca, colo, quibus rebus inequant transferenda: quandoque vtuntur Crematre, Tauro, hirco, aut cane, sic solent ad ludum di- uelhi, quandoque eunt pedestres, cum nō multum distat locus, quo- rum omnium sunt exempla apud Remigium p.

lib. 3.
cap. 14.

Postquam conuenerunt hæc Diaboli membra, ibi vt plurimum habent ignem accensum, tetrum, & horridum: ibi Dæmon est conuentus Præses, in solio sedet forma terrifica, vt plurimum hirci vel canis, ad illum accedunt adorandi gratia. ò scelus inauditum, vt honor Deo deditus, diabolo exhibeatur: à fidelibus enim adoratur Deus, vt honoretur, vt pacificetur, vt homo concilietur, vt sensus illuminetur: vt diabolus exuperetur: vt anima purificetur: vt gloria æterna aquiratur. Sed hæc diaboli membra, contra, diabolum adorant, vt honorem à Deo auferant: vt Deus irascatur magis contra eos: vt facilius ipsimet à Deo reprobentur; vt sensus erroribus magis inuoluantur: vt anima obtenebretur: vt gloria æterna perdatur, & ab eis elongetur, & tandem, vt diabolus honorifice- tur illi honorem exhibent, id namq; ab ipso summoperè desidera- tur; horrendis, scilicet, superstitionibus co i, sicut narrat Adoricus de quoddam Idolo Indiz, qui sanguinem quadraginta virginum quandoq; peribat, & hoc præcipue fit, quia superbiæ sedet in rupi- bus. Job, 19. at vos contra me erigimini: quia luxuriæ iacet in foe- cibus. Matte. 8. at illi exeuntes, abierunt in porcos: quia sauitiæ clamat

clamat cum vocibus. Marc. 15. at illi iterum clamauerunt, cruci-
 fige eum: quia stultitia credit sermonibus, dum adheret potius ma-
 lis consilijs, quam bonis, vnde dicitur de Roboam. Reg. 2. paral.
 10. at ille reliquit consilium senum, & cum iuuenibus tractare ce-
 pit: quia ignorantia latet in nubibus. 3. Reg. 14. Ille non poterat
 videre, quia caligauerant oculi eius praesentate: quia violentia
 natat in fontibus, vnde de Lot ebrio dicitur. Gen. 19. ille non sen-
 sit, nec quando filia accubuit cum eo: Idcirco tandem a sedibus
 gloriae pellitur paradisi, quia, vt dicitur. apud Matte. 22. de illo,
 qui intrauerat absq; veste nuptiali, quod obmutuit, & propterea
 eiectus est, ita diabolus eiectus est in tenebras exteriores Inferni.
 Verum. non eodem semper modo, sed interdum complicatis ge-
 nibus supplices, interdum obuerso tergo stantes, interdum cru-
 ribus etiam in altum iactis, nec capite in anteriorem partem pro-
 no, sed resupinato, adeo vt mentum ad caelum feratur.

Tum candelis piceis oblati, vel umbilico infantuli: ad signum
 homagij eum in podice osculantur. His, & similibus flagitijs, &
 abominationibus execrandis commissis, procedunt ad alia, vt in-
 ferius dicemus: sed prius dicamus: quam horam eunt ad con-
 uentus.

Remigius loco proxime citato refert, pro vt accepit a Sagis ip-
 sis Iuridice examinatis, quod hora constituta conuentus Sagarum
 nocturni, est ea tempestas, quae una atque altera hora mediam no-
 ctem praecedit, apprimè idonea, & opportuna, non solum illis co-
 uenti-

mentibus, sed etiam quibuscunq; alijs Dæmonum terriculis, Iudibrijs, occursionibus, & strepitibus, quæ sequitur, non ita ijs esse obnoxiam, causam non reddiderunt Sage, nec ego eam arborabor. Hoc testati sunt Ioannes à Villa, *q* & Agatina Francisci Sartoris eius exor. Hoc vnum addam, nullas in tota nocte horas suspiciores habere istius umbrarum apparitionis, qui earum metu aliquo tentantur, ac trepidant: Siquidem experientia docet, illas præcipuè spectris, tetrisque imaginibus esse infames, prout Veteres id scriptis suis testatum reliquere. Aristomenes *r* apud Apuleium. Plinius *f* & Plinius iunior *t* Inter recentiores Alexander recitat, terrificos laruarum tumultus in ædibus quibusdam Romæ à se esse auditos, medio fere noctis silentio. Et silentium, boni auctores interpretantur intempestam noctem, idest (ut ait Censorinus, de die Natali cap. 9.) quæ mediam proximè antecedit. Vnde infert Eusebius Cæsariensis, *u* noctem intempestam, quæ certè gallicinium proximè antecedit, conuenientiorẽ esse malo Dæmoni ad nefarios sermones euocando. Intempestam noctem Seruius, *x* mediam. Macrobius, *y* quam media proximè sequitur; tum enim Principi tenebrarum accommodatissimum tempus est rebus agendis cum hominibus importunum, atque inactuosum esse incipit. Et, vt repetam galli cantum, refert Remig. loco citato, quoddam Saga n examine Iudiciali, cuius nomen Latoma fuit, quod nihil æque illis infestũ, atq; inimicum accidere potest, quàm si gallus interea, dum se ad ea parant, caneret. Et Ioannes Pulmius, eiusq; uxor Desideria ambo Sagi, retulerunt in Iudicio pariter, quod Magistelli sui, sæpe, cum demittendæ cõcionis tempus instat, idem consueverunt clamare; Eia facessite properè hinc omnes, nam iam galli canere incipiunt, quod uidelicet sic interpretari licet, negotium suum eos ultra id tempus non posse trahere: quid uerò causæ sit, quod timeant galli cantum, nescio.

Sed quid ueritatis huic experimento subest? Crèdiderim tenebriones istos galli cantum odisse propter mysterium aliquod illis odiosum. Et fortasse, quia diei ales prænuncius, ad Dei laudem homines excitat. multaq; peccatorum genera, quæ obscuro suo peplo, siu ueste, nox obtexerat, solari lampade pelluntur. Vel quia meminit diabolus dominica resurrectione se triumphatum, & collisum, quæ post noctis medium contigit. Vel recordatur pœnitentiæ Petri Apostoli ad gallicantum ut lapsus prædictus fuerat, inchoatæ, & electissimæ, sibi bucellæ sic ereptæ: Hæc Ecclesiæ digna uidentur consideratione, propterea cum Patre Ambrosio
 canit.

Præq

q Villæ de
 cimo ca-
 lend. No-
 uëb. 1570.

r Lib. 1. de
 aſino an-
 reco.
f Lib. 7.
 cap. 6.
t Lib. 7.
 Epist.

u Genial.
 dierum ii.
 5. cap. 24.
x In con-
 ſutatione
 cõtra Hie-
 rocl. quar-
 ta.
y 3. Aen.
 2. Satur-
 mal. 1. c. 3.

Præco diei iam sonat
 Noctis profunde peruigil.
 Hoc omnis errorum chorus
 Viam nocendi deserit,
 Mucro latronis conditur.
 (ecce vna causa.)
 Ferunt vagantes demonas
 Letos tenebris noctium,
 Gallo canente exterritos
 Sparsim timere, & cedere.
 Lapsis fides reuertitur;
 Hoc ipso petra Ecclesie,
 Canente culpam diluit.

ecce altera causa
 Prædentiis de galli cantu in
 hymno ait.
 Inuisa iam vicinitas
 Lucis, salutis, Numinis,
 Gallus negantes arguit.
 Gallo canente spes redit.
 Iesu labentes respice
 Tu lux refulge sensibus,
 Mentisq; somnum discute:
 Te nostra vox primum sonet,
 Et ora solhamus tibi.
 ecce rel. qua

Hoc vnum scio, ex Plinio, Aelianoque & gallorum cantum Leo- z Lib. 10.
 m, Scolopendrisque esse formidabilem; rursus si sint præposteri, cap. 21.
 ac insueti de nocte præsertim, ostenta habere multa, quale etiam
 illud fuit, quod Volateranus a in Matthæi Magni Vicecomitis
 Mediolanensis filij natu maioris Natali nocte ettenisse memorat
 in qua videlicet, non cessarunt galli, vel ad rædium cantare, vnde
 & Galeatij nomen illi inditum est, & sic facundia, laudeq; milita-
 ri floruit, vt inquit Iouius. b

In conuentibus illis nocturnis referunt ipsemet Sage, vt notat
 Remig. lib. 1. cap. 16. maximam utriusque sexus conuenire multi-
 K ru-

b In Elo-
 gijs cloro-
 rum, vito-
 rum.

e Idibus
 Ianuarij
 1587.
 d Tercio
 nonas Iu-
 lias 1585.
 e Octavo
 idus Iulij.
 f De oppi-
 do Vellci
 Mosel-
 in 8. Ca-
 pitulo Iulij
 1587.

rudinem, sed mulierum numerus, attestante Barbellina Raiel de Blainulla ad aquas, e longè maior est, quam virorum, Ioanna d à Banno, & Nicolea e Ganatia ex oppido Maynerij Lotharingiæ, tantam extitisse Maleficorum copiam quoties illis interfuere, affirmauerunt, vt non parum illas humane conditionis miseresceret, cui tot hostes, ac insidiatores superesse viderent, valde que mirum esse, quod ab eis mortales pluribus incommodis non afficerentur. Catharina Ruffa f retulit, non minus, quam quingentos à se visos ea nocte, qua primam in eorum numerum est allecta.

Cur autem fœminarum maior sit numerus, quam virorum, ea assignari potest ratio, quia sunt superstitiosiores, & hoc fit pluribus de causis, quarum prima est, quia naturaliter sunt facilioris impressionis ad reuelationes capiendas, quo fit, vt bene vtentes ea, sint valde bonæ; abutentes verò, pessimæ reddantur. Altera est, quia sunt valde credulæ, & cum diabolus studeat principaliter fraudare fidem, idcirco eas magis sollicitat, iuxta illud. Eccles. 19. qui cito credit, leuis est corde. Tertia est, quia cum à natura sint garrulæ, & loquaces, non nouerunt retinere secretum, ideo, quæcumq; sciunt, alijs fœminis communicant. Adde insuper, quod sunt iracundæ, & cum propter virium imbecillitatem, non possint vindictas vlcisci, ad maleficia declinant, vt sic expleant diabolice in proximo suo occulte, quod palam illis negatur per vires, quare, Eccles. loco citato, sic scribit. Draconi, & Leoni commorari magis placebit, quam habitare cum muliere nequam. Quarta, & vltima est, quia, vt ait Terentius, mulieres instar puerorum in sententia sunt leues, igitur mala fœmina, cum naturaliter in hanc cespitet, etiam fidem facilius abnegat, & hoc est in Maleficis fundamentum quare, non est mirum, si plures inueniuntur fœminæ maleficæ, diabolum in sequentes, quam viri. quo nam vero modo studeat diabolus, tam mares, quam fœminas ad se trahere, non est subticendum.

Sciendum est igitur, diabolum à minoribus incipere semper, vt paulatim incautos ad maiora deducat. Solet ergo aliquando huiusmodi ad se trahere per tadium, idest damnificando illos tam saepe in bonis temporalibus, vt damnificati à Maleficis arte demonis, cogantur quodammodo accedere ad Maleficæ auxiliij, & consilij gratia, hoc patuit in homine vectore in Augustiensi diocesi, cui, per quadraginta quatuor continuos annos, fuerunt illi maleficio affecti equi, quo facto vxor eius tanti damni affecta tadio consulit Maleficam, quæ in posterum equos præsertim præse-

runt

Erant, & alia mulieres, vt ipsemet testatae sunt iudicialiter, quae, cum multa damna sentirent ex amissione lactis Vaccarum suarum tum propter alia etiam damna alijs iumentis illata, consultis Maleficis, illae promiserunt remedium, dummodo earum Magitellis, non nulla promitterent minimi ponderis, super quasdam obseruantias, certis temporibus in Ecclesia ad tempus ordinatis, videlicet, aliqua subtrahendo, & alia dicendo; vt quando Christi corpus in Missa eleuaretur, in terram spuerent, vel oculos in terram figerent, vel aliqua verba inutilia proferrent; vel in Confessione subtraherent mortalia peccata, & ita paulatim diabolus trahit incautas ad fidei sanctae detestationem. Trahit, etiam, & allicit, per actum carnalem, & per paupertatem, quia, cum Iuuenis corrupta est ab Amasio, & postea ab illo despicitur, cui se credebat matrimonio iungi, hac spe frustrata, ad quaecumque tunc diabolica praesidia se conuertit, vt vlciscatur iniuriam, vt euenit Papiam de serua quadam que stuprata ab Amasio, & postmodum neglecta, diabolo se submitit Incubo, sed re cognita, fuit abiurata, & fidelis facta est, quoniam vero talium Adolescentularum, satis copiosus est numerus, experientia teste; sic nec minor est numerus Maleficarum ex eis insurgentium. Alia facta est, sic fuisse se a diabolo deceptam. Cum ait, viae me commississem, visitandi gratia Amasium meum, fornicationi studens, diabolum humana specie obuium habui, a quo Incubo cognita fui; ille postea petens a me, num illum agnoscerem, Resp. non noui, at ille sobiungens ait, diabolus sum,

& si volueris, ad tuum beneplacitum semper ero paratus, & in omnibus te necessitatibus iuuabo, cui

cum annuissem, decem & octo annis, idest,

vsque ad vitae meae consumationem, im-

munditijs illis diabolicis inserui-

ui: facta tamen fidei abne-

gatione. Quare, ex his

facile est collige-

re quantis cal-

liditati-

bus studeat humani generis ho-

stis animarum perditioni,

sed redeamus, vnde di-

gressi sumus.

ibi habent mensas appositas, & instructas, accumbunt, & incipiunt conuiuari de cibis, quos Dæmon suppeditat, vel ijs, quos singuli attulere: Omnibus in confesso est, quos si sua dignatur mensa, adeo omnes eius epulas sordere, siue earum apparatus oculis, siue odor naribus percipiatur, ut vel famelico, ac laetissimo homini facile nauseam parere possint. Barbellina proxime citata, & Sybilla Morelia, aiunt, cibos illic apponi omnium generum, sed adeo viles, illiberales, ac malè conditos, ut uix sint comestione digni. Nicolaus Morelius, b. ita tristem, astrictum, amarumq; esse gustum illis, ut sumptos confestim præ molestia sibi necesse fuerit expuere; quod Dæmon videns, adeo indignè ferebat, ut uix manus abstineret. Vinum eorum præterea instar atri, atque insinceris sanguinis in sordido aliquo scipho epulonibus solitum propinari. Nullam ferè copiam rerum illic deesse asserunt, præterquam panis, & salis. Addit Dominica t. Isabella, apponi etiam humanas carnes, quod, & apud Scitharum Sortilegos. in usu frequenti fuisse prodidit Rolsorellus. Pleriq; eorum Conuiuarum asseruerunt huiusmodi cibis non expleri famem, nec sitim sedari, sed cibi, potusq; auiditatem, atq; appetentiam tantam superesse, quanta antea fuerat maxima. Addidit Ioanna t. Michaelis, quod illis, qui huiusmodi conuentibus interfunt, non sunt certi, integriq; oculorum sensus, sed omnia perturbata, confusa, atq; incerta illis apparere, ut ijs, quibus ex ebrietate, metu, somno, alioq; tunc nant, ac caligant oculi, aut arte aliqua perstringuntur. Sic uere ali-

g Serræ:
13. Cal. Se
ptemb.
1586.
h Serræ
14. Cal. n.
Februarij
1587.

i Rogauil
iz in agro
tentreo an
no 1583.
l Cosino-
graphia
Tom. 2. c.
6.
m In agro
Stiuchi. 4.
nonis Ju-
nij. 1590.

aliquando ibi Saga præsentés existunt: sepe etiã; cum ab ijs ab-
sint, ac arctiore somno domi detineantur, videntur tantum sibi
adesse, ludificante nimirum sensus Dæmone, cuius fascinationibus
multæ imagines in dormientium animos solent irrepere, quæ de-
inde uigilantibus ueritatis opinionem insitam relinquunt, quasi
iam non id fuerit somnium, sed potius quedam certa atq; indu-
bitata corporis actio; sic enim uersipellis Dæmon gestit res suas
plerunq; .

Sequuntur his choreæ, quas in girum agitant, semper tamen ad
leuam progrediendo, & sicut choreæ nostræ solent esse voluptati,
ita istæ choreæ, ac tripudia, labores, tædia, atque ærumnas granif-
simas nusquam non pariunt, siquidem ab ijs ad eò fessas se domum
reuertere, Barbellina iam dicta, ac plerq; omnes Saga, quibus con-
tingit interesse, memorauerunt, ut sepe integrum biduum præ lassi-
tudine sibi fuerit decumbendum, & quod miserimum est,
atque iniquissimum, excusationem contra, nemini affer-
re licet, sed si quis eum laborem, ætatis, aut vale-
tudinis occasione detrectat, ac fugit, huic
præsto sunt verbera; pugnis, & cal-
cibus, non aliter contunditur,
quam quæ exossantur malleis
salsamenta .

Cum accedunt ad Dæmones eos veneraturi, terga obuertunt, & cæcissimè eum canerorum more, supplicaturi, manus in uersas retrò applicant: colloquturi, in terram figunt obtutum, & id genus alia ab omni consuetudine reliquorum hominum alienissima; Ut cumq; res sit, ipsa nos experientia satis commonefacit, id saltandi studium inter homines fere semper malo exemplo inualuisse ad luxuriam, ac nequitiam, quod suo tempore conquerebatur. Scipio Aemilianus, // & Macrobius lib. 3. Saturnalium cap. 4.

n In oratione contra legem Iudiciaria Tiberij Grachi.

Interdum tripudiant ante comestiones, interdum post illas; ibi solent diuersæ parari mensæ, siue tres, siue quatuor, in quibus prodigitate, aut opibus singuli locantur, aliquando suus cuique Dæmon affidet, aliquando Malefici ex vna parte, & suus cuique Dæmon ex aduerso. Nec mensæ sua deest benedictio, hoc cætu digna, constans verbis blasphemis, quibus ipsum Beelzebub & Creatorem, & Datorem, & Conseruatorem omnium profitentur. Eadem sententia est actionis gratiarum, quam subdunt mensis sublati. Post conuiuium, apprehendit vnusquisque Dæmon suam, quam custodit, discipulam manu, & vt omnia fiant ritu quàm posunt absurdissimo, dorsis inuicem obuersis, & in orbem iunctis manibus, iactantes capita farnetio: in more saltant, nonnunquam candelas manu tenentes, quibus Dæmonem prius adorauerunt vsi fuerant.

Cantant in Dæmonis honorem obscenissimos cantus, ad cæcum, vel sonum tympani, & fistulæ alicuius in bifurcata arbore, tñ suis amatoribus Dæmonibus fœditimè commiscetur.

Sed quid mirum si cæteris sceleribus hoc vnum ad iungatur, cū hoc vitium adeo sit tenax, & improbum, quod, vt ait D. Pater Ambrosius, vbi semel irrepserit, tantæ improbitatis est, vt referet palatia Principum: penetret Prælatorum domos: possideat Clericorum aulas: subuertat Contemplatiuorum curtus: & abrumpat Religiosorum cellulas? In senibus fumigat: in Iuuenibus misertat: mulieribus imperat: totum fœdat: totum inficit, & S.
 Hiero-

male que
facit luxu
ria.

Hieronimus, ait, luxuria est ignis infernalis cuius materia gula, cuius flamma superbia cuius scintilla prava colloquia, cuius fumus infamia: cuius cinis immundicia: cuius finis gehenna. Idcirco, horum presertim maleficorum luxuria est tenax, quia nunquam eos dimittit: est procax, quia sunt insolentes, & inuerecundi: est turpis, quia in hac inuoluntur deliciose, instar suuium in volutabro cœni: est grauis, quia iniuriantur Deo, scedans eius imaginem, & propria corpora contumelijs afficere non veretur: est caliginosa, quia hanc exercent præcipue de nocte, vel in locis abditis, & obscuris, propter turpitudinem suam, vt imitentur Vrsos, qui, quando volunt coire, querunt profundissima, & abdita loca: est tandem monstruosa, quia habent rem cum diabolo, & cum ipso scedissime commiscuntur, tamquam hirci foetentes per luxuriam; tamquam Vituli salientes per superbiam, & tamquam arietes lanam portantes per auaritiam, & hæc omnia scelera committunt, quia non curant Domino placere, cum sint in vitis obstinati: nolunt alijs indulgere, quia nunquam parcunt ijs a quibus sunt offensi: permittunt pauperes indigere, quia ipsis nolunt misericorditer condolare: iracundia student, psal. extendes iram tuam a generatione in generationem: amant insani apparere, cum nesciant habere modum, nec in læritia, nec in ira: sapien. 14. dum lætantur, insaniunt, aut certe vaticinantur falsa: tentant contra Deum valere, quia semper repugnant Diuinae voluntati: Esai. 10. Exaltabitur terra contra eum a quo trahitur: nesciunt furore abstinere: Abacuch. 3. nunquid in fluminibus iratus es Domine, aut in fluminibus furor tuus, aut in mari indignatio tua? Solent consilio care. Miche. 4. nunquid Rex non est tibi, aut consiliarius tuus perijt? Nesciunt in tempore tacere, cum sint loquaces. Iob. 13. voca me, et ego respondebo tibi, aut certe loquar, & tu responde mihi. Student alienum habere, cum sint auari, & raptores, ideo Paulus. 1. Corint. 5. docet societatem talium fugendam; dicens; si is, qui frater in ternos nominatur, est fornicator, aut auarus, aut Idolis seruens, aut maledicus, aut ebriolus, aut rapax, cum huiusmodi nec cibum sumite: querunt semper in peccatis iacere quia nunquam volunt poenitere. Hierem 13. si mutare potest æthiops pellem suam, aut pardus varietates suas, sic, & vos poteritis bonum facere, cum didiceritis malum, & quoniam tales sunt, ideo cogen tur in Infernum perpetuo dolere, & lugere. Ioel. 7. nunquid mare sum ego, aut Cæcus, quia conclusisti me carcere, scilicet, infernali,

ad

Ad hos conuentus, vt diximus, solent conuenire noctis mediae silentio, cum viget potestas tenebrarum, interdum etiam conueniunt, in meridie, quo refertur illud, de Dæmonio meridiano. Solent præterea habere statutos dies diuersos iuxta diuersas regiones. In Italia frequentant noctem diei Iouis circa noctis mediam, vt ait Sebastianus o Michael. Lotharingicæ Striges conueniunt nocte diei Mercurij, & nocte Sabbati, succedente Dominica, teste Remigio, p & apud alios legi, obseruare noctem diei Martis.

Ex his igitur, quæ hucusque descripsimus, & quæ Sagæ ipsæ confessæ sunt iudicialiter, patet luce clarius, & exemplis ipsis confirmabitur, Sagas circumferri à Dæmonibus corporaliter per aera ad conuentus, & non solum circumferuntur ipsæ, sed Dæmonis auxilio possunt ipsæmet alios proprijs humeris deferre, vt docebunt exempla; imò nonnunquam conuentu subito dissoluto, repertæ sunt mensæ aliqua supellectilia argentea, postea à Dominis cognita, & confessæ Vxores se illa secum ad conuentus detulisse.

Hoc vnum subdam, quòd, qui asserunt isthæc non esse vera, sed somnia esse, & ludibria, certè peccant contra reuerentiam Ecclesiæ Matri debitam, quia Ecclesia Catholica non punit crimina nisi certa, & manifesta, nec habet pro hæreticis, nisi qui in hæresi manifestè sunt deprehensi; q Striges autem iam à plurimis annis pro hæreticis habet, & iubet per Inquisitores puniri, & brachio sæculari tradi, vt patet ex Sprengerio, Niderio, Iaquerio, Michaeli, & docet experientia, ergo vel Ecclesia errat, vel isti, qui talia dicunt. Ecclesiam errare in re ad fidem pertinente, qui dicat, Anathema, Maranatha sit; Concludo igitur verè illas transferri à Dæmone sapius, aliquando etiam vadunt suis pedibus; r Quando volunt corporaliter transferri, inungunt se, vt iam dixi, vnguento ex infantulis corpusculi adipe, Quando verò conuentibus volunt tantum interesse per insomnium, tunc in sinistrum latus cubant. Quando autem malunt vigilantes cernere quæcunque fiunt in conuentu, vt coram se geri, tum opera Dæmonis, ex ore vaporem quædam crassum euomunt, in quo gestorum imagines, vt in speculo intuentur.

Certis authoribus s̄ compertum habemus extitisse quasdam, quæ cum domi in eodem lecto cum marito manifestè pernoctassent, recenserent tamen postero mane, ac confidenter dicerent multa ad eiusmodi conuentus pertinentia, quibus se superiore nocte interfuisse affirmarent. Alias etiam visas inter dormiendum

L à suis

Dies statuti conuentus Maleficarum. Psal. 99.

o Scotia

p Lib. 1. cap. 4.

q Consult. iusti 2. q. 5.

r Remig. li b. 1. c. 14.

f Fr. à tur. rilla. & Io an. Bodin.

à suis prop inquis, & necessarijs, quibus iniecta erat suspicio, commoueri vehementius, quasi, qui ingenti aliquo dolore conflantur, t vel etiam in sedili, aut alia quapiam re equitare, vtr, qui viam, ad motis calcaribus accelerant; ceterum non egredi domo, sed tantum ex perrectas, lassitudinem præferre, veluti qui peregrè redeunt, ac miranda, quæ sibi fecisse videbantur narrare; & quod magis est, illis irasci, ac succensere, qui fidem ijs non adhiberent: quæ res multos impulit, vt crederent, hæc mera esse somniorum visa, quæ demonum eorum animos immitteret, quos laqueis suis in etiuisset.

r. Olaus magnus in hist de gente Septentrionali.

Exempla.

IN Prouincia Deirorum res mirabilis contigit, quam refert Martinus Delrio u Societatis Iesu, qui à puero adhuc eam cognouit (parum enim distabat à loco suæ natiuitatis.) Est Vicus aliquot à Mari orientali miliaribus distans, iuxta quem famosa ille aquæ sunt, quas vulgo vocant, Vipsæ. Ex hoc vico Rusticus quidam ad salutandum amicum, in proximo Vico commorantem profectus, multa iam nocte minus sobrius remeabat, & ecce de proximo tumulo, qui duobus vel tribus stadijs à Vico abest voces cantantium, & quasi festiue conuiuantium audiuit, miratus, quoniam in illo loco solemnibus gaudijs intempesta noctis silentium rumperet, hoc ipsum curiosius inspicere voluit, vidensque in latere tumuli ianuam patentem, accessit, & introspectit, viditque domum amplam, & luminosam, plenamq; discumbentibus tam viris, quam sceminis, tamquam ad solemnes epulas, vnus autem ministrantium cernens stantem ad ostium, obtulit illi poculum, quo ipse accepto, consulto noluit bibere, sed effuso contento, & continente retento, statim abiit, factoque tumultu in conuiuium profublatione vasculi, & persequentibus eum Conuiuis, alacritate equo, quo vehabatur, euasit, & in Vicum cum insigni se præda recepit. Denique hoc vasculum materiae incognitæ, coloris insoliti, & formæ inusitatæ, Henrico Seniori Anglorum Regi pro munere oblatum est, ac deinde Dauidi fratri Reginae, Scotorum Regi traditum, annis plurimis in Theauris Scotiae seruatum est, vt est

u. Lib. 2. disquisitio nū magi carū q. 16.

x. In lib. 1. de Strigibus Anglorum. cap. 38. y. Scholia 6. p. 111.

videre x
Inter Striges Auinionenses, vt narrat Michael y puer captus fuit, qui iudicibus narrabat, se à patre in Sinagogam (sic enim conuentum vocant) deductum, & ibi vidisse patrari multa nefaria, & horrenda, itaque exterritum muniuisse se signaculo Crucis,

& dixisse, Iesu, quid isthuc rei est? simulque cum dicto turbam totam disparuisse, & ipsum se solum ibi deprehendisse, postridie domum rediisse, quæ tribus à Sinagoga militibus germanicis distabat, & patrem ad iudices detulit, unde & puero in vicinia nomen inditum est, Masquillon, hoc est, parvus Sortarius, & hunc puerum cum ipse Michael ista scriberet anno 1582. Auinionis adhuc captivum fuisse.

Bartholomæus spineus, & narrat sequentia, his verbis. Quidam z. quæst. de Strigibus Tom. II. pa. 1 cap. 17. egregius Medicus Ferrariensis, & in eadem Ciuitate publicè curis infirmorum intendens Magister Sozinus Bencius nuncupatus, mihi fidelissimo testimonio superioribus diebus narravit, quod cum superioribus annis, quasi tribus elapsis, ruri esset, inuisendarum possessionum suarum gratia, contigit cum suo Villico sermonem de Strigibus eum habere, cumque Medicus deliramenta esse diceret, quæ referuntur de Strigibus, & hoc præ cæteris, quod scilicet corporaliter ferantur ad opinatum cursum; è contra statim Villicus ille, qui adhuc superest, & vocatur Thomafinus Polastro, de territorio quidem Mirandulæ, sed modo habitans in confinibus illis in loco, qui vocatur Clauica Malaguzi, asseruit quendam alium ibi propè morari Rusticum, qui narrat se mulieres, & viros in maxima multitudine nocte chorizantes, & voluptatibus vacantes vidisse; super quo stupens Medicus, rogauit Villicum suum, vt Rusticum illum ad se vocaret, qui vocatus, & de his interrogatus, ita respondit. Quadam nocte, dum per tres horas ante diluculum surrexisssem, vt cum bobus, & plauastro veniens villico huic vestro in quodam negotio auxilium darem, peruenisssemq; ad hanc plantitiam, quam manu ostendo, (prope enim erat) vidi à longe tamen ignem copiosum in diuersis locis, quasi luminaria magna, inter quæ multitudinem magnam quoque conspexi virorum, ac mulierum, veluti ad inuicem decertantium, seu etiam chorizantium.

Propius autem accedens plusquam sex millia hominum, clara per ignes causata luce intuius sum. & mensas paratas, & eorum nonnullos comedere, ac bibere, plurimos chorizare, diuersique generis ibi ludorum exerceri, plures etiam lasciuire licentius, quam fas sit loqui. Inter eosdem autem aliquos mihi notos, vidi viros, ac mulieres, & nonnullos eorum tunc etiam sum alloquutus, sed post horam quodam signo facto, velocissimè, vt videbatur cursu, omnes inde fugerunt, ac velut asportati nebula nufquam comparuerunt; hoc igitur accepto testimonio Medicus mutauit sententiam, & ne dum possibile; sed etiam de facto contin-

gere iam credidit, quæ prius deliramenta putabat.

Accipe adhuc ex Grillando sequentia eius verbis, factio nempe homagio statim Princeps Dæmonum, dæmonem vnum ad custodiam ipsius mulieris constituit, quam nunquam relinquere debeat, sed illi inferuire in omnibus, quæ ipsa cupiet, & quotiescunq; contigerit ad ludos accedere, hoc ipse intimabit mulieri, & illam defferet, & instruet, quæ quidem dæmō associatur ei tamquam maritus vxori: saepe ad Congregationes illas accedunt maleficæ, vbi maxima mulierum numerositas congregatur, & non vident illa in mente, aut intellectu, aut in apparentia, sed in vera, & naturali forma accedunt ad loca prædicta, hoc modo, & ordine, quia primum per vnum, vel duos dies antequam fiat congregatio incimatur sibi per dæmonem illum, qui est ad ipsarum custodiam constitutus, qualiter nocte tali, & tali hora se præparet ad veniendum ad ludum, quæ mulier si haberet iustam causam impeditenti, adducit, & auditur, dummodo sit causa verâ, & excusabilis, quæ legitime excusare possit, alioquin si fingeret habere causam, quæ nulla esset, vt non accederet, non defertur inuita, sed remanet in domo sua, nihilominus pro pœna sui mendacij adeo fortiter cruciatur à Dæmone, & in mente, & in corpore maximis, & continuis doloribus, & agitudine intrinseca, vel extrinseca, tam fortiter vexatur, quod diu, noctuq; nihil penitus quietis habet, sed semper tribulatur, & omnia, quæ ipsa agit euanescent, & percunt in fieri, adeo quod necesse est, vt tot mala cessent, quod peccatum suum fateatur, & promittat etiam medio iureiurando, quod amplius non recusabit accedere: cum verò promittit accessuram, statim ad ueniente nocte, & hora vocatur voce quadam velut humana ab ipso Dæmone, quem non vocant Dæmonem, sed Magisterulum, vel Magistrum martinetum, vel Martinellum, quæ sic vocata exit domo, & inuenit semper Magisterulum suum in forma hirci illam expectantem ad ostium, super quo mulier ipsa dixit, quod equitabat, & applicare solebat fortiter manus ad crines, & statim hircus ille ascendeat per aerem, & breuissimo tempore deferebat ipsam vsque ad Nucem Beneuentanam, & ibi suauiter deponebat,

lib. 2. de
fortileg.
207.

Narrat Paulus Grillandus, a sibi, Anno 1524. vt Inquisitori oblatam quandam Lucretiam, quæ dum ex congregatione ludorum domum deportaretur, & sub auroram matutinos campanæ pulsus, quo ad orandum populus vocatur, fuisset auditus, subito illam à Dæmone vectore prope fluuium in agro spinis obsito derelictam. Iuuenis fortè ei bene notus illac transibat, eum ergo
misera

mifera nomine proprio vocat; Iuuenis videns eam nudam totam, præter verendam femoralibus tecta, & sparsis crinibus accedere formidabat: illa alliciebat blanditijs, tandem appropinquavit, & quaesivit causam moræ eo loci, in eo statu illa primum multa finxit mendacia, sed iuuenis incrudelus negavit se illi opem allaturum, nisi verum diceret, illa fidem secreti stipulata, cõfitetur quid sibi acciderit, & qua ex causa; Iuuenis eam secreto domum suam perduxit, & illa ei donavit plurima dona, sed tandem datæ fidei immemor, rem vni, atque alteri narrauit, & sic paulatim sparsa fama mala, mulier capta, & iuuenis testimonium veritati perhibere coactus, hæc omnia Grillando narrauit.

Mulier quædam Sabinensis Diocesis, hanc profitebatur Diabolicam artem, de qua cum maritus suspicionem haberet, interrogavit eam multoties, quæ semper negavit; Maritus verò in sua suspitione persistens, anxie veritatem inquirebat, qui adeò astute se gessit, quòd vidit illam quadam nocte se unguento quodam vngentem, qua unctioe peracta, vidit illam celerrimè quasi auem recedentem, illam Maritus sequens, vt videret, quo tenderet, amplius eam non vidit, & accedens ad portam domus inuenit eam clausam, quæ res magnam illi præbuit admirationem. Die verò sequenti iterum Maritus uxorem interrogat quòd anxie scire cupiebat, & illa constanter se nescire dixit, Maritus verò, vt amplius negare non posset mulier, aperte ei dicit omnia, quæ nocte præterita illam fecisse viderat, deinde fustibus percussit illam grauitè, quia iuxta sapientem; Cor durum baculo frangitur, durioraq; minatur verbera, nisi veritatem dixerit, quam si aperte exposuerit, veniam omnium promittit. Mulier igitur videns se iam celare non posse, veritatem aperuit, & veniam à Marito petijt, quam illi Maritus hac conditione indulfit, vt illum ad tales Congregationes adduceret. Illa, vt veniam impetraret, facile petita promissit, & promissum ex licentia Sathanæ impleuit. Adductus igitur ille ad locum, vbi ludi fiebant, ludum, & choreas, & cætera omnia contemplatus est, & tandem ad mensam cum reliquis, vt vesceretur sedens, cum cibos inspidos iudicaret, petijt sibi dari sal, quòd deerat in mensa, & quamuis iterum atque iterum petijisset, nunquam illi dabatur, tandem post eius importunitatem, & prolixam expectationem, sal illi datur, & ipse ait, nunc laudetur Deus, quoniam iam venit sal, quibus verbis prolatis Dæmones statim recesserunt, & reliqui oēs disparuerunt, luminaribusq; extinctis ille solus mansit nudus. Mane factò vidit quosdam Pastores, quos interrogavit, quæ nam esset illa patria, in qua erat, illi verò responderunt,

derunt, agrum esse Beneventanum in Regno Neapolitano, qui locus distabat à patria Viri centum miliaribus, quare licet esset diues, vt domum rediret, per viam mendicare oportuit. Vbi domum peruenit, statim vxorem suam de lamiarum crimine accusauit, & totam rem, & eius exitum Iudicibus narrauit, qui omnia bene, vt oportebat, examinantes, vera esse, quæ diximus inuenerunt, & mulieris illius confessione confirmata sunt.

b qñn. de
stigmatibus.
cap. 17. &
18q.

Bartholomæus Spineus sacri Palatii Apostolici Magister, b nō minus certa protulit, ex quibus hoc vnum est. Quædam Puella, quæ cum matre Bergomi morabatur, inuenta fuit nocte Venetijs in lecto sui affinis, quam matre repertam nudam recognitamque, quia consobrina erat, cum interrogassent, quomodo illuc venisset aut ibi esset, & quare? plorans illa postquam vestita ab eis fuit, hac sequentia narrauit dicens: Hac nocte cum in lecto vigilarem, vidi matrem meam, quæ me dormire putabat, surgentem de lecto, & exuta camisia, se quodam vnguento, quod ex vasculo sumpsit de sub laterib. extracto, perunxit corpus, & statim in assumpto baculo quodam ibi præparato, in modum equitantis ascendens extra fenestram deportata est, & à me nequaquam est amplius visa, tunc & ipsa quoq; de lecto surgens meum perunxit corpus, vt fecerat mater, & extra fenestram statim edueta, in hunc locum sui deportata, vbi matrem puero huic lecto decumbenti insidiantem vidi, ex quo ego territa, cum matrem quoq; ob meum aduentum perturbatam vidissem, & mihi comminantem, nomen Domini Iesu, & matrem eius inuocaui, & ex tunc matrem non vidi, egoq; hic nuda, & sola remansi. His auditis à puella, scripsit omnia hæc affinis ille narrantis, Patri Inquisitori Bergomensi, à quo capta mulier, & tormentis exposita, omnia confirmauit per confessionem, & addidit se à Dæmone plusquam quinquagies deportatam, vt puerum illum prædicti affinis occideret, non tamen vnquam præualuisse, eò quòd semper illum inuenisset signo crucis, & sanctis orationibus à parentibus benè munitum.

Quidam Antonius Leo Carbonarius Ferrariæ habitator de Valle Tellina, narrauit hoc anno se in patria sua, ab eo, cui infra scripta contigerunt cognouisse, quod cum suspectam haberet ille vxorem suam ex relatione multorum, quòd iret ad Conuentum Sagarum, quando ipse nocte dormiret. Finxit se quadam nocte profunde nimis dormire, quod vbi animaduertisset vxor, surgens de lecto, inunxit se vnguento ex vasculo prius abscondito, & statim disparuit. Stupens aut vir eius, & quadam curiositate ductus, de lecto surgens idem fecit, quod vxor, & statim per caminum, vt sibi

vide-

videbatur, per quem etiam sibi visum fuerat ascendisse vxorem, delatus in quandam cuiusdam Nobilis Comitis cellam vinariam deportatus est, quo loci etiam vxorem suam cum alijs pluribus inuenit. Eo autem viso, vxor eius statim cum alijs quodam signo facto discessit, viro suo in illo loco relicto, qui mane à seruis illius domus inuentus, & cum clamoribus quasi latro captus, & ante Comitem constitutus, accepto loquendi spacio, cum rubore facti narrauit, & ex eo accusata vxor illius apud Inquisitorem, & tandē confessa, pœnas dedit suorum scelerum dignas.

Nicolaus Remigius sequentia exempla refert, sic scribens. Luth-
zei (locus in radicibus montis Vogesi) Mense Maio, anno 1589. Lib. 1. de
monol. ca.
14.
à Vicarijs celebrabatur paganaliam: ex eo Vico Claudius Cotheius in viciniam cuius nomē est Vuisebach ad uesperascente redibat, iamque eius Montis, qui inter vtrumque Vicum assurgit bonam partem conscenderat, cum subito correptus turbine stetit circumspicantem attonitus, num alicubi rei insolentis causa aliqua apparet, nam aer alibi tranquillissimus, quietissimusque erat, aduertit in secessu quodam larnatas mulieres sex, instructas multo auro, atque argento, mensam quandam saltando circumeuntes, & sua iactantes capita, ad instar eorum, qui intemperijs agitantur, tum ijs altatē in nigro Tauro hominem, qui eas, uti otiosus aliquis in trinio, spectabat, ibi igitur constitit tantisper, dum se colligit, ac rem totam certius oculis agnoscit, quod dum facit, momento turba illa dissipat, ac se ab eius aspectu subduxit. Amoto igitur eo metu, se denuo viam committit ac iam montis verticem superauerat, tum ecce mulieres ille à tergo insequuntur, capita sua, ut antea iactantes, atque altum silentium tenentes, preibat homo atra facie, manibus in harpaginis speciem incuruis, quas etiam parabat illi in frontem immittere, nisi obstitisset districto, atque opposito ense, siquidem hoc facto insultare destitit, quasi de vita metuens, & euauit. Ostendunt se iterum mulieres ille, vnaque cum ijs homo, quem modo dixi Tauri assessorem chorearumque spectatorem, ad quem iam factus confidentior Cotheius accessit propius, & infert, item tu ne is es mi Desideri Gazete? (sic. n. vocabatur) obsecro si quid potes serua me, nam tibi fidem meam polliceor, me nihil eorum, quæ vidi relaturum nemini, vixque hæc dixerat, cum turbo illum seu nebula inuoluit denuo, eo demum euoluto quam festinatissime potuit, domum se recepit. Triduo post id testimonium ad aliud postea à Iudice quaestionis rursus vocatus, hoc ex abundantia superioribus addidit, recordari se, cum propius ad mensam accessisset, visurus ex quibus epulis esset instructa. Dæmonem sibi

e vestigio vnguibus in os inuolasse, ac dum se contra ferro defenderet, inter hęc vehementiori vento iterum sublatum, atq; ad Cōbri Montis cataraetus, qui locus à priore, non minus ducentos passus aberat, fuisse deportatum. Quod, ne quis deliramentum esse putet hominis non sobrii, & noctis lociq; solitudine tum forte exterriti, id etiam Sandeodati vndecimo calen. Iunij 1589. Barbellina Gaxeta ex mulieribus illis vna, superiore mense totidem fere verbis apud Inquisitorem recitauerat, hoc adiciens, tritici mensuras duas, caseosque bubulcos totidem Cotheo illi à Desiderio Gaxeto eius coniuge dono datos, quo celatum haberet, quod sic viderat, qua de re coram compositi conuenerunt per omnia preter hoc vnum, quòd Barbellina diceret, non esse in Cotheium à Dæmone intentatas manus, quia sic se mensæ propinquum intulisset, vt is in elogio suo fuerat mentitus, sed quòd aureum craterem ab ea furto parauerat tollere.

Ioannem ab Hembach, vix ab Ephebis egressum, Venefica mater secum ad nocturnos Dæmonum conuentus deduxerat, & quā fidibus sciebat, illum canere iusserat, atq; in proximam arborem, quo rectius audiretur iussit ascendere, quod dum facit, ac saltantium Thoreas otiosus oculis collustrat, fortè insolentiam admiratus (quia ibi præpostera, & ridicula erant omnia) Deus bone inquit, vnde isthęc vobis tam stulta, amensque turba? vixq; hoc dixerat, cum in terram prolapsus, altero humero debilitatum, se sensit, & cum astantium opem imploraret, solus inuentus est, quòd dum palam prædicasset, & variè de eo sentiretur, alijs visum, alijs rem gestam esse contendentibus, sequuta est postmodum, quæ eadē dubitationem tolleret occasio. Nam Catharina Præuotia, c. earū vna, quæ choros illos duxerat, ob sortilegij suspicionem non multo post comprehensa, rem omnem, vt supra memorata est, eius rumoris, quem Hembachius feminauerat ignara, & nulla interrogatione præeunte hęc confessa est.

c In Freisinge 4. non. Septemb. 1589.

Rediens Nicolea Langbernard è Moletrina Gueringensi Assenuncuriam, ante 8. Cal. Augusti anuo 1590. ac iter secundum sepe siluestrem aperto meridie faciens, aduertit in aruo finitimo chorū in orbem saltantium, tum virorum, tum mulierū, verū quòd preter solitum aliorum hominum morem auersi tergaq; ostendentes id faciebant, attentius eos aspiciens, vidit præterea, qui caprinis bubulisq; pedibus deformes una intermixti, saltatorium illum orbem uersarent; tum penè metu emortua, Iesu salutare nomen inuocare cepit, ac rogare suppliciter, ut ad suos modo salua incolu-
misq; redire posset. Illico euanescere omnes, qui tripudiabāt præter
unum.

unum, qui vocabatur, Petrus, cui ocius in aerem sublato, elabi in
 terram, atq; excidere visum est penicillum, vt fornarij consueve-
 rint furni sui aream priusquam panem in eam condant, exter-
 gere; inter hac vehementiori quoq; illa correpta vento, vix anhe-
 litum ducere, ac spiritum trahere poterat, tum etiam donum re-
 uersa, triduum integrum ex valetudine decubuit, cuius rei fama,
 cum ipsa eiusq; propinquis spargente, iam, vniuersum pagum pe-
 ragrasset: Petrus ille, ne videretur eius dissimulatione tantum
 crimen agnoscere, ac fateri, primum quidem apud Iudicem iniu-
 riam ferocius agere coepit, sed tandem veritus, ne non succedente
 lite, manus ipse sibi periculum pareret, eam consulto deseruit, que
 res multo etiam magis eius facti suspicionem auxit, æstimantibus
 multis malè mentis conscientia, illum eam quamprimum in ani-
 mum adeo auidè reuocauerat, iniuriam mustitare. Ergo Iudex
 cum in eius vitam, moresq; tanto diligentius inquireret, ac certis
 indicijs rem non esse vanam comperisset, comprehendit, tum ad
 criminis, non adeo inuitam confessionem adducere, tandem & ali-
 os, qui cum illi eius sceleris societas fuerat, coarguere, ac iam ma-
 nifestos facere, inter quos fuere Barbelia Ioannis Latomi vxor, d
 & Mayeta Laurentij e supermaioris item vxor Dusz, quæ diuer-
 se totidem tamen verbis, illud de saltato à se auersis vnà cum in-
 termedijs cornupedibus Choro proditum à confcio indicium ve-
 rum esse agnouerunt. Accessit & earum confessioni tertius, Ioan-
 nes f Michael armentarius, hoc etiam ad maiorem rei fidem ad-
 dens, se interea dum hac fierent Tribicinis functo officio, pedum
 quoddam fortè oblatum ori admouendo, ac micantes ei digitos,
 vti cum ad numerum verè instantur tibræ, adducendo. At cum
 Nicolea illa Iesum tremebunda inuocasset, seque præterea crucis
 signo munivisset, è quercus altiore ramo, cui tum insidebat, præ-
 cipitem decidisse, demum turbine inuolutum, ac in pratum nomi-
 ne, Veiler, in quo pascentem gregem paulò ante reliquerat depor-
 tatum fuisse. Eius rei grauissimum, fortissimumque argumen-
 tum denique hoc fuit, quòd locus vbi sic in orbem agitata fue-
 rant choreæ, ille postridie quemadmodum Nicolea ante moue-
 rat, apparuit circulo impressus, qualem habent hyppodromi,
 vbi in girum aguntur equi, sed & signatus vngularum, caprina-
 rum, bubularumque recentibus vestigijs, quæ & videri potue-
 runt, dum aratro denuo reuolutum est aruum illud bruma se-
 quenti.

In Holandia, erat in Pago Oostbrouch, non procul à Traiecto
 mulier vidua, quæ habebat seruum ad obeunda onera domus, vs

90 **Compendij Maleficarum:**

res postulabat . Is cum iam sapius, vt solent esse curiosi serui, per transenam animaduertisset . Heram nocte intempesta, statim a se quieti tradidissent domestici , quotidie in stabulum ad certum, præfixumque locum venire, atque porrectis manibus præsepi contiguum fœnile apprehendere ; admiratus tandem ille, quid nam hoc negotij esset, statuit , & ipse inscia Hera idem semel experiri, atque eandem pertentare aleam . Hera igitur ex consuetudine ad solitâ veniente, atque sicuti videbatur digressa, subsequitur, & ipse locum contemplatur , atq; exemplo heræ fœnile complectitur; ibi ille ex tempore in aera raptus differtur in Oppidū Vuijch, in abditum, & subterraneum specum, vbi cœtum Maleficarum de maleficijs conferentem inter se inuenit . Hera admiratâ propter præsentiam famuli inopinatam, petit, quo gestu, aut qua tandem ratione momento temporis illuc peruénisset, Respondit ille ordine, vt sese habuerat res, tum illa cœpit indignari plurimum, & ex candescere, verita, ne nocturni, atq; clandestini conuentus illi hac ratione tandem noti fierent: cū consortibus igitur deliberat quid in hoc ambiguo negotio faciendum suadeant, conuenit tandem inter eas, vt amicè exciperetur , silentium stipularentur , atq; hæc arcana, quæ illi præter meritum atq; opinionem videre contigisset, se nulli communicaturum , nec relaturum iuraret . Ille interim pollicetur, ad blanditur, & vt mitius agant , simulat se omnibus votis hoc vnum expetere, vt cum illarum gratia liceat posthac Sortilegarum interesse Collegio . Interim dum consultatur labitur hora, etiam abeundi tempus instat, in dubium iterum , instigante hera iam vertitur , remittendus ne domum sit totius cœtus periculo, an publico bono, necandus . Communi tandem omnium consensu, mitior placuit sententia , quæ iuramento adactum , domum deferendum decerneret . Suscipit eam prouinciam Hera, atque fide data in humeros receptum domum delaturam pollicetur: accinguntur operi, euroque ocius per aera feruntur , Sed ecce transacta iam maiori parte itineris , conspicuum sese dedit lacus arundineto obfitus ; ibi Malefica illa Anus occasionem nata , verita, ne iuuenis pœnitentia ductus, quod furialibus istis feris inicitus esset, visa tandem eliminaret, peruolans à se deiecit Adolescentem , sperans, vt suspicio est, eundem casus violentia partim enectum, partim lacus ipsius altitudine absorptum iri . Verum, vt est Deus misericors, non volens mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & viuat, vesanz illius nienti metas constituit , neq; passus est iuuenem in fontem submergi , sed aliquanto æquiore conditione permittit, vt in hunc vsq; diem vltra protraheretur: fortè in arundine-

Arundinetum decidens, lathalem plagam ex casu non accepit, violentia impetuq; casus per arundinetum quodammodo refractus, interim miser ille, qui solius linguæ ministerio iam utebatur, dum illucesceret, mille distorquebatur cruciatibus, ac suspiria trahens, tantisper ingemiscebat, dum prætereuntes insolita lamentatione attoniti, facta indagagine, cõpererunt hominem profus elumbẽ, & cui vtraq; excidisset coxa; rogant vnde sit, quõ eo calamitatis deuenerit? narrat ille ordine singula, defertur tandem curru Vitraiectum; Ibi nobilis vir Ioannes Chulemburgh Urbis Prætor rei nouitate quodammodo percussus, admirabundus singula perquirat, atque indagine facta fascinatricem Heram comprehendi iubet, vinculisque constringi; illa simul ac in manus Præfecti venisset, nihil negauit, sed singula confessa est.

Narrat Cumanus, g quod in Oppido Mendrisij Comensis Dioecesis contigit iam ferè annis 60. vt cum ibi quidam Inquisitor nomine Magister Bartholomeus de Homate, Dominus Laurentius de Concorretio Prætor, & Ioannes de Fofsato Notarius contra has Striges procederent, vno die ipse Prætor, quadam curiositate ductus, volens experiri, an verè, & corporaliter Strigæ irent ad ludum, facta conuentione accessit quodam die Iouis sero cum Notario suo, & quodam alio extra oppidum ad quendam locum, sicut illi Malefica prædixerat, & dum ibi prope essent illi tres, viderunt ibi plures personas congregatas, coram quodam, qui erat Diabolus in forma hirci, ad modum cuiusdam magni Domini sedente: & ecce subito omnes ille personæ ibidem congregatæ, iussu diaboli, adeo illum officialem, & omnes eius socios Deo permittente baculis percusserunt; quod ex talibus percussionibus ille officialis, Notarius, & tertius ille alius, infra quindecim dies mortui sunt.

Florimundus Raemundus, h Senator Regius in Burdegalaensi curia, Vir pius, catholicus, & eruditus tradidit aliquos ritus Sagarum satis nefandos & sacrilegos, scribit igitur sequentia verba.

In hac curia Anno 1594. audita fuit Muliercula Adolescentula Aquitana, non inscita forma, quæ sine tormetorum cruciatu sponte sua fatebatur, se teneriore adhuc ætate cum foret à quodam Italo corrupta, & postea, quæ D. Ioannis Præcursoris diem præcedit nocte media in agrum quendam abducta, illic Italum fagina virgula circulum in terra designasse; certa q; verba in libro quodam nigro lecta submurmurasse, subito deinde hircum grandem planè atrum astitisse, probè cornutum, comitatum fœminis dua-

Compendij Maleficarum.

bus, & mox accessisse virum vestitu, ornatuq; Sa cerdotali: Hircus
quasijsse ab Italo, quæ puella isthac foret? Res pondisse hunc, eam
a se adductam, vt hircus in suarum numerum illam referret, quo
audito iussit hircus, vt illa signum crucis manu lana efformaret, &
quotquot aderant saluatorie venerationis officio fungentes, ac-
cederent propius: fecerunt illi & osculum sub ipsa cauda labris
impressere. Inter hirci cornua, nigri coloris candela tetrum lumē
præbebat, de hac, quas singuli manutenebant, accenderunt, & cū
hircum adorabant, stipem pecuniaria in pelum, quæ aderat inij-
ciebant, hoc primo factum tempore, postea Italus feminā in eun-
dem iter am locum reduxit; tunc hircus ab ea postulauit corollā,
seu fertum de capillis suis: Italus capillos dessecuit, & illi obtulit,
hoc signo desponsam seduxit hircus a turba, & in vicinum nemus
deductam, solo appressam iniuit, quæ femina commixtio, vt ac-
bat, mirè ingrata, & voluptatis planè expers fuit, imò, & cum
sensu acerbū doloris, & horroris ob semen hirci, quod glaciū in-
stā frigidum experiebatur. Singulo quoq; mense, Mercurij, &
Veneris diebus semel generale capitulum (sic vocabat) celebra-
batur apud putem de Dome, ad quem conuentum ipsa iugitris
vicibus accesserat, eum alijs plusquam sexaginta, qui singuli can-
delam nigram secum adferēbant, quam hircus adnotam post-
co posteriore illo subeandmo flatu accenderat, quo peracto om-
ne tripudium orbiculare, obuerso inuicem tergo, iunctis mani-
bus auspicabantur. Misse quoq; simulacrum exhibebatur, quod
qui peragebat (quem illa nominauit) calula nigra, cui nulla erat
intexta crux, vestiebatur. Loco sacrificij incruenti, & sacre ho-
stie, eleuabat refegmen, sive orbem ex rapa tinctum fuligine, &
eo eleuante clamabatur a presentibus vnanimi voce. Magister
adiuuā nos. Calici, loco vini, aqua infundebatur: lustralem vero
aquam sic conficiebant. Serobi in terram, defossa hircus immi-
gebat, hac vada pura, scilicet sacrificus, & aspergillo atro euntes
aspergebat. In hoc conuentu ministeria fortilegij singulis distri-
buebantur, & fruguli rerum a se gestarum rationem reddebāt. Di-
sceptabatur de venenis, maleficijs, veneficijs, ligamimbus, & reme-
dijs Magicis, de perdendis frugibus, & similibus criminibus. Hactē-
nus Raemundus.

Nunc videamus, quomodo Sagæ per aera in nubibus circumfe-
runtur a Damonibus, extra tempus nocturni conuentus. In Bel-
gio; Nobilis, & spectata fidei vir Vanderburchius Decanus Ec-
clesiæ Mechliniensis Municeps sclopetam deferens, deambulabat
extra Municipium, cui ecce obstrepunt multæ, ac multæ aues ex
ob-

Liber Primus .

obscanis, corui, & piea in arbore prope viam: scelopum ille colli-
mat, & displodit: visus sibi vnam certo ictu perculisse, & decidisse
de ramo, reperit solam ferream clauem de cingulo muliebri de-
lapsam, capit, & domum rediens narrat amico, & num norit clauē
inquirat, Resp. alter, se nosce clauem vicinæ domus. N. Itur ad do-
mum, reperiunt ianuam clausam, inserunt in feram clauem,
recludunt, ingrediuntur pro familiaritate, quæ erat illis cum
patrefamilias; ingressi inueniunt matremfamilias glande latus
ictam.

Martinus Deltio, i subdit sequentia, his verbis. Versabar
ego, Anno 1587. Caleti (quando scelicibus auspicijs Sereniss. Ar-
chiducis Alberti vi expugnatum a Catholici Regis militibus tene-
batur) ad pontem Neuleti. Duo signa Valonum præsidio posita
limitem contra Bolonienses, tum hostes tuebantur, sub vesperam
sudo cælo, procubitores duo vident nubem subnigram aduolare,
& in ea videntur sibi audire confusas voces multorum. quos nulli
videbant, tum alter audacior, quid hoc rei est? sumus ne fat secu-
ri? si tibi videtur bonum librabo tormentum manuarium meum
in ipsam nubem; assentitur socius: cum tonitru sclopi decidit de
nube ante pedes mulier ebria, nuda, bene obeso corpore, & media
etate, femur traiecta duplici vulnere: capta, se mentis impotem
simulabat, nec ferè aliud loquentibus referrebat, quidnam? hostes
negan fœderati? quid ad hæc, qui negant transferri? negabunt cre-
dere sese, maneant increduli, quia nec o culatis, quos possem plu-
rimos abducere, credent. Cur? quia, nec viderunt, nec audierunt,
& quosdam interrogauerunt, qui se nihil scire responderunt. Hæc
ille.

i Lib. 5. di
squisit. ma
Sicorum
sect. 3.

Cape lector, & alia, quæ alij oculati testes, non auriti tantum in
actis iudicialijs, sacramento veritatis adacti professi fuere, verbis
Nicolaï Remigij quæstitoris proponam. Est Cirumcuriæ, ait, in
Vogeforum Prouincia Castellum satis firmum, è cuius summa ar-
ce, cum regularum aliquot ordines fulmine essent deiectioni, se Seba-
stiana Piccarda, non molto post, nempe 10. Cal. Nouemb. 1580. in
eo pago sortilegij rea forte, & id apud Iudicem professæ est, Demo-
nis suaq; simul opera esse patratum, cum enim, ait, è nube vna in
illum proruissemus, eo con silio vt funditus eam euerteremus, non
fuit tamen in nostra potestate id exequi, sed tantum pauxillum id
ruinæ at inlimis, vt esset quòd eius conatus nos non omnino peccati-
ret, simile est quod sequitur.

Cuninus quidam nomine, Magistratum in D. Clementis fanno
Roncai vbi commorabatur obtinens, Calen. Decemb. 1586. cum

rūri fœnum inter domesticos curaret, celumq; iam magnis tempe-
 statibus commotum cerneret, domum fugam parabat, sed dum
 ad eam se instruit, subito fulminis ictu proximè se quercus sex ra-
 dicitus vidit euerfas, ac eam, quæ septimo loco adhuc stabat, totā
 tamquam vnguibus laceratam, ac discerptam, cum iam multo
 magis properaret, amissis etiam præ festinatione pileo, ac instru-
 mentis ijs, quæ tum manibus gestabat, ecce de integro audito ful-
 minis fragore illi visa est in summa quercu, quæ in propinquo erat
 hæreere mulier, qua (vt credibile est) nubes se eo impetu exonera-
 rat, eam igitur consideratius intruens agnouit, e vicinia verulam
 esse, quam illico sic cœpit verbis increpare. Tu ne pessima es Mar-
 garita Vuarina, ad quam quantum nunc comperio, non immerito
 ante hac fortilegij suspicio apud omnes pertinuit; vnde tu nunc
 nobis, ades isto habitu; cui illa, ignosce mihi hoc quæso, ac cela-
 tum habe, quod nunc vides, faxo si hoc de me ita promerueris, vt
 nunquam à me tibi tuisque vel minima oriatur iniuria, ac ne quis
 de istis dubitet, sciat, non modo esse probata Cunini illius te-
 stimonio, quod iureiurando apud quæstorem sanctissimè firma-
 nit, sed etiam ipsius Vuarinæ agnitione, & extra tormenta sæpius
 repetita, & in ipso vitæ vltimo momento multis audientibus con-
 firmata.

Huc etiam pertinet, quod ex alijs quæstionibus capitalibus eo-
 rumque, qui exercuerunt eas, fida renunciatione compertum ha-
 beo. Coorta enim magno fragore, tonitribusque tempestate, qui
 armenta reliquosq; pecorum greges in collis Alemanni iugo custo-
 diebant (is ad vicinos huecariæ campos, quæ est in Vogesorum
 præfectura pertinet) se, vt in operto essent in proximas sylvas ab-
 diderant ecce verò illis ex improviso, visi sunt duo Rustici sum-
 mis arborum, quæ proximè stabant ramis inhærentes, ac vt im-
 plicati, adeoq; animis consternati, vt faciliè iudicarent illuc non
 consilio, sed casu, atque inauspicato aliquo impetu eo deuenisse.
 Tum autem vestitus fœditas, atq; deprauatio quasi per lutum,
 sentesq; omnes fuissent raptati suspicionem augebat, eo loci à Ma-
 gistello suo eiectos, detrusosq; fuisse, postquam is eos hac, atque il-
 lac more suo traxisset, confirmabatur; & ideo magis, quod cum il-
 lic tanto temporis spatio consedisent, quantum satis esset ad pro-
 bandam, asserendamq; oculorum fidem; momento tamen, ad-
 uertenteq; nemine dilapsi apparere desisissent, tandem & dubita-
 tionē omnem amouit, quæ nō longo post tempore subsequuta est
 illorum ea de re spontanea, atque armentariorum verbis confir-
 mata confessio, cum ad interrogata ex vinculis responderent.

Est

Est etiam villa, quæ se Bellimonte Vitellium contendentibus sinistrorsum ostendit, ibi in summum rectum, cum forte & ijdem, e procellosa nube præcipites decidissent, magnaq; difficultate, Rotarius (id erat alteri nomen) afficeretur, quemadmodum ex tam arduo loco se incolumes possent in terram demittere. Aman- tius, qui a prima pubertate in dæmonis seruitutem à parentibus abductus, maturè se ijs assuescerat, ridens sibi, ait, bono esto ani- mo stulte, nam qui nos habet sua potestate ad difficiliora habiles, atque idoneos Magister, hoc etiam negotium facile, ac sine vlla difficultate expediet, nec dictum res diutius morata est, nam sub- to turbine vna correpti sine vlla noxa, in terram sunt depositi, ipsa tota sic contremiscente domo, vt à fundamentis diuelli videretur. Hocq; ipsi diuersi, totidem tamen verbis recensuerunt; imò, & cū villaticis commissi de die, deque tumultu, ac trepidatione omni, inter eos liberè, ac constanter conuenit, ac tandem, quos viuos cri- minis societas coniunxerat, eosdem mortuos flamma Iudicis con- demnatione absumpsit: Hec Remigius.

In Oppido quoddam iuxta Rhenum Constantiensis Diœcesis, Malefica oppidanis cum esset plurimum odiosa, & ad quasdam ce- lebrandas nuptias, non fuisset inuitata, cum tamen ferè omnes alia illius oppidi illis interessent, indignata, & vltioni studens, dæmonem vocat, & suæ mœstitiæ causam aperit, petens, vt gran- dinem suscitare, cunctosq; de choreis dispergere, ac deturbare, velit. Diabolus præsto est, & statim illam subleuat, & per aerem, ad quendam montem prope Oppidum (pastoribus quibusdam cernentibus) transportauit sed, vt ipsa facta est, aqua sibi deficien- te, quam in foueam ab ipsa defosam, infunderet (qui mos ab ipsi obseruatur ad grandines excitandas) lotium aquæ loco intulit; quod, cum digito, more suo, astante dæmone mouisset, statim dia- bolus humorem illum subleuans, grandinem satis copiosam, & ve- hementem, instar lapidum super chorizantes, & saltantes oppida nos immisit, quare illis in diuersa loca dispersis, & mutuo de facto conferentibus, Malefica oppidum ingreditur, quo factum est, vt suspicio magis augetur. Sed cum pastores, quæ viderant pate- facerent, suspitio adhuc vehementius in Sagam creuit, quare, cap- ta Malefica, & testata cur hoc malum intulisset, dixit, quia non in- uitata fuerat ad nuptias; & sic alijs criminibus detectis, igni tra- dita, quas meruit atroces pœnas, dedit.

An possint Magi transformare corpora ex vna specie in aliam.
Cap. XIV.

Doctrina.

Castell. &c.
in scene.
ngamea.
V. 600.
a ex cap.
Ppiso. 26.
c. 1.
b lib. 17.
de Ciuit.
Dei. c. 18.
& de spi-
ritu ex lit-
ter. ca. 28.
an.

Nlli dubium esse potest Magorum artes, & Metamorphoses omnes illusorias, & deceptrices esse, & cum natura pugnare, hominis in beluam degenerationem. Adde contrarium asserenti anathematis imminere pœnam, a quæ sententia autoritate S. Augustini; b fulcitur, idem ratio persuadet, nequit enim anima humana informare corpus beluinum, vt nec aia Leonis equinum corpus, vel anima equi corpus humanum, quia quælibet forma substantialis, vt suum esse tribuat informando, requirit peculiare, sibiq; conuenientes dispositiones, & organizationem corporis propriam, ideo anima definitur actus organici corporis: vnde fit, vt nec ferina anima humanum corpus, nec humana ferinum queat vt dixi, informare. Istiusmodi prodigiosa transformationis opinio, non recens solum, sed & fuit veterum ista iam à multis seculis inueterata persuasio. Euantes c magi nominis author recitat ex Archadum annalibus gentile fuisse in Anthei familia hoc factum, vt vsus ex ea quotannis sortito ad stagnum quoddam perductas, positis vestibis tranaret, confestimq; belua ex homine fieret, ac nono post anno, si interim humanum sanguinem non gustasset, pristinam formam reciperet. Neuros etiam, qui Borxisthenen accolunt, semel quotannis ad aliquot dies lupos effici, ac rursus exacto spatio, quod ei forti attributum est, in pristinum habitum redire solitos recensuit Herodotus, d & Solinus. e Sed non id solum ita contigit, illis moribus, & ætate, quibus nulla adhuc fulgebat Christianæ veritatis lux hominibus, sed & Bulgariam Baianum f quendam habuisse eius Symeonis, qui aliquando in ea imperauit, filium, qui se in lupum, aut quamuis aliam bestiam, cum vellet, mala arte immutaret. Et Ruscie Dux quidam, cum auduisset in ditione sua esse hominem, qui se in eam, quam vellet formam mutaret, accersitum illum, ac prius catenis constrictum, iussit in hoc artem suam properè, vt ostentaret, quod cum ille dixisset, se quidem libenter facturum, modo in præpinoquo conclauis liceret se paululum esse, idque illi esset concessum, è uestigio egressus, lupi quidem natiua specie, sed iisdem, quibus antea catenis impeditus, in magnam omnes, qui aderant

d In Mel.
Pamene.
e In Poly-
historia ca.
20.
f Sig-
bert. in
Chron.
Luth. lib.
3. cap. 8.

Liber Primus.

Qui admirationem traduxit, sed in ferocissimos duos canes, quos
dux insidijs ad id collocauerat incidens miser, dilaniatus, atque
discerptus est.

Nulli tamen in mentem cadere debet, vt iam dixi, verè homi-
nem posse in beluam commutari, & beluam in hominem verum,
sed hæc magica esse portenta, ac præstigias, quæ habent speciem,
& non veritatem earum rerum, quas ostendunt. Diabolus enim
diuersimodè solet decipere sensus nostros, vt alibi docui, quia so-
let aliquando aliud corpus substituere, & illis absentibus, vel ali-
cubi in abdito loco soporatis ipse assumpto lupi corpore, vel ex
aere formato, & sibi circumdato ista gerit, quæ putant homines
ab illo misero absente, & dormiente patrata, quod stratagemma
à Sancto quodam viro cunctis manifestatum, narrat Guglielmus
g Parisiensis. Aliquando ex pacto Magis aeream circumdat effi-
giem beluæ, & membra membris, quæ ad patitur similitudo cir-
cumponens, caput capiti, os ori, ventrem ventri, pedem pedi, bra-
chia brachijs, accommodat, hoc solet contingere, quando ad hoc
inunctionibus certis, *b* vel solis verbis conceptis vtuntur, vt su-
perius adductum exemplum de illo, qui fuit à canibus laceratus,
& tunc relinquunt vestigia lupi terræ impressa. Hoc autem vlti-
mo casu nihil mirum est, si postmodum verè inueniantur saucij il-
lis membris humanis, quæ in ferino corpore ritum acceperant, nã
leuiter cessit circumiectus aer, vulnus vero corpori inhaesit, quan-
do autem verum corpus absuit, tunc Diabolus in absentis corpo-

h. p. 112
8. cap. 822

re eam partem confauciat, quam scit in ferino corpore fauciata fuisse, de huiusmodi affert Exemplum Bartholomæus Spineus his verbis.

lib. 2.
cap. 5.

Exempla.

Huius etiam apparentis conuersionis Strigum in Cattos, testis in hac eadem Ciuitate Ferrariæ Philippus nomine, artificio cerdo, sub iudiciali iuramento mihi asseruati trigem quandam ante tres menses ei imposuisse, ne prohiberet venire circa puerum (à se fortè strigatum) quam curandum assumpserat, si quis blandientes, & alludentes videret Cattos. Eadem igitur die dum discessisset illa, viderunt post horam ipse, & vxor sua Cattum magnam, & hactenus ab eis inuisam, quæ ad puerum accedebat concito gradu, quam cum ex timore parentes sapius abegissent, postremo contra venientis vexationem ad impatientiam exarserunt, clausoq; ostio vir ille grauissimè Cattum hinc inde fugientè diutius hasta percussit, & demum ex alta fenestra se iactare compulit, vt toto collisa videretur corpore Cattus. Ex tunc autem, Strix illa vetula toto contracta corpore per plurimos dies lecto decubuit, quo factum est, vt leuis, quam prius habebant suspicio, quod Striga esset, & puerum suum, qui hac infirmitate fasciatus grauissimè laborabat, ipsa Fascina esset, in vehementem transijt, imò, & violentam, etenim percussiones, & plagæ, quæ in Catto infixæ sunt, in illa vetula sunt inuentæ quoad membrorum correspondentiam.

l. 91.
ville ad
aquas Id.
Jan. 1587.

m. Dalhe-
mis. 1581.

Refert Remigius, l. quod ferè omnes, qui sortilegij crimine deprehensi in manus suas peruenere, se ex homine in felem toties migrasse referunt, quoties se in alienas aedes latenter intrmittere volebant; vt ibi noctu sua venena spargerent. Barbellina Rayel, m. se in felem indutam fuisse facta est, vt in ea specie, ac figura Ioannis Ludouici donum, & facilius ingrederetur, & turris peruagaretur, quod cum aliquando faceret, ac eius infantem bimum incustoditum reperisset, puluere medicato, quem tum in pedis palma conclusum gestabat, eum consperfit, & interemit.

Petronius Armentarius, si quando, quod in procliu est inter pares, odio, aut inuidia mouebatur, contra vicinorum pecorum custodes, in lupum se, conceptis quibusdam ad eam transformationem verbis, immutabat; demumque tutus eo pretextu ab omni noxæ suspicione obuiam quamq; pecudem dilaniabat, ac discerpebat:

Se-

Sequens exemplum narrauit clarissimus comes Paulus à Salmi sacri cubiculi in Regia Iotharingæ summus præfectus. Hæc Pittelangij, in quo Oppido ipse ditionem habebat, iuxta vetus institutum debentur sibi, familiæ suæ ab incolis gratiæ, & annuæ versariæ operæ. Eas cum fortè ij præstatisent, facta cum curribus suis lignatione, ac vicisim pro remuneratione cibum caperent, in castelli atrio orta, vt sit inter canes rixa, quos secum habebant, ex ijs vna in proximum hypocaufti furnulum se condidit, ac cum huic cæteri vehementius latrarent, incolarum vnus introspicens, ac præ cæteris aspectu horridam intuens, suspicatus id quod erat (nam ea regio strigibus vulgo est infamis) telo, quod tunc gestabat in eius os iniecto, vulnus graue infixit, quo accepto statim illa se foras proripuit, saltem desijt amplius videri. Postmodum totam urbem peruasit rumor, vetulam esse quandam, quæ decumberet ex vulnere, quod vbi accepisset nesciretur; suspicari omnes ceperunt quod verum erat, rabidam illam esse canem, quæ in atrio telo esset percussa, atque tum ex hac suspitione, tum ex ea qua pridem laborabat fama, comprehensa, & in custodiam tradita, tandem etiam de hoc diligenter interrogata, libere rem omnem, sicuti hic recensetur, simul & malefica alia quam plurima patefecit.

Audite, & hoc quod refert Remigius sibi narratum à Clarissima Heroide N. Diana Dommartinensi vxore Illustris. Principis D. Caroli Philippi Croij Marchionis ab Haurech, his verbis: Non ita pridem Thiecuria, qui pagus in eius ditione est mulier fuit huiusmodi malis artibus addicta, cui, & ei induendi alienas formas à Demone fuit tributa facultas. Eam igitur, cum eius pagi opilionem odisset impendio, ac quoquo pacto malè mulctatum caperet, in eius gregem pascentem lupi forma, atque habitu aliquando irruit, sed ab illo accurrente iniecta, atque impacta securi, vulnus in femore accepit, quo debilitata coacta fuit se illico in proximū dumetum inserre, vbi ab assequente opilione reperta est vulnus ligans vestis discissa peniculo mentis, quo sanguinem, qui ex eo magna vi diffluebat, silteret, sicque eo inditio delata, ac comperta, nem omnem, vti hic recensetur, agnouit, & tandem ignis supplicio pæras luit.

In Flandria, in Oppido quodam parum distante à Dizmuds, Rusticus quidam vnâ cum filio adolescente in Taberna bibens, hospitam signantem ceruisiam, quam propinabat, obseruabat, & videns quod notaret duplo plus, quam propinaret, dissimulauit nihilominus, vsque ad solutionem computationis. Perfecta po-

statione, vocat hospitam, vt ponat rationem expensæ, petit ista quæ
 tum signarat creta: negat ille, & multis vltro, citroque iactis, pecu-
 niam in mensam projicit, quam sciebat sufficere, & discedit. Sto-
 machabunda hæc, tu verò, ait, non hinc hodie poteris domum ire,
 vel non ego, quæ sum; abiit contemnens mulierculæ misas, vbi
 peruenit ad fluuiolum, in quo scapham reliquerat, non potuit pa-
 ter vnâ cum filio admodum forti, summa ope eam à ripa contis
 depellere, ita vt dixisset clavis fixam in ipso solo, forte duo, vel
 tres milites illac iter habebant, vocat, dicens quæso contuberna-
 les boni venite, & opem ferre, vt hanc nauiculam de ripa deduca-
 mus, promitto enim pro mercede largum potum, accedunt, & in-
 gressi quantum possunt protrudunt, diu frustra vim fecerunt, an-
 helans vnus, & sudâs, ait efferamus sarcinas, & hæc onera, fortè va-
 cuam commodius deducemus, fit, & ecce mercibus expositis, vi-
 dent in sentina ingentem luridum buffonem scintillantibus ocu-
 lis illos intuentem, non tulit vnus militum, sed gladij cuspidem per-
 foratum ad guttur in aquam projicit, ille quasi exanimis in tergum
 prouoluitur ventre resupinato, vulnera natanti cateri imponunt
 alia, & repente nauis soluitur. Lætus Rusticus auxiliares ad
 idem vnde recesserat hospitium reducit; potum petit, præbet an-
 cilla, quærit ille vbi hospita? audit, pessimè se habere, & animam
 in lecto agere, quid, inquit, inepta ebrium me putas? vix media
 elapsa est hora, cum ego illam istic sanam, vt tu es, reliqui, vadâ;
 & videbo, quid istuc rei sit. Intrat cubiculum, inuenit collum, &
 ventrem vulneribus confossam, laceramque expirasse, vnde hæc,
 exclamat, vulnera? nescire se profitetur ancilla, nec domo illam,
 quod sciat pedem extulisse, itur ad Magistratum, vulnera casum,
 punctimq; illata inueniuntur iisdem in locis, quibus buffonem,
 qui nusquam comparebat, milites occiderant.

An bestia loqui possint, & intelligere arte Magorum.

Caput XV.

Doctrina.

BRuta nonnunquam ab egregijs scriptoribus dicuntur
 ratione prædita, non quod verè habeant ratio-
 nem, sed quia multa tam solerter faciunt, quam ho-
 mines solent, qui sunt ratione præditi; dicuntur
 etiam prudentiam habere, quia sic operantur, ac
 si prudentia duce operarentur. Hoc benè explicat Fracastorius.

4 In

In hanc sententiam videlicet, Quosdam, actiones animalium ^{a lib. 1. de intellectu de.} omnes ad instinctus naturales referre, sed an hi instinctus, cum cognitione coniuncti sint, vel ne, debuit explicari. Alij dicunt hos dirigi ab intellectu, qui fines cognoscit, & errare non potest, hoc totum igitur erucite, & ingeniose explicat, sic dicens. Quando Deus nunc viuacitatem creauit, eadem virtute, & potentia, qua omnia fecit, facultatem etiam singulis naturis propriam dedit, qua peruenire possent ad fines rerum vniuersitati debitos, & congruentes. Inde contingit, vt multa à particularibus fiant, quæ alium finem intendunt per se, & alium finem intendit natura, & ordo vniuersi. Nam, quod calor ille genitiuus tam mirabilia operetur, calefaciat, attrahat, propulset, figuras det membris vias, receptacula, situs, ordines, iuncturas, ac tandem animal producat, ac si singulorum fines cognosceret. Arbores etiam, ac plantæ, folias, gemmas, flores, fructus, femina, mira solertia faciant (vt videntur) custodiant, p̄niant, certum est hæc à non cognoscentibus fieri; sed dicendum est, hæc fieri ab illis, partim per accidens, partim per se: per accidens quidem quatenus est particularis quædam vna natura, per se verò, quatenus est pars vniuersalis nature, quam ordinauit Deus ad finem illum quem ipse cognoscit. Sic, ait, & quædam bruta faciunt, non cognoscendo fines, & quasi per accidens, quatenus sunt nature particulares, quatenus verò sunt partes vniuersalis nature à Deo ordinatæ per se faciunt, & intendunt fines, non sibi, sed Deo cognitos. Verbi gratia, dum oua sunt matura, auis vult illa deponere, pondere grauata, & molestia ouorum: hic finis auis est notus. Alius est finis ratione vniuersi scilicet, conseruatio speciei, qui est auis incognitus, sed Deo cognitus; Deponit itaq; auis ouum per se, propter stimulum, per accidens respectu prolis: respectu sui quatenus est hæc auis; sed respectu vniuersi, quatenus est pars eius, excludit prolem per se; sic etiam auis insurgit appetitus deponendi oua loco tuto per accidens ratione prolis conseruanda, sed per se, quia ouum amat, vt partem sui. Quare (ait Fracastorius) magna prouidentia, & sapientia Dei videri potest, qui totum vniuersum ordinaturus, modum naturis omnibus dedit, quæ nescientes fines, omnia tamen faciunt, per quæ fines consequuntur, quos ipse solus cognoscit. Ex his hactenus deductis videre est, illam, quæ in brutis apparet prouidentiam, non esse, sed solum instinctum naturalem, & ordinem vniuersi à Deo præstitutum; Nunc videamus an bruta possint loqui.

Fit aliquando Diuina virtute, vt cui nulla inest naturalis virtus

loquendi, illud tamen loquatur testante Scriptura sacra, *b* de
b *afina* Balaam. quo autem modo Deus efficiat, hoc ipse nouit, qui
 est fabricator omnis loquutionis: puto tamen, vt plurimum vt
 Angelorum opera, qui per illas inanimatas res vel per bruta lo-
 quantur. Per bruta in ipsismet formata loquela corporibus, & ta-
 lis loquutio est vitalis actio ipsius animalis, non tamen est actio in-
 tellectualis, sed dicitur intellectualis tantum respectu Angeli, hoc
 fit in illis, quæ habent organa apta ad loquendum, vt Picca, Pfiti-
 cus, Cornus, & similia; in brutis autem non habentibus apta or-
 gana ad loquendum, vt Afini, boues &c. putarim id facere, eo quod
 ipsemet Angelus, iuxta ea sermone in aere formato loquitur. Ita
 dicendum de insensibilibus, igne, aqua, Terra, aere, cadaueribus,
 quibus sic stantibus; facile erit iudicium facere, & respondere
 querenti. An verò bestiarum voces Magi intelligant, scribit Por-
 phyrus, *c* quod sua etate de Apollonio Tianeio dici solitum: illū,
 cum, audisset passerem cum multis vociferantem, exposuisse sode-
 libus suis, quos, secum habebat, quod passer indicabat ceteris, as-
 num onustum frumento ante Urbis portam cecidisse, frumentūq;
 humi fusum. esse. Volebat enim Apollonius hoc factio fingere,
 se garritus auium intelligere, sed hæc sunt incredibilia. Quod au-
 tem beluæ inter se intelligant, saltem eiusdem speciei, per eorum
 effectus corporis, vel vocis, hoc quotidiana docet experientia, &
 hoc conatus est probare Porphyrius: piscis enim, qui contraxerit
 laqueum euasit, alijs periculum indicat, vnde fit, vt eo die huius
 generis nulli pisces compareant, Vide Petrum Gregorium, *d*
 hæc ipsa memorantem, prudenterq; monentem, intelligentiam
 veram, & discursum animantibus deesse.

Exempla.

e *h*istor.
lib. 3.

Refert Antonius Bonfinius, *e* quod anno circiter tertio post
 cladem ad Nicopolim, Sigismundo Imperatore à Turcis
 acceptam, cum multi in eum campum descenderent, emissam in-
 ter ossa subinde vocem audierunt, Iesu Christi Saluatoris, & Ma-
 riæ Virginis nomina inuocantem, loquaxque inter cadauera ca-
 put inuentum, quod vbi homines sibi adesse nouit, quid nam, ait,
 stupidi hic statis viri? Christianus ego sum, inconfessus in hoc
 bello occubui. Maria Mater me aeterni supplicij reum esse non
 patitur, hic me adhuc linguæ compotem seruauit, vt delicta fateri,
 & animum sacris apostolicis lustrare queam, proinde Sacerdo-
 tem, qui confessionem audiat, & me expiatum reddat, accersite
 quæ-

quæso; Rogatus, cur tantum à Virgine beneficium promeruisset, respondit, sibi peculiarem in eam fuisse in vita deuotionem, & septena eius festa quotannis reuerentiissime celebrasse, religiosiq; ieiunijs, pane solum, & aqua decorasse. Quare accersito è Pago proximo sacerdote, Confessionem rite transegit, & impetrata eratorum omnium remissione, & absolute, repente conticuit, perpetuoque quiescit.

Simia Dei Diabolus, conatus multa similia, sed pseudo miracula, interdum Deo permittente facere, ad Diuinam vindictam demonstrandam, & eius iustitiam facit. Plegon Tralianus, ait, Policritus, post Locridem uxorem ductam, & postquam tres noctes cum ea obdormisset, tertio die vita functus eam reliquit gravidam, quæ monstrum ex duplici sexu peperit, quod cum in mediâ rationem populi ductum fuisset ad consultandum, quid id præfigeret, quid ve de eo faciendum esset, comparuit in medio populi Spectrum Policritus, & futuram Aetolis, & Locrensibus prædixit cladem, & impotentem ad resistendum populo, filium suum monstruosum dempto capite deuorauit, & euauit, mox & caput eandem cladem eloquentum est.

Addidit idem Auctor ex Antisthene Philosopho Peripaterico. Quo tempore Aelius Glabrio Consul uicit Antiochum Regem Asia, deterritos Romanos oraculis, ne amplius inuaderent Asiâ, et Publij Ducis Romanorum caput relicum à lupo, qui corpus deuorauerat, ut ipse prædixerat furore Diuino, ut putatur percussus, cecinisse longo sermone aduenturam Cladem Romanis.

Facillime Magus potest per Dæmonem efficere, uitiatis organis corporeis, ut homo latrare, ululare, crocitare, hinnire audiat, conans loqui, uidentur enim artificio id nonnullos feliciter consequi.

Legitur, quod Anno 1546. Margarita Effingensis ex ventris doloribus ita intumuit, ut ventris moles totam faciem obtegeret, ac in circumferentia decem palmos excedere uideretur, audiebantur à circumstantibus lectum, gallorum cantus, gallinarum crocitantiones, anserum strepitus, latratus canum, basatus ouium, porcorum grugnitus, bouum mugitus, hinnitus equorum. Eduxit mirè magnitudinis vermes, atque serpentes ex latere circiter. 150. quo miraculo fidem faceret, cum tamen nil nisi præstigia Dæmonum à matre puella lucri causa conficta forent.

N. in lib.
de prodigijs.

An Dæmon possit facere, ut quis tormenta non sentiat, & inedia
longo tempore perferat. Cap. XVI.

Doctrina.

a lib. de
mister.
Aegyp.
paulo an-
ticmedi-
um.

NDæmon possit facere, ne actu sentiat, quod
natura sensibile est. V. g. ne crucietur qua-
stioni subditum; Iamblichus a scribit mul-
tos prophetarum admodum igne non vri, vel si
vrantur, vstionem non sentire, nec alia illa
tormenta: loquens de vatibus gentilium, &
ait, id fieri Deo intus adstante, qui repellit
ignem, illaq; cætera heberat. Quis est iste

b Vide Io
serh. An-
glez in 2.
q. de dr-
monib ar.
q. diffic. 5.
dub. 1.
c Spreu.
ger. i mal.
p. 2. q. 1. c.
16.
d lib. 3. de
morbis ve
næ. c. 12.

Deus Iamblici Magi, nisi cacodæmon quispiam Eurycles? qui
sunt isti propheta, nisi malefici? h. Hodie quidam impij milites
se fore invulnerabiles putant, si arma certo ritu incantent, vel sa-
erilego ausu crucifixi imaginem compungant, vel comminuant,
aut confringant, c ita Codronchus, d vel si ferant intercalum
horrendis imaginibus descriptam, quam vocant Inferni camiffa,
vel si periapta quædam ferant varijs caracteribus Magicis infi-
gnita, aut orationes, quas blasphemè admodum, & mendaciter
tribuunt D. Leoni, vel Carolo Magno, insignitas magnis, (vt si-
cunt Magi) Dei nominibus; sic deludit Diabolus suos, vt est vide-
re in Exemplis.

de iii
herbarum

f lib. 1.
cosmoeri.
cap. 6.

Nunc ad inediam redeamus. Non est dubitandum posse dia-
bolum efficere, ut quis multorum mensium ferat inediam, nam
potest & hoc naturaliter fieri. Indi enim ferunt habere se her-
bam vnam nomine, Coca, qua ore gestata famem depellit. Dios-
corides scribit Scythas adinuenisse herbam circa Boeriam cre-
tem, magna quidem commendationis, quod in ore habentes eam,
famem, sitimq; non sentiant, & apud eosdem, Hippice, herba
sic dicta eundem effectum præstat, scythasq; his herbis, ait, per
duodecim dies durare in fame, & siti. Gemma f fatetur inedia
naturalem multorum annorum. Si sit in corpore humor flamma-
ticus, crudus, lentus, atq; viscosus; tunc calor naturalis illo vitur
pro alimento, donec totus absumatatur humor. Idem fit, si ex sum-
ma cerebri humectatione; materia quædam subtilis, & pituito-
sa à capite in corpus descenderit quia tunc corpori in alimentum
illa cedit, nec hominibus opus est donec hic humor penitus

ccc-

Consumatur. Huiusmodi censetur fuisse inedia in puella Angli-
cana Rogerij Bacconi filia, quam ferunt viginti annis nihil come-
diffe: Et tempore Nicolai V. pontificis, Gallus Sacerdos biennio
toto, cibo, potuq; abstinuit, quod si hæc fieri naturaliter possunt,
multo melius diabolus efficere potest, ea industria, qua pravas cor-
pori alias affectationes immittit.

vide

Exempla.

Refert Martinus Delrio e se nouisse studiosum quendam iu-
ris, nomine Quirinum Baccalaureum, qui, cum tali mem-
branula fretus, audacter se iurgijs, & pugnis immiscuisset, sæ-
pe ictus, nunquam tamen faucius; tandem Romæ anno 1572. vel
1573. in Symposio minimo vulnere fuit interemptus, huic simile
est sequens.

*o lib. de
squis
magic. q.
11.*

Niderius in suo fornicario scribit, quod in territorio Bernen-
sium; primus auctor maleficiorum fuit quidam Scaius dictus; qui
publicè de hoc gloriari audebat, quod quancumque vellet, ipse
se omnia suorum in æmulatorum oculis velut murem facere vale-
ret, & diabi a manibus inimicorum suorum lethaliū, & ita ca-
pitulum suorum inimicorum manibus sæpe, vt dicitur euasit:
Sed cum terminum suæ malitiæ Diuina iustitia facere voluit, tan-
dem per hostes suos in Stuffa quadam, prope fenestram quan-
dam sedere explorabatur cautè, quo in loco, cum nullum de
sibi insidiantibus suspectum haberet, per fenestram gladijs, &
hælis inopinatè transfixus est, & ob sua facinora ibi mortuus mi-
serabiliter.

Tormentoram sæuitiam quotidie Malefici in eculeo eludunt,
omnem enim cruciatum, vel risu, vel somno, vel silentio superant,
quo in genere stupenda est narratio Charondæ, f. quæ talis est.
Quandam fœminam quinquagenariam sibi notam sic eluisse in-
fusionem laridi liquati toto corpore factam, & omnium membro-
rum diram distractionem, vt nihil sentiret prorsus: ex Equleo su-
blatam omni sensu doloris vacuum, integram, & illæsam fuisse,
nisi puod pollex pedis euulsus in quæstione, redditus non sit, cuius
tamen illi iactura noxæ vlli, vel impedimento nõ fuerit, quam om-
nia tormenta eludentem, & pertinaciter omnia negantem, elisa in
carcere gula, Diabolus necauit, qui eam malefici per energume-
nam accusarat.

*f lib. de
Antichri-
sto reuol-
to uota. s.*

Prope Samarobrinam anno 1599. capta fuit puella Strigatrix,
quæ nec pedum exustionem sæuissimam, nec flagra validissima

O sen

sentiebat, donec Sacerdotis cuiusdam monitu, illi Agni benedictæ ceram in collum iniecerunt, tum enim vi sacrati amuleti, Dæmonis præstigiola ludibria depulsa, illam vim doloris cœpit sentire, unde patet hanc indolentiam, quam agnoscit etiam Fostatus, g. minime nasci ex vlla physica causa, sed opera Dæmonis induci.

g. 254.
in Genf.
cap. 13.
h. lib. r. c.
5. Spinalij
pridie no-
nas Mai.
1588.

Remigius *b* refert hæc sequentia. Cum Isabella Pardea ob sortilegij crimen comprehensa, vrbis præfecto partem corporis à Læmone signatam indicasset, subiit ei in animum experiri, verum ne id esset, quod de huiusmodi stupore ferebatur, ergo iussit eam aciculam penitissimè infigi, atque inculcari, quòd cum in factis magna hominum frequentia esset factum, & incruentum, omnino vulnus apparuit, & nullum sarga doloris, vel minimi indicium, aspicientibus dedit.

i Brindu-
fij 3. Calè.
Nouemb.
1590.

Claudia *i* Bogarta tormentis ià exhibenda, cute, vt moris est detonsa fuerat, ob idque cicatricem in summa fronte nuda ostendebat. Suspiciatus igitur inquisitor, quod verè erat, scilicet à Dæmone impressi vnguis vestigium, quod ante capillis tegeretur, in id inbet aciculam altissimè infigi, quod cum esset factum, nec illa doloris vllò sensu affici, nec vulnus vel tantillum ortore manare visum est: perstitit tamen, verum negare, ac dicere eum olim ex iactu lapidis torporem esse obductum, sed postmodum tormentis adz miora, non tantum agnouit id sibi à Dæmone inflictum fuisse, sed & plurima alia, quæ indignissimè ab eo passa fuerat, enumeravit.

i 18. Cal.
Iuij 1591.

Essei, qui pagus à supradicto loco miliario ab est, cum hoc loco Dynasta præfens in Mugeta sortilegij rea licetorem periclitari insisset, ac rē illam idcirco nudam statuisset, inuestigaturus sicubi signum illud inueniret, tandem in sinistro femore macula veruca instar apparuit; in quam, cum ferrum vel quantum poterat adigisset, nec à Mugeta vocem, nec ab ipso vulnere sanguinis guttam vllam elicere, & exprimere potuit, cum rursus locum macula proximū leuiter etiam vulnerasset, ingentem ex eo dolore clamorem edidit, largusque cruor sese inde effudit.

An Magicis Artibus, & opera Dæmonum Sexus immutari possit.

Cap. XVII.

Doctrina.

DE sexu mulieris in masculinum, vel masculini in femininum commutatione, quam naturalem ex Medicis huius seculi fatetur

retur Cosmocrit. i. Gemma. quæritur. Factos ex mulieribus viros multos legimus. Hippocrates *a* scribit, Abderis Phatufam uxorem Pithei, partui vicinam, misso in exilium marito, aliquot mensibus, cessante fluxu menstruorum, cunctis in membris magnos perpeſſam dolores, corporis habitu in virum mutatam; idemque apud Thasios accidisse Anamiffæ uxori Gorgippi. Titus Lilius, *b* idem refert. Plinius, *c* ex fœminis, ait, mutari in mares, non est fabulosum. Martinus Delrio, *d* refert ſequentia, his verbis: Ipse in Africa vidi mutatum in marem nuptiarum die L. Colſitiū Ciuem Tiſdritanum, viuebatque cum hæc proderem.

Notant Medici aliqui huius mutationis eſſe naturalem rationem, quæ id natura det effectum, & conari illam ſemper in id, quod eſt perfectius. Mulier enim eſt quaſi imperfectus vir quidam, nec in aliud à viro diſtat, quam, vt quæ ſunt tantus vaſa ſeminaria, fori appareant, ſumpto incremento, & pingui velamine, cui inuoluitur fracto, protrudatur in virgam, cui ſimilis eſt, ſed abſcondita, & inuoluta fuerat prius, & expellitur caloris naturalis vrgentis impetu. Si autem id poteſt natura, quod multi authores confirmant, putarem, Deo permittente, diabolum etiam cauſis naturalibus inherendo, idem efficere poſſe. De viro verò fœminam fieri, crediderim id eſſe impoſſibile, non ſolum nature, ſed etiam diabolo, quia hic opus eſt nimia retractione partium perfectarum in locos fœmineos. Hic conatus, in Nerone Mago perfecto irritus fuit, quando ſexum maſculinum in fœmininum mutare tentauit. Verū eſt Auſonium Epigr. lib. i. de virili ſexu in fœmineum degenerante locutum fuiſſe, his verbis.

Fœmineam in ſpeciem conuertit maſculus ales,

Pauaq; de Pauo conſtitit ante oculos:

Nec ſatis antiquum, quod Campano in Beneuento

Vnus ephēborum Virgo repente fuit.

vbi ait, ex puello, puellam, & ex pauo pauam factam, quod difficillimè crediderim, niſi fortè vterq; eis ſexu fuerit, occultatus vnus, maſteſtus alter, vt accidit in leporibus, de quibus Ouidius.

Alteruare vices, & qua modo fœmina tergo

Paſſa marem. nunc eſſe marem miremur byænam.

quia Plinius lib. 8. ſi bene memini tradidit illam vtroq; ſexu præditam eſſe.

Auguſtinus *e* memorat ex Gentilium ſcriptis, & mulieres homines, & gallinas in maſculinum ſexum fuiſſe conuerſas, non tamen arte Magica, ſed naturaliter, quia magi hoc efficere non

Q 2 poſſunt

lib. 6.
Epidem.
p. 6.

lib. 246
de Spole-
tana mu-
ier c.
lib. 7.
cap. 4.
cd lib. 29.
22.

e vlt. cap.
lib. 3. de
ciu it. Dei.

possunt verè, sed apparenter, vt decipiant, fascinando per Dame-
nem sensus nostros, vt alibi docuimus, ad.

Exempla.

f In hist.
Neapolis.

Iouianus Pontanus, f narrat Caietæ mulierem piscatori cui-
dam annis quatuordecim nuptam, in virum migrasse: & aliã,
cui nomen Emilia, nuptam Antonio Spensæ Cui Ebulano post an-
num nuptiarum disodecimum in virum mutatam: soluto matri-
monio vxorem duxisse, & liberos procreasse. Addit idem aliã
am fœminam, cum marito filium vnum peperisset, subito exor-
ta virilitate, marito relicto, alteram duxisse, & ex ea liberos ge-
nerasse.

g lib. o.
exempl.
h lib. o.
explor. 6.
Dial. 1.

Nonnulla narrauit consimilia Cocceius Sabellicus, g quibus
omissis duo ponam, quæ nostris temporibus Hispania dedit, & su-
runt descripta fidelissimè ab Antonio Torquemada. h

i Sabeli-
cus lib. o.
explorum

Vixit in Oppido Ezgueira Lusitanæ distante à conimbrica po-
nem leucis vir quidam nobilis, cui filia erat nomine, Maria, Pa-
checo, quæ cum esset iam eius ætatis, qua fœminis menstrua flores
inchoantur, loco liquidi humoris, erupit ex locis, vel aliter natura
foras prodijt virile membrum, sicque ex puella subito Adolescens
Ephobus apparuit, cum sexu virilem vestitum, nomen quoque as-
sumpsit, Manuelis Pacheci, Nauim conscendit, in Indiam pro-
fectus, rebus fortiter gestis strenui militis existimatione, opesque
magnas comparauit. In Patriam rediens vxorem nobilem duxit,
de liberis mentionem subdit nullam. Amatus Lusitanus, i sed
ait illum imberbem permansisse, facie in fœmineam declinante,
quæ sunt indicia non perfectæ virilitatis. Vltimo loco subdit Tor-
quemada, se ab amico viro magnæ authoritatis, & fidei pleno ac-
cepisse.

Non procul ab vrbe Beneuentana Hispaniæ Vxorem cuiusdam
rustici fortunæ mediæ, quæ, quod sterilis esset, minus à marito be-
nignè habebatur; pertasam malæ tractationis, quadam nocte au-
fugisse, sumpto vestitu famuli domestici, sic ornata, virumque
mentita, varijs in locis opera seruili vitam sustentauit, post ali-
quod tempus, siue quod calor in ea naturalis tam efficax foret, siue
quod imaginatio nata, & confirmata continuo habitu, & mini-
sterio viri, eam efficacitatem nacta sit, certe ipsa se in virum mu-
tatam apprehendit, statuit ergo quæ diu fuerat vxor, agere ma-
ritum, fœminam sibi matrimonio copulat, diu res latuit, illo non
audente cuiquam rem narrare, donec quidam, ei prius optimè no-
tus

tas cernens tam similem esse facie vxori profugæ Rustici illius, in-
terrogauit, num fortè frater esset talis mulieris, huic rem omnem,
vti contigerat narrauit, sic res in lucem venit.

Fulgosus scribit / Neapoli Regnante Ferdinando Primo, cum
Ludouicus Guarna Salernitanus Cuius quinque filias suscepisset,
quarum natu maioribus duabus, alteri Franciscæ, Carolæ alteri
nomen erat, postquam ad decimum quintum annum peruenerunt
ambabus genitalia membra in inarium morem eruperunt, muta-
toque habitu, pro maribus habitati sunt, Franciscus, & Carolus nun-
cupati.

1 lib. 8.
ex Epist. 6.
cap. 6.

Item Ebuli, sub eodem Rege, Puellæ, quæ iam quatuor annis vi-
ro promissa sponsæ nomen habuerat, qua nocte Primum viro tradi-
ta cum eo cubauit, siue ex confricatione, siue ob aliam causam,
quæ ignota sit, effractis membranæ, quæ vt mulier videretur effi-
ciebant, virilia membra prodierunt, domumque reueria in iudi-
cio dotem repetiuit, in virorum numero postea habita.

in li. 1. de
mirabil. &
longes.

Phlegon m scribit. Virgo quædam Smirnæ nata Philotis no-
mine, cum matura Viro nuptui à parentibus esset tradita, mascu-
lino enato membro, in virum abiit, quin & Laodiceæ, quæ est in
Syrîa mulier Aeteta nomine etiamnum cum marito degens, è fœ-
mina vir exiit, cui Aetetus nomen præside Athenis Macrino, Ro-
mæ Consulibus Lucio Iamnia, & Aeliano vetere.

Michael n Montanus testatur suo tempore Vitriaci fuisse puel-
lam nomine Mariam, quæ cum saltaret violentius. Subito virili-
bus erumpentibus in virum mutata est, & ab Episcopo Sueffio-
neli si confirmationis sacramento mutato nomine Germanus vo-
cari coepit, eius postea mento barbam natam, diu vixisse ad
decrepitam vsq; ætatem, vxorem tamen duxisse nunquam. Sed si
illud natura potuit, quod tot asserunt authores, putarem Deo
permittente causis naturalibus fretum etiam posse Dæmonem
ipsam.

in lib. 1. de
perim. 20
cap. 6. 34.

An animæ Defunctorum Mortalibus possint apparere. Cap. XVIII.
Doctrina

MORTVORVM animas posse, ac solere nonnun-
quam Diuina potentia, atq; virtute viuentibus ap-
parere omnibus Christi fide'ibus consentaneum
est. Legimus enim primo Christum B. Petro Apo-
stolo apparuisse persecutionem vitanti, & dixisse
se Romam contendere, vt iterum crucifigeretur.

De apparitionibus animarum testatur D. Pater noster Ambro-
sius

110 Compendij Maleficarum!

a Pisto.
8 ad De-
moph J.

sus contra Auxentium de Basil. noua tradenda. Auctor est D. Dionysius Areopagita, Iesum multis Angelis comitatum apparuisse, & inclementiæ nomine reprehendisse, quod lapsi fratris, & seductoris pœnam expeteret.

b Apolog.
11. ad Im-
peratorē.

Iustinus Martyr *b* testatur redire animas mortuorum, & apparere aliquando, asserens Samuelis animam uerè fuisse euocatam. Idem affirmat Tertullianus his uerbis; Sed si quorundam reuocauit animas in corpora Dei uirtus in documenta iuris sui, non idcirco communicabitur fidei, & audaciæ Magorum, & fallaciæ somniorum, & licentiæ poetarum. Origenes *c* Celsum impugnans utitur his uerbis. Improbæ uerò anima & prauis facinoribus in terram retracta, ita ut adspirare ad superiora nequeat, uagabunda in terra uolutatur, nunc circa sepulcra oberrando, ubi etiam umbratilium animarum phantasmata sunt sæpius uisa, nunc terras has obeundo, cuiusmodi hos spiritus esse credendum est, qui omnibus seculis, & coerciti sunt, & præpediti ueneficijs, &c. Et Origenis tempore B. Potamiana Basilidi carnefici apparens, eum ad fidem conuertit, ut docet Eusebius, *d* & ipsemet Origenes contra eundem Celsum lib. 1.

c lib. 7.

d li. 6. c. 4.

B. Gregorio Taumaturgo Beatam Virginem Mariam, cum B. Ioanne Euangelista apparuisse narrat Gregorius Nissenus scriptor eius uitæ grauissimus. Vide D. Cyprianum, *e* & arguit eos, qui huiusmodi uisiones contemnunt. Sanctus Ambrosius *f* de B. Agnete ait, parentibus ad eius sepulcrum uigilantibus, quadam nocte cum apparuisset, sic ad eos loquuta dicitur, ne me parentes mortuam lugeatis, &c.

e de uisio-
nibus no-
cturnis.
epi. 12. &
69.
f Serm.
90.

Post annum Christi. 300. Apparuit Christus B. Petro Alexandri-
no *g* in forma pueri quærentis uestem suam ab Ario discipulo.
Adrianus tom. 2. Epif. decret. & Synod. 7. siue Concil. Nizen. 2. act.
2. Gregorius Turonensis *e* Surius tom. 6. die 12. Decembris
Gregorius Cæsariensis apud lipom. tom. 6. in oratione de Nic-
na Synodo. Nicephorus lib. 8. cap. 23. B. Basilius lib. de uera Vir-
ginitate paulò ante medium. Et Gregorius Nazianzenus in ora-
tione in laudem Cæsarij.

g Surius
tom. 6. die
12. Nouē-
bris.
h De glo-
ria marty-
rū cap. 8.

Anno Christi 400. B. Martini transitus, B. Seuerino, & B. Ambro-
sio absentibus ostensus est, quod etiam narrat Gregor. Turonen.
lib. de miraculis Sancti Martini, & lib. de gloria Confessorū. San-
ctus Ambrosius didicit, ubi nam iacerent corpora SS. Geruasij, &
Protasij per uisionem eorum, teste D. Augustino.

Lib. 22. de
Ciuit. Dei
c. 8. & lib.
9. confess.
cap. 7.

Circa annum 429. B. Virgo Maria, cum B. Ioanne Baptista,
& B. Ioanne Euangelista apparuit Abbati Ciriaco, & negauit se
in eius cellam ingredi uelle, quia ipso ignaro erant repositi duo
libri

libri Nestorij hæretici contra Beatam Virginem Mariam.

Extat insignis authoritas D. Hieronymi, *i* per quam uno ictu i libr ad- uer sus Vi- gilan. ingulatur omnes hæretici; qui dicunt animas teneri in carcere ubi-
cunq; sint, usq; ad diem Iudicij. Hæc sunt propria uerba S. Hieronymi. *A*is, uel in sinu Abrahamæ, uel in loco refrigerij, uel subter
arcam Dei animas Apostolorum, & Martyrum confedisse, nec posse
suis tumultis, & ubi uoluerint adesse præsentis: Senatoriæ uideli-
cet dignitatis sunt, & non inter homicidas teterrimo carcere, sed
in libera; honestaq; custodia infortunatorum insulis, & in campis
Elysij recluduntur. Tu Deo leges pones? Tu Apostolis uincula
injicis? ut usq; ad diem Iudicij teneantur custodia, ne sint cum
Domino suo, de quibus scriptum est, sequuntur Agnum quocunq;
vadit; si Agnus ubiq; ergo & hi, qui cum Agno sunt ubiq; esse cre-
dendi sunt, & cum Diabolus, & dæmones toto vagentur in orbe, &
celeritate nimia ubiq; præsentis sint; Martyres post effusionem sã-
guinis sui arca operientur inclusi, & inde exire non poterunt? hac-
tenus Hieronymus.

Ut autem intelligeremus, hoc non accidere lege ordinaria, sed
speciali Dei priuilegio, & permissione singulari. Augustin *l* hæc l libr. de cura pro mortuis agenda. 6. 23. sequentia uerba de matre sua scripsit, quæ aduersarij calumniosè
in nos detorquent, audite. Si rebus uiuentium interessent animæ
defunctorum, ut de alijs taceam, me ipsum pia mater nulla nocte
desereret. De singulari enim permissione illa, alias apertè asser-
uit, quod de continua, & ordinaria lege hic negauit capit. 15. ait,
mitti ad uiuos aliquos ex mortuis diuina scriptura testatur, & Sa-
muelis, atque Moyfis apparitionibus id confirmat.

Infinita, ut vno verbo concludam, sunt authoritates ad hanc
materiam pertinentes, ideo ne sim tædio asseram tantum quas-
dam author. quorundam Theologorum, sicuti Thomæ de Media.
uilla. *m* Petri de Palude *n* Scoti ibidem quæst. 1. art. 4. Dionisij
Cartusiani, & in opere de quatuor nouissimis, & in lib. de Noui-
tiji ordinis sui. Soti. *o* Et Peltani libr. de Purgatorio capit. 5,
Petri Camisij, *p* & Ioannis Gregorij de Valentia in tertia parte
distinctione 6. 9. & undecima punc. 1. disposit. 11. quæst. 1. parte
1. ac aliorum quam plurimorum nunc ad Exempla veniamus.

Exempla.

Refert Socrates, & Ruffinus, *q* quod Sanctus Spiridion fi-
liam habuit Irenem nomine, quæ cum ei bene ministrasset,
Virgo defuncta est. Post eius obitum venit quidam dicens, se ei
quod-

m In 4. di-
stinct. 45.
q. 3.
n Eodem
loco.
p In 4. di-
stinct. 45.
q. 1.
p In 4. di-
stinct. 45.
c. 2. art. 4.
q Lib. 5. c.
20. c. 21.
r Lib. 1. c.
8.
Lib. 1. c. 23.

quoddam depositum commendasse; rem gestam ignorauerat pater, perquisitum in tota domo, nusquam quod poscebatur inuentum est, persistebat tamen ille, qui commendauerat, & fletu, ac lacrimis perurgebat, vitæ quoque suæ se illaturum exitium, nisi commendata reciperet, testabatur. Permottus lacrimis eius senex, ad sepulcrum filiz properat, atque eam ex nomine vocat; Tum illa de sepulcro, quid uis, ait, Pater? Commendatum, inquit, illius tibi posuisti? at illa locum designans, illic ait, defossum inuenies, regressus domum, rem sicuti filia de sepulcro responderat, reperit, tradidit reposcenti. Quæ potuit respondere, non ne potuit apparere? sanè; sicut & illi, qui mortui sunt Nicenæ Synodo subscribere, audi sequentia.

Historiam admirandam prodidit Gregorius Cæsariensis præbiter apud lipom. in oratione de Nicena Synodo, sic scribens.

Duo Sancti Episcopi Chrisantus, & Musonius, cum nondum decisioni suas adiecissent descriptiones, accidit, ut Diuina prudentia morerentur. Diuini ergo Patres, cum venissent ad communem locum, in quo dormiebant, cumque simul cum eis essent, & quæ dicebantur audirent O fratres, dixerunt, & patres, præclare nobiscum certamen certastis, cursum perfecistis, fidem seruastis: Si ergo quod factum Deo gratum iudicatis (nunc enim purius cernitis) ne quid sit impedimento quominus vos quoque decisionem subsignetis, hæc simul, & dixerunt, & signata decisionem Sanctorum Patrum loculo imposita, totam illam noctem insomnem peragunt in oratione, die autem sequenti, cum venissent ad loculum, solutis quæ erant imposita signaculis, cum sanctam reuoluisent decisionem, inuenerunt SS. Patrum ad eos adiectas subscriptiones. His proprijs verbis. Chrisantus, & Musonius, qui cum patribus omnibus in Sancta prima Oecumenica Synodo consensimus, quamuis corpore translati, manu tamen propria nos quoque libello subscripsimus. Ex quo patet, animas Diuina permissione ad nos redire posse.

B. Paulinus Diaconus (non tamen Nolanus ille) In vita Sancti Ambrosij, ait, Eodem quo die obiit, sicut textus Epist. loquitur, quæ à Simpliciano successore eius venerabili viro, suscepta est de partibus orientis ad ipsum, tamq̃ adhuc uiuentem nobiscum directa, quæ nunc vsq; Mediolani habetur in Monasterio: quibusdam sanctis uiris apparuit, orans cum illis, & imponens illis manus, habet enim diem epistola, quo directa est, qua lecta inuenimus diem esse, quo ille obiit. Intra Tusciam uero, in Ciuitate Florentia, ubi nunc uir Sanctus Zenobius Episcopus est, quia promiserat

ferat se illos sæpius visitaturum frequenter ad altare , quod est in Basilica Ambrosiana , quæ ibidem ab ipso constituta est, visus est orare, sicut ipso sancto viro Sacerdote Zenobio referente didicimus . In eadem etiam domo , in qua declinans Eugenius mansit; tempore quo Radaguifus suprascriptam Ciuitatem obsidebat , cum iam penitus desperassent viri Ciuitatis , per visum cuidam apparuit, & promisit alio die salutem illis affuturam, quo referente Ciuium animi sunt erecti , nam altero die adueniente Stilicono Comite cum exercitu , facta est de hoste victoria . Hec Pansofia Religiosa femina ; matre pueri Pansofij referente cognouimus . Mazcezel etiam desperanti de salute sua , vel exercitus , quem ducebat contra Gildonem , baculum tenens manu in visu noctis apparuit , atque cum prouolueretur ad pedes viri sancti Mazcezel , percutiens terram senex baculo , quo regebatur (tertio hac enim specie illi apparuerat) ait, hic, hic, hic signans locum deditque intellectum viro , quem visitare dignum fuerat arbitratus, vt agnosceret se in ipso loco , in quo sanctum Domini viderat Sacerdotem, die tertio victoriam adepturum, atque ita securus bellum inchoauit, & consummauit .

Nos tamen ea Mediolani positi ipso Mazcezelex referente cognouimus, nam & in hac prouintia, in qua nunc positi hæc describimus, plurimis hoc ipsum retulit Sacerdotibus, quibus etiam referentibus securius ante nobis cognita huic libro adiungere arbitrati sumus .

Sifinij etiam, atque Alexandrini Martyrum, qui nostris temporibus post obitum Sancti Ambrosij in Agauniae partibus persecutibus gentilibus , martyrij coronam adepti sunt, cum Reliquias Mediolani summa cum deuotione suscipereamus , adueniente quodam Cæco , & referente cognouimus , qui eodem die tacto loculo, in quo Sanctorum Reliquiæ portabantur , lumen recepit, quod per visum noctis vidisset nauim appropinquare littori, in qua multitudo erat albatorum virorum , quibus descendentes ad terram, cum vnum de turba præcicaretur , vt sciret qui essent viri illi, audierit, Ambrosium , eiusque consortes ; quo audito nomine, cum de præcicaretur, vt lumen reciperet, audiuit ab eo, perge Mediolanum , & occurre fratribus meis , qui illò venturi sunt (designans diem) & recipies lumen ; Erat enim vir , (vt aiebat ipse) de littore Dalmatico, nec se ante venisse in ciuitatem asserabat, priusquam recto itinere reliquijs sanctorum occurrisset, nondum videns, sed tacto loculo videre cepisse .

Constantinus presbiter in vita Sancti Germani Antisiodorensis Cap. 28

P scri

114 Compendij Maleficarum.

scribit. Cum vir Sanctus in loco quodam spectris infesto moraretur in repidus, subito ante os legentis astitit umbra terribilis, & paulatim sub oculis intuentis erigitur; parietes etiam saxorum imbribus colliduntur; tunc vero leterritus lector, praesidium sacerdotis imploravit, qui statim prostratus effigiem terribilis imaginis intuetur, & praemissa obsecratione nominis Christi, imperat, ut quis esset, quidque illic ageret fateretur; qui protinus terrificam vanitatem deponens, voce humili, more supplicantis eloquitur; se, comparemque, suum auctores fuisse multorum criminum, insepultos iacere, & ob hoc inquietare homines, quia ipsi quieti esse non possent, rogat, ut pro eis Dominum precetur, quatenus recepti requiem mererentur. Ad haec vir sanctus indoluit, imperatque, ut locum ostenderet, quo iacerent, tum vero cereo precedente dux umbra praegreditur, & inter difficultates maximas ruinarum intempesta nocte locum, in quo proiecti fuerunt, indicavit. Ut vero mundo redditus est dies circumiectos incolas inuitat, hortatur ipse operis maturator insilens. rudera tumultuariè superiecta ad tempus raris auulsa purgantur. inveniuntur corpora fusa sine ordine, ossa ferreis adhuc nexibus illigata, ad legem sepulturae fossa dirigitur, membra exuta vinculis, liateis induuntur, humus superiecta componitur, oratio intercessionis impenditur, requies defunctis obtinetur: ita ut post eandem diem, sine ullo terroris indicio, domicilium frequentato habitatore floruerit.

Apud Suetonium
men-
se Julio.
Pratt. spiri-
tual. ca.
295.

Omni fide digna est historia, quam de Sinesio Cirenes Episcopo, & Euagrio philosopho Sophronius memorie mandavit ex Leonatio. Cum assidue Sinesius Euagrium conaretur ad Religionem tradicere, isque obijceret doctrinam Christianorum de resurrectione corporum, deque mercede bonorum operum, maxime centuplo pro eleemosina post hanc vitam recipiendo, sibi non posse non fabulosum videri, tandem tamen Episcopus nihil diligentiae praetermittens ei persuasit Christianum fieri, & cum liberis baptizari. Ceterum non multo postquam baptizatus, dedit Episcopo auri tria centenaria in usum pauperum, dicens, accipe aurum istud, & distribue illud pauperibus, & fac mihi cautionem manu tua, quod Christus mihi ipsum reddet in futuro seculo: qui suscepto auro promptè illi cautionem fecit, ut petebat, Vixit itaque post baptismum annos aliquot philosophus ac tandem infirmatus est ad mortem; cum verò morti proximus esset dixit filiis suis; quando curabitis funus meum cartam istam in manibus meis ponite, & me cum illa sepelite. Mortuo autem illo, fecerunt filij sicut eis ipse praeceperat, sepelieruntque eum cum chirographo. Tertia post sepultu-
ram

ſam die, apparuit Epifcopo Sineſio nocte quieſcenti, dicens, veni ad Sepulcrum vbi iaceo, & accipe chirographum tuum, accepi enim debitum, & ſatisfactum mihi eſt, atque vt certior rei ſias propria mea ſubſcripſi manu, ignorabat enim Epifcopus quod chirographum illud conſepeliſſent: Mane factio, accerſitis filijs eius dixit, num aliquid cum patre veſtro in monumento poſuiſtis? illi putantes, quod eos de pecunijs interrogaret, dixerunt ei, nihil domine præter pannos conſuetos, quid igitur, nunquid vel cartam conſepeliſtis ei aliquam? tunc recordati filij dixerunt ei, ita ſanè Domine, cartam enim quandam moriens dedit nobis, & ait, quando ſepelietis me, cartam iſtam in manibus meis date, nullo penitus ſciente. Tunc dixit illis Epifcopus ſomnium, quod nocte illa viderat, ſumensque illos cum Clericis, ac primarijs Ciuitatis acceſſit ad Philoſophi tumulum, quo aperto inuenerunt iacentem Philoſophum, cartamque manu Epifcopi ſcriptam ſuis manibus tenentem: accipientes autem cartam ex eius manibus aperuerunt, inueneruntque in ea nouiter manu Philoſophi ſubſcriptum ita. Ego Enagrius Philoſophus tibi Santifs. D. Sineſio Epifcopo Salutem. accepi debitum in his litteris manu tua conſcriptum, ſatisfactumque mihi eſt & nullum contra te habeo ius propter autum, quod dedi tibi, & per te Chriſto Deo, & Saluatori noſtro. Idem narrat Hugo Eterianus.

Abbas Menas narrabat, audiſſe ſe Elogium Alexandrinum Patriarchiam dicentem. Cum profectus eſſem Conſtantinopolim, fui in contubernio apud Dominum Gregorium Romanum Archidiaconum ſingularem virum, qui narrauit mihi de Sanctiſſimo, ac Beatiſſimo Leone Romano Pontifice, dicens, haberi ſcriptum in Eccleſia Romana, quod cum ſcripſiſſet Epistolam ad Sanctum Flavianum Conſtantinopolitanum Epifcopum contra impios Eutichem, & Neſtorium poſuerit eam ſuper tumulum Principis Apoſtolorum Petri, & orationibus, ac vigilijs, & ieiunijs vacans orauit ipſum ſummum Apoſtolum, dicens, ſi quid, vt homo, vel minus caute poſui, tu cui à Domino Saluatore Noſtro Ieſu Chriſto, & Eccleſia, & hæc ſedes commiſſa eſt, emenda. Poſt quatuor verò dies apparuit ei Apoſtolus, & dixit, legi, & emendaui, ſumensque Epistolam de Sepulcro B. Petri, aperuit eam, & inuenit Apoſtolica manu emendam. Idem cap. 148.

Theodorus Sanctiſſimus Epifcopus Dornæ, quæ eſt in Lybia narrauit nobis dicens. Cum eſſem cubiculatius Sancti Papæ Eulogij vidi in ſomnis virum Religioſi habitus, ſtatura procerum dicentem mihi, nuntia Eulogio aduentum meum, ad quem ego, quis es

tu, qui iubes, vt nuntiem? Resp. ille, Ego sum Leo Romanus Pontifex: ingressus ergo, ego nuntiaui dicens, Sanctissimus, & Beatissimus Papa Leo Romanae sedis Antistes conuenire vos vult, cum retulisset hoc, Papa Eulogius exurgens concitus occurrit illi salutantesq; se inuicem, oratione facta confederunt; tunc vero Dominus, & Eximus Ico dixit Sancto Eulogio: Scitis quare huc venerim ad vos? Resp. ille, non; ait ipse: veni, vt vobis gratias agerem, quia ritè, & magnificè pro mea Epistola Respondistis, quam scriptam misit ad fratrem meum Flavianum Constantinopolitanum Patriarcham, sensum quidem, & sententiam meam aperientem, haereticorum autem ora obstruentem: Scito autem frater, quia non mihi tantum vestrum diuinum laborem, studiumq; contulistis, sed etiam supremo culminis Apostolorum Petro, & ipsi prae omnibus, quae à nobis praedicatur veritati, qui est Christus Deus noster, ista non semel tantum, sed bis terq; conspiciens trina apparitione firmatus enarraui Sancto Papae Eulogio.

Circa Annum 587. Guntrammo Regi de Chilperico pessimo Francorum Tyranno visio huiusmodi fuit ostensa, quam ipsemet Rex apud Gregorium Turonensem sic narrat. Vidi, & ego aliam visionem, quae huius interitum nuntiauit: Adducebatur enim in conspectu meo à tribus Episcopis vincus catenis, quorum vnus Tetricus, alius Agricola, tertius vero Nicetius Lugdunensis erat, ex quibus dicebant duo soluite quaso eum, & castigatum abire permittite, quibus è contrario cum amaritudine tertius Episcopus respondebat: non fiet ita, sed igne cremabitur pro sceleribus suis, & cum diu, multumq; quasi altercantes hac inrer se verba facerent, conspicio eimius Aeneum super ignem positum feruere vehementer. Tunc me sente, apprehensum infelicem Chilpericum contractis membris proijciunt in Aeneum, nec mora inter vndarum vapores ita dissolutus, ac liquefactus est, vt nullum ex eo penitus indicium remaneret.

Anno 600. Beatissimus Gregor. I. Romanus Pontifex, & Ecclesie doctor refert sequentia de B. Misa, quod quadam nocte ei per visionem Beata Dei Genitrix Virgo Maria apparuit, atque coeuias ei in albis vestibus puellas ostendit, quibus illa cum admisceri appeteret, sed se illis iungere non auderet, Beatæ Mariæ Virginis est voce requisita, an velit cum eis esse, atque in eius obsequio viuere, cui cum puella eadem diceret, volo, ab ea protinus mandatum accepit, vt nihil ultra leue, & puellare ageret, & à risu, & iocis se abstineret, sciens per omnia, quod inter easdem Virgines, quas videbat, ad eius obsequium die trigesimo veniret, quibus visis in cunctis suis

fuis moribus puella mutata est, omnemq; a se leuitatem puellaris vitæ magna grauitatis deterfit manu: cumque eam parentes eius mutata esse mirarentur, requisita, rem retulit, quid sibi Beata Dei Genitrix iussit, vel qua die itura esset ad obsequium eius indicauit. Tunc post vigesimum quintum diem febre correpta est, die autem trigesimo, cum hora eius exitus appropinquasset, eandem B. Dei Genitricem cum puellis, quas per visionem viderat ad se venire conspexit, cui etiam se vocanti respondere cœpit, & depresso reuerenter oculis aperta voce clamare. Ecce Domina venio, in qua etiam voce spiritum reddidit.

Hugo Aeterianus narrat de anima Domini vnus balnei, qui pro suis culpis post mortem Thermatum caloribus deputatus, eodem in loco iussus lauaturis sedulo ministrare, quam operam cum Centumcellensi Præsbytero non semel præstitisset, Præsbyter ei charitatis causa duas oblationum coronas detulit, sed ille marens, afflictusque respondit, mihi ista quare das pater? iste panis sanctus est, ego hunc manducare non possum, ego etenim, quem vides huius loci Dominus aliquando fui, sed pro culpis meis hinc post mortem deputatus sum, si autem mihi præstare vis opem, omnipotenti Deo pro me offer hunc panem, vt pro peccatis meis interuenias, & tunc te exauditum esse cognosce, cum huc ad lauandum veneris, & me minime repereris; quibus dictis disparuit, & is qui homo esse videbatur, euanescendo innotuit, quia spiritus fuit.

Anno 1139. Alphonfus Lusitanæ Rex, commissurus prælium contra quinque Saracenorum Reges, iussus est in somnis à Christo, bono esse animo, & signo vt in prælio, cui quinque vulnerum imago inscripta est. obtinuit victoriam memorabilem, & hinc fluxit Lusitanæ Regnum in signe. Decimoquarto post anno Alphonfus Rex Castellæ Baezam obsidebat, ei apparens B. Isidorus author fuit prælij committendi, nec ferè alia victoria contigit illustrior.

Admiratione dignissimū est quod narrat Constantinus Episcopus oculatus testis de translatione Reliquiarum sanctæ Euphemie Martyris, præstricium splendorem miraculorum Leonem Isauricum clam sustulisse Martyris Reliquias, & earum loco ossa arida imposuisse, veras autem Reliquias cum loculo in mare proiecisse, Incidere Nautæ quidam in loculum rei ignari, ac putantes Thesaurum aliquem in eo repositum, susceperunt, & aperuerunt, & mirifice, qui inde exhalabat odore perfusi, cognouere sacras esse Reliquias; Cumque hærent ignari cuiusnam forent, eadem nocte

Marian. N.
ro cap. 17.
apud Lips.
tom. 6.

vide.

viderunt lumina, & cereos, virosq; mire candicantes, Deumq; laudantes. Cumq; appulissent Leuinum, & Somno se dedissent, viderunt inquiete Glyceriam Martyrem occurrere Euphemię Virgini, amplecti illam, & osculari, & aduentum gratulari, ex eo cognouerunt cuius essent Reliquiã illę. Ter inde soluentes. Ter ventis reslantibus eodem reiecti sunt. Inenique Euphemia assistit illis in somnis, & quæ foret edocuit, ac se ibi velle subsistere dixit, ex quo fuerat ab impio Leone in mare proiecta.

Anno 800. eò Raymirus Rex Hispaniã fortissimè totum diem cum Saracenorum maxima multitudine pugnavit. Sub nocte cū exigua suorum manu in collem quendam se recepit. Regi vigilantı, & Deum precanti B. Iacobus assistit, iussitque omnes confessione lustrari, & sumpta Eucharistia prælium conferere. Mane, cum omnes obtemperassent ad vnum monitis Diu, signa contulere, hostium sexaginta millia trucidauere. Visus in eo prælio Apostolus albo vectus equo vexillum gestans l. r. ueum, quod rubra crux transuersa distinguebat. Authores sunt Rodericus a Episcopus, & Mariana. b

a Cronici
generale
Alphonſi
Regis.
b lib. 7. c.
13.

Anno 1117. Cum plurimis prodigijs inter cætera trepidaret Italia. Cremonæ quidam infantulus in cunis iacens, pannis obfitus, in primam loquendi vocem contra naturam os aperuit, matremque suam fratri suo maiori escas parantem, qui plorando panem petierat, a corporis cunis compescuit, asserens sibi uisam Dei Genitricem Mariam ante Tribunal Christi stantem, instantissimisque precibus pro iudicio, quod mundo propter peccata sua intederat, ipsi supplicantem, ac post hæc deposuit eloquium vsque ad tempus humanæ conditionis congruum. verba sunt Dodechini in historia.

c lib. 0. c.
deplorū.
c. p. 12. &
Ioan. Nau
cler. 2. p. 7
gener. 34.

Narrat hæc sequentia Fulgosius c Cum Vdo Magdeburgensis Episcopus, ne signis quidem, ac Diuinis vocibus commonitus ab impudicitia se temperaret, viri Religiosi Deum, vt Episcopum aut corrigeret, aut tolleret rogauerunt. Inter eos, cum nocte in Cathedrali Ecclesia Sancti Mauritiij Fridericus Canonicus huiusmodi precibus operam daret, vehementioris venti afflatu, omnia, quæ in Templo erant lumina extingui perspexit, nec multo post duos Iuuenes venire, duo candelabra accensis cereis ferentes, & Christum cum Matre eius, & Apostolis subsequi, a quibus cum essent vocati Sancti homines, quorum corpora in Templo quiescebant, visus est inter eos Mauritius venire, qui longa, atque graui oratione Vdonem Episcopum accusauit, quem haud multo post Christus nudum adferri a duobus iussit, atque damnauit. Is, cum

pugno ab ipsorum altero, qui eum portauerunt grauius in medijs renibus percussus esset, Christianam hostiam, quam in communionem eius diei pridie sumpserat, reuoluit in calicem, qui altari impositus fuit, atque securi percusso Vdone, rerum illarum omnium visio euanuit: quare vehementer territus Fridericus, cum ad altare accessisset, calicemque in eo esse cum Christiana hostia inspexisset, & simul Episcopum mortuum humi iacentem, alios Religiosos viros excitauit, qui ablatum inde Episcopi corpus in agro sepelierunt.

Cum duo locupletes Mercatores non ignobiles, per Taurinos saltus in Galiam proficiscerentur, ampliore humana specie virum obuium habuerint, & ab illo mandatum in hæc verba susceperunt. Ludouicum Sfortiam fratrem meum alloquimini, & has litteras illi nomine meo date; obstupentibus illis & percunctantibus quisnam esset: se Galeatum Sfortiam esse respondit, & mox ab oculis eorum euanuit. Illi Mediolanum properè redierunt, inde Vigleuanum ubi Maurus degebat. Litteras Ducis offerunt, quarum hoc argumentum erat.

O, o, o Ludouice caue tibi, quoniam Veneti, Gallique tuam in perniciem coituri sunt, tuamque à stirpe rem euersuri, verum si mihi tria millia aureorum dederis, dabo operam, vt conciliatis spiritibus, sinistra fata auertantur, idque consequuturum spero, si mihi aduersatus non fueris. Vale. Subscriptio hæc erat. Galeati fratris tui spiritus.

Illud ipsum licet alij, vt commentum irriderent, non tamè multo post Princeps à Ludouico XII. Gallorum Rege Principatu deiectus, & captiuus abductus est. Hoc testatur oculatus testis Bernardus Arlunus.

Ludouici Alodisij pater Imolæ Dominus haud diu postquã decesserat, homini à secretis, quem filius Ludouicus Ferrariam mittebat, in itinere venanti similis equo insidens cum accipitre apparuit, huicque, vt filium in hunc locum ipsum postera die venire iuberet, præcepit, quoniam magni momenti res ei prædicturus erat. Ea re audita Ludouicus, tum quia non credebat, tum quod insidias verebatur, alium pro se misit, ei illa ipsa umbra, quæ ante apparuerat obuiam facta, vehementer indoluit, quod filius non venisset, longè enim plura ei dicendum se fuisse affirmabat, sed tunc illud tantum referri iussit, quod transacto 22. anno, ac præterea vno mense, die quoque specificè addito, vrbs imperium, quod obtinebat, esset amitturus, cum tempus, quod umbra prædixit aduenit, adhibita magna cura, ea ipsa nocte, quam patris manes suspectam facerant,

Hist. Mé
diol. lib. 8.

Du-

Ducis Philippi Mediolanensis confederati milites ad muros penetrarunt, adhibitisque, scalis, glacie magna constrictis fossis, urbem cum ipso Principe ceperunt. Hæc Sabellicus.

Franciscus Guicciardinus narrat fama vulgatum spiritum Ferdinandi Regis Neapolitani Iacobo Chirurgo filij Alphonfi Regis ter diuersis noctibus apparuisse, & primâ vice mansuetis, ac mitibus verbis, posteris verò minabundè, & increpanter imperasse; suis Alphonso verbis denuntiaret, non esse, cur vana spe seipsum laetaret, vires Francorum sustinendi. Statutum enim, ac definitum fatali lege, stirpem Aragoniam infinitis casibus iactari, & tandem regno priuari.

Cæsar Baronius, de Michaelæ Mercato seniore testatur, ei cum Marsilio Ficino summam intercessisse amicitiam studiorum consuetudine, & Platonica Sectæ vinculis strictius colligatam: accidisse autem aliquando, vt ex more, quidnam post obitum superfit homini ex eiusdem Platonis sententia, sed non sine tamen trepidatione deducerent, quæ labantia, fidei Christianæ Sacramentis saluanda essent, eo enim argumento extat eiusdem Marsilij ad ipsum Michaelæ Mercatum erudita quidam epistola, de animi, & Dei immortalitate; cum verò inter differendum eorum progressu longius fuisset disputatio, eam ad calcem perductam, eo clauserunt corollario, vt iuncta simul dextra pacti fuerint, vter eorum ex hac vita prior decederet (si liceret) alterum de alterius vitæ statu redderet certiorum, quibus inter se conuentis, ambo iurati abinuicem discessere. Interlapso autem haud breui temporis spatio, euenit, vt cum summo mane idem Michael senior in philosophicis speculationibus vigilaret, ex inopinato strepitum velociter currentis equi, eiusdemque ad ostium domus cursum sistentis audiret, vocemq; simul Marsilij clamantis, O Michael, o Michael vera, vera sunt illa, ad vocem animi Michael admiratus, surgens, fenestramq; aperiens, quem audierat vidit post terga ad cursum iterum ad equo candido, candidatum prosequutus est eum voce, Marsilium, Marsilium inuocans, prosequutus est oculis, sed ab eis euauit; sic ipse noui actus stupore affectus, quid de Marsilio esset sollicitus perquirendum curauit (degebat ille Florentiæ, vbi obiit) inuenitq; eundem illa ipsa hora defunctum, qua eo modo auditus, & visus est sibi. sic scribit Bartholomæus.

Annal.
Tom. 5. an
no 423.

Cum annis ab hinc paucis, admirando illo opere Alexander Farnesius Antuerpiam obsideret, Batavi, Angliq; vt obsessis opera ferent, & obsessi eodem tempore, vt hostem arcerent à se, facta eruptione acerrimè pugnabant, aggeremq; iam Regio militi
crep-

creptum possidebant securi, ut sibi videbantur, tum à Regijs militibus primo paucioribus conspectus est prope aggerem Petrus de Paz hispanus Tribunus vir, & militaribus, & pietatis ornamentis laudatissimus, qui iam mensibus aliquot ante erat defunctus: visus hic armatus, ut solebat legionem præcedere, & suis quondam militibus manu aduocatis, imperabat, ut se sequerentur. Inclinant primi secundis, hi tertijs, hi sequentibus, vident omnes idem, mirantur, animisque resumptis, notum sequuntur ducem: præit ille, & recta in hostem ducit, fit pugna, sed Bataui in naues compulsi, aggerem regijs reliquere. Hoc momento oppidum munitissimum spe victoriæ, & sese tuendi decidit. Hoc testimonio confirmatum est multorum militum oculatorum illius temporis.

Horrendum plauè, quod legitur accidisse non longe Papiæ mense Aprili anno 1601. in Diocesis Ticinensis oppidulo, quod Corretum vocatur. Cum iusta in templo cuidam Notario persoluerentur funeralia repente è sandapila se cadauer erexit, & conuersum ad quendam cognatum suum, qui funeri intererat, ait illi, propera domum meam, & tibi scripta quædam instrumenta cape, eaque loco tali pro restituere, propter quæ suppressa ego defunctus, iuxta Dei sententia incendijs inferni sum adiudicatus, quo dicto caput uti prius reclinauit. Hoc à Deo permissum est, ut discant mortales, quam graues pænæ scribas huiusmodi perfidos, piorum legatorum interceptores, maneant,

Anno 1590. ex litteris Peruanis, siue Francisci Bencij, siue secundum alios Gasparis Spitilli verbis commemoratur sequens historia, præ cæteris scitu digna. Agebat in domo præcipuè cuiusdam Domine Adolescentula sexdecim annorum circiter, quæ bello capta, ac baptismo tincta, Catharina vocabatur. In ea cum ætate crescebat libertas, & mores dissoluti, etiam si non raro ab heræ reprehensa castigaretur, quæ eò peruenit malitiæ, ut cum perditis quibusdam clam consuesceret, nec tamen propterea à confessione abstineret, sed hoc peccatum fabris premeret, ne meretricula perditis moribus haberetur; Hæc igitur Cal. Augusti 1590. morbo depressa sacerdotem vocauit, cui animi noxas aperiret: sed id fecit non integrè, ut in eadem ægritudine nouem alijs vicibus recedente sacerdote præsentibus alijs famulabus contemptim ridebat, hæc fermè oratione, aliud quod agerem non erat, quàm ut peccata faterer, adiectis etiam turpibus, & inhonestis verbis, quibus offensa cætera singula ad heram referebant, quæ merito Catharinam increpans, eadem vultu, & voce mutatis amicè rogauit, quæ

quæ nam illa essent, quæ patri aperire non vellet. Narravit illa non difficulter, adiunxitque quoties patrem in morbo vocasset, ut se purgaret confessione, stetisse ad læuam quendam Aethiopi similem, qui monebat, ne fateretur, quod ea peccata lenissima essent, & nullius momenti, & ex illorum confessione a patre dissolutionem haberi posset, à dextrâ verò manu apparuisse Sanctam Mariam Magdalenam exhortantem, ut quidquid esset liberè euomeret: accersitum itaque rursus Patrem, Domina de omni eo, quod acciderat instruxit, qui modis omnibus tentauit, ut ad integram animæ expiationem induceret. sed frustra, quo enim exhortabatur magis, eò reddebatur obstinatio, ita ut, nec nomen Iesu enuntiare vellet. Alio etiam tempore, cum illi sacram Crucifixi imaginem offerret, ut in eum intueretur, & aïo reuolueret Christum pro nobis crucifixum, & in cruce mortuum, summa cum indignatione, & animi commotione respondit. Jam scio, sed quid vultis faciam? ad quod Domina, ut ad Christum te conuertas, qui commissa peccata remittet, si fatendo recognoscas, cui Catharina; obsecro, ut definitis iâ mihi esse molestæ, cumq; hera discessisset, cepit amores suos, & turpitudinem cantare, durauitq; ad plures dies hæc agendi, & dicendi ratio, donec quadam nocte accersita cum ancillis hera, hæc in verba prorupit, torqueor, & aïo angor plurimum ob violentam confessionem, & ab ea hora vsq; ad mediam noctem toto corpore obrigit, ut crederetur mortua, & de humatione, & sepultura esset cogitatio, sed ad se reuersa, vocatoque Sacerdote, nihil de antiqua fatendi consuetudine remisit, tres post horas paulò antequam expiraret exhortata asseruit, ut apprehensa manu cruce, & cetero facro nomen Iesu inuocaret, respondit, quis est ille Iesus? cum non nouit, ac in ultimam partem lecti reflexa, sedensq; audiebatur cum alio quodam, qui tamen non videbatur, colloqui ac alia ferua, quæ eodem in loco ægra decumbebat vehementer Dominam rogauit, ut in distinctum cubiculum transferretur, quod ut aiebat, laruas quasdam atras videbat, quibus admodum terrebatur. Noctem eam, qua Catharina mortua est, domus tota tam fetida, ac putri odore perfusa est, ut necessarium fuerit cadauer loco patente exponere. Domina etiam frater è cubili brachio extractus est. Ancilla quædam in humeris veluti calce percussa est, pertulitque aliquot dies eius lationis signa: æquus mansuetissimus alioquin actis in murum calcibus, huc, & illic discurrens tota nocte insaniuit. id fecerunt & canes multa discursione, & latratu. Humato iam corpore, cum ex Ancillis quædam locum intrasset, in quo Catharina decubuerat, nemine conspecto sensit in se vas quoddam, quod ta-

bula-

bulatis impositum erat, iaci, maior præterea pars illius urbis vidit multo strepitu, & sonitu huc, & illuc plurimos lateres, & tegulas, etiam ad duo millia passuum proiecti, non quòd in Palatio ullus sit later vel tegula, cum vt pleraque huius urbis ædificia omnia palma tegantur. Ancilla alia spectantibus multis pede protracta fuit longissimè, etiam si quæ traheret, non videretur;

Septimò Octobris, cum quædam serua vestiarium esset ingressa vt inde vestem aliquam sibi sumeret, vidit Catharinam erigentem se se in pedes, vt vas quoddam arriperet, fugiente illa tanto impetu vas in murum impulit, vt in mille partes frangeretur. Die sequenti, vestiario annexa fuit crucis imago cartacea, quæ vno impetu à muro euulsa, in conspectu omnium tres in partes discissa est. Eodem die cum in horto Domina canaret, medijs later lancis iniectus totam cœnam euertit, cuius filius annorum quatuor eo ipso tempore clamare cœpit Matercula, Matercula Catharina me præfocat, appensisque ad collum SS. Reliquijs, ab ea pœna liberatus fuit. Hæc Dominam coegerunt, vt ædes mutaret, & in consobrinx domum se reciperet, relictis ancillis quibusdam ædium custodibus. Decimo dicti mensis, cum ex ancillis aliqua in officinam dispensatoris iuisset, sensit se ter à Catharina vocari, quam timore nimio dilapsam cohortata sunt ceteræ, ut inuocato Domini nostri auxilio, cereoque sacro accenso regrederetur assumptis duabus, quæ ceteris animosiores videbantur securè redijt, quam defuncta monuit, ut dimittis alijs, & cereo abiecto, quòd pœnam inferret, sola persisteret. Emitebat Catharina ex omnibus corporis iuncturis flammæ, incredibili cum fœtore, caput cum pedibus ardebat, cincta erat veluti ignita fascia octo, aut decem digitos lata, quæ in terram vsque protendebatur, videbaturque libidinis, & admixta turpitudinis pœna, & castigatio quædam. Viso hoc spectro tremere, ac albescere cœpit serua, ad quam infelix defuncta, accede huc, quoties ego te vocaui? respondit serua penè exanimis, Bone Iesu, quis non horreat te visa? quæ cum diceret, in eundem locum descendit formosissimus puer albis vestibus, qui seruam hortatus est, vt deposito timore forti esset animo, notaretque diligenter, quæ à Catharina acciperet, & in alios disseminaret, ac simul atque ab hoc loco abcessisset, confessione maculas omnes expiaret. Tum in hæc verba Catharina. Scias inferno me mancipatam, & grauissimis me subiectam pœnis, quòd cum Sacerdoti aduolueret, ut peccata faterer, leuissima tantum referrem, cuiusmodi sunt, quòd garrula effem, & loquax, in iram procliuis, & id generis alia, silentio nero innoluerem libidines, & consuetos cum adolescentibus

congressus. Tu igitur disce bene confiteri, & nullum crimen tace-
re, horumque vos commoneo, quod ita mihi imperatum est cogor
que in aliorum exemplum hæc uerbis aperire. Iam pulsus ad sa-
lutandam Virginem Mariam audiebatur, defuncta mox in angu-
lum quendam secedit, & euanescit. Angelus uero (is enim erat iu-
uenis ille pulcherrimus) abire ad suos famulam iubet, quod & fe-
cit. Placuit hanc omni fide dignam historiam contestatam hic po-
nere, quia in ea omnes apparitionum species concurrunt. Angeli;
Beatae Mariæ Magdalena: Dæmonis in specie athiopis; animæ dā-
natæ in assumpto corpore, ut arbitror non suo, sed aereo ad sui
corporis speciem formato.

In Chron.
fratrum
predicato-
rū in com-
mu fol.
199.

Neapoli circa annum 1370. in conuentu Sancti Dominici, acci-
dit, ut post Completorium (sic refert Fr. Antonius Senensis) refe-
ctionis locum ingrederetur, cui erat illius commissa cura, qui mox
in ingressu uidet illum fratribus circumquaque refertum, & illi
erant induti Cappis, & tanquam hora foret collationis faciendæ,
illum expectarent, sedebant. Accurrit ille sine mora ad Priorem,
& illud aperit ei. Prior fratrem delirum putat, uel somnia narrā-
tem, attamen dum urgetur, tradit, uidet, & credit: & ille quoque
turbatur; rem mox confert cum Monasterij grauioribus patribus,
& prudentioribus, de quorum consilio sacras uestes sumit, & sacra
Christi corpus deferendo, toto conuentu commitante, se illuc con-
fert, & ad illum sermone directo, qui honoratiore loco sedebat,
eos adiurat, ut aperiant, qui nam sint, & ad quid uenerint, & quid
uelint, & ut ad hæc respondeant illis præcipit in nomine illius Do-
mini, quem gestat in manibus. Ut autem, Prior coram eis com-
paruit cum Venerabili Sacramento, illi omnes assurrexerunt, qui-
dem, & caorta inclinarunt, capucia tamen taliter demittentes, ut
eum minime uiderent, & hoc facto iterū sederunt, ita iussi a Prio-
re, ut responderent ad proposita inclinarunt. Tandem, qui inter
eos uidebatur præcipuus respondens dixit. Nos fuimus eiusdem
ordinis Religiosi, & pro maiori parte Magistri, Priores superiores,
Bacalarei, Lectores, & alijs officijs donati; & quod omnes dam-
nationis sententiam acceperant, quoniam ambitio multa, super-
bia, inuidia, & alia huius generis uitia eos fecerant damnatione
dignos, sed quod Diuina permittente Clementia in se fuerant illuc
uenire, ut eos, & uniuersos ordinis cultores commonefacerent, ut
sua uocationi facerent satis. Nam illi, quia id minime præstite-
rant, omnes damnati erāt, & flammis cremabantur æternis, & in
signum huius ueritatis, cuncti in eos aspicerent, & hoc dicto om-
nes illi Cappas aperuerunt, & singuli eorum flammis circūcincti,
&

& incensi visi fuere; & tunc idem præcipuus manu in mensa signum dedit, & sic illa visio euauit, & totus Conuentus mansit timore confternatus.

Huic rei probandæ aliud testimonium, non minoris fidei obiter adscribam. Anno 1599. Neapoli Frater Tiberius homo Sanctimonie laude præstantissimus, qui sapius hoc sanctitatis titulo fuit superior, sibi coram rem ita narrauit accidisse. Cum quadam die sub noctem Frater Tiberius inuiferet Fratres, an in lecto de more accubuissent, transiit per Refectorium, ubi uidit pleraque lumina, & vocem audiuit hominis de superiore loco legentis: Vidit plerosque ministrantes: tandem, qui superioris locum tenebat, facto super mesam signo, sic loquutus est. Ambitio, & crapula duxerunt nos ad Tartara; & nunc etiam superest uelut cicatrix in mensa, perinde ac si igne tacta esset.

Petrus Cluniacensis hæc refert. Tempore, quo Rex Aragonensis Alphonfus Regnum maioris Alphonfi Hispaniarum Regis iam Lib. 1. miracul. cap. 28. mortui obtinebat, contigit, ut contra quosdam, qui in regione, quæ Castella dicitur ei repugnabant, exercitum commoueret, & ut de singulis Regni sui domibus, singuli illuc pedites, vel equites dirigerentur, edicto sanciret. Ego edicto coactus uanum ex mercenarijs mercede mihi seruientibus, Sancium nomine, ad exercitum destinaui; paucis post diebus decursis, omnibusq; qui expeditioni interfuerunt ad propria redeuntibus, ipse quoque domum reuersus est; non longo deinde tempore elapso more humano, morbo correptus nec diu cum morbo luctatus, defunctus est, inde post quatuor ferè menses, ex quo è vita decessit, dum apud Stellam in domo mea hyemali tempore iuxta ignem in lecto iacerem, subito iam dictus Sancius circa mediam noctem mihi adhuc vigilanti apparuit, qui igni affidens, & carbones quasi ad calefaciendum, vel ad clarificandum huc illucque reuersans, multo magis se mihi demonstrabat cognoscibilem, erat autem nudus, & absque omni uestitu, excepto paruo, uiliq; tegumento, quo uelut inhonestiora corporis obuelabat, quem cum uidissem; quis inquam, es tu? at ille humili uoce, Ego sum, ait, Sancius famulus tuus. Quid, inquã, hic agis? uado, ait, Castellam, iterque meum multus exercitus comitatur, ut ubi deliquimus, ibi, & delicti debitas pœnas exoluamus: & cur, inquam, huc diuertisti? est, ait, mihi spes ueniæ, & si misereri uolueris, celerioremi mihi requiem comparare poteris. Quo modo? quando, ait, nuper expeditioni, quam nosti, interfui, hostili inuitatus licentia, Ecclesiam quandam cum quibusdam socijs inuasi, quæ intus sunt inuenta diripi, uestimenta insuper Sacerdo-

talia

cipiamus, ecce enim iam omnes vias, quæ intra, vel extra Castellâ sunt subsequens nos exercitus sociorum impleuit, & iam multis velocissimè prætergressis, vt festinanter eos sequi debeamus urge- mur. Ad hanc vocem Sancius surrexit, & flebili voce quod prius rogauerat ingeminans, rogo ait Domine, ne mei obliuiscaris, & vt Dominam meam coniugem tuam, quatenus quod corpori debebat miseræ animæ meæ restituat, oro sollicitè exhorteris. His dictis statim vterque disparuit. At ego mox Coniugem iuxta me in lecto dormientem citata voce exsuscitans, priusquam ei, quod videram, vel audieram narrarem, interrogavi vtrum aliquid Sancio communi nostro mercenario pro mercede deberet, qua respõ- dente, quod ego nondum ab aliquo nisi à mortuo audieram, se videlicet, eidem Sancio adhuc octo solidos debere, nequaquam vltra dubitare potui, cui fidem, & mortui relatio, & mulieris confir- matio conferebant. Facto mane, octo illos solidos à Coniuge acci- piens, & de meo quod congruum visum est addens, pro eius, qui apparuerat salute pauperibus distribui, & sacrarum missarum ad- iutoria ei à Sacerdotibus mea prece, ac studio impensa ad plenio- rem peccatorum eius remissionem adiunxi.

In hac tam clara, tam certa, & commendabili visione, docemur, quod mortuos opera sua sequantur.

De Dæmonum apparitionibus, siue spectris.

Cap. XIX.

Doctrina.

Bonorum, malorumq; spiritum apparitio non est difficilis cognitu, nam si in apparitione post timorẽ succedit gaudium, boni spiritus est apparitio: si au- tem incusus timor perseverat, spiritus malus est qui videtur; de hac autem cognitione paulo diffu- sius agetur in secundo lib. cap. de reuelationibus, &c. Apparitiones Angelorum à beatorum hominum apparitioni- bus aliquibus cognoscuntur, iuxta sententiam quorundam erudi- torum afferentium humanas animas, quæ iam beatae sunt lætiore vultu apparere, quæ verò adhuc igne purgatorij expiantur, nubilo, ac tristiore vultu videri, hoc videtur satis probabile. Addunt, sic, Angelicas apparitiones ab humanis discerni, dicentes tunc huma- nas esse animas, si se barbato, senes, uel pueros, uel feminas exhi- beant, aut moesto habitu, quia nihil horum Angelos decet; Insu- per,

talia mecum rediens asportauit, pro quo specialiter diris pœnis subactus affligor, & remedium à te, sicut à Domino meo quantis possum precibus, exoptulo, nam poteris mihi subuenire, si beneficijs spiritualibus me studueris adiuuare, rogo insuper, Dominam meam vxorem tuam ex parte mea, vice functus mea deprecari, ne octo solidos, quos pro seruitio meo mercenario iure mihi debebat, reddere iam moretur, & quod necessitatibus carnis, si adhuc uiuerem reddidisset, animæ meæ longè amplius his egenti, erogando eos pauperibus, largiatur. Iam ego tali colloquutione magis animatus, quid, inquam, de Concine nostro Petro Deioca nuper defuncto actum est? rogo, si quid de illo nosti, aperias. Illum, ait, opera misericordiae frequenter quidem, sed maximè præteritæ famis tempore impensa pauperibus beatorum requiei adiunxerunt, & vitæ æternæ participem effecerunt. Cumque eum tam promptè, & facilè mihi respondere audissem, subiunxi. Et de Bernecio alio Ciue nostro ante paruum tempus similiter, vt nosti, defuncto, aliquid ne tibi notum est? Illum, respon. Infernus possidet, quia ad terminandas huius villæ lites, & iudicio dirimendas prælatus, multa sæpe muneribus, aut gratia illectus iniuste iudicauit: & quia cuidam pauperi Viduæ quodam tempore baconem vnum quaecunque vitæ eius subsidium crudeliter auferre, non timuit. Tunc longè amplius ad maiora quærenda animi feruore succensus adiunxi. De Rege nostro Alphonso ante paucos annos defuncto, tibi ne aliquid notum esse potuit? ad hæc quidam alius in fenestra capiti meo proxime supposita residens, noli ait, hoc ab isto quærere, quod ignorat, quoniam recens eius ad partes nostras aduētus hoc notum fieri nondum permisit: mihi verò, cui à die obitus mei quinquennalis cum huiusmodi spiritibus mora, plura quam isti nouiter nota fecit. Quod de Rege quæris ignotum esse non potuit; ac ego rursus nouæ vocis auditu attonitus, ac videre cupiens authorem, conuertit oculos ad fenestram, adiutusque lunæ splendore, quæ lumine suo omne tunc domus spatium clarè illustrabat, conspicio hominem in inferiori fenestree margine residentem, quem in eodè habitu, quo alium videram, cernens; & tu inquam, quis es? Ego, ait, eius, quem aspicias socius sum, & Castellam cum isto, & multis alijs proficiscor; Et tu, inquam, de Rege Alphonso vt dicebas aliquid nosti? noui, ait, vbi fuerit, sed verò vbi modo sit nescio. Nam aliquandiu tormentis acerbis inter reos cruciatus, postmodum à Cluniacensibus Monachis inde sublatus est, exinde verò de eo quid factum sit prorsus ignoro. His dictis, ad Socium, qui igni affidebat verba conuertens, ait, Surge, & iam iter inceptum peragere incipia-

per, si quæ humanam cognitionem superant, prædicant, aut docent, si preces, uel quid aliud subsidij postulant, animæ sunt: Verû hæ sunt incertæ notæ, nam in uitis patrum habetur scriptum, Angelum Anachoretæ iudiciorum Dei inscrutabilem abyssum intelligere desideranti, senili facie, & uultu apparuisse. Notissimum est etiam illud, quod de Sancto Augustino cogitanti de Trinitate refertur, puerum illi apparuisse, qui irritato conatu, concludere nitentur cochleari omnia maria intra paruam scrobem, & hunc Angelum fuisse, non est dubitandum. D. Laurentius Iustinianus affirmat, in fasciculo amoris, sibi virginem quandam sole candidiorem apparuisse, quæ se, sapientiam Dei esse dicebat, quæ propter hominum reformationem, humanam formam susceperat & ab eo in sponsam recepta, dato pacis osculo, recessit, atq; hunc fuisse D. Nostrum Iesum Christum illi hac forma apparuisse uolunt illius uitæ scriptores; melius tamen censerem dicendum fuisse Angelum, quia si Christus ipse scæminea in forma apparuit, cur non Angelos eadem in forma conspiciendos nonnunq; credamus? Hæc igitur, & alia permulta, quæ possent adduci similia, ne notis ab illis assignatis indubitanter assentiar, me retardant, Verum, quia hæc definire affirmatiuè temeritatis esset, satius est cum B. Augustino lib. de cura pro mor. cap. 16. ut meam ignorantiam hic fatear, quam temerariè quidquam iudicem, & definiam, res enim hæc est altior, quam ut à me possit attingi, redeamus ad Angelos malos.

cap. 9. il. 1.
cap. 16.

Peltanus, & Thyreus nobis tradiderunt certiora signa ad cognoscendos malos spiritus. Primo, si signum crucis, nomen Iesu, Mariæ, uel aliorum sanctorum, eorumq; reliquias: Agni Dei cereâ effigiem, lustralem aquam, panem, uel ualem, cereum uè benedictum, aut alia huiusmodi sacramentalia fugiant, aut detestentur. Si quod semel exegerunt præstitum, ad huc frustra rursus appareant, & sint importuniores (nam animæ, cum satisfacere, uel nõ redeunt, uel semel tantum, ut agant gratias, contra demones, causas ex causis neant, instar funiculi, ut uel obsideant, aut saltem grauius decipiant) his ergo concurrentibus, diabolus est. Secundo, si se dicat animam esse alicuius damnati, mentitur, & diabolus est, ut plurimum, quia ferè nunquam damnatorum animæ permittuntur egredi. Tertio, si apposuit apparitioni causam falsam, uel malâ, V. g. si dicit, se apparere coactum vi coniurationis Magicæ, uel ut reuelet curiosa parum necessaria, aut quæ nesciri expediret diabolus est. Quarto, si aliter eius oratio sit falsa, superstitiosa, male suadens, desperati, superbi, libidinosi, uindictæ appetentis, aut aliter

nes affectione sunt pessimi, eosque inuadunt maximè; qui puteos, & metalla fodiunt, & qui thesauros in terra latentes quarunt, in perniciem humani generis paratissimi. Hiatus efficiunt terræ, ventosq; flammiuomos suscitant, & fundamenta ædificiorum cōcutrunt.

Sextum genus appellatur lucifugum, propterea quod lucem maximè horrent, & detestantur, quia nec diebus vnquam apparent, nec alio modo corpus, quàm de nocte possunt assumere. Hoc genus dæmoniorum imperscrutabile est, ac penitus tenebrosum, passionibus frigidis agitatum, malitiosum, inquietum, & perturbatum, quod occurrentes homines violenter comprimit, nocturnis horis, sapiusq; Deo permittente aut flatu quosdam interficit, aut contactu; de hoc genere fuit forasæ Asmodeus, de quo legitur in historia Tobiz. Maleficis non conuenit hoc genus dæmonum, neq; carminibus arctari potest, quia lucem fugit, & vocem hominum, simulque omnem tumultum.

Exempla.

*Remig. lib.
2. cap. 28.*

A Vriga quidam Nanceianus, cum forte in Heneo saltu esset, qui locus parum distat ab oppido Nancei, inter lignandum sæuior inopinata tempestas oppressit, vt autem se ab eius casu protegeret, tecto alicui festinanter succedendum fuit, quod dum facit sub ea quæ se in proximo densam, iaramq; magis ostendit, arbore, atq; ibi consistit, expectans dum sedatur tempestas: ecce sibi astantem ex improviso lignatorem alium videt, quem dum attentius considerat (vt fit dum in ignotum incidimus) adducit illi nasam, nunc se enormiter in ista morem prædicatorem, nunc in iustam pristinamq; formam momento conuertit, tum pedes corneos, bifidosq; ac totam corporis molem ceterosmodi istum igitur ingenti pauore derijci, ac postea conuulsi, & abacti, (quod Christiano more in difficultatibus fieri solet) sedimonia, fiduciaq; munuit, tandem se solum, vt antea cepit videre, atq; adeo obstupescit, vt quæ illi antea videri Nancei, etiam velatis, vt dici solet, oculis errari non potuisse, vt, tunc ab auctentissimo etiam, ac diligentissimo ignoraretur, in quænam quæ, vltimè se lingua hærens, oculis stupens, totoq; corpore tepidam appulit, vt quæ acciderant narranti fæde furio credere, cum res fæde non parum auerunt; quæ lignatores alij eminus à se visa prædicauerunt. Eo enim loci infuscata aer, ac densior fumo, uentus illi apparuerat.

Hæc

Huic simile est quod idem author refert loco citato, anno 1588 Desiderij maioris Scutellani dolaria vasa Nicolaus Stephanus ex conducto emerat, pactamq; mercedem per Iacobetam uxorem (hæc insignis erat Venefica) sæpius atq; incassum sibi reddi poposcerat. Hanc Iacobeta interpellandi prouinciam tandem pertrata, ac præterea frustrari tandiu laboris indignitate non parum commota, hoc sedulo agebat; quomodo eam tergiuersationem in desiderium noxa aliqua animaduerneret, quærebat quam tantum ad id latens aliqua occasio. Commodum inter hæc iustus est desiderius in solas terras excedere, quod eius domum pestilentia forte intrasset, habebatq; is sub agresti domo seorsum familiam, ibi cum sera iam nocte, cum solo filio degentem, dæmon (sic postulante Iacobeta) adoritur strepitu, fremituque adeo horribili, ut cælum ipsum solutis compaginibus in eius domum ruisse videretur: neque factum fuisse hunc terrorem, aut à Desiderio malitiosè excogitatum, dum sibi placet vanos in vulgus rumores disseminare, in iudicio postea fuit quod ipse cum filio ex eo in talem morbum incidissent, qui omnium, qui viderunt opinione pro desperato habebatur.

Colomberij, qui pagus sex miliaribus à Leucis abest, nostra memoria accidit; in eius extremo vico, qua iter est Salsuriam; Rullicus casam habebat humilem quidem illam, sed satis pro fortuna lautam, ac nunquam quod esset auditum spectris vllis infamem; occupavit tamen illam dæmon, solis primum contentus lapillis domesticos citra noxam de nocte impetere, sed ut id ex assuetudine ab illis negligi, ac etiam ludibrio haberi vidit, hunc contemptum non ferens, ignem Casæ profunda iam nocte immisit, quo sit momento exarsit, ut fere solo tota æquaretur, que cum illac aliquot post dies iter faciens ab accolis audiuissem, locum adhuc ruinis deformem ipse præsens videre volui, quo rem omnem clariorum, testatoremque apud alios relinquerem.

Torquemadius vir hispanus vernaculum vernacula lingua refert. Salamancæ inquit, Matriona fuit, cuius ædes importunis eius modi lapidationibus infestæ vulgò habebantur, eo rumore exci-^{3.} tatus vrbis Præfectus periclitari ipse voluit, vera ne essent, quæ de ea re adeò constanter prædicabantur, an potius à domesticis regendæ alicui nequitie effingerentur, nam in ijs erant duæ, non liberalis formæ adolescentulæ, cum quibus amatores liberius per eam occasionem congregari velle, atque in hoc omnem istam fabulam adornare erat suspicio. Ad illas igitur ædes ea se hora Præfectus confert, qua ferebatur frequentissima esse lapidatio; accu-^{3.}

runt vnâ populates, non minus viginti, e quibus aliquot dimittit, qui adhibito lumine inuestigarent, quis nam in superiore domo esset, qui sic domesticos saxi appeteret. Redeunt, peragratis diligenter omnibus latebris, renunciantque omnino reperisse se nihil, vnde ea timeri deberent. Flacuit tamen ad imos adium, quarum e Cænaculo deuenerant gradus consistere, atque aliqua mora hoc quidquid esset amplius probare, & experiri. Ecce autem, vix dum eò loci constiterant, cum ingenti tumultu lapides capere in agmem deuolui, qui tamen singulorum crura innocui præterlaberentur. Denuo igitur mittuntur, qui viderent vnde hic lapidum imber sese tam creber effunderet, sed & vbi que solitudo, vt antea reperta est, iam a multis conceptam ea de re opinionem non parum confirmant, videlicet, hæc dæmonum arte, ac præstigijs omnia fieri, auxitque adeo, quæ non cessauit grando eorum capitibus allabi, qui se etiam ex illis ædibus præ metu foras eiccerant, ex quibus tandem vnus loci securitate factus, iam ferocior, sublatum, ac diligenter oculis notatum lapidem in aduersum tectum hoc præfatus proiecit: si is a te est dæmon, eundem mox in me reijce, quod cum illico esset factum, licet casu irritum desitum est amplius dubitari, quomodo res ita sese haberet, vt illam prius in vulgus Matrona ediderat.

Memini anno circiter. 1563. me, cum grassante Tolose Pestilentia in Auscorum Augusta essem, ac forte apud D. Abelium in eius vrbe Metropolitana Ecclesia sodalem ludum noctem ducerem, uti tunc ætas erat, atque otium, ab eiusmodi petulanti Dæmone, omnibus qui tum vnâ in eodem atrio inclusi eramus, exhibitâ sæpius inter ludendum non leuem molestiam fuisse hinc, illinc tamen iactis lapidibus, qui tamen sine cuiusquam noxæ, atque iniuriæ, in terram decidebant. Eius atrij foribus pessulus intus obdusus erat, nulla in eo præter abacum mensam, atque sedilia suppellex, vnde rechina vlla oriri, atque instrui posse crederetur, & hæc quidem hæc sunt bonorum, malorumque dæmonum in aggrediendis hominibus rationes; odij, terroris, noxæ, & iniuriæ, hæc tamen Remigius loco superius citato.

Ho. Nider.
lib. vltim.
Formicar.

Cum propter hæreses Regnum Bohemæ tumultu, ac cædibus conciteretur, circa metas Regni præfati, nocturno tempore versus vallem quandam auditos clamores, & congregationes equestris virorum, qui & coloribus varijs induti sæpius sunt visi: Fuerunt tunc duo armigeri audaces satis in castro non multum distante a loco Spectrorum, qui omnino scire volentes, quid veritatis sibi visa portenderent; nocte quadam versus vallem, vbi solita videri

con-

conspexerant, iter arripiunt, antequam autem ijs appropinquare auderent, conpunctus vnus dixit alteri, sufficiat nobis ista vidisse, ego ijs non approximabo, dictum est veterum, cum talibus nullū debere iocari, quem alter velut pauidum increpans, equum pupugit, & cum eo congressu omnibus antedictis exercitijs appropinquauit, de quibus vnus egrediens, caput illi amputauit, & ad suos redijt, quo viso ille, qui timidus subliterat, fugam iniit, & funestā noua nunciauit. In crastino autem truncatus reperitur, & caput quidem in valle vbi acies vise fuerant, nullius autem hominis, vel equi vestigium repertum est, sed tātummodo in lutosi locis signa quaedam, & vestigia auium visa sunt.

Addit aliud fide dignum sibi narratum ab Episcopo Maguntino. Nominauit nobis quendam Rheni sibi notum militem, cuius pro tunc filius vivebat, qui miles super omnes penē inferioris Alemannæ Nobiles semper extiterat nimis in rebus bellicis imperterritus, gerebat autem, & patiebatur nonnunquam propter suam animositatem, vel fortitudinem ab alijs graues pugnas, propter quas, non semper de die sed nocturno tempore ad loca sibi commoda equitare solebat. Hic igitur quadam nocte, sumptis secum famulis per syluam circa Rhenum equitare voluit, & principium eiusdem intrauit, antequam verò ad finem syluæ peruenirent, ultra quam Campus latus erat, pro vt moris est eorum, qui verentur insidias, præmissit famulum, vt in termino syluæ videret, num in campo insidie aliquæ essent. Luna splendente, vel astris relucen-
tibus hæc videri poterant: famulus igitur cum per arborū ramos exploraret commissum, vidit per campi longitudinem exercitum satis mirabilem appropinquare in equis, quo viso considerata nūciavit militi, qui ait, stemus ad modicum, quia verisimile est pro huius exercitus custodia subsequerentur alios, ad hos properabimus, & an inimici sint, qui præcesserunt, an amici percunstabimur, nec paucos timebimus. Morula transacta, de sylua miles cum suis recedit, in campum venit, & neminem nisi quendam equestrem, in equo sedentem, & ad manum alium ducentem Eminus sequentem suos intuitus est. Ad hunc eum miles venisset, quis esset quæ fuit his verbis: nunquid tu Coquus meus es? ita enim sibi à longinquo videbatur, paulo etiam ante Coquus eiusdem militis obierat, qui resp. Sum Domine, cui Miles. quid hic facis? & qui sunt hi, qui præcesserunt, cui defunctus. Domine, hi qui præcesserunt sunt nobiles, & armigeri tales, & tales (multos enim expressit nomine) quos oportet, & me cum eis nocte ista esse Hierosolymis, quia hæc poena nostra est, & miles iterum, quid sibi vult equus iste, quem du-

cis nullo insidente? ad vestrum, ait, obsequium erit, si mecum ad Terram sanctam venire velitis: securus esto per fidem Christianam recedendo, & reuertendo vinum reducam si meis obtemperabitis monitis. Tunc miles ait, diebus meis mira attentavi, his hoc addam etiam mirabile; dissuadentibus igitur illud famulis, de equo proprio miles desiliit, defuncti equum ascendit, & ab oculis famulorum vterque equester subtractus est. Sequenti autem die, famulis iuxta conditum locum expectantibus, miles, & defunctus redierunt ad locum, vbi primum conuenerant. tunc defunctus militi ait, Ne phantasma omnino fictum istud fuisse credatis, duo vobis do rara, reseruate in mei memoriam, inde protulit mappam paruum de Salemandra, & cultellum in vagina. Primum, ait, cura immundum fuerit igne purgate; alterum cautè tractetis, quia ab eo vulneratus intoxicatus erit.

Cromerus diligens scriptor refert sequentia. Naclum Arcem Pomarenorum munitissimam Vladislauus primus Polonorum Rex obsidebat, ibi nocte lucente Luna aspiciebantur crebro ab excubatoribus quasi armatorum hostium acies, & apertis campis ad Polonorum statua equitantes, & incurstantes, cum id sæpius accideret, indignati Poloni inquietabantur, seu nec vsquam in apertum certamen prodibant hostes, nocte quadam, cum ibidem hostes adesse nunciaretur, fremebundi agminatim e castris sese proripuerunt, diffugiētesq; castro labore longius prosequuti sunt. Obsessum tumultu Polonorum audito, & excursionem e castris animaduersa, erumpunt subito, & ignem in opera, atq; tuguria militum, stramine, arundineq; contacta, conijciunt, quo celeriter pluribus in locis se diffundente, paucis, qui in castris remanserant se defendētib; facile opera cum magna castrorum parte incenderunt. Nocturnas umbras illas fuisse autumant, quæ hostilis exercitus speciem ostentantes, Polonos ita Diuino permisso exagitarunt, propterea quod solemne omnibus Christianis quadraginta dierum ieiunium priore expeditione promiscuo, ac temerario vsu carnis, ac lactariorum, moribus ac institutis Ecclesie Catholice contempserant. Huiusmodi apparitiones permittit quandoq; Deus propter peccata, vel ad exercitium bonorum, vel ad denunciandam Pestilentiam, bella, mutationes Regnorum, & similia, sicuti docent sequentia.

Nocte, quæ seditionem Antiochenorum præcessit, visa est mulier ingens, & aspectu formidabili, aerem scutica tam fortiter verberans, vt tota sonus vrbe audiretur.

Gennadio Patriarchæ Constantinopolitano nocturno tempore

accidenti ad altare templi, ut Deum pro salute publica deprecaretur, horrendum spectrum se obtulit, quod cum ille sacro ritu coniurasset. Respon. quandiu Gennadius viveret sibi non licere damna, quæ imminabant Ecclesiæ illius inferre, sed eo mortuo, scruissime se in illam grassaturum.

Cábades Rex Persarum, cum intellexisset in Collimitio Persiæ, & Indiæ in munitissima Arcæ Zudaderensi pretiosissimorum lapidum, auri, & argenti thesaurum maximum à Dæmonibus assertuari, qui mortales omnes aditu arcerent, eò cum exercitu profectus Castrum vi conatus occupare, fortiter propugnans Dæmonibus, repulsus fuit, confugit ergo ad Iudæorum, & Magorum artes, quæ & ipsæ irritæ fuerunt. Ergo cum ei persuasum fuisset, à Christianorum ad Deum precibus hoc potiri posse, auxilium à quodam Christianorum in Perside degentium Episcopo, petijt. Is indicto Christianis ieiunio, precibus, & Synaxi Diuina peregit mysteria, & ad locum accedens coniuratos Dæmones ibi degentes exegit, Castrumque Cambadæ nullo labore potiendum tradidit. Talis erat Dæmon illæ Basiliensis, de quo supra actum est.

Filinium, Demonstrati hospitis, & Charitus matris, filia, Machatē hospitem amare cepit: indignè id ferentibus parentibus, mærore, mortua, & publicè fuit tumulata. Sexto post obitum mense, cum eò reuersus fuisset Machates, ingressa ad illum Filiniū, hospiti se post longa colloquia commiscuit, non semel illo vesperi, quo, & cum eò cenam sumpsit, & anulum ferreum, & poculū inauratum à Machate dono accepit, ipsi vicissim, anulum aureū, & fasciam pectoralem dedit. Nutrix, dum pergit sedula, ne quid hospiti desit, satagere, videt cum eo in lecto iacentem alumnā, lata parentibus id annunciat, illi stupentes accurrunt, & altero die vtrumqueprehendunt, & cum eiulatu, dormientem cum hospite filiam amplectuntur. Sed torus in eos intuens Filinium oculis; O vos crudeles, ait in filiam parentes, ergo ne vos inuidisse mihi meo Machata paterna in domo, vel triduum solidum fui? magno vobis dolore hæc, siue curiositas, siue duritia stabit, renouabitis dolores præteritos, & filiam iterato sepelietis; his dictis expalluit, & concidit cadaver mortuo iterum simile, sed potius, ut erat mortuum, concidere simul oppressi mærore, parens vterque. Re populus, & Magistratus intellecta, iubent sepulcrum aperiri, vacuum id corpore repertum, erant in eo duntaxat anulus ferreus, & sciphus auratus, dona Machatæ, sed in cubiculo & lectulo inuentum eadaver Filinij, & Hili cuiusdam auguris consilio, ut prodigium eiectum extra vrbis limites, auctus, ac ieris deuorandum.

a Cedro-
nus in
Anastasio

Gleus! pa-
gin. 4. an-
nal. & Ca-
dren. vbi
supra.

Phlegon
lib. demi-
cabilibus,
& Ioge-
nis.

736 Compendij Maleficarum.

dum . Ipse Machates a Spectro videns se delusum, sibi paulo post manus, ignominiam non ferens, consciuit .

Hinc cernuntur multae falsae resurrectiones gentilium, & constat, cum Sagis, vt plurimum induto cadauere Diabolum, siue incubum, siue succulum rem habere, vnde & in hoc genere hominum caduerosus quidam faetor graeolentiae cernitur .

Remigius lib. 1. c. 9.

Germanorum scriptis vulgata non ita pridem de Aulico quodam extat historia . Hic accepto de Vxoris obitu nuncio, ac quemadmodum eius cadauer esset sepulturae traditum; propere domum reuersus domesticis rationibus, vt prospiceret, ac multa iam nocte eam cum animo suo voluens, vt sit, vbi rei alicuius desiderium penitus insidet, inter haec aduertit, illam suo more vestes deponentem, ac notum cubile inire volentem, sed cum ne hoc faceret aliquantisper restitisset, qui tam constanti rumore mortuam intellexisset, victus, huius loquentis voce, & conspicua sese ostendens corporis imagine passus est vna secum concumbere, ac tantisper in quotidiana vitae consuetudine habuit, dum Exorcista cuiusdam efficacibus verbis Demoni, qui refosum illud cadauer illudendo, ac si posset periendo marito obsederat, a beundi necessitas imposta fuit; quae certe nulli imponi eo pacto poterat, si suo ipsa corpore inclusa fuisset anima. Sed sicuti enim, qui iniuste quid occupat, leges facile deici patiuntur, ita & Demionem ex insidiosa huiusmodi cadaueris obsessione exturbari, nemo adeo mirabitur, qui sciet, quanta sunt adiurationum, atque exorcismorum, in ea re, vires.

Apollonij Tiansi vita.

Simile quidam Philostratus refert, Menippo Demetrii Genici discipulo olim accidisse, is inquit, cum Corintho Genethreas proficisceretur, obuiam habuit quandam imaginem puella peregrinae lenocae, ac vt videbatur praediuram, quae diceret se illius amoris correptam, inuitaretque familiariter, vt vellet in domum suam diuertere, ille igitur vicissim eius amore captus, sepe cum ea concubuit, ac iam de incundo matrimonio cogitabat, habebat enim ipsa communis ergo ornatum apparatus, Sed Apollonius cum in ea domo singula considerasset, exclamauit, lamiam esse, quae prope diem esset adolecentem ad exitum, vel deuoratura, vel insigni aliquo damno, atque iniuria affecturam.

lib. 3. de bono vniuersali c. 57. pag. 23

Thomas Brabantinus refert, inuentam Guperchea Brabantis Villa est solennis, & nota in hac quaedam puella, Puellam virginem adamanit, cumque pro eius nuptiis parentibus suis loqueretur, & illi renuerent, puella medio tempore abscedit in secretum, quare grauescente omni, mori iussit, huiusmodi factis, factis.

facto, campanæ quasi pro mortua pulsatae sunt, nec mora. Iuuenis amator puellæ, de Villa eadem in crepusculo noctis transibat ad aliam, & cum per dumeta pergeret, audiuit vocem quasi feminae lamentantis. Sollicitè ergo discurrens, & quærens auditam, inuenit puellam, quam mortuam existimabat, cui & dixit, mortuam te plangunt tui, & huc unde venisti? Ecce ait, vir ante me vadit, qui deduxit me: obstupescens ad hoc Iuuenis, cum neminem alium, nisi puellam videret, audacter rapit eam, & in domum protinus extra Villam occultauit. Hinc regressus in Villam amicis suis loquitur: ingreditur ad patrem puellæ cum amicis suis sedentem ad funus, petit, si filiam suam sibi daret, quam quasi mortuam plangebatur, cui pater admiratus, respondit. Nunquid pro Deo mihi es, vt mortuam resuscites, & accipias in vxorem? cui Iuuenis, tantum ait, libens spondeas, vt filiam tuam habeam in vxorem, si viuam reddidero, & sanata, cui pater consentiens, dictum coram omnibus confirmauit, mox Iuuenis reuelato linteo, quo cooperta putabatur, figmentum mirabile, quale à nullo hominum fieri potuit inuenerunt. dicitur autem ab his, qui figmentum huiusmodi Diabolica infpexerunt, esse interius putrido ligno similia, leuique exterius pellicula circumducta. Hinc reducta puella est, redditaq; patri sana etiam, post dies aliquot dictum Iuuenem Maritum accepit, & vsque ad Tempora nostra incolumis perdurauit.

Narrat vetus scriptor, quòd nocte quadam vir sanctus vidit ^{In vita Roberti Abbatis} lignum Diabolum ad chori aditum consistere, & conari quidem sapius ingredi, sed frustra tamen, habebat, formam Rustici præcincti, nudis, longisq; tibijs ferentis à tergo sportulam, & ad pectus lignum funibus innexum, coepit porro producto collo circuire chorum, oculos in fratres attentè conijcere, si quid posset forsitan sibi gratum in aliquo cernere, At viro Dei instantius orante, & fratres à torpore excitante, improbus explorator diu frustra expectans, cum nihil se proficere videret, somnolentos cachinans spreuit; se noxijs cogitationibus occupatos, mirum in modum tripudians applausit, tandem inter nouitios reperit Iuuenem quendam animo ad illicita euagantem, nec nisi solo corpore illic presentem, imò etiam clandestinam fugam meditantem, animaduertens igitur illum suæ sortis esse, fuscinula apprehensum in fiscellam suam projcit, & celeriter inde se proripuit, cernens id vir sanctus, multum pro salute illius anxius, & sollicitus, mane diligenter illū inquit, sed ille ante Auroram vagus, & profugus, excusso suauingulo Christi, sequutus erat inimicum; addidit autē se hominibus

sceleratis, deditusq; latrocinijs, non diu post captus est, & capite plexus, miserimè interijt.

Lib. 6. c. 17. Policronici author Ranulphus, narrat Comitem Ricardū quādam nocte solum orationis gratia ingressum in templum, inuenisse ibi mortuū capulum, in quo cadaver erat repositum; dum autē Comes oraret, subito mortuus ille magno cum strepitu ē feretro exiit, ac extensis brachijs quasi in amplexus eius ruiturus, ad Comitem accessit, quem cum Comes signum crucis fronti suæ imprimens, frustra intensus, vt recederet adiuraret, stricto gladio illum dissecuit, & exinde statuit per totam terram circa funera vigilijs celebrari.

Vtroq; admirabilius est, quod ex Guagnini descriptione Moscovia nunc adijciam. Scribit Populos quosdam in Lucomoria Regione Russiæ habitantes, quotannis vigesima septima mensis Nouembris die, vt solent hirundines, & ranae, sic & ipsos præ frigidis brumalis magnitudine mori, postea redeunte vere Vigesima quarta Aprilis die, denuo reuiuiscere. Addit hos, cum sibi mortem imminere sentiunt, merces suas certis in locis deponere, quas Grutenijs, & Serponoutzj vicini populi, suis mercibus interim æquivalentibus eodē loco relictis, auferunt. illi reuiuiscetes, eas merces, si iustæ videantur, pro suis accipiunt, sin minus easdem repetunt, vnde lites, & bella sæpissimè inter eos oriri dicuntur. Verum idem narrans Sigismundus lib. Baro habet pro fabula. fol. 86. m. scoria.

Quid possint inter se Cacodæmones per Magiam.

Cap. XX.

Doctrina.

Lib. c. 40. E hoc solidè disputat Tostatus, sub his verbis. Non est asserendum hominem posse constringere, & ligare in loco aliquo particulari Dæmonem, nisi virtute Diuina, videlicet per exorcismos, & præcepta; sed cum Magi non intendant sibi subijcere dæmonem, nisi vi suorum carminum, & signorum, vel factis à Christiana Religione alienissimis, idcirco impossibile est, ai, quod minor potestas, quæ est homo, subiiciat sibi maiorem, quæ est Dæmon, cui non sit potestas super terram, quæ comparetur potestati dæmonum. Quare non erit aliquid naturale, vel ceremoniale, per quod Dæmones possint ab homine cogi, vt veniant; aut

aut respondeant, aut aliquid operetur, nisi, ut dixi per exorcismos Ecclesiasticos; & tunc dicendum est, quod coguntur ad aliquid. C. ad recedendam a corporibus obsessorum, vel ad non nocendum, & hoc fit per Deum in quantum instituit id, quod ab Ecclesia fit, ibique operatur virtus Diuina latens: attamen in operibus maleficiorum, quibus Demones cogere volunt, non operatur Deus, cum sint contraria Diuino honori. Sed Demones ipsi mentiuntur, & simulant se cogi, quia in hoc stat maximè virtus suasionis eorum. Verè tamen non possunt demones cogi ab hominibus per maleficia, imò si cogi possent, non docerent ipsi homines modum, quo eos cogere, quia per hoc demones inferiores efficerentur, si verè hominibus subijcerentur. Fingunt ergo se subditos, ut fallant, cum tamen non subdantur, imò simulant se captos, ut te capiant: se vincas, ut te vinciant: se tuo imperio subditos, ut te sibi subdant; a te inclusos, ut contra te finaliter concludant: fingunt se tua arte, vel imagini, vel lapidi alligatos, ut funibus peccatorum religatum ad Infernum te perducant. Quare, ut vno verbo concludam; fingunt cogi, cum tamen spontè, & voluntariè ad tempus cum placuerit, seruiant.

Euseb. li.
5. de præ.
parat. c. 6.
Aug. lib.
21. de Ci-
uit. Dei. c.
6.

Fran. Pi-
cus. lib. 2.
de præstigi-
is. cap. 4.

Exempla.

Concurterant in Aulam Anglicanæ Reginæ duo Magi iucundum exhibitori spectaculum: paciscuntur una in re sibi inuicem parendi, necessitatem singularem. Prior iubet alterum per fenestram despicere, quod cum facit, natis subito ceruinis ex capite cornibus, cunctorum sanis, & ludibrijs diu fuit appetitus, quare quam impotens iniuriæ, tam cupiens vindictæ atrocioris: pingit carbone humanam in pariete effigiem, tum priori Mago imperat, subire effigiem illam, & parietem celsurum ingredi, mortem sibi cernens præsentem, horrere hic, & deprecari capit: urgebat alter conuentus: subit ergo coactus, & visus corpori paries locum dare ingredienti, sed ingressus nusquam postea comparuit, quia videlicet superior dæmon illum occiderat, & corpus in desertum, vel speluncam alicubi abdiderat.

Aliud scribam, notatum à quodam Iurisperito Germano. Præstigiator quidam nobilis in diuersorio publico hospitis famulum, ita petentibus reliquis conuictis decollauit. cum autem ei rursus caput imponere vellet, animaduertit esse alium Magum, qui eum in hoc proposito impediret: Rogat hic eum, ne hoc faceret, verum cum admonitioni repetitæ alter non pareret; præstigiator

N. 1. de
almij. c.
3. nu. 19.

in mensa liliū crescere fecit, cui cum caput, & flores amputa-
set, concidit statim absque capite de Mensa Magus ille, qui al-
terum impediuerat, & præstigiator absq; vllō impedimento fa-
mulo caput imposuit ē vestigio, & ex hospitio, vrbeque aufugit
ne à Magistratu propter cōmissum homicidium deprehēderetur.

Præstigium fuit hic in simulata capitis abscissione, & etiam re-
positione: item in lilij productione, & truncatione. Certamē fuit
inter Dæmones Magorum, quorum inferior satis fortis erat ad im-
pediendam vim præstigiij, potentiori tamen coactus (non vt reor
inuirus) cedere in Clientuli sui nece, qui verē interemptus est.

Retū Boe-
micarū
lib. 23.

Ioannes Dubrauius Episcopus Olmuziensis hæc narrat. Vences-
laus Imperator, & Bohemorum Rex, affinitatem cum Principe Ba-
uariz Ioanne iniit, ducta in Vxorem filia eius Sophia. Socer, vbi
Generum ludicris Spectaculis, & Magicis præstigijs delectari co-
gnouit, plenum ludionum, & præstigiatorum plaustrum secum
Pragam vehit, ibi dum præstantissimus artificum ludibria artis ad
permulcendos oculos explicat, adest inter Spectatores Zito Ven-
ceslai Magus, ore vsque ad aures dehiscente, accedensque pro-
pius, artificem illum Bauari cum omni apparatu protinus deuo-
rat, solos duntaxat calceos, quia luto obfiti videbantur expuens:
secessumque inde petens uentrem insolita esca grauem, in folium
aqua plenum exonerat, præstigiatoremq; adhuc madidum, specta-
toribus restituit passim deridendum, adeo vt ceteri quoque eius so-
cij à ludo desisterent.

Illud de deuoratione merum fuit præstigium, sed verē abreptus
miser, in folium aquæ fuit iniectus à Dæmone, non per aliu vias
emissus.

lib. 3. cap.
20.

Olaus refert, quod Magus quidam Gilbertus cum Catilla præ-
ceptore de artis præstantia contendens, cum exiguum bacillum,
characteribus gotticis, vel Ruthenicis inscriptum à præceptore
proiectum, manibus apprehendisset, statim obrigit, & in insula
lacus, dicti, Veter, apud Ostrogothor in cauerna subterranea fer-
tur ligatus.

Finis Libri Primi.

COM.

COMPENDII MALEFICARVM

LIBER SECVNDVS.

In quo agitur de diuersis generibus Maleficiorum,
& de quibusdam alijs scitu dignis.

De Maleficio Somnifico. Cap. I.

Doctrina !

Consuenerunt Sages, & Malefici, alios potionibus, malo carmine, & certis ritibus soporare, ut interea illis venenum infundant, vel infantulos rapiant, aut necent, vel furto quid subtrahant, vel stupro, adultatione contaminent, & hoc fieri potest naturalibus venenis soporiferis, ut erit videre per exempla. Et he non sunt fabulae, quia si multa sunt, quae naturaliter, vel infusa, vel admota, non somnium aut soporem tantum, sed etiam stuporem

Binsfeld.
de confess.
malef. p.
Y. concl. 5.
Vita D.
Bern. lib.
2. c. 6.

rem, torporemque aduersus vehementissimos quosque crucia tua inducant, quæ chirurgi optimè norunt, si quando ab humano corpore membrum aliquod absque doloris vili sensu resecturi sunt: cuius artis facerum quidem, sed tamen miseratione dignum exemplum memorant de Narbonensi adolescente à Thracio Pirata in seruitutem adducto, cui interea, dum ex medicata potione altior somnus obrepit, tam bellè testes secti sunt, vt experrectus se ipsum miraretur sic dempta virilitate nouum hominem. Rursus aliud à Mæthiolo recitatum de Hetruriæ Asinis, quos cicuta pastus a deo graui somno consopire solet, vt pro mortuis sæpe efferantur, detracta etiam, ac direpta iam pellis bona parte, vix tandem excitati se in pedes erigant, misereque redeunt ad præsepia sua, propriant: multa igitur sunt nota, ac commodata vsu apud pharmacopolas, vt lolium, solanum, iuncus, vulgo Euripice dictus, mādraga, castoreum, papauer. &c. quæ omnia, si somnum arctum, ac diurnum conciliandi facultatem habent sola vi ac potentia à natura illis ad id administrata; quid quæso suis artibus, ac machinis efficiant Dæmones, qui non modo rerum omnium, quas edidit natura latentes, atque arcanas vires perfectissimè nouerunt, sed & sic Deo permittente, multa possunt etiam sine vllius rei aduentitiz, atque externæ adiumento?

✠ An verò diabolus possit quantitatem corporum sic mutare vt penetratio partium sequatur, quo possint Maleficæ commodius sua venena effundere, spargere, & disseminare, breuiter censeo ad hoc

hoc negativè respondendum, quia maior philosophorum pars cū Arist. & D. Thoma; partium corporaliumq; dimensionem naturæ non permittit ideo, non potest diabolus sic mutare quantitatem corporis, vt homo instar catti, musis, vel mustellæ, per tenuem rimulam in cubiculis irruat, & penetret, multo minus per ianuas claufas ingrediatur: hoc benè docuit Ioa. Beets Carmelita in prima præcepti expositione. c. 4. Quare mentiuntur Striges Lotharingicæ, quæ Remigis persuaserunt, solere diabolum veteratis Lamij's potestatem re ipsa dare, vt possint edes penetrare, & per quasuis angustias nullo impedimento viam sibi facere, in mures, fêles, locustas, atq; alia huiusmodi parua animalia, contractæ, & deminuta, intromissæq; priori formæ restitui si uelint, hæc enim deliria sunt omnia, & illusoria: quomodo autem id fiat, crediderim diabolum præcedere, qui latenter aperit, & claudit ianuas, vel fenestras corporis earum capaces, & per eas intromittit deceptas, quæ se putant formam huiusmodi animantium induisse; & hoc Italicæ prudentiores Maleficæ Grillando confessæ sunt. Hanc autem apertionem forium, fenestrarum, & ostiorum tam subtiliter facere potest diabolus vt dormientes in cubiculo, non euigilent, si quis verò de hoc dubitet, meminerit, iam ab Angelo factum, cum eduxit Petrum de carcere, dum inter custodes dormiret; & si quis dicat illam Ianuarum refectionem, miraculosam fuisse, nihil refert, quia Crisostomus hanc vim Angelis tribuit, cum scribit, Abathuc ab Angelo demissum, & reductum de lacu Leonum clauso, integris sigillis permanentibus, tunc enim id factum est, non Angeli, sed Diuina virtute. Modus verò, quem Lamia recensent, scilicet, diabolum ipsos parietes aperire, & per quandam quasi fissionem, & disruptionem ingressum illis præbere, & egressum; post, iterum partes coniunctas facere coalescere; huc pertinet, quod refertur Corduba, de famosa illa Magdalena Crucia, vt hiante subito pariete, a transeuntibus, orans puella conspiceretur. Sed hoc præstigiosum ego putarem, vel cum Deluio lib. 2. mag. quest. 7. diabolum maximâ celeritate eximere lapides quot sufficiunt, aliosq; neruant sustinere, & postea eadem celeritate, & dexteritate, iterum eos in locum suum reponere, quia cum homines, hanc celeritatem diaboli nequeant comprehendere, iudicium facit de aperto pariete, per partium compressionem.

Consueuerunt præterea Malefici vt, ad concitandum somnum, certis luminibus, quorum fumum ab Apuleio (nebulam fumi) arbitror vocari. interdum accendunt pedes, vel manus mortuorum iunctas prius oleo quodam à Dæmone accepto, vel ad singulos digi-

digitos candellalis affixis, interdum facibus exaratis, de certi generis lychno, & nota illis pinguedine; & utuntur vel accensis sibi prælucentes, vel eas domi certo loco defigentes accensas, & sopor durat, quandiu lumen illud ferale: nonnunquam partes aliquas cadaveris certis locis suspendunt: nonnunquam alia adhibent, æquè omnia scelestæ, quæ tamen ex pacto tantum efficacitatem fortiuntur. Utuntur quoq; characteribus magicis, ad effugienda, & superanda tormenta à Iudicibus illis illata, ut patebit per exempla.

Muniant igitur se Sacramentalibus, qui se somno dant, recitando. Qui habitat in adiutorio altissimi. vel, In te Domine speravi. vel quid simile. Signando se signo Crucis, recitando. Salve Regina Mater misericordiæ. Pater noster. Ave Maria &c. si volunt esse salvi ab huiusmodi insidijs; habendo etiam apud se ceram benedictam avari Papalis, vel reliquias. Deuotiones enim sunt tutissimum præsidium, ac propugnaculum contra omnes tenebrarum Principis insidias.

Exempla.

Margarita Ienina, cum filium suum Iaquelinum malè odisset quod de consequendis in proximas Alsatiæ nundinas pecunias sapius obrunderet, ac illius tandem se quavis ratione flagitationibus expedire decreuisset, id ut faceret, nocte intempesta, vna cum ijs, quas patrando sceleri socias sibi adiunxerat, à Dæmone in illius ædes, quæ erant in Saxbingen, est inuenta, ubi dormientem ex composito adoriuntur, ex lecto deturbatum ante focum constituant, uiuum assaturæ, si in se fuisset, sed facto aliquo impedite, animum suum ad aliam iniuriam conuertisse: ac forte humi reper tam testam eius lateri facto prius vulnere, quod tamen momento coalesceret, inseruisse, vnde etiam post multorum mensium vexationem videntibus multis erupit.

Forpachij.
7. ca Ien.
Septemb.
1587.
Dusa
prid. cal.
6. Octobr.
1588.

Huic non est dissimile, quod sequitur. Bertrandæ Tonstricis, quæ se earum ope quibusdam sortilegij erat sodalissimum cuiusdam nomine Elisë, collo, ob denegatum lactis vrceolum os infixisse agnouit.

Item illud Senecz Armentariæ recensentis se in summum pedem cuiusdam Philippi Pistoris nomine os e veruecina coxa inseruisse, eum prius admota piscis spina vulnus fecisset, quod deinde callo obductum, ingentes, ac diuturnos dolores illi pareret, ut ab eo dolore etiam rescitum est.

Qui-

Quidam Benignus nomine conscius cædis' Consiliarij Serenissimæ Christianæ Reginae Danorum poenam capitis facile effugere poterat, quod tum cum in eum inquireretur, peregrè esset, ac salutari fuga posset consulere, sed fretus characteribus magicis, quibus à circumforaneo quodam donatus fuerat, fiducia ipse, se iudicio volens obtulit. Nec in eo sua spe quidquam frustratus est, siquidem priusquam ipse, tormenta omnia sunt defatigata, atque ita & incolumis, & inconfessus illis solutus est. Verum iam è reis eximendus cum tanti sceleris conscientiam amplius ferre non posset, eius se sponte fecit manifestum, ac tandem capite luit.

Barth. de
putro in
iudic. de
pocata.

In Leodiensis ditionis oppidulo, Hugo, secundum alios, vel Dinanto, iuxta cæteros, nocte ad diuersorium venire duo, qui se à via admodum fessos simulabant, cæna sumpta; negât se cubitum alio ituros, sed importunè admodum; & instantè, tandem à Caupone impetrant; vt liceat ad ignem in culina somnum capere: interea Ancilla domus, cui non satis peregrini isti placebant, clanculum per foramen quodam pertugil conspicit quid sint acturi. Nocte intempesta videt è marsupio manum abscisam mortui depromere, & digitos inungere, tum admotos igni incendere, omnes lumen recipere vno excepto, id verò Magi mirabantur insolitum, sapius ergo tentant, & flammæ admouent, frustra semper. tum eorū vnus, quid tum, ait, si vnus dumtaxat in domo sit vigil? & affixa ad caminum manu, quatuor digitis velut candelis obscura flamma collucetibus, domo egressi, noto sibilo vocant socios ad prædam Ancilla subsequitur egredientes domo, & reuoluta ianua excludit eos, inde irrumpit in herile talamum, inuenit omnes altum adeo stertere, vtnulla vi (nam in medium cubiculi extra lectum illos traxerat) potuerint euigilari. Interea fures Per fenestram quandâ se dirigebant in domum, occurrit ista, & scalis deturbat, instant tamen, & aliò moluntur ingressum. Hæc luminis memor, & suspicione hanc esse soporis causam domesticorū, omnes digitos extinguit, & luce emortua, dormientes experrecti ad clamorem accurrunt, & domo profellant manifestarios: post dies aliquot capti, facinus confessi sunt. Quid mirum igitur si Sagæ nocte irrepant ad cunias infantulorum, & aliorum quos eunt perditum?

Cesar. Ci-
tercien. li.
6. infracti
cap. 10.

Petrus Binsfeldius sic scribit. Cum Anna mater Ioannis Cuno de Rouer, & alia duæ Sagæ conuenissent, vt de nocte virtim quendam Zelosum persecutorem maleficorum maleficio conficerent, Magisterulus præcedens fenestras & iannas aperuit; ipse autem Ioannes Cuno pro concite à matre, & alijs adductus fuit, vt candelam ardentem, quæ non naturalis, sed arte diabolica confectu erat, teneret.

Common.
in tit. de
mal. &
math. ad
lib. 4. in fi.

146. Compendij Maleficarum.

nerer. Venientibus autem eis in cameram maleficiandi in Ciuitatem Treuirensis; cum Maleficiendus pro more bonorum Christianorum se signo crucis, & pijs exercitijs, antequam se quieti traderet, munuisset, nihil efficere potuerunt, sed re infecta, reclusis ianuis reuolare debuerunt. Vir autem bonus, cui nocere voluerunt adhuc viuit Dei gratia, & tandiu viuet quamdiu Deo placuerit, Hæc narravit ipse Ioannes Cuno, & mater eius, cum examinaretur super articulis propositis, eodem modo confessæ est. Necromantici, qui sunt superioris ordinis maleficiarij, non habent necesse hanc candelam sibi prælucere, sed accensam defigunt in aliquo remotiori loco, vt est videre in sequenti.

Lib. 3. p. 1.
d. 3. disqui-
sit. Magi-
carum

Auris fide dignis accepta sunt, quæ, & nunc scribam, & Martinus Lelrio refert, ideo exaranda cenfeo, vt etiam videamus in Sortilegis, & Necromanticis Diuinam vltionem: præmittam personam, locum, & ordinem, quia sic expedire iudico. In Hispania, in vrbe quadam; magni nominis vir quidam familiaris, erat cuidam Nobili, cui formosa vxor, sed casta matrona erat: Hanc cepit adamare, nec diu ignem fouet occultum, aperit animum, & mulieri flagitium nititur persuadere. Illa certa tuendæ castitatis, sedulo conatur ad sanio rem mentem reuocare à dementia, sed erat oleum camino addere, vt naphitam accensam vehementius aqua iniecta exasperat, vt gliscat incendium, sic monitiones hunc vltro inflammabant nec desijt vrgerè, donec pertæsa molestia, statuit vlcisci nebulonem: rem totam marito aperit, quem non minus, quàm Atridas dolor vrgebat; eius iussu vxor tempus addicit; venit nox optata malè amanti: Maritus cum aliquot famulis egregiè armatus erat in propinquo conclau, familiarem hunc haud familiariter, excepturus. Tandem, en tibi accinctum gladio, & pugione amatorem: deducentem illam audacter subsequitur, & postquam confedisset, veterem cantilenam iterat; mulier refutat, & negat, vt solita; fecerant audatiorem nocturnæ tenebræ Machum, & vim parat: vjs vi repellitur, tandem verita mulier exclamat, & conditum marito signum contenta tali voce, furdo (quod aiunt) fabulam, nec Maritus, nec quisquam accurrit, quid ageret? fugeret? tenebatur brachijs fortioribus: consentiret? mors probro, & peccato potior honestati: vngues ergo & dentes arma stringit mulieria, & faciem deformat, sed præ furore hæc ille vir sentiebat. Gladium deposuerat, dorso pugiunculus hærebat, vt aduertit Matrona inter luctandum, manu eum eripit à tergo, & stricto mucrone perforat aduersarium, & vita priuat: collabatur cadauer, Victrix vx sui compos, currit in conclau, vbi Maritum abdiderat, inuenit.

ait illum, & famulos omnes mortuis magis, quam viuis similiores: clamat, vellicat, trahit, nihil non agit, vt expergeficiat, at illi confopiti manebant. Suspiciata (quod erat) maleficio id fieri, & videns sibi in se ipsam spem omnem locatam, cadauer domo effert, & in plateam abiicit, cum gladio, & crueto pugione. Interea dum ibi iacet, circuitores nocturni in cadauer incidunt: ferunt in carcerem, facie lota, etsi non facile, tamen agnoscitur vir. Hoc prudentia Prætor pollebat, silentio imperato præsentibus, summo mane adit domum viri ait se de re maxima cum domino coram tota familia agere optare, iubeat omnes ad vnum simul conuenire, facit dominus, conuenere viuis omnes, nam mortuus ille solus decrat. Prætor ait, videri sibi aliquem deesse, re animaduersa, dominus, verè, ait, omnes adsunt excepto tali, qui fortasse nunc se ad quoddam negotium parat, ipse quoque subdit ille, vocetur. Mora haud longa futura, currunt nonnulli, vt vocent: cubiculo clauso, pulsant ostiū, nemo respondet. It ergo cum domino ipse prætor, & ianuam vi referant, nemo erat in cubiculo, duntaxat fax ardens, & obscurum lucens defixa erat in camino, mirari omnes, & stupere cœperunt. Tum Prætor Domino domus narrat, vbi, & quale inuentum cadauer, & dum illud auferunt è carcere, vt prophanæ sepulturæ merito tradatur, ecce tibi Nobilis ille cum vxore, & rem omnem narrant: conferuntur momenta temporis, reperiuntur vigilasse, quò fax extincta, sic & perfidia hipocritæ omnium de testatione, & mulieris castitas, atque fortitudo totius vicinæ celebrata.

Cæsarius Cisterciensis refert, quòd homo quidam simplex Engilbertus nomine de Prouincia Tulpeti natus, ante paucos annos mortuus est. Iste cum esset Cæcus natus, propter varia dona, quibus hominem interiorem eius illuminauerat. Diuina gratia, in diuersis Prouincijs noscebatur, & à multis magnisq; personis vtriusque sexus venerabatur. In cappa simplici, & tunica lanea, nudisque pedibus tam æstate, quam hyeme incedebat, & puero se regente sic limina sanctorum satis remota sæpius visitauit, carnibus nunquam vescabatur, non lectisternijs, sed modico tantum straminis, vel fœni noctibus utebatur, & multos tam verbo, quam exemplo edificauit. Hic tempore adoleſcentiæ, cum nocte quadam in domo Materteræ suæ Matronæ diuitis, inter alios eius seruos se cubitum collocasset, in ipso conticinito duo fures parietem effodientes ingressi sunt, qui igne discooperto, accensò lumine, cistis apertis, intrepidè colloquebantur, quos vt prædictus Engilbertus audiuit, fures eos esse non dubitauit, cum seruos ex vtroque latere dormientes excitare non posset, subsilio cultello suo perforato collo iniecit.

cit, & clava manum armauit: & quia illos, vt Cacus videre non potuit, duce auditu, ad illos redens, & clavam vtraque manu vibrans, ex omni parte quidquid tangere potuit, quasi fumosus feriens, de domo illos eiecit, quos vsq; ad foramen sequutus, dum ad eum scala obstrueret, & illi stantes extra domum, neminem præter ipsum solum vigilare sensissent, de tali expulsionem confusi, habito consilio de modo nixi sunt intrare; quod vt ille ex motu scalæ sensit, vnam partem scalæ arcæ magnæ, in qua continebantur grana, vt erat foraminum continua supposuit, alteramque vtraque manu seruauit, illos intrantes vsque ad vmbilicum Engilbertus dorso eorum, quia proni iacebant, per scalam fortiter præffit, vt non solum eis progressum, imò etiam regressum prorsus adimeret, qui quasi sub turculari positi, dum mane capi timerent, veniam postulauerunt, datis vero terribilibus iuramentis; quod nunquam personam eius læderent, vel domum illam intrarent, dimissi sunt: Mane, cum prode te Engilberto à vicinis nulla arte dormientes possent excitari, & quærentur circa domum maleficia, quorum virtute hæc nouerat fieri, supra foramen de recto pendentem, quasi spiam humani cadaveris reppererunt, qua amota mox omnes excitati sunt. Post multis annis elapsis iidem fures, fama, & virtutibus iam dicti Engilberti excitati, eiusque vt opinor precibus compuncti, eum adierunt, & quia ipsi essent confessi deinceps duxerunt vitam religiosam.

Lib. 2. c. 3.
 8. Ver-
 gilla x.
 cal. Febr.
 1589.

Scribit Remigijs, quod Margarita Loudmā in Iudicio agnouit inter scelera hoc quoque: se nocte quadam ædes quasdam fuisse ingressam, eo animo ut somno sopiti, faucibus uenenum infunderet, idque inceptum quin perficeretur parum abfuisse, ita in procliu uidebantur esse omnia, sed contra quem putabant, excitatum illa è somno fuisse compererunt, adeo ut re infecta cum facinoris socijs ipsa se in fugam dare coacta est. confectante interim illo manu armata ac tandem eum assequi non posset, minas ferocius intētabat, ea igitur de re ad ampliorem cognitionem interrogatus ipse testis, omnem ut illa saga prænarrauerat, certis, disertisque uerbis recensuit uidelicet appetitum esse, sicuti dictum est ueneno, hocque unum illis ne præberent fuisse impedimento, quod forte expectus (nundum enim illarum unguine delibutus fuerat) se crucis signo, atque oratione dominica contra tantum discrimen, atque periculum munisset, uerumque illud omnino esse, quod illas cum hasta multum uix esset prosequutus, nec tamen assequutus; postea ferè omnes criminis rei deprehensi, in Germania, quæ est ditionis Lotharingicæ, asseuerant concorditer, eam sibi à Dæmonibus

nis penetrandarum ædium facultatem esse tributam, ut supra dixi, pliniendo primum per artus omnes, cui moliontur interitum ne nigilet, tum firmiter ac valide os ei deducendo, ne potionem agitatione excludat, tandem venenum faucibus ingerendo, admodum lucerna, quæ sulfuream flammam euomat.

Sage utuntur Cadaveribus Humanis ad necem Hominum.
 Cap. II.

Doctrina.

NOSTRÆ ætatis maleficis hominibus moris est exhumare humana cadavera, ad humanâ perniciem, & ea maxime quæ sunt supplicio affecta, & in malam crucem sublata: nam non solum inde sortilegijs suis materiam mutuantur, sed & ab ipsis carnicinæ instrumentis, reste, vinculis, palo, ferramentis. Siquidem ijs vulgi etiam opinione inest ad iucantationes magicas vis quædam, ac potestas.

Sed heu miseriarum miseria, quia tales duobus potissimum funibus ligantur, qui sunt, complacentia faciendi malum, & difficultas faciendi bonum. Iudic. 15. Sansonem ligauerunt Philistei duobus funibus. Duobus oculis priuantur, quia perdunt discretionē declinandi à malo, & faciendi bonum. Iudic. 16. Philistij abstulerunt à Sansone duos oculos. Duobus asinis effociantur, quia hebetant.

betant in vsu rationis, ad præsentia gubernandum, & ad futura prouidendum, vnde de Leuita legitur Iudic. 19. quod ipse habebat secum puerum vnum, & duos asinos, scilicet, præsensium, & futurorum ignorantiam. Duobus filijs orbantur, qui sunt duæ fortissimæ virtutes, vna ad acquirendum Paradisum; altera ad euitandum Infernum. 1. Reg. 4. duo filij tui mortui sunt. Duobus cornibus ornantur, & hoc facit superbia, vnum, scilicet, præsumendo de se, alterum alios contemnendo. Daniel. 8. efferatus hircus in arietem, comminuit duo cornua eius. Duobus vitijs grauantur, quæ sunt mali exequutio, & boni omisso. Hierem. 2. duo mala fecit populus meus, dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas. Duobus vitulis, ramulantur, dum adorant, & honorant vitulos aureos, idest, diuites, & auro fulgentes. 3. Reg. 12. dicitur, quod Hieroboam fecit duos vitulos aureos, & dixit, Ili sunt Dij tui Israel.

Alij totum corpus decoquunt integrum, dum in cinerem etiam ariditate abeat, vel in massam, adhibitis, ac commixtis quibusdam alijs coalescat, quod & Baptista Porta a Neapolitanus obseruauit sua ætate factum, & de hoc agit etiam Plinius. b His temporibus frequentes habet, quæ sub lotharingica ditione est Alemania, vt refert Remig. c se sæpe deprehendit, ex eorum quaestionibus capitalibus.

a Lib. 2.
magie na-
turæ c. 6.
b Lib. 29.
cap. 7.
c Libr. 2.
cap. 3.
Data cal.
Ostobr.
1586.

Idcirco fugiendi sunt huiusmodi, quia obstant Diuine voluntati. Num. 15. aduersum Dominum rebellis fuit, ideo peribit depopulo suo. Quia fallunt, & dant se falsitati. 2. Reg. 3. quare dimissisti Abner ignorans, quoniam ad hoc venit, vt decipiat te? Quia fauent suæ fatuitati. 2. Reg. 25. dictum est de Nabal, quoniam secundum nomen stultus est. Quia obstant veritati. psal. diuinitate sunt veritates à filijs hominum. Et alibi. non est in ore eorum veritas, cor eorum vanum est. Quia subsunt mordacitati, idest, vitio detractionis, & murmurationis. psal. audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu. Quia fauent loquacitati adulando. psal. mihi quidem pacifice loquebantur, & in iracundia terræ loquentes dolos cogitabant. Quia claudunt portam sagacitati. Sapien. 1. in maleuolam animam, non introibit sapientia. Quia non credunt ritè Deitati. Sapien. 15. ignorauit eum, qui se finxit. Obstant hospitum charitati. Sapien. 19. multi recipiebant extraneos, & Mat. 24. quoniam abundauit iniquitas, refrigescet charitas multorum. Quia obstant Diuinitati. Eccles. 10. initium superbiæ hominis est apostatare à Deo, quoniam ab eo, qui fecit illum recessit cor eius. Quia vacant ebrietati. Esai. 34. quoniam inebriatus est.

est. Quia cédunt virtutum claritati. Esai. 13. stellæ non expandent lumen suum. Quia se dant mundi prosperitati. Hier. 17. dereliquerunt fontem aquarum viventium Dominum. Quia repugnant æquitati. Amos. 6. conuertistis in amaritudinem iudiciũ, & fructus iustitiæ in absynthium. Quia student carnalitati, & luxuriæ. Rom. 8. sapientia carnis inimica est Deo: & ad Gal. 6. qui seminat in carne, de carne metet, & corruptionem. Quia vacant crudelitati. Gal. 1. supra modum persequebar Ecclesiam Dei. Et tandem, quia repugnant præteruè vnitati. acti. 17. hi sunt, qui orbena concitant, & hoc ad hoc venerunt, & psal. cum his, qui oderunt pacem. eram pacificus. ad ex.

Exempla.

A Nna Ruffa fatetur operam suam commodasse se Lollæ cuiusdam Veneticæ in eruendo eiusmodi cadauere, quod recenti funere obrutum fuerat, atque ex eius exusti cineribus medicasse potionem, qua deinde ad certam eorum, quos vellent peremptos vterentur pernitiem.

Briceij Mag conueniens est huic testimonium de refosso scilicet Forpachi infantis cadauere, quod pater eius, nomine Vuolf Faber pri- sexto cal. Septemb. die extulerat, in hocq; tantum diuersus est à superiore, quod 1587. non assatum in cineres, sed elixum in massam confecerit, quo commodius inde vnctionem pararet; ossa autem in cinerem redegisse aspergendis nemorum arboribus, vt glande sua deficerent.

Antonius Vuelch idem quoq; sibi narratum retulit ab Nichel Guermin- Gros. & Beschels vxoribus, vtraq; ex sortilegij societate notissima 52 14. cal. Ianuar. sibi foemina non adeo pridem refodisse se e cimiterio Guermingesi 1589. duo eiusmodi cadauera, quæ parentes Bernardus, & Antonius Lerchen recens humo condiderant: eaque igne consumpta in magicos suos vsus conuertisse, resecto prius vnâ cum humero, costisque continentibus, dextro brachio in vsu luminis, diabolici antediæti, si cui de nocte venenatam potionem forte vellent infundere; extremi enim eius membri digiti flamma sulphurea, ac violacea tantisper ardebant, dum perfectum, absolutumq; esset, quod aggrediebantur negotium, eaq; denum extincta, tam integri, illibatq; restabant, quam si lumini somitem vllum ante præbissent, idque quoties opus fuerat cum eadem digitorum inco. unitate repetitum fuisse.

Ioan.

Dieb. Pite
langl. 12.
cal. Orob.

Toanni Molitori à Vuelferdingen anniculus erat infans, præcipue eius delicia. Hunc Agatina à Pittelingen, & Maietta à Flochit cunis clam extractum in ardentem rogam imponunt, quem ipse ea causa in perarduo monte nominato (la Grise) extruxerant, eiusq; exusti cineres studiosè colligunt, tum rore ex segetum aristis graminumque summis herbis excusso perfundunt, atque massam utriusque friabilem concinnant, aspergendis scilicet vicibus satis, atque arboribus, quo statim læso flore perirent, fructibusque suis deficerentur.

De maleficio venenatio, & quot sint genera Maleficarum.
Cap. III.

Doctrina.

quot sint
genera ma-
leficarum.

Maleficarum triplex solet esse genus. Aliæ enim possunt lædere, sed nõ possunt curare; Aliæ curare possunt, sed non lædere, per aliquod pactum cum diabolo initum. Aliæ tandem sunt, quæ lædere, & curare nouerunt, & hæ sunt omnium pessimæ, deuorant enim (horribile dictu) propriæ speciei infantulos, & comedunt, & hæc est suprema species Maleficarum; sunt & aliæ ad alia attendentes, vt alibi dictum est, quæ grandines, & auras lædentes exagitant, sterilitatem in hominibus, & iumentis procurant: infantulos, quos non deuorant dæmonibus offerunt, aut occi-

occidunt, pro vt infra. Huiusmodi autem infantes sunt illi, qui ab ipsis in utero materno perduntur, & baptismatis lauacro, nō sunt tincti; qui autem deuorantur, sunt baptizati. Consueverunt præterea infantes iuxta aquas gradientes, in ipsis nullo vidente, etiā in conspectu parentum, proiecere, vt alibi dictum est: equos sub equitantibus freneticos efficere: de loco ad locum per æra corporaliter transportari: Iudicum animos, ne eis noceant immutare: taciturnitatem sibi ipsis, & alijs procurare, etiam in tormentis: occulta alijs manifestare, & quadam futura, ex dæmonum reuelatione prædicere: absentia, tamquā præsentia aspicere: ad amorem, & odium inordinatim mortalium mentes immutare: ictu fulminis aliquando, quos volunt, siue sint homines, siue iumenta, interimere. Vim generandi, vel potentiam coeundi auferre; abortum procurare: Infantes in utero matris, solo simplici tactu perdere; solo etiam visu, absq; tactu homines, & iumenta maleficiare, ac illis mortem præbere: proprios infantes diabolo dedicare, & tandē, vt vno verbo concludam, omnia pestifera, quæ alia Maleficæ procurare sciunt (quando Deus permittit) perpetrare nouerunt. Satisfaciamus nunc promissis.

Obstetrices maleficarū, dum parturientibus auxilij gratia interfuit, multa mala perpetrare certum est, siue occidendo infantes; acus in summitate capitis insigendo, vt moriantur, qui tamē acus non videntur, vel ipsos diabolo offerendo. Quate fit multoties, vt ipsis obstetricibus iniuris, ad instantiam tamen malignorum spirituum, talia facere cogantur; nouit enim diabolus, quod ab ingressu Paradisi cælestis propter pœnam damni, aut propter originale peccatum, tales pueri arcētur, quo fit, vt finale Iudicium diutius protrahatur, per quod æternis pœnis ipsi dæmones puniētur, cum numerus Electorum tardius completur, quo completo, mundus consummabitur. Ex huiusmodi ergo infantibus interceptis, diaboli suafione, conficiunt Sagæ vnguenta, vt alibi dictū est, ad eam vsus accommodata. Quando autem non occidunt infantes, illos tamen (horrendum dictū) dæmonibus execrando in hunc modum offerunt. Nato puero, Obstetrix malefica, quando puerpera, non est sola, fingens aliquid agendum sibi esse pro restauratione pueri, illum ipsum extra cubiculum portat, & sarsū eleuans illum, Principi dæmoniorum, Lucifero videlicet, omnibusq; dæmonibus immolat, sub fumali, super ignem. Hanc autē sacrilegam oblationem vult diabolus sibi fieri, vt ipsa Maleficarū perfidia amplius in sui augmentum crescat, dum ab incunabulis sibi dicatas Maleficas seruant. Et sicuti exterior oblatio Deo

154. **Compendij Maleficarum.**

Quæ, in pane, vino, & terræ frugibus, fit in signum debitæ subiectionis, & honoris. Eccles. 25. non apparebris vacuus in conspectu Domini. Et tui, quæ res Deo oblata postea non applicantur profanis vsibus: Sic diabolus, talem puerum vult sibi offerri in signum subiectionis, & honoris, ut postea implicetur diabolicis tantum factis execrandis. Nunc ad Maleficia venenaria accedamus.

Leo permittente, Maleficæ complures mortales maleficijs suis grauissimis morbis, ac etiam morte afficiunt. Hoc probatur a D. August. & leges Italiæ, Hispaniæ, Galliæ, nec non Germaniæ hoc confirmant. Quæ sunt extrinseca fortilegia, ut ait Crillandus sub certa quapiam forma composita intra vestes consunt, vel in lecto ipsius maleficiandi abdunt, seu in aliquo loco subterraneo, facta fouea aut sub limine ostij, super quo destruendus sit transiturus. Aut etiam, quosdam exhumare mortuos, & uti eorum vestibus, carnibus, vel pinguedine, vel ossibus. Alios accipere nonnulla a suspendiosis. In applicatis extrinsecus solum venenis, sæpissime diabolus ipse damnum infert; Et verius contingere videtur in veneno, quo, si stapes inungatur, equitem ipsum perire necesse est, quod tamen non credo euenire naturali vi veneni, sed ex pacto diabolum concurrere ad inferendum necem, nunc de intrinsecis.

Venena maleficialia sunt per compositiones, & mixturas multiformium venenorum, ut puta ex herbarum folijs, festucis, radicibus, animalibus, piscibus, reptilibus venenosis, lapidibus, & metallis, aliquando in vnguenta reducuntur. Sciendum insuper, quod Sagar inficiant, vel introsumptione, vel applicatione exteriori per contactum. Primo modo per cibum, aut potum, quando ut plurimum venena in puluerem trita ijs immiscent. Secundo fit per inunctionem, maleficiando, siue masculus sit, siue femina, dormientis suis liquoribus, aquis, oleis, aut pinguedine, sicut alijs similibus vnctionibus, plura, & diuersa venena continentibus, inungunt, aliquando femora, aut ventrem, aut caput, guttur, pectus, costas, seu aliam partem corporis personæ maleficiandæ, quæ sic dormiens nil sentit, sed est tanta vis, & potentia illius vnctionis, quod paulatim durante calore ipsius dormientis, ingreditur carnes, & peruadens ad penetralia viscerum cordis maleficiati, causantur ingentes dolores in corpore eius, pro vt refert Spineus. Inficiunt tertio modo etiam per inhalationem, & hoc omnium pessimum est veneficium, quia ipsum tenuitate sua, ore attractum citoad cor penetrat.

Exem-

Exempla.

Refert Villamontius scelerum omnium scelestissimam quendam Venetijs Maleficum fuisse, qui damnatorum in Triestibus animas emebat, promittens liberationem a terrena illa feruitutis pena, & numerans decem aureos pro illorum anima, quam chirographo proprio sanguine notato vendebant, addiciebantq; daemoni, & Malefico, mox ne retractare possent, certo contactos veneno subito necabat, addit se interfuisse supplicio, quod de isto sumebatur. Quis vnquam talia vel fando audiuit.

lib. v. tit. 19. de iur. iudic. c. 1.

Narrat Sprengerus duas in Episcopatibus Basiliensi, videlicet, & Argentinenfi, concrematas obstetrices, quia vna earum quadraginta, altera innumerabiles pueros recens in lucem editos necauisset, inditis clam in eorum capita grandibus aciculis.

In melleo p. 4.

Domitiani tempore caperunt multos, qui acibus veneno oblitis, quos collibitum esset pungebant, & laesorum multi sine doloris sensu moriebantur, quod, & Commodo Imperatori factum.

Narratus ex Dion. Xiphilino.

In Teritorio Bernensi Refert Ioannes Niderius quosdam Maleficos vtriusque sexus suos proprios Infantes occisos deuorasse; idemq; factum ab alijs in ditione Lausanensi.

Permaticio lib. 1.

Iuris Consultus quidam Francofurtensis annis superioribus ait, qd Comes quidam superioris Germaniae octo Veneficas, quae centum quadraginta Infantes interfecerant Vulcano traddidit. Anno 1553. captae sunt Berlingae foeminae duae Veneficae, quae glacie ad perdendas fruges perficere conatae sunt, eaq; mulieres rapuerunt furto alterius vicinae mulieris infantulum, & ipsum dissectu coxerunt: factum est Diuinitus, vt mater quaerens infante in interueniret, ibiq; ollam, & imposita a missi infantis membra videret captis itaq; mulieribus, & in tortura examinatis, dixerunt, si processisset coctio, tunc futura fuisset ingens glacies, ita vt omnes fruges perderentur.

Godolin. lib. 1. de la m. 6. p.

Circa Annum Domini 1526. Salinae circiter quadraginta viri coniurati, totidem foeminae, inter quos carnifex erat, vt, cum pestis antea seuisset, tunc vero iam mitesceret, vuguentum conficerent, quo tangentes portarum coronidas inficerentur puluere, quoq; confecisse, quem super vestes clam spargerent. Latuit aliquandiu haec res, sublatique multi; sed cum Cuius cuiusdam nomine, Neri, fratrem, atque vnicum filium sustulissent, vixque alij, quam domini domnum, aut filii perirent, simulque animaduertissent Androginam se in domos insinuantem, atque eos maxime

Cardanus lib. 15. de pariet. re tuat. 6.

V A perire

perire, quorum domos ingrederetur, deprehensaue coniuratione, omnes exquisitissimis tormentis necati sunt: Confessi sunt etiã, decreuisse in pompa celebri Dini cuiusdam, subsellijs perunctis vniuersos Ciuēs occidere, paratasq; ad hunc vsum supra viginti ollas: tentarunt, & idem alij Geneuæ, & luerunt panas.

De Maleficio ligaminis . Cap. IIII.

Doctrina.

Volent Striges malis verbis, & factis hominem reddere frigidum, & maleficatum, id est, ad actum coniugij, minimè, aptum nullumq; hac tempestate frequentius est malafficiū isto, quia in aliquibus locis vix audet quis clara luce matrimonium celebrare, ne quis malus coniugium hac mala arte illudat. Possè autem Sortiarios, & solere hoc facere, patet experientia quotidiana, probatur etiã Ecclesiæ consuetudine, quæ sic affectos, post triennij cassam experientiam, & adhibitis iuratis testibus, separare consuevit matrimonio iunctos; probatur exemplis, vt infra: & probatur ratione, quia potest hoc fieri naturaliter, castratione, ruptione, elisione, desiccatione, infrigidatione, & similibus ex causa, quas cum diabolus nouerit, potest etiã illis uti.

Fit

Fit etiam sepe, vt qui potest cum ceteris coire, non possit cum vna: item, non possit cum illa sola quam ardentem amat, item, vt soluto ligamine dūtaxat, fiat potens, qui prius erat impotens, ad hęc prestanda formis penē infinitis vtitur diabolus, sed.

A uiris doctioribus septem traditas inuenio causas proximas huius impotentia, quibus causis dæmon abutitur. Prima est, quando Coniugem alterum alteri reddit odiosum, vel inuicem odiosos facit per calumniam, suspicionem vè, aut morbi alicuius immisionem, sicut, vt aiunt, Medea iniecto pharmaco, fecit, vt omnes fœmine lemni grauitate ore olerent, & sic illas mariti sunt aspernati.

Secunda causa est, quando corpora impedit, ne queant ad se mutuo appropinquare; & sic ea diuidit, vel detinens ea in locis diuersis, vel cum conantur iungi phantasma, aut quid aliud inijcit inter medium, vt probabit exemplum.

Tertia est, si spiritus vitales prohibeantur transire ad membra genitalia, & sic feminis decisio impediatur, vt recte differuit Ioannes maior. in 4. dif. 3. ar. 3.

Quarta est, si semen prolificum exsicceetur, & subtrahatur.

Quinta, si virga viri flacida fiat, & saltem, quando quis vult actum Matrimonij exercere.

Sexta, si quæ naturalia alia pharmaca applicentur, quibus vis patrandi quouis modo tollatur, hęc causę sunt apud Doctores vulgatiore.

Septima est rarior, nempe muliebrium locorum obserratio, vel nimia coarctatio, aut viri genitalium retractio, abscessio, vel vera ademptio, de virili huiusmodi calamitate narrationes varias proponunt Sprengerius, a & Remigius. b Hęc genera maleficiorum sunt in duplici differentia, vnum temporaneum, alterum perpetuum. Perpetuum vocant, quod vsque ad mortem duraturum est, nulli naturali remedio, nec alias licite auferri potest. Temporaneum verò, quod est ad certum tempus duraturum. Quoniam verò modo auferant Maleficę virilia membra, & quomodo id fieri possit, non est subticendum. Student igitur sepius virilia membra perdere, non quod in rei veritate illa a corporibus omnino auferant, sed arte sua prestigiosa ita occultant, vt non solum illis vti sit possibile, sed nec etiam omnino apparere oculis insipientium aut palpari possint. Prestigium enim iuxta Alex. de Alef. est illa dæmonis illusio, quæ non habet causam ex parte mutationis rei, sed solum ex parte cognoscentis, qui deluditur, siue quoad exteriores, siue quoad interiores sensus: quomodo autem diuersimodè diabolus

158 Compendij Maleficarum.

volus decipiat iam docui in primo libro, exempla plurima huius
artis illusoriae alibi reperies a nobis notata verum & hoc sequens
hic ponere iudicamus non iniucundum fore.

Exempla.

Iuuenis quidam in Oppido Rauenspurgh adolescentulam ad-
mauit qua penitentia ductus deseruit, vt autem longe factus est
ab illa membrum genitale perdidit, praestigiosa nempe arte, ita vt
nihil plane videret aut tangeret, praeter planum corpus. Anxius
huius rei, factum alteri mulieri aperuit, cui planum corpus conspi-
ciendum praebuit; illa petiuit, num suspectam haberet aliquam
mulierem, subiunxit ille, vtiq; talem habeo suspectam, illamq; no-
minauit, tunc mulier ait, vade ad eam, & molibus vtere verbis, pre-
careq; ne grauetur opem ferre pro recuperanda valetudine; si il-
la verba despexerit, factis durioribus vtere. Iuuenis in noctis cre-
pusculo attendens viam, perquam transire consueperat Malefica,
illam pro valetudine sua interpellauit. Strix nil scire ostentans, se
innoxiam assererat. Tunc Iuuenis arrepto linteolo quodam, col-
lum illius fortiter strinxit, addens, nisi tu maledicta Lamia me nunc
nunc sanum reddideris, manibus meis vitam clandes. iam facie pre-
tumore nigrescente perterrita illa, desiste iam, ait, & te sanabo.
Nodum faxat Iuuenis, ipsaq; manum intra adolescentis geni-
talia immitens, subiunxit, iam sanus es; quare adolescens tunc te-
poris anteq; manum extenderet ad probandum, an verum esset,
quod Malefica dixerat, probabiliter cognouit, membrum ex Male-
fica dumtaxat taen, sibi fuisse restitutum.

q. lib. 26.
tit. 2.
Anton. p.
3. sum. hi.
stor. tom.
16. cap. 7.
h. 4.

Vincentius Beluacensis d narrat sequentia. Romae temporibus
Henrici Tertij Imperatoris fuisse Iuuenem quendam locupletem
& nobilem, qui recens uxore duxerat, & sodales suos opiparo Con-
uiuio nuptiali exceperat, exiure in campum a prandio lufuri pila.
Sponsus ludi dux pilam poscit, & ne excideret annulus sponsali-
tius inserit eum digito Statuae Veneris aere, quae in proximo erat,
omnes unum petebant, sic cito defatigatus ipse a ludo secessit, &
ad statuam rediens annulum recepturus, ecce uidet digitum statue
usque ad uolam manus recuratum, & quantumuis conatus fuisset
annulum recuperare, nec digitum inflectere, nec annulum ualuit
extrahere: Reddit ad sodales, nec illis ea de re quidquam indica-
uit. Nocte intempesta cum famulo ad statuam reuertitur, & ex-
tensum, ut initio digitum reperit, sed sine annullo: iactura dissi-
mulata domum se confert ad nouam nuptam, cumque Thorum
genitalem ingressus sponsa se iungere uellet sentit impediri sese, &
quidquam nebulosum, ac densum inter suum, coniugisque corpus
uolitari, sentiebat id tactu, uidere tamen non poterat, hoc pbsta-
culo

solo ab amplexu prohibebatur, audiebat etiam uocem dicentem,
 mecum concumbe, quia hodie me desponsasti, Ego sum Venus, cui
 digito annulam inseruisti, nec reddam. Territus ille tanto prodi-
 gio (inquit Antonius scribens hanc historiam ex Vincentio) ni-
 hil referre ausus est, uel potuit, in somnem duxit noctem illam, mul-
 tum secum deliberans, sic factum est per multum tempus, ut qua-
 cunque hora cum sponsa coire uellet, illud idem sentiret, & audi-
 ret. Erat sanè aliàs ualens, & domi aptus, & militia, tandem uxo-
 ris quærelis commonitus, rem parentibus detulit, illi habito con-
 cilio Palumbo cuidam Presbytero suburbano rem pandunt, is au-
 tem erat Necromanticus, & in maleficiis potens. Illectus ergo
 promissis multis, compositam Epistolam dedit Iuueni dicens, ua-
 de in tali hora noctis ad compitum ubi quatuor uia conueniunt,
 & stans tacitè considera; Transibunt ibi figuræ hominum utriusq;
 sexus, omnisq; ætatis, & conditionis equites, & pedites, quidam le-
 ti, & quidam tristes, quidquid audieris non loquaris, sequetur il-
 lam turbam quidam statura procerior, formæ corpulentior curru
 sedens, huic tacitus epistolam trades legendam, statimq; fiet, quod
 postulas. Ille iuuenis totum impleuit, prout edoctus fuerat, ui-
 ditque inter ceteros ibi mulierem in habitu meretricio mulam ine-
 quitantem erine soluto, per humeros iactato, uitta aurea superius
 constricto, auream uirgam gerentem in manibus, quæ mulam re-
 gebat, præ renuitate uestium penè nuda apparebat, gestus faciens
 impudicos. Ultimus Dominus turbæ terribiles in iuuenem oculos
 exacuens, ab axe superbo smaragdīs, & unionibus composito, cau-
 sas uia ab eo exquirebat, nihil ille contra, sed protenta manu epi-
 stolam ei porrigit, Dæmon notum sigillum non auclens contemne-
 re, legit scriptum, moxque brachiis in cælum eleuatis, Deus, ait,
 omnipotens quandiu patieris nequitias Palumbi presbyteri? nec
 mora satellites suos a latere mittit, qui annuum extorquerent.
 Venere, illa multum tergiversata uix tandem reddidit, ita Iuuenis
 voti compos sine obstaculo potitus est diu suspiratis amoribus. Pa-
 lumbus autem, ubi Dæmonis clamorem ad Deum audiuit de se,
 intellexit sibi præsignari finem dierum, quocirca omnibus mem-
 bris ultro truncatis, miserabili pœna defunctus est, confessus co-
 ram populo Romano inaudita flagitia.

Godescalcus Hollenus Augustinianus sic scribit, Noui mulie-
 rem, quæ uoluit facere diuortium inter duos se mutuo amantes,
 propter quod deberet salariari. Scripsit in cartulis duos caracte-
 res ignotos, tum aliis tamen deuotis uerbis, & dedit cartulas ut
 portarent, & tamen nulla sequebatur diuisio. Secundo scripsit hæc
 eadem.

Precepto
 rii fol. 20.
 lit. A.

160 Compendij Maleficarum.

eadem in caseo, & dedit illis ad comedendum, & accepit postea pul-
lum nigrum, & diuisit per medium, obtulit unam partem diabolo,
certo sacrificij ritu, & aliam dedit ad comedendum illis duobus,
& tunc sequebatur maximum odium inter eos, ita ut unus alium
uidere non posset, & unde hoc? nisi quod dæmon habuit tunc offer-
torium suum sic ille.

Liber. 13.
de morb.
malef. cap.
8.

Ioannes Baptista Codroncus refert, quod in Oppido Sepino di-
tionis Neapolitanæ, erat quidam Iacobus nomine, cuius uxor tã-
tum odium cum eo exercebat, ut a primo die, quo inter ipsos ma-
trimonium contractum fuit, tantum abfuerit, ut se se inuicem co-
pularent, ut etiam simul habitare non possent, & si quando Iaco-
bus ad uxorem accedere uoluisset, tanto furore, ac rabie percita u-
xor esset, ut se se per fenestram potius præcipitem daret, quàm il-
lum perpeti posset. Quod cum cuidam Religioso uiro ab ipsis ho-
spicio recepto narratum esset, de hac re dubius, & ad fidem præ-
standam difficulter se habens, experiundi gratia illico mulierem
accersiri iubet, eiusque maritus in interiorem ædium partem sese
abdedit, ne eius præsentia vxor ingredi reueneret. Venit mulier.
quæ de odij sui causa contra Coniugem interrogata, suam vicem
prius miserumq; fatum cum deplorasset, se nullam inquit eius rei
rationem reddere posse, quin absentis mariti tanto desiderio, &
amore se flagitare dicebat, ut id verbis exprimere nequiret, cum
autem ad illum alloquendum, & videndum accedere vellet, illico
imaginationi suæ, tot deformitatibus & turpitudinibus, totque
horribilibus monstris maritum depictum apparere, ut mortem
prius subire vellet, quam illum ferre, asserens quod eius anima to-
ta, omnesq; vires, spirituum partes in maritum, tamquam in o-
blatum mulum, & sui perniciem ferebantur. Rursus eo absente
eiusdem desiderio æstuarè se aiebat, de cuius mulieris verbis, cum
bonus ille Sacerdos periculum facere vellet, dixit mulieribus eam
comitantibus, ut illam circum pedes, & brachia circa lectum va-
lido fune in crucis modum vincirent, quo maritus omni repugnan-
tia remota, expeditum accessum ad illam haberet, verebatur eni-
m ille Sacerdos, ne ob deformitatem aliquam celandam, mulier se ita
affectam esse dissimularet. Vxor denique se ob mariti desiderium
ligandam tradidit, rogans, ut ad se maritum admitterent, quo in-
grediente, nullæ vnquam furix tam immanes visæ sunt, nulla fera
tam efferata, nulla belua tam rabie & furore concitata ei similis
inuenta fuit, spumam ex ore emittebat, dentibus fremebat, ocu-
los contorquebat, totumque corpus velut furij agitatum, ac dæ-
monibus plenum videbatur, mulieresq; ibi assidentes retulerunt,
eius

eius ventrem, ac stomachum funibus contortum ipsis tangentibus refertum visum esse, totamque cutim, ut flagris caesis redactam, nec ferendi finis factus est donec maritus concertationis labore defessus, & illius misericordia motus illinc exijt.

Idem author. In Oppido Herruria Sancti Geminati, Iuuenis quidam adeo perditē veneticam mulierē adamat, ut formosam, & honestam vxorem suam vna cum filiis reliquerit, & cum pellice, suorum immemor, vitam eo vsque traduxerit, donec vxor de maleficio monita eo concessit, & clam malefici instrumento perquisito, inuenisset sub lecto buffonem olla inclusum consutis oculis, eo igitur abrepto, & solutis oculis, postea cremato, cōfestim vir suorum recordatus, tanquam ē fomno surgens, ad vxorem, & filios est reuersus.

lib. 3. ca. 6.
Cesalpin.
cap. 20. de
demoncl.
in vltig.

De Maleficio incendiario. Cap. V.

Doctrina.

Enimina infernarum viperarum Lamiae, ut quae sunt diabolo addictae, ad quoduis malum sunt semper paratae manus extendere, semper enim fraudem strunt, in malo obstinatae, & diuersis mortalibus culpis implicatae. parentes proprios, filios, & quosuis propinquos detestantur: pauperes grauant, & praedantur. socijs pessimis sibi similibus connumerantur & coaptantur.

X tur:

162 Compendij Maleficarum.

tur, Diuina pacta, aspernantur: Deo obedire, credere, & seruire dedignantur, imo illi semper aduersantur tamq̃ proterua, mordaces, foeda mendaces, falsa, rapaces, superba, voraces seueritate tenaces, discordes, fallaces, ac crudeles, idcirco nõ solum diabolicis operibus animos inflamuant, sed, vt facile apparreant esse ignis infernalis alimenta, corpora, domos, & integra Oppida igne in fauillas redigunt. Quia eorum domus, est domus ardoris. Abdie. 1. erit domus Iacob ignis, & domus Ioseph, flamma. Domus erroris. Ezechi. 10. domus repleta est nube, Locus horro- roris. Osea 6. in domo Israel vidi horrenda. Domus furoris Ec- cles. 4. noluisse sicut Leo in domo tua, evertens domesticos tuos. Domus gulositatis. Amos. 2. uinum damnatorum bibebant in do- mo Dei sui. Domus superbia. Amos. 6. Veh uobis qui opulenti estis in Syon optimates, capita populorum ingredientes. pompa- tice domum Israel. Domus indigentia. Aggei. 1. domus mea deserta est. Domus impietatis. 2. paralip. 36. interfecit iuuenes eorum gladio in domo Sanctuarij. Domus rapacitatis. Esai. 3. rapina pauperis in domo uestra. Domus mendicitatis Michee. 1. domus mendacij in deceptionem regibus israel. Domus frau- dulentia. Hierem. 5. domus eorum plene sunt dolo. Et tandem domus miseria. Sophon. 1. erit fortitudo eorum in direptionem, & domus eorum in desertum.

Exempla.

lib. 2. cap.
3.

Refert Remigius, quod Leherij, quaedam Saga, cui nomen Ia- na Nigra Armacuriana, obnixè quidam a Francisca Huyna contenderat, quod cum impetrare nequirit, in desiderium vin- dicta exarsit, nam accepto a Dæmone, linteolo quo erant inuolu- ta minutia quaedam milar foeni dissecti statuit clam illud depo- nere in Huynæ aedes, ac propere facessere, fore enim, vt non mul- to post flammam corriperet subito, unde ille cum omni supelle- ctili consumerent. linteolum igitur glomo obuoluit, ac Huynæ, tum fortè aliquid in furnaria agenti, venale offert, in tele quam ille adornare audierat licium, sed cum negaret eò sibi opus esse, quod ex domesticis operis speraret plus satis sibi futurum, nihilo- minus bona illa in pistorium locum, qui prope erat, abiicit, ad- dens se, si tum id vsui esse non contingeret, cum vellet restitutu- rum, ac vix pedem extulerat, cum deflagrare cœpit cella illa fa- rinaria, quæ depositum glomum continebat, deinde vniuersa do- mus adeo præcepti ardore, atque incendio, vt nullum ei remedi-
um.

um satis mature adferri posset, res vtriusque disserta, atque separata assertione, simul & ipso euentu videntur sibi apud omnes indubitam vindicauit.

Minus latens incendium, sed perniciosius fuit, quod Lycosthenes testatur. Ille sic in Epistolis, Oppidum est in Heluetia nomine Schiltach, quod totum subito conflagrauit, eiusque incendij causam, quantum illius loci municipes apud Friburgi Magistratum renunciarant talem fuisse rumor est. Demon sibilo signum dedit e quadam aedium parte, Caupo suspicans esse furem, ascendit, neminem reperit, sed idem signum rursus ex alto conaculo redditum est, & huc conscendit Caupo, furem persequens, cum nec illic quidquam appareret, sibilus auditus est e fastigio fumarij: illico tetigit Cauponis animus esse Demoniacum quiddam; iubet suos esse presenti animo, accersiti sunt sacerdotes duo: adhibitus Exorcismus. Respondit se esse Dæmonem. Rogatus quid illic ageret, ait se velle eruere oppidum: minitantibus sacrificis; resp. se pro nihilo ducere illorum minas, Aliquanto post, mulierculam, cum qua habuerat consuetudinem annis quatuordecim, cum interim illa quotannis confiteretur, & acciperet Eucharistiam, sustulit in aerem, imposuitque fumarij fastigio, tradidit ollam, insit, vt inuenteret, inuertit, & intra horam totum oppidum combustum est.

In prodigijs.
4. Idus
April anno 1533.

Paucis ab hinc annis, cum per Rhenanum tractum Incendiarij quidam grassabantur, qui in aliorum domibus gladium, hastam, scimitram, vel quid aliud caloris, aut ignis expers deponebant, atque mox, post aliquot horas, inde prorumpens flamma quasi ex maleolis ædes consumebat.

Demon vult hereditariam profapiam in Sagis
 Capit. V L.

Doctrina.

Um demones, iuxta August. de ciuitate Dei, sint spiritus nocendi cupidissimi, a iustitia poenitus alieni; superbia tumidi; fallacia callidi, a Deo voluntarie peruersi, & auersi, in malitia obstinati; mente subtilissimi, humane salutis inuidi, & absq; omni lucro ad nocendum hominibus semper parati, tentationes varias solent immittere, quibus mentes decipiunt, afflictionem enim, & damnationem humanam summopere appetunt idcirco, nisi a Deo, vel ab Angelis bonis coerceantur, quanto magis nocuerint, tanto nocere amplius delectantur iuxta Gregor. a Causa verò cur homines suis fallacijs irretire capiāt, multiplex assignatur. Prima est, ad corrumpendam fidem salutarem erroribus, & superstitionibus. Secunda, ad conseruandum hominem in illis. Tertia, ad inducendam viam contrariam virtutibus. Quarta, ad confirmandum hominem in suis iniquitatibus; vt finaliter pereat & damnetur. Quinta, & vltima, vt homo patiatur aegritudinem, & afflictionem, vt sic irascatur, & Deum offendat. Sic Henricus de Asia super Genesim. Hinc fit enim quod,

Sortilegij lues, saepe in liber os ipsa parentum labefactione;

ut veluti contagione emanat; dum scilicet Circe Damonum suorum gratiam eo facto inire illi student. Infinita enim, atque inexplebilis semper fuit Sathanæ auiditas: sic, ut in quam familiam semel pedem intulerit, inde nunquam, nisi agrè retulisse auditus sit. Et hoc quoque inter alia indubitatum, certumque inditum semper habitum est contra eos, qui fortilegij postulati, ac delati sunt: quod reperirentur ijs editi parentibus, qui illius criminis ante fuisse damnati. Et hæreditarij criminis exempla quotidiana apparent in liberis, si quidem Damon præcipue sagax suos in dies numero cumulatiores, ut habeat: que res illi proclivius magis esse nequit, quam si eos, quos iam in potestate habet, ad liberorum talem corruptelam adigat, & impellat.

Et ideo, ut plurimum convertuntur in foetentes, & luxuriosos, sicuti conuersi sunt filij Vlis in porcos a Circe Maga potione. **✠** psal. conuertit aquas eorum in sanguinem; Funt timentes, & superbi, ut fuit mutatio Hippomenis & Atlantis qui a Cybele conuersi sunt in Leones, sic illi conuertuntur in Leones, id est, crudeliter homines, & superbos. Funt frementes, ambitiosi, furiosi, iracundi, & inuidi, similes Hecebe Regina Troiana que in canem fingitur conuersa propter rabiem, & furorem. psal. conuertit cor eorum, ut obdient populum eius, & dolum facerent in seruos eius: nec est mirandum, quia cor eorum est malitiosum, pernitiosum, presumptuosum, obliuiosum, tortiosum, infatuatum, in malo implicatum. Hæc autem eorum in peius conuersio, alio modo dicitur crux impiorum, & damnatorum que est crux peccati, & omnis generis vitiorum, qua pleuntur delinquentes, qui omnes plus habent de cruce, cruciata, & tristitia, quam de gaudio, & lætitia, vnde dicebat S. Bernardus. O ambitio ambientium crux &c. hæc crux, est, laboris crux in executione; doloris in conscientie remorsione, timoris, in salutis desperatione, & figuratur in Septem filijs Saul Regis, qui crucifixi fuerunt a Gabaonitis vnde, **6. 2. Reg. 22** de Piltore Pharaonis, qui significat gulosos, de Aman, qui honorari cupiebat, & significat ambitiosos: de Rege Hay, qui significat superbos, & gloriosos, legitur Gen. 6. Hesteric & Josue. 4. quod omnes in cruce suspensi sunt, fortioribus enim fortior instat cruciatio. Est etiam crux damnatorum qua eternaliter cruciantur; vnde hoc **Apoc. 19. & 24.** e si quis adorauerit bestiam, & imaginem eius, & acceperit characterem eius in fronte sua cruciabitur igne, & sulphure in conspectu Angelorum sanctorum. Bestia est bestialitas peccati, id est motus brutalis in cogitatione; imago eius est imaginaria, & falsa delectatio: character est impressus consensus, & operas qui igitur
illa

Compendij Maleficarum.

ista accipit, crucem & cruciatum in Inferno ignis, & sulphuris, su-

stinebit. *Exempla.*

Serrz 14.
Cal. Febr
1487.

Nicolea Morelia, nondum puberem se ad nocturnos demo-
num conuentus a patre fuisse deductam falsa est. Alia fuit
quæ, quamuis nondum eius ætatis esset, quæ muliebris patientiæ
legem posset accipere dicit tamen se procul a matre ductam fu-
isse in densam syluam, vbi lepidum adolescentem nancisceret ne-
quem illico facile reperiret, quod & ita vt prædixerat, euenit
sed vt illum in amplexus admisit, sensit illico se illusam: visa est
enim sibi e marmore statuam aliquam complecti, adeo rigidus,
& grauis incumbibat.

Vergauil-
12 mens
Iul. 1568.

Enricus & Catharina parentes, Henneelio filio succubam de-
derunt in uxorem. Ei quantum illi primo accessu aduertere ili-
cui, crinale, & velles erant atricoloris, pedes equinis ungulis de-
formes: nec eam tamen ob id minus deperijt, sed statim concu-
bitus voluptatem sacrorum omnium abiuratione, auidissimè de-
pactus est; verum quasi in frigida oppletam, specum amissit
fet re impedita, atque imperfecta, pudens, ac dolens abiit.

Giruncu-
riae mense
Octobr.
1586.

Dominicus Petronius, cum nondum anuum duodecimum
ætatis suæ attigisset, itidem ad nefarios illos cœtus a matre, vt
uxorem duceret est perductus: nam & illi matrimonia frequen-
tari aiunt. Coleta piscatrix, ac alie multe: imò, Bertranda, con-
strix, & Synchem, May retulerunt se interfuisse eiusmodi nuptijs,
cum forte de nocte ibi fierent, ac pro solito munusculo satis fuis-
se vocatis nuptijs in anum pronò ore sufflare.

Ruppæ se-
cundū mo-
nerium
prid. Id.
Iul. 1587.

Dominica Falluxa, cum innocos religandæ viti vnâ cum matre
diuelleret, ac humi iacentes se, vt sit a labore recrearent, cepit
post aliquos sermones illam mater monere, ne ad vilius rei aspe-
ctum formidaret, si quæ se forte insolentior ostendisset, nihil in-
eb ea futurum periculi, ac cum hæc dixisset, momento astitisse
humana forma aliquid, quod aspicientibus appareret calceario
homini simile, erat eam accinctus ventrali, sparsim pice conta-
minato, a quo tandem cum esset in eius verba iurciurando ada-
cta, ac in nouæ militiæ signum iniecto in frontem vngue notata,
tandem est compressa, ipsa vidente matre, quæ & vicissim se illi stu-
prandam præbuit præfente se filia, inde iuncti manibus in orbem
aliquandiu tripudians, tandem accepta, vt videbatur pecunia
(nam paulò post retracta puluis esse cepit) dilapso in auras in-
cubo ad sua discorsere.

Fran-

Francisca Haquart, vix annorum septem filiam Ioannam nomine, vt se à Dæmonis molestia liberaret, dæmoni addixerat, idque inter alia admitta quaesitor forte indicauerat. Villæ ad
Ionoman-
ho 1581.

Cum & ei rei consentiens esset filia, testimonium, fidemque præterea maximam facerent ea, quæ ipsa de nocturnis, quibus se interfuisse dicebat Sagarum conuentibus certa, ac propria afe-
rebat, cepit & omnium opinione eiusdem criminis cum matre manifesta teneri. Sed quia indigna ætas videbatur, in quam lege ageretur (nam nec vllum malum adhuc venenum fecisse inueniebatur) loci domina recepit creaturam apud se, vt ab nefanda illa consuetudine, quàm sanctissimis fieri posset institutis abduceretur. Ergo supplicio affecta matre, sic apud Matronam quandam seruata, ac monita per aliquod tempus habuit, vt resipuisse, ac pristinam libertatem, excuso Dæmonis iugo recuperasse omnibus videretur. Sed malum, cum nocte quadam inter ancillas media suo more decumberet, sublimem illam dæmon rapuit, quasi secum ablaturus, fecissetque, vt creditum est, nisi ab ancillis allatum esset impedimentum, inuocato sapius nomine Iesu. Sic disturbatus, prædã inter tabularum tigna prædictam, ac pendentem reliquit, & abiit, nec id commentum fuit Ancillarum vanum in vulgus rumorem spargere gestientium. sed ipsa totius viciniae, quæ ad illarum clamorem accurrit, oculis res cognita, ac perspecta. Tum in filia stupor, ac conseruatio miserabilis, inedia, silentium, uigiliaeque octo dierum, ac noctium perpetuæ fatis indicio fuere, nihil horum per fraudem, & malitiam afflictum, excogitatumque fuisse, nam ultra septimam diem incolumi uita non posse perferri famem auctor est Plinius, quod Hist. natu-
ral. lib. II.
cap. VI. frad undecimum trahi aliquando contigit, quemadmodum & is annotauit, id, uti quomodo narratum est, præter naturam euenisse fatendum est. Lib. 2. c. 2.

Meminit Remigius legisse se in istiusmodi reorum quaestio-
nibus, qui faterentur se in extremis unguibus uenenum habuisse ab-
scoditum, quod à parentibus accepissent, eiusque affricatione
inter colludendum æquales saepe infecisse, ac necasse.

Vnum nunc suppetit, quod ille loco citato describit, de non-
dum septenni infante Laurentio Arselaiensi, quem non modo Serræ. 5.
sal. Iun.
anno. 1598 constitit, ex ipsius etiam disertis uerbis, ad nefarios dæmonum
conuentus à parentibus fuisse deductum, ubi uertendo ueru, assa-
disque carnibus minister adhibitus fuerat, sed & ab ingerente
Magistello se, qui sibi Verd Ioli nomen fecerat, uenenum non se-
mel accepisse, quo eorum, qui uel leuissimam exhibuissent mo-
lestiam.

lestiam, iumenta deinde necasset, vni euentus ipse comprobauit.

De Maleficio Amoris, & odij

Cap. V. P. I.

Doctrina.

a. de forti
leg. q. 2. ar.
n. 15. & q.
3. ar. nu. 3.

Matorium maleficium, uel ediosum, est quidquid dicitur, aut fit, datur uel in amorem, Venerisq; furias, uel odium quis inducatur. De his maleficijs exactissime differit Grillandus a his uerbis. Amatoria Sortilegia, uel fiunt intra corpus, uel extra illud, scilicet, maleficiandi. In corpore solent fieri ut plurimum per cibum, uel potum; in his admiscunt frequenter Sacramenta Ecclesie Catholicae, uel hostiam consecratam, uel nondum consecratam, sed circumscriptam litteris sanguineis, & super hanc dicitur curant, quando unam, quando duas, tres, quinque uel plures missas, quibus celebratis, tradunt ipsam hostiam, non integram, ut est, sed in puluerem redactam subtiliter, personae maleficiande, quam tradunt in cibo, ut in ferculo, uel in potu: Idem faciunt cum magnere alba mixta alijs speciebus, & tradita, uel dicitur in cibo, uel potu, quia dicunt illam esse naturam attractiuam, & ideo poterit cor, & uoluntatem absorbentis trahere ad amorem personae tradentis. Sed sunt diaboli magi omnes & fallaces, haec ille. Alii quoque plurima in hac materia recenset sac. Regis, cuius breuitatis

gratia

Præterea omitto, & qui volet, poterit illa apud ipsum legere. Sed ad-
di etiam potest adeo nefarios esse hos sortilegos, ut fœminæ viris
sua menstua, & viri semen suum in cibum, potumque alijs per-
mixta, & certis verbis condita præbeant, quod multorum constat
confessionibus. Item stercore, & alia huiusmodi excrementa, &
spurcitas, ut tradit Sprengerus. sequitur deinde Grillandus.

Extra corpus autem, siue extra intestina sunt maleficia amato-
ria, per aliquas nixturas compositas ex herbarum folijs, vel radi-
cibus, metallis, & reptilibus terræ, plumis, intestinis, membris
auium, piscium, vel animalium, aliarumue similibus rerum natu-
ralium. Adde insuper expetere, vel capillos, vel unguium fœmi-
na, vel fasciam, vel quid aliud vestimenti, quod solitum est tangere
corpus maleficiandi, & si quid huiusmodi habere non possunt, sal-
tem Epistolam, vel quid aliud ex eius domo, & tunc adhibent
quasdam ligaturas, quibus hæc inuoluta consuunt in tunica, vel
alia vestitus parte maleficiandi, vel abscondunt sub capite lecti,
vel inter plumas, vel anaclinteria, super que ipse dormit, aut sub li-
mine ostij, vel alterius loci, super quo ipse maleficiandus vir, vel
mulier sunt transaturi. In his admiscunt Sortilegi sæpe aquam be-
nedictam, scilicet, fontis baptismatis, aut communis existentis in
Ecclesia, aut oleum Sanctum baptismatis, Chrismatis, vel extremæ
unctionis; ramos oliuarum benedictarum, ramos palmarum: can-
delas benedictas: Sacros Agnos Dei: thus benedictum: cereos pa-
schales: & similia. Aliquando accipiunt, si quas habere possunt
reliquias Sanctorum Martyrum, ut puta, ossium particulas, capil-
lorum, vel vestium. Alij capiunt frustula quædam indumentorū
Sacerdotalium, vel aliorum panniculorum, quibus utuntur ad Sa-
cra mysteria, ut camisia, purificatorij, corporalis, tunicellæ, mani-
puli, amictus, stollæ, candidæ, lapidis sacrati, mappæ altaris, pati-
næ, sudarij, calicis &c. Et istorum partem admiscere solent in sor-
tilegijs amatorijs, ahibitis precibus nephandissimis, & diaboli-
cis verbis ad turpes libidinis actus, tot Sacramentorum, & aliorum
sacrorum perpetrantes abusum.

Subdit tertio loco aliud quoddam genus sortilegij amatorijs, his
verbis: Quidam ex his, qui sunt expressa professionis, deferunt
quandoq; imagines quasdam ad loca sacrificiorum, confectas vel
cera, aut ex alia qua vis materia, illasq; baptizant prius nomine
personæ maleficiandæ, sub deuotione, & inuocatione diaboli, cum
eisdem cæremonijs, quibus uti solet Ecclesia Sancta Catholica in
Baptismate, & addunt quædam verba turpia, & nefanda; quibus
imaginibus quandoq; aperiunt pectora, & ipsarum corda, ingenti

Y calore

calore ignita reddunt, aut tantum detinent, quoad liquefiant, putrantes, quod eodem modo cor hominis maleficiandi similiter comburatur, vel molificetur, & obediens reddatur ad votum fortilegi, vel amantis. De his imaginibus meminit Virgilius in pharmaceutria.

*Limus ut hic durefcit, & hæc ut cera liquefcit
Vno eodemq; igni, fic nostro Daj hnis amore.*

Ouidius quoque in libro Heroidum, fic ait.
*Deuouet absentes, simulacraq; cerea fingit,
Et miserum tenues in iecur vrget acus.*

Sed quod uti referunt ad amatorium maleficium, videtur potius ad hostile referendum. Hac tempestate etiam ad hostile maleficium Buffones baptizant & eis, (horrendum dictu) Sacrum Christi corpus deglutiendum exhibent, sic quotidie fit peior mundus & homines in grauiora scelera precipitantur. In amatorio philtro vnum exhibebo exemplum; ad odium exempla alibi inuenies, in maleficio ligamini.

lib. de in
uest. doc-
mon, c. 10.

Quoad maleficium, ad odium, scribit Andreas Cæsalpin. *b* fovere Sagas, sub limine, vel in angulis domus, capita serpentum, & pelles defodere ad odium conciliandum. Sed hæc quisquiliæ signa tantum sunt pacti conuenti cum diabolo, nam maleficium odij authorem habet diabolum, non enim naturalia pharmaca possent aliud quam hominem atro, turbidoq; sanguine, & quadam melancholia graui afficere, item humores nimis adurere, vel irigus noxium inducere, vnde oriatur quadam ferocitas, morositas, crudelitas in vniuersum, qualis est in ijs, qui lupina insania laborant. Dirigit postea diabolus hoc odium in certam personam, omnes oportunas imagines phantasiæ odij obijciens, & velut ante oculos ponens, & in memoriam reducens, cum amaritudinis miris modis, & causis, adeout, cum illa recurrunt animo, vix possit homo non grauissimè irritari, & excandescere, etiam in illos, quos hac perturbatione cessante ardentè amat.

Nunc, reliquum est videre quid possit diabolus, in his amatorijs philtis. Sciendum igitur est, quod diabolus, ut hominem decipiat, solet præbere se se magis sapientem, & doctum, quam reuera sit, fingens se futura scire, quæ tamen non sic, ut alibi docui. Ostendit se supra vires suas præpotentem dum fingit omnia sibi subditi esse, sicut quando dixit Christo: hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me, tunc enim mentitus est, quia disponere non potest de eo, quod Dei est, quamuis possit Deo permittere aliquos annare bonis tempo. alibus, ut eueniet de Antichristo. Studet
insuper

insuper efficere, vt credamus se posse corpus, in aliud corpus commutare, id est, homines in iumenta transformare, & mentitur, quia vniuersi ordinem peruertere non potest. & si dixeris ipsum dæmonem alias socios Iomedis in auiculas transmuisse, respondeo, homines illos submersos apud Insulam Tremitem fuisse, sed illico diabolus enolare fecit volucres, vt crederent gentes. Idolatraz, homines illos in volucres migrasse. Et si quis obieceri factum de muliere loth, quæ in salis statuam conuersa est, & ita dubitare. Resp. non esse in hoc facto dubitationis locum, quia si transmutatio illa facta fuit ministerio honorum Angelorum, non tamen virtute propria, sed Dei virtute factum est. Fingit etiam diabolus se voluntatem nostram mouere, ac illi dominari posse, sed à Deo hæc fieri certissimum est. Si vere diabolus impellit illam ad amorem, vel odium, hoc fit in appetitu sensitiuo, commouendo spiritus, & humores, & obijciendo virtuti sensiuæ aliquid corporale, quod visua illam attrahit in sui amorem, vel odium, voluntati autem nostræ, quæ in Dei, & hominis potestate est solum, vim inferre minime potest. Inducit ergo diabolus homines, & mulieres ad amorem, vel odium, non inferendo vim voluntati, sed mouendo appetitum sensituum virtute, siue apparitione alicuius rei corporæ, quæ si existit, & impellit hominem ad actum venereum, & ad desiderium coeundi cum illa, & quo vehementior est, eo fortius inclinatur, & quasi abripit aliquando, nunquam tamen voluntati vllam necessitatem imponit. Appetunt mulieres amari, & propterea dædunt se incantationibus, fascinoibus, veneficijs, & huiusmodi, in quibus, constellationes, & planetarum motum, præcipuè verò Solis, & Lunæ obseruant. Lucanus e sic scribit.

*Carminè Thessalidum dura in præcordia fluxit
Non factis adductus amor, flammisq; feneri
Illiciti arsere ignes, nec noxia tantum
Pocula proficiunt, aut cum turgentia succa
Frontis amatura subducunt pignora sceleris.*

Teocritus, & Virgilius egerunt de carminibus, quibus inficiantur amatores. Dioscorides scribit Circem consueuisse in veneficijs amatorijs vti Mandragora: idem confirmat Theophrastus & Virgilius, e qui vt ait Macrobius, omni scientia imbutus erat, affirmat indubitanter, incantationibus hominem velit, nolitque ad amorem cogi posse, nis verbis.

*Hæc se carminibus promittit soluere mentes,
Quas velit, aut alijs duras immittere curas.*

Incantationes, & ad amorem potiones, sunt sæpe, non solum

Y 2 morbi

c. l. b. 6. p. 8.
sal.

d. l. b. 9. ca.
c. Encl. 4.

inobi causa, sed etiam mortis, ut ait Ouid.

Philtra nocent animis, vimq. furoris habent.

Scribit Eusebius Casariensis, Lucretium seipsum occidisse prius tamen, ob potionem amatoriam, quam eius uxor Lucilla sumendam exhibuit, furiosus factus. Quare Sanctus Hieronimus scribens ad Ruffinum, ait. Lucilla decepta furorem propinavit, pro amoris poculo. Hyppolitus Marsilius Iuris peritus scribit multos occubuisse propter conestibilia, & potabilia ad amorem facta. Sed transeamus ad Doctores catholicos. Sanctus Hieronimus in vita S. Hilarij scribit Iuuenem quendam, amore Sacrae Virginis captum, post multas amatorias litteras, post dona, obsequia, & alia, diu, frustra tamen fatigatum, ut eam ad amorem suum alliceret, tandem incantationibus eam adeo exarsit, & coegit ad amore ut proiecto sacro velamine, frenetica facta sit, & nunq; deinceps intermitterit acclamare, Iuuenis illius nomen. Idem scribit S. Gregorius in vita S. Equitij Abbatis. Nulli igitur dubium esse potest, quin diabolus, & Magus diaboli auxilio fultus, possit homines ad amorem, & odium impellere, quomodo autem id fieri possit, intelliget, si ad superius dicta animum accomodauerit. Extrahit enim diabolus ut sua a Thesauris fantasie simulacra ibi reposita, illaq; virtuti sensitiva representat, mouet, & trahit humores, spiritusq; qui in corpore sunt, & sic disponit voluntatem ad amandum, uel odio prosequendum quamlibet personam, quando a Deo non impeditur; concludamus.

Hiscę philtris amatorijs, quod nullius uoluntas cogi potest, ad quem non uult, amandum, sed bene potest imaginatio perturbari, humores concitari, & totum corpus interius quasi accendi ad eò, ut quis, diabolo uarijs tentationum e illecebris interius certante, furore quodam libidinis uexetur, & sic uehementer trahatur ad desiderium carnalis copulae cum aliquo in genere, quod si tunc temporis Maleficus amator accedat, & artibus, quibus solent muliercula capere, eam instanter urgeat, uel diabolus de illo uocem assidue memoriam, & phantasiam moueat, exhibendo speciem circumstantiarum, propter quas amore dignus uideatur, & subtrahendo eas, quae indignum redderent, facile fit, ut in nassam praeda cadat. Notandum tamen est, minus esse noxia philtra, quae non dantur intus sumenda, quia, si per nudas incantationes facta sunt ut plurimum nocent solum menti: si per illigationes, aut contactum extrinsecum, etiam corpori solent nocere, si habeant venena mala admixta, quod in his non frequens est si uero dentur

Uentur in potum, & cibum, solent ut plurimum valetudinem vehementer debilitare, & de mentis statu deijcere, quia eorum ingredientia solent esse admodum periculosa, ut sunt fluores menstrui, sperma, cerebrum felis, vel asinini pulli, uterus Hyene, uirga lupi, remora, ossa rubetæ, finci, sed præ ceteris, Hippomanes, quod cum sit triplex, de illo intelligo videlicet, de pellicula, quæ reuellit a fronte pulli equini recens nati, cuius odor equas in furorem adigit. iuxta Arist. lib. 6. hist. animal. cap. 18. Plinius lib. 8. cap. 42. quam noxium sit hippomanes, docet interitus Caligulæ, qui mortuus est, cum ei Cefonia hoc potandum porrexisset. Ex his igitur hæcenus deductis, potest vnusquisq; clarè percipere, quod quamuis diabolus sit sapiens, & multa possit, non idcirco eius scientiam, & potestatem in nos, nisi sic Deo permittente, exercere potest, quia sæpenumero confunditur, quando semel hoc, & illud egit Dei permissione, & non potest iterum, vel alio tempore idem, in eodem efficere homine, re enim ipsa comperitum est diabolum non potuisse infideles suis commentis ad amorem declinare, vel odium, sic permittente Deo, occulto eius quodam iudicio, sic exigente, quod nos inuestigare, non licet.

Exemplum.

Thomas Bossius, Oratorij præsbiter, lib. 14. cap. 7. de Notis Ecclesiæ hæc scribit. Nouum miraculum contigit Aufidi in Piceno. Siquidem, anno 1273. quædam mulier cum sumpseret ore Eucharistiam, nõ deglutijt, sed seruata secum detulit, ut illa uteretur ad amorem mariti sibi conciliandum per veneficia. Quamobrem, sic malis artibus edocta, super prunas in tegula repositas proiecit, quò, factò (mirabile dictu) cœpit Eucharistia apertissime in carnem conuersa, late sanguinem emittere, ita ut prunas extinxerit, neq; cohiberi potuit cruoris eruptio, donec canduerunt carbones, quamuis mulier nihil non egerit, iniiciendo cinerè, puluerè ceramq; apponendo. Tum nouo euetu attonita, linteò regulam cum carne Diuina, & sanguine inuoluens, stabuli propinqui stercoreaminibus inuoluit, & infodit. Latuit factum annos septem, quamuis aliquot mirabilia euenerint, quæ vnde nascerentur, alios latebat, sed non mulierem, facti, ac sceleris sui consciam. Ijs exactis illa tandem aperuit reu. Sacerdoti, qui cum se eo contulisset reperit intactam carnem sanguinemq; recentem, & linteum illæsum. Miraculum patefactum, cunctisq; divulgatum est, ex omnibus locis, innumeros ad sui spectaculum

commo-

commouit, & commouet adhuc, post annos trecentum quinquaginta. Conspicitur enim caro, videtur sanguis vitreis ambullis inclusus, ad tantæ rei memoriam sempiternam, neq; post tanta temporum interualla: quidquam ex ijs est corruptum, aut tabefactum. Ecce quomodo Deus mulierculæ fortilegium, inhibuerit. de fortilegio odij, iam assignauit exempla.

Sagarum diversi in genus humanum modi uindictæ.
Cap. VIII.

Doctrina.

Mulier ex sui natura leuis, & ea præcipuè, quæ in diaboli tutela est, intar arudinis a vento agitate in hanc, & illam deflefit partem, de malo in peius semper ruens, quo fit, ut procliuus sit ad iracundiam; effrontè obstinetur: fictè conuersetur: superbe eleuetur: acerbè effrenetur, verbosa, & garrula: imò dolosè amicitur, ut noceat, verbis iactatur curiosa, anxie solet inimicari, & dolosè inquietari, idcirco ad vindictam semper parata, quia semper aestuat igne luxuriæ, discordiæ malitiæ, inuidiæ, Sæuitiæ, iracundiæ, auaritiæ, ac cuiusvis generis nequitia. In ea enim deficiunt humilitas, cum per superbiam intumescit psal. deiecerunt in vanitate dies eorum. I. eficit pietas, cum per, auaritiã exarefcit psal. deiecerunt sicut sumus dies mei,

met; **Meti** psal. esurientes, & sitientes, anima eorum in ipsis defecit, nam esurire, & sitire, significat ardorem, & in satiabilitatem auaritiæ. Deficit castitas, cum per luxuriam insolescit Eccl. 26. in filia non auaritate se, firmam custodiam adhibe, ne inuenta occasione abutatur se. Deficit veritas, cum per fallaciam tenebescit. psal. saluum me fac Deus, quoniam defecit Sanctus, quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominum. Deficit firmitas, cum per accidiam computrescit. Eccles. 22. Super mortuum ploræ deficiente lux eius: mortuus enim, qui non potest se mouere desidiosum significat.

Deficit charitas, cum per inuidiam refrigescit. Hierem. 6. defecit sufflatorium, in igne consumptum est plumbum. Deficit honestas cum per insolentiam expallescit. Esai. 15. defecit gramen viror omnis interiit; deficit iucunditas, cum per tristitiam obtupescit: vnde Thren. 5. defecit gaudium cordis nostri, versus est in luctum chorus noster, vñ nobis, quia peccauimus. Deficit vnitas, cum per discordiam euanescit. Zachar. 13. percutè pastorem, & dispergentur oues gregis, dispersio enim, discordiam, & diuisionem significat. Deficit stabilitas perseverantiæ, cum per desistentiam diffuescit. Esai. 40. deficient pueri, & laborabunt, & iuuenes in infirmitate cadent, per pueros, & iuuenes, homines imbecilles denotat, qui ad modicam tribulationem, vel laborem solent deficere, per impatientiam turbari, & per inconstantiam depeire. Deficit tandem fidei sinceritas, cum per doctrinæ carentiam confenescit. Amos 8. deficere facitis agenos terræ. Ideo.

Ab re non est, quòd passim formidabiles sunt, qui sortilegij suspecti habentur: quam vis enim non est illis infinita, quibus volunt nocendi potestas, vti in Sarræ marito: nm percussore Asmodeo innotuit. Quoniam tamen nostra nos, sic volente Deo, peccata illorum iniurijs sæpe obnoxios reddunt, & nemo est adco integer ita, scelerisq; purus, quem admissi alicuius conscientia, non stimulet, ac terreat: nemo in colenda religione tam attentus, & diligens est, cui præcipitantibus sortè negotijs non accidat, eas preces, vota que ommittere, quibus se in Dei præsidium, ac tutelam quotidie commendare solet, non iniuria metus ille securissimum quæsiq; tentat, atq; afficit. Tum quotidiana eius rei experientia satis est documento, quâ non leue ab ea re periculum plerunque nobis impendat. Siquidem, non solum inopinantes, ac sæpe dormientes de nocte, venenis suis aggrediuntur; sed etiam vigilantibus sic struunt insidias, vt humano Consilio, ac providen-

est vix vitari posse videantur. Extant quidem *varie de his* in alijs huius libri partibus narrationes, quæ lectori in hoc abundè satisfacere queant, verum quoniam se deuo hic ingerunt, & non omnino inuicunda, ingrataque futura est eorum commemoratio non pigebit, & sequentia paulo copiosius illis ascribere.

Exempla.

VXorem admodum adolescentem duxerat vir senex, ianuæ Castri Bassumpetrani tum forte custos, & alterius, cum qua ante nuptias stupri consuetudinem habuerat, etiamnum vxorem attrectabat: dolens igitur illam Mæcam sibi præferri, nec ætatis flore, nec formæ liberalitate vlla ex parte conferendam: vicinæ mulieri (vt fit) ægritudinem suam aperit, consiliumque, si quod habet, sibi super eâ re dari postulat. Inbet vicina, Laire vocata, eam bono esse animo, habere enim se in promptu, quod illi malo adhibeat remedium, herbulamque ex horto lectam illi porrigit, ex qua si ius marito cõdiat, illico missum facturus sit peregrinum illum amorem. Condit in proximam cenam, atque apponit, tum ex illo primû capitis grauedo, deinde somnus arctior complectitur, quo postridie tandem solutus: ademptam sibi virilitatem onem, non sine pudore reperit, narrat tamen vxori infortunium, quod alioqui illam diutius celare non poterat, quæ se sua imprudentia, ac leuitate deceptam videns, quod cum partem alteri inuideret, tota ipsa excidisset: rem omnem marito, vt incepta, perfecta que fuerat, aperit, erratique veniam petit, huius in eum amorem, quo illum summo prosequeretur causam periciens, ignoscit facile maritus, qui sciret se ad id malum, per lasciuiam, ac libidinem occasionem primum obtulisse, locique Dinastæ (huic Francisco à Bassumpetra nomen fuit) eius patri ordine omnia exponit: Is igitur officij sui esse ducens, & homini quem habebat in famulatu Sartam, tectamque valetudinem curare, & scelus adeo indignum, dignis in muliere venefica pœnis animaduertere: ac certis, ac misis territam adeo adegit, vt quibus sic perfortilegium fraudasse videbatur hominem, ea illico illi restitutam se reciperet, quod, & fecit alia quadam herba, quam degustaret, illi data. Sicque ipsa suo iudicio comperta, ac deprehensa, flammis non multo post meritum dedit supplicium. Ex quo constat liquido nihil quidquam veri inesse ibi, sed vbique falli, ac decipi inspicientium oculos, sic refert Remig. lib. 2. cap. 5.

Idem. Barbellina Rayel, Ioannem Ludouicum maximo prosequere.

sequeretur odio, & ideo huic primum traicenti riuum quendam ac ad mofedimum properanti, adnitente Dæmone, tritici faccum vehiculo excussit grandem, tum eius equis superiniecit nonnihil pulueris, à magistello suo medicati, quo factum est, vt ex illis duo è vestigio morerentur, reliqui morbo confictati, languorem in multos dies traherent. deinde non multo post selem mentita, atque hoc habitu eius domum noctu ingressa, eodem puluere bimū adhuc puer ūm lethaliter infecit, tandem, & medicatum pyrum in via, quam is Gerbeuilleum contendens initurus erat, deposuit, quasi id è viatoris pera forte excidisset, quo is imprudenter sublato, & gustato, statim graui morbo correptus, vix pre dolore domum pedes se referre potuit; hæcque singula Dæmonem vt euenerunt, non solum prædixisse, sed etiam illud de ponēdo in viam pyro consilium eius proprium fuisse.

Catharinæ Metensis inimicitias, & odium in se concitauerat Duse Lolla Gelea, hanc ob id illa impendio vlcisci cupiebat. sed qua 1. Jul. non. ratione id faciens noxę suspicionem effugeret, non videbat, quod Septemb. suas insidias sciret ab ea diligenter obseruari, reperit igitur viam 1587. Dæmon, qua id tuto exequeretur, ac monuit, vt postridie cum è fornacibus Salinæ, quæ Duse omnium quas habet lotharingia celeberrima est, vnā cādentes carbones sitellis suis premere domum referrent, præsto adesset, cum Lollæ sua ceu turbine deijceretur, ac in eius os properè halitum suum efflaret, sic enim futurum, vt partum suum ante tempus, atque in maximis doloribus eijceret; quod vt verbis præceperat, ita re ipsa est consequutum, namq; ad signum deturbatæ sitellæ a Dæmone perflata Lolla impuro Catharinæ spiritu, è vestigio in vehementissimos partus dolores incidit, vixq; domum satis maturè peruenire potuit.

Condei; Iana Gransanctua sera iam nocte nens ad lucernam sola, animo voluebat, quomodo de Barbara gratiosa, à qua passa Mense erat iniuriam, pœnas exigeret. præsto fuit dæmon felis specie conspicuus, authorq; fuit, vt limacis testā in puluerem comminueret, Jul. 1582. eoq; illius vestem conspergeret: amplexata hoc consilium obseruauit sicuti commodè id explicare posset, nec longius illam remorata est occasio, nam repertam Barbaram obscuro stabulo in pecudum præsepia paleas comportantem, vnā cum pecudibus, quæ ibi erant, illo puluere suffudit, suitq; is protinus omnibus ad vnum lethalis.

Eo postea minus noxiè vsa est in plectenda filia Antonij Gibo-
si; nam cum itidem illo eam abundè aspersisset membra eius, leui-
tantum morbo debilitauit, ac cum aliquot post dies sanandi ani-

mo illam eodem resperisset, à morbo recreavit,

} Doctri-
na In quo, hoc aduertendum est, pharmacis, quibus sic vtuntur, non esse insitam aliquam vim certam, vel necandi, vel sanandi, neq; eadem res ad tam repugnantiam simul efficax esse potest, sed ea omnia Dæmonem pro sua potestate latenter moliri, atq; efficere, satisq; illi esse, si Sagæ operi manus tantum admoucant, quo se noxæ, maleficiq; conscias reddant ac participes.

Blainvil-
le ad a.
mcs. 17.
cal. Febr.
4; 87. Alexiæ Belhorix frequentes erant rixæ cum marito, vt fieri solet, vbi quotidiana est Domi inopia, atq; egestas, resq; in tantum odium peruenerat, vt iam non voluntate, sed difficultate vlciscendi tantum teneretur. Hoc ad se dæmon recipit facere, si se digni iudicaret, quem de ea re obsecraret; adhibentur preces, quam dimittis verbis voluit: provinciam suscipit: forte eo die, qui dies erat pridie Natalis Christi Domini nostri, miser maritus in vicinam urbem erat profectus, vt ibi emeret, que vsui esse solent familiae illis diebus solemnibus, ac fera iam nocte domum redibat. Hunc in itinere violenter correptum, ac uerberibus acceptum demonem in uiam deiecit in criptam Donalibariæ (sic enim appellabatur) ac ad bonam eius uxorem aduolans, ei, que a se gesta erant nunciauit: quibus auditis, in uiam se dat confestim, tum ut officiosam, se de hoc eius reditu studio, ac curæ demonstraret, tum maximè, ut ipsa oculis suis uideret, quam adeo pridem animo suo concupiuerat illius miserram, ac calamitatem: ac tandem iacentem, & lamentabiliter in fortunium suum conquerentem nacta; Hæmi uir, ait, conobar tibi obuiam, quæ te scirem ruri adeo multa nocte redire, sed quid hoc sibi uult? quod te sic humi prostratum, ac dolentem video? edocta igitur, quod iam ipsa sciebat, illum subleuant, ac quod potuit humero adiniculata domum reduxit, ubi ex plagarum intolerabili dolore illa ipsa nocte interiit. Posthodie in clamata uicinia eius cadauer, ut erat cæcis, ac liuentibus ictibus faucium, nudum exponit, narratq; uti pridie sicariorum manibus elapsus, eo habitu domum se inuehens anhelans retulisset, quod apud omnes facile fidem obtinuit, nam neque ea ætate, ac forma erat ut mæchos introduxisse putaretur.

Hæraeu-
riq. 18. cal.
Januar.
1586. Odilla Boncuriana dixit, moris esse Sortilegis, qui in facinore deprehendi timent, uenenatum puluerem ibi disseminare, qua uiam facturos putant, quibus calamitatis aliquid struunt, ac moliuntur, cui conuenit illud Rosæ Cerardinae. 1588. quæ Stephanum Obertum popularem suum in morbum lethalem coniecisse fassa est, cum eius limen tali puluere antelucanis horis consperisset.

Jacobus quoque Agathius eam tollendæ uxoris Hillarij a Ban-

ad longè commodissimam uiam se a Dæmone edoctum fuisse me-
morauit .

Isabella Pardea : Martha Mergelatia nunquam se frustra eam
contra quemquam tentasse, præsertim si hoc a Demone suo iussæ
essent facere .

Francisca Perina , pyra aliquot , quæ ex arbore uicini (Ribe-
riano ei nomen erat) deciderant, transiens sustulerat , propter
quod ea durius uapulauit , id ergo ipsa dolens , ac aliqua ratio-
ne ulcisci cupiens , non longè abiit, quin dæmon explendi deside-
rii occasionem aliquam aperiret, ea uerò fuit, iter , quo Riberia-
nus summo mane ad operas suas contendere solebat , herbula ,
quam tum illi tradidit, ut inferneret , quod cum fecisset, ac ille
insidiarum ignarus locum eum esset supergressus, illico in eum mor-
bum incidit , qui uitam illi non multo post cruciabiliter abrum-
peret .

Barbelina Rayel se contra Franciscum Tibicinem (cuius uici-
niæ non pridem commigrauerat) id adhibuisse, ac cum posticum
per quod pecus adaquabat puluere virulento contaminasset , po-
stridie ex eius equabus tres esse ad præsepe repertas exanimes , at-
que supinas .

Claudius Morelius , cum pro foribus Vuolfangi Hadouuillei
affinis sui id fecisset , ac eo loci forte iter haberet eius filia, confe-
ctim contracto morbo ex eo non multo post miserrimè interiit, il-
lac etiã iter habens crus fregit .

Catharina Metensis, acerbè ferens Pistoris cuiusdam repulsam,
quo mutuum panem rogauerat, & ut hanc rependeret gratiam,
dæmonis sui implorat auxilium : astat is momento pro suo more
diligens , atq; officiosus ad quamcunq; vindictæ occasionem, atq;
ea gratia illi herbas suggerit conuolutas papiro, monens ut eo lo-
co illas dispergeret, ubi frequentior is, eiusq; familia esset, nec mo-
ra acceptas effudit in porticum , per quam necessarius in vicum
erat regressus , cui, dum insistit Pistor, postq; eum vxor , & liberi,
omnes eodem morbo correpti, non prius conualescunt, quam
Saga misericordia ducta à dæmone impetrasset , ex ea valetudi-
ne ut emergerent , atq; in id herbas denuo accepit , quas clam
eorum submisit cubili, sicuti facere edocta fuerat sicque con-
firmata à morbo valetudine , ad pristinam sanitatem omnes re-
diere .

Drigeus , & Odilla, cum in eius pagi , ubi domicilium habe-
bant, collatione, indictioneq; ab exactoribus præter modum (ut
ipsi reputabant) essent censiti , atq; eam iniuriam insigni aliquo

Z 2 damno

Lahrif. 9.
cal. April.
1588.
Spjnati
prid. mo-
nas Maij.
1588.
Baijs 4. mo
nas Iunij
1588.

1586.

1586.
Dufz pri-
di. non. Se-
ptemb.

danno coercere, ac vindicare cuperent, non defuit, qui pro offensione gratum, conueniensque consilium afferret, demon. Tale autem id fuit, ut ibi quam latissime venenum spargerent, ubi eius pagi pecus frequentius pabulari solebat, quod ut magis effect illi in promptu, indicauit posse confici ex primis quibusque, qui se offerrent vermiculis, ubi essent satis ad dispergendum attriti, & comminuti, hoc igitur cum fecissent, intra dies paucos periere in eo pago pecudes, centum quinquaginta (ut Drigeus dixit) vel centum & sexaginta (ut Odilla) diuersi enim interrogati, in ceteris præterquam in numero conuenerunt.

Calend. Martij. 258. Ioanna Foirelia, cum à se medicatam offam vniuersa vicini familia degustasset, ei tamen soli interitum attulit, quem ipsa animo ad eadem destinauerat.

Calend. Martij. 258. Hubertula Buxeriana, huic iniquè iniurius fuerat è municipibus quidam, eumque abundè vltura iam sibi videbatur, si vaccas quinque quarum prouentu se, familiamque suam sustentabat, veneno tolleret: periculum tamen erat, ne in facinore deprehenderetur; si sua manu illud ipsa patraret singulas medicata virga contingens, quem morem in alijs suis veneficijs tenere solebat. Isto igitur metu, ut eam liberaret eius Magistellus, monet, ut anteluca nis horis pascua, ad quæ frequentior pecoris erat appulsus, venenato, quem à se ante acceperat puluere, conspergeret, restare quidem primum illam, ac vereri, ne ea lues ad vniuersum pecus perueniret, cui tamen volebat parcere, præterquam illius vaccis, quæ vnum tali infortunio mulctatum cupiebat; recepit Damon intra eum quinque vaccarum numerum futuram omnem noxam, idque euentus tandem comprobauit, nam solæ ille ex omnibus perierunt, aut in morbum inciderunt.

Calend. Martij. 258. Iana Armacuriana, ea spicarum fasciculos tres ex agro vicini subtraxerat, atque in Alexiæ Cabusiz proximum hortum, quod is occultando furto maximè esset opportunus, deposuerat, sed non ita clam, quin & Cabusia fortè tum in semota aliqua horti parte opus faciente aduerteret, quæ cum, ut est mulierum ingenium, uicinis, quod uiderat palam fecisset, atque ex eo Iana non modo male audiret, sed etiam in discrimen aliquod ueniret (nam furti poena, etiam oleris ex horto alieno subducti est fustium in Lotharingia) dici nequit quanta ira, atque indignatione in illam exarserit, ut quæ post hæc non cessauerit omnes vias, rationesque exquirere, quod tam insignem iniuriam pro libidine tandem exequeretur. Ergo ardentius hoc in solutione meditantem, demon ille, cui sese ad dixerat eam aggreditur, increpatque ignaniam, quæ hanc in ani-

mo suo aegritudinem passa esset tandiu residere, eum paratum se, atque obsequentem ad quamcunque vindictæ occasionem, toties esse experta, assentiretur modo, aut prouinciam demandaret, sic enim, non longius inultum in eam linguæ petulantiam; nec mora, ut se id dixit Iana cupere, aduolat sedulus ille minister ad Alexiam (iumenta tum fortè ea custodiebat in pascuis, atque ex eis vnum, quod in proximas segetes euaserat, ad armentum tentabat reducere) turbidine correptam impingit in humum tanta vi, ut illi crus frangeret, de cæteroque relinqueret adeò ex eo casu attonitam, ut domum femininam referre oporteret.

Sequitur aliud exemplum de Bernardo quodam Bloquatio, quem cum Iana a Banco opus in quodam rure faciens cum bigis praterentem, ac fortè argentoratum, vbi merces aliquot compararet, properantem animaduertisset, memor pridem acceptarum, & adhuc tamen inultarum iniuriarum, deuotione, ac execratione sua infortunium illi peperit. Nam vix adhuc impreca-
Mauerij 3. nonas. Jul. 1585.
 ri cœperat, cum ille e curru in quo sedebat præceps tanta vi deiectus est, ut illico exanimatus sit, integro nihilominus toto corpore, nec vel vulnere vilo faucio, vel in ore decoloratò, vel tumore inæquali, vel denique laxatò, intorto, aut vlla sui parte læso, ut illi interclusam animam, interceptosque omnes vno momento spiritus fuisse à Damone credibile sit, cui rei fidem, ne quis putet à sola Saga illius confessione, esse medicatam, sciat, & ei in omnibus consentientem fuisse Ioannis Aurigæ, qui in illa professione Bloquatio operam suam locauerat, affirmatione, vel multis ante diebus, quam à Saga cognosceretur, in vulgus sparsam, atque indicatam, præterquam quòd nec is illius noua, atque in audita ratio argumentum dedit allatæ ab insolentiore aliqua vi, ac potestate infortunij.

Nanceij, quædam Malefica, cui afinaria nomen vulgus fecerat, ostiatim stipem ex postulare solebat, eiusque ætas, ac incommoda valetudo, sic iam misericordiam potentiorum erga illam concitauerat, ut ab ijs ceti in dementum aliquid quotidie acciperet, quod satis vitæ haud a græ tolerandæ esse posset. Cum igitur suo more stans ad propriæ fides fores eam sibi dari importunius peteret, ac tum in auspicato egrediens, maior natu eius filius mississet in aliam horam, ut facelleret, quòd tunc fortè domesticis non esset erogandi otium, hoc illa indigne ferens, quòd promptum habent in ore Saga omnes, illi est imprecata: nec mora, quasi pedè in silicem is impegisset, casu adeò violento procubuit ut præ dolore domum se statim referre cogere, vbi omnem rem domesticis,

ficis, quod pacto accidisset ordine enarrans, hoc adiecit, ab im-
 prudentia sua, aut inconsulto gressu non esse partum sibi illud in-
 fortunium, sed à maiore vi aliqua, quæ se à tergo perculisset, ni-
 hilque iam dubitare quin ex eo membrum fracturus fuerit; nisi
 cadenti Deus opem tulisset, nam & ei, aiebat, me signo crucis mi-
 niens primo mane suppliciter commendaueram; nihilo magis
 tamen post hæc quieuit Malefica; nam cum indignabundus Dæ-
 mon quòd sic frustra tentauerat ei renunciaisset, multo vehemen-
 tius illum rogare, ac obtestari cepit Adolescentem, vt pergeret
 quouis modo perdere, quod quidem illi facile erat facere, si im-
 paratum ab eo matutinarum precationum, crucisque munimine
 aliquando adoriretur: hoc siquidem impedimentum superiori-
 bus conatibus ipse dæmon causatus fuerat. Euenit igitur non
 multis post diebus, vt is adolescens è Cynaculi fenestra brachium
 proferens, pendentem è proximo muro passere uolos nido detractu-
 rus sublimis à tergo tolleretur. perque eam fenestram præcep-
 tanto impetu deijceretur, vt pro mortuo deintim referetur, vbi
 tamen post aliquot horas factus utcumque siui compos, patrem
 etiam lachrymis, lamentisque deditum iuxta se intuens: noli, in-
 quit, Pater mi quidquam mihi ob istud succensere infortunium,
 nam certè procul hic culpa à me est omnis, sed extrusit me foras
 etiam renitentem nescio quid à tergo imminens, super inducta
 etiam re grauiori aliqua, quo vehementius deprimere, ac deij-
 cerer; & certè iuxta illum iacentem, ac prostratum repertum fue-
 rat lignum ex strue, quæ in superiore horreo ad vsum familiae cõ-
 gesta fuerat, atque hæc constantissimè persistans dicere, aliquot
 post dies vita functus est: Accidit etiã intra paruos alios, vt Afina-
 ria illa tum ex Aliarum Maleficarum indicij, s, tum ex diuturna,
 qua laborauerat sortilegij suspitione, ac diligenti super ea re in-
 quisi- tione in vincula conijceretur quam ex illogijs testium inter-
 rogauit Remigius, qui refert hanc historiam, tandemque rationi-
 bus, ac sine vlla tormentorum vi eo adegit, vt sua secus admissa
 omnia ingenuè fateretur, inter quæ, & hoc fuit, quòd totidem,
 quibus puer ille verbis magna confidentia recitauit. Nam sta-
 tim, ac patratum fuerat à dæmone facinus, is ad eam in macelli
 vicinia tum commorantem aduolauerat, ac rem omnem, vti ge-
 sta erat, enarrauerat, perrexitque hæc illa asseuerare, dum mors, su-
 bijciente flammis carnifice, ipsam occupauit.
 Rustici quidam, quorum vnus luxuriantes ex arbore ramos
 amputans, alius tundendas fruges ex horreo in aream deiciens;
 in summo alius curru scenum concinnans, ac sic adaptans, nihil etiã
 temere

Lib. 1. cap.
 21.

remere periclitantes, detrufi tamen, ac compacti sunt in terram
 adeo violenter, ut semineces inde efferri oporteret, nullo qui im-
 pulset, ac deturbasset vllibi apparente.

Pyrus erat in deuio nemore, e quo Ioannes Rotarius sibi fru-
 ctus pridem destinauerat legere, nec putabat tam abdito loco
 atq; obscuro a quoquam animaduerti posse, qui bolum hunc illi
 e faucibus eriperet; notata nihilominus est & ea arbor a Deside-
 rio Saletio eius tribuli, qui prior occupans pyra decerpere, atq; in
 ipso facto deprehensus, non longe abijt quin Rotario preceptæ
 pradae poenas daret, siquidem facile fit, quod istiusmodi homi-
 num mentis doleat, quodq; ad vindictam accendat. Ergo, ut
 illi consueto in alijs more diras est imprecatus, turbine subito in-
 uoluitus, ac in terram deiectus, crure altero sic est debilitatus, ut
 se loco prius mouere non posset, quam accurrentes ad eius cla-
 morem, qui in nemore porcorum greges custodiebant, subnixi,
 atq; adminiculati, domum eum reducerent, nec adhuc vulnus
 coaluerat, cum Rotarius illa primum spontanea sua confessione
 patefecit.

Huius generis est & hoc de Apra Hofelotia: ea filium habebat
 in famulatu Ioannis Halecuriani, in hunc herus scuitiam adhi-
 buerat ob furtum, cuius illum precateris, qui erant in familia
 a simulabat, id dolens mater ac cupiens vlcersi, occasionem sedu-
 lo captabat, quo id faceret, ac cum aliquando is iumenta e pa-
 scuis domum reduceret, atque horum vni otiosus insideret, acce-
 dens illa vna cum suo Damone, subducta tamen omnium oculis,
 collum equo tum comode depressit, ut per id dilapsus fessor, atq;
 in humum depulsus, crus perfringeret, quod & adhuc ex eo lapsu
 claudum, distortumque apparebat, cum is Veneticæ testis com-
 mittebatur.

In subur-
 bijs D. A-
 pri, ad Tul-
 lum.
 10. Calend.
 Mart.
 1587.

Claudia Felleæ Maielaiensi cum vicina muliere rixæ frequen-
 tes fuerant, uti saepe vicinitas inter æquales parere solet iurgandi
 occasionem, ac procliuatatem, pridemque secum illa cogitane-
 rat, quemadmodum vicinam latenti aliquo vlisceretur infortu-
 nio, id enim clam erat faciendum quod populares omnes, si quid
 sibi deterius accidisset, id factum in Felleam illico rejicerent.
 Initur de hoc cum Damone consilium, placet eam suo more opus
 ruri facere, interea, dum is in vrbe partes suas exequitur, ne qua
 eius quod accipiebatur facti, si domi fuisset suspicio eam attinge-
 ret. Ecce verò vicinarum ædium occlusis, obseratisque foribus
 auditur intus miserabiliter eiulans puer, quem mater abiens so-
 lum domi reliquerat. Accurrere, qui audiebant omnes, ac pro-
 pere

In Franca-
 rix 7.
 idus Maii.
 1588.

ere effringere, visuri quidnam illi contigisset, quo clamore tantos ederet reperire illum primis candentibus vndeque cooptum, atque obrutum: excussere citissime, tum cunis detraxere, vt quantum possent ferirent incolumem, sed iam animam agebat, ac inter ipsas illorum manus moriebatur. Perhagarur igitur rumor Fellea haud dubie hoc esse interceptum, quae simili dato no plures alios ante mulcrasse, dicebatur. In illam idcirco de hoc, alijsq; facinoribus, quorūm pridem inanimulabatur disquisitiones fieri coeperunt, ac tandem eo res redire visa est, vt ingemere id crimē vti suum agnosceret, & amplecteretur, singula quemadmodum essent a Demone suo rogatur patrāa, enarrans maximeq; illud de candentibus carbonibus, quos in proximo foco sub cinere repertos bacillo extraxerat, ac miselli infantis cunis super iccerat.

Yangei.
1584. 13.
cal. Iauu.

Rustico euidam nomen fuit Mauleticō; huic castrum ad Mossellam summa luce properanti, vt e factis prouentu pecunia aliquid exhauriret, in sumptus rei familiaris: violenter turbo, reliquo aere, alioqui placidissimo, omnem spiritum sic interceptit, vt diu vita dubius, ac incertus faceret. Hanc illi perniciosam per Demonem suum parauerat Franciscus Felleus, quo animum suum multis iniurijs exulceratum expleret, vti ipse sponte, ac sola admisi pœnitentia ductus post agnouit.

Gerbeuil-
lei. nonis
Maij.
1585.

Colera Piscatrix absens Claudium Iaquimum Municipem suum alterius oculi clade mulcravit, cum de ea re mandatum demoni suo dedisset, vti ipsa apud quæstorem de fortilegio respondens sincerè est confessa. Cuius rei fidem etiam adaxit quod idē Iaquimus post retulit, vulnus illud oculi sibi inflatum, quasi ab impingente, ac demisso per vim ramo, cum tamen hinc indeq; arbores nullæ vel multis partibus starent, obidq; iam tum fuisse suspicionem arte aliqua mala id damni illi datum fuisse.

Iacobeta Vueher, cum, ait, multis de causis perosus mihi esset, Rusticus quidam vna in ijsdem adibus mecum habitans, nec viderem qua ratione circa deprehensionis periculum vlcisci possem (erat enim is acer, ac diligens mei obseruator) tandem viam reperi, qua id facerem, nam efflagitante me, Daemon in eius genu, dum inter dumeta opus aliquod faciens versaretur, spinam vehementius incussit, vnde integrum timestre fauoris, non prius conualuit, quam ego miserta tam diuturnum dolorem, rursus illi a Demone curationem impetro, qui eam obiter, dum aliquot post dies in interiore silua lignatur infuso in vulnus vngvine statim conualuit.

De morbis varijs à Dæmone illatis.
Cap. IX.

Doctrina.

Vicena, & Galenus, cum Hippocrate negant illos morbos per Dæmones mortalibus inferri posse, & hos sequuti sunt Pomponacius, Ieuinus, & Lemnius, non quòd Dæmones id velle non credant, quos malos esse non negarunt, sed quia morbi omnes naturalibus ex causis nasci queunt. Verum minus recta hæc ratiocinatio est; poterunt morbi ex naturalibus causis oriri, & non poterunt Dæmones morborum irrogatores seu immissores esse? Codroncus, Cæsalpinus, Fernelius; Valescius, & alij optimi Medici cum D. Hieronimo, a D. Chrysost. b D. Thoma c & alijs Theologis contra sentiunt. Iuristæ quoque, ex quibus Burchardus d optimè probant. Grillandus e sæpe citatus, sed pluris adhuc facio sacræ Scripturæ firmiora testimonia. Nonne Diabolus percussit f Iob vlcere pessimo à planta pedis vsque ad verticem? Non ne Diabolus linguæ, g & aurium vsum alteri vsurpauit, quem Matheus lunaticum vocat? Nonne Saulem Dæmon h per atram bilem diuexabat? apertè hoc docet historia; ait enim, exagitabat eum spiritus nequam, qui pulsante David Citharam recedebat, nunc videamus, quo nam pacto Dæmon

a in 4. cap. Math.
b Hom. 54. in cap. 17. in acti c. 1. p. 9. 115. ait. 5. d. lib. 19. de cer. ca. de re ma- gica. e q. 6. vsq. ad nu. 17. f Iob 2. g Mar. 9. q. 17. Luc. 11. vers. 39. Matt. 17. vers. 14. h 1. Reg. 16. vers. 14. 15. & 23.

A a morbos

i lib. 2. de
occul. nat.
miracul. c.
1. & sa-
era Philo-
sop. c. 28.

morbos inferat. Hoc Franciscus Valefius i acuratè docuit, nem-
pè illum esse causam exteruam eò quòd extrinsecus aduenit cor-
pus inhabitaturus, & morbos illi ilaturus; si morbi ex materia
pendeant, mouet internas causas, sic melancolicos morbos exci-
tat, quia principio mouet atram bilem, quæ corpori inerat, & fu-
ligines in cerebrum, & interiorum sensuum cellulas propellit:
adaugēt atram bilem, ad motus causas exurentibus, vel detento
humore ne expurgetur. Epilepsiam, Paralyfim, & similes noxas
affert, per succi crassioris delationem, obturato ventriculo cere-
bri, vel obstructis radicibus neruorum. Cæcitatē causa est vel
surditatis, noxa excrementa ad aures, vel oculos coaceruando.
Sæpe etiam ad odium, amorem, ad alias animi perturbationes
inducendas mouet imagines, vt in imaginatione firmius inhæ-
reant. Ad corporeas verò affectiones excitandas, spirituofam ex
ipso sanguine substantiam deligit, eam separans, & expurgans à
crassitiæ materiæ, deinde spiritibus illis vtitur quasi proximo ani-
mæ instrumento, ad efficacissimè, & velocissimè agendum, dico
ex rebus venenosissimis eum educere quandam quasi quintam es-
sentiam, & ea inficere ipsos spiritus vitales, & sic cum malefico
morbo imbuere, quod aduertit prudenter Cæsalpinus, quòd cum
facit, agrè ars humana satis celebra, & efficacia remedia potest,
vel solet adhibere, quo enim hæc materia subtilior, & tenuior,
hoc quodque ad lethum acrior, & efficacior, solet omnem præue-
nire medellam. Qui verò morbi dependent ab externis tantum
impedimentis nocumento, vel noxiò afflatu, vt plurimum per se
operatur, vt quando instrumenta maleficij, vntiones, signa, de-
fossa, vel similia apud ipsum veneficium nullam vim naturalem
habent, sed sunt pro signis tantum, ad quæ ex pacto Dæmon ope-
retur, quòd docuit idem Andreas Cæsalpinus dicti operis cap. 17.

a' Lib. de
demonum
inueti-
gat. c. 16.

Exempla.

Sprenger.
p. 1. mal.
p. 1. c. 12.

HOnesta quædam persona, & vni ex familiaribus Archiducis
matrimonio copulata in præsentia Notarij secundum for-
mam iuris deposuit. Cum tempore virginis suæ, cuidam ex
Ciuibus famularetur, accidit, vt vxor illius graui do' ore capitis
langueret, pro cuius cura, cum quædam mulier accessisset, vt suis
carminibus, & certis praxis mitigare dolorem haberet, ego, in-
quit, eius præticam diligenter obseruabam, perspexiq; quod cõ-
tra naturam aquæ fusæ in seurellam quandam, ipsa aqua in ollam
aliã descendisset, cum alijs ceremonijs, consideransq; quòd ex
illis

Nullis dolor capitis in Domina non mitigaretur , aliquantulum indignata, hæc verba in Maleficam protuli , vos non facitis nisi superstitiosa, & hoc propter commodum vestrum . Tunc Malefica statim subiunxit , an sim superstitiosa, vel ne , tertia die tu scies , quod rei probavit euentus . Nam tertia die manè, me sedente ad fufum apprehendit subito tantus dolor corpus meum, ac inuasit primo interiora , ut non esset pars corporis , in qua non punctiones horribiles sentirem , Secundo non aliter mihi uidebatur , nisi quod continuè igniti carbones capiti meo superiunderentur .

Tertio in cute corporis à uertice, usque ad plantam pedis, nõ fuisset spatium acus, ubi non fuisset pustula sanie repleta, sicque in his doloribus eiufando, ac tantummodo mortem optando usque ad diem quartum restiti . Tandem maritus dominæ meæ, ut stabulum quoddam intrare inuinxit, at ego paulatim incedendo , eo præcedente, dum ante ostium stabuli eramus, ecce, inquit, peccia panni albi super ostium stabuli, & ego, video, tunc ille, quantum potes remoue, quia fortè melius habebis, tunc ego quantum potui uno brachio me ad ostium tenente, cum altero pecciam apprehendi, aperias inquit Dominus, & considera diligenter ibi reposita, tunc ubi pecciam solui plura ibi inclusa reperi , præcipuè autem grana quædam alba ad modum quo postula inerant corpori meo, semina quoque, & legumina, quorum similia, nec edere poteram, aut intueri, cum ossibus serpentum, & aliorum animalium sum intuita , & sic stupefacta , dum inquirerem à Domino, quid nam agendum foret, inuinxit, ut in ignem cuncta proijcerè; proieci, & ecce subito non post horæ spatium, aut quartale, sed in momento, ut res illæ in ignem iuerunt proiectæ , omnem sanitatem pristinam reparauit .

Subdit idem . Mulier quædam nupta & honesta accessit, & iuxta iuris formam, ut supra deposuit. Retro domum, inquit, habeo uiridarium, est & illi contiguus hortus uicinæ meæ , unde cum quadam die transitum fieri ex horto uicinæ ad uiridarium meum , non absque damno perspexissem, stans in ostio uiridarij, & apud me ipsam conquerendo tam de transitu, quam de damno, uicina subito superuenit, & an suspectam haberem inquisiuit, & ego territa propter malam eius tamam, nihil aliud , nisi hæc verba protuli ; gressus in graminibus damna demonstrant , tunc illa indignata, quia ad eius fortè beneplacitum , me litigiosis verbis cum ea implicare nolebam , discessit cum murmure , & verba , quæ protulit, licet audirem, intelligere non potui, post paucos uero dies ingens infirmitas mihi superuenit, cum doloribus ventris, &

acutissimis torsionibus à latere sinistro versus dextrum, & vice versa, quasi duo gladij essent pectori infixi, & sic diu, noctuq; clamoribus vicinos omnes alios inquietauit; & confluentibus hinc inde pro consolatione, accidit, vt Lutifigulus, præfatam vicinam, & Maleficam adulterino flagitio habens in Amasiam, simili modo visitationis gratia accedens, & infirmitati meæ compatiens, post verba consolatoria abscellit, sequenti tamen die festinè redijt, & inter alia consolatoria subiunxit experimentum capiam, an ex maleficio vobis hæc infirmitas contigerit, quod si sic repperitum fuerit, sanitatem vobis recuperabo: accepto ergo plumbo liquefacto, & me in luto recumbente, plumbum in scutellam aqua plenam super corpus meum appodiando infudit, & vbi quædam imago, & figuræ diuersarum rerum ex plumbo congelato apparuissent, ecce ait, ex maleficio vobis hæc contigit infirmitas, & super limen ostij domus, vna pars maleficij continetur, accedamus ergo, & illis amotis melius sentietis, sicque maritus meus cum eo pariter ad tollendum maleficium accedunt, & Cementarius limen ostij eleuans marito dixit, vt manum in foueam, quæ apparuerat, mitteret, & quæcunque inueniret, extraheret, quod & fecit, nam primo imaginem quandam ceream in longitudine vnus palmi vndique perforatam, habentemque duas acus ex aduerso per latera admodum quo ipsa punctiones à sinistro latere, vsque ad dextrum, & è conuerso persenserat: extraxit; demum peccias panniculorum diuersas, & plurima tam grana, quam semina, & ossa continentes, sicque illis in ignem coniectis ego conualui, sed non ex toto, nam licet tortura, & punctiones cessassent, appetitusque comedendi redijisset ex integro, pristina tamen sanitati vsque in præsens minimè sum restituta, vnde hoc quærebam, quod pristina sanitas nõ redibat, Respon. sunt, & alia instrumenta alibi abscondita, quæ inuenire non valeo: & qualiter prima instrumenta reposita cognouisset, dum inquirerem, Resp. ex amore, quo amicus amico reuelare solet, hæc cognoui.

Post. calcæ
lib. 2. Cos.
mogr.

Omnem superat admirationem, quod narrat Cornelius Gemma, de quadam puella Louaniensi, quæ vocabatur Catharina Cualteri, annorū quindecim, cuius curæ ipse præfuit anno 1571. quæ cum obtrusum à gentili, & coxtanea libamēti frustulum comedisset in morbi symptomata incidit prorsus prodigiosa, quorū ipse spectator quotidianus vidit illam eijcientem, tot talia, & tanta, vt ipse crediturus non fuerit oculis alienis. Octauo morbi mense, magno nissu per posticum eiecit Anguillam viam, & per-

perfectam; magnitudine pollicis digiti, longitudine sesquipedali, cui & squammæ, & oculi, & cauda vniuersa, vt anguillis solet, triduo antequam foras erupit, auditum narrat bis ter ve in utero sonum, non ipsi puellæ modo, sed & astantibus quoque velut argutum, & tenuem ab angue productum, & cum egeret, manifeste puella retulit se sensisse, quod primum exerto capite retraheret per posticum, inde cum impetu exiliret. Post anguilla, quam mortuam exenteratamque suspenderant loco sublimi ab animalibus tuto, repente euanuit. Puella interim, cœpit euomere ingentem humoris aquosi copiam humano lotio non absimilem, saporis absurdi, durauit ea vomitio plusquam quatuordecim dies, singulis profecto diebus exonerans supra, libras vigintiquatuor. Præterea urinam interea reddebat quotidie bis, teruè copiosam. Nullus in ventre tumor nulla in toto corpore inflatio exterius apparebat, & ipsa puella potus, & cibi parcissimi erat, vix vnum vini, aut ceruisiæ, vel alterius materiæ sciphum potitabat, eò venit hæc aquæ excretæ abundantia, vt spatio duarum hebdomadarum facillè amas duas implere potuerit. Post hanc aquæ copiam, cœperunt & pili confestim exire per vomitum alui, copiosissimi numero, digiti longitudine, sed longiores alij, alij breuiiores, eiusmodi sanè quales annosis canibus euelluntur, auctaque est indies ea pilorum quantitas, vt facillè pilas quamplures iustæ magnitudinis implere potuerit: eiecit hos omnes magno fastidio, & vomitus difficultate. Interiectis deinde nonnullis diebus, successere aliqui vomitus, qui floscos ingentes pilorum eijcerent cum materia purulenta instar saniei, interdum similes stercore columbino, aut auferino, in qua colluie, & frustra lignorum, & membranarum tenuia rudimenta, sed lignorum partes adeò viuæ, vt ex caudicibus absoletis defractis inæqualiter comminutæ portiones viderentur, unguis amplitudine alix, alix crassitiæ, intus fungosæ, foris obductæ, vetustiore cortice nigra. Paulò post cœpit alius vomitus niger, vt carbo, dixisset attramentum verum, vel sapiæ succum, immò carbonem minutissime tritos, atque permixtos, singulis diebus prodentes ad quantitatem librarum duarum, aut trium, sæpissimè cum pilis tam copiosis, vt nuci iuglandi includi non possent, omnibus albis, prolixis, & durioribus, quæ cum per triduum ita durassent, eiecit semel, & puri sanguinis tantquam è vena dissecta libras duas, nullius rei alterius generis permixtas. A vomitu sanguinis rursum sequutus est ater, ac si antimonio trito tinctus fuisset humor, omnino liquidus indies fere ad libras quinque, aut sex, atque hoc portentum septimanam integram

gram constanti horarum lege, ac spacio perduravit. Cessante aliquandiu diuinis, humanisque remedijs adhibitis, interea pillos adhuc, sed pauciores, gradatimque atrores cernebat, imò & breuiorès indies, vt cum prius ex flauo rubescerent paulatim liuidi, nigri, tandem aterrimi, ac velut defecti in frustra minutissima per vomitum redderentur, quodocunque his, & virulentus humor, & crassus, quandoque simillimus limo. Circa Septembris medium, membranę frustra maiora, tamquam ventriculi partes euomit, habebant hæc speciem tunicę crassioris, carnosę, lentę, fractuque contumacis, quibus profecto, vt fœtus Charoeidi, etiam venarum ductus inarati ramosa propagine spectabantur interdum medij palmi longitudine, has alia sunt e vestigio subsequuta tenuiores multo, sed penitus nigre, venarum duntaxat vestigia referentes, membranę tenui non dissimiles. Postremo venerunt, & tertij generis tunicę vasorum prorsus expertes aliarum omnium tenuissimę, vt locum interioris vultus partis retinerent, sed erat his alia multę substantię, atque figurę ratio, quam in agnitis fœtuum inuolucris, nam huic tenuitati aderat mira soliditas, figurarum ratio quouis miraculo maior: fragmenta illius varia, sed tria præ cæteris rara duorum palmorum amplitudinẽ superabant, intertexta canalibus profundis sine terminis, quę sese à vertice ad basim sectantes, mutuo cancellos in rhombi speciem efformabant. Non habeo, cui melius conferam, quam cum senecta viperę, quamquam nihil hæcenus à me conspectum fuit, cui posset merito comparari, sed hoc in eo præcipuè admirandũ, quòd secundum longitudinis ductum, velut canalis quidam profundior appareret inculptus fibris transversis, & raris prorsus, vt in aspera pulmonis arteria. Erat hæc regio penitus caua, & circularis in vnius membranę fastigio paulatim angustior angustior capitis vestigium repræsentans cum expulsionẽ figurę mamillaris, seu processu mamillari, in alterius sine sensim latefcens, nescio quid ventricosum, & inæquale etiam bifurcato, vertici non dissimile præferret. Vniuersę partes inuicem coaptatę totius anguillę longitudinem, atque crassitiem satis luculenter expresserant, illud autem tabernaculum papillare viam fuisse respirationis existimo, per quam fortè & solidis, & humidis ad sui nutritionem necessarijs vescebatur.

Postquam hæc membranas eiecit, sequuti sunt lapides serè innumeri, quos vesperi semper, ac flata horarum periodo magnis cura tempestatibus, animique deliquijs eructabat: forma fuit eiusmodi, quę passim in vetustis ædificiorum ruinis solet occur-
rere

rete, lapides solidi, angulosi, inæquales, tum specie, tum magnitudine quæ subinde ad nucis iugulandis quantitatem accessit, non absque suffocationis manifesto discrimine; videbantur quandoque obteſti calce, & coagmentati variè, ut ab illis, qui parietibus detrahuntur distingui non possunt.

Semel me præſente quendam eiecit lapidem angulosum vix cum duplicis castaneæ mole librandum, saxum illud magna spiritus contentione proiecit, ut & uomentem uiderim manifestè, & in leberem sonitum cadentis audierim, magno horrore, cum animi mei, tum turbæ undique circumfusæ. E uestigio magnam quoque ligni portionem pollicis longitudine pariter, & crassitudine, sed minori difficultate secreuit; erat hoc satis porro summa staminibus rectis insigne, cui & commissura quædam insignior uelut per medium totius longitudinis excurrerat, interea tamen, & pili per uices, sed minores ordine pauciores, ac nigriores, accessit aliud, quod omnem excederet fidem, os enim triangulare solidum foris, intus cauum, ac spongiosum reddidit, tale, ut plane constaret esse fragmentum cruris bubuli, & puellæ parens diceret se tale uidisse pridie in suis carnibus iusculentis, nec mora, sequenti die articuli essei, tali, digitorum acies, rotulæ uariæ speciei, & magnitudinis prodierunt, interdum tamen, & pili, & lapides intermixti, atque omnium postremo uitri, atque æris portiuicula. Gemina merito censet horum mirabilium Dei permissio, ne dæmonem fuisse ministrum, qui causis tamen naturalibus, ordine etiam seruato, quoad potuit, usus est.

Narrat Spregerus de muliere Zabernensi, quod Obstetrix quædam eo quod non fuisset uocata ad puerperium à puerpera, grauiter irata noctu cum duabus alijs maleficis ad puerperam accessit, & dixit ad uindictam se aliqua in eius intestina uelle immittere, quorum dolorem post semestre dumtaxat sentire inciperet, dixit, & uentrem eius manu tetigit, ad quem contactum puerperæ uidebatur sibi extrahi intestina, & ijs immitti quædam, quæ tum oculis dignoscere nequibat, post sexto uix mense finito, internorum uiscerum tortura ipsam subito tam græua inuasit, ut nec (uerba sunt Sprengeri) diebus, nec noctibus à clamoribus omnes inquietando abstinere posset, & quia deuotissima uirginis, & Regiæ misericordiæ extitit, in pane, & aqua singulis sabbatinis diebus ieiunando, ideo & per ipsius suffragia credidit se liberari, unde, & quadam die ubi opus naturæ perficere uolebat, tunc omnis illa immunditia à corpore prorupit, & aduocans maritum cum filio dixit, sunt ne res ista fantastica? nonne dixi, post
dumi-

In Mal.
p. 1. q. 8. 23.

Quididum anni spatium res ista cognoscetur? aut quis uidit unquam Spinās, ossa, simul etiam ligna me comedisse? erant enim Spinæ rosarum longitudine unius palmi cum alijs uarijs rebus innumeris immissa.

Romig. li.
3. c. 7. &
habetur
in vita S.
Petri Ta-
rentarij a
Gaufrido
recepta.
Et apud
Surium
Tom. 3.
Maij 8.
cap. 23.

Castellum est Sancti Symphoriani Iugdunensis Ecclesiæ paucis ab urbe miliaribus distans, ubi uir fidelis, & Religiosorum sedulus susceptor magnæ conuersationis pariter, & opinionis, Abbatem ad hospitium suum aliquando, quasi uim faciendo pertraxit: huic Iuenucula erat filia miserabili incommoditate laborans, egerat enim quædam mulier Venefica per nequitiam inuidiæ Socius inducta, ut langore tabesceret desperato, nec uiri sui præsentiam, nec aspectum ullatenus toleraret: Affectione muliebri genitrix persuasa, ut Sathanas Sathanam eijceret, famosum quædam maleficum accersuit: adfuit, explorauit, agnouit, & mulierculam asserens inferratam terit arborum cortices, pocula uerbis, & herbis infecta propinat, mordet etiam dentibus proprijs brachium miseræ mulieris, res mira, res noua, res hæctenus inaudita, ab illo quidem langore conualuit, sed interdum ex corde procedere sentiens uelut acus, cruciabatur atrociter, donec per morfuram brachij, quam nulla cicatrix obduxerat acus educeret nis occulta: crudele remedium, sed huiusmodi congruebat auctori, plures in huc modum, quam triginta per temporum interualla prodierant, quædam ut uulgo dicitur excapsetæ quædam admittendis filis idonea foramina præmittentes. Præterea prædictus Abbas, ad domum ubi hæc fiebant aduenit, celebris est persona, cuius hoc opus, & alia non indigna admiratione narrantur, sed parcendum adhuc superstiti, & nomen credidi reticendum, huic pater anxius miserabilem exhibet filiam, nec sine lachrymis lugubrem explicat tragediam, eadem hora fit fides dictis, & sentiens acum mulier gemebunda deplorat, iam peruenerat ad foramen, solitus iam præcesserat cruor, iam cœperat apparere, iam particulæ eius exierant, & accedens unus ex fratribus laicis eidem Abbati deseruiens cruentam extraxit annis pluribus ad Testimonium conseruandam. Erat Abbas & locum uulneris tangens in uirtute fidei pollicetur, nec ferrum ultra, nec chalybem inde processurum. factum est, sed mutata materia est, malitia nec dum prorsus extincta. Cœperunt lignei sudes paruuli, quales uulgo brochæ appellant, ex quercino robore, uel fraxinei pro ferreis acubus egredi crassiores spinis, & modicè longiores, nec unius tamen omnes, sicuti nec acus fuerant longitudinis uel crassitudinis erant. Sexdecim in hunc modum intra annum, &

Paucos

paucos menses ex muliere ligna prodierunt. Adfuit demum Reuer. Petrus Antistes, cui diuinitas seruabatur tanti miraculi plenitudo, offertur mulier missarum solemnia celebranti, sicut præceperat vespere præcedenti; eadem hora septimum decimum lignum ex muliebri corpore egreditur, quod sub oculis omnium Sacellanus extraxit, confitentem itaq; mulierem Præsul absoluit, & sacram ei tradens Eucharistiam ab omni deinceps cuiuscumque materie progressu iubet esse securam, sic ab omnibus iam præstigijs liberata adhæsit viro, filiosq; procreauit, & vt dicitur, hodieq; superstes prædicat virtutem, quam in se ipsa fœliciter metuit experiri. Petrus de Fraxineto dicitur Pater notus, & honoratus inter vicinos suos, vt si quem dubium nouitas tanta reddiderit probare forsitan liceat, quod credere detractant.

His verbis sequentia scribit Cæsalpinus. Contigit hoc anno Pisis hæc vidisse multis spectantibus; quædam a Dæmonibus ob-
De inuesti-
gat. Demo-
num cap.
17.

ressa, sæpius modo inter adiurandum, modo postea eiecit corpora, & magnitudine, & forma per se ineptissima, vt deuora-

rentur: clauos ferreos prælongos, ossa, lapides, globos laneos, carbones, aliaque multa, in culcitra

autem ea regione, qua thorax incumbibat,

præcipue qua cor globuli multi reperti

sunt ex palmis affabre efformati

diuersis figuris, sed plurimi

instar rosarum perpe-

tuis plumarum

tenuissima-

rum or-

di-

ribus, nunc filo implicati, nunc

solo glutine compacti, alia

genera reperta sunt,

in cervicali, qua

caput refi-

debat.

Quare Deus permittat Demonem sic grassari per maleficia?
Cap. X.

Doctrina.

*
a lib. 3. de
trin. c. 30.

Vis nam poterit narrare artes quibus diabolus utitur innumeras ad perdendum homines, quando sic Deus permittit? Afferam in medium verba Augustini, a quæ sunt hæc. Quemadmodum hoc faciunt Angeli, vel potius Deus, & quantum fieri velit, per Angelos, & quantum fieri velit etiam per Angelos malos, siue sinendo, siue iubendo, siue cogendo, ex occulta sede altissimi imperij sui, nec oculorum acie penetrare, nec fiducia rationis enucleare, nec proventu mentis comprehendere valeo. Res profecto magni ponderis est, quod Deus permittat diabolum affigere seruos suos, non innocentes solum, sed etiam perfectos, & sanctos, vel utendo proprijs viribus, & calliditatibus, vel inducendo homines perditos eorum incantationibus, & maleficijs ad nocendum in re, vel in carne. In carne, legimus in Euangelio, quod dum Christus predicaret Iudeis, diaboli tunc possidebant, & varijs tormentis diuexabant nonnullos homines, eos in ignem immittendo, & in aquam, quos Saluator noster sanauit. In re, legimus, quod Iob fuit a diabolo damnificatus in filijs in pecoribus, Iumentis &c. & in carne ipsa, quando ita percussit illum vlcere pessimo, vt a planta pedis vq; ad verticem, nõ esset

effet in eo sanitas, sedens in sterquilinio, ad radendum vicerum saniem testa. Legimus S. Antonium, prout testatur reliquit Athanasius, acriter fuisse à dæmonibus percussum. Quare, non est mirandum, si quis videt proximum suum vexari per Maleficos, & Sortianos, inducendo eum, præter damna, ad terrores, pavores, & furores, ei apparendo sub diversis formis animalium terribilium, pro vt superius docuimus. Idcirco videmus incantatores mala arte sua reddere homines infirmos, fatuos, freneticos, furiosos pro vt permittit Deus per occulta, & imperscrutabilia eius iudicia, quæ difficillimè à nobis inuestigari possunt. Vt nonnullis tamen satisfaciam, qui scire desiderant, cur hoc faciat Deus, hic assignabuntur nonnullæ rationes à Doctõribus inuestigatæ, quare sic à Maleficis male tractentur homines, & à dæmonibus. Augustinus *a* Gregorius *b* Et Chrysostomus homelia prima facta Antiochiæ, antequam esset Episcopus, de hoc diffusè tractant, nos autem breuiter isthæc describemus.

a Lib. 35.
de trin. c.
7.
b In pro-
log. in iob.

Prima igitur causa, est peccati vindicta, quia homines cum sint superbi, vana sequuntur. Zachar. 9. disperdam superbiam philistinorum. Sunt mendaces, qui falsa loquuntur. Psal. disperdat Dominus vniuersa labia dolosa, & linguam magniloquam. Sunt hypocritæ, qui fictis vtuntur. Amos. 1. disperdam habitatores de campo Idoli, campus enim Idoli est status hypocritarum. Sunt malitiosi, qui nequam creduntur. psal. in malitia eorû disperdet illos dominus Deus noster. Sunt procerui, qui nulli subduntur. psal. inanus tua gentes disperdidit, gentes. n. qui sine lege viuunt, dicuntur. Sunt Auari, quia terra fruuntur. Amos. 1. disperdam habitatores de Azoto, azotus enim interpretatur, incendens, & significat auaros, qui semper per affectum terrenû ardent. Sunt carnales, qui cito labuntur. 4. Reg. 10. dicitur quod Rex Israel insidiosè agebat, vt disperderet cultores Baal, qui ventri indulgebant. Sunt iracundi, qui rixis aguntur. Zachar. 9. disperdam quadrigam, & effraim, quadriga enim tumultum iracundia, & discordia significat.

Secunda causa est neglectio mandatorum, & scripturarum Dei, & curiositas intelligendi aliquid per media, quæ Deus abhorret: hi autem non sunt innocentes, & sancti, sed peccatores curiosi, & vani, qui querunt diabo'o fautore, & non Deo adiutore, quæ scire volunt, id circo æquum est, vt qui discedit à veritate, erroribus implicetur, & à diabolo decipiatur, confirmatur exemplo. Ochozias Rex infirmatur, & consulit Idola, vt sciat, an sibi viuendum, vel moriendum sit, hoc facto iratus Deus nunciat illi

per Eliam prophetam, nunquid non est Deus in Israel, ut eatis ad consulendum Beelzebub in Acharon? Propterea, hæc dicit Dominus, de lectulo super quem ascendisti, non descendes, sed roste morieris. Huic causæ subscribit August. in cap. nec mirū, & eius verba hæc sunt; Hæc potestas ideò datur demonibus, ut peruersos homines sibi aptent, hoc est, prauos homines seducant, illos scilicet, qui spernunt veritatem, & credunt mendatio. Hanc Augustini sententiam confirmat Cancellarius Parisiensis in tractatu de superstitione vnius medici, in sexta conclusione, dicens. Sicut vera, & Christiana fides mirabilia operatur in bene credentibus, sic & falsa, ac mala credulitas, Deo permittente euentus malos interdum operatur, vel potius demeretur, quod quotidie experimur in male credulis.

Tertia causa, cur velit Deus, ut diabolus operetur iuxta voluntatem Magorum, & incantatorum, est experiētia fidei: vult enim Deus, ut cognoscatur, quæ sit fides, & constantia seruorum suorum. Ideo Crisostomus homel. supra allegata scribit sequentia verba. Amantis est, nunquam abijs, quæ amato complacent abstinere: mollis, & ignauus statim ex primo imperu concidet, vehemens autem, si millies interpellatur tanto magis instabit, quanto magis repellitur. Sic, quis magnæ, & fortis fidei ad Deum est, fidem non relinquit, quantumcumq; grauius stimuletur. Sciendum tamen est hanc Dei permissionem, & liberam facultatem, quam Deus dat diabolo adiuuandi intentionem Magorum, efficere, ut homines deueniant ad sui cognitionem, & inde vberiores referant fructus, acquirēdo paradisi præmia. Quare, cum venit tentatio, duo potissimum secum affert bona, dummodo resistas, & vincas: probat, scilicet, te, & coronat. Iob tentatus fuit, vicit resistendo, & fuit coronatus. Abraam fuit tentatus, & per tentationem cognouit magnam amoris sui, ac fidei in Deum vim, quia obediuit præcepto sacrificandi filium.

Quarta causa, non est prætermittenda. Deum, scilicet, permittere homines incidere in laqueos diaboli, ac ministrorum eius, eo solum consilio, ut considerantes naturæ fragilitatem, discant amplecti humilitatem, & in Deo spem figere, quia qui non tentantur à Deo per tribulationes, sunt vt plurimum superbi. Eccl. 13. abhominatio est superbo humilitas. Turbantur tristitia, quia communiter nunquam sunt læti, sicut de illo Principe dicitur, Luc. 18. contristatus est, quia diues erat. Fœdantur luxuria, vnde de Naaman dicitur. 4. Reg. 5. quod erat leprosus, quia lepra, quæ inficit denotat luxuriam. Cremantur inuidia.

Prouerb. 19. insipiens torquet labia sua . Rixantur discordia .
Gen. 13. nequibant habitare simul . Iocantur lasciuia . **Luc. 6.**
veh vobis, qui hic habetis consolationem vestram . Ligantur ne-
 quitia . **Miche. 6.** repleti sunt iniquitate . Priuantur iustitia . **Ec-**
cles. 13. iniuste egit, & fremebit . Vexantur angustia . **Eccl. 31.**
 laborauit in congregatione substantiæ . Inflammantur auaritia .
Luc. 16. dicitur de Epulone, crucior in hac flamma, flamma est
 auaritia, seu desiderium acquirendi . Non potantur sufficientiæ
 fontæ . **Psal.** Eguerunt, & esurierunt . Spoliantur substantia . **Iob**
20. diuitias, quas deuorauit euomet, & de ventre eius extrahet
 eas Deus . Excecantur ignorantia **Luc. 16.** Zacheus pusillus erat,
 & non poterat videre Iesum . Relegantur à Gloria paradisi .
Matt. 25. ite in ignem æternum, qui paratus est, diabolo, & an-
 gelis eius ; Et sic separantur à seipsis in hac vita, dum per nequi-
 tias distrahuntur, à Deo, dum per abhominanda dissoluuntur .
 Ab Ecclesia, dum per scismata disjunguntur . A proximo, dum
 discordijs dirimuntur . Et à Paradiso, dum in inferno includun-
 tur . Paulus etiam à diabolo tentatus, & flagellatus dicebat . Ne
 magnitudo reuelationum extollat me, datus est mihi stimulus
 carnis meæ . Angelus sathanæ, qui me collaphizet . Et David
 alibi dicebat, bonum mihi, quia humiliasti n.e . Nouerunt planè
 Sancti, diabolum flagellare eos ad hoc, vt in desperationem in-
 ducantur, & sciunt sapè quod Deus permittit eos tentari, & ideo
 humiliantur, sunt patientes, quieti, & in orationibus solliciti .
 Imo, hoc subdo, homines à diabolo flagellatos, magis honorari,
 quia non laudatur nauta in mari tranquillo, sed cum iactatur
 procellis, & saluatur . Sic Sanctus laudatur cum tentatur, & vin-
 cit: imò, boni, ex flagellis, & tentationibus hauriunt, non parum
 solarij, scientes Deum in futura vita velle eos coronare, dicente
 Paulo, non coronabitur, nisi qui legitime certauerit . Sed nulli
 dubium esse potest, quin hæc grassatio diaboli in homines, non
 fiat multis alijs de causis .

Primo, hoc fit, quia gloria hinc augetur in nobis, cum qua-
 dam gloriosa Dei attributa manifestantur in nobis .

Secundò, quia ostenditur constantia in decretis, quia vt homi-
 nem liberum creauit, ita liberè finit peccare .

Tertio cernitur suauitas in gubernando, quia cum etiam Dæ-
 moni liberum arbitrium dederit, ideo finit aliquando illum id
 perficere .

Quartò elucet hinc clementia in genus humanum, quia si quan-
 tum vult, & potest Diabolus nocere permetteretur, nemo illa sus-
 esset,

Vide Tri-
 temium
 q. 5. lib. 8.
 qua estio-
 nam .
 Et Saque-
 rium fla-
 gell. fasci-
 nar. c. 18.
 cum se-
 quanti .

esset, quinimo omnes occideret homines; ideo Deus frequenter illi facultatem nocendi denegat.

Quinto sapientia elucet, quia cum Deus sinat Diabolum uti suis naturalibus viribus efficit tamen, ut pater iste superbiorum ab imbecillibus hominibus superetur.

Sexto potentia elucet, quia quando permittit Lemoni maiora, ut puta, aquam in sanguinem vertere, non sinit tamen eum perficere minora, ut est Culices gignere.

Septimo, Iustitia denique probatur, quia delicta hominum, etiam in hac vita sic punit Deus.

Exempla.

DAemon ex ore Energumena Laodunensis Calvinianos irridens, nihil sibi ab illis timendum clamabat cunctis audientibus anno 1566. quoniam amici essent, & fœderati; res est toti Piccardiæ notior, quam ut negari possit, hæc scribit Lindanus. *a*

a Lib. 1. de
fuz. iend.
Idolat. c.
24.
b Lib. 7. c.
37. & 39.
c. Apud
Suriam
tom. 3. 25.
Maij.

Sanè fuit animaduersum, quo tempore Martinus Lutherus obiit in Geila Brabantia, ab obsessis dæmones ad lutheri funus aduolasse, ut scribit Bredembachius. *b*

Ioannes Archipresbyter scribit in vita B. Zenobij Florentini, quod cum mulier quædam pagana, & illustris, & diues valde in hac Ciuitate mortuo viro, duos superstites haberet filios, quos delicatissime nutrebat, cum ad perfectam iam peruenissent ætatem, quodam die in iram versi, Matrem propriam multis verberibus, & enormiter flagellauerunt, quod scelus ipsa impatienter abhorrens, corpora eorum horrendis imprecationibus detestata fuit, genibusque procumbens, & terram manibus pulsans, Erynnem, cæterasque infernales pestes in rabiem filiorum magno cum gemitu inuocat. Exaudiunt Dæmones ab imis tenebris: Iuuenes aggrediuntur, illos in furias agitant, qui statim, ut rabiidi canes mordaciter ad inuicem sua membra corrodunt, concurrunt famuli, fit clamor ingens, alij funes, alij catenas ferunt, figantur Iuuenes, nec rabie contineri valent.

Lib. 22.
de Ciuit.
Deic. 8.

D. Augustius, ex quodam Pauli libello, hæc sequentia Pauli verba refert. Cum adhuc in patria nostra Capadocia Cæsarea moraremur frater noster natu maior grauius, atque intollerandis communem Matrem affecit iniurijs, in tantum, ut ei etiam manus non dubitaret inferre, quod nos omnes filij pariter, congregati patienter tulimus, ut ne verbum quidem fratri nostro, pro matre nostra, cur hoc faceret, dixerimus: illa autem foemine doloris

doloris stimulis incitata iniuriosum filium maledicendo punire constituit, cumq; ad sacri baptismatis fontem post galforum can- tus memorato filio suo iram Dei impræcatura properaret, tunc ei nescio quis in patris nostri similitudine, vt intelligitur, Damon occurrit, & ab ea prior quo pergeret requisivit, cui illa, ad maledicendum filio meo, ob intolerabilem contumeliam se ire respondit. Tunc ille mimicus, quoniam in mulieris insanientis corde locum facillè inuenire potuit, vt omnibus malediceret persuasit: illa autem vipereis inflammata consilijs, sacrum fontem prouoluta corripuit, & sparsis crinibus, nudatisque vberibus, hoc a Deo potissimum postulauit, vt extorres patria, & circumeuntes alienas terras, omne hominum genus nostro terreremus exemplo, mox maternas preces efficax vindicta prosequitur eundemq; continuo fratrem nostrum ætate, & culpa maiorem, tremor membrorum tantus inuasit, quantum in me vsque ante hoc triduum vestra sanctitas vidit, seruato autem ordine, quo nati eramus, ante vnum annum, eadem nos pœna omnes corripuit; videns autem Mater maledictiones suas ad tantam efficaciam peruenisse, impietatis suæ conscientiam, & opprobrium hominum diutius ferre non potuit, sed laqueo guttur astringens, luctuosam vitam termino funestiore conclusit, egressi ergo nos omnes opprobrium nostrum non ferentes, & communem patriam relinquentes, passim sumus per diuersa dispersi. Sequitur postea liberatio post diuturnam diuagationem.

In Flandriæ Comitatu (audite & pertimescite) Prioratus est (cuius & loci, & Monasterij & ordinis nomen subdicere æquum est) tres ibi nomine tenus Monachi degebant, re Ganeones, & Concupinarij, sua cuiq; erat, nec pudor vllus aderat, simul heluari, & libidinari; quadam die in seram noctem computatione protracta, vnus, qui minus scelerosus, fat ait Baccho, ventriq; datum est, Deo gratias saltem agamus. Ego verò subinfert alius procatior Cacodæmoni gratias ago, & agendas censeo, cui operamur, & cum risu relicta mensa, ruitur, in cubilia, singuli cum Scorto: Vix decubuerant, ecce tibi in Triclinium, vii anua referata Dæmon, magni, attri, & trucis viri specie, habitu venatorio, & cum eo Coci duo paruuli, obambulat, & lectos circumspicit toruo vultu, deinde horrenda voce, ait, vbi, qui mihi gratias egit? adsum, referam? lecto abstrahit pauitantem, & quasi præ metu animam efflantem, traditum Cocis, iubet infigi veru, & luctulento igne probè assari, parent promptè, assatur infœlix, emoritur planissimè, cæteri ferè erant præ formidine mortui; assi
corporis

corporis nidore cubiculum impletur. Demum Venator ad fures perstitit sub stragulis trepidantes, vix viuos, ait, digni vos etiam pari supplicio estis, nec deest voluntas, vector tamen vi maiore, inuitus ab eo, & moneo, rescipiscite, sin minus manent terribiliora vobis.

Disparent larvæ, nec tamen his alijs animus redijt vel vox, nisi clara iam luce. Vbi surrexere, collegam inveniunt mortuam, (& ne visum inane putes) plene assum. Haud scio, an ab aliquot seculis quidquam ad exemplum vtilius acciderit.

Geila Vxor Ducis Franconiæ Sanctos Chilianum, Colimanum, & Tornanum iusserat occidi: res latebat, sed Deus authorem hoc pacto prodidit.

Vnus eorum, qui Sanctum Chilianum gladio peremerant subito à Dæmone correptus, ingenti voce clamare cœpit Chiliane acriter me persequeris, igne enim consumor, quod feci, celare non possum, video imminere mihi gladium tuo sanguine respersum, talia diu vociferans, & proprijs dentibus se dilanians, à præsentem migravit ad pœnas æternas: de talibus quippè scriptum est. (Duplici contritione contere eos Domine.) Alter verò cædis confocius in rabiem versus seipsum interemit gladio, effusis visceribus, per tormenta præsentis temporis ad æterna peruenit.

Quis nam Geila talia cernenti tibi sensus tunc erat? infelix cruciatibus aucta furebat, non multo post & ipsa belua de qua loquimur cruciatibus arrepta quantis poterat vocibus clamabat. Iustè torqueor, quæ Sanctis Viris tortores adhibui, restè crucior, quæ cruciatus illis paravi. Acriter instas Chiliane, ignem accendis Chiliane, fomenta ministras Tornane, sufficiat vobis vicisse, nimis vestras vlciscimini iniurias. A calice dictus es Chiliane, sed nimis amaram mihi potionem infundis; his dictis miserabiliter torquebatur, ita vt à multis teneri vix posset; tandem cum magno cruciatu, ad cruciatus Diabolo paratos migravit.

Anno 1384. oculatus testis refert hæc præcisa verba. Historiam refero, quam ego præsens vidi oculis carnis meæ in Ecclesia Cathedrali Sancti Pauli Londini, vbi Venerandus Cantuariensis Antistes felicitis recordationis Thomas Arundelius filius, & frater Comitum pro loco iudicij (assistentibus sibi Noruicensis Ecclesie tunc Præsule Alexandro, & alijs) residens Episcopali Sede, verba quædam, & interrogationes proponebat de fide, Eucharistiæ ad quendam Sartorem de partibus Vuigoniz deprehensum in hæresi, cumque flecti animo non posset, nec aliud quam benedictum panem sacratissimam hostiam uellet appellare, uel credere, tan-

Apud Stri-
rum in
eius vita
Tom. 7.
Maij 8.

Thomas
Vaideus
lib. 1. sac.
contra Io.
Vuicleph.

dem iussus facere reuerentiam hostiæ Resp. blasphemus. Verè inquit. dignior est Aranea reuerentia: at illico de alto culmine tecti descendens ingens, & horrida visu Aranea, ad os Blasphemi directo filo peruenit, & dum Sartor loqueretur, sollicitè laborabat Aranea, vt per labia polluta intraret. Astitit illustris Princeps Thomas Oxoniensis Dux, tunc Regni Cancellarius, & vidit prodigium, at prædictus Archiepiscopus statim surgens cum alijs exponit illic omni collecto populo quid vltix manus Domini faceret in blasphemum. Damon in aranea forma blasphemum possedit, & vltus est Dei calumniam.

Sofronius his sequentibus verbis recenset visionem B. Virgin. Mariæ. In Heliopoli Phœnicie Mimus quidam erat, Gaianus nomine, qui in Teatro sanctam Dei Matrem blasphemans, populo spectaculum blasphemie præbebat, apparuit ei Sancta Dei parens, dicens, noli quæso, noli ita lædere animam tuam, ille verò rursus deterius illam blasphemabat, vnde ipsa tertio ei apparens eadem reperebat, cum autem ille non se corrigeret, sed plus quoque blasphemijs adijceret, meridie dormienti sibi apparuit, nihilque dicens, digito signauit eius manum, & pedes, euigilans inuenit se truncatum manibus, & pedibus, atque ita infœlix, vt truncus inutilis iacens, confitebatur omnibus, cuius rei gratia, & quomodo hoc passus esset, atque propter blasphemias clementer cruciatus fuit, sic beati per se dulciter puniunt ipsi.

Tempore, quo in Vniuersitate Colonienfi Sacræ Theologiæ studio adscriptus fuit, quædam virgo quindecim, vel sexdecim annorum moribus secundum seculum satis composita, in domo cuiusdam suæ Confanguineæ nutrebat extra domum parentum: cumq; Cognatæ suæ sciphum satis vilem terreum casu fregisset, Cognata ira replebatur in lapsus negligentiam, & in ream virginem, quæ Virgo tanto hoc molestius tulit, quanto vasculum vilius extitit, in iram ergo commota Virgo, hora sumendi cibum, nec comedere, nec ad mensam præ ira se præsentare voluit, cuius Cognata ait, oportet, vt comedas, at virgo apud se submurmurando huiusmodi verba dicebat, si me oportet edere, in nomine Diaboli fiat, sic ad mensam accessit, benedictionem mensæ, quam sciebat neglexit, & in prima buccella panis, vt putabat, muscam ori illatam sensit, quam cum nulla arte eijcere valeret, deglutit, & immediate obfessa fuit, semper tamen vsum rationis, bonum habuit, licet sæpe satis vexaretur a Damone; cum autem in domum parentum cum magna mæstitia reduceretur, & diutissime nullus reperiretur, qui eam liberare posset, tandem quidam

In Prato
spiritali
cap. 47.

Ioan. Ni-
der. lib. 5.
Formicar.

frater calamitati parentum puellæ compatiens, se in eius exorcisatione intromisit, pacto tali prævio, ut si liberaretur, nihil terreni Exorcistæ daretur, sed puella in castitate solita, si vellet liberè, & non in matrimonio, de cætero militaret. Legit igitur præfatus frater missam, obtulit obfessa oblationem consuetam, in eadem adfuit per totam, & in nullo vexari videbatur, finitoque officio, post satis diutinum Exorcismi actum; membris omnibus Virginei corporis contusis penè, exijt Dæmon, & ita virgo deinceps Domino in castitate seruiuit.

vindicta
Sargarum.

Idem author sequitur, dicens. Postquam Petrus Maleficarum insignis Iudex, officium resignauit, & Civitatem Bernensem reintravit, ibique domicilium tenebat, die quadam rediens ad castrum Blanchenburg, ubi cognatus eius in ipsius officium substitutus fuerat, in eodem Castro Petrus quædam negotia apud sibi notos expedire volebat. Tunc vna Malefica, & quatuor confortes eiusdem malitiæ viri de sero in loco vno machinamenta suæ artis volentes, pro viribus ut Petrum grauitè Veneficijs læderent, vel occiderent, cogitabant, quem hæc latebant fraudis commercia. Adueniente igitur nocte Petrus se benedicendo crucis signo cubitum iuit, sed nocte omnino surgere proposuerat, ad scribendas quasdam necessarias Epistolas, ut mane recedere à loco posset. Inuigilans igitur intempesta nocte sibi videbatur ex inopinato, quod dies adesset, luce deceptus fictitiâ, de quo in se iratus, quia ut putabat noctem neglexerat non se, ut debuit muniendo, more solito vestimentis induit, per gradus altos versus locum ubi pugillarem habuit, descendit, & locum clausum reperit, de quo maiore ira exardescens, cum murmure per gradus, quos descendebat, versus lectum iterato scandebat emittendo vnicam ex indignatione maledictionem, per verbum satis breue, ac si diceret in nomine Diaboli, & ecce statim in tenebris densissimis Petrus proiectus est in præceps per graduum prædictorum passus adeo grauitè, ut famulus, qui desuper scalam in commodo dormiebat, excitaretur, & exiens, quid hoc esset conspicerè volens, Dominum suum Petrum accensolumine solum in terra priuatum rationis vsu, iacentem, & collisum per omnia membra, sanguinem plurimum è corpore emittentem reperit. Subdit post aliquod tempus confessione Rei vnius compertum, quatuor Maleficos cum vna Malefica sic Petrum gradibus deiecisse. Nota hic lector quàm noxa Crucis consignatio neglecta fuerit Petro.

lib. 2. c. 4.
Valfracu-
tiz anno
1586.

Mirabile est, quod refert Remigius. Iana Blasæ Termopolitanae Gener erat nomine Rayuerius vnaque ambo in iisdem ædibus

bus ipsi habitabant. Huic Raynerio Claudius Gerardus eius popularis femoralia concinnanda pridem locauerat, nec instando tamen adhuc efficere potuerat, ut ea sibi aliquando utenda redderet. Pertesus igitur tantam cessationem, ad Raynerium tandem ire pergit, ut sciret quando fidem tergiuersandi esset factururus, is tum fortè domo aberat, solaque Socrus Blasía ad focum cum familia sedebat: ab ea igitur pannum suum sibi reddi postulat, quando se tam saepe bonus ille eius gener esset ludificatus, reperiturum esse se, qui industriè aequè, atque ille eam operam nauaret: quam rem illa indignissime ferens, verbis tamen tunc sibi abstinentum rata, dum re hominem post modum viciscitur, rogat uti velit in pauculos dies, intra quos sine frustratione id, quod poscebat esse allaturus, eam moram ferre: Interim etiam vnà secum ad focum pauxillum sedere non dedignarerur, atq; ex pomis, quæ recens ibi cocta videbat, sibi quæ vellet haberet. iamq; Gerardus id facere non semel recusauerat, causans sibi non esse diutius illic morandi otium, & omnino nullum quem eius cibi offereret, esse desiderium: ex pomis illis vnum eius volæ manus cum tanto ardore adhæsit, ut alteram ei excutiendo statim admouere cogeretur, verum dum id facit vtræque sic conglutinantur, ut in vnum coaluisse viderentur, medijs pomi ardore interim increbescente, ut res illi parum abesset ab insania. Inclamat igitur quosque obuios, obtestans, ut sui miserescerent; attulerant quisque remedium pro se, quod poterant, hic aquam ad restringendum ardorem, ille instrumenta dirimendis separandisque manibus, sed cum nihil horum quidquam prodesset, & iam palam esset illi id malum aliqua arte confectum esse negotium, ex vicinis accurrens consideratior vnus monuit, ut eo reduceretur, vbi illum id malum primum inuasisset, quod cum factum esset, cepit bona illa Blasía, ceu ridiculum quid contigisset hominem ludibrio habere, nihilominusque à superiore brachio ad manum vsq; quòd intererat tantisper demulcere, dum id pomum illa excideret, quò facto, confestim sedatus est dolor, ceperuntq; ei manus liberè, ut ante facere officium.

Alia vindicta.

Juriconsultus quidam Germanus hæc sequentia verba scribit. Joachino primo Electori Brandenburgico nupta fuit Ioannis Daniæ, Suetiæ, & Noruegiæ Regis filia Elisabeth, cui, ut alimenta se mortuo Regina habere oppidum Spanderò ad Sueni, & Haveli flumen confluentem maritus attribuit, in quò oppido ipsa adhuc viuente, Miles quidam per Marchiana iter faciens, cum morbo impeditus detineretur decumbens, tradidit crumenam pecunia

Lib. 1. de
Lamijs ca.
de malitia
Dia tolli.

CC 2 refertam

refertam hospitiæ asseruandam. Post aliquot dies cum conualuisset, repetit crumenam: Mulier auarâ, cum ægrè tantam pecuniâ amitteret, deliberat cum viro, vtrum reddere debeat, ineunt consilium, vt mulier neget depositum: quare cum miles repeteret, illa confidenter negat se quidquam accepisse, simul se mirari impudentiam militis, qui ausit flagitare, quod non dedit seruandum. Miles indignitate rei motus, obijcit vicissim hospitiæ perfidiam, quare maritus tamquam defensusus suam coniugē extrudit militem domo, is ante fores irritatus scelere hospitiæ, stringit ensē, veluti impetum facturū in virum, & ferit ianuam. Hospes implorat auxilium vicinorum, & queritur suas oppugnari ædes, accurrunt lictores, & militem, quod vim publicam fecisset deducunt in carcerem. Post aliquot dies Senatus oppidi aliò mittit narrationem facti, & sententiam præscribi petit, constabat ædes publice oppugnatas esse quare fertur sententia, vt miles vltimo supplicio afficiatur, cumque iam instaret dies iudicij, venit Diabolus in carcerem ad captiuum indicans ei quam sententiam Iudices sint laturi, & pollicetur se hoc periculo eum liberaturum esse, hac conditione, vt se se Diabolo dedat. Miles constanter respondet, se potius moriturum esse, quamuis sit innocens, Cum verò Diabolus verbis multis exaggerasset periculum, nec tamen inflexisset militis animum, tandem pollicetur ei liberationem sine vlla conditione. Cum veneris, inquit, in Iudicium dic te imperitum esse forensium negotiorum, & patrono indige, ibi astabo caruleo pileo tectus, & ornato pennis: pete regitur, vt me iubeant causam dicere. Miles, qui hoc sine impietate facturū videbatur, ait, se hoc consilio vsurum: postridiè in Iudicium ducitur, adest etiam orator tectus caruleo pileo, ibi cum actor peteret, militem propter vim publicam capitali supplicio affici: miles Resp. se imperitum esse forensium negotiorum, petere, vt liceat isti suo aduocato pro se dicere, concedunt Iudices; ibi Diabolus de Iure eruditè disputat, non esse capitali supplicio eum afficiendum, à quo non sit ortum rixæ, & tumultus initium, ait ab hospite militem vi extrusum, & spoliatum esse, iubet dari faccum, & locum monstrat, ibi cum hospes vehementer negaret, addens etiam diras imprecationes, iniunxit Diabolus si hoc non fecisti, iura vt te Diabolus abreptum perdat, hanc imprecationē cum inuocatione Diabolicam aliquoties repetiisset, ibi Causidicus omissa iam disputatione forensi adoritur hospitem, & comprehensum per fenestras, & per medium forum omnibus perhorrescentibus cum fragore abducit, nec postea vnquam corpus

Hospitis inuentum est.

Cum tres Combibones in Taberna mero incaluisent, orto de animæ immortalitate, & pœnis inferni sermone, vnus procacior, id totum pro nugis habere, & commentis sacrificorum, cæteri iocanti applaudebant: Interea aduenit vnus magna statuta vir, & vesco corpore, is affidens, qui sunt, ait, hi sermones? quæ risus causa? refert procax ille, & addit; se quidem licitanti haud magno pretio animam venditurum, quin & pecuniam in symbolum collaturum. Tu verò infert aduentor, quanti illam mihi indicas? nec mora conueniunt de pretio: hic animam addicit emptori, emptor soluit: potatur strenuè de præsentè pecunia, denique sub noctem: Tempus, ait, Emptor ut ad propria quisq; redeat: sed uos ius dicite, si quis equum capistro ligatum emerit, non ne ius ei est cum capistro equum abducendi? & cum dicto uenditorè tremantem in omnium oculis abripit, & sursum in aerem leuat, secumq; ad Infernum trahit, uisurum, quod credere noluerat: Animarum quippe mercator erat iste, cuius figura fuit Rex ille sodomorum dicens; da mihi animas, cætera tolle tibi.

Idem Iuriconsultus. In Silesia, inquit, quidam Nobilis cunã inuitasset conuiuas, & hora conuiuij iam instante, & apparatu facto spe frustratus esset, excusantibus se conuiuiis, cum non comparerent, prorupit in hæc uerba iratus. Veniant igitur omnes Dæmones, si nullus hominum mecum esse potest, his dictis domo egreditur, & in templum, ubi Pastor Ecclesiæ Concionem habebat, ingreditur, & ut iram concoquat, auscultat aliquandiu, dum autem in templo moratur, ueniunt equites in aream domus, magni, & nigri, & iubent domus seruum, ut dominum suum aduocet, eique significet adesse hospites, seruus consternatus abiit in templum, & indicat hæc Domino suo, qui nescius consilij Pastorem consulit, Pastor abrumpens concionem, hoc consilium dat, ut tota familia domo exeat, quod cum fieret, & famuli, & ancillæ properarent, forte oblitus sunt infantem in cunis iacentem, & dormientem secum non auferunt. Dæmones incipiunt comessari, & uociferari, prospicereq; per fenestras, formis Virorum, luporum, felium, & hominum, & monstrare pocula uino repleta, assaturas, & pisces. Hæc uicini nobilis Pastor, & alij cum uiderent. Ah inquit pater, ubi infans meus? uix cum hoc dixisset, vnus ex Dæmonibus ulnis suis infantem ad fenestram portat, quasi monstraturus parentibus; Nobilis prorsus consternatus, & sollicitus de incolumitate infantis, fidum habens seruum, illum interrogat, quæso dic quid agam? Seruus, Domine, ait, commendabo, & committam

Cantuariensis lib. 2. cap. 55. par. 3.

mittam uitam meam Deo meo, & in nomine Domini ingrediar, & ut infantem auferam auxilio, & beneficio Dei, videbo; bene ait, Nobilis, Deus tecum sit, & iuuet te, animusque tibi confirmet. Seruus accepta benedictione a Pastore, & reliquis ingreditur, & ante conclaue, in quo erant Dæmones congregati, proci- dit in genua, & se Deo commendat, & hoc animo aperit ianuam, & videt Dæmones horribili specie sedentes, stantes, ambulantes, serpentes, & vno impetu currentes ad se, & vociferantes, hui, hui tu, quid tibi hic? Ille sudans, & tamen Diuinitus confirmatus alloquitur Dæmonem, qui infantem gestabat: tu inquit mihi infantem redde: nequaquam resp. iste, iam meus est hic infans, dic Domino tuo, vt veniat, & accipiat infantem: cui seruus, ego fungor iam officio meæ vocationis, in quam me Deus collocavit, & scio quidquid in hoc officio facio, id Deo gratum esse, quare ratione officij mei, & auxilio, nomine, & virtute Iesu Christi aufero abs te infantem, & patri eius restituo, atque ita ipse apprehendit infantem, & brachijs suis amplexus est, Dæmones nihil aliud responderunt, nisi vociferantes hui nebulo, hui nebulo, relinque infantem, relinque, alioqui te discerpemus, ille nihil curans minas diabolicas abiit incolumis, & incolumem infantem patri Nobili reddidit. Dæmones postea aliquot diebus elapsis, euauerunt, vt in ædes denuo migrare cum tota familia Nobilis potuerit.

 Idem sequitur. In Saxonia Virgo opulenta formoso Iuueni, ac tenuioris fortunæ matrimonium promisit, hic præuidens quid futurum esset: illam prædiuitem, & sexus ratione mutabilem, fidem vix seruaturam esse puellæ respondit; Illa contra diris se execrari his verbis cœpit: si alteri quam tibi nupsero, tunc me Iabolus in nuptijs illis abripiat. quid sit? Post interuallum aliquod mutat animum, alteri nubit, priore Sponso spreto, qui eam semel, atque iterum promissi, dira que imprecationis admonuit, sed illa posthabitis his omnibus, nuptias cum altero sponso, relicto priore, celebrat. Ipso die nuptiali, Cognatis, Amicis, & conuiuijs hilaribus, Sponsa, vigilante conscientia redditur tristior solito. Tandem Diaboli duo sub specie duorum equitum in ædes nuptiales adueniunt, excipiuntur, adducuntur mensæ, hisq; remotis choreæ subsequuntur, vnique ex his, sponsa honoris causa tamquam peregrino adiungitur, cum qua bis salrauit, & tandem eam e conspectu parentum, & amicorum summo cum gemitu, & lamentatione per ostrum in altum sustulit: Altero die parentes, & amici mæstri sponsam quaerunt, vt delapsam forte sepelirent, sed

sed ecce ijdem socij occurrunt, vestes, & aurum referentes, additis his verbis: non in has res, sed in spofam à Deo nobis fuit potestas concessa: Sic illa corpore, & anima tradita Diabolo, quæ promissionem nuptiarum violauit, & impræcationem addictam contempfit .

Petrus Bizarus hæc sequentia refert . In Sueuia Bauaris, & Franconibus finitima, fuit quidam Nobilis valde diues, & opulentus nomine Richibergerus, cuius annui redditus supra triginta millia aureorum extendebantur: hic tametsi in reliquis vitæ actionibus non vulgari laude dignus censeretur, ineffabili tamen cupiditate laborabat, eaq; factum est, vt quotidie opes, per fas, & nefas accumulare, omniaq; ad se rapere studeret . Cum itaque prospiceret annonæ caritatem, quæ proximo anno in ea Regione subsequuta est, sua horrea tritico, & frugibus impleuit, magnoq; pretio ea diuendere cœpit, adeo vt indigenæ compulsi ab eo vitum emere, ob inexhaustam eius auaritiam, vel fame prorsus petirent, vel si ali, & sustentari vellent, ad magnam egestatem, atque inopiam redigerentur, tam carè illis granum, & reliqua eius generis diuendebat . Ad hunc præter alios innumeros, venit quidam pauper, liberis onustus cum sex taleris, eumque rogauit, vt pecuniam acciperet, & quandam tritici mensuram sibi daret, seq; reliquam partem pecuniæ, quam illi deberet, breui bona fide persolaturum: at ipse hunc superbo vultu, & iracundis oculis intuitus à se protinus abire iussit, & quod reliquum erat pecuniæ secum adferret, si frumentum vellet, atque ita miser, ac mæstus diras imprecatus illinc recessit . Paucis post diebus, cum is quendâ ex famulis in horreum misisset, vt illud de more inspiceret, ab ipso in reditu accepit, tres nigros boues intus esse, qui granum deuorarent, qui autem hoc retulit proximo die, lecto decumbens, haud multo post è vita migravit . Idem quoque accidit cuidam generoso, quem illuc herus miserat, vt videret an ita res se haberet, sicut prior narrauerat, is enim, & boues, & equos inspexerat, cum igitur de hac re certior fieri vellet, ipsemet in eum locum proficisci statuit, iuitque ad portam horrei, & ibi per quasdam rimulas vidit totum horreum plenum varijs, atque innumeris armentis, quæ omnes fruges consumebant, hoc spectaculo ita perterritus est vt statim furiosus, atque insanus fuerit, multaue dementer fecerit, donec tandem catenis astringeretur . Hic horribilis casus, magnam fanè admirationem attulit, cum in ea provincia, tum præcipuè in Aula Cæsariana, quæ illum antea prudentissimum cognouerat .

Epachius

Gregor.
Turonen.
lib. 1. de
glo. mart.
cap. 87.

Epachius Presbyter, dum temere, quæ indignus erat agere præsumpsisset, Diuino iudicio solo proiectus occubuit. Hic enim dum Dominici Natalis vigilias celebrare Ecclesiam petisset, per singula horarum momenta, egrediebatur templo Dei, & in domo sua pocula lasciuia, spumantibus pateris hauriebat, ita vt affirmarent multi, cum post galli cantum in ipsa nocte vidisse bibentem. Sed cum esset ex genere Senatorio, & nullus in Vico illo Ricomagensi iuxta seculi dignitatem haberetur nobilior, celebrare missarum solemnia expetitur, nec dubitabat miser vitiomadefactus appetere, quod ieiunus quisque non sine metu potest terrente conscientia explicare. Verum vbi explicatis verbis sacris, confracto, Dominici corporis sacramento, & ipse sumpsit, & alijs distribuit ad edendam, mox equini hinnitus ad modum vocem emittens, ad terram ruit, ac spumas cum ipsa milerij superparticula, quam dentibus comminere non valuit, ab ore proijciens inter manus suorum ab Ecclesia deportatur, nec caruit vltra hac Epilepsia infirmitate, sed per singulos lunares cursus incrementis, decrementisque hæc semper pertulit, quia ab hauitu nimio vini minime infelix abstinuit.

Sarius 8.
Nouemb.
in vita S.
Gothfredi
lib. 3. c. 12.
Bredembachius de
bello liuonico. pag.
27.

Paucis ab hinc annis, postquam Torpatenses in Lutheranam doctrinam concesserant; feria sexta solemne Paschæ festum proximè præcedente, finita Lutherani Ecclesiæ Concione, quibus è templo B. Mariæ Virgini sacro reuerentibus, quidam alium Conciuem, & familiarem inuitat ad prandium, rogat vnâ domum comitetur, habere se egregiam paratum Petasoneum Vuestphalicum, alter parum abhorrens respondit, sibi esse gallum opiparelixum, quem cupit in Symbolum asserre. Dum ad mensam accumbitur, alter os quoddam galli edere volens, imprudens pene ipsum deglutit, quod cum neque transmittere, neque eximere valeret, eo ipso die suffocatur. Alter postridie Paschæ malo spiritu corripuit, & non multo post rabie, ac furore exagitatus, animam vnâ cum dæmone exhalat.

Lib. 2. miraculorū
cap. 1.

Petrus Cluniacensis hoc commemorat exemplum ad correctionem hæreticorum. Quidam Comes Matisconensis cum solemni die Matiscone in palatio proprio resedisset, eumque multitudo tam militum, quam diuersi ordinis circumstaret, repente ignotus homo equo insidens, per palatij ostium ingressus, omnibus conspicientibus, & admirantibus vsque ad ipsum equitando peruenit: cumque ei altaret, se eum alloqui velle dixit, & ideo vt surgeret, ac se sequeretur, non tam monuit, quam imperauit; Ille inuisibili potentia constrictus, nec iam resistere valens surrexit, atque

atque vsque ad ostium domus processit, vbi equum paratum inueniens, eumque ab eo conscendere iussus, conscendit, cuius stantis habenas ille arripiens, statim cum velocissimo cursu per aera ferricunctis conspicientibus cepit. Cumque immenso eius clamore, ac miserabili eiulatu tota Civitas commota ad tam inuisum spectaculum concurrisset, tandiu enim per aera currentem attenti conspexerunt, quandiu naturali oculorum acie eum subsequi potuerunt, qui cum eum diu, succurrite Civis, succurrite, vociferantem audirent, nec iuvare valerent, subtractus tandem visibus hominum, æternus quemadmodum meruerat est factus Dæmoniorum locus. Sic iste Ecclesiarum direptiones, & sacrilegia sua luit in hac, & in sequenti vita.

Scribitur in antiquissima Sancti Carilephi vita; quòd mulier quædam Gunda nomine, quam clandestinus supplantator illexerat spiritui sancto volens illudere, virili sumpta veste B. Carilephi Monasterium ingredi conata est, vt probaret, verum ne esset illius varicinium, quòd prædixerat sexui femineo, nunquam datum iri copiam in illud intrandi, sed iusto Dei iudicio, priusquam vel aspiceret Cœnobij clausos aditus, arrepta à Diabolo retroffum ruit, ideoque fœde ab illo vexata est, vt dicere

Surius 10
3. mens
Iulij.

me pudeat: caput enim illi adegit inter famora,

sicque factum est, vt quæ sacratis liminibus

falsa oscula imprimere tentauerat, im-

mundas sui corporis partes oscu-

lari cogereretur, sexumque

ipsa suum, quem virili

habitu tegere vo-

luerat, cum-

eis cer-

ne-

te volentibus palam proderet, ea

res efficit, vt deinceps eo se

conferre mulieres ausæ

non sint.

De vana obseruantia, & superstitione.
Cap. XI.

Doctrina.

† **S**uperstitionis quatuor genera reperiuntur. Vnum quod dicitur Idolatria; alterum, indebitus Dei cultus. Tertium ars diuinationis. Quartum, & vltimum, dierum, temporum, & numerorum vana obseruantia.

Idolatria est, cum quidquid quod Deus non est, vti Deus adoratur, & illud, Idolom, nominatur, velut cum Iudei: Vitulum; Aegyptij, Anubim, Romani, Quirinum, adorauerunt. Hac, tria grauissima peccata, vt ait S. Bernardus Senensis secum trahit, primum est, quod Deo omnium Creatori debitum honorem auferit. Secundum est, quod adorat vilissima, vt puta, lapides, herbas, stipides, & animalia, quae omnia digna sunt, vt igne, vel ferro plestantur. Tertium est, quod creaturam Creatori adequat. Quare, fuerunt aliqui adeo mentecapti, iuxta Clementem, in itinerario, qui Diuinum nomen, & honorem, ventris flatui tribuerunt. Et aethiopes Tonitrum diu pro Deo habuerunt. Idolatria igitur est sentina omnis vanitatis; fornicationis fundamentum: magistra ignorantiae. Dei: inuentrix caecitatis animae: nutrix delectationis impudicae; inimica honestatis, quae vult contra Deum

omnipo-

Omnipotentem vniuersi rotius creatorem pugnare , & audet veri
 Liuii cultus fines adoriri . Hæc est , per quam regnat mors ; om-
 nium malorum esca : virtuti contraria . incorruptibilitatis inimi-
 ca , quæ laudat præcipitia , & terrena spe sequaces suos implet .
 Hæc est amica sanguinis : caput inuidiæ : soror vmbre mortis : quæ
 aduersatur æternæ gratiæ lumini : quæ peruersis operationibus
 vincit , qui illam sequuntur : quæ in nobis luxuriæ spiritum exci-
 rat , & canitiem venerandam ignominia , & dedecore implet , ita
 vt , non vereatur senex publicè saltare , & si quid est turpius huic
 ætati , adimplere . Hæc à Iuuenulis , honorem pudicitæ aufert ,
 dum Cæsariem nimia vanitate excolere , ac faciem stibio , & vn-
 guentis linire , docet . Sui sequaces armat , vultq; eius festiuitati-
 bus , gladijs districtis finem imponere , ac solemnitates eius , be-
 ftiarum immundo cruore decorare . Hæc , pisces depastos , & al-
 lium , capasq; paulo ante a nobis seminatas adorare impellit ; ina-
 nimatis , animata sacrificat , imò , ligna adorat , quæ deinceps aræ
 supponit ad sacrificium consumandum .

Indebitus Dei cultus , est id pro Deo colere , quod Deus non est ,
 & sic idem est , quod Idolatria : alius est minus deleterius , sæpe
 tamen læthalis , semper noxius , quem Firmianus sine causa vide-
 tur à superstitione excludere , vt si cui , qui debetur cultus , non
 quò debetur modo , exhibeatur : hæc vocant Theologi superstitionem
 indebiti cultus , eo quod , nõ qualis debetur , præstetur , huius
 propriũ nomen est , indebitus Dei cultus . iuxta August . , a qui sic
 ait , quæ ad remediorum aliarumq; obseruationum curam perti-
 nent , quæ non sunt diuinitus ad dilectionem Dei , & proximi , tan-
 quam publicè constituta , sed per priuatas appellationes rerum
 temporalium corda dissipant miserorum . Huius cultus dispu-
 tatio , non est præsentis speculationis , nec prioris , quæ Idolatria
 dicitur , sed tantum intelligimus de ea , quæ implicita , seu tacita
 Idolatria est , quæ alio nomine , Magia omnis prohibita , de qua
 suo loco actum est .

a Lib. 2. de
 doct. Chri
 stianac. 23

· Diuinitas , quæ Diuinitatis imitatio , sonat , superstitionis in ho-
 nore est . Idcirco diabolus , qui Simia Dei est , fatuis hominibus
 persuadere studet , se futura scire , & ita Ariolum , & Diuinatorem
 se esse , vt ad eum , qui futura scire gestiunt , accedant . Dicitur
 autem diuinitas , Diuinitatis imitatio , quia nullus præter Deum ,
 occulta , & futura scire potest nisi fuerint ab eo reuelata .

· Futura ergo sunt in triplici differentia . Quædam habent eo-
 rum causam determinatam , sed infallibilem , qualia sunt , quæ
 agunt de corporibus celestibus , & de eorum motibus , hæc autem

D d 2 possunt

possunt cognosci in eorum causis, non solum à Creator, sed etiam à creaturis, ut est Ecclipsis: Solis, & Lunæ coniunctio, & oppositiones.

Alia sunt quæ habent eorum causam determinatam, sed fallibilem, ut sunt opera naturæ, cum natura determinetur, ad unum: est autem fallibilis, quia potest multipliciter impediri; & huiusmodi possunt etiam à doctis cognosci, & præueniri. Alia tandem sunt, quæ habent eorum indeterminatam causam, & fallibilem, qualia sunt, quæ à voluntate nostra, & à libero arbitrio nostro, quod est in determinatum, quia ad opposita fertur, pendent, & potest diuersimodè impediri. Itch ergo quando euenire debeant, nullus hominum, nec Angelorum, nec diabolus scire potest, nisi Deus ipse, qui non dependet à creaturarum cognitione, quia certissimè cognoscit omnia, tam ea, quæ sunt, quam ea, quæ non sunt, & nobis contingentia. Quare sicut cognoscit omnia, sic ea reuelare certè, & demonstrare potest. Hæc reuelatio appellatur, diuinitio, quia cognoscere futura est actus Diuinus. Diabolus voluit in hoc Deum imitari, sed id assequi non potuit, idcirco occultat se amphibologijs, sicuti quando dixit Pirro. Aio, te Acacida romanos vincere posse, & alibi, quando dixit, bis redi bis non morieris in bello. Qui igitur vult diuinare diaboli arte, aufert à Deo honorem, & diabolo eius inimico tribuit. Verum, etsi diabolus futura in se ipsis scire non possit; iuxta prædicta, est tamen tanta perspicacitatis, & ingenij acuitatis, ut multa prædicere soleat ventura, & reuelationes fingat, tamquam si naturaliter futura cognosceret. Quod si obieceris, diabolum prædixisse, quod aliquis breui erat in aquam casurus, qui postea cecidit in eam, & periit, & ideo verum prædixisse. Resp. ipsum diabolum prædixisse malum, quod facere intendebat illi misero, & diuinavit, quia compleuit malitiam eius, sed multoties mendax visus est, quia non permisit Deus illum complere, quod facere intendebat peruersè. Ostendit tandem fictam potentiam sedandi bella; tribulationes, tempestates, & infirmitates, ut homines alliciat ad sibi sacrificandum. Quare, hæc diuinationis ars ea est, quæ alio nomine Magia dicitur. De vana autem obseruantia temporum dierum, & numerorum, infra. Sed vnde nam hæc dignosci possit videamus.

Quomodo
dignosca-
tur vana
obseruan-
tia.

Dignoscitur primo, si constet quod effectus superet naturæ vires, & tunc attendendum est, an per scripturam sacram, vel Ecclesiæ definitionem, vel approbatam ab ea traditionem effectus iste Deo tribuatur, siue constet, effectum hunc esse diuinum, quod

~~si nihil huiusmodi reperitur~~, effectus tribuitur pacto cum demone inito, & censenda est magica superstitio, siue vana obseruantia, cuiusmodi est remissio peccatorum extra Sacramenta, quoad mortalia, extra Sacramentalia, quoad venialia, item diuinatione rerum futurarum contingentium.

Secundo, si constat rem, cui tribuitur effectus, hanc vim à Deo, vel à natura habere, ex parte effectus, non est vana obseruantia: bene potest esse vana obseruantia ratione alicuius vitiosæ circumstantiæ, verbi gratia. ieiunium, cilicium, disciplina, quia affligunt corpus, & macerant, habent virtutem ad arcendas carnales concupiscentias; sed si his addantur, circumstantiæ ridiculæ, velut certa hora, definitus numerus, quem excedere, nec minuere liceat; vel vt fiat illa, vel illa manu. flagro serico, vel canabeo, & huiusmodi, erit vana obseruantia.

Tertio, si quis vtatur certis orationibus, sententijs, etiam sacris, aut operibus pijs in rebus vanis, & ad Dei cultum, & honorem directè, vel indirectè pertinentibus, quæ in aliquibus libellis à Pio V. damnatis continentur, eo quod dubias indulgentias, & remissiones peccatorum, & consecutionem rei optatæ promittat, est vana obseruantia. Per certa verò ieiunia, & orationes sine humano labore, sed secundum instituta artis cuiusdam, scientiam infusione acquirere, pertinet ad Magiæ speciem, quia fit ex pacto cum diabolo expresso, & est mortale; forma communior huiusmodi talis est, quam describit Martinus Delrio. *b* Iubent discipulum in primis expiare conscientiam generali confessione, tum sæpe communionem sumere: ieiunia Ecclesiæ ad vnguem obseruare, & alios quosdam superadere ieiunij dies spontè, præsertim feriam sextam, in qua solum reficiatur pane, & aqua: recitare quotidie septem psalmos, & certas quasdam preces alias: hæc omnia per septem hebdomadas sunt obseruanda. Interim abstinere debet ab omnibus secularibus negotijs, quibus peractis, tradit libellum quarundam precum recitandum, & certas figuras exhibet adorandas; Constituit etiam certas horas, quibus preces istæ, & adorationes sunt persoluendæ, nempe, septem primos nouilunij dies, in ipso quotidie solis ortu. Ritibus his per tria nouilunia ter peractis, debere hominem sibi eligere diem aliquem, quo sit magis deuotus, & inspirationi recipiendæ magis accommodatus; tum hora tertia debere se solum sistere in templo, vel oratorio quopiam, vel in medio agri cuiuspiam genibus flexis, ac manibus, & oculis in cælum eleuatis, pronuntiare ter versiculum istum. Veni Sanctæ Spiritus. Quod cum fecerit, repente

b lib. 3. q.
4. mag.
quorum.

214 Compendij Maleficarum.

penitenti omni scientia impletum iri, adeo ut ipsemet oblitiscatur
 de tam subita sui mutatione. Ecce mysteria huius diabolicæ ar-
 tis, cultum enim hunc, & totum hoc adorationis genus diabolo
 exhibent, illi sacras preces, & Ecclesiæ Sacramenta offerunt, cui
 inhiantur. Perditi homines, qui & corpus, & animam periculo
 exitij manifesti exponunt, testatur enim Cyruelus & multos huic
 arti vacantes, vitæ utriusq; iacturam fecisse. Quare iure optimo
 hæc ars damnatur, quia utitur cæremonijs, non ad hunc effectum
 institutis, dum obseruat dies, & horas ad hoc nil pertinentes, ado-
 rat figuras illas, quæ nec Dei sunt, nec Sanctorum, sed vanæ, &
 magicæ. Non igitur, qui infundit Deus est, nec Angelus bonus,
 sed diabolus, quia diabolo fundunt preces, diabolum adorant,
 diabolo ieiunant, & diabolum sunt habituri remuneratorem.

e lib. de su
 persti. par.
 3. ca p. 7.

Quarto, quando gestantur reliquiæ: Euang. S. Ioannis, aut ali-
 qui versus psalmorum, non ex deuotione tantum, sed adiunctis
 vanis circumstantijs, videlicet, vt sic, vel sic sint scripta, vt reliquiæ
 sint in vase rotundo, vel triangulato, tribuendo vim formæ, vel
 materiæ, vt scriptum sit in carta virginea: vel tempori, vt scripta
 sit oriente sole: vel personæ, vt alligatum sit à virgine: vel modo,
 vt tot filis, vel talis coloris. Insuper necesse est, vt nulla adsit fi-
 gura, præter signum cruces, nulla imago, nisi Christi, B. Mariæ
 Virg., vel Sancti alicuius noti, aut Angeli boni: nulla Dei, vel
 Angelorum barbara, & incognita nomina, nil tandem sit vani,
 vel mendacis.

Quinto, huc referenda vanissima omnium animaduersio, siue
 Omen. Quid enim sunt omina, nisi vana quadam obseruantia?
 Sæpe quis egreditur domo sua, & videt monoculum, vel claudum
 & statim, ominatur. Si virgini occurrit, sterilis dies ominatur.
 Plurima omnia enumerat Augustin. d. sic scribens. His adiu-
 guntur millia inanissimarum obseruationum. Si membrum ali-
 quod salierit. Si iunctim ambulantes, lapis, aut canis, aut puer
 medius interuenerit: atq; illud, quod lapidem calcant, tamquam
 amicitie direptorem: minus molestum est, quam, quod innocen-
 tem puerum colapho percutiunt, si pariter ambulantes inter-
 current. Sed bellum est, quod aliquando pueri vindicantur à
 canibus, nam plerunq; tam superstitiosi sunt quidam, vt etiam
 canem, qui medius interuenerit, ferire audeant, non impunè. nã-
 que à vano remedio, citò ille percussorem suum ad verum medi-
 cum mittit. Hinc sunt etiam illa, limen suum calcare, cum ante
 domum suam transit: redire ad lectum, si dum quis se calceat,
 sternutauerit. Redire domum, si procedens offenderit. Cura
 xctis

d Lib. de
 doct. Chri
 stiana c.
 20.

vestis à foricibus roditur, plus timere suspicionem futuri mali, quam præsens damnum dolere. Vnde illud eleganter dictum est Catonis, qui cum esset consultus à quodam, qui sibi erosas caligas diceret esse à foricibus, resp. non esse illud monstrum, sed vere monstrum habendum fuisse, si forices à caligis roderentur. Hac August. dicamus ergo, omina obseruare, semper illicitum esse.

Sexto, euenit vana obseruantia in strenis, primo die anni dandis, vt consueuerunt Ethnici Calen. Ianuarij facere, secundum Suetonium, & Ouidium, qui in honorem Iani illas solemniter celebrabant, & strenas inuicem dabant, ad omen bonum significandum. Hic ritus damnatur à D. Augustino apud Gratianum, & à Martino Papa, qui ait, non licet iniquas obseruationes agere Calendarum, & ocijs vacare, neq; lauro, aut viriditate arborum cingere domos, omnis enim hæc obseruatio paganorum est: eadem damnat Burchardus in pœnitentiali e his uerbis. Obserua-
ti Calen. Ianuarij ritu paganorum, ut uel aliquid plus faceres, propter nouum annum, quam antea, uel post soles facere. Ita dico, ut uel mensam tuam cum lautitijs, uel epulis in domo tua præparares eo tempore, aut per uicos, & plateas cantores, & choros duceres, aut circa te domus tuæ sederes ense tuo circumcinctus, ut ibi uideres, & intelligeres, quid tibi in sequenti anno futurum esset: uel in biuio sedisti super taurinam cutem, ut & ibi futura tibi intelligeres: uel si panes prædicta nocte coquere fecisti tuo nomine, ut si bene eleuarentur, & spissi, & alti fierent, inde prosperitatem uitæ tuæ eo anno preuideres. Ideo quia Deum Creatorem tuum (hæc faciendo) de reliquisti, & ad Idola, & illa uana te conuertisti, & Apostata effectus es, duos annos per legitimas ferias pœniteas. Ecce breuem enumerationem superstitionum illius diei, quas iure merito Concil. Antifiodorense lib. 2. uocat superstitiones diabolicas, & eas damnat.

Septimo, est superstitio illa, & uana obseruantia, dierum, mensium, & annorum, non ad Dei cultum, sed ad directionem negotiorum suorum, & hæc uocatur, superstitio temporariorum, cum obseruatur certus unus hœdomadæ, uel mensis dies tantum, uel certa diei hora, in euellendis herbis, & lignis præcidendis, sicuti, qui colligunt herbas in die Sancti Ioannis, ad certos quosdam effectus, credentes eo die nisi naturalem efficaciam habere; uel inserunt arbores ipso die Annuntiationis Beatæ Mariæ Virg. uel in festo Sancti Stephani minuunt sanguinem equorum, attendentes naturalem causam, quæ nulla est, unde uanè ista instituunt;

lib. 19. c.
de art. ma-
gic.

vide

quo

quo fit, ut festa in honorem potius sic, quam colant. Si verò illa directe attribuerent merito Sanctorum, & Deo adscriberent, sic etiam, ut Sanctos illos honorarent, uiderentur, & ipsi Sanctos illos honorare, & tunc non auderem eos dampnare. Huc etiam pertinet, qui obseruant quosdam dies, uidelicet, diem Sanctæ Magdalene, diem Lunæ &c. tanquam infaustos, uel ut faustos ad iter, aut rem aliquam inchoandam. Item cum surgunt, an primo induerint calceum, vel ferorale dextrum, uel sinistrum, aut quo pede primum tangant terram, uel domo egrediantur, & huiusmodi nugatoria superstitiosa. Vel qui obseruant festiuitates certas, ut Conuersionis S. Pauli, Vincentij, Urbani, uel aliorum, in quibus si pluit, uel cœlum sit serenum, augurantur sibi serenitatem, fertilitatem, & uini copiam, uel inopiam, aut continuatam pluuiam per tot dies, unde superstitiosos fecerunt versus illos, qui incipiunt.

Clara dies Pauli, largos fructus indicat anni.

Exempla plurima harum superstitionum suggerunt patres explicantes illa uerba Pauli Apostoli, ad Gal. 4. Dies obseruatis, & mensis, & tempora, & annos, timeo uos, ne frustra laborauerim in uobis. Quare D. Pater Ambrosius explicat, sic. Obseruant dies, qui dicunt, cras proficiscendum non est, post crastinum non debet aliquid inchoari. Si colunt menses, qui cursus Lunæ perscrutantur dicentes; septima Luna instrumenta confici non debent; nona Luna seruum emptum domum ducere non oportet. Tempora obseruant, cum dicunt, hodie ueris initium est, festiuitas est, post cras Vulcanalia sunt. Item talia uerum aiunt, Posterum est, domum egredi non licet. Posterum, significat aduersum, & præposterum, quasi elapsa commoditate seruum. Annos sic colunt, dicendo, Calendis Ianuarijs nouus est annus, quasi non quotidie anni impleantur, sed ut Iani illius bifrontis memoriam recolant, superstitione hac utuntur, quæ longe fieri debet a seruis Dei, quia si Deus toto corde diligatur, ipso propitio nil nobis obesse potest. haec Ambrosius.

Octauo loco, est uana obseruantia in medendis malis, & morbis sanandis, ut si quis faciat oblationem ex bonis per eleemosinam collectis credens eam maioris efficacitæ esse ad effectum consequendum. Qui putat crucem ex eleemosinis emptam, uel factam esse sanctiorem, & efficaciorum. Qui offerunt ceram sanctis, uel quid tale illi immiscentes capillos hominis, uel pilos agri animalis. Qui imaginem mergunt in aquam pro pluuiâ petenda. Qui faciunt quasdam ligaturas, ne lac Vaccis subtrahatur.

Qui

Qui

Qui per anulum desponsationis metunt, vt liberentur maleficio. Qui stramen bipenni diuidunt, vt curentur digitorum, & manuum tumores, & alia huiusmodi quamplurima. Huc referendæ sunt innumera orationum forme, quibus vulgo vulnera sanantur, vel morbi curantur, vel infortunia arcentur, vt de his, & alijs exhibet formas, Felio, mag. quest. lib. 3. quest. 4. section. 7. 8. & 9.

De sortibus. Cap. XIII.

Sortes, incantationes, Veneficia, & diuersum superstitionis genus hoc tempore est in vsu. Sciendum est igitur, sortium, alias esse licitas; alias illicitas. Sors licita est, quæ vulgo dicitur, bona ventura, vt Petrus habuit sortem bonam; Et iuxta hoc genus locutionis, dico cum Augustino, quod bona sors, nil aliud est, quam gratia Dei, qui habet hanc gratiam, bonam habet sortem, & qui viuit sine illa, malam habet sortem. Sed si voluerimus proprie loqui, dicemus, quod sors est ars diuinationis, siue id omne, quo vtimur ad sciendum, & inquirendum occulta, quod fit cum expressa diaboli inuocatione, vt moris est Necromanticorum: aut etiam fit sine expressa inuocatione, sed non sine sua instigatione, vt est in Geomanticis, & ijs, qui occultant festucas inequales: qui iaciunt tales: qui iudicant punctos;

Et qui

qui iaciunt fabas, & similia, quæ omnia prohibentur fieri, quia, qui talia agunt, honorem Dei diabolo tribuere volunt. Nulla creatura est, quæ possit futura scire, nisi solus Deus, vt supra docuimus. Et sicut Paulus Apostolus vocat avaros, Idolatras, quia adorant aurum, sic is, qui vititur sorte dici potest Idolatra, quia à creatura cognoscit, quod solius Dei est.

Quot sint genera sortium.

Tria sortium genera inueniuntur apud Theologos. Prima fors dicitur, diuidens, secunda, dicitur, consilians. Tertia dicitur, diuinans. Secunda, & tertia, sunt semper illicitæ propter allegatam rationem, & propter pœnas à Sacris Canonibus sortilegis constitutâs, de quibus dicitur. Anathema sit, qui ariolos, vel incantatores obseruat. Et iterum. Sors, nil aliud, quam diuinatio, & maleficium esse decernitur. Sorte diuidente aliquando vt possumus, cum inter fratres diuidimus hæreditatem, de qua inter ipsos est dissensio, nec possunt aliter conciliari, & de hac sorte dicitur Eccles. in diuisione sortis, dà, & accipe; iustifica animam tuam. idest, dà illi, quod æquum est, & accipe, quod iure tuum est.

Si autem quis obiecerit, sortem diuidentem, & diuinatoriam licitam esse, quia Sancti Veteris, & Noui testamenti his vsi sunt, cum Ionatas per sortem inuentus sit comedisse mel. Ionas per hanc sit iactatus in mare, quia cecidit super eum fors. Et Mathias electus sit Apostolus per sortem. Respondeo, permissum fuisse in veteri testamento, & post Ascensionem Christi, vt sorte in electionem, & pœnam, tunc quando nondum Spiritus Sanctus venerat super Apostolos, & veritas adhuc plenè non fuerat publicata. sed deinceps amplius sorte non vsi sunt in electionibus, sed factæ sunt electiones per vota, siue per scripturam; patet hoc, quia septem Diaconi electi post Pentecostem, non fuerunt electi per sortem, sed arbitrio Apostolorum. Vt tamen in his nullum intercedat peccatum, seruandæ sunt quatuor conditiones.

Primo, debet euentus à Deo expectari, & non à casu, fortuna, vel astris, quare, & Deus inuocandus est, iuxta psal. 30. In manibus tuis sortes meæ. quod, si quis expectaret certè euentum ab astris, vel fato, mortaliter peccaret: si à casu, fortuna, (accipiendo fortunam, vt Christiani sumunt philosophi) in re graui, foret veniale peccatum, & in re leui, vix esset peccatum.

Secundo, debet adhiberi simplex fors, sine vlla superstitione, vel abusu rerum sacrarum, aut scripturæ sanctæ, vt notat August.

a Epist. 100. ad Iamnam. c. 3. q. 2.

non tamen est mortale peccatum, nisi magna adsit irreuerentia. Tertio, necesse est, vt illi, qui sortiuntur æquali iure nitantur, aliter

aliter esset iniusta sortitio, & quidem grauior, si de bono publico ageretur, vt puta, si de officijs publicis, digni, & indigni sortes mitterent: fors enim posset indigno fauere, cum damno Reipub., & iniuria dignorum.

Quarto, vt principalis intentio mittentium sortes, non sit inquirere voluntatem Dei modo extraordinario (quia talis modus omnino est incertus) sed præcipua intentio debet esse, vt auferantur lites, discordiæ, quærellæ, & inuidiæ, quare, si aliter concordia posset conciliari, res sorti non esset committenda, si aliter nequit discordia sedari, bonum pacis sortem permittit, seruatis his conditionibus. his non seruatis. dicamus in sorte, cum impiû esse, qui ista vititur, & magis impium, qui adheret incantationibus, & veneficijs diabolicis.

Metus incussus Maleficis, imò & verbera, sunt optimum remedium ad auferendas infirmitates, quas intulerunt. Cap. XII.

Doctrina .

IN confesso ferè est omnibus, quæ de hoc interrogantur Sagis: quo plus metuuntur, eò audentius nocere, ac minis, & mictio de carcere metu apud se multum profici, vt suas fascinationes repercutiant. Quod autem maleficium possit tolli à maleficis ob magas, & terorem illis incussam, fieri potest, vt liceat, si conditiones

Remigius
lib. 3. de-
monol. c.
3.

Et 2 tiones

tionem quædam adsint primo, si certo sciatur auctor maleficij, quia suspectos tantum, nec iura, nec fas sustinet verberare, aut contumelia afficere. Secundo, si putetur nihil superstitiosi adhibiturus. Tertio, si non existimetur morbum in alium translaturus, quod ferè semper cõsueverunt facere; ista enim videtur diaboli libertas, vt boni nihil vllis hominibus præster, nisi cum æquali, vel maiori hominum damno, quo spectat narratio D. Greg. Magni lib. 1. moral. cap. 9. de virgine oblecta, quæ cum opera Magorum ab vno dæmone fuisset liberata, in vnus locum, sex, vel septem dæmonum millia successere.

Quare multa scitu digna notanda sunt. Primum, tempora ipsa, sua sanctitate, ac religione nocendi, vel voluntatem, vel facultatem Sortilegis non adimere: nisi Deus hoc sua singulari bonitate prohibeat, & auertat, vt exemplo illius, quæ aspergillo lustrali eam inter sacra lethaliter consperxit, quam iniuriæ noxiam alibi opportunius reperire non potuerat, & sæpius videntur disiecta, ac prostrata in delubris Diuorum signa fulmine, quod Dæmon aliquis vibrasse, ac contorsisse crederetur. Nam nullibi amant magis dæmones sua flagitia facere, quam vbi furo aliquo beneuola ominatione solent prætexere. Nec minus nouum est, vt aiunt ^{a lib. 9. c. 4.} ^{b lib. 7. c. 1.} Celius a & Plinius, b reperiri, qui bene ominando, atque impensius laudando, arbores, fata, ipsosq; adeo homines effascinent, ac perdant.

Secundum, nunquam esse solidam gratiam, aut plenum, integrumq; beneficium, quod conferunt Dæmones, (si beneficium rectè dici potest) sed statim, vel æquata, vel etiam grauiore aliqua iniuria, atq; incommodo luendum est ei, qui imperauit. Vix enim morbum vllum à quoquam depellunt, quem in alium non illico transferant, & vnus salutem alterius interitu ferè semper paciscuntur, prout refert Greg. Turon. c factum aliquando à quibusdam Veneticis parisiensibus, quæ Mummolum Præfectum, quem in morbum lethalem mala sua arte coniecerant, ad valetudinem reducere aliter non potuerunt, quam prius eius consensu interfecto vix bimio infante, quem Chilperius pater vnicum in spem Regni aiebat: quam versuram sæpe etiam iniquo fænore fecisse prius illos mortales Dæmonum erroribus imbutos passim eius temporis loquuntur annales: Nam cum terra medio foro ingenti hiatus Romæ descendisset, responsum est non aliter eius labem coitutam, quam si primæ spei adolescens aliquis se se in eum hiatus deiecisset, In quo est facilè videre, quantum inter paternam Dei benignitatem, & tyrannicam Diaboli crudelitatem, & scitiam interficit

interfit; quia Deus per aduersa hominem ad Cœlum vocat; Diabolus verò per prospera (si verè vnquam quemquam prosperare potest) ad æternum interitum conuertit, & trahit.

Tertium, quòd per summam indignitatem, ac contumeliam, modum, quem Elifæus, *d* & D. Paulus, *e* & Elias, *f* sanctiq; patres multi in reuocandis ad vitam hominibus tenuerunt, ipsæ Sagæ in sanandis assimulant, & imitantur, dum sic deductis, passisque artibus in nouissima valetudine confictatos toto corpore incumbunt.

d Reg. 4. c. 4. vers. 34.
e Act. 20. c. vers. 10.
f Reg. 3. c. 17. et 21.

Quartum, nihil ad curationem conferre, quæ Sortilegi exterius adhibent morbis à se incussis remedia, vt cum herbas, vnguentata, balnea, & huiusmodi adhibent, sed ea prætexi quasi in tegumenta sortilegijs, quæ veriti legum seueritatem palam esse metuunt.

Quintum, sic esse dæmoni tenaces manus, vt non facile sibi sinat, quod semel comprehenderit; ergo si quando suorum rogatu morbum immisit, is vel cum alio etiam grauiore commutandus venit, vt dictum est, vel in illud tempus curationem, sedationem ve eius, reijci oportet, quod frustra quisquam ante capere suis apud eum præcibus studeat, sic semper reliqui esse oportet aliquid, quod is lucro deputare possit.

Exempla.

Claudius Morelius aiebat, se nulla re magis adactum, vt lenaret quas semel intulerat iniurias, quam cum de comprehensione, verberibus, ac vi aliqua terror offerrebat, & ad hoc tefert Remigius sequentia his verbis. Vir quidam Serenissimi Ducis Lotharingæ Consiliarius, cum de ea re fortè vnà sermonem haberemus, narrauit mihi, & serio quidem, cum aliquando renunciatum illi esset filiolum suum in subitum incidisse morbū, atq; vt is ab Anu quadam per veneficium allatus existimaretur, de tota re primū nutricem esse percunctatum, nam tum forte ab ea gestabatur filiulus, cum illum morbus inuaserat, tum accurate perpeditisse, atq; æstimasse qualis is morbus esset, ex eorumne genere, nec ne; quibus via peruulgata naturæ consuevit ea ætas esse obnoxia: ac cum haud dubiè comperisset, non nisi mala arte, ac per fascinum illi confici potuisse, secum tandem singula repurans eò coniectura peruenit, vt nihil iam putaret sibi esse reliqui, quominus hanc filiolo ortam à bona illa Anu iniuriam crederet. Iubet igitur illam accersiri, atque admissam solam in ades

Serræ 5.
non. Decē.
br. 1586.
lib. 3. c. 3.

interiores

interiores primum blandè appellauit, vt si quid opis huic malo conferre posset, libenter faceret, neque ingrato locaturam beneficium. Ac cum illam multa causari vidisset, quo suspicionem veneficij à se remoueret, tum de facienda medicina preces obstinatus reijcere, arrepto fuste, quem ob id parauerat, sic illi humeros, latusq; perfricuit, vt paratam se diceret, quæ imperaret facere. Postulat modo paululum temporis apponi sibi dum curat, quæ ad eam rem essent necessaria. Nec mora, dato illi, quod postulabat spatio, & facta copia, quæ vellet, ægro impartendi; non multo post ad motis quibusdam, in speciem scilicet, ac adtegendam artem potius, quam quod ijs ita opus esset, illum pristinae valetudini restituit.

Simile est sequens, eiusdem authoris his verbis. Necessarius meus Antonius Blyestem in Dommartinensi ditioe quæstor ærarius idem filiolo cuidam suo euenisse olim mihi narrauit. Cum is, ait, vt pueris mos est, in æde sacra à matre ludens longius euagaretur, prateriens vetula quædam illi manu quasi blandiens caput demulsit, ac benè precata, ceu aliò properans, foras exiit.

Tum puer illico caput demittens, ac iam ægre se sustinens, voce lamentabili morbum facillè indicauit. Eo igitur domum relato, ac morbo in horas ingravescente, haud dubie eius causam reiecere omnes, qui rem vti gesta erat, audiebant, in vetulam illam multorum veneficiorum iam suspectam, ergo per vim a vicinis quibusdam ea deducta, vt illatum morbum tolleret, statim, vt fuit coram cœpit ijsdem modis, quibus ille confictari, ac primùm toto ore esse liuida, tum spumas agere, cum tanto aspicientium horrore, vt in rabiem iam iam itura videretur, successit nox, quam in eodem lecto cum puero ducere voluit, nonnunquam illis passis incumbens brachijs, ac os ori componens quasi quæ fouendo, atq; aspirando labetem eius vitam recreare conaretur. Matronati etiam qui aduigilabant, sermonibus diulgatum est genus impuri tabani sonum qualis feruente æstate esse solet, tantisper circa puerum auditum, dum desijt videri euangelici textus fragmentum, quod amuleti instar eius fortè pileo insutum, hæcebat, dubium reuellerit Saga, an eius demon; certè, qui pridie concepta præcordijs mortem continere putabatur puer, primo diluculo valens, saluusque euasit: sed nec id bonæ illi nihil fuit, nam ipsa sibi beneficiū, vt aliquatenus sceneraret, non longè abijt, quin in maximam pecoris partem, quod in illis cœdibus stabulabat malè perderet.

Nicolaë Stephana Sanpauliana mercede accersita, vt Domar
mensis

tinense castrum pestilentia, qua tum affectum credebatur repur-
garet (nam ei rei operas suas locare consueuerat) id quidem offi-
cium non indiligenter exequuta est, sed cum iusti dies excessissent,
post quos contagionis metus cessare solet, ac ei numerata merce-
de facta esset abeundi copia, dolens quod opinione citius mutan-
dam sibi videret, non alioqui tenuis, ac illiberalis victus consue-
tudinem, putauit aliqua ratione eius abitionis tempus sibi esse
trahendum, simul, & Castellani vxorem malo aliquo impertien-
dam, quod in se ableganda praecepta esset, ac diligens. Ergo abie-
cta omni cunctatione placuit illam morbo aliquo distinere, in
quo subleuando denuo rogaretur operam, studiumque suum im-
pendere. Nec mora ei astans ad fores cubiculi; ea inquit, hera
Strophij tui plicaturae disturbatae sunt; sine illas, vt paululum re-
concinnem, adductaque per speciem officij ad collum manu so-
lertissime excussit in eius dorsum pulueris venenati, quem digitis
tegebat, micas aliquot, quo facto, tanto fuit illico membrorum
omnium horrore correpta, quanto solent maximo quos febris
primum occupauit: Nec adeo multo post tantis praeterea pedum
doloribus differri cepit, vt ijs foede auersis, ad talos digiti statim
distorquerentur; qua re omni a domesticis perspecta, & intelle-
cta, comprehensam, asseruatam, ac denique verberum iniectio
metu exterritam, non prius dimissuros se sunt minati, quam fa-
scinatione sublatam heram in pristinum valetudinis statum re-
stituisse, nam & hoc veneficij suspicionem augebat, quod ab ea
aliquando audierant, se quidquid huius sciret, quo sic ad prohi-
bendam, auertendamque pestem vteretur, acceptum referre cui-
dam Matthaeo Amantio, non pridem ob sortilegij crimen capitis
damnato, a quo etiam in tirocinij pretium stuprum passa, atque
ex eo grauida facta fuerat.

Primum igitur magnis clamoribus testari insignem sibi fieri in-
iuriam, cui pro beneficio tanta calumnia reponeretur, ac de su-
spendio minas etiam iactare: sed cum nihilominus illos in senten-
tia obstinate manere videret, ac nihil iam a se ea via profici, con-
siliium orationemque mutans, cepit rogare, vt quando ea sibi
medendi necessitas imponebatur sustinerent dum ad memoriam
renocaret, si quod olim simili morbo remedium audisset prae-
dicari.

Ac non multo post reuerfa dixit, reperisse se, in quo iam explo-
ratae salutis spem ponere, ac defigere possent: nosce enim se her-
bas quae in balneis affictae eis dolori medicamentum praestantif-
simum essent allatura, orare modo, ne aegre illis esset, si quae mora
valetudini

ualetudini intercederet, neque enim eiusmodi morbum esse, qui ita sit ad sanandum facilis.

Inter hæc is, quem tum secum habebat filius, cum uideret matrem accipi, sibi idem timens, qui sciret se conscium, nocte in tempesta è murorum pinnis per funem se demittit, sed postridie è fuga retractus, uinctus, ac cur sic clamè se foras eiecisset iussus fateri, rem omnem, uti hic narratur, explicuit. Hoc addens se toti ei fuisse caput, qui matrem ad illam impulisset, dum causam quærit, qua parata abitioni mortem aliquam produceret, præterea nihil ad salutem conferre illa omnia fomenta, quæ ea sic accuratè ægræ adhibebat, sed ijs ita fucum fieri oportere, ut uideatur per conuenientia naturæ remedia processisse curatio.

Nam iam tum ab intuentis illi verberibus latenter antidotum eam admouisse sed illo uinci, ac contrahi non posse, qui ab initio fuerat morbo impositus temporis modus: expectarent igitur diu is, hebdomadæ dies, eaque hora bis recurrisset, qua præbitum esset venenum, certo enim tum ægram conualituram, saltem ab omni doloris sensu iri liberatum, sola membrorum reliqua lassitudine, in quo datam expectationem nequiquam fefellit; nam in illo ipso, quem præstituerat temporis articulo morbus est sedatus.

Verum sequenti nocte recruduit etiam acerbior, nam Veneficam, ut postea est compertum, adhibiti remedij pœnituerat, quod uideret paratam inde rationem ad se maleficij coarguendam, ac etiam indubitato testimonio obruendam, nam nisi ab ea venefica, quæ morbum fecit, tolli, aut sedari vix posse certum est; ut supra docui in eorum legibus, ob idque ab illa repetitum iteratumque fuerat venenum.

Cum igitur postridie filio præditionis mendacium obiectaretur, multa malitiosè multitans, hoc tantum dicere voluit, matrem, ut verberibus, quam possent indignissimè acciperent, hoc enim uti aduertebat vnicum superesse contra eius tragiuersationem remedium. Arreptam igitur, denuo duo Validissimi Rustici, non prius cessarunt vitium malleolis contundere, pedibus obterere, pulsare, agitare, ac denique in obiectum ignem detrudere, quam fidem suam astrixisset, se ægram eo ipso die imò hora persanaturam, quod & præstitit, postquam pomum illi comedendum præbuisset, quod ante candidulo puluere videntibus nonnullis medicauerat sic randem facta abeundi copia, uti de hoc illi ante data fides fuerat, in lictores, eam ad castri portam præstantes incidit; à quibus ex Iudicis, qui in eius vitam, moresque inquisuerat, de creto comprehensa, ac in vincula coniecta, de tota

re, sicuti hic habetur haud curanter confessa est, ac tandem igni
vna cum filio est donata .

Stephanum Noachum Madrensem perpetui triennij morbus Cassine
mensis. 11-1
110 1586.
vsq; adeo exetuerat, vt res illi parum abisset ab infania . Ergo
desperatus ab omnibus periculisq; in casum, quæ solers medi-
corum cura suggerere solet, remedijs tandem ad ariolos animum
conuertit . Erat tunc temporis Cranuillei quidam præ ceteris
eius artis fama clarus, ad illum præsentem præfens rem omnem
desert, edocetur, hoc ipsi malum ab ea muliere confectum fuisse,
quam domum reuersus vna cum vxore colloquentem esset repe-
rurus . Compararet igitur è lento aliquo famento vinculum,
quod eius collo statim, ac coram esset, iniiceret, minareturq; fe-
rocius, se illi animam mox esse interclusurum, ni labefactatam
valetudinem iamiam restitueret . Ingressus domum, vetulam
effendit vxori ad focum assidentem, huic non è erat Parisete No-
nauilana, eam vti monitus erat, re, verbisq; quantum potest per-
terre facit . Illico eius genibus illa aduoluitur, veniam petit, ac
sartam tæciam ab omni morbo valetudinem certo promittit, mo-
do inijs, quæ præscriberet obsequi vellet, ea verò esse, quam pri-
mam ne grauaretur pirum, quod erat illi datura comedere, quod
enim filicis instar durum primo contactu videri possit, id non ita
esse, manu enim attritatum, proinde emoliturum iri, ac si bene
coctum conditumq; esset, tum, vt se statim lecto componeret, fu-
turum enim, vt illico morbus ingrauesceret ob id è vicinia lectas
Matrõnas duas, quæ illi ea nocte vigiliam suam traderent, harum
pessima præsentia se defendere parabat, si quid obijceretur ma-
la arte factum, quo adeo grauis, diurnusq; morbus tam facile,
ac cito abcessisset, neque enim huius, quod ad id ornabat quid-
quam palam facere decreuerat. conditionem nullam reiecturum
se declarat Noachus, modo ex tam incommoda valetudine eua-
deret . Acceptum tamen pirum, primum negat morfu diuidi
posse, vt quod planè esset ferreum, sed dum hæc loquitur, ac pau-
lulum interim illud contrectat, sensit, non sine admiratione in la-
næ molitiem propè abiisse . Eo igitur deuorato (nam erat gustu
insuauissimum) statim illi stomacho tanto ardore conflagrare ce-
pit, quanto uix maiorem candentes carbones excitare potuissent;
ergo in lecto properè collocatur, agenti animam haud ita diffi-
milis, adhibet trepida uxor, quæ secum ea nocte illum observa-
rent, Matrõnas duas, quibus se tertiam bona illa ultro adiecit,
uultu adeo ad mæstitiam composito, ut præ illa fictè uideri po-
tissent uxoris illius lachrymæ . Iam non indiligens uigilia ad
Ff mediam

mediam usque noctem processerat, cum Venefica clam esportas
 comites letheo suo pulvere, ceu Mercurius aliquis, ardentissimo
 fomno complectitur, ac interea sublatum agrum humeris trans-
 fert in proximam aream ibique oblato immani vrso imponit.
 Tum repetitis spatijs sepius vehit, ac reuehit ipsa quasi onere mi-
 quiore opprimeretur non cessante ingemiscere belua, ea vero vox
 erat dolentis Dæmonis, quod præter ingenium tali valetudinis
 beneficio operam suam accommodare cogeretur, sed eius tardi-
 tatem illa increpans magisque, vt viam pergeret istis vrgebat
 verbis. Agedum ignaua, atque odiosa belua, nunc factis digna
 recipis tuis, quæ me primum ad hunc mulctandum, vel inuitam
 impulisti; hæc à se audita trepidus fessor post magna fiducia te-
 status est. Inter hæc, experrectæ, quæ ad cubile pernoctabant
 mulieres, id vacuum noctæ, totam festinanter inuestigant, ac per-
 scrutantur domum sicubi desideratum hominem reperiant, ac
 tandem solum cum sola Venefica in area offendunt, rogant ecq;
 se inscijs, ita nudo, ac incomitato secedendi causa fuerit. an non
 aduertitis huc ea gratia à me pertractum, vt sterco faceret? sed
 nullis cum ea commutatis verbis hoc solum satagerunt, vt ho-
 minem tollerent, ac quàm citissimè in lectum reponerent. Ve-
 rum dum id moluntur vix omnes simul magno nixu reportando
 præstant, quod illa sola nulla difficultate asportando perfecerat.
 Porro cum ea lex pacti præcipua fuisset, vt Noachus supradictis
 omnibus defunctus morbo penitus subleuaretur, & adhuc tamen
 doloris non nihil superesset, causata est Venefica importu-
 num mulierum aduentum, quo impedita fuerat, vt be-
 nè incepta ad exitum perduceret, sed ad sum-
 mum ferendam esse octo dierum moram,
 post quos sine vlla frustratione integra
 futura esset illi valetudo, quod &
 ouenit. In his atq; alijs mul-
 tis manifesto deprehen-
 sa, tandem est in
 carcerem in-
 clusa, cu-
 ius
 tamen ruptis vinculis custo-
 diæ in curia euasit,
 & abiit.

De somnijs, revelationibus, visionibus, seu apparitionibus .
Cap. XIV.

Doctrina .

T

Ria somniorum genera, ut hinc exordiamur, reperiuntur. Vnum naturale, diabolicum alterum. Tertium Divinum. Macrobius, a quem sequitur Salisberiensis *b* dividit somnia, in insomnium, spectrum, somnium, visum, & oraculum. Sed Artemidorus hæc quinque ad duo reducit, videlicet ad insomnium, & somnium. sub insomnio, spectrum; sub somnio, visum, & oraculum comprehendit.

Somnium igitur strictè sumptum, ut opponitur insomnio, definiunt gentiles, motum, aut figmentum animæ, multiformæ futurorum bonorum, vel malorum significativum, & huius prædictionis fundamentum statuunt experientiam, & quandam proportionis similitudinem rei somniatæ ad eventum. Primo investigant somnium ex quodam more, ac consuetudine. Verbi gratia. Abradi caput, honestum est Monachis, quia moribus ipsorum, & regulis consentaneum est; si ergo Monachus id somniet sibi accideri, prosperum erit somnium: si verò id somniet coniugatus dicit infustum esse præfagium, quia dedecus est coniugatis incedere raso vertice. Secundo, ex vocabuli significatione, ut

✠

a lib. 1. de
som. scip.
b lib. 1. c. 2

ff 2

si quis audit, vel legit Serapidis, nomen, morietur, quia Serapis idem est, quod Pluto, & orcus. Tertio, ex rei significato hieroglyphico, ut si quis somniet cathena ad templum alligari, fiet sacerdos, & templo illi seruiet in aeternum. Quarto à fabulosis narrationibus, ut si quis somniet, se in mari filium suum querere peribit filius merione. Quinto, de aliqua narratione physica, vel Astronomica longè petita, ut si quis somniaret se lumen à luna petere, cæcus fiet, quia luna proprio caret lumine. Item, si quis somniet, se manus vrsi habere, damnatus ad bestias, & ad palum alligatus, ab vrsu deuorabitur, quia vrsus intra speluncam latitans ori manum inserit, & veluti edens exfugit, & inde sumit nutrimentum. Sed huius artis fundamenta, etsi videantur ingeniosa, sunt puerilia, & ridicula cum Artemidoro, quia, quod vni semel accidit, trahit in consequentiam. Merito igitur damnantur, qui ad huiusmodi scripta animum adijciunt, sicuti, qui legunt libellum somnialem, qui Danielis prophetæ nomine falso circumfertur, de quo agitur in Decreto Gratiani. Dicendum ergo, quod quædam somnia verum euentum pronuntiant. Videlicet naturalia somnia, quando nascuntur à causis naturalibus, iuxta dispositionem, ac temperamentum corporis, ut si illud sit inedia exaustum, vel crapula repletum, vel si humore aliquo prædominante egrescit, vel alio interiore vitio laborat. Illi ergo, quibus sanguis est copiosior, somniant rosas rubras, crocum, hortos, conuiuia, choræas, amplexus, aerem, volatum, & læta omnia. Phlegmatici somniant mare, aquas, balnea, nauigationes, submersiones, onera grauantia, tardam, & impeditam à noxijs fugam. Colerici somniant colores flauos, rixas, pugnas, & incendia. Melancholici somniant fumos, caliginem, tenebras, per loca sola nocturnas oberrationes, tetra spectra, mortes, & huiusmodi tristia. Qui habent vesicam humore plenam somniant de lacubus, flumijs, imbribus &c. Qui habent fucus puros, & sicceros, somniant se volutari inter odoratos, & suaves flores. Contra verò, qui habent humores putridos, & sordidos, somniant se esse in sordidis cerno, cloacis, cadaueribus &c. Qui habent partes cerebri obstructas humore viscoso, sibi in somnijs videntur comprimi, & suffocari. Quare omnia deducta somnia ex his naturalibus causis, licite possunt obseruari, & interpretari, quia pendunt à causis naturalibus, & in hoc consentiunt Hippocrates, Galenus, Theologi. Quædam nullum, vel illusorium, & sic quædam obseruare, & quædam non. Hoc egregie confirmatur à Prudentia in Hymno, his versibus.

de vrsu

de somnijs

Sed dum p̄errāt omnes

Quies amica venas,

Pectusq; feriatum

Rigat placente somno;

Liber vagat per curas

Rapido vigore sensus,

Variasq; per figuras

Quæ sunt operta cernit;

Quia mens soluta curis,

Cui est origo cælum,

Purusq; sons ab æthra

Iners iacere nescit.

Imitata multiformes

Facies sibi ipsa fingit,

Per quas repente currens

Tenui fruatur actu.

Sed sensa somniantur

Dispar fatigat horror,

Nunc splendor inter errat,

Qui dat futura nosse.

Plerumq; dissipatis

Mendax imago veris

Animos pauore mæstos

Ambage fallit atra.

Eccles. 5. ait, vbi multa sunt somnia, plurimæ sunt vanitates, & sermones innumeri, tu verò Deum time. Item Eccles. 34. somnia extollunt imprudentes, quasi qui apprehendit vmbra, & persequitur ventum sic, & qui attendit ad visa mendacia. Vnde infertur, eum peccare, qui ex naturalibus somnijs, etiam intrinsicis, futura contingentia diuinat, vel quæcunq; ab arbitrij libertate emanant, siue somniantis, siue alterius; multoq; magis, qui de ijs, quæ sunt gratiæ solitæ à Deo dari.

Diabolica somnia sunt, quæ mali spiritus, insidiosè dormientibus immittunt, vel ad perturbationes animi excitandas, vtpote, libidinem, iram, odium, desperationem; vel ad occultorum, aut futurorum significationem. Eccles. 34. multos errare fecerunt somnia, & exciderunt sperantes in eis. De hoc genere fuit illud, quod de Venere Gazea scribit Marcus Historicus & testis oculatus. In loco, ait, qui vocatur quadrium stabat statua marmorea, & dicebant eam esse Veneris. Erat autem super Aram marmoream; statua verò effigies erat nudæ mulieris, quæ palam ostentabat verenda sua. Statuam autem in honore habebant omnes ciues, maxime verò mulieres, lucernas accendentes, & Thure suffientes, dicebant enim eam in somnis respondere ijs, quæ volunt matrimonio iungi. Decipiebant autem se inuicem mentientes: sæpe verò iusta diabolo inire matrimonium, tantū abfuit, vt id rectè eis procederet, vt inter eos fierent diuortia, aut malè cohabitarent. Huiusmodi sunt somnia Anabatistica, & admiranda quædam gentiliū, quæ ad naturales causas, nullo modo ferè, possunt referri. Huc pertinet, quod scribit Blesensis; & non ignoramus astutias Satana. Mentibus hominum phantasticas illusiones immittens, nunc animum volatu nunc incursum hominum, nunc ferarum, somnijsq; aut alijs modis promittit scientiam

c in vita
s. Porphi-
rij Episc.

d Epist. 63

tiam futurorum, & sic rerum euentus latos, vel infaustos dentin-
tiat, vt quietem cordium vana curiositate sollicitet, atq; vt ali-
quid paulatim de fidei sinceritate diminuat. Verumtamen, vt
fidem habeam somnijs, nulla me somnia inducent; didici enim
experientia ex ea visione, quæ mihi gaudium quandoq; nuntia-
uerat, postea contrarium reporta. i. somnia, itaq; ne cures ami-
cæ carissimæ, sic ille.

Dæmoniaca somnia obseruare, vt fraudem diaboli caueas, li-
cet, sed ad occultorum scientiam, vel euentus futuros, non licet,
nec expedit. Prior pars patet, quia illud animæ est salutare, &
quandoq; necessarium: posterior pars probatur, quia hoc Diuina
lege prohibitum est. *ef* Non augurabimini, nec obseruabitis
somnia. Item, quia horum interpretatio, non potest citra mira-
culum haberi, nisi ex pacto cum diabolo, quod illicitum est. Ac-
cipe ex Delrio g exemplum non contempnendum.

e Deutrō.
18.
f Leuit. 19

90 Lib. 4. q.
6. c. 1. m. g.
quest. pro
pe hunc.

Cum Louanij degerem (ait ille) incidit quadam die, de som-
niorum vaticinijs sermo cū Iusto Lipsio mihi familiarissimo, qui
mihi retulit fuisse Bruxellæ futoris cuiusdam vxorem, annis, præ-
teritis viginti, quæ plurima prædicebat varijs ab euentu ad yn-
guë comprobata. Spellum quendam (erat enim insignis prædo)
in cruce suspendendum. Ludouicum Raquescenium Gaberna-
torem, ex morbo mox obituum. Concilium supremum Regis
vim passurum: & plerosq; Consiliarios carceri mancipandos, &
similia non pauca. Hanc se non, semel vidisse, & audiuisse soli-
tam dicere, in somnis sibi spiritum quendam se ingerere specie
diffusi corporis candidi, cuius non posset lineamenta discernere;
ab eo se doceri omnia. Cumque appareret, semper se tanto,
tamq; cōtinuo horrore perfundi, vt animo linqi sibi videretur.
Hunc cogere eam postea, vt vel cum vitæ periculo denuntiaret
alijs, quæ in somnis erat edocta, nec sinebat quietam, donec ius-
sa perageret. Fuit hæc muliercula satis alioqui contemptibilis,
& simplex, non quidem diffamata, sed nec comperta sanctitas
tis.

Varia subit animum de hac re cogitatio, vtrum Diuina, an
diabolica fuerit. Solent Diuina mulieribus non minus, quam vi-
ris contingere; nec obstare vilitas, nec paupertas personarum.
Solitus horror quidam Diuinas etiam apparitiones comitari: so-
lita accedere ad dicendum coactio. Verum, cur potius suspicer
ab atro, quam a candido spiritu ista esse deducta? Primum spe-
cies illa diffusi candoris in formis semper, & continuum afferens
horrorem, non cumulatam sequenti mentis lætitia, & tranquili-
tate

estate, indicium facit non obscurum, authoris sui candorem mentientis. Sexus suspectus, & conditio nihil commendans, quam nec sanctitas, nec prudentia, nec deuotio, vel alia huiusmodi signa comitabantur: at lucrum illi nullum hinc sequebatur, sed saepe verbera, & conuitia ferè semper, sic solet sagis accidere, & hanc mercedem solet diabolus suis rependere. Quæ prædicebat erant de rebus publicis, & eorum cognitio in publicum partem erat necessaria, quia tunc prædicebantur, quando vix præcaueri poterant, exiguo videlicet paucorum dierum interuallo, antequam euerirent. Frustra, item prædicebantur a sola muliercula, cui fidem præstare nullius prudentis viri fuisset: Non consuevit autem Deus, quæ præsciri, & præcaueri vult, sic nuda à persuasionum momentis omnibus indicare. Tandem, quæ prædicebat, huiusmodi erant, vt non solum dæmonis, sed etiam humanæ prudentiæ, & coniecturæ subiacerent. Spellij suplicium, quia sciebat diabolus eum iam reum esse, & per crebras accusationes occultarum delationum serio in eius actiones, & vitam inquiri. Ludouici Requescenij morbus; laborabat Anthrace, corpore simul obeso, & admodum bilioso, quis eum lethalem non iudicaret? iudicant Medici ex externis indicijs. Ordinum molimina contra Concilium status iam diu degerebatur ex consiliarijs, qui inuisi, qui magis, qui minus, probe omnia nouerat diabolus, quid futurum, & quæ ex similibus consequentia, non erat magnæ, neq; supernaturalis sagacitatis inuestigare hæc ille.

Diuina somnia, visiones, seu apparitiones, nobis à Deo mediantibus Angelis bonis inferuntur pluribus de causis. Primo, vt quis à malo terreatur, sicut factum est Abimelech Gen. 20. Regi Gerare, & Labano Gen. 31. Secundo, vt consoletur afflictos, & mestos perfundat lætitia, vt ait de se B. Angela di Fuligno cap. 16. Tertio vt adhortetur ad aliquod bonum, vt Gedeonem Iudic. 7. & Iudam, eiusq; Exercitum 2. Machab. 15. Quarto, vt doceat quid agendum sit, vel fugiendum, vt S. Ioseph, & tres Magos. Matt. 1. & 2. Vnde Iob cap. 33. hanc causam suggerit, his verbis Per somnium aperit aures uirorum, & erudiens eos instruit disciplina, ut auertat hominem ab his, quæ facit. Quinto, ut spiritum prophetiæ, uel aliud spirituale donum largiatur, ut legitur de Moyse. num. 13. his uerbis. Si quis fuerit inter uos propheta Domini, in uisione apparebo ei; uel per somnium loquar ad eum. Item Ioel. cap. 2. Senes uestri somnia somniabunt, & iuuenes uestri visiones uidebunt, effundam spiritum meum super omnem carnem, & prophetabunt filij uestri. Sic datum fuit donum sapientiæ

de apparitione
nobis ab
Deo mediantibus
Angelis
inmissis
quæ

sapientie Salomoni in somnijs 3. Reg. 3. Sexto ad reuelationē; alius cuius Diuini mysterij. Gen. 28. & Daniel 7. Dicamus ergo, quod Diuinorum somniorum obseruatio licita est; sed interpretatio satis conuenit illis, quibus a Deo facta est interpretationis reuelatio. Antecedens patet, quia inmittuntur a Deo, ut obseruemus, & ea nos doceant, moneant, contingant; subsequens probatur verbis 1. an. cap. 2. Mysterium, quod Rex interrogat, sapientes, Magi, Arioli, & Aruspices nequeunt indicare Regi; sed est Deus in celo reuelans mysteria &c. postea sequitur. Mihi quoque non in sapientia, quæ est in me plusquam in cunctis uiuentibus, Sacramentum hoc reuelatum est, sed ut interpretatio Regi manifesta fieret. Et paulus Corint. 2. ait, quæ Dei sunt nemo cognouit, nisi spiritus Dei. Quomodo autem dignoscantur Diuina somnia visiones, seu apparitiones a diabolicis, nunc videamus.

Quomodo
cognoscantur
veræ
apparitiones
a falsis.

*Differencia
Apparitionum
proreclara*

Sciendum est ergo, quod quando visio docet aliquid contra Catholicam fidem, contra bonos, & pios mores, fugiendum est ab his visionibus, quia is, qui apparet diabolus est seminator prauis consilij, heresum inuentor, & scandali amicus. Secundo, attendendum est diligenter, si in sermonibus illis, qui sunt ab apparente, insit aliquid falsi, vel habeant umbram aliquam falsitatis, quia tunc fugiendum est, & recurrendum ad Christi Domini nostri auxilium; recordari enim oportet, Christum, & Apostolos aspernatos fuisse diaboli testimonium, quia is semper inter vera, aliquid erroris seminat nec non mendacij, & tunc si miter credendum est, huiusmodi visionem esse falsam. Tertio si apparens adulatur, laudat, & exultat illum, cui apparet, certum est tunc nihil inesse boni, sed esse fictitium, & damnabile tale apparitionis genus. Quarto loco diligenter attendendum, si visio, quæ apparet est uniformis visionibus illis Diuinis Patriarcharum, Prophetarum, & Sanctorum noui Testamenti: nec quis debet esse credibilis, nec facilis ad consilia, ab apparente oblata. Hoc fecit Iacob Patriarcha, cui, cum narrata esset visio filij eius Ioseph, per quam aliorum fratrum sibi parauit inuidiam, tunc pater nihil certi uoluit adiudicare, sed ut ait historia, rem pater tacite considerabat: Apparet Angelus Iosue filio Num, forma uiri armati; perquirat ille quis sit, nec adorat incognitum. Audit Samuel Deum, qui illum uocat, nec respondet Domino, sed currit ad Heli, donec monitus fuisset ab eo, qui erat Sacerdos Domini, quomodo se gerere deberet. Helias discernit inter turbinem, commotionem, ignem, & auram lenem, & cognoscit prudenter, in quo illorum Deus, se manifestaret. Beata Maria Virgo Dei Mater,

Lege

cu

cū ab Angelo salutaretur, sustulit iudicium, & examinavit Angeli verba, & cogitabat qualis esset illa salutatio non id leuiter, sed mature, & diū cognito, an illa esset illusoria à diabolo, an vera à Deo. Diuus Pater Ambrosius, quando per reuelationem didicit ubi nam essent, corpora Sanctorum Martyrum Geruasij, & Protasij, non irruit statim præcipiti iudicio ad videndum, sed prius prudenter voluit probare, si vera esset visio, vt sequeretur Pauli consilium, qui ait, probate vtrum spiritus ex Deo sint. Hoc fecit Episcopus Cyprius, cum D. Barnabas illi se manifestauit.

Tutum est nos non debere querere, nec petere visiones à Deo, quia multi decepti fuerunt, vt ait August. Et post illum mone- mur à Cersone, his verbis. Enarrantur exempla Sanctorum Pa- trum, qui curiositatem huiusmodi visionum, vel miraculorum, tamquam perniciosissimam, & fallacissimam fugerunt, à qua se Augustinus gloriatur suis confessionibus in Domino, quam etiam D. Bonauentura abhorrendam nimis esse determinat, totoq; co- natu repellendam orationibus, increpationibus, flagellationibus propriae mentis, & corporis, exemplo illius Sancti Patris, qui dum sibi diabolus transfiguratus in Christum diceret, Ego sum Chri- stus, te personaliter visitans, quia dignus es, confestim clausit oculos, vtraq; manu dicens; Nolo hic Christum videre, satis est ipsum in gloria, si videro; & statim euauit diabolus. Alter sub alijs verbis similem seruauit in huiusmodi illusionem, humilita- tem. Vide, inquit, ad quem missus sis, ego certè talis non sum, qui sim dignus hic videre Christum, ad hac autem nulla magis dispositio reperitur, quam solidæ humilitatis, quia solis humili- bus à Deo hæc cognitio datur, vt docet Moses apud Cassianum.

Subdit idem Cersone, pro cautella, vt non modo suspensum te- neat iudicium, sed reuerenter quoq; cum Petro Apostolo dicat. Exi à me Domine, quia homo peccator sum, quia vilis sum, & vi- sionibus tuis indignus sum, illas enim hic, neq; quero, neq; ac- cepto, sed repello: fit in alio, non in hoc seculo visio tua, tota merces mea Domine Deus, & sufficit. Sic etiam prudenter se ges- sit B. Virgo Coleta, quæ ipsi Deo multa ei secreta reuelare volenti, respondit. Domine Deus sufficit mihi te solum cognoscere, & peccata mea, eorumq; veniam à te obtinere. Quoniam verò, vt plurimum, qui reuelationes, vel visiones habent, recurrere so- lent ad suos Confessarios, vt decet, à quibus consilium petant, ip- sis Confessarijs Cersone præscribit regulam, sic dicens. Caue, quis- quis eris auditor, aut consultor, vt non applaudas tali personæ, nec laudes eam; non mireris quasi sanctam, dignamq; reuelatio-

nibus atq; miraculis. Obsiste potius, increpa dure sperne eam cuius sic exaltatum est cor, elati sunt oculi, ut ambulet in magnis, & mirabilibus super se, ut digna sibi videatur, quæ non humano more operetur salutem suam per doctrinam sacrarum Scripturarum, & Sanctorum, cum dicamine rationis naturalis, nisi consilium habere presumat, & putet, ne dum ab Angelis, sed à Deo, nedum semel in necessitatibus, sed penam iugiter, velut in quotidianis collocaationibus. Talem admone non sublimè sapere, sed sapere ad sobrietatem, quoniam verissimè, ait, qui dixit, superbia meretur ludi, & eo dignius, quo instar pharisei latentem, herentemq; omnibus superbiam. hæc ille.

Certum est enim Deum, nunquam esse Deum diuisionis, idcirco si ab ipso sit visio certa, nunquam per alterius iudicium contrarium eam impugnabit, sed potius illi, quem vel ut superiorem, vel ut consiliarium saltem humiliter consuluerint, idem, inspiraturum, atq; in mentem missurum. Non enim patitur Deus, sperantes in se, & timentes, & quod in se est facientes in tanti momenti negotio falli. Debet autem ei, qui vidit reuelationem hæc ipsa certitudo, quam dixit, de superbia, & pertinacia esse suspecta, & tunc tutior pars est eligenda. His sic habitis, ut vno verbo concludamus, docemur à Sacra Scriptura infallibiliter, quæ nam sit vera visio, accipit enim uerba Iacobi Apostoli dicentis. Sapientia, quæ desursum est, pacifica est, modesta, suavis, bonis consentiens, misericordia, & bonorum operum plena, absq; simulatione iudicans. Si visio impellit ad pacem, modestiam, obedientiam, misericordiam, ad bona opera, & ad rectè iudicandū, bene, bona, & sancta est visio, si uero contra suadet, non celestis, sed diabolica est; Restat nunc uidere alias considerationes circa personam uidentis, ex quibus potest detegi fallacia diaboli.

Circa reuelationes, seu uisiones plurima sunt consideranda quoad personam uidentis, ut detegatur error à ueritate. Primò consideranda est fides illius, an sit sincerè catholica; quia non est credendum reuelationibus dæmonicolarum, uel hæreticorum, sicuti fuit Anno 1601. in Oppido Gretij. Duo, Maritus, & uxor, qui penes se solos ecclesiam remansisse incolumem pertinacissimè iactabant, idèò communes liberos pater baptizabat, mater patrini more spondebat. Hi mundam illo anno periturum prædicebant; sed eorum morte suspensi interitum mundi præuenere.

Secundò uidentium est, an sint personæ arreptitæ, quia harum reuelationibus, uel prophetijs nihil credendum; delusos à quadam multis tradidit Firmilianus ad B. Cyprianum.

Tertiò,

*De
persona
reuelantis*

Tertiò, num fidei sinceritatem, uitæ, ac morum integritas, uirtutesq; commendent, an uerò uitia, & imperfectiones notabiles eam dehonestent: ideo non credendum superbis, ambitiosis, impatientibus, carnalibus, ebriosis, iram fouentibus, odia exercentibus, diffidia seminantibus, uel alios diffamantibus: nec etiam hypocritis, qui singularia quædam affectatę deuotionis, & penitentia signa, per superiores ecclesiasticos non approbata, ostentant.

Exat Inter
Cypr.
Epist. nu.
75.

Quartò, consideranda corporis constitutio, nam si ualetudo parum firma, si præferat redundantiam bilis atræ; si habitus corporis inedia, uel insomnia plus æquo deformatus: si sit cerebro laeso, uel nimis apprehensiuus, aut imaginationis turbidæ, & æquo uehementioris; quia tales, ut dici solet, etiam uigilantes putant se uidere, audire gustare, quæ nec gustu, nec auditu, nec oculis percipiunt, talibus demon facile imponit, quia falsarum rerum imaginibus obseruantibus tenaciter adhærent, & assentiuntur.

Quintò, nec ætatis, nec sexus differentia negligenda est, nam si caduca sit ætas, delirijs periculum est, si puerilis, leuitatis, & morbi imaginosi, quia humidior, quam par est sunt pueri cerebro, & pleni uaporibus, qui paruo negotio commouentur: quare per eos, ut aptiores suis conatibus, olim daemones amabant oracula fundere. De femineo sexu constat hunc esse suspicionem, ut notat Io. Niderius. in i. præcep. c. 11. q. de diuinat.

Sextò, considerare oportet, utrum sit in spiritali exercitatione persona veterana, an uerò nouitia tantum; an alias Diabolus eam sic decipere conatus fuerit, aut deceperit; an quæ illi alias reuelata uera fuerint: item quæ uera; quæ falsa fuerint. Si fuerit tyro, dubitandum de fraude, quia iuxta Gersonem nouitius feruor citò fallitur, si caruerit regente, præsertim in adolescentibus, & feminis, quarum est ardor nimis auidus, varius, effrænis, ideoque suspectus. Hoc indicio Franciscus Picus detexit falsitatem cuiusdam reuelationis, uisionisq; post & alia indicia accesserunt, ut quod uana quædam bonis mixta, diabolus in forma Christi Domini cœpit suadere.

Lib. 9. de
prænot. 6.
3.

Dixi superius, quod sexus ratio est habenda, quia si cætera sint paria, plus fidei uirorum reuelationes merentur, quia cum sexus femineus sit imbecillior, naturales uel dæmoniâcas suggestiones plurimum habet pro Diuinis. Sunt etiam feminae naturæ humidioris, & viscosioris, humidum uerò facile commouetur, & varias figuras percipit, ægtius autem, ac serius, à motu cessat, ideo mu-

lieres citius imaginantur, sed viri minus pertinaciter imaginaciones fouent, & cum illæ minus ratione polleant, minus etiam prudentiæ habeant, procliuus est daemoni eas similitudine falsa, & apparente decipere.

Insuper considerandæ feminæ in earum moribus præcipuè præter lasciuiam luxum, auaritiã (vt notat Apolonius) vtrum garrulæ sint, vagæ, criminatrices, laudis cupidæ, aut cerebrosæ, & quæ se in docendi, vel prædicandi in Ecclesiis, aut sacramentorum administrationes contra doctrinam Apostoli, ingerant. Nam quæ sunt huiusmodi, non se ipsas duntaxat fallunt, sed & viros eruditos tandem, si nimis illis credant, in præceps trahere consueuerunt, vt patebit per exempla.

Exempla.

Josephus
à Costalde
nouissim.
reporibus
lib. 2. c. 11

Fuit in Peruenſi Regno vir magni pro illo tempore ingenij æſtimatus, doctus Theologus, ac Theologiæ professor, idemque catholicus, ac pius diu habitus, & penè tunc huius orbis miraculum. Is familiaritate mulierculæ cuiusdam, quæ se edoceri ab Angelo magna quadam myſteria iactabat, quæq; extra se interdum rapiebatur, aut rãpi ſimulabat, velut altera olim Philumene, aut Maximilla montani, ita deuinctus eſt, vt illam de ſummis Theologiæ quæſtionibus ſæpe conſuleret, in omnibus pro oraculo haberet, magnis reuelationibus plenam, & Deo valde charam prædicaret, ſatis alioqui ſordidam, & per exiguo ſenſu præditam, niſi ad inſtruenda mendacia. Igitur, ſiue à Diabolo corripeteretur (quod eſt facilius credere) cum eiſmodi eſtaſis pateretur, ſiue callidè eam fabulam ſimularet (quod nonnulli viri prudentes exiſtimarunt) ille Theologus, quod à muliercula magna, & mira de ſe audiret, ac multo grandiora futura conciperet, libenter ei ſe diſcipulum addixit, cuius patrem ſpiritualem agebat. Quid plura? eò abductus eſt homo, vt miracula facere tentaret, & fieri ſibi perſuaderet, cum miraculi veſtigium, ne tenuè quidem extaret, ob hæc, & quòd propoſitiones aliquot ab illa prophetiſſa accepiffet, à ſenſu catholicæ Eccleſiæ alienas, à Sanctiſſimæ Inquiſitionis Iudicibus toto Regno ſtupente comprehenſus eſt, ibi per quinquennium ferè auditus, toleratus, examinatus, ac tandem patefactus eſt homo omnium ſuperbiſſimus, ac inſaniſſimus; Cum enim Angelum ſibi Diuinitus datum, à quo omnia quæ vellet diſceret, ac deinde ſumma Dei ipſius familiaritate, ac immediato colloquio ſe poſitum perſuadiſſimè diſſer-

ret,

Et, in eas nugas delatus est, quas nisi ab homine prorsus mentis emotæ dici nullo modo sibi quisquam persuadeat. Erat verò ille tam integro sensu, quoad cerebrum attinet, ut mihi integrior nõ sit. Itaque, & serio affirmabat, se, & Regem futurum, & Pontificem summum, Sede Apostolica ad hæc regna translata: concessam quoque sibi sanctitatem super omnes Angelos, & cælestes choros, atque omnes Apostolos, quin etiam oblatam sibi à Deo unionem hypostaticam, sed ab ipso non esse admissam; datum quoq; se Redemptorem orbis quoad efficaciam, ut ipse loquebatur, quòd, Christus solus quoad sufficientiam fuisset. Omnem statum Ecclesiasticum abrogandum, leges verò alias, se editurum faciles, & apertas, secundum quas cælibatus clericorum tolleretur, multitudo vxorum concederetur, confessionis necessitas excluderetur: hæc atque alia tanta contentione affirmabat, ut nos teneret attonitos, quòd homo talia sentiens, non insaniret. Denique diu euolutis illius gestis, & plusquam centum, & decem propositionibus hæreticis, aut à sana doctrina Ecclesiæ alienis, condemnatis, iussi sumus, ut habet de more sacrum illud Tribunal, cum homine disputare, si forte ad veritatem, & fidem hominem reuocare possemus; conuenimus cum ipsis Iudicibus, & Episcopo Quinsestres alij. Eò introductus homo, ea libertate, & facundia perditissimam suam causam defendit, ut ego in hodiernum diem etiam admirer, eò adigi posse mentis humanæ superbiam. Professus est doctrinam suam non posse monstrari, nisi Diuina Scriptura, & miraculis, quòd esset superior omni humana ratione: Scripturæ autem testimonijs longe se apertius, & efficacius explicasse, & probasse, quam probauerit Paulus Iesum Christum fuisse verum Messiam. Miracula autem se perpetrasse plurima, eaq; tanta, ut Christi Resurrectio non fuerit maior, nam & se verissime esse mortuum, & resurrexisse, atque id euidentissime (aciebat ille) esse ostensum. Scripturas verò proferebat memoriter, cum nullum librum haberet (atque ipso etiam Breuiario esset spoliatus) ex Prophetis, ex Apocalipsi, ex Psalmis, & alijs locis, tot, & tam longas, ut vel memoria esset admirationi; eas verò ita ad sua commenta adaptabat, ita allegorizabat, ut quisquis vel rideret, vel fletet. Postremò si miraculis rem agere nobis placeret, se libenter ea statim exhibiturum. Hæc ita dicebat homo, ut vel nos insanos putare videretur, vel ipse insanire, nam & per reuelationem sibi innotuisse iactabat Serenissimum Ioannem Austriæ bello nauali à Turcis esse superatum, & Regnum Hispaniæ à Philippo inuictissimo iam penè amissum, & Concilium Romæ habitum,

tum, vt de Gregorio XIII. deponendo, & alio subrogando ageretur, quæ ideo nobis significaret, vt quoniam erant nobis certis nuncijs nota, sciremus ei, non nisi Diuinitus innocuisse, & cum essent omnia deo falsa, vt amplius esse non possent, ab illo tamen assererentur, vt notissima nobis. Denique, cum nihil profecissemus per duos dies differendo, & ad publicum spectaculum esset cum cæteris, vt in hispania fieri solet delatus, intuebatur semper in cælum, ignem in Inquisitores, & omnes grassaturum cælitus expectans, vt illi erat pollicitus diabolus, atq; ignis quidem nos nullus ex alto corripuit, illum vero, & Regem, & Pontificem, & Redemptorem, & Legislatorem, ex imò flamma rapuit, atque redegit in cineres. Hactenus Iosephus.

Scrius 1.
Iunij.

Legitur quod B. Simeon Monachus Treuirensis in verticem montis Synai iussu superiorum missus fuit sibi habitaturus: nocturnis horis illi dæmon in Angelica specie apparuit, & vt missam celebret hortatur. Ipse nec planè dormiens, nec perfectè vigilans contradicit, non debere sine presbyterij ordine aliquem hoc ministerium implere; contra inimicus instat, se Dei legatum esse, Christum hoc velle, nec decere sanctum locum ministerio tali diutius priuari. Renitentem ergo, & contradicentem, adiuncto sibi consortio alterius dæmonis, de lectulo educunt, ante altare iam vigilantem statuunt, alba induunt, de stola vtrinque altercantur: hostis more presbyteri, Simeon more diaconi contendebat sibi imponi debere. Tandem Dei famulus ad se reuersus virtute orationis, & signo crucis inimicum repellit, seque delusum ingemiscit.

Scrius, 6.
Iunij capi
27.

Inter Religiosos Præmonstratenses fallax ille spiritus considerans quosdam idiotas, & sua illos quondam recognoscens fuisse vascula, in quibus suæ quieti, & voluptati indulgere consueuisset, ita illos falsa suæ illusionis sapientia repleuit, vt qui prius in libris vix legere nouerat, iam ex libris magna quædam dicerent, & de futuris prophetando maiora, & stupenda prædicerent. Danielis deniq; vnus ex eis prophetiam se scire asserbat, & de ea quædam duce mendacio loquebatur, vbi de quatuor, & septem, & decem cornibus, & Regibus propheta scribendo inducit, & de Antichristo, in quibus iam simpliciores quosque attentos reddiderat, & si fieri posset etiam ipsum Dei hominem, & Venerabilem Abbatem Simonem Sancti Nicolai in errorem induxisset, iam enim eo vsque progressa erat eius arrogancia, vt ipsis assidentibus, etiam in capitulo sermonem facere auderet, & qui vidit, & audiuit præbet huius rei testimonium: & hoc signum eius, quia de sermone profertur.

fert initium. Erat enim hic sermo. Estote fortes in bello, & pug-
nate cum antiquo serpente. Hæc spiritus ille mendax per or-
ganum illud suum proferebat, sed ad veritatem, quæ sequitur, vi-
delicet, & accipietis regnum æternum, haud quaquam procede-
re nequam valebat; Porro cum ab auditoribus veritatis, & dulce-
dinis fallax ille spiritus se ex parte deprehendi cerneret, ut est mi-
rè artifex, maiori arte ad alia fallendi genera se conuertit, ut quia
manifestè operationi intentos non poterat subuertere, saltem
contemplatores quoslibet auerteret a contemplatione: nam idem
ille Clericus laboris huius minister, subita quadam, & grauissi-
ma infirmitate corripitur, & qui prius de visibilibus responsa da-
bat, iam in cælum os suum ad inuisibilia, & ineffabilia promen-
da ponere non verebatur, concurrunt fratres, ut consuetum est
inungendum eum, concurrunt ad ea, quæ dicebat audienda, de se
quidem magna, sed de pluribus circumstantibus assererat ma-
iora: de se, quòd eodem vespere, aut futurus esset cum Angelis in
cælo, aut staret sanus cum cæteris fratribus in choro: de alijs ve-
rò, singulorum considerans habilitatem, quasi prophetando, &
augurando dicebat; Hunc cum nuper in Ecclesia ad superiora ra-
perer, vidi ad æternitatem vocatum, & sic de alijs varias.

Attende hic lector gradus superbiz, quando Idiotas sibi eligit
dæmon, & facit videri doctos; deinde facit illos scripturam in-
terpretari, & etiam coram maioribus differere in locis, vbi tacen-
dum.

In Belgio paucis iam annis elapsis, cum in vna Vrbiū Hano-
nia Religiosa quædam credita Energumena, & adducta ad Supe-
riorem eiusdem ordinis, ut exorcizaretur, dum res in longum
abit, & illa vocibus diuersis successiue loqui incipit, quarum vna
tenuior se Deum Christumque Dominum nostrum siagebat, alia
Dæmonem crassior imitabatur: hæc multa palam impia effutie-
bat illa, quædam ad pietatem (ut videbantur) pertinentia, ita
creditum a quibus minime decuit, in illa modo Iesum, modo dia-
bolum loqui. Sic periculi plena, & fallaciæ res eò progressa est,
ut muliercula solemni ritu, quasi per eam Christo loquente, ho-
stiam incruentam, prolatis verbis canonicis consecrare auderet
(& proh dolor) pijs, sed vel indocti, vel incauti consecratis (exe-
cratas potius dicendas) ab hac sacerdotissa (non tamen secundū
ordinem Melchisedech) azimas panis eulogias acciperent, & tan-
quam verum Domini corpus, allatis, & prælatis cercis in altari
collocarent, & venerarentur. Duo tamen hic erant imposturæ
indicia; tum quòd erat Energumena, tum quòd auderet Sacer-
dotale,

Ribadenei
ra lib. 5. c.
ro. in tra-
ctat. de B.
Ignatio.

dotale, ac virile officium usurpare: Sed Domine libera nos à similibus.

Ex superioribus exemplis duobus conuersationis mulierularum fide sanctarum, en quales fructus sunt pullulati: addam hoc loco tertium succinctè, de quo testis ipsemet Tertull. Sui temporis doctissimus, qui dum visionibus mulierularum (vt ille qui de animæ quantitate, ac colore) confidit, immemor eorum, quæ doctissime, & verissime contra has ipsas scripserat, in absurdissimos errores dilapsus est.

Exemplum subditu Franciscus Bencius sic. In Oppido quodam suburbano prope Aronam, ad triginta mulieres dæmone agitantur, omnes ferè virgines, infimæ que conditionis, & præsertim, quæ sunt voto virginuatis astricte, mirum has quibus dolis circumueniat, quibus artibus oppugnet, varias inducit formas, vt alliciat ad nefanda, ut deterreat ab honestis; accumulât modo personam, & pietatem Monachi, & quod audire aures horrent, ipsiusmet Christi crucifixi hortantis ad Inopia; quin & Vrsu, Leonem, Serpentem impetum facturus in virgines hianti ore, & deuoraturus vno haustu: minacem etiam militem cum sclopo parato, & instructo iam iamq; extruso pernicialem glandem cum flamma, tonitruque, nisi extorqueat ascensum, sed simplicitas virginum vincit omnem astutiam Deo nixa. Magna omnino earum fides, eoq; clipeo ignea nequissimi tela extinxere; è plurimis narrationes duæ reponentur. Ex earum numero, quadam nobilibus orta parentibus, & mo' liter educata, cum haberet aliquando noctem infestam à diabolo insidiante, stratum deserit, & hęc me licet media, ac tempestate perfrigida in nudo pauimento nuda dormit, cum cresceret nihilominus flamma (vt magnum incendium aqua ingesta) clam cubiculo egressa in hortum secedit, ibiq; magni emulatione Francisci, quem eadem fecerat acciperat, corpus proiecit in aggerem niuium, tandiuq; peruolutauit, obstrepente licet dæmone (qui ab ea videbatur) & dentibus frendente, vt internum ignem externo frigore restrinxerit. Alteri item dæmon noctu se ostendit imaginè B. Ursulæ crucis vexillum præferens cum multarum virginum comitatu, atque ita loquutus est. Videt Deus amatque tuum istud studium tuendæ pudicitia, sed quoniam difficilè admodum est, in paterna domo in tanto strepitu, & concursantium, & periculorum oblectu, non contaminari mentem aliqua ex parte, nos allégauit, vt te duceremus in Canoniū sacrarum virginum, omissis curis omnibus ipsius numeri studiosè famulantium. Hęc Virgo Deo aspirante, cum

verens

Lib. deenni
ma c. 6.

Ex annis
litter. oro
vinc. Me-
diol. anni
1590.

verens diaboli infidias, dexteram duxisset manum à capite in pectus, moxque à sinistra produxisset sin dexteram, ut efformaret crucem, se talibus visis, tantoq; honore indignissimam esse profiteretur: neque verò vobis habeo magnam fidem, timeo, & in speciosis consilijs fictos dolos, quòd si Dei legatione fungimini, has Sanctorum Reliquias (habebat enim illas ad collum alligatas) humiliter veneramini. Mirum dictu, procubuerunt in genua Larvæ venerabundæ, & tanto magis urgent, ut maturet profectio-nem: At illa, mihi non licet quidquam gravius statuere patris mei spiritualis iniussu, neque ad eum ire decet nocte intempesta, convenite vos illum, & exponite mandatum Dei, ubi diluxerit ego accedam, & utar consilio illius: hoc responso daemones abiecta omni simulatione, in suas se tenebras abdiderunt, cum fremitu in iridentem pnellam, quòd lingua solum bellarent, gratiasq; Deo suppliciter agenrem, contumelias & probra certatim inge-rentes. Quid hac Virgine sapientius? sed decebat illum nimirum vera sapientia, cui se pudicitia zona colligarat.

Addam singularis cautelæ exemplum, quo docemur, nihil tutius esse, quam timere suum sequi iudicium, aut ab obedientia maiorum vilius renelationis etiam certæ fiducia recedere. Genebal-dus Laudunensis Episcopus per incautam cum vxore, quam dese-ruerat familiaritatem ex bono principio ortam, tandem quæ hu-mana fragilitas est, cum ea corpus miscuerat, sed postea ad cor reuertus, & B. Remigio Remensi confessus, in augustissimum lo-cum instar sepulchri reclusus fuerat, ubi cum septem annis pœ-nitentiam asperrimam egisset, septimo anno in vigilia Cænæ Do-mini, cum idem Genebaldus in oratione Domini pernoctaret, & seipsum defferet, circa mediam noctem Angelus Domini cum ma-gna venit, ad eum luce, in oratorium ubi pronus iacebat, & ait ad eum. Genebalde exaudita sunt pro te orationes patris tui Re-migij: suscepit quoque Dominus pœnitentiam tuam, & dimissum est peccatum tuum. Surge, & hinc egredere, facq; Episcopale officium, & reconcilia Domino pœnitentes criminibus. Genebal-dus autem nimio terrore perculsus respondere nihil potuit; tunc Angelus Domini confortans eum ne timeret, hortatus est, sed ut gauderet in misericordia Domini sibi collata, qui animatus dixit ad Angelum, non possum hinc egredi, quia Dominus, & pater meus Remigius clauem huius ostrij secum habet, quod & sigillo suo signavit: & Angelus ad eum, ne dubites inquit, ego sum à Do-mino missus, sicuti patet tibi Cœlum, sic & ostium istud patebit, & statim saluo sigillo, ac cera, ostium illud apertum est. Ecce

Apud Su-
rium 13
Iannarij

H h vera

vere visionis indicia, prius perturbatur, postea consolatur, verum, ac apertum miraculum sigilli, & cerae integritas.

Simon
Metaphr.
ex ejus
mo. apud
Suriu. 16.
Martij.

Vah, quam contraria fuit illa Gandensis Virgo nostris temporibus: misella diu vacauerat orationi, & sacramenta frequentarat, sed vel non satis exercitata, nacta fuerat confessarium, vel si nacta, ei sua secreta spiritualia non pandebat, vel bene monenti non credebat, quidquid horum fuerit, paulatim varijs reuelationibus eam Diabolus superbiae spiritu inflauit, tandem persuasit, meritis reliquis parem esse Virgini Mariae, deesse fecunditatem iunctam virginitati illibatae, si pergat id quoque consequuturam. O Vastrum commentum, & muliebri ingenio accommodatum, iam illa se confessionis indignam non esse rebatur, itaque per annos aliquot eam intermittens, non abstinebat tamen a sacra communione. Quid plura? semel dum in templo versatur, & communionem expectat, ardentiusq; beneficium illud reliquum postulat, audit, bono sis animo dilecta, exorasse te scito, concessa tibi fecunditatis cum castimonia prerogatiua, quam petis, de caelo confide te grauidatam (commiscuerat enim se cum Demone, qui Angelum mentiebatur) domum reuersa, sentit vterum tumescere, iusto post partus tempore adueniente, pium quendam, & prudentem adit Ciuem, bene notum, narrat rem totam, petitq; vt in domus penetralibus sibi liceat parere, & stipulatur arcanum fore: ille nec credulus dictis de reuelatione, nec tamen sustinens Virginem domo excludere, veritus ne grassari iam incipientibus sectarijs materiam res vulgata praeberet blasphemis haereticorum dictarijs, atq; laudarijs, eam suscepit, & adhibita fida obstetrice partum expectat. Misera doloribus vehementer torquebatur, tandem magnam pro prole humana, horridorum, & villosorum, foetissimorumq; vermium copiam effudit vtero, quorum tam dirus erat aspectus, vt omnes exhorrescerent, tam teter odor, vt foetore penè exanimarentur. Sic demum misella se delusam intellexit, & superbiae suae fructum a superbiorum Principe retulisse, quem oportebat, sic fuit mulier decepta.

Greg. Turon.
de vita pa-
trum cap.
10. & Sa-
lius pri-
mo Augu-
sti.

Sanctus Friardus, cum Secundello Diacono eius socio in insula stetit immobilis, habebat tamen vterque eorum propriam cellulam, sed procul inter se positam, cumque strenue in oratione persisterent, nocte Secundello Diacono apparuit Tentator in specie Domini dicens; Ego sum Christus, quem continuo deprecatis, iam enim Sanctus es, & nomen tuum in libro vitae cum reliquis sanctis meis adscipis, egredere nunc ab hac insula, & vadens fac sanitates in populis: his & ille illectus deceptionibus discessit ab insula,

infulam, nec socio nuntiauit, tamen cum infirmis in Christi nomine manus imponeret sanabantur, reuersus autem post multum tempus ad Insulam, venit ad Socium cum magna gloria dicens; abij extrahulam, & virtutes multas in populis feci: cumq; conterritus ille interrogaret quid hoc sibi vellet, cunctat, fecerat simpliciter manifestauit, at senex obstupescens, suspiransq; , ac lachrymans ait; Veh nobis in quantum audio a tentatore delusus es, vada age pœnitentiam, ne vltra tibi praualeant eius doli. Secundellus intelligens se perisse, timens cum fletu ad pedes eius prosternitur, rogans, vt pro se Dominum deprecetur, cui, veni inquit, & pariter eius omnipotentiam pro salute animæ tuæ poscamus, non est enim difficilis Dominus se confitentibus misereri, cum ipse per prophetam dicat: nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur, & viuat. Orantibus autem illis, aduenit iterum tentator in simili specie ad Secundellum Diaconum, dicens; Nōne præceptam tibi eò quòd oues meæ moribidæ essent, & pastore indigeret, vt egredereris, & visitares, atque opem sanitatis eis tribueres? & ille, in veritate comperi, quòd seductor sis, neque te Deum credo, cuius te speciem mentiris habere, tamen si Christus es, crucem tuam, quam reliquisti ipsam ostende, & credam tibi, cumq; non ostenderet, Diacono crucem in os eius faciente confusus euauit.

Narrat Albertus Leander, quòd cum E. Iordanes prædicatorũ ordinis Magister Generalis febribus acutissimis laboraret, forte cum Vener. Patre erat quidam Cœnobij cuiusdam præsidens, quẽ Priorem appellant eiusdem ordinis, vir discretus, solers, prouidus, litteris callens, & moribus compositus, qui aliquando medicinæ operam dederat. Is igitur Iordanis Patris animum non ignorans, & sciens eum in ægotatione sibi ipsi rigidissimum dixit. Pater, oportet ægotum in omnibus medico se subijcere, si pristinam cupit nancisci sanitatem. Quapropter licet sis nostræ Religionis præfectus, & caput, ægotus præfecturæ authoritatem dimittas, mihiq; te subdas, & obediās necesse est, quod si feceris, haud vereor quin breui in columis hinc exeas. Annuit Vener. Pater humiliter, præter ergo ordinis consuetudinem super plumas ægroto quiescenti (sic enim prudens Prior iusserat) nocte Diabolus formam præferens Angelicam apparuit, dicens; veluti admirabundus. Est ne huc Iordanes fama, & opinione apud omnes tam præclarus? Præfectus, & pater tam insignis Prædicatorum ordinis? esse inceptus, nisi te ante hac diu nouissem. O quam vilis, & imprudens factus es, qui veluti vnus de Dominis terræ in

In vita B.
Iordanis
cap. 21. &
22.

strato plumis, & sericis ornato quiescis. O infelix quale ordini tuo, & fratribus exemplum præbes? sed non est tui Deus in finem oblitus, qui ad te corrigendum me misit. Surge igitur e grabato, terræque protinus supplex inhæreas: statimq; diabolo euanescente perterritus Iordanes in terram corruit, & sic iacens postquam illuxit, à Priore, & fratribus inuenitur, quem Prior seuerè corripuens, coegit ex merito obedientiæ in strato præparato decumbere. Sequenti nocte iterum Diabolus pristina forma assumpta attitit, & durius, quàm antea redarguit velut sibi inobedientem, moxque in solum ipsum desilire præcepit, quem cum mane eius diei Prior iterato super solum iacere vidisset, apprimè indignatus dixit. Miror tuam simplicitatem, ne dicam incitiã, qui non solum in corporis, sed & animæ præiudicium contra obedientiam hoc facere præsumperis. Ego enim Deum Cæli terræque testor Dominum, quòd noluissem pro toto terrarum orbe, sic grauius contra Deum, & ordinem deliquisse, & hæc dicens in fletum maximum prorupit, quod cernens Ven. Pater, & ipse lacrimans procidit ad pedes eius narrans visiones, sed magis illusiones, & qualiter, vt conijcere poterat, diabolum illum fuisse, qui in Angelum lucis fuerat transfiguratus. Prior verò admiratione captus, ac quadam commiseratione illius aliquantulum lenitus, iussit ipsum stratum ascendere, ex hoc enim tantam membrorum debilitatem contraxerat, sicque humores indurati fuerant, vt vix spiritum ad quiescendum haberet. Tertiã nocte diabolus, vt prioribus adfuit, quem vt conspexit vir sanctus, ait, ò impudice canis, ò nequissime humani generis hostis, ò immunda belua, quomodo meam ausus es simplicitatem deludere, ceu zelum qualemcunq; erga ordinem præferrens? Et ego quidem nisi hoc omnipotentis Dei dispensatio permisisset, sapientius aduertis, quòd multò melior est obedientia, quàm stultorum victimæ, & in in faciem expuens fugauit.

A pnd Surium 5. Octobr. in vita Sancti Meinulfi.

B. Meinulfus Diaconus, & Confessor, non longè ab obitu suo cuidam cubiculario suo per visum in somnis apparuit hortans eum, vt mundo, & pompis eius ocius renunciaret, & in Regis æterni se conferat militiam at ille visionem illam, non alio, quam illusionis loco habens, nihil de vitæ emendatione curauit. Sanctus autem vir eius infirmitati compatiens, iterum eum, vt prius admonuit, sed cum neq; sic quicquam de vitæ rectius instituenda cogitaret, Tertio ei apparuit, aitq; ad eum nescis miser, nescis quam immanis prædo mentem sibi vendicet tuam, qui tibi author, & suasor est, vt neque mittenti Domino, neque mihi ab eo misso obtem-

temperes; ceterum cum tu male viuendo plane desipias, neque ab hac stultitia sponte recedere velis, diuina te admonuit reuelatio, ut vel sic ad frugem meliorem te reciperes. Tu autem stulte tibi pateris miserè, & perniciosè illudi, qui veram reuelationem phantastica habes illusionè, neque enim quisquam fidelium ambigit illam visionem esse illusionis expertem, quæ ad Christianam pietatem, & Religionem inuitet, quod si quilibet faceret tibi vigilantanti, nequaquam negligere deberes, sed quando te verba non corrigunt, ad facta veniendum est, itaque plane efficiam, ut visionem, quam tu intelligere distimulas, re ipsa verissimam esse certo experiaris; His dictis ille expergiscitur, sentit à mento totam barbam auulsam, tugit procul ab oculis onnis somnus.

Quidam ex amicis eius (B. Mariæ Oigniacenæ) præcipuis à demonio meridiano perambulante in tenebris, aliquando tanto periculosius quanto subtilius infestabatur. Callidus enim hostis transfiguratus se in Angelum lucis, sub specie pietatis ei familiariter in somnis apparebat, nonnunquam eius quædam vitia reprehendens, ad quædam etiam facienda bona eum fraudulenter adhortans, ut priusquam antidoti cuiusdam falsa specie oblata postea occultius venenum instillaret, & mellita lingua blandiebatur exerta, ut postmodum dentem infigeret, & ad extremum caudam suam quasi cedrum stringeret. Cum enim iam illi fides tanquam veraci haberetur, tum instar sophistæ, & impostoris veris quibusdam proditor ille falsa permiscebat, honorum intermixtione falsis quandam vnam insidiosè pratexans; tandem suis machinis eò perduxit fratrem illum, ut res eius pessimum exitum fuerint habitura, si non ancilla Christi reuelante Spiritu sancto callidi veteratoris fraudes didicisset, cum autem diceret homini reuelationes illas non esse à Deo, sed maligni demonis illusiones esse, & ille è diuerso non sancto, sed suo spiritu objiceret, cum tot beneficia præstiterit mihi spiritus ille, tot vera, & futura prædixerit, nullo pacto mihi vult imponere. Illa ad solita orationis arma confugiens (en bonum remedium, & scutum) pedes Domini rigat lachrymis, cælum precibus instanter pulsatur; nec facit finem, donec impius ille impostor, cum multo gemitu, & pudore ipsi nocte in cellula sua oranti astaret, quem illa commentitio splendore præditum intuens, quisnam es tu, inquit? aut qui vocaris? ille superbo, ut erat vultu, iam toruis oculis vicissim aspiciens: Ego sum, ait, quem tu maledicta precibus tuis compulisti venire ad te, quæ meum mihi amicum per vim auferre conaris somnium autem ego uocor: multis enim, præsertim Religiosis in somnis in-

Jacobus
Vitræensis
lib. 1. c. 9.
B. Mariæ
Oigniacenæ

star

star Luciferi appareo, mihiq; obediunt illi, & ex meis consolationibus animis efferuntur, dignosq; se putant, qui Divinis, & Angelicis fruantur colloquijs: amicum illum meum, quem pro tua voluntate mihi abstulisti, iam eram a bono proposito retracturus, & id sane eventus rei docuit, sed ova aspidum rupta sunt, & maligni illius fraudulenta consilia in lucem prolata.

Nicolaus
Sanderus
lib. 2. de
f. ifinate
Angelica-
no.

Hæretici inquietum, & turbulentum genus hominum ad comouendum Londinensem populum, & seditioni, & hæresi valde deditum, inauditum adinuenerunt stratagemata. Induxerunt quippe quandam puellam 18. annos natam hæresi simul, & prærio corruptam in eam improbam simulationem, vt se permitteret in abdito inter duos muros cuiusdam domus anglico ad tempus includi, & per fistulam ad id aptatam eas voces adere, quas istius prophæ artifices sibi suggererent. Nomen puella Elisabera Crosta erat; Doli author Dracus quidam; ita illa virgo instructa, & in loco ad fraudem accommodato locata; mirabiles emittebat contum ex antro suo voces, easque tam sonoras, vt per omnes vicinas audiretur. Accurrunt vndiq; Cives, quid sit inquirunt, mirantur voces non mortalis hominis, sed Angelicæ esse clamabant. Vrbi ac Republicæ spiritus iste minatur miseriam, ærumnas, mala omnia, si nuptias cum Hispano, aut communionem cum Papa Romano admittant: multa item contra sanctum sacrificium, & reliquam fidem catholicam quasi oracula fundebat, erant ex conspiratoribus, qui data opera se turbis affantibus semper ingesserant, qui huius spiritus propheticas, & obscuriores sententias ad Religionis euerfionem, & seditionem mouendam interpretabantur. Magistratus autem, ad multitudinem compescendam, & quid rei sit iustrandum accedit, fraus difficillime apparuit. Sed tandem inuito consilio de defodiendo muro, & vicinis parietibus, vnde voces reddi conieiebant, misera puella prodijt, ac examinata, quorum suafu, & consilio fecerit hoc, confessa est statim, se quibusdam seditionis sectarijs, & ab eo in primis, quem nominamus, Draco, ad istam nequitiam inductam fuisse.

Quas leges habeant Malefici in inferendis, curandisq; morbis.

Cap. XV.

Doctrina.

Sicuti ad malum quodcumque semper patet via inter Maleficos, sic ad beneficium, ac salutem plurimas habet difficultates, & impedimenta: Idcirco Sagis ad inferendum morbum, & mortem omnia sunt prona ad id, omnia opportuna, venenum multiplex, imprecatio, incantamenta, fascinationes, his omnibus præsto est Diabolus, qui consentientibus maleficis semper prouinciam sumit nocendi, & hoc facit, ut apud eos gratiam aliquam promereatur, dum eius, quam tantopere concupiuerunt ultionis, compotes facit, & ipse ea præstat, quæ omnes omnium hominum vires vincere, ac superare videntur a sortilegis denique omnem noxæ suspicionem auertat, atq; amoueat, dum ea infert illis absentibus, ac ne digito quidem adiuuantibus: ubi autem agitur, ut aut restituatur valetudo, aut vita conseruetur, tunc nunquam desunt, quæ contra capiantur causa.

Exempla.

Exempla.

Rosa Girardina pro comperto recensuit, non posse morbum tolli ab alio, quam ab eo, qui illius causam dedit, nec cuiquam licere, ut in messem alterius falcem suam immitteret, ut utantur regula illa, quæ docet, quod eius est soluere, cuius est ligare, & ita ab eadem manu, & metuenda iniuria est, & expectandum beneficium.

In agro fi
uensi non.
Novemb.
1566.

Dominica Eurea, dicebat, non posse restitui sanitatem ei, cui semel est adempta, quin idem morbus saepe etiam grauior in alium transferatur, atque ab ipsa veluti permutatione semper maius nascatur compendium. Item medendi vires à Dæmone acceptas ita im euanescere, vbi Sacerdos, aut medicus ægro sanitatis causa manus admouerint.

Oharme-
fij 6. Cal.
Decembr.
1584.
H. facu-
tiz 4. Id.
Novemb.
1586.

Alexia Drigea dicebat, nunquam esse integrum atque absolutum sanationis beneficium, sed morbi semper aliquid herere, ac superesse.

Ardemo n
tij 3. non.
Decembr.
1584.
Serræ.
1587.

Catharina Balandrea consuevit dicere, frustra aut sedationem, aut leuationem ægritudinis expectari ab ijs, qui sunt in sortilegij reatu, desisse enim esse in Dæmonis manu, per quem hæc possunt omnia.

Huic consentiens est, quod dixit Nicolaus Morelius, is cum iam vinctus rogaretur, ut medicinam faceret puero Ioannis Chematij, quem non negabat à se in eum, quo tunc laborabat, morbum esse iniectum; respondit, eius rei nullam amplius ei esse sibi relictam facultatem, quando ea, quæ se ipse induerat criminis confessione dæmonem penitus à se ablegauerat, & omnino carceris locum, quominus id fiat sua sanitate aduersari, neque enim cum ipse scelerum sit vindex, sortilegij, quæ ad eam sanationem adhiberi oportebat, conuenire posse.

Nuecritz
6. nonas
Maij 1591

Cattina Gilotia, rogata quid cause esset, quod Canaffia Godefreda non conualuisset ex eo morbo, quo illam ipsa per beneficium ante debilitauerat, cum tamen ei poma, pruna, aliaque id generis esculenta, quæ recuperandæ valetudini alijs administrare solebat, non semel sua manu præbuisset. Resp. id factum, quod nulla ante à Godefreda illa ad id adhibita essent preces.

Dom baso
si ad Sani
colaum
prij. non.
Martij.
1587.

Balial Basolus, & Coleta piscatrix nouum aliud impedimenti genus commemorant scilicet, quod se inscijs atq; inconsultis, qui eiusmodi valetudine tentabatur, vota Diuorum alicui nuncupasset, ac persoluisset, hoc enim contemptu præuentos nihil amplius afferre

afferre posse, quod conferat ad laborantium salutem, verum id absque suspitione, non est affectati questus, aut gratia, quarum maximè rerum sunt cupidi, & amantes, cum sint ut plurimum mendici, vitamque elemosinis tollerent:

Nicoleæ Moreliæ, pater, sortilegij reus causam in vinculis dicebat, ex illius sorte verbis in eius criminis suspicionem adducta est; & filia, quam ob id apparitor, qui tum præsens erat iudici suadebat, ut comprehendi iuberet. De hoc dæmon Moreliam tum adhuc liberam monet, atque ut id damno aliquo in apparitorem vindicaret, horrat, se eius rei provinciam suscepturum libenter esse, suam mandare. Nec mora, ut assensæ est, adolat is ad apparitoris aedes, ac ibi nactus eius uxorem, infanti ante focum mammam præbentem, eas pulvere adeo virulento ceu transiens suffudit, ut inde exucca, expersque lactis prorsus fieret: cuius rei causam facile suspicatus apparitor, Moreliam iam tum custodie traditam adit, ac placatam libo, rogat, ut si quid ad hanc rem opis afferre posset, id non granatè faceret, vicissim curaturum, se ne quid obli tolerandam vitam deesset tantisper dum maneret in vinculis, ac deinde foras se eiecit, expectans, quid nam illa super ea re consilij caperet. Succedit concitum Damon, multa; cum illa iurgatus propter colatos cum apparitore sermones, tandem exorari se finit, eiusque uxori denuo ubera lacte, vel si veller etiam ad tædium distraherentur, quod & non multo post clam illato in ea, pulvere albo præstitit.

Serres 16.
Cal. Febrii
1587.

Catharina Ocrearia aliquando sua fide ampliata, ac denuo tum ex nouis suspitionibus, tum ex Serenissimi Principis Lotharingie, qui de toto negotio commonitus fuerat, disertissimoque mandato ad vincula reuocata, cum vni ex testibus, quibus committebatur brachium, quod illi, antequam in carcerem reuocaretur, mala sua arte perculisse, ac debilitasse sciebatur, manu violentius ceu irata comprehendisset, euenit, magna omnium, qui tum aderant, admiratione, ut id momento sanitati restitueretur, quodque captum, ac sine vlllo officio plures ante menses fuerat, id statim vegetum, ac ad pristinas, solitasque omnes functiones promptum, atque habile efficeretur.

Nancti.
1564.

Malefici in curandis infirmitatibus admiscunt aliquid Religionis.

Cap. XXI.

Doctrina.

Alliditissime peruersorum dogmatum Magister Sathanas vires Religionis ad sortilegium in speciem adhibet, & hoc facit, tum vt homines, quorum mentes scit ad eius cultum esse propiores in superstitionis errorem facilius inducat, tum vt prodigiosarum sanationum, quæ eius opera sunt, suspensionem aliò a suis transferat, ne si eorum beneficio in orbibus tenuatus videretur, idem & veneficio ante illatus existimaretur, vt patebit inferius. Silentia igitur, dimensiones, vigiliæ, nummura, figuras, ignes in expiandis scilicet religionibus interponunt, & quod peius est, in sanctos aliquos eam noxam reijciunt, qui sorte, aiunt, violatum suum numen ira vendicandum censent. Quod verò intolerabilius est, admixtas sæpe precibus habent fordes, illuies, excrementa, aliaque multa, quibus nihil fingi potest ab ea puritate alienius, quam in Diuino cultu, ac ceremonijs adhiberi par est, cuius generis erunt sequentia.

Exempla.

Fuit Nanceij intra annos quindecim, vel circa Venefica mulier, Thenota nomine; Ea cum aliquando rogaretur laboranti morbo vicinæ cuidam medicinam facere (nam ea causa vulgo adiri solebat) a Diuo Fiacro morbum illum esse dixit, cui ob id vonenda esset cum donarijs profectio, quam ipsa, si ita iuberent, libenter susciperet. Conduca est mercede, vt hanc naret operam. Aegram transuerso decussatim lino cerato primum dimensa est, tum lino in certum numerum complicauit, atque in suum quasi forandum imposuit. Deinde, & noctem, quæ proximè est insequuta, totam ad ædium, in quibus decumberebat ægra fores excubauit, ac primo diluculo se in viam dedit cum perpetuo silentio: cumque ad Diui Fiaceri fanum peruenisset, id ingressa lino succendit, eiusque scintillantibus ceris figuras ad aræ maioris gradus in crucem duxit, ac tandem se foras eiciens, ipsum fanum ter circumdedit, lino illo interim flammæ edente crepitantes, & ceruleas. Ijs omnibus sic peractis se in urbem recepit.

Rusticus

Rubicus quidam Vogesus, cui fuit nomen Desiderius Financius, is Valentinum Valerium municipem suum, cum quo inimicitias perenni gerebat, impensius vlcisci cupiebat, nec adhuc tamen explendi animi illa tuta satis, ac opportuna sese obtulerat occasio. Commodum igitur illi viam per sola loca habenti occurrit obscuro loco umbræ instar, ac apprehensum de equo tanta vi deturbat, ut altero crure profus debilitaretur. Sed aliquanto post miserus hominem, ut quem satis diuturno multatum infortunio videret, ad eum equaliter agens accedit. Rogat unde id illi accidisset, mali causam prolixè edocetur, quam ipse multo melius sciebat, tandem remedium pollicetur, & certum, & præsens, si dicto audiens esse vellet. Nihil in ea causa facturum recipit rusticus, audiensq; expectat quid se illi præstare velit: præcipit igitur, ut e nouem tabulis diuersis finum equinum precario conquireret, quantum satis esset ad implendum saccum, quo tum crus cum labe factaretur erat indutum, eumq; sic confectum pro donariis præderet. D. Benedicto, cuius celebre esset sanum in Berquel oppido Germaniæ, sic enim futurum, ut eius anathe matris arcana vi, ac potestate illi membrum recrearetur, ac conualesceret. Ecce quomodo sortilegis mos est curationibus suis istiusmodi Religionum expiationes prætexere, cum nulla tamen religione tangantur, ac potius eam omnem despectui, ludibrioque habeant.

33 deod. p. id. p. l. 1581.

De prouocatione ad iudicium. Cap. XVII.

Doctrina.

Dericulosum est hominibus non compertæ sanctitatis has citationes facere, imò lethaliter peccant, qui scelerate alios citant, quia nocent iniuste, & grauer, & calumniantur. Iudices tamquam oppressores innocentie. Si tamen hoc fiat citra odium, aut vindictæ cupiditatem, vel impatientiam, iram, desperationem, vanitatem, aut aliam vitiosam affectionem, per iniustitiam oppressus quis hoc faciat bono fine, ut videlicet innocentia eius appareat, nec infamia grauetur, familia, aut ut liberetur mundus tali Tyranno, aut ut resipiscat, & terrore percussus pa nitent, desinatque ab oppressione, & contumione miserorum; licita est talis citatio, nec talem citationem audeat damnare. Feuardenus, quia cum suis fit bonus, purp actum esse meritorium. Non de-

Errat. mo cap. 23. et.

si a sunt

277 : Compendij Maleficarum :

Benef. sunt exempla sanctorum hominum. Sic dixit Sarta, **Iudice**
16. Dominus inter me, & te; Sic dixit David ad Saul, **Iudice**
c. 1. Reg. Dominus inter me, & te, & vlciscatur me Dominus ex te. Sic Za-
24. charias filius Iozabz. **d.** Videat Dominus, & requirat, &c.
12. 14.
vers. 13.

Exempla.

In lib. A-
pu. & Ca-
1. 7.

Memoratu dignissimum est, quod legitur apud Thomam
 Cantipratensem, vbi habet hæc verba; Monasterium B.
 Jacobi apud Leodium notum multis est, & acceptum illud; qui-
 dam Adolescens consobrinus maioris Præpositi, deuotionis causa,
 & Religionis, intrauit, quod ut audivit Præpositus indignè tulit,
 mox forti manu collecta satellitum, intrat violenter Cenobium,
 rapit Iuuenem, & nudatum sancto habitu, seculari induit. Ab-
 bas ergo Monasterij, collectis Primatibus Civitatis Episcopo cõ-
 queritur, & totum Clerum pro tantis iniurijs interpellat: hoc aut-
 tem cum indignanter vix vellet audire Episcopus, & Abbatem
 potius duris verbis impeteret: flexis Abbas genibus, cum mode-
 ramine verborum dixit. Iudicem contra te Præpositum terra
 habere non possum, & ideo contra te Deo summum Iudicem
 interpellor, vt intra 40. dies vterque nostrum compareat coram il-
 lo sententiam pro meritis accepturus. Ad hoc Præsul cachinnas
 cum suis irrisit hominem, atque spreuit, & repulit exprobratum.
 Quid plura? quadragesimo die circa Nonam mortuus est dictus
 Abbas, & cum pro eo solenniter pulsaretur, sedens in balneo
 Præpositus quæsiuit à circumstantibus quid hoc esset? moxque
 quidam ingrediens, respondit Abbatem D. Jacobi modo esse de-
 functum, & pro eo pulsationem fieri tam solemnem. Ideo ergo
 recordatus Præpositus, quadragesimum diem esse, quod se claudere
 audierat ab Abbate, consternatus animo dixit suis, cito videte,
 quid faciam? mortuus ego sum, comparere me hodie summi Iu-
 dicis aspectibus oportebit. Nec mora, post verba hæc, cum bal-
 neum egredi festinaret, in astanium manibus, cum diris clamoribus
 & vocibus expiravit, ibi proculdubio respondere compulsus, vbi
 causatum si repius cessant, iuris peritorum aduocatio conticessit,
 vbi nec preces, nec pretium liberant.

24. 1. 1. Anthonius Franciscus Dux præfuit. Is summa crudelitate fra-
 trem ex Anglia redeuntem de medio sustulit, sed vicissim fratris
 citatione intra annum de medio sublatus, Principatum cum vita
 amisit.

Doctrina.

Nulla purgatio ista olim fuit frequentior, quando-
 cunque criminis cognitio, vel probatio erat ob-
 scura: tunc enim temporis, vel actor reum prouo-
 cabat, vel reus ipse offerebat se, aut suo loco alium.
 Constat hanc fuisse inuentionem antiquissimam
 & Palæstinis ipsis in usu fuisse, a ex Golix pronocatione, quem
 David superauit. Post Barbarorum in Italiam eruptionem fuit
 maximè in usu apud Longobardos, & apud Germanos, & Fran-
 cos, & etiam Hispanos. *b* Verum huiusmodi confictus non pro-
 bantur, quia repugnant omni iuri, iuxta communem Doctorum
 sententiam. Repugnant iuri naturali, vt docet optimè Salsus,
 & Petrus Messias; *d* Repugnant iuri civili, & hoc probant com-
 munitè Doct. *e* et si ea lex non sufficienter conuincat, nulla ta-
 men lege apud Romanos fuit approbata hac pugna. Quod iure
 Diuino prohibitum sit duellum, probatur ex omnibus locis, qui-
 bus prohibemur Deum tentare, & quibus prohibemur occidere.
 Apertior est probatio iuris Ecclesiastici, seu Diuini positum, *f* vt
 in Concilio Trident. cuius hæc sunt verba. Detestabili duellorum
 usus, fabricante Diabolo introductum, vt cruenta corporum
 morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe
 penitus exterminetur, &c. & deinde paulò post subdit idem Con-
 cil. Qui vero pugnam commiserint, & qui eorum patrini vocan-
 tur, excommunicatioms, ac omnium honorum suorum proscri-
 ptionis, ac perpetua infamiae penam incurrant; & vt homicidæ,
 &c. perpetuò careant ecclesiastica sepultura. Extat Bulla illa
 laudatissima felicitis Recordariò. Gregorij XII: quæ fuit produ-
 cta Anno 1582. nono Decemb. quæ incipit his verbis. Crescente
 hominum malitia, facinorosi non desunt.

Exemplum.

Guilielmo Tertio Conite Annoniæ, Verpa quidam se fixe-
 rat sincero animo Christianis sacris baptismo initiari, su-
 scepit ex fonte Comes, & Guilielmi filiolum nominant, & appa-
 ritorem curiæ Montensis esse iussit. Non diu post, homo impius
 ingressus eadem Monasterij Cambronensis acus furtijs, blasphemias

mias in Deiparæ imaginem multas effudit, & (horrendum) venabulo quatuor plagas infixit, unde sanguinis statim tui manarunt . Viderunt Faber lignarius quidam , & Monachus laicus Matthæus Iobbius . Faber ascia caput Iudæo findere parabat , sed à Monacho prohibitus : rem detulerunt igitur ad Abbatem Ioannem de Montibus ; is ad Comitem ; Iudæus pertinaciter tormenta elusit, sic dimissus quadriennio postea ab Angelo apparen- te, quidam senex nomine Ioannes Flander Estinensis, & septen- nio, iam ex paralisi clinicus iubetur Iudæum accusare, & duello prouocare . Bis monitus, parochi iussu senex adhuc rem differ- bat, tertio illa ipsa Virgo quinque illis plagis sauciata se viden- dam præbuit, & imperat Monomachiam . Plenus spe, & fide se- nex adit Cambronem, cernit in imagine vulnera, quo viso, ac- cedit ad Comitem, accusar mentitum, dies pugne dicitur, arma, rudes fustes, & scuta lignea supersunt hodie : Iudæus vesco cor- pore, ferox viribus, tibiales fascias tintinnabulis cinxerat, & sic senem ridebat, sed iuuat athletam summ Deus, tam impar com- missus, æger sanum, debilis fortem, senex iuuenem prostravit, & horrendè blasphemantem conuictum, sed non pœnitentem, Co- mes iussit caudæ equinæ alligatum trahi ad patibulum, & capite deorsum duobus ad latera molossis eum rabidè laniantibus ap- pensum subito ignis fumo interijt . Narrat hoc fusè Robertus Hauptius, duobus ea de re libris carmine conscriptis .

Radislaus Gurimensis Princeps Miltibogij filius, per injuriam inuaserat Bohemiæ fines, coactus à suis tandem optimus Rex Venceslaus militem collegit . Cum iam dimicatura essent acies, si aliter inquit Venceslaus nisi prælio res componi nequit, cur non potius sine infontium sanguine ipse inter nos singulari certamine decernamus ? Nulla sit mora, lorica super cilicimam vestem in- dutus, paruoq; ensiculo subinctus Venceslaus in campum prodit, at Radislaus Cataphractus, hastatusque cum ingenti mache- ra se infert . Venceslaus signo Crucis frontem pingens, subito Angelos videt, atq; hanc vocem velut ab homine promptam au- dit . Ne feri: & repente Radislaus humi procumbens, veniam au- dacix poposcit, seq; potestati victoris permisit . Alienans pro- stratum Venceslaus, monuit, data venia, & dignitate ei restituta, ut contumaciam in obsequium debitam verteret, ne post grauius ab irato Numine plecteretur . Hic Deus miraculo iustitiam cau- sæ declarauit .

Vide Vni-
uersali
lib. 1. &
Vincentiū
lib. 4. Spe-
culic. 70.
& lib. 5.
Histor. Bo-
hem.

Quando miraculo Deus non fauet, fieri solet, ut res vel ma-
neat dubia, vel iustam fouens causam iusto Dei iudicio succum-
bat .

bat . Prius in pugna duorum hispanorum nobilium accidit tempo-
 pore Alphonfi Regis , qui Petri Regis Castellæ pater fuit : hi fue-
 runt Ruy Paez de Viedma , & Pay Rodriguez de Auila , ille hunc
 proditoris accusauit , hic illum sceleris grauioris vicissim recri-
 minatione pulsauit . Cum ventum esset ad duellum tribus con-
 tinuis diebus ab ortu solis ad occasum pugnarunt , multisque se
 vulneribus affecerunt , & dubia profus , nec in vnum , alterumve
 inclinante victoria , vtrunque Rex innocentem pronunciauit , &
 æquali virtute præditos , amicos esse voluit . Narrat fusè Petrus
 Messias . Bilue var.
lect. p. 2.
cap 10.

*Post multas impietates à Maleficis patratas , Daemon tandem conatur
 eos ad interitum per ipsorummet manus inducere .*

Cap. XIX.

Docina .

Mnes quotquot fuerint Damoni addicti , & in eius
 potestate illaqueati , fatentur adeo sibi esse apud
 eum inclementem , atque iniustam ferocitatem , vt
 saepe in animum inducat , eos sibi manibus proprijs
 vitam exhaurire , siue per vulnus , siue per suspen-
 dium , siue per præcipitium , siue per submersionem , vt tam in-
 iuste Damonis iugum excutiant . Et tam subita , ac repentina mors
 eius facinoris molitionem consequitur , vt nullam satis prompta
 ab

ab occurrentibus impedimentum contra afferri possit, adeo Dæmon non rem urget, & properat omnem, quem in hoc admittit certum est, ut postquam ætatem ferè omnem per tot impietates, ac scelera traduxerunt Sortiligi, quantum illius superest, ad perniciam sibi sua manu præcidant, ac sceleratissimam vitam impudenter in æternum sempiterno abrumpant, sic, ut quos viuos, flagitios, eos demeritos supplicijs Dæmon indefinenter exerceat. Verum miserie illis non est tamen idem perpetuo, qui modo dictus est vitæ exitus, calamitatisq; finis. Sed, ut est in iuni Patris ineffabilis benignitas, & clementia abductas à lupo oves, sæpe ad ovile revocat, denuoque cælesti gramine pascit, ac recreat: Et ideo ut plurimum, cum sunt in vincula coniecti admissorum confessiones, non eo usque differunt, dum tormentis ab eis exprimentur, sed spontè, & cum magna animi alacritate exponunt læti, ut aiunt, sibi oblatam esse occasionem, qua possint leui miserimæ vitæ dispendio tantam à se calamitatem æternam depellere. Neque enim ferè semper quodcumq; minatur arcus, nec semper est in manu Sathanæ, ut homines violentia sua, quo vult impellat. Ut tentet, hoc permittitur, ut præcipitet non ita. Hinc est quod non ipse desperabundos, vel in flumina conijcit inuitos, vel laqueis trahi annectit, vel cultris trucidat, sed tantum hortatur, ut id male sani exequantur. His autem omnibus sæpe intercedit, qui imbecillitatem hominum miseretur Deus, modo hoc, modo illud præsidium pro sua sapientia opponens, ut exemplis patebit.

Exempla.

Refert Remigius vidisse se Sontis cuiusdam Sedenarij nomine L. b. 3. c. 5. cadaver, cui collum tantum religatum esse ad os in parietem, non adeo tenaciter defixum tenui ex indusio fasciola putrido stamine intertexta, genibus in terram penè inflexis, ac devolutis, ad id positum, tam commodè sua anima fuerat defunctum, quam si è trabe sublimi canabæa, validaq; recte innixum pepensisset, ac carnis ex aliquis haud sequiter operi manus admovisset, & plerique omnes, qui sic vitam deserunt simili celeritate, ac facilitate percunt.

Author. Hambachi in Germania inferiori in cõfinibus Flandriæ, in Ducatu Serenissimi Ioannis Gulielmi Ducis Cluensis, & Iuliacensis, cum ibidem ego essem ratione curæ eiusdem Ducis, qui erat maleficiatus: cum ibidem ego essem ratione curæ eiusdem Ducis, qui erat maleficiatus, vocatus fuit Presbyter quidam Magus, Ioannes nomine,

Nomine nonagenarius, qui præerat curæ animarum in oppido Archiepiscopatus Coloniensis Diœcesis, nomine Lanch: hic reddiderat dictum Principem per maleficia furiosum, pauidum, & formidolosum, pro vt ipse confessus est. Huic, triduo, antequam fuisset vocatus à Principe, apparuit dæmon in eius ædibus Lanchi, & monuit, vt nullo pacto iret ad Principem, qui breui erat missurus ad illum, quia timebat sibi. Cui Magus, quid ad te? volo ire quocunque mihi libuerit: Dæmon nihil subdidit his auditis, sed demissis femoralibus, vt tetulit ipse Magus (induerat enim formam Nobilis viri cum seruo sibi adhærente) ostendit illi anũ, & emisit crepitum fætoris adeo inrolerabilis, vt per triduum non poruerit Magus, adhibito thure, ac alijs odoriferis suffumigijs, fætozem tam grandem sedare. Venit ad Principem nonagenarius iste Magus, & examinatus, de maleficio, fatetur se, illum maleficio infecisse, inuocasseque tunc temporis Luciferum Dæmoniorum Principem in ijs caracteribus, in quibus erat maleficiũ, conscribendis. Apparuit illi Dæmon in Turri secundo, in qua ipse dormiebat, ac in desperationem illum, eò quod esset igni tradendus, propter delictum confessum, inducens; proprijs manibus, gladioloque suo, die Dominico mane, qui fuit 25. Septembris anni 1605. proxime præteriti ipse se iugulauit: Et quamuis vulnus gutturi inhærens, tantæ virtutis non esset, quo statim moreretur, nihilominus tamen dæmon in ipso actu desperationis animam eius statim per vim arripuit, ad infernaq; deduxit, cum maxima omnium admiratione. Ego illum sic mortuum, & adhuc calidum vidj super scœnum iacentem; vt qui instar bestię vitam duxerat, etiam in bestiarum pabulo occideret; sic disponente Diuina Iustitia, quæ tribuit vnicuiq; iuxta opera sua; voluitq; Deus, vt qui nonagenarius vixerat Sathanicus, Sathanicis quoq; manibus vitam clauderet.

Ioannetta Galea amplius de hoc testimonium reliquit, cum supplex à quæstore efflagitauit, ne meritas à se pœnas longius traheret, se enim eas æquissimo animo paratam luere, vt eam impietatem, quam summam in Deum admitterat citius posset expiare.

Sandom
nici 9. id.
Nouemb.
1586.

Nicoles Morelia, ab eo tempore, quo crimen suum iudici aperuit, non cessauit se beatam prædicare, quæ sic se vt antea posset Deo asserere ab omni dæmonis seruitute liberam; Iamq; triennium perpetuum hoc sibi in animo fuisse facere, sed non potuisse, ne attentare quidem, adeo tenax est suæ prædæ hostis ille.

Serra 14.
Cal. Febr.
1587.

Catharina Latonia Marchensis non negabat, quin esset pro

K K tauris

Haracurie
3. non. Fe-
br. 1587.

tantis suis flagitijs extremas pœnas merita, tum iudicis etiam summam indignationem; si quis tamen gratiæ locus superesset, hoc solum sibi adijci postulabat, ne mors ulterius differretur, quo se quam citissime sistere posset pro eius iudicis tribunali, in quo spem suam omnem positam habebat, sibi enim vel gravissimo operi iam esse animam.

Præncij
prid. Cal.
Augusti
1586.

Idatia Miremontana obnixè iudicem rogabat, ut se quam citissime morti addiceret, neque enim etiam si vinculis absolueretur, liberum unquam futurum, ut resciperet, ac ad meliorem fugem se reciperet, quòd dæmoni fidem suam obstrinxisset, quam uti importunissimo creditori, quin exolveret, defugere non posset, quandiu in vita maneret.

Freisenij
3. idus Au-
gusti 1586

Apolonia à Freisen, morte sibi gratius nihil contingere aiebat posse, quo tandem sceleratissima, suæ vitæ finem aliquem inueniret: neque enim ab iniuria, & maleficio, quoad viueret temperare posse, quod ad ea dæmonem assiduum hortatorem haberet, cuius etiam mandatis, atque imperio nisi morte se exolvere non posset: crastinus igitur illi dies priusquam alius eas omnes miseras clauderet, viamque ad cœlestem patrem aperiret, ac patefaceret.

Emelij 3.
Cal. Iunii
1591.

Antonia Mercatrix, nihil se iam æque cupere, quam ut citissime viua in ignem ponatur, quòd id sciat se etiam iudice pridem merita.

Quadocoda-
ti prid. id.
Iul. 1581.

Desiderium Financium Mandrensem ob cumulatum patricidij fortilegium forficibus candentibus puniendum, ac deinde etiam viuum igni tradendum, Duumvirum Nanceianorum collegium grauiore sententia damnauerat. Id igitur, siue per dæmonem suum sciuerat, quod alijs multis euenisse, & monstratum est, & demonstrabitur, siue ipse tam horribilis sceleris conscientia præfagebat: statuit spontanea, ac voluntaria morte effugere. Ergo arreptum cultellum, quem fortè custodia incautius in cista cum pane condiderat, in fauces quantum potuit adegit, atque ita interijt, & eodem anno in Lotharingia vitra quindecim fuerunt, qui sic vitæ suæ consuluerunt, ut se exemplo publico subducerent, verum ne horrore legentium animi perfundantur, de huiusmodi satis veram igitur sermonem ad ea quæ exitus meliores habuerunt.

Ioanna à Banno spontanea confessione testatum reliquit nulla in re adeò impertunum suaforem habuisse dæmonem, quam ut se, aut in puteum deijceret, aut profluentem mergeret, aut reſte implicaret, aut omnino quauis alia ratione perderet, dici non posse,

posse, quam in eo frequens esse cœperit, ubi præsensit illam iam in comprehensione esse deuinciendam, ut qui videret bolum sibi à faucibus eripi, ac ne post quidem ab incapto desitisse, sed acrius, & maiori etiam studio, ac importunitate post iam comprehensionem vsuisset, ut id perficeret, quoque factum minus defenderet. difficultatis excusatione, ostendisse in carceris angulo obscuro neglectam catenam, quam si vellet posset collo aptare, atque illa fauces sibi frangere; eoq; iam res processerat, ut placeret consilium, sed hoc ad consummationem desuisse, quod nihil se se offerret unde catena religaretur.

Annæ Drigeæ idem etiam persuadere conatus erat, nam cum flaminarum, quarum erat cruciatibus interficienda, horrorem simul, & exempli, quod editura erat, dedecus, atque infamiam coram oculis posuisset, tum facile obtinebat, ut hæc morte voluntaria peruerteret, sed contra præsens mali fuga, atque auersio quæ omnibus naturaliter inest, tum fortè salutis animæ certissima amissio, quæ à perditissimis quibuscunq; etiam metuitur, animum in contrariam sententiam distrahebant; ergo illud consilium constanter reiecit, tale id erat, ut in superiorem carceris fenestram sese exolleret, unde paratum ostendebat præcipitium.

Desiderium Guerardum cum nullis ad huiusmodi facinus rationibus adducere posset, hoc etiam ad suasionis cumulum adiecit futurum, si sic vim sibi inferret, ut euaderet in sibi similem dæmonem, in cuius potestate futurum esset, quæ vellet agere, sed ne hoc quidem labefactare, ac à sententia dimouere potuit, si quidem tot eius antea elusus dolis, consilia eius omnia suspecta habebat, in nullaq; amplius morem ei gerere certum erat, Cum dæmonis sit tantum persuadere, sed non impellere iuxta illud Matthæi, si filius Dei es, mitte te deorsum.

Quos semel corripuit Damon, hos obnixè retinet etiam in tormentis constitutos ante Iudices, in interioribus sacrarijs, ac vbi libet. Cap. XX.

Doctrina.

Quam semel potestatem acquisit in homines demon, tam obstinatè tuetur, ac retinet, ut ne constitutos quidem in vinculis manu sua mittat, opeque destituat; sic veluti strenuus pugil non conquiescit, neque defatigatur, dum superest certandi copia, atq;

KK 2

occafio:

Haracuri
4 idus No
uembr.
1585.

Venezia
13. Calen.
Novemb.
1581.

Matt. c. 2.

Occasio: nec prius vnquam destituit, quos semel habuit obsequen-
tes, quam illi ipsi ceu agni lupus, fuerint erepti: quod etiam cum
presentit, ac coniectat iuturum; saepe vel prauis consilijs, vt cum
ad suspendium, spontaneamq; mortem impellit; vel re, ac facto,
vt cum collum ipse obtorquet, verberibusq; necat, vel aliqua alia
via, quae exitium afferat (si Deus non auerit) quod exemplis alibi
est demonstratum; aut si ne hoc quidem licet, in gratum, iniucun-
dumq; aliquid, si potest, facit, ne omnino innocuus abeat, quod
etsi ita palam sit omnibus, vt otiosus videri possit, si quis de hoc
fiat sermo, non pigebit tamen ad cognoscendas magis hostis no-
stri artes, nonnulla quaedam describere. Nullus praeterea est adeo
sanctus locus, nullus adeo religiosus, quem hostis antiquus au-
dax, & temerarius, violare, tentare, & perumpere non tentet,
dum praedam suam sectatur. Temples, Conciones, Anachorita-
rum cellas perlustrat, in ijs frequens est, & assiduus, nec mirum
hoc cuiquam esse debet, quando aususest se etiam inferre conuen-
tui, quem olim suorum Deus celebrabat, vt patet Iob; & vbi-
que sit, quibus vult se offert conspiciendum, caeteris autem ibi-
dem stantibus, nihil cernentibus prorsus, vt patebit per exempla.

Exempla.

Elainu:
12. 5. Cal.
M. 111
2587.

Q Virinam Xalleam statim, ac in carcerem condita fuit dz-
mon immisit, monuitq; non euasuram illine, nisi quaestio-
num tormentis durissime exagitatam, atq; examinatum, feret
modo tacita exigui temporis dolores, certam post adesse liberta-
tem, se interim vbi res postularet, non defuturum, atq; vt is pra-
dixerat, ita illi non multo post euenit, nam dum in tormentis
erat, ac valde ijs premebatur, ille se eius reticulo crinali submis-
sit, non cessans, addere animum, ac spondere iam iam adesse cru-
ciatum finem; ac si forte eos paululum, vt intermitteret tortori
quaesitor innuebat, id ille prauertens cesa se factum, misera illi
praenunciabat; sed cum iam nullus esset dolorum modus, & am-
plius tolerari ne a fortissimo quidem possent, erumpes illa. Amo-
uete me hinc, ait, satis verborum hic mihi meus dedit perfidus,
en parata sum verum fateri, & sic a demone, quem disertis verbis
prius abiurare iussa est, libera, ordine rem omnem ab eo, quo se
illi addixerat die recensuit.

Eodem loco, & Anno; Anna Xallea non absimile huic factum
totidemq; ferè uerbis recitauit, nisi quod non crinibus, sed imis
faucibus demonem suum torqueretur, oclusum habuisse se di-

xit, nimirum quo facilius loquuntur uocem inuhiberet, si forte per doloris impatientiam admissum fateri urgeretur; nec ea res suo iudicio illos fefellerat, qui tum presentes affuerant: aduerterant enim forte fauces in eum tumorem excedere, ut mentum ipsum sua elatione propemodum adæquare uiderentur, tum adeo liuore decolorari, ut facile intus angorem inesse maximum conijcerent.

Claudia Simoneta, quæ obiit per ignem fortilegij damnata, præter plerasq; alias quarum nomina, nunc non memini, una cum Antonio filio obseruauit, inquentes sibi circa tempora obseruatum fuisse muscæ specie demonem cum in carcerem ducerentur, diligenter monuisse, ne se ipsi, intentati criminis manifestos sua confessione facerent, quamuis exquisitis tormentis ad id urgeretur; confessos enim certissima, ac sanissima supplicia manere, contra si linguam continerent, futurum ut propediem salui, incolumesq; euaderent.

Ca. Allet
Calca.
Octobr.
1588.

Eandem silentij necessitatem Francisca Fellæa sibi à dæmone allatam memorauit, ac præterea ita oclusas ad uocem iudicis aures habuisse, cum is primum illam interrogaret, nihil plus audiret, quam si is nihil omnino loqueretur, sed tandem superata incantatione, ac ueritate a se tormentis expressa, non cessasse ab eo tempore dæmonem de nece illi minas intendere: ob id rogabat illa, ne se incomitatam relinquerent, præsertim de nocte, cuius solitudo maximè esset opportuna illius iniurijs.

Pargel.
5. Id. No-
uembr.
1584.

Eodem loco Anno 1587. Franciscus Fellæus, cum è capitis iudicio, bis celata ueritate, ac superatis tormentis emerisset: tertio delatus, ac in noxa deprehensus, seras quidem, sed graues sceleris pœnas confessus tandem exoluit. Imò non defuerunt alij, qui uim questionis perferrent inconfessi, ac cum iam è reis essent eximentis, celatum eo usq; crimen suum detegerent.

Huius rei fidem fecit Margarita Valtrina, quæ cum horæ spatium integrum in carnificum acerrimis tormentis mansisset, nec ob id durius in se quidquam esset loquuta, tandem iam dimittenda accessit uoluit Iudicem, apud quem primum obstinationis suæ præcata ueniam, à capite uti eam dæmon inescasset, ac deinde per omnia flagitiorum genera exercuisset, enarrauit.

Non est memoratu indignum, quod eodem anno Alexia Belhorica eadem facere cupienti contigit, stupentibus præ admiratione, qui tum aderant omnibus, cum enim ad eiusmodi spontaneam confessionem se accingeret, ac à dominica oratione, uti mos est Christianis auspicaretur, in murum, quem post se habebat,

Blainuilla
1. Calca.
Feb. 1587.

bat, auersa ruit tanto impetu, vt pro mortua iam multis tollenda videretur. Sed paulatim ad se rediens, ac deliquij causam rogata. Non videtis, inquit, sub lecto prostratum carnificem, qui modo faucibus comprehensam penè præfocauit? Ea etiam, vt terrorem vultu minaciter obijcit, atque quantum potest, inhibet, ne de se verbum vllum dicam. Nec me nunc quidem primum à verò dehortari tentat, nam iam cum torquerer, in aurem sinistram se pollicis instar intulit, monens sedulo, vt linguam temperarem, nec vinci me sinerem exigui temporis non admodum vehementi dolore.

Lib. 3. c. 11. Sequentia refert Remigius his verbis, quæ ipse præfens vidit. Veneficam quandam (cui vulgus Asinariae nomen ab asinario marito fecerat) sic prænebam dictis testium, vt iam tergiuersationi locus nullus ei relinqueretur. Itaque ob id se comparauerat, vt admissa omnia sua velle patefacere videretur, cum illi in vultu color subito immutari, oculi in aduersum carceris angulum cum stupore defigi, oratio, mens deniq; ipsa cœpit excidere. Peto, quisnam ipsam morbus adeò repente inuaserit, respondit, ex illius anguli superiore parte videre se Magistellum suum manus sibi ferociter ostendantem quales habent cancri bifurcas, ac dentatas, iamq; inuolaturò similem apparere; eò oculos conuerto; pergit illa obnixè, intento etiam digito demonstrare: nihil aduerto: iubeo tamen præfenti esse animo multa, & securè, & confidenter in Magistelli illius contemptum præfatus; ex eo igitur timore iam se collegerat, ac pergebat, de se narrare, quæ ante incaperat, cum denuo ex alio angulo prominentem illum enormiter aduertit, mutata iam persona, vt qui scænæ alicui seruiunt, ac certis cornibus instructa fronte, quasi eam illico esset impetiturus, sed rursus derisus, ac etiam conuitijs proscissus abiit, nec ab ea deinceps visus est, vti ipsa iam ad rogum profectura declarauit: alia exempla sacrarum ædium, & claustrorum alibi sunt demonstrata, & demonstrabuntur adhuc.

Summarium omnium scelerum Maleficorum paucis contentum.

Cap. XXI.

Ebastianus Michael in pneumaløgia refert hoc exemplar sententiæ latæ Auinionis anno 1582. vt paucis concludat enormiffima Sagarum, & Maleficorum, ac horrendiffima eorum flagitia.

Sententia.

Vifis

Visis processibus coram N. N. contra nobis constitutos reos
 accusatos, & delatos, quibus tam per vestram, & quorumlibet
 vestrum relationem, ac propriam confessionem, iudicialiter co-
 ram nobis factam, atq; sæpius repetitam, iuramento vestro me-
 dio, quam per testium depositiones, eorumq; accusationes, &
 alias legitimas probationes, ex dictis, actis, & processu resul-
 tantes nobis legitimè constitit, & constat, quòd vos & vestrum quili-
 bet, Deum nostrum omnium creatorem, & opificem, vnum, & <sup>Apostolice
cõsumma-
ra.</sup> trinum abnegastis, & inimicem diabolum, hostemque antiquum
 humani generis coluistis, vosq; illi perpetuò deuouistis, & Sacra-
 tissimo Baptismati, & his, qui in eo fuerant susceptores leuan-
 tes, & proparentes: vestraq; parti paradisi, & aternæ hereditatis,
 quam pro vobis, & toto genere humano Dominus noster Iesus
 Christus sua morte acquisiuit, coram præfato Cacodemone in
 humana specie existente abrenunciastis; infundente ipso rugiente
 diabolo denuo aquam, quam accepistis vestro vero mutato no-
 mine in sacro Baptismatis fonte vobis imposito, sicq; aliud com-
 menticium nomen vobis imponi fictitio baptisinate passi estis, &
 accepistis, atq; in pignus fidei demoni datæ vestimentorum ve-
 strorum fragmentum, & particulam illi dedistis, & vt à libro vitæ <sup>Transfu-
gium.</sup> vos deleri, & obliterari pater mendacij curaret: signa vestra pro-
 pria manu, ipso mandante, & iubente, in reproborum, damnato-
 rum, mortisq; perpetuæ libro nigerrimo ad hoc parato apposui-
 stis, & vt ad tantam perfidiam, & impietatem vos maiori vinculo
 deuinciret, notam, vel stigma cuilibet vestrum, veluti rei suæ pro-
 priæ, inussit, & illius mandatis, & iussis iureiurando super circu-
 lo (quod Diuinitatis Symbolum est) in terram sculpto (quæ sca-
 bellum pedum Dei est) per vos: & quemlibet vestrum præfiteo, vos
 obstrinxistis, signo Dominico, & cruce conculcato; & illi paren-
 do, adminiculo baculi, quòdam nefandissimo vnguento ab ipso <sup>Lignū sub
cruribus
positum.</sup> Diabolo vobis præscripto illiti, & cruribus positi, per aera ad lo-
 cum constitutum intempesta nocte, hora malefactoribus com-
 moda, statutisq; diebus ab ipso tentatore portati, & translati fui-
 stis, ibique in communi Sinagoga plurimorum Maleficorum, Sor-
 tilegorum, Hæreticorum, Fascinariorum, cultorumq; Dæmonū,
 accenso igne tetro, post multas iubilationes, saltationes, come-
 fationes, comotationes, & ludos in honorem ipsius præfidentis:
 Beelzebub Principis demoniorum, in formam, & speciem fecdis-
 simi, & nigerrimi hirci immutati, vt Deum re, & verbis adorastis, <sup>Ido latria
perfecta.</sup> & ad illum complicatis genibus supplices accessistis, & candelas
 piceas accensas obtulistis: & illius sedissimum, ac turpissimum
 anum

animum (proh pudor) summa cum reuerentia ore sacrilego deo
 sculari estis: illumq; sub veri Dei nomine inuocastis, ac illis au-
 xilium: Et pro vindicta in omnes vobis, vel insensos, uel petita de-
 negantes exercendo efflagitastis: atq; ab ipso edocti, vindictas,
 Maleficia, fascinationes, tum in humanas creaturas, tum etiam
 in animalia exercuistis: atq; homicidia infantum quamplurima
 commisistis, imprecationes, ablationes, tabes, & alios grauif-
 simos morbos ope iam dicti Sathane immisistis: infantesque per
 uos, nonnullis etiam scientibus tantum, & annuentibus arte iam
 dicta malefica oppressos, confosos, & interfectos fuisse, ac demum
 in cimiterio sepultos noctu, & clam exhumastis, & in sinagogam
 predictam, fascinariorum collegium portastis. Deniq; demon-
 iorum Principi in solio sedenti obtulistis detracta, & uobis con-
 feruata piguedine, capite, manibus, & pedibus abscistis, trum-
 cumq; decoqui, & elixari, & interdum assari curastis, iubenteque,
 ac mandante prefato patre uestro comedistis, & damnabiliter
 deuorastis. Mala deniq; malis addendo, uos uiri cum succubis:
 uos mulieres cum incubis fornicati estis: sodomiam ueram, & ne-
 fandissimum crimē misere cum illi tactu frigidissimo exercuistis,
 & quod etiam detestabilissimum est, augustissimum Eucharistie
 sacramentum per uos in Ecclesia sancta Ter, aliquando sumptū,
 iam dicti Serpentis a Paradiso eieci precepto in ore retinulistis;
 illudq; in terram nefarie expuistis, ut cum maiori omnis contu-
 melie, impietatis, & contemptus spem, Deum nostrum uerum, &
 sanctum dehonestaretis, ipsum uero Diabolum, eiusq; gloriam,
 honorem, triumphum, & regnum promoueretis, atq; omni ho-
 nore, laudibus, dignitate, autoritate, & adoratione honorare-
 tis, decoraretis, & honestaretis. Quae omnia grauissima, horren-
 dissima, & nefandissima, sunt directe in omnipotentis Dei om-
 nium creatoris contumeliam, & iniuriam: quam ob causam: Nos
 Frater Florus &c.

Vindicta
 in homi-
 nes, & a-
 lia anima
 ra.

Sepulero-
 rum viola-
 tio.

Fornica-
 tio
 Sodomia
 vera.
 Sacrilegiū.

De purgatione vulgari per ignem. Cap. XXI.

Doctrina.

Vit aliquando hæc purgatio tribus modis: per rogiū,
 per prunas: & per ferrum candens, & sic innocentia
 probabatur, si illæsus quis abiret. De ferro can-
 dente extat nunc mos apud Iaponicos, ut docent lit-
 teræ missæ anno 1595. à P. Luyfio Froes Iesuita, quæ
 postea

ostea fuerunt impressè Moguntiz anno 1598. In Francia vetustis temporibus licita tantum fuit in causis secularibus, vt colligitur ex Epist. Iuonis. *a* Inuenio ferrum istud ignitum vocari (iudicium) quod nomen arbitror commune fuisse instrumentis omnibus harum vulgarium probationum, vt notat Petrus Loyer. *b* Meminere huius variæ leges Septentrionalium, omnes occupata à Barbaris Italia, & Gallijs latæ, apud Radevicum *c* fit mentio legis militaris, qua feruus non deprehensus in furto, sed accusatus iuebatur vel Domini iuramento, vel igniti ferri iudicio se expurgare. Leges Francicæ, & Longobardicæ iuebant per nouem vomeres ignitos, homicidij accusatū se expurgare. *d*

In Concilio Triburensi docemur *e* hanc probationem in Germania non fuisse nobilium, quibus iuratoria duodecim ingenuorum contestatio sufficiebat: sed ignobilium. Verum historiz testantur etiam nobiles eam sæpe subiuisse, aliquando per laminā, aliquando per chirotecā, aliquando aliter. Anno 1215. vel circiter *f* Conradus Marpurgius Inquisitor Apostolicus, si accusati de hæresi negabant, iudicio ferri candentis experiebatur, & si comburebantur, eos porro committebat rogo, quod si factum fuit, contra Canones ab illo perperam factum. Iam enim id Stephanus quintus prohibuerat.

Exempla.

F Verat in Ciuitate Omuræ Christianus quidam degens inter ethnicos, accusatus furti, & quia hoc crimen seuerissime castigatur in Iaponia; sic vt de eo quantumvis minimo conuictus morte cum nulla spe veniæ mulctetur, nec tamen possent hunc Christianum verè conuincere; ecce mox gentiles eum obsident, & dum aliud non possunt importunè compellunt, vt ritu ipsis consueto edat iuramentum, quod erat, vt in folio cartæ subscripto scriberet quod erat iurandum, deinde folio in palmam manus deposito imponeret ferrum candens, manumque constringendo, in suum caput vindictam, & iram Chamis imprecaretur, si obiecti criminis reus foret, quod si manus fortè comburatur, aiunt experientia probatur eum noxæ esse reum, si verò à laesione cum folio maneat immunis, esse innoxium. Cum igitur hic Christianus in has angustias adductus esset, quippe, vel iurandum illi erat, vel repudiato iuramento, quo se reum faciebat, vitæ discrimen adendum, innocentiz sue confusus dixit, fas sibi non esse tãquam Christiano, per falsum Chamis iurare, sed tantum per ve-

L I rum

a 91. & 251.

b Libr. 2. de spectris cap. 7. c lib. 1. rerum Frederic. cap. 26.

d Lombardi lib. 1. titu. 11. de homicid. Frãcia lib. 4. cap. 56. e cap. Nobilis 2. q.

f Titrem. in chron. cap. 22.

Pater Froes superius citatus.

tum Deum: consentiunt Gentiles, vt per suum Deum ineret. Ille ergo signo crucis in folio expresso ferroq; candenti imposito, quia id facere cogebatur, magna animi confidentia ferrum manu cōstrinxit, singulare miraculum, nec manus, nec folium comburitur, itaque non solum solutus est pœna, quam gentiles illi minabantur, verum etiam culpa, quam falso illi impingebant.

Otho Tertius Imperator vxorem habuit Mariam nomine, lubrica fide, & conscientia nulla: Hæc vt noua Phædra Comitum Mutinensem in amplexu trahere conata, repulsam vertit in furorē, & odio eius, quem impotenter amarat, inflammata, crimen suum in innocentem reflectit: nec latuit dolus Comitem: hinc amor in Imperatorem; inde urgebat honor proprius: cessit honor amor, quia Cæsaris honorem vitæ suæ præponebat, coniugi tamen suæ mulieri prudentissimæ, & quod rarum, forti, conatus Augustæ, responsum suum: calumnias illius, periculum suum aperuit, decretumque sibi dixit, mille mortes oppetere potius acerbissimas, quam tantum Imperatoris sui, de incontinentia, & perfidia Augustæ natum, dedecus in lucem proferat, proinde illam, se, si quid de ipsa bene vnquam meruerit, obtestari, virili constantia sexus, & conjugij oblita, sententiam, quæ impendebat, mortis ignominiosæ, vt perferret, se necato Coniugis animum, & memoriam resumeret, & animo imperterrito, nomen Mariti ab ignominia liberaret. Non diu post Comes culpam Augustæ suo capite luit, creduli Proeti iudicio condemnatus. Conuentu deinde Imperiali apud Roncallas instituto, quo die Viduus ius dicebatur, mulier prodit, & coram consessu ex lege Imperatorem ad talionis pœnam vocauit, eò quod maritum suum iniuste de medio sustulisset. Otho admirandus, at tu, quoniam pæto, ait, viri tui, quam ostentas innocentiam comprobabis? Cædenti lamina, respondit. Adfertur Imperatoris iussu ferrum bene ignitum, adlatam vidua sine noxa cunctis intuentibus apprehendit manu, & tenuit. Externauit miraculum Imperatorem, adeo vt, se quidem supplicij dignum profiteretur, sed moram posceret subeundi.

Triplex vadimonium differo (respondit illa) Regina supplicij solum posco, cuius nefaria calumnia, me Marito, te fidissimo milite; Rempublicam Ciue strenuo spoliavit: Cunctis æquissimum visa petere Augustus eam collaudat, & pro dilatis sibi vadimonijs, quatuor in Etruria castris donat. Augustam verò, quæ Veneris igne male arserat, carnificis manu in rogam coniectam, iustis flammis absumi iussit.

In Saxonie oppido Vuitemburgo, excitati incendij publici crimi-
 ni, impactum tuit cuidam, ille, & iureiurando, & iudicio incen-
 dij se innocentem probavit: Cum enim longo itinere ferrum can-
 dens manu tulisset, illudq; illæsus in terram deiecit, ecce ferrum
 omnium oculis fugit, sed eo ferme exacto anno, cum quidam alius,
 qui incendij, conscius erat, silicibus viam publicam in oppido pa-
 turet, ferrum in arenam abditum prodit, manumq; validè com-
 burit, mirantur omnes, & ferrum illud recognoscunt, & reum ad
 iudicem adducunt, qui quaestione admota, verum confessus est, &
 cruribus fractis noxius rotæ impositus est. Crancius lib. 8. Van-
 dal. cap. 30.

Gothiff.
 Viterb. in
 Chro. Cra-
 cius lib. 4.
 Saxon. ca.
 26.

Aliud æque mirandum apud Casarium, his verbis descriptum, Lib. 10. ca.
 Referre solet Dominus Bernardus de Lippia quandoque Abbas, 35.
 nouisse se piscatorem in Episcopatu Traiectensi, qui cum quadam
 femina multo tempore fuerat fornicatus, & quia eius peccatum
 nimis erat notorium, tempore quodam in synodo imminente ac-
 cusari timens, statim ad sacerdotem veniens, magis, vt post pa-
 tuit, timore pœnæ, quam amore iustitiæ, peccatum confessus est,
 consilium quaesuit, & inuenit: si habes, ait Sacerdos, firmum pro-
 positum nunquam peccandi cum illa, candens ferrum secure po-
 teris portare, ipsumq; peccatum negare, speio autem quod vir-
 tus confessionis liberabit te, quod ita factum est cunctis stupenti-
 bus, quibus factum ignotuerat, læsus tamen ab igne non fuit, sed
 cum postea peccati iterandi in recidiuam voluntatem incidisset,
 & gloriaretur se non magis adustum fuisse à ferro illo candenti,
 quam ab aqua fluminis in quo tum nauigabat aquam quam ma-
 nu hauriret, candentis ferri vicem egit aqua algida, & manna
 adusit, pelle tota detracta.

Idem narrat in hoc capite de quodam pessimo hypocrita, qui
 peregrinationis pallio scelera contegebat, is ab alio quodam ne-
 tario homine nimis conductus, hospitis à quo benignè habitus
 est, ædes incendio consumpserat, bis exceptus, bis pro gratia in-
 cendium immisit. Territus Dominus multos detulit, de qui-
 bus suspicabatur, qui omnes expertes culpæ candenti ferro il-
 læsi se expurgarunt: Domo tertio ædificata, ferrum in quodam
 domus angulo abiectum iacebat: venit post aliquod tempus pseu-
 do viator, ille tertio humane excipitur, videt ferrum, rogat, qui
 vsui? audit ab hospite, quid ille actum, quis, inquit, illo dem-
 ceptus ad alios vsus vteris, ne iaceat otiosum? simul manu appre-
 hendit, sed illud repente incaluit, & manum validè adusit: ille
 cum euulatu abiicit, hospes admiratione percussus merito suspi-

catur hunc bis exustarum ædium reum, Ergo comprehensum sistit iudici. Iudex æqualeo iubet torqueri, ipse confessus omnia in rotam conijcitur. Tam admiranda sunt Dei iudicia.

lib. 2. Nor
ueg. c. 27.

Aliud ad scribam ex vna fecunda Cæsarij. Rollo Normano-
rum Dux, qui Robertus postea vocatus est, nouerat suos in latro-
cinia, furta, rapinasq; propendere, idcirco seueras de his leges
tulit, quarum metu pollicens sibi omnium securitatem, iussit Ru-
sticos intrepidè Rusticani operis instrumenta in agris relinquere.
Quidam ex agricolis domum reuersus, ab importuna vxore ro-
gatus, cur instrumenta non apportaret, Ducis præceptum obie-
cit, at illa furtim ex agro instrumenta subduxit, & abscondit. ut
maritum redderet cautiorem: reuersus vir in agrum, vbi non re-
perit quæ reliquerat, rem ad loci præfectum defert, ille ad Du-
cem: vocatus a Duce rusticus pretium accipit amissorum, iubetur
Præfectus ignis purgatione adhibita furem explorare, primus co-
natus irritus fuit, nam ignis furem non prodidit, licet omnes Ru-
stici subiissent scrutinium. Tum Dux versus ad Episcopum. Deus,
inquit, Christianorum, si est conscius secretorum, cur furem non
prodit? Episcopus adhuc non benè firmatum in religione non cor-
ripuit, sed causam prætendit, quia ignis nondum furem attigisset,
iubetur diligètius inquirere. Præfectus èt apud Vicinas illas inqui-
rit Villas, nec quisquam repertus est. Vocatus a Duce Rusticus, an
cui indicarit, rem in agro esse, rogatur, ille, nemini præterquam
vxori dixisse resp. Vxor quæstionibus admota, furtum fatetur, tū
Dux marito, clam vocato, sciebas, inquit, vxorem furacem esse,
an non? ille, sciebam, ait; cui Dux, cur ergo, aut non puniisti,
aut non indicasti? Ergo iussit ambos suspendi, & hac seueritate le-
gem sanxit.

Greg. lib.
de gloria
Confessor
cap. 14.

Memoria etiam occurrit factum Catholici Hispani.
Arianum Cottum tempore Leuigildi ad probationem ignis
prouocantis, cum enim verbis & rationibus nihil proficeret, est,
ait, digito meo annulus aureus, ego eum in ignem iaceo, tu can-
dentem collige: proiectumq; inter prunas annulum, ita igni
permisit, ut ei similis cerneretur, conuersusque ad hæreticum,
ait, si vera est prosequatio tua sume eum ab igne, illo autem resi-
stente, ait. Immensa Trinitas Deus, si quid indignum te credo,
ostende, certè si recta est fides mea, nihil mihi præualebunt hæc
sæua incendia, & ablatum ab igne annulum, diutissime palma su-
stinuit, & nihil nocuit. Hæc non fuit iudiciaria inquisitio, sed
contestatio vera, ac sincera fidei.

Legimus de Roberto Cantuariensi Episcopo, cum Regi Eduar-
do

de persuasisset, vt Emmam matrem adigeret, ob suspicionem stupri cum Aduino Vintoniensi Episcopo, commissi, ad hunc se modum expurgaret, & ea igne maneret illaesa, timore correptam, in continentem ex Anglia fugisse, ibique breui animi marore contabuisse.

Polidor.
Vital. lib.
2. histor.
Anglicar.

In vita B. Ioannis Elemosinarij mense Iunij legitur, Ieuntium cum aegrotaret, & praesentiret mortem appropinquantem coram plurimis iussisse adferri turribulum plenum candentibus carbonibus, & eos accepisse carbones, & infudisse in sium, & omnibus audientibus dixisse. Benedictus Deus, qui olim Rubum conseruauit incombustum, is mihi sit testis fidelis, quod quemadmodum meas vestes non attigit, haec quae est in igne vrendi vis, ita nec ego attigi mulierem toto tempore vitae meae.

Idem iudicium in Gallia subiuit B. Briccius, B. Martini in sede Turonensi successor: hunc enim populus reum agebat stupri cum muliere Religiosae professionis commissi, quae linteamina Episcopi lauare solita erat, & ex aliquo improbo pepererat. Briccius iussit ipsum infantem nondum menstruum in medium adduci, & coram populo interrogauit, num ipse pater eius foret? Resp. infans, cum non esse, sed alium, quem non nominant. Fiebant haec virtute Diuina, sed plebs daemone operae adscribebat, prunis itaque ardentibus biretum implet Briccius, & tota defert vibe illaesus, se sic a libidinis carnalis flagitio alienum professus, quemadmodum flammis vestimentum intactum.

Petrus Massiliensis Presbyter suspectus de haeresi Antiochie ipso die parasceues, sacrosanctam Christi Domini Lanceam gelians manu, nudus corpore, per congeriem latam lignorum ardentem, mediosque ignes illaesus euasit.

Poppo Danus Presbyter in fidei Christianae probationem vestem prius cera copiosa illeuit, eamque indutus in medio populi circulo sic se in flammam intulit, & perstitit sine vilo doloris sensu (quod sancte affirmabat) donec vestis tota corpori circumfusa, intacta flammis cure in fauillas redigeretur, eo permoto miraculo Dani, duelli purgatione sublata, ignis purgationem introduxerunt.

Paulus
Fmil. hist.
franc. lib.
2.
Crantzius
lib. 3. me-
trop. c. 43.

A Theodoro Lectore historia refertur huiusmodi. Tempore Martiani duos Episcopos, vnum catholicum, Arianum alterum, principio verbis disputasse de fidei dogmate controuerso, deinde catholicum conditionem concertatori proposuisse, vt vanis disceptationibus praetermissis, rogam ignis secum ingrederetur, & fidei suae veritatem vterque hoc iudicio Deo comprobaret teste, denique

denique Arianum detrectasse ingredi, Orthodoxorum nihil monitum, ingressumque ex ipso rogo multis differuisse, & nec minimum vstulatum egressum fuisse, vera narratio, sed res non sub Martiano, ut aiunt aliqui, sed sub Anastasio accidit, ut melius a Cedreno, & Nicephoro proditum est. lib. 15. cap. 23.

Petrus Archiepiscopus Florentinus, accusatus symoniacus, quod pecunia dignitate potitus esset, constituto publico die purificationis per ignem. In publico duæ lignorum strues, longitudinis decem pedum, latitudinis quinque, altitudinis quatuor cum dimidio factæ sunt: inter utrasque semita erat latitudinis unius brachij ardentibus prunis strata. Facto ipso die sacro, & invocato Dei auxilio ad eius innocentiam demonstrandam ingreditur per medios ignum globos, flamma in altum ascendente, calcatque arduas prunas, quæ erant in via, inter lignorum strues accensas, & cum vellet per easdem flammis reverti, neque corpori, neque vestimentis ullo adustionis signo inhaerente, a populo retinetur, illaesusque egreditur, & sic populus edoctus fuit reiveritatem. Vide quam mirabilis Deus in sanctis suis.

Guicciar.
lib. 3. &
Volater.
in antrop.
cū ijs qua
iphi comi
neus lib.
8. histor.
e. 19. qui
tempore
illo vixit.
lib. 2. mi
racul. cap.
16. & 17.

Cæsarius Cisterciensis hæc refert. In Cameraco Civitate Episcopali infra quinquennium hoc plures heretici comprehesi sunt, qui omnes timore mortis suam perfidiam negaverunt. Missus est ab Episcopo Clericus, qui negantes per candens ferrum examinaret, adustos hereticos esse sententiaret, examinati sunt omnes, & omnes combusti sunt, qui cum traherentur ad poenam, unus ex eis nobilis sanguine reservatur a Clerico ad vitam, si forte ibidem quoquo modo reducere posset ad poenitentiam, cui sic dixit. Homo nobilis es, misereor tui, & compator animæ tuæ, rogo, & moneo, ut adhuc de tanta perfidia rescipiscas, & de errore ad veritatem redeas, ne per mortem temporalem, æternam ne incurras mortem, ad hæc ille resp. Experimento didici me errasse, si seram poenitentia mihi prodesse posset, non renuerem confiteri: cui cum ille diceret, poenitentiam veram nunquam esse seram, vocavit Sacerdotem, confessus est homo errorem suum ex toto corde, Deo promittens, si vita concederetur satisfactionem. Ut autem pius Dominus vim odenderet confessionis, mox, ut poenitens cepit peccata sua confiteri, cepit & ipsa combustura in manu poenitentis paulatim minui, quæ in tantum, & aspiciente decrevit, in quantum confessio profecit: Medietate confessionis peracta, medietas pars plagæ est sanata, ut autem confessionem totam complevit, & virtus ipsa confessionis combusturam, tam in colore, quam in dolore deleuit, & manus pristinam sanitatem recepit. Vocatus est

vie

Vir à iudice ad ignem, ad quem Clericus, quare eum vocatis? vt ardeat, inquit, eo quod in examinatione combustus sit, tunc clericus ostendens manum eius sanissimam liberauit eum à pœnis, ceteris igne consumptis .

Magister Conradus Abbati recensuit sequens exemplum, quod ante paucos annos apud Argentinam recordabatur accidisse .

Decem heretici in eadem Ciuitate Argentinæ, quæ & Stranburgh comprehensi sunt, qui cum negarent, per iudicium candentis ferri conuicti, sententia incendiij sunt damnati . Die statuto, cum ducerentur ad ignem, quidam ex comitantibus vni illorum dicebat, miser damnatus es, age vel nunc pœnitentiam peccata tua confitendo, ne post incendia corporis, quæ momentanea sunt, animam tuam ignis gehennalis eternaliter comburat, cui cum ille diceret considero quidem me, errasse, sed timeo pœnitentiam tantæ necessitatis minus acceptam esse Deo, Respon. ex corde tantum confitere, Deus est misericors, & pœnitentiam suscipiet; mirares: mox enim, vt homo confessus est perfidiam, manus eius plenam accepit sanitatem; tardante eo in confessione, cum à Iudice vocaretur ad pœnam Confessor eius Iudici respond. Non est iustû, vt homo innocens damnetur iniuste, in cuius manu dum nullum combustionis vestigium reperiretur, dimissus est . Habebat idem homo vxorem non longè à Ciuitate manentem, horum quæ dicta sunt prorsus ignaram, ad quam cum venisset gaudens, dixissetque Benedictus Deus, qui liberauit me hodie ab interitu corporis, & animæ, causam ei exponens, Respon. illa; quid fecisti o miserrime? quid egisti? vt quid propter momentaneum dolorem recessisti à fide tua sana, & sancta? magis debueras si fieri posset centies corpus tuum incendijs subiicere, quam à tam probata fide semel recedere: sed quem non seducat vox serpentina? Immemor ille beneficij sibi Diuinitus collati, immemor tam euidentis miraculi consilio vxoris, acquieuit, & errorem pristinum resumpsit: Deus verò non immemor vindictæ pro tanta ingratitude, manum plagauit vtriusque, renouatum est incendium in manu heretici, & quia coniux auctrix extitit resumpti erroris, consois facta est recidiuii doloris . Tam vehemens erat incendium, vt ossa manuum penetraret, & cum vti non auderent clamoribus in villa, quos vis extorsit doloris, fugerunt in nemus vicinum, illic vt lupi ululantes, quid verbis immorer? proditi sunt, in Ciuitatem redacti sunt, simulq; in ignem nondum planè extinctum missi, & in cinerem redacti . Quid quaeso rei? an hæresi flamma, quod umbra corpori?

Altero

a In Ca-
tha. hære-
tice ſcili-
ceta. c.
b Boni
vniuerſa-
lis lib. 2.
cap. vii.

Altero quoque ſtupendo planè euentu Deus comprobauit, & arreptio vſus carnifice in hæretico puniendo, ſtet in ore duorum teſtium veritas, Bernardi, a videlicet Luxemburgi, & illius vetuſtioris Thomæ b Brabantini, cuius adſcribam verba. Erat circa Cameracum quidam hæreticus alturus valde, qui metuens inquiri, & comburi à fratribus prædicatorum ordinis, qui in dicta Ciuitate eo tempore plurimos comburebant, finxit ſe arreptum à dæmone, & ob hoc ad Sanctum Aicardum in Aſpera, obſeſſos curare potentem, ligatus ab amicis deductus eſt, vt in eo non hæreſim propalata, ſed turiam putarent. Et vt audiuit quidam Clericus à Dæmone obſeſſus, & ligatus, quòd Eligius Boogris (ſic enim vocabatur hæreticus ille) poneretur in loco, ſubſequenti nocte idem Clericus obſeſſus Diuino nutu ſolutus eſt, & aggregans mattas, & ſtramina, atque Eccleſiæ ſcannia ſuper ligatum hæreticum Eligium, cumlaurit. Ludum autem, & furias credens ille diſſimulat quò ad vſque Clericus ignem de lampade ſumens, comburere hæreticum cœpit, & tunc hæreticus exclamauit, ad cuius vocem expergefacti cuſtodes, cum ignem extinguerent niterentur, clericus arrepto gladio, quem caſu iuxta lectum inuenit, omnes violenter abegit, & hæreticum in igne conſumpſit, Nec mora, Diuino exacto iudicio, clericus à dæmone liberatus eſt, & planè ſoſpes apparuit.

Lib. 2. de
gloriam
tyu. c. 1.

Gregorius Turonenſis narrat hiftoriam de Diacono catholico, cum preſbytero Ariano diſputante, & ad fidei veritatem comprobendam ſic prouocante factis rei veritas approbetur. Succendatur ignis æneus & in feruenti aqua annulus alicuius projiciatur, qui verò eum ſuſtulerit ex vnda feruenti, ille iuſtitiam conſequi comprobetur. conditionem hæreticus accipit, interea Diaconus diſſidentia quadam tentatus, vnguētis quibuſdam brachium, manumq; illinit, hæreticus negat periculum ſubire; cum Catholicus brachium liniret, hæreticus vidit vnguētis delibutum, exclamat aduerſarium magicis artibus, & præſidijs conſidere, non fidei, oritur altercatio. His itaque litigantibus, ſuperuenit Diaconus alius ab Vrbe Rauenna, Hiacintus nomine, ſciſcitanſq; quæ nam eſſet illa altercatio, vt veritatem cognouit, nec moratus, extracto à veſtimentis brachio in æneum dextram mergit, annulus autem, qui iniectus fuerat erat valde leuis, ac paruulus, nec minus ferebatur ab vnda feruenti, quàm vento fieri poſſe palea, quem diu, multumque quaſitum infra vnus horæ ſpatium repetit, accendebatur interea vehementer ignis ſub dolo, quo validius feruens, non facile poſſet aſſequi annulus à manu

quæren-

quarentis, extractusq; tandem, nihil Diaconus sensit in carne sua, sed potius protestatur in imo esse frigidum aneum, in summitate verò calorem teporis modici continentem. Quod cernens hareticus valde confusus inicit manum audax in aneo dicens præstabit mihi hæc fides mea, iniecta manu protinus vsque ad ossum internodia omnis caro liquefacta defluxit, & sic altercatio finem accepit.

Sanctus Gingulfus Martyr periculum facit de corrupta fide impudicæ eius vxoris, & ad quendam fontem veniunt, ipse, & vxor, & his vocibus vxorem compellat. Multa quidem de te coniux passim fœda, indigna natalibus tuis audio, & adhuc mihi quidem certo non constat, verè ne, an falso illa dicantur. Tum illa, etiam intrepidè iurando falsos de se rumores vulgatos, ait, nec vnquam alieno concubitu pollutam. At Gingulfus, Diuina, inquit, prouidentia, quam nihil fugit; vt se res habeat iam certis declarabit iniditij. En fons hic positus est, nec frigidus valde, nec immodicè calidus, in hunc igitur mitte manum, & è fundo lapillum extrahe, & si quidem à culpa es aliena nihil mali patieris, si autem polluta es, non sinet Deus latere scelus tuum. Illa Sancti Viri, sicut alios omnes, ita hos quoq; sermones vecordiaz ascribens, incunètanter manum iniecit in fontem. Ecce autem simul atq; lapillum secum retrahere conata est, membris ferè omnibus obrigescit, & in digitis, & brachio, quousque aqua pertigit, abstracta cute, nuda caro cernitur, nihilq; aliud misera, nisi repentinum interitum expectat. Conuictam adulterij vxorem deseruit, nec diu post vxoris hortatu ab Adultero, occisus fuit.

Apud Suerium 12.
Maij.

De superstitiosis. Cap. XXXIV.

Doctrina.

Vi parui faciunt discere ritus superstitiosos, & eos exercere, sciant omnium superstitionum, & vanarum obseruationum inventorem esse Diabolum; qui principio mundi statim in Idolatriam ferè totum genus humanum pellexit. Qui ergo superstitiosas obseruationes colunt, & amant, docent se non Christi, sed diaboli discipulos esse, & eius magisterium amare; in eius ludo doctos esse, & alienos à doctrina Ecclesiæ Catholicæ. Sed mirum est aliquem posse his præstigijs se dare, qui non exitum infælicem Magorum, & præstigiatorum. Inuentor

M m Magia,

Magia, clam, seu Zoroaster, fuit tandem ab ipso Dæmone, quem importunius sollicitabat : igne succensus, & concrematus, teste Clem. in lib. recognit. De Simone Mago notissima res est, quod in aerem à dæmonibus sublatus, præcipitatusque, fractis cruribus, cum ignominia, & dolore interierit; Henricus Cornelius Agrippa iam moriturus, à se canem suum Paredrium abegit, cum hoc dicto; Abi mala bestia, tu me perdidisti. Ioannis Portantij obitus in Antuerpiensi carcere qualis fuerit, norunt Ciues, apud

a Libro 8.
belli sacri
cap. 15.
b Apud
Dübrawiū
libro 23.
hist. Bohe.

Guillelmum Tirium, a duo Magi volentes Machinas Christianorum incantare, primi illis interfecti.

Zito nobilis ille præstigiator b ad extremum à diabolo viuens, cum corpore, & anima de medio hominum fuit sublatus; Ioannes Faustus famosus Magus his temporibus in Germania, tandem, à Cacodæmone lecto extractus noctu, & strangulatus, inuersa intergum facie, domoque tota concussa, & penè euerfa, vt scribunt Camerarius, & alij: Franciscus Picus, c author est ex relatione sociorum, qui adfuerant, Magum quendam à dæmone viuum ablatum, nusquam vnquam comparuisse. Et Scotus Parmensis in Germania, nostris temporibus, obtorto à dæmone collo in diuersorio, miserrimè interijt.

c libro 5.
de præno-
tat.

Exempla.

Ex Abba-
te Späche
mensi isa-
pog. de dz
monibus
sublunari-
bus.

Refert Georgio Pictorius, subulcum quendam fuisse, qui in scipione suo pastorali schedulam nomini Sancti Blasij inscriptam habebat, cuius baculi vi, & potentia porcos suos, ab omni luporum vi, & raptu tutos credebat, ac tantum schedulæ numinis tribuerat, vt etiam porcos in agris splos pascendos abigeret. Tamen contingente quodam tempore, cum gregi pastor abesset, & quidam præteriens dæmonem custodire vidisset, ac illi dixisset, quid ipse hic custodiret, qui hominum salutis persecutor esset pessimus? Respondit, porcos custodio: retulit alter, cuius iussu? ait dæmon, stultæ pastoris confidentiæ, nam schedulam quandam suo bacillo inclusit, cui Diuinam ascribit virtutem, vel inde, quod Sancti Blasij nomine est inscripta, & eam porcos suos à luporum iniuriâ defendere, contra legem suam credit, mihi falsa superstitiõne inhærens: vbi cum per me fuisset vocatus, & denuo vocatus, & non comparuisset, me Sancti Blasij vice huc custodiendum contuli, vt enim semper libens Dei, & sanctorum vices gero, ita & nunc libentissimè pro suo Sancto Blasio illi porcos custodio, vt stultum hominem, in sua vana confidentia extol-
lam,

Iam, acroborem, & eò perducam, vt talem schedulam plurisquam Deum faciat.

Scribit Lucianus in Philopseude, de quodam Ecrate quòd cum vidisset Pancratem quendam Magum Aegyptium multa facientem, mira se paulatim in eius amicitiam insinuasse, adeò vt omnia ei propemòdum arcana communicaret. Tandem autem Magum hunc persuasisse ei, vt omnibus famulis in Memphi derelictis, se solus consequeretur, neque enim defuturos ministros, atq; ex eo tempore, inquit, sic vitam duximus. Cum in diuersorium quodpiam venissemus, homo accepto pistillo scopinave, aut pessulo vestibus implicans, cum in id carmen quoddam dixisset, effecit, vt ambularet, atque alijs omnibus homo videretur. Illud ergo abiens, & aquam hauriebat, & cœnam parabat, instruebatque, atque in omnibus commodè subserviebat ministrabatq; nobis, deinde vbi iam satis huius ministerij fuit, scobinam rursus scobinam, ac pessulum, pessulum, aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehementer conatus, non inueniebam, quo pacto ex illo expiscarer, nam id mihi inuidebat, quamuis esset in alijs facillimus, & quadam die in angulo quodam sub obscuro delitescens, clam ab illo subauscultavi propius incantationem illam, erat autem trisyllaba, tum ille cum pistillo mandasset, quæ curanda erant, abiit in forum, at ego postridie, illo apud forum occupato, acceptum pistillum, cum ornassem syllabas illas simili modo pronuncians, aquam, iussi vt hauriret, tum impletam amphoram cum tulisset, desiste inquam, nec amplius aquam haurito, sed rursus esto pistillum, at illud mihi amplius obtemperare nolebat, sed aquam hauriebat continuo, quoad hauriendo totam domum nobis impleret. At ego cum resistere huic non valerem (timebam autem ne Pancrates reuersus, quòd etiam euenit irasceretur) correpta securi pistillum in duas partes differo, & vtraque pars amphoram sumens hauriebat aquam, iamq; vnus loco duo ministri mihi esse cœperant. Interea Pancrates superuevit, ac re intellecta, huiusmodi ministris in ligna rursus, quemadmodum ante carmen erant, mutauit, & ipse me relicto clamculum, nescio quo se subducens, abiit. Vides hic curiositatem ferè causam fuisse, vt aquis submergeretur.

Accipe alterum de ijs, quibus periculum presentaneum fuit, ut se ipsos denasarent. Philippus Camerarius sic scribit: Cum aliquando Ioannes Faustus apud notos quosdam esset, qui de ipsius prestigiaticibus multa audiuerant, ij petierunt ab eo, vt aliquod specimen suæ Magiæ exhiberet. Hoc cum diu recusasset,

Lib. operæ
successi --
u. c. 70.

Mm 2 tandem

tandem importunitate sodalitiū neutiquam sobrii victus promi-
 sit, se illis exhibiturum quodcunque expeterent. Vnanimi itaque
 consensu petierunt, vt exhiberet illis vitem plenam vuis maturis,
 putabant autem propter alienum anni tempus (erat enim circa
 brumam) hoc illū prestare nullo modo posse. Assensit Faustus,
 iam iam in mensa conspectum iri quod expeterent, sed hac con-
 ditione, vt omnes magno silentio immoti præstolarentur, donec
 illos iuberet vvas decerpere, si secus facerent, instare illis pericu-
 lum capitis; hoc cum se facturos promisissent, mox ludibrijs suis
 huic ebriæ turbæ ita oculos, & sensus præstrinxit, vt illis tot vva
 miræ magnitudinis, & succi plenæ in vite pulcherrima appare-
 rent, quorū ipsorum adessent. Rei itaque nouitate cupidi, & ex
 crapula sitibundi, sumptis suis cultellis expectabant, vt il-
 los iuberet rescindere vvas. Tandem cum istos leui-
 culos aliquandiu suspensos, in ipsorum vanissimo
 errore tenuisset, subito in fumum abeunte
 vite cum suis vuis, conspecti sunt sin-
 guli tenentes loco vve, quam vnus.
 quisque apprehendisse vide-
 batur, suum nasum,
 appposito superne
 cultello, ita
 vt si
 immemor præcepti dati vvas
 secare voluisset, se ip-
 sum naso muti-
 lasset.

Finis Secundi Libri.

COMPENDII MALEFICARVM. LIBER TERTIVS.

In quo agitur de Remedijs Diuinis, & naturalibus
contra vexatos, & de nonnullis quibus-
dam alijs.

*An liceat tollere Maleficium ratione curandi male-
ficiatum. Cap. 1.*

Doctrina.

Maleficium est Magia species, qua quis ope de-
monis alteri dampnum parat. a Signa autem
maleficij voco, ollas, ligamina, claustra,
plumas, leberides, & cetera similia, quæ ex
pacto cum Dæmone inito, Magus adhibuit,
vt aliquis maleficio lædatur. Pactum verò
esse solet, vt quândiu ligula sic nodata fue-
rit, vel tale quid sub limine defossum, vel fe-
ra clausa, manserint, tandiu talis persona sit maleficiata, aut mo-
riatur, qui in tali loco erit, aut intrabit, vel exibat, & huiusmodi.
Quare quæritur, vtrum liceat aperiendo claustrum, comburendo
capillorum glomum, soluendo ligulæ nodum, vel effodiendo ol-
lam, & exurendo, quæ in illa habentur, aut similia remouendo,
perden-

a Extra
de frigid.
& malefi-
ciatis.

perdendoq; maleficium destruere, & liberare maleficiatum; ad quod determinandum, vt paucis rem absoluam, dico quod Henricus Gandensis. *b* habet hæc verba. Catholicum est destruere opus superstitiosum Diaboli, & in hoc ei contrarian, & sic licet, quod licitum est maleficium depouere simpliciter, quomodo modum est licitum Idolum in cloacem projicere. Scotus, & etiam ait, si per orationes sanctorum impediatur virtus Dæmonis, bene fit: si tamen Deus illas non exaudiat, tunc si sciretur maleficium, & destrueretur, Dæmon non fatigaret eum amplius, quia ex pacto non assistit, nisi dum durat aliquod signum: ideo non solum licet tollere, sed est meritorium destruere opera Diaboli, nec in hoc est aliqua infidelitas, quia destruens non acquiescit operibus malignis, & destructio talis signi imponit finem tali vexationi.

Vides à Scoto hoc meritorium censeri, quem eius discipuli ad unum sequuntur, vt Ioannes de Bassolis, *a* qui addit expressè meritorium esse, si fiat cum intentione curandi. Idem affirmat Antonius Andreas, *b* Iosephus Angles, & Sic Alphonsus à Castro. *d* Est etiam hæc sententia communis Thomistarum, vt Caiet. *e* vbi ait, duobus modis contingit maleficium à maleficis solui. primo per simplicem destructionem maleficij prius facti, vt puta, dissoluen- uendo ligaturam capillorum cum annulo ligneo &c., & hoc absq; dubio licitum est, nec opus malefici, vt maleficus est, sed hominis scientis impedimentum boni proximi sui, quia nulla hic evenit inuocatio diaboli, sed sola dissolutio signi, quo durante diabolus
statue-

a quæst. 1.
b In 4. d. 1.
34.
c in 4. q. 3.
d lib. 1. de
iust. heret.
punit. cap.
35.
e tract. 12
tom. 1.

Statuerat malum alterius continuare? destruere autem per inuocacionem diaboli, seu per aliud maleficium, proculdubio hoc mortale est peccatum. hæc ille. Ecce quomodo Caietanus hoc definiuit, vt indubitatum. Dominicus Sotus *f* dicit nos posse maleficum rogare, & ab eo pecunia extorquere, vt ligaturas, quas ^{f In 4. di. 34. q. 1. 2.} habet sepultas, aut suspensas, aut alicubi assertatas, illinc dimoueat, quia illud maleficum facere, virtus est, & quicumq; sciret, vbi sunt, posset illas inde subtrahere, & idem asserit, meritorium hoc esse. Franciscus Zamarrinus in Thesauro Sacerd. quem collegit *g* dicit, hoc non tantum licere, sed quasi necessarium, & rituale prescribit, his verbis. Adiungo, quod illa ossa, & penna inferta, vna cum alia, & multa, & quasi infinita talia, quæ in lectis inueniuntur a diabolo deportata, sicut clarè fuit deprehensum, ^{g p. p. tit. de exorc. c. 2. de maleficijs.} sunt extrahenda, & igne comburenda, dum dicitur psal. Exurgat Deus. Nec sequenda est illa superstitio, quam vulgus ponit demittendis rebus huiusmodi inuentis ad fluuium currentem &c. vnde patet hanc esse sententiam (vt alios multos authores omitram) communem Hispanorum, Italarum, Germanorum, Gallorum Britannorumq; Theologorum, Scolasticorum, Scotitarum, & Thomistarum, ex quibus multi Cardinales, & Episcopi, & Magistri Sacri Palatii fuerunt, cæteri, dignitatibus alijs, aut eruditione saltem, & pietate conspicui, Ecce simile, ad hoc spectans.

Si duo Reges sic inter se paciscantur, vt stante columna aliqua erecta, ipsi sibi mutuò auxilium ferant, contra tertium Regem aliquem: Si tertius iste pacti conscius, vt illi desinant, ipsum bello infestare, columnam illam deiiciat, & demoliatur; non dicitur ille tertius propterea consentire in illorum foedus, neq; cum ipsis, vel eorum altero, qui fortè illum monuisset, pactum vel societatem inire, Igitur, nec maleficiatus, dicendus est cum malefico, vel diabolo, ob id societatem inire, quia destruit signum, quod illi pacti sunt, vt à nocendo cesset diabolus, nec quidquam habet veri similitudinis, quod respondent aliqui etiam, hunc tertium cum prioribus pactum inire, quia beneficium ab illis expectat, non enim apud Theologos, nec apud Iurisperitos inuenitur talis formula societatis ineundæ: immò destruendo columnam illam, potius pactum prius initum inter duos soluitur, adimpleto termino: sic etiam remoto signo, pactum diaboli, & malefici, conditione sublata expirat, & soluitur.

Item, si quis cum hoste paciscatur, vt suspensa de muro flammula candida, accurrat, & portam occupet, vrbeq; potiatur. Tertius verò quispiam Ciuium id sciat, nonne tollere licebit, immò,

merebi-

merebitur, si fecerit? quis quæso illum proditoribus consentire dicat? rectè estimantes iudicabunt, illum pacta conuenta illorum, non stabilivisse, neq; approbasse, sed dirripuisse. Ergo eadem ratione, qui rescindit pactum diaboli, & malefici de olla, in perniciem familiæ defosa, & abscondita: poterit illam tollere, & tollendo censetur alienus ab eorum pacto. Tollatur igitur tale diabolici, cum malefico pactum, impediatur, & dissolvatur.

Exempla.

Anno
1589.

Genuæ Adolefcens quidam pius ex imprudenti aspectu, ita effuse in amorem mulieris exarsit, ut Divinum excluderet. Mittebantur ultro, citroq; littere furtivæ, & munera, idq; trimestri spatio, post quod is gravi morbo afflictus decubuit. Mirum certe quam immundas fordes, & varias ante ora affantium evomuerit, muliebres crines, ovium villos, linum, bombicem, cunales acas, & sutorias, vnguium segm̄ta, ossium fragmina, & ferramentorum non parvo numero, vna cum sanguine. Quidam hortatur eum, ne amplius illigari se patiatur amore pestifero. Quærit deinde, numque essent ab ea munera, aut litteræ? litteras acceptas aiebat, sed deinde laceratas, non credens ille, qui quærebat, admonet familiares, vt eius arcam scrutentur, & si quid sit amatorium tollant; ea res cum ægro occulta voce quadam innotuisset, arcæ clauem horrendis clamoribus postulat, & acceptam eadem voce admonente, iniecit in os voraturus, nisi prohibitus fuisset, eam pulvino supponit, oculorum vsum amittit, admonet mater, vt doctus malo reddat clauem, eam cum quærens non inueniret, furto ablatam credidit, tunc incipit magis vociferari, nec tamen reperta in toto lecto diligenter excusso, vi tandem cum arca esset referrata, duæ litteræ amatorix sunt inuentæ, & igni traditæ sunt, quo facto restitutus est ei sensus videndi, & clavis non sine admiratione apparuit ante oculos quærentis exposita. Melius interea habere cepit, & corpore, & animo, & paulo post sanus omnino factus est. Facile videt hic vnusquisq; litteras, malefici signum fuisse, quod ne tolleretur, dæmonem conatum fuisse, eoq; sublato, & combusto, desisse nocere.

Sprenger.
p. 2. mal.
lxi. q. 1. c.
2.

Comes quidam præclarus genere, Vestrasiensis Territorij in cõfinibus Argentinensis Liëccensis, Iuenculam simili genere præclaram duxit vxorem, quam tamen post celebratas nuptias, vsq; ad tertium annum carnaliter cognoscere non potuit maleficali impedimento, vt rei probavit euentus. Anxius, & quid ageret ignorans,

ignotus, & sanctos Dei iugiter interpellans; accidit, ut ad Ciuitatem Metensem ob negotiorum quorundam expeditionem applicaret, in qua dum per vicos, & plateas seruis, & famulis vallatus incederet, quandam mulierem, quæ ante illos annos Concubina sua fuerat, obuiam habuit, quæ visa dum super maleficia sibi illata minime cogitaret, improuise eam blandè ex amicitia contracta antiquitus alloquitur, & qualiter se haberet, ut valeret, inuestigat; at illa cernens comitis pietatem, vice versa de valetudine sui corporis, & status diligenter inuestigauit, quo respondente, quod bene, & prosperè cuncta sibi succederent, illa attonita paululum siluit, & Comes cernens illam attonitam, amplius verbis blandis eam aggreditur, ad collationem inuitando, at illa de statu vxoris interrogando, simile responsum accipit, quod bene in omnibus se haberet; tum illa an pueros generasset iam, inquisiuit. Et Comes, tres mihi ait, sunt pueri masculi, quolibet anno vnum genuit. Tum magis illa stupefacta paululum siluit: & Comes, rogo te carissima, cur tam diligenter inquisis? indica, nec enim dubito, quin meæ felicitatis congratuleris. Tum illa, verè congratulor; sed maledicatur vetula illa, quæ promisit se velle corpus vestrum maleficiare, ut carnalem actum cum vxore vestra minime haberetis, in cuius rei signum, puteus, qui est in medio curiæ vestræ, continet in fundo ollam, certas res maleficiales continentem, quæ eadem de causa ibi fuit reposita, ut quandiu ibidem contineretur, tandiu coeundi impotentia vobis adesset, sed ecce omnia vana sunt, de quibus gaudeo. Comes diu non distulit, domum regressus puteum exhauriri fecit, ollam repetit, & cuncta concremando, potentiam illam perditam subito recuperauit.

Martinus Delrio Iesuita, ex Bellarminij publicis lectionibus iam per multos annos Louanij habitis contra sententiam Heselij, refellendo illam, narrat sequentia his verbis. Concionator quidam Prædicatorum, quod me puerum vidisse memini in Monte Polliciano in quadragesima, cum vellet concionari, loqui non potuit; accidit id secundo, & tertio: videns non esse rem naturalem in concione tantum sibi vocem præcludi, votum vouit Sanctæ Agneti, quæ erat loci patrona, innenitq; signa in suggestu, capillos inter se ligatos, & similia, comburit ergo illa, & vox illi restituitur, & concionem postea habuit ad populum, ut prius; Hoc si peccatum fuisset, Deus à Concionatore invocatus, cum non sanasset, neque signa ostendisset.

Narrat quidam author de præbytero quodam, qui cum pess-

No me

Lib. 6. de
quisit. ma
gie. cap. 2.
sec. 1.
quæst. 3.

me maleficio esset affectus, plurimis mensibus lecto decubuit, nec innumera remedia a Medicis adhibita quidquam ei profuerunt: inuentis autem in lecto plurimis signis veneficis, & combustis quouis mense, Luna reuoluta, alia & alia diuersa instrumenta reperiebantur, quibus semper igne consumptis Dei auxilio, & Ecclesiasticorum remediorum, tandem pristinam sanitatem adeptus est, & hoc fuit paucis ab hinc annis.

Lib. 6. de
morbis ve
nific. cap. 3.

Codronchus de filia sua habet hæc verba. *Francisca filia mea* decem menses nata apud nutricem insigni macie est affecta, sæpe, ac sæpius magna edebat suspiria; & quando defasciabatur semper plorabat, a greque se ferebat defasciari præter puerorum morem, qui quamuis sint malè affecti, vel dolore aliquo detenti, cum fasciæ soluantur, quiescere, ac delectationem tunc capere consueverunt. Nulla inuenta causa præternaturalis effectus, nutriceque mutata, cum in deterius laberetur, subiit suspicio matri, quod cum esset puella venusta admodum inuidentiæ causa, vel odio cuiusdam vetulæ veneficio esse affectam. Quapropter culcitram inquirens nonnulla veneficij signa reperit, ciceres namq; grana coriandorum, frustum carbonis, & ossis defuncti, rem quãdam compactam incognitam, quam fieri ab improbis foeminis ex quibusdam cum sanguine menstruo mixtis, retulit quidam peritus Exorcista. Præterea quasdam plumas, ita quibusdam filis artificiosè insertas, vt pileo, vt moris est applicari facillè possent, quibus omnibus igne benedicto combustis, & adhibitis per triduum exorcismis, alijsq; nonnullis remedijs sacris, cœpit melius se habere & carnem assumere, ita vt curatam fore existimarem, nihilominus transactis quibusdam diebus, cum esset valde morose, & multum ploraret, eodem lectulo denuo explorato, inuenta sunt nonnulla alia instrumenta, quibus combustis sanitati restitui visa est, attamen in plenilunio mensis, cum plorabunda noctem totam insomnem duxisset, mane colore cinericio fuit affecta, & ita mutata facie ab ea, quæ vesperi erat, vt esset res lachrymis magis, quam admiratione digna; Explorato denuo lectulo inuenta sunt frustula duo nucis siccæ, & albi ossis, nouem vel decem ossa piscium, quæ erant fabricata instar pectinum, quibus capita pectuntur, cum quibusdam corollis, mira arte, & varijs rebus paratis, quibus igni traditis, mutata domo, & pluribus alijs, & validioribus per Exorcistam peritum adhibitis auxilijs, Dei beneficio absque vilo remedio naturali conualuit.

Nobilis quidam in suburbanum profectus, ceruisariam quandam tabernam præteruectus equo insidens, vidit nonnullos suos de-

debitores: statuit eosdem admonere debiti, atque ni persolutum, in ius vocaturum minatur, excusant alij moras; alij quibus ingenium hominis mitè prorsus perspectum esset, rogabant, aliquantum temporis concederet, atq; inter hos prorupit quædam toruo vultu vetula fixis in terram oculis, quæ calcitrantem, cui infidebat equum admirata, sicuti videbatur, rogat, quo nam pergat, atque interim monet, ne quid nimis equo suo confideret: subridès ille, & quid, ait, putas mihi incognitam huius equi indefessam virtutem, qui eo ad decem, & eò amplius miliaria citra ullam defatigationem, vti consueverim? respond. illa, vereri tamen se ne ferendo sit; Vir anilem esse fabulam suspicatus, subdit equo calcaria, qui præter consuetudinem iam primum admotum pigrior progreditur quidem sed labascentibus quodammodo, ac titabantibus pedibus. Admiratus igitur hanc subitam equi debilitatem, domum redit, equum manu pederentim ducens, acciri-que iubet ex tempore Veterinarius; is cum sudore madentem videret equum, rogat, nunquid defatigatus fuerit, vtrum post diurnam quietem subito extimulatus ad cursum, & num à concitatione cursu confestim biberit, & alia huiusmodi, quæ iumentis morborum origo esse solent, & cum nullam evidentem causam ad morbi huius generationem facere animaduerteteret, petit, vt sue fidei committatur equus, pollicetur interim, se suo non defuturum officio, atque omnem moturum lapidem, vt cognito tandem morbo, eidem auxiliares adferat manus. Conceditur Veterinarii fidei equus, atque ab eodem in stabulum deducitur, vbi equus doloris vehementia exagitatus, pedibus humum scalpens, protinus in terram deuoluitur, crebra trahens suspiria. Veterinarius consilij penè inops animo voluens, quot quantisque casibus morbosus impetantur equi, venit illi in mentem eosdem, aut propter empraxim, vt vocant, aut quoties suo tempore lotium non reddiderunt, grauissimis subiacere periculis, experiendum igitur censuit, num quòd vitium in ano, aut vesica esset: manum ergo ano ingerit, perscrutaturus, num quæ materia in eo contineretur, quæ huiusmodi accidètia parere posset, consueuerunt namque equi, quibus durior est aluus, & quorum anus sybalis, quibusdam præcluditur, ex qualibet causa volutari, ac sudore perfundi, & cum nihil tale reperisset, equi membrum genitale attrectare cœpit, quem manu eductum, uidit arctissime, atque intricatissime colligatum esse; tentat igitur primum unguibus nodum dissolue, sed frustra, nexum enim capita, cum occulta essent, obliquisq; inuolucris uariè inter se abdita, ferro tantum dissolui poterant,

Baldwin.
sensus in
dica ve-
nationis
Epi. 50.

erat autem nodus hic malefica arte, ut suspicantur omnes, contextus, ex canabis radicibus; in hoc gordium superans nodum, quod hic ex corni papiro plicabili, & in omnem partem flexili connexus esset, ille etiam ex ipsa radice dura, & ad complicationem repelli. Nodo igitur dissoluto, prostravit protinus equus, atque per lotium, maxima copia concreti sanguinis reiecta, conualuit quidem, uerum ita ut ad pristinum illum uigorem suum nunquam redierit.

De Fortil.
4. 8. num.
16.

Refert Grillandus, fuisse Iuriconsultum quendam in Sabina si agro coniugatum, sed maleficio impotentem factum, cui nullius Medici ars poterat opitulari. Is magum consulit, a quo iussus, ut ea nocte cum Coniuge dormiret, sumpta quadam portione priusquam decumberet sedulo tantum caueret, ne nocte illa, uel uxor, uel ipse signo se crucis committerent: neue metueret si quid auribus, oculisue insoliti obseruaretur. Paruit Iuriconsultus, & ad unguem cunctis obseruatis quinta circiter hora noctis, ecce illi pluuiæ, procella, tonitrua, fulguraq; maxima, moxque adeo pauidi terremotus, ut concussa domus ab imò nutaret, non secus, ac arbor à uentis penè euulsa; successere hominum clamores magni, & eiulatus, cumque in eam partem maritus oculos coniecisset, uidit in camera plusquam mille, ut apparebat, ad inuicem certantes, & unguibus, pugnis, ac calcibus crudeliter pugnantes, & lacerantes alterius facies, ac uestimenta tota, inter quos uidit mulierem quandam, quæ erat alterius oppidi uicini, & dicebatur, quod erat Malefica, de qua ipse Sponsus multum suspicabatur ne ab ea maleficiatus fuisset, quæ ultra omnes maioribus gemitibus, & ululatibus cruciabatur, & crines faciemque suam totam unguibus lacerauerat, propter quæ ipse Maleficiatus dixit, quod aliquantulum timuit à principio, uerens ne quid sibi mali eueniret, deinde recordatus monitionum Magistri, reasumpsit vires, uxorem uerò semper tenuit sub pannis absconditam, ne ista videret, postquam uerò ita certauerant per mediam horam, uel circa, ingressus est Magister cameram prædictam, & erat tunc circa mediam noctem, ad cuius ingressum omnes illi pugnantes una cum muliere statim disparuerunt, & abiierunt protinus, Magister autem accessit ad Maleficiatum, & illius humeros tetigit manu perfricando aliquantulum, dicens, quod non dubitaret amplius, quia iam liberatus erat, post cuius discessum maritus conualuit, & deinceps liberis operam dare potuit. In hac narratione Maleficus ille coegit mulierem illam tollere, quod intulerat maleficium, immansis demonibus, qui sic eam specie pignantium acerbissime

crucia-

cruciantur: Sed hoc modo non licet tollere maleficium propter peccatum mortale, quod committitur, & præter peccatum, imminet satis periculi, quando inuocantur Dæmones, vt patet per sequens.

Quidam per Magum iusserat inuocari Dæmones, vt in quadam spelunca subterranea, afferrent sibi iuuenem quandam Amasiam suam. Adfuit Dæmon in figura pulcherrimæ illius Amasie, & cum stetisset in eius conspectu, manibus ipsum Amatorem strangulauit, fortiter contra parietem comprimendo, & accepto postea illo cadauere proiecit contra Magum tam fortiter, vt penè exanimis sit factus.

Siffridus
presbyter
in Chron.
suo anno.
1260. in
Misua.

De signis cognoscendi Dæmoniacos. Cap. II.

Pecularia possessionis Dæmonum maleficio inducta signa sunt cognitu difficilia, quando dæmon maleficio immisus immiscet se substantiæ alicui immundæ aliunde in corpus ægri intromissæ, vel ex proprijs ægri humoribus genitæ: nam quando hæc substantia in aliqua corporis parte latitat, sæpe, præter illius particulæ affectum naturalem functiones lædentem, nihil aliud se manifestat. Plerisque tamen horum parua sunt imaginationes, præcipuè in somnis, quæ dæmonem produnt, quod tamen indicium solum non sufficit, quia hæc eadem Melancolicis accidere consueuerunt. Spiritu autem locum mutante quem prius infedit, res clarius deprehenditur, vt.

Si tamquam animatum quid corpus res illa perambulet, ita vt obsessi sentiant sibi veluti formicas sub cure reptantes.

Si partes, quas petit quadam palpitatione commouet.

Si puncturis quibusdam molestiam grauem infert.

Si velut flatus à capite ad pedes descendit, & iterum à pedibus ad caput ascendens refilit.

Si vesicula in lingua excitetur, quæ confestim euanescat, vel plures appareant minutis granulis similes, ex quibus etiam multitudo inhabitantium spirituum arguitur.

Si ad gulam dumtaxat ascendens, eam tumefaciat, & sic eam tufficulam excitet.

Si linguam petens, aut contorquens, inflat, vel impellit ad loquendum, non obsessi, sed Dæmonis ipsius conceptus: vel si ingenti oris hiatu linguam exerat.

Si in dorso sensum præbeat aquæ frigidissimæ quasi confestim per dorsum defusæ, & sursum, ac deorsum percurrentis.

Certiora

- 9 Certiora adhuc sunt signa quando alienis ægro incognitis linguis loquuntur, vel alios talia loquentes intelligunt, vel cū rudes sint, de arduis, & sublimibus quæstionibus differunt, vel renunciant occulta, aut iam pridem oblita, futura, vel arcana conscientia, vt peccata, imaginationesvè assistentium, vel eos conuictijs sine causa prouocant, aut ita furijs agitantur, vt à multis validis hominibus nequeant ligari, vel coerceri.
- 10 Quidam narrant, se vocem cuiusdam intra ipsos loquentis sentire, sed sententiam verborum percipere non posse.
- 11 Alij si interrogentur quid egerint, vel dixerint, fatentur se nihil eorum postea meminisse.
- 12 Quidam censent signum esse indubitatum, & inseparabile cum ægri arcentur à Diuino cultu, ita vt nullatenus aqua benedicta se ipsos aspergere, neque audire, neque proferre Diuina verba queant: si verò vi adigantur cæremontias Ecclesie peragere, vel Diuinis officijs, ac potissimum sanctissimo altaris sacrificio interesse, tunc vehementius longè vexantur, & ijdem cū mente constant, testantur optare se quidem hæc omnia facere, & interesse, & sacrarum rerum auxilium desiderare; sed esse quiddam in ipsis, quod magnopere impediatur.
- 13 Aliqui Demoniaci habent oculos terribiles, & demones membra eorum, & corpus destruunt miserabiliter, & interficiunt, nisi eis cito subueniatur.
- 14 Aliqui fingunt se esse fatuos, & semper augentur, sed cognoscuntur si nolint recitare Psal. Miserere mei Deus, &c. vel. Qui habitat in adiutorio altissimi &c. vel initium Euangelij Sancti Ioannis. In principio erat verbum &c. vel similia.
- 15 Signum obseim est, quando loquitur quis alienum sermonem à patria sua, si non fuerit ille extra patriam.
- 16 Signum euidens est, quando persona Idiota loquitur literaliter, & congruenter latinè, aut cantat musicaliter, sine scientia, aut dicit quædam, quæ ipse nunquam dicere sciuisset.
- 17 Abstinentia à cibo, & potu per septem, vel plures dies, signum potens est.
- 18 Quando sentitur interna persuasio inducens possessum ad præcipitium, vel suspendium, vel iugulationem, vel quid simile.
- 19 Aliquando similes sunt stupidi, cæci, claudi, surdi, muti, lunatici, & penè immobiles, cum prius fuerint veloces, loquerentur, audirent, viderent, & alia prudenter agerent.
- 20 Signum etiã est, cum superueniunt terrores, & statim recedunt.

Cognos

Cognoscitur potissimum quis daemonicus, si quando leguntur exorcismi, conturbatur. 21

Quando manus Sacerdotis posita super caput, sentitur valde grauis, & ponderosa. 22

Quando sub illa manu sentit patiens rem frigidissimam tantamquam glaciem. 23

Quando descendit ventus per humeros, & per renes, qui est frigidissimus. 24

Quando caput in immensum aggrauatur. 25

Quando videtur sibi cerebrum constringi, & perforari, ac si gladio esset percussum. 26

Quandoque inflatur caput, & facies, & aliquando tota persona, ac si esset ignis vapor. 27

Aliquibus euenit febris immensa, cum dolore capitis, & totum corpus extenuatur, & angitur, sed omnia ista accidentia parum durant, quia coniuratio tollit Dæmonis vigorem. 28

Aliquibus ita constringitur guttur, vt videantur strangulari. 29

Aliquibus ad orificium stomachi mouetur quædam res ad modum pilæ, ac si essent vermes, formicæ, aut ranæ. 30

Quibusdam in stomacho mouetur magnus vomitus. 31

Nonnulli sentiunt maximam torturam in visceribus. 32

Quibusdam venter vehementer inflatur. 33

Quibusdam constringitur cor, ac si intolerabiliter feriretur. 34

Quandoque patefacit se Dæmon in aliqua corporis parte palpitando tamquam piscis, aut ad iustar formicarum se mouentium. 35

Quandoque maleficiatus habet in facie colorem cedrinum. 36

Aliqui oculos constrictos, & omnia eorum membra videntur ligata, & habent humeros deficcos. 37

Duo potissimum signa sunt, cordis constrictio, & oris stomachalis, & quando eis videtur, quod habent bolum super stomachum. 38

Aliqui habent puncturas in corde, tamquam si acubus esset punctum. 39

Nonnullis videtur sibi cor corrodi. 40

Aliqui habent magnum dolorem in corde, & renibus, & videtur eis, quod talia membra dilacerentur a canibus. 41

Nonnulli sentiunt in gutture bolum ascendentem, & descendentem. 42

Aliqui habent ligatam venam generationis. 43

Aliqui

- 44 Aliqui habent stomachum, ita indispositum, ut euomant quidquid comedunt, & bibunt, sed hoc signum lenissimum est, nisi accedant alia accidentia.
- 45 Quibusdam per ventrem discurrit ventus frigidissimus, aut calidissimus, sicut ignis.
- 46 In aliquibus signum est indigestio cibi, & potissimum quando medicina applicata nihil profunt infirmo.
- 47 Quibusdam est circa collum pulsatio continua, quæ videtur tremorem inferre.

Signa cognoscendi simplicem Maleficiatum. Cap. III.

Lib. 1. de
morbis ve
nefic. c. 13.

Superius enarrata longè exactius collecta, & experientia com-
ta fuerunt à Codronchò. Docet signa hæc vel communia esse cunctis maleficijs, vel peculiaria quibusdam. Communia ducit à causa morbi, & à concomitantibus morbum. Signa à causa tradit, ut si morbus ceperit ex intensissimo alicuius amore, vel ir-
rationali, seu iniquo in aliquem odio: si ex maledictis, vel iniis alicuius malefici: si instrumenta maleficij sunt inuenta, qualia nos multa supra commemorauimus, & refert Andreas Cæsalpinus. A concomitantibus morbum sunt parocissimi, & remedia in-
uautia, vel lædentia: & communia signa sunt.

De inue-
stiat. de
monum. e.
22.

- 1 Primò, quòd morbi maleficio illati ægerrimè cognoscuntur, ita ut Medici in ijs hæsitent, & ambigui, huc illuc animo agitentur, nec certi quidquam de illis audeant proferre.
- 2 Quòd remedijs ex ante adhibitis morbus se non remittat, sed potius exasperetur, & augeatur.
- 3 Quòd more naturalium morborum non crescat paulatim, sed frequenter statim ab initio, nullis peccantibus humoribus in causa existentibus, cum grauissimis symptomatibus, & doloribus se morbus prodat.
- 4 Quòd valde inconstans sit morbus, & licet periodicorum naturam referat, raro tamen periodos seruet, & licet similis videatur naturalibus morbis, in multis tamen discrepet.
- 5 Multoties licet ægrotans grauissimè doleat, in qua tamen parte doleat, nequeat referre.
- 6 Interdum ægri suspiria (quæ luctuosa vocant) absque manifesta causa emittunt.
- 7 Aliquibus appetitus reiicitur, aliqui cibos reuomunt, & ventriculum ita malè affectum habent, ut sæpius astrictione laborent, vel etiam pondus in ipso quodam, quia & rem aliquam

modo

modo descendere, modo ascendere per stomachum, & guttur percipiant: & si in superiorem partem delatum deglutire conentur, omnem operam ludant, re ipsa mox sponte desiliente.

In regione cordis punctorum dolorem percipiunt, adeo ut ipsum aliquando lacerari asserant.

In quibusdam circa collum arteria manifeste pulsare, & quasi tremere deprehenduntur.

Alij sauo colli, seu renum dolore cruciantur, vel circa ventrem inferiorem torsiones acerbissimas, & saepe flatum quendam frigidissimum per ventrem permeantem, & cito redeuntem, vel vaporem uti flammam ignis calidissimam simili modo illos infestantem percipiunt.

Quidam ad Venerem impotentes redduntur.

Consuevere quidam leuibus sudoribus praecipue circa noctem corripri, quamuis tempore, & aura frigidiore.

Alij videntur habere particulas corporis veluti nexibus ligatas.

Morbi quibus laborant veneficio laesi, sunt ut plurimum totius corporis quaedam extenuatio, & macies, & virium imbecillitas, cum summo langore, mentis stupiditas quaedam, varia melancolia delirra, diuersa februm genera, medicis multum negotij exhibentia: motus quidam conuulsiui, vnde epileptici videantur: membrorum quaedam rigiditas speciem conuulsionis praeseferens: aliquando omnes capitis partes tumescunt, aut talem circa totum corpus lassitudinem percipiunt, ut vix vilo pacto mouere se possint.

Plerunque tota cutis, sed ut plurimum faciei, flauo, seu cinericio colore suffunditur.

Aliqui habent oculorum palpebras, ita adstrictas, ut eas vix aperire possint, hi cognoscuntur experimentis quibusdam.

Veneficio affecti faciem Sacerdotis vix aspicere valent, nec oculis intentis vilo modo: album oculorum varijs modis mutatur.

Aegrotantes, cum instrumenta comburuntur, solent in terius mutari, vel noxam quandam recipere maiorem, vel minorem, pro ratione leuioris, vel sauioris veneficij, ita ut quandoque formidabiles clamores, & mugitus cogantur emittere: quod si nullam mutationem, vel laesionem percipiant, erit de salute aegri bene sperandum, paruo negotio bonae valetudini restituendum.

Si forte Veneficus ad visendum aegrotum accedat, statim in-

frivius ingenti molestia afficitur, aliquo terrore, seu tremore corripitur: si sit puer statim plorat: oculi ad fuscum colorem mutantur: & alia notatu digna in agrotis mutatio observatur. 20 Denique, quando procuratione morbi quaedam linimenta sacra ad oculos, aures, frontem, & quasdam alias partes sacerdos adhibet; si in partibus illis sudor, vel aliqua alia mutatio appareat, signum est veneficij.

Ad cognoscendum autem utrum aeger sit energumenus, solent facere sequentia. Schedulam aliquam sacra Dei verba continentem: reliquias Sanctorum, vel agnum cereum benedictum, vel quid aliud sacratum latenter aegro applicant. Sacerdos capiti Energumeni manum, & stolam imponit, sacra profert verba: ad ea aeger tremere, & horrere incipit, & pro dolore multos motus inconditos edere, multa que inusitata, & dicere, & facere; Si Daemon caput petierit, gravantur & punguntur acrius in capite, vel caput una cum facie rubore, & calore quodam igneo perfunditur: Si oculos petijt, eos distorquet: si dorsum, convulsiones membrorum, antrosum, & retrosum adducit, aliquando toto corpore rigentes, & inflexibiles adeo reddit, ut nulla vi allata flexi possint.

Aliquando velut mortui corruunt, ac si laborarent tertia epilepsie specie, aura quadam in caput irruente, & ad imperium Sacerdotis eleuantur aura remeante vnde discessit. Si fauces petat, adeo constringuntur, ut strangulari videantur. Si in partes nobiliores feratur, ut prope cor, aut pulmonem, anhelationes, palpitationes, ac sincopas excitat. Ad ventriculum si tendat, movet singultus, ac vomitus, ut aliquando cibum sumere nequeant, vel assumptum continere: motum eiusdem rei ad instar parvæ pileæ circa os ventriculi, nec non rugitus, & alias voces absonas excitat. & circa præcordia torsiones vel flatus. Cognoscuntur etiam aliquando quibusdam sinitibus ex sulphure, aut alijs rebus fortis odoris.

De Tempestatibus multiplicibus, Cap. IV.

Doctrina.

* **I**N primo lib. probauimus Sagas posse excitare pluias, & grādines, quæ vulgo dicuntur, Tempestates, sed quia Tempestatum multa sunt genera cum non satisfecerim ibi illa recensendo; ne deficiam, nunc, in eo, quod potuisset desiderari, statui hoc loco de

de his agere plenè, cum malefici, non solum grandines, sed per-
multas alias immittant Tempestates.

Duplex ergo est Tempeſtas, ſpiritualis vna; Temporalis altera. Spirituales tempeſtas dicitur peccatum, per quod plurimis calamitatibus inuoluimur in præſenti, & in futuro ſeculo, & de hac tempeſtate, non eſt præſens ſpeculatio. Naturalis, ſiue temporalis Tempeſtas ſic deſinitur a Bercorio in ſuo Dictionario, eſt quædam aeris diſtemperantia, quæ intuentibus, & ſentientibus horrorem incutit, & timorem, quæ ex aqua, vento, turbine, fulgure, & grandine, ac alijs aeris impreſſionibus generatur. Hæ Tempeſtatum ſpecies ferè omnes continentur in verſiculo illo triumphatorum, qui dicit. Ignis, grando, nix, glacies, ſpiritus procellarum, quæ faciunt verbum eius. Tempeſtas naturalis duplex eſt, rerum animatarum, & inanimatarum. Inanimatarum rerum Tempeſtas dicitur, quidquid impetu, ac vehementi concitatum ſpiritu, vel turbine vineas, oliuas, arboreſque cæteras, & ſimilia, necnon Turres, muros, ædificiaq; rumpit, eradicat, perdit, & ad nihilum redigit, vt ventus validus, turbo, nebula, vel erugo, procella, inundatio, alluuiò, grando, fulgura &c.

Ignis, qui omnia conſumit, & in ſe metalla transformat, dicitur Tempeſtas, & duobus modis, ex aeris regione cadere dicitur. Primo, quando mittuntur fulgura, quæ etiam cadunt ſub nomine Tempeſtatis, & hæc multa damna temporalia inferunt. Secundo modo mittitur ignis ſicut fluit aqua ex nubibus, & hoc modo legitur. Gen. 19. quod miſſus fuit ignis ſuper Sodomam, & Comorram ad Dei vindictam. Item Job 1. ignis Dei cecidit de cælo. Et hoc modo ſæpius in Italia cecidit ignis de cælo, iuxta Roſaccium in ſua hiſtoria. Eſt, & aliud genus Tempeſtatis ignis artificialis, vel maligni videlicet, incendium, quando quis incendit agros, ſegetes, nemora &c. de quo Exod. 22. Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas, & comprehenderit a ceruos frugum, ſiue ſtantes ſegetes in agris, reddet damnum, qui illum ſuccenderit. Et his incendiarijs multiplex reſeruatur pena in vtroq; iure. Immittitur etiam ignis per Sagas è cælo multoties ad earum vindictam ſumendam contra homines, & iumenta, vt patet in 2. lib., & ad incendendum domos, & oppida integra, vt alibi monſtratum eſt.

Grando, quæ & ipſa eſt Tempeſtas, non ſolum fructus præſentes deſtruit, ſed & futuros impedit: homines, & iumenta interficit, volatiliaq; deplumat, & occidit. Pſal. Et occidit in grandine vineas eorum. De hominibus patet Joſue cap. 10. Cumq; fugerent filios Iſrael, & eſſent in deſenſu Beth horon I.ominus milit ſuper

res lapides magnos de celo vsq; ad Azeca, & mortui sunt multi plures lapidibus grandinis, quam, quos gladio percusserant filij Israel. De iumentis constat. psal. 77. Et tradidit grandini iumenta eorum &c. Quanta autem sit vis, ac potentia huius tempestatis grandinis, patet ex eo, quod Deus comparatur illi Isai. 18. Ecce validus, & fortis Dominus, sicut impetus grandinis.

Celu est etiam tempestas non contemnenda, quæ in vere maxime accidit, quando teneræ vites, arbores, herbarum, flores, nouis; fructus sic à gelu siccantur, ac si ignis de celo cecidisset, & combuisset. hæc Tempestas à Deo inferitur. Iob 37. flante Deo conerescit gelu. Aliquando inferitur ab Aquilone, qui est ventus frigidus, rigidus, ac difficatius, & multoties immittitur per Magos ad destruendum fata. Idem dicendum de glacie.

Nix immoderata dicitur Tempestas à I. C. Hæc dupliciter cadere contingit, quiete, scilicet, absq; vento, & valido vento agitata. Hanc Tempestatem esse probant, qui in Alpibus, in ipsa niue inuoluti obruuntur. Hoc probant, qui quasi à deuorante igne, tenera frumenta consumi, domosq; niuis nimio pondere destrui conspiciunt. Nix enim nil aliud est, quam aqua congelata, sicut pruina est ros congelatus, vt ait D. Thom. in Iob cap. 38. Fit autem nix, quando nubes resoluuntur, & illa aqua fit pluua antequam ad terram descendat, per frigiditatem aeris sic inspissatur, & in niuem conuertitur, & id fit velociter.

Aer est vita omnium viventium, ita quod, sicut de Deo omnes fatemur, eum esse, in quo viuimus mouemur, & sumus; Sic de aere secundario dici potest, quod in ipso viuimus mouemur, & sumus. Hic vnus ex quatuor elementis, tria habet interstitia. Supremum, dicitur Aeter, & est pars contigua spheræ ignis calidissima, & subtilissima, ideo inhabitabilis. Infimum, est pars aeris contigua terræ vbi sumus, & temperatur propter reflexionem solis. Medium est media pars aeris obscura, caliginosa, & tenebrosa, vbi sunt tonitrua, coruscationes, & similia, in qua parte daemones multas concitant Tempestates. Aer secundum inferiorem partem est locus auium, & hic est ille, de quo omnes fatentur, quod corrumpi potest, & à fœtoribus cadauerorum alijsq; putrefactionibus infici, quo fœdato, pestes, & aliæ infirmitates generantur, de quibus. Deuteron. 28. percutiat te Dominus ægestate, febre, frigore, ardore, & aestu, & aere corrupto, & rubigine &c.

Ventus, est impetus aeris in vnâ partem flantis, secundum Arist. lib. 3. Meteorol. huius, tanta est aliquando rabies, furia, atque Tempestas, vt turres, ac mœnia ad terram prosternat, arbores, quamuis

quamuis grandes frangat, eradicetq; & in maris pelago plurima nauigia submergat. Huius vis, tempore alicuius incendiij periculosissima est, quia ex paruo principio, magnam sylvam, domos, & palatia conflagrat. Est hic etiam tempore pestis Tempestas tremenda, quia putridos, ac corruptos vapores, & humores, hinc inde portat. de loco ad locum, de oppido, ad Ciuitatem, & de Ciuitate ad Prouincias, & Regna: hoc instrumento vsus est Moyses in inferendis plagis, vt patet de locustis. Exod. cap. 10. & 14.

Turbo, definitur à Cornelio Tacito, Calepino, & alijs; est ventus validissimus, & vorticosus, omnia deuorans. Hæc Turbinis Tempestas, quandoq; ex vno vento, quandoq; ex duobus inuicem occurrentibus prouenit, quæ, quo magis repentina, eo periculosior. Hæc in mari naues submergit, & in Arabia desertis homines arenâ cooperit, sepelit, & conseruat, ex quibus Mumia fit. Idcirco dicitur, Turbo, quia omnia turbat. Huius Turbinis terribilitatem demonstrat Spiritus Sanctus in scriptura. Iob. c. 3. Nomen illam tenebrosus Turbo possideat, & cap. 27. Tollet eum ventus vrens, & Turbo rapiet eum. Esai. 25. Spiritus robustorû, quasi turbo impellens parietem. Hierem. 23. Ecce turbo Domine indignationis, & cap. 30. Turbo Domini furor egrediens.

Procella, seu tempestas maris, est vis venti, cum pluuia non multum durans, & in mari potius, & in fluminibus, quam in terra, vnde Nahum. 1. Procellæ sonantes dicuntur. Hæc est, quæ vulgo dicitur, fortuna maris; quæ aliquando ita ferox, terribilis, ac furibunda, vt nauigia in mari concutiat; funes, & ancoras dirumpat, & in longissima loca à suis regionibus transmittat, ad rupes concutiat, atq; tandem eas absorbeat, & deglutiat.

Calamitas propriè dicta, significat calamorum fractionem, vel conuassationem, & sic sumpta, idè est, quod miserimus ille Tempestatis effectus, factus in frumenta, & alias segetes, ante messem, quasi dicatur calamitas, idè est, calamorum fractio, comminutio, ruptio, quibus spicæ, alixq; leguminis species sustentabantur. Ita declarat Plautus, quem sequitur Calepinus, verbo, calamitas, & hoc modo, dicitur illa calamitosa tempestas, quæ omnia comminuit, & conuassauit. Generaliter autem sumpta, calamitas, significat quantumq; afflictionem, dolorem, punitionem, Tempestatem, atq; pœnalitatem. Quare omnis Tempestas dicitur calamitas, sed non omnis calamitas est tempestas, vt notat Sanctus Tamasenus lib. 3. paralel. cap. 43. vnde dicebat Iob. cap. 6. calamitas, quam patior, idè est, qua grauter afficio. Et Sophon. capi-

capitulo primo . Dies calamitatis, & miseriae, cum multis alijs, quos omitto .

Tempestates rerum animatarum .

Inter tempestates animatas enumeratur, Bruchus, locusta, eruca, ærugo, vel Rubigo; Locusta igitur, iuxta Calepinum est genus insecti, infirmis habens alas, tam modicis a terra se volatibus attollens, ut saltare potius, quam volare, videatur. In Africa, corpore maiore, firmioribus alis nascuntur, & tanta est eorum copia, ut herbas, messesq; omnes, aut erodant, aut tacta, adurant. In India monstruosæ magnitudinis nasci dicuntur, ut interdum trium pedum longitudinem excedant, ex quorum fœmioribus, & cruribus cum aruefint, ferræ solent confici; de his Plin. lib. 11. cap. 29. Ex hoc genere igitur Tempestatis tanta esse solet copia in aliquibus Europæ partibus, ut cum eleuantur a terra solem obnubilent. Hæ generantur in terra in aliquibus vasculis, vel cuniculis, quæ, adueniente æstate, nisi priusquam reuiuiscant, colligantur, & conburantur, postea, tanquam ignis infernalis, omnes segetes, & messes deugrant, absq; vilo remedio, & consumunt. Aduertendum tamen est, quod his locustis non vescebatur Iosue Baptistæ in deserto, ut aliqui putauerunt. sed locustæ, quibus vescebatur, erant sumitates herbarum, ac plantarum, quæ dicuntur locustæ. sic censuit Isidorus Pelusiota antiquissimus Monachus lib. 1. Epist. 132. ad Timotheum.

Bruchus, est genus vermis e locustarum genere, sine alis, herbas, & arborum frondes erodiens, & hæc fuit octaua plaga, quam Deus immisit Aegiptijs psal. 104. Lixit, & venit locusta, & bruchus, cuius non erat numerus. Hæc animalia pessima sunt, in eo, quod arbores denuant, rodunt omnia folia, quibus fructus tegebantur, & alijs tempestatibus expositos reliquunt. Hi vermes in Autumno sibi domos parant in quibusdam vasculis, tam arboribus, & parietibus affiguntur, inclusi, vsq; in sequentem annum.

Eruca, genus est vermis, qui in olerum folijs repit, & rodit, præsertim brassicas, vnde, ab erodendo, eruca dicta est, nascitur ex semine papilionum, & cetera deuastat.

Ærugo, vel Rubigo, in segetibus est illa, quam Nyllam, idest, nebulam nos vocamus, qua spicæ marcidæ fiunt, & in puluerem fœtidum resoluuntur. Horatius lib. 1. carmin.

Nec pestilentem sentiet Africum fecundauit,

Nec sterilem seges rubiginem.

Hæ igitur sunt tempestates animate, quæ quâdoq; a Deo immittuntur.

fit propter peccata nostra, & quandoq; etiam à maleficis arte demonis, sic permittente Deo, ad vindictam malefactorum, & hæc sufficiant pro hac materia.

*Divina benignitatis, & Dæmoniacæ Ty. annidis argumentum
recens. Cap. 7.*

Refert Martinus Delrio sequentem historiam, quam manu scriptam, & ore proprio narratam ab illo, cui hæc acciderunt affirmat, seque illam cum hæc scriberet præ manibus habuisse, videlicet, quod Anno 1600. die Martij 22. N. Prutenus, vt aiebat nobilis, annos natus 22. ipsa hebdomada Sanctæ Ferie Quarta, Collegium Iesuitarum ingressus est, cumq; vno ex ipsis spectante, & audiente in porticu interiori collegij deambulans arrogantius gesticularetur, & cum crebra capitis quassatione verba in Deum blasphema, & plena desperationis audacius euomeret, monetur semel, atq; iterum, & sæpius vt se se habeat modestius, ac linguæ frenum iniiciat, sed frustra. proficiebat enim in peius, & per omnia anxij afflictiq; animi signa præbebat, quamobrem accedens vnus eorum, quærit benignè quid habeat? cui rei vacet? & cur adeo creber in Dei nomen irreuerenter prorumpat? Refert ille, Perij miser, diaboli pedicis sum irrecitus, nec tamen, quas promisit, & opto frui, delicias, frui datur, quibus auditis, Iesuita, graue quidpiam subesse veritus, manu apprehensum duxit in collegium, & blandè rogauit, quid hoc rei sit, ne sibi grauetur aperire. Tum N. cum lachrymis, ordine perturbato quidem, sed sequenti die tranquillius eo ipso quæ referam narrare, cœpit. Se nobilibus ortum parentibus, & re ampla educatum lautè, ac delicatè, & certis de causis (quas pudens reticeo) parentis gratia excidisse, & lare patrio profugere coactum, & pecunia, quam discedens copiosam secum acceperat, absumpta, in extremam ægestatem decidisse, tandem in via dæmonem cum vehementi vento ad se nocte quadam sub arbore iacentem accessisse, & recensitis ijs ipsis, quæ patiebatur, & quæ passurus esset incommodis, opem, & auxilium, pristinamque parentis gratiam promississe, si modo dato chyrographo se vellet ad paucula quadam obligare: Se autem ea vice suggestioni, quam perniciosissimam sciret, non obtemperasse, & dæmon eodem vento, & fragore cum quo venerat recessisse: prædixit tamè fore, vt cum aliquando non acceptæ conditionis pœniteret. Quæ cum non procul ab Vratislavia, iuxta quendam pagum accidissent,

Lib. 6. dif
quirit. ma
gicaru c.
2. sec. 3.

sent, inde se Vratislaviam contulit, vbi breui victus incommodis,
 die quodam sub vesperum egressus, seipsum, quod fidem dæmoni
 non dedisset coartuentem, defleuisse animo conditionem, qua ex-
 ciderat, & in quam inciderat, nulla sibi reliqua consilij, auxilijs ve-
 spe affulgente. Nox erat imtempesta, cum illi se dæmon Gigan-
 tea mole se offert conspicuum, & insultans ait, nonne ego dixera
 futurum, meam vt opem supplex expeteres? iure quidem tibi il-
 lam, vt indigno possim quantumvis supplicij denegare, verum vt
 intelligas, quam te ex animo diligam, en promitto auxilium pa-
 rentis gratiam pristinam, veteres delicias, iucunditatis annos soli-
 dos numero 12. quibus expletis, plena mihi sit in corpus, animâ-
 que tuam potestas: te vicissim stipulanti sponde, quæ exigo, & nunc
 in primis Deum, Deique matrem, cœlites omnes, & fidem, quam
 docuere veteres eiura. Insuper fidem, mortalium te nemini hoc
 pactum manifestaturum, in nullum vnquam templum ingressu-
 rum, precarium codicem non lecturum, ac dæmonum homines om-
 nes, & eos potissimum, qui te ad pietatem incitare, hortarique vo-
 luerint, odio implacabili persequaturum, te vxorem non ductu-
 rum, sed concubinis pecunia conductis vsurum. Cum in tam per-
 nitiosam legem consensisset iuuenis, iamq; sola superesset singra-
 pha proprio sanguine describenda: dæmon illi porrectam vtro si-
 nistrâ tanta vi compressit, vt sanguine è trium digitorum extre-
 mitatibus expressio manum implevit, subministravit etiam scri-
 ptioni materiam (nescio quam) pergameno molliorem, sed cartâ
 durior, & calamum, scribentique conceptis verbis præiit, quæ
 sibi præstari vellet, & quæ se vicissim præstiturum pollicetur.
 Conscripto tradiditque chyrographo, miram se dicebat omnis ge-
 neris instrumentorum armoniam audiuisse, & ad sonum obdor-
 misse, adeo pacato, & alto sopore, vt sequenti die, nullo per vias
 publicas prætereuntium strepitu percepto in multam lucem steterit,
 tandem euigilasse, & illico patrati facinoris penituisse, pro-
 fectumque Vratislavia Olomutium, & inde Viennam, Gretium ibi
 diuertisse ad doctorem Venediger, ab eo se ad Dominum Stran-
 bergerum directum, & commendatum, postremò venisse Marpur-
 gum ad Doctorem Homelium ibi exilij pertæsum, se rursus indo-
 luisse, quod pactum cum dæmone initum non custodisset. Adfuisse
 se sibi nocte denuo in lecto iacenti dæmonem, ac de pacto reno-
 nando in hunc modum actum esse, vt nimirum proprio sanguine,
 nouum dæmoni chyrographum conscriberet, ac in templo quo-
 dam nuper diruto, non procul Marpurgo noctu deponeret. Post
 paucos dies iterum se facinus damnasse, manus sibi violentas de-
 speratione

speratione inferre voluisse, tandem suafu cuiusdam venit Gretiū, vt quæreret remedium. Pridiè tamen, quàm Marpurgo discederet, noctu adfuit Dæmon, & certum hic Gretij, prope Carlaui Tuguriolum descripsit, in quo trigesimo Martij compareret, fore, vt tum fiat voti compos, & pristino statui ex pactis restituatur, caueret interim etiam, atq; etiam ne Iesuitas adiret vnquam alioquin grauissimas penas eum daturum. Hæc omnia Iuuenis nostro eo ipso die narrabat, quem illi dæmon præfixerat, ad suum in illo Tuguriolo congressum, & quamuis illo die à tali congressu fuerit a nostro detectus, nihilominus postridie (quæ fuit die Veneris sancto) post meridiem, nemine consulto, assignatum sibi à Dæmone locum infelix adiit. Adest Dæmon, exprobrat perfidiam, quòd contra suum præceptum nebulonibus Iesuitis adfuisset, petit tertio renouari pactum, hac ratione, vt medium digitū in pignus ei offerat, deinde recensitis ab adolescentia peccatis, ostendit animæ salutem esse desperatam, allegatis è scripturis testimonijs, quamobrem ducat in bonis dies, simul libellum offert Iuueni, quo omnium Dæmonum nomina continebantur, & modus, quemlibet pro arbitrio euocandi, nihil tamen hoc Iuuenis acceptauit.

Sabbato Sancto, vbi rescitum, quòd contigerat, maior Iuuenis cura haberi cæpit, non permittendo, ne vnquam solus esset, & ex eo tempore ab vno patre, cui peculiariter eius cura commissa fuit in rebus catholicæ fidei est institutus. Sub finem Aprilis sese ad confitendum generaliter præparauit, quo die confessurus erat, iussu, vt in præsentia patrum aliquot Diabolo renunciaret, & male pacta bene rescinderet. Dum recitantur Litterantia, ad verba Pater de Coelis Deus, corruit pene exanimis, hinc inde erigimus artubus contremiscentem, ad gloriosum Dei Matris nomen denuo corruisset, ni titubantem vtrinque sustinuissimus. Tandem facta ægrè renuntiatione, & Dæmonis abiuratione, cibo refocillatus (destitutus enim erat viribus) post meridiem ductus est ad Templum, vt confiteretur, recitatis de nomine Iesu, & de Angelis Litterantijs, cum peccata recensere cœpisset, ei dæmon in aurem susurrat, huic nebuloni confessario ne credas, nisi velis ab eo improbè circumueniri. Totus Maius impensus, tum vt in fide confirmaretur, tum, vt crebra confessione vniuersos conscientie recessus expurgaret, non fuit dies, quo pater designatus cum eo non ageret, optima iam sperari posse videbantur; patiebatur tamen Dæmonis insultus varios, nam & nocte quadam, ter est ad spatium trium passuum de lectulo eiecus, absq; vlla tamen vllius membri laesione,

ae, & alias se illi exhibuit Dæmon, & magnam præferens benevolentiam suavit, vt Marpurgum rediret, quid hic se se affligeret? miror, ait, quod cum noris te damnatum esse, non maiorem desoperam, vt vitam hanc ducas hilariorem, reuertarisq; ad pristinas, quibus excidisti fortunas, puderet me tui, & miseret, quod meus cum sis, vitam hic ducas adeo acerbam, & quoniam eo ipso tempore quidam studiosus obierat in domo pauperum (in qua etiam ipse degebat) pro quo nonnulli in valetudinario, per totam noctem ad Deum fundebant precès, subiunxit, se nec posse, nec velle manere diutius viuis canibus inferius, in valetudinario, apud canem mortuum latrantibus; quamobrem rogat etiam, atq; etiam, vt vel semel ad dictum tuguriolum reuertatur, fore, vt ibi ea audiat noua, quæ nunquam antea.

Die 28. Maij Dominico Sanctæ Trinitatis, cum nostri Deo negotium assidue commendassent, aliaq; nonnulla pietatis exercitia, mortificationesq; in hunc finem Deo obtulissent, dispositus est ad sacram Synaxim, & primum in multorum è nostris, & Congregationis sancti Spiritus præsentia in templo Sanctæ Catharinæ, ex carta conceptis verbis Dæmonem eiurauit, & pacta se rescindere nefarie contracta est protestatus, sed incredibili difficultate, dæmone sic sensus impediente, vt nec legere, & ægrè, tardeq; præuntem sequi posset. Fecit deinde professionem fidei Catholicæ iuxta formam Bullæ Pij Quarti relatam, vbi ad hæc verba ventum est. Ecclesiasticas traditiones, obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector: & septem esse vera, & propria sacramenta nouæ legis. Et in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse verè, & realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, &c. & hæreses ab Ecclesia damnatas, ego pariter damno. Omnibus corporis viribus est destitutus; ereptus illi oculorum, aurium, & linguæ vsus, in tantum, vt sibi aliquantulum restitutus diceret, vereri se, ne eo loco sit moriendum; cum in illa esset sensuum estasi, frustra q; vrgeremus, vt quod corde credebat, exprimeret ore, credere, videlicet, se Christi in Eucharistia præsentiam, placui illi venerabile Sacramentum propius admouere, ad cuius præsentiam ita sibi restitutus est, vt velut è graui somno experrectus diceret, & credere se, & experiri copiosè Christi præsentis virtutem, licet etiam diuersum euenerit, vt Eucharistia in altari collocata loqui posset, & audire, accedente verò Sacerdote, tamquàm Iuueni Sacramentum porrecturus esset, sensibus omnibus destitueretur, dentesq; tanta vi comprimerentur, vt nulla opereferari posse viderentur, & recedente rursus cum Eucharistia Sacerdote, videret,

videret, loqueretur, & audiret: dicebat verò se in scium eorum omnium, quæ illi in aurem in clamaſſemus, ſolum animaduertiſſe veluti forcipe ſibi os claudi, atq; vt nihil relinqueretur intentatum, idem ſacerdos relicta in altari Euchariftia digitum conſecratum ori impoſuit, poſtmodum verò vbi Euchariftiam ori admouiffet, & veluti ſumendam obtuliſſet, tum demum inimicus eum ore patienti exagitare, & multis renitentibus eum in ærem attollere cepit: cumq; adiuraretur, vt eum quietum eſſe ſineret, & chyrographa reſtitueret, ea tertio ex ingenti fune dependentia in faſtigio templi iuuenis ſolius repræſentauit obtutibus, cæteris nihil omnino tale videntibus. Eo die nihil aliud actum, præterquam quòd & multæ ibi ad Deum pro ſalute eius ſuæ preces, & maxima recuperandorum ſingrapharum ſpes iuueni fuerit relicta.

Die tertia Iunij iuuenis templum ingrediebatur, cum hoſtis inopinato uultum eius quaſi pallio diuerberauit, & ſimul manum ſiniſtrâ miſerum in modum dilacerauit, ut ſanguis copioſus diffluere, nemine tamen, qui hæc inferret uiſo, ſenſit quoque ibidem cellum ſibi ab aliquo torqueri, nihil tamen incommodi paſſus eſt, præterquam quòd diebus ſequentibus remanſerint in manu cicatrices cum minore dolore, quam ſenſerat, dum illi manus laceraretur. Eodem die multa fecerunt noſtri ut ad Dei gloriam, ſœlicem res tota haberet effectum. Excitatus ea nocte uentus ingens abſque omnino pluuia, anditaq; uox iuueni uelut in uento miſerabiliter lamentantis.

Die 4. Iunij Dominica infra octauam Corporis Chriſti in eodem templo ſanctæ Catharinæ, poſt ſacrum, & littanias, ad ſingulas ſanctiſſimæ Trinitatis perſonas habitas, iuſſus ex carta deſtari ſua peccata, profiteri fidem, & coram Deo Angelis, & hominibus proteſtari Catholicum ſe eſſe, nunquam ſe de Miſericordia Dei diſſiſurum, ſecit id aliquandiu adiutus à nemine, cum ei uiſus deficeret, prælegit alius, ipſe tarde, & grè, & cunctanter uerba efferebat, dæmone linguam impediente: uentum eſt, ut diceret. Quapropter ò bonæ Ieſu &c. tunc nec legere id potuit, nec alios audire ſuggerentes. Adiuratur Dæmon, eique Dei uirtute præcipitur, ne iuueni in hoc opere ſit impedimento; exagitur illico iuuenis, ac ſi foret obſeſſus, & inter hæc vnico uelut momento linguam germanicam dedidit, quam beneficio Dæmonis loquebatur ſatis eleganter natio retento idiomate. Hoc animaduerſo, aucta omnibus fiducia in gratiarum actionem recitatur. Te Deum Laudamus, Iubetur progredi, nequit dicere; Confiteor Deo omnipotenti &c. Domine non ſum dignus &c. fruſtra, accedit Sacer-

dos cum Eucharistia, daemonicque in virtute Dei præcipit, ut hominem missum faciat. Tanta vi iuuenis tollitur in aera, ut decem duodecimve vix eum retinerent.

Ad verba nominis Iesu crebra, & Beatissimæ Virginis Mariæ inuocationem daemonicus abscellit; exclamat Iuuenis idioma te suo: aufergit à me. Quare illico flecit genua latus, & magna alacritate, altaque voce progreditur: quapropter ò bone Iesu &c. oratione finita, his ipsis verbis subdit, laus Deo, iam sum alius homo, præparat se ad communionem, dicit, Confiteor &c. confitetur. Demum tantæ debilitatis fuit, ut nec sedere posset, liber tamen iam à Dæmonis incurfu, nihilominus genua flecit, recitat, Confiteor &c. Domine non sum dignus &c. & alta voce profertur credere se totis animi viribus Christum in Eucharistia esse præsentem, & sperare se ipsum sibi propitium futurum. Sumit Eucharistiam magno animi sensu flexis genibus, aliquandiu gratias agit, & tantas illico vires recuperat, ut templo egressus, nullam sensisse debilitatem videretur. Iam demum, ait, Dæmonem non timeo, & contemno ex animo, quod hæctenus à me ipso, ut facerem vix impetrare poteram. Iam paratus sum centies pro fide Catholica sanguinem profundere, & multa subiunxit in commendationem charitatis nostrorum, qui de hominis nunquam visi salute adeò essent solliciti; horum apud Lutheranos esse nihil, aliaque quæ verecundia non sinit referre.

Decima die Iunii, ipso Beati Barnabæ Apostolo peruigilio, nostri domi se rursus contra inimicum armant ijs modis, quos nouit societas: Iuuenis quoque ne sibi deesset tota die cilicium portat, & se sub vesperum sponte flagello acriter diuerberat. Ingens rursus tum eo tempore vesperi, tum noctis magna parte ventus Collegium impetit. Ante undecimam noctis horam adest inimicus alio, aliavè comitatus, & per cubiculum, in quo cum alijs tribus iuuenis dormiebat, deambulans. Cernis, inquit ad sociam (nam saga quæpiam æstimatur) ut iacet hic nequam? & rursus, ò si aliter rem meam instituissem, non esset hunc sortita finem. Ante occiduum penè me abegissent; interim tibi hominem commendo, eum quantum licuerit diuexa, & conuersus ad Iuuenem fremebundus, perfide nebulo, homoque lenissime, & inconstantissime nunquam fidem mihi seruasti, ò peccus ignobile, ac degener. Maiores tui maluissent, centies corporis, animaque iacturam facere, quam vel semel datam fidem violare. En tu habe, quæ mihi dederas, ego vicissim, quod meum est seruabo, & hoc dicto bis, aut ter, iuuenes audiente strepitum fecit, velut cuiuspiam aliquid è carta eradentis,

&c

& rursus sociæ, Pergam ad locum mihi constitutum, tu interim curam huius habe, rursusque iuueni, & existimas perditæ nequam fore, manus meas ut euadas? coactus nunc tibi tuâ restituo; tu interim & Iesuite Nebulones, me post hac à stultis fictisque ceremonijs vestris liberum esse finite, quod enim tuum sit, nihil omnino habeo, licet plura longè post hac ex te sim accepturus, fides enim, quam suscepisti iniqua est, & per Papas (quos vos velut Sanctissimos colitis, ego autem in inferno tracto pro merito) conficta: quibus dictis, & manu frigidissima iuuenis collo, sine omni læsione contrectato, evanuit: Ad hæc omnia iuuenis nihil respondit, excepto hoc unico, videlicet, ut abiret, habere se Deum propitium. Inter hæc iuuenis cæteros in cubiculo altum dormientes suscitare conabatur, eorum nomina inclamans, quorum vnus æger vocem audit, prostrat in pedes, & ad alterius sani lectum accedens eum excitauit. Hic ignem excussit è filice, sulphur accendit, sed priusquam candelæ admoueret, violenter ab aliquo extinguitur; idq; secundo, accendit tertio, iamque candela lumen acceperat, cum simul, & semel materia sulphurata, candelaq; extinguntur. Tandem venit homini in mentem, ut cereum benedictum accenderet, accendit, nec amplius valuit extingui. Habito lumine inimicus evanuit, & quamuis semel, ac iterum dixisset se Iuueni restituere omnia, quæ ipsius essent, nihil tamen ab eo iuuenis receperat. Componunt igitur se ad orationem, & qui lumen accenderat, ante imaginem B. Virginis Mariæ litanias recitat, post mediam circiter horam surgens vidit humi iacere cartam sanguinolentam, attollit, eique porrigit, cuius erat chyrographum: hic cognito suo chyrographo, gestire lætitia cœpit, osculari illud, & pectori admouere, & illico simul omnes Deo gratias agunt, & quatuor simul (tot enim erant) recitant. Te Deum laudamus. & ne fortè Dæmon illud recuperare possët, signo crucis muniunt, aspergunt aqua benedicta, & corona B. Mariæ Virginis circumligant.

Die Dominico mane vocatur Pater, cuius curæ iuuenis erat commissus, ostendunt, & tradunt ei recuperatum chyrographum, quod Marpurgi postremo conscripserat, in eoq; erasum e priori, cuius materiam dæmon suppeditarat, sanguinem: ne tamen dolæ mali quidpiam subesset, & fortè non omnia integrè restituta essent, quæ iuuenis erant in priori chyrographo, iterum de more à nostris ad Sanctæ Catharinæ templum fusæ ad Deum preces, recitatæ Litanias, prouecta iuueni Eucharistia, adiuratus, & sollicitatus Dæmon, ut si quidpiam esset residuum, quod ad iuuenem spectaret, illud Dei omnipotentis virtute restitueret. Sed quoniam

iuuenis

iuuenis dicebat fati sibi constare, quod omnia integrè essent restituta, suumque animum esse per omnia quietissimum, placuit nihil amplius attentare; Quare actis Diuinæ bonitati ob tam grande beneficium acceptum, gratijs. Te Deum laudamus &c. regredimur lati vniversi. Placuit tandem Serenissimo Principi Ferdinando Arciduci, & Reuerendissimo Seconiensis Episcopo, vt series tota, & processus pro concione populo proponeretur, quod factum 18. Iunii à meridie, & ipsum chyrographum vnà cum sanguine, quo alterum descriptum erat in templo nostro per Parochum Gretiensem iussu Episcopi in magno hominum concursu, & frequentia combustum fuit. Hæc historia rei gestæ verissima, in qua vides lector omnium ferme, & singularum catholicarum caeremoniarum efficacitatem, de quibus alia quam plura subdemus.

De Remedijs contra grandines, & Tempestates.

Cap. VI.

Acturi de remedijs contra Tempestates, opere prætium esse duco prius uidere, num Tempestates rerum, tam animatarum, quam inanimatarum possint coniurari, & excommunicari, ad quod, ut paucis rem expediam, respondendum est negatiuè.

Possunt quidem coniurari, & exorcizari, ea solum ratione, quod hoc non fiat, ut credimus, Tempestates, uel animalia coniurationes intelligere, uel ipsa primario coniurari, uel exorcizari, sed diabolus illa mouens, iuxta illud Luc. 10. Ecce dedi uobis potestatem calcandi super serpentes, & scorpiones, & supra omnem uirtutem inimici, & nihil uobis nocebit. Et quia tenemus Tempestates, & alia similia sæpe à dæmonibus in hominum perniciem excitari, ideo exorcismis utimur contra demones Tempestates excitantes; ait enim D. Thom. 2. 2. quæst. 20. ar. 3. quod praua res est adiurare creaturam irrationalem ad agendum proprium actum, quia cum illa non moueatur à seipsa, sed à Deo; uel eius permissu à diabolo, ad nocendum homini, idcirco adiurandus est diabolus, iuxta supra allegatum locum lucæ. Nauarrus enim in Manuali cap. 27. num. 13. probat, quod nemo excommunicari potest nisi homo baptizatus, mortalis, & subditus, prout etiam probatur 2. par. Candelabri Aurei de sententia excommunicationis. Intentio ergo exorcistæ in coniurandis Tempestatibus, ea debet esse, non adiurandi excommunicandi, uel exorcizandi Tempestates, sed Deum benedicendo, illum precari, ut misericordiam faciat, arcendo

Crede mala illa; uel impetare dæmonibus in nomine Iesu, ne nubes, aera, fulmina &c. moueant contra nos: ad rem igitur redeuntes.

Dico in primis Campanarum sonitum, non debere retardari, sed statim, cum grauis aliqua timetur aeris perturbatio, uel Tempestas, ad pulsandas Campanas recurrendum est; melius est enim, & tutius medicina infirmitatem præuenire, quam postea infirmum curare; dicitur enim. Principijs obsta, sero medicina paratur. Campanæ enim fugant Tempestates ob benedictionem Episcopalem, in qua multa Sacramentalia interueniunt in illis benedicendis (dicuntur enim Campanæ Ecclesiæ Sanctæ Militantis Tubæ, quia ijs auditis, dæmones tremunt, contremiscunt, & fugiunt) Et ratione naturali etiam fugant Tempestates, quia & si non sint benedictæ, sonus ipse præcipue si sit vox fortis, nubes rumpit dispergit, ac destruit, sicut vi sua naturali efficit ictus Bombardæ. His præmissis.

Sacerdos ante fores Ecclesiæ, solus uel cum ministro eleuet Crucem uersus nubes; uel Reliquias sacras, sic dicens.

Exorcismus ex Breuiario Romano.

Per signum † Crucis de inimicis † nostris libera nos † Deus noster. In nomine Patris † Et filij † Et Spiritus † Sancti. Amē. Credo in Deum Patrem omnipotentem &c. Chyrie eleison. Chyrie eleison. Chyrie eleison. Pater noster qui es in cœlis &c. Vers. Adiutorium nostrum in nomine Domini. Resp. Qui fecit cœlum, & terram. Vers. Sit nomen Domini benedictum. Resp. Ex hoc nunc, & usque in seculum. Vers. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius. Resp. Et fugiant qui oderunt eum à facie eius. Vers. Exurge Christe adiuua nos. Resp. Et libera nos propter nomen tuum. Vers. Domine exaudi orationem meam. Resp. Et clamor meus ad te veniat. Vers. Dominus uobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine Iesu Christe qui fecisti cœlum, & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt, quiq; flumini Iordani benedixisti, atque in eo baptizari uoluisti, & tuas sanctissimas manus, & brachia
sacra-

sacratissima in Cruce † extendisti, quibus aerem sanctificasti: obsecramus immensam pietatis, & bonitatis tuæ abundantiam, quatenus has nubes, quas ante me, & post me, & supra me à dextris, & à sinistris video aerem perturbare, dissoluere, & annihilare digneris, vt alligata potestas demonum impie defauentium deficiat, & turbetur ad laudem tui sanctissimi nominis, & potentissimæ maiestatis tuæ. Qui viuis, & regnas cum Deo patre &c.

Postea Sacerdos Signet nubes signo Sanctæ † Crucis
sic dicens .

Circundet te nubes Deus Pater † Circundet te Deus filius †
Circundet te Deus Spiritus Sanctus . †
Destruat te Deus Pater † Destruat te Deus filius . †
Destruat te Deus Spiritus Sanctus . †
Comprimat te Deus Pater † Comprimat te Deus filius . †
Comprimat te Deus Spiritus sanctus . †

Obsecratio .

Sanctus Mattheus; Sanctus Marcus . Sanctus Lucas : Sanctus Iohannes Euangelista, qui Christi Euangelium per quatuor mundi partes diuulgarunt, ipsi suis meritis, & precibus hanc Tempestatem à termino isto, & ab omnibus Christianorum finibus ab eodem Domino nostro Iesu Christo obtineant effugari, & depelli.

Exorcismus contra demones cum iperio dicendus .

ET ego peccator, & Christi Sacerdos, seu minister, licet indignus authoritate, & virtute eiusdem Dei, & Domini nostri Iesu Christi summi Imperatoris, non mea potentia iunxus, & confusus vobis præcipio immundissimi Spiritus, qui has nubes cõcitatis in virtute eiusdem Dei, & Domini nostri Iesu Christi † Per Sanctissimam eius incarnationem . Per Sanctam Natiuitatem . Per Baptisimum, & ieiunium ipsius . Per eius sacratissimam Crucem † & passionem . Per Sanctam Resurrectionem . Per admirabilem Ascensionem . Per tremendum aduentum eius . Per merita Intemeratæ, semperq; Virginis Mariæ; & Sanctissimi Patris Ambrosij, & per merita omnium Sanctorum, vt exeat ab eis, & eas dispergatis in locis syluestribus, & incultis, quatenus nocere non possint hominibus, animalibus, fructibus, herbis, arboribus, aut
qui

quibuscunq; rebus humanis vsibus de puratis . Per eundem Dominum nostrum Iesum Christum, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignem . Amen .

Ipse vobis imperat dæmones, qui has nubes commouetis de quo de nube lucida dictum est . Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui . †

Ipse vobis imperat, qui sua sacratissima Cruce, & corporis sui sanctissimi in ea extensione aerem purgavit . †

Ipse vobis imperat, qui per mortem suam, vos, principem vestrum, mortemq; deuicit, & ligauit, atq; æternæ gehennæ mancipauit ignibus . †

Ipse vobis imperat, qui inferno spoliato surrexit à mortuis . †

Ipse vobis imperat, qui post quadraginta dies, nube susceptus, virtute sua ascendit in cælum . †

Ipse vobis imperat, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignem . Resp. Amen .

Postea ostendat Crucem in aera dicens .

Ecce lignum Sanctissimæ Crucis, fugite partes aduerse, vicit enim vos, & mundum Dominus noster Iesus Christus filius Dei Imperator summus; Leo de tribu Iuda, Radix David .

Postea dicatur . Quicumq; vult saluus esse &c.

Antiphona .

Salue Regina, mater misericordiæ &c.

Sub tuum præsidium confugimus Sancta Dei Genitrix nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa, & benedicta .

Benedicite omnia opera Domini Domino, Laudare, & superexaltate eum in secula . Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto . Sicut erat &c.

Dicatur totum, & in quolibet versiculo addatur . Gloria Patri, & Filio &c.

Vers. Benedicamus patrem, & filium, cum Sancto Spiritu .

Resp. Laudemus, & superexaltemus eum in secula .

Vers. Ora pro nobis Sancta Dei genitrix .

Resp. Ut digni efficiamur promissionibus Christi .

Vers. Exurge Christe adiuua nos .

Resp. Et libera nos propter nomen tuum.

Vers. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum Spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiternæ Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare vnitatem quæsumus, vt eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis.

Protege Domine famulos tuos subsidijs pacis, & Beatæ Mariæ semper Virginis patrocinio confidentes à cunctis hostibus, & periculis redde securos.

Adomo tua Domine, quæsumus, spirituales nequitie repellantur, & aerearum discedat malignitas tempestatum.

Ad te nos Domine clamantes clementer exaudi, & aeris serenitatem nobis tribue supplicantibus, vt qui iuste pro peccatis nostris affligimur, misericordia tua præueniente clementiam sentiamus.

Largiri, & conseruare fructus terræ dignare Domine Deus noster, vt tēporalibus gaudeamus auxilijs, & proficiamus spiritualibus incrementis. Per Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum &c.

Si adhuc durauerit Tempesta. dicantur Litanie.

Optimum est etiam remedium, recitare vnum nocturni mortuorum pro animabus in purgatorio existentibus, quod remedium efficacissimum esse affirmabat frater Ioannes Spadinus Inquisitor Diæcesis Bononiensis Ord. S. Dominici anno 1591. dum adhuc viueret.

Agnus Dei consecratus optimum est remedium, contra Tempestates, fulgura, maris procellas, incendia &c. Ait enim Pontifex in sua consecratione, hæc verba. Tu eos benedicere, Sanctificare, & consecrare digneris, vt tua larga benedictione sanctificati eandem virtutem accipiant contra omnes diabolicas versutias, & fraudes maligni spiritus, vt illos deuotè super se ferentibus, nulla tempesta eisdem præualeat, nulla aduersitas dominetur, nulla aura pestilens, neq; aeris corruptio, nullusq; morbus caducus, nulla maris procella, & tempesta, nullum incendium, neq; vlla iniquitas

uitas dominetur eis, neq; præualeat homo, partus cum matre
in columis conferuetur &c.

Mirificè contra tempestates prodest, dicere Euangelium S. Ioannis. In principio erat verbum &c. deinde adiungatur sequens coniuratio Ioann. Nider. Inquisitoris. Adiuro vos grandines, & ventos per tres Christi Diuinos clauos, qui Christi manus, & pedes perforarunt, & per quatuor Euangelistas Sanctos Mattheum, Marcum, Lucam, & Ioannem, vt in aquam resoluti descendatis.

Oratio.

Domine Iesu Christe fili Dei viui, qui pro redemptione generis humani, acerbissimū illum dolorem, in factatissimarū manū tuarum, ac pedum transfixione, charitate summa perpeti dignatus es: Te supplices deprecamur, ac petimus, vt presentem, aliāq; omnem tempestatem, ac dæmonum perturbationem à termino isto atq; ab omnium Christianorum finibus tua potestate arcere, atq; per sanctissimos illos clauos auertere digneris. Qui cum eodem Deo Patre, & Spiritu Sancto &c.

Maximæ virtutis contra Tempestates, est antiph. Beatæ Mariæ Virginis. Salue Regina Mater misericordiæ &c. cum sua oratione, per quam Sacerdos quidam tempestates fugabat. Prodest. Psal. Qui habitat in adiutorio altissimi &c. Nec omittenda putamus verba, quæ sanctus Thom. de Aquino dicere solebat tempore Tempestatum. scilicet. Deus nostri causa mortuus est, & resurrexit. Miræ virtutis est, recitare Vesperas Immaculatæ B. Mariæ V. Conceptionis. Tandem, sciendum est, quod, inuocato sanctissimæ Trinitatis nomine, his verbis. sancte Deus. sancte fortis. sancte, & Immortalis miserere nobis, Tempestates, hominumque malitiæ coercentur. Discipulus in sermone 75. de Trinitate.

Benedictio contra vermes, locustas, mures, & alia animalia, fructus, terram, uel aquas inficientia. Cap. VII.

Sacerdos, superpelliceo, & stola indutus dicat.

Vers. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cælum, & terram.

Vers. Domine exaudi orationem meam.

Resp. Et clamor meus ad te veniat.

Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum Spiritu tuo. **Oremus.**

Qq 2 Oratio.

Preces nostras quæsumus Domine clementer exaudi, vt qui in-
 ste pro peccatis nostris affligimur, & hæc auium, vermium,
 seu inurium, aut locustarum, (vel aliorum animalium) persecu-
 tionem patimur, pro tui nominis gloria ab ea misericorditer li-
 beremur, vt procul à tua potentia expulsi nemini noceant, & hos
 campos, agros, vel vineas, aut aquas, in tranquillitate, & quiete
 dimittant, quatenus ex eis surgentia, & orta, tuæ maiestati deser-
 uiant, & nostræ necessitati subueniant. Per Christum Dominum
 &c. Amen.

Oratio .

Omnipotens sempiternæ Deus, omniū bonorum remunerator,
 & peccatorū maximus miserator, in cuius nomine omne ge-
 nu flexitur, cœlestium, terrestrium, & infernorum, tuā potentia
 nobis peccatoribus omnipotenter concede, vt quod de tua mise-
 ricordia confisi agimus, per tuam gratiam efficacem consequan-
 tur effectum, quatenus hos pestiferos vermes, mures, aues, locu-
 stas, aut alia animalia per nos seruos tuos maledicendo maledi-
 cas, segregando segreges, exterminando extermines, vt per tuam
 clementiam ah hac peste liberati, gratiarum actiones maiestati
 tuæ liberè referamus. Per Christi &c. Amen.

Exorcismus .

Exorcizo vos pestiferos vermes, mures, aues, locustas, aut alia
 animalia per Deū Patrē omnipotentē, & Iesum Christū filium
 eius, & Spiritum sanctum ab vtroq; procedentem, vt confestim re-
 cedatis ab his campis, seu vineis, vel aquis: nec amplius in eis ha-
 bitetis, sed ad ea loca transeat, in quibus nemini nocere possitis,
 pro parte omnipotentis Dei, & totius curiæ cœlestis, & Ecclesiæ
 Sanctæ Dei vos maledicens, quod quocunq; ieritis sitis maledicti,
 deficientes de die in diem in vos ipsos, & decrecentes, & quate-
 nus reliquæ de vobis nullo in loco inueniantur, nisi necessariae ad
 salutem, & vsum humanum. Quod præstare dignetur, qui ven-
 turus est iudicare viuos, & mortuos, & seculum per ignem. Resp.
 Amen.

Oratio .

Domine Iesu Christe, qui Iordanis flumen benedixisti, & in eo-
 dē baptizatus aquas mundasti, & purificasti, vt elementū sa-
 lubre efficerentur in remissionem peccatorum, & has aquas quoq;
 benedecere, & sanctificare, & mundare digneris, vt nihil in eis
 noxium, nil pestilens, vel inficiens, nil corrumpens remaneat, sed
 omnia

Omnia pura, & munda in eis efficiantur, quatenus, quæ ad vſu humanum ex eis creata ſunt, cum ſalute noſtra, & gloria tua aſſumamus. Per Chriſtum &c.

Remedia contra Incubos, & ſuccubos dæmones. Cap. VIII.

IN triplici differentia ſolent eſſe, qui ſollicitantur ab Incubis, & ſuccubis dæmonibus. Sunt aliqua mulieres, quæ ſe voluntariè Incubis dæmonibus ſubijciunt, vt maleficæ. Alij ſunt, qui à maleficis cum Incubis, & ſuccubis, contra eorum voluntatem inuoluntur. Tertiò, alię ſunt, & hæ ſunt præcipuè quædam Virgines, quæ contra earum omnino voluntatem ab incubis dæmonibus moleſtantur, de quibus præſumitur ſæpe, quod ſic à maleficis maleficiantur, quia dæmones ad inſtantiam maleficarum, ſicut inmittunt alias inſirmitates, ita, & illis perſonis incubos fieri affectant, quo ſic eas ad ſtulta eius commenta allicere valeant.

His vexationibus diuerſimodè ſolent adhiberi remedia, ſed multoties fit, vt quæ conferunt vni, non conferant alteri; quare non ſic de facili expelluntur iſtæ vexationes, ſiue ſint per maleficia, ſiue non: Quinq; igitur modis poſſunt, & mares, & fœminę liberari. Primo, per Sacramentalem Confeſſionem, & per ſignum Sanctæ Crucis. Secundo, recitando ſalutationem Angelicam. Tertio, per exorcifmorum applicationem. Quarto, per cœti loci mutationem. Quinto, per Sacerdotum excommunicationem: ſed quia de his remedijs exempla in hoc tertio libro reperies alibi, reſtat ſolum, vt de excommunicatione vnum afferam.

Fœmina quædam ſollicitabatur ab incubo dæmone, & S. Bernardus, poſt adhibitum prius aliud remedium, antequam à muliere diſcederet; videns diabolum minas mulieri intentare, poſt eius diſceſſum: conuocauit, Sanctus, populum illius oppidi. Iuſſit omnes in manibus tenere accenſos cereos, & tunc diabolum, cum omnibus, qui aderant excommunicauit, & ne amplius ad illam acceſſum haberet, interdixit; Itaq; mulier liberata eſt.

Quocirca piè credendum eſt, quod ſi ægri tudines à maleficis, virtute dæmonum inſictæ excommunicarentur cum ipſis maleficis authoribus, & dæmonibus, non adeò in ipſos inſirmos ſceuerent, ſed citius liberarentur adhibitis ſuper hoc alijs exorcifmis licitis, & approbatis.

Adde, quod in partibus Athiſis, & in alijs quoq; locis, dum Diuina permiſſione, locuſtæ volantes turmatim, vineas, ſegetes, arbores,

bōres, & cuncta virentia perderent, huiusmodi excommunicatio-
ne, & maledictione fugatæ, & interemptæ fuerunt .

Si verò nullum prædictorum remediorum iuuabit tūc ad exor-
cismos approbatos est rēcurrendum; qui si pariter non iuuabunt,
ad fugandam diaboli nequitiam; tūc re vera dicendum est, quod
talis vexatio diabolica, est pœna pro peccatis satisfactoria (si ta-
men patienter sustineatur) quia hæc, & alia huiusmodi mala sic
præmunt nos, vt ad Deum compellant, iuxta psal. multiplicatæ
sunt infirmitates eorum, postea accellerauerunt .

Remedia contra maleficia amatoria, uel odiosa. Cap. IX.

Mor inordinatus vnius sexus ad alterum, potest tripli-
citer oriri . Vel ex solo inconsiderato oculorum in-
tuitu : Vel ex tentatione dæmonum : Vel tandem ex
maleficio, maleficarum, Necromanticorum, & diabo-
li simul. Iacob 1. vnusquisq; tentatur à concupiscen-
tia sua abstractus, & illeſus . Exemplum patet in Sichen, visa
Dina Iacobi Patriarchæ filia, quam adamauit, & rapuit, & con-
glutinata est anima eius cum ea. Gen. 34. Hoc autem fit vt pluri-
mum, quando postpositis rebus proprijs, alienarum quis satagit .
Oritur etiam ex tentatione diaboli, patet exemplum de Aman;
amando Thamar speciosissimam eius sororem, ægrotauit. 2. Reg.
14. quare à diabolo tentatus, & stupri oblitus, illam oppressit .
Paulus etiam sic tentatus dicebat 2. Corinth. 12. datus est mihi
stimulus carnis meæ Angelus Satanae, qui me collaphizet. De Ter-
tio, extat exemplum in secundo lib. in cap. de malefic. amoris, &
odij de muliere illa, quæ non poterat pati coniugem dum vellet
cum ea coire . Remedia autem contra huiusmodi maleficia, opti-
ma sunt Christiana, & illa præsertim, quæ contra omnia maleficia
vim habent, Ecclesiastica, de quibus infra, in hoc libro. . Sunt, &
alia quædam moralia, quibus caro maceratur, & concupiscentia
domatur qualia sunt, opera pœnitentiæ: humi cubatio: cilicia: fla-
gella: ieiunia . Alia sunt, quæ partim omittendo, partim commit-
tendo iuant .

Omittendo sunt, vt vitare conspectum rei amatæ; ocium, & alia
libidinis irritamenta de quibus dissertuit Helinandus : vis, ait, ex-
tinguere libidinem, amoue ligna de igne, si stridet incendium: hæc
ligna plurima sunt, sed potissimum hæc .

Ocia, segnities, somnus, caro, femina, uinum :
Prosperitas, ludus, carmina, forma, puer .

De

De ocio, ait scriptura sacra in desiderijs est omnis ociosus. Et Ouid.

*Ocia si tollas periere Cupidinis arcus.
Despectaq; iacent, & sine luce faces.*

e segnitæ. Martialis.

*Queritur Aegisthus quare sit factus adulter,
In promptu causa est, desidiosus erat.*

De somno, ait Dionisius Cato.

Nam diuturna quies uitæ alimenta ministrat.

De carne, ait Apostolus. Bonum est non manducare carnes.

De fœmina, ait Helinandus. Mulier dicitur à moliendo, ut & malleus, quia sicut faber per malleum mollit ferrum, sic diabolus per mulierem mollit, & malleat vniuersam terram. D. etiam Hieron. ait ferreas mentes libido domat & Claudianus.

Ferrea lasciuis mollescunt corda sagittis.

De vino, ait Apostolus. Nolite inebriari vino, in quo est luxuria. Item Virgilius:

Et Venus in uinis, ignis in igne furit.

De prosperitate. Ouid.

Luxuriant animi rebus plerumque secundis.

Item prouerb. prosperitas stultorum eos perdet. Et D. August. secundæ res sapientum animos fatigant: plus obfuerunt Salomoni, quam profuerit ipsa sapientia: E contra aduersitas retrahit aliquando à peccatis.

De ludo, pro quo intelligitur omnis iocus, & mœstitia repugnat libidini, ut ait, poeta.

Non solet in mæstos illa uenire Thoros.

De carmine, sub quo nomine, omne melos musicum comprehenditur. Isai. Cythara, & Lyra, & Tympanum, & tibia, & vinum in conuiujs vestris: hinc, & opus Dei non respicitis. Addit Helinan. difficile inuenitur aliquis lenis vocis, & grauis vitæ: quippe cum vocis lenitas cantum desideret, vitæ grauitas planctum.

De forma, illud legitur. Rara est concordia formæ, atq; pudicitie. Item lis est cum forma magna pudicitie.

De puero, ait Helinandus. Quantum enim periculi sexus adfert in muliere, tantum ætas in puero: periculosa est ætas pueri: periculosior societas: periculosissima vero familiaritas, vnde legitur in vitis patrum; non habendam familiaritatem cum fœmina, puero, vel heretico. hæteus de omissione.

Quæ autem committi debent, pro hoc opportuno remedio, refert Marsilius Ficinus in conuiuium Platonis, videlicet, considera-

Te diligenter, ac animo reuoluere defectus, & vitia, quia sunt in amata muliere, quibus consideratis, refrigescit amor. Insuper, animus amantis est applicandus plurimis, varijs, & grauibus negotijs. Item, sæpe minuendus sanguis, ratio est, quia natura non patitur vacuum dari, & minuendo primum sanguinem, alius succedit nouus: nouo succedunt noui spiritus, & nouæ cogitationes, & sic curatur inordinatus amor. hæc Marsilius.

Prodest plurimum mortis memoria, & inferni cogitatio: Lectio bonorum librorum: preces ad Deum fusæ: peregrinatio, & visitatio Ecclesiarum particularium quorundam sanctorum: peccatorum suorum ibidem confessio facta cum contritione: signi s. Crucis, ac deuotæ alicuius orationis multiplicatio: licita exorcizatio, implorata auxilia Beatorum Angelorum, & præcipuè eustodis sui. Innocatio particularis Beatæ Mariæ Virginis, quæ vt castitatis amantissima, summoperè desiderat, homines hac lue inordinati amoris, liberare.

Vtilissimum est, frequenter meditari, non solum externam illam cito perituram speciem, quæ fragilis, caduca, mendosa, & fucata est: sed etiam cogitare profundiorum corporis constitutionem. Quid illa fuit antequam nasceretur? Stylla spurci, & olidi feminis. Quid nunc est? Saccus stercoreum: aufer pelliculam cutis, quid illa tetrius, aut horribilius? quid cadaveri propius? Sterquilinium niue contactum albet, fac vt soluantur niues. hui, pax pax naribus, & oculis omnes dicent, & fugient. Forma est niue fugacior, non liquatur, sed euanescit: illam aqua excipit, hanc nil aliud, nisi deformitas, & formido: cum anima recesserit quid futura est? Esca vermium, cadaver putridum foetens, tabe dissolendum, ex cuius spinæ medulla, serpens terribilis nascetur. Hoc igitur amem? hoc depeream? Absit.

Exemplum.

Fuit in quodam oppidulo prope Lindaruam Constantiensis Diœcesis Virgo facie pulchra, sed moribus elegantior, hanc adamauit vir mente leuis, qui vulnus amoris ultra celare, nec protrahere potens, conuenit illam, & honestis verbis eius facem aperuit. Ipsa hoc percipiens, cum Dei auxilio, mente pura, & corpore, respondit. Obsecro domine mi, ne iterum ad me accedas huiusmodi verbis, & cogitationibus, quæ honori meo infidias struunt, alioquin necesse erit, emendatus recedere, rubore superueniente. Cui ille, si me modo spernis, dulcibus inuitata verbis, coactè post hac me amabis. Erat hic suspectus de maleficio: Virgo, verba sua nihil fecit, verum, non multo temporis transacto intervallo amoris faces sentire cœpit de viro illo, quod cum animaduertisset Virgo,

go, diuinitus afflata spiritu, ad Matrem Misericordie confugit, auxilij gratia. Quare, procurata sibi honesta, ac tuta societate, peregrinari cepit ad Templum quodam B. Mariæ Virginis in præfata Diocesi, ibi Sacramentalem confessionem fecit, ne quid iniquitatis reperiret in ea diabolus, & ad pietatis, & misericordie Matrem, suis deuotè precibus, confugit, quo facto protinus omnis cessauit tētatio, & liberata est ab illa diabolica machinatione.

Remedia pro domo à spectris uexata. Cap. X.

Remedium pro afflictis, seu à maleficis vexatus, vel à diabolo maleficorum opera, is est, recurrere ad remedia Ecclesiæ consueta, præcipuè ad emendationem malæ vitæ. Duo enim in eorum tribulatione sunt considerandâ; Deum scilicet, qui hæc mala permittit, & diabolum, qui mala infert: nihil enim hic inferre posset, nisi Deus permitteret: nec nocere potest, nisi in quem permittit Deus, vt sauiat: nec plus illi ipsi nocere, quam, quantum permittit Deus, & longè minus potest diabolus, quam vult, aut iacet se posse; vt alias docui. Hoc probauit S. Antonius dicens discipulis suis. Pertimescit satanas piorum vigilias, orationes, ieiunia, ueluntariam paupertatem, misericordiam, & humilitatem, maximè vero ardentem amorem in Christum Dominum, cuius unico Sanctissimæ Crucis signo debilitatus aufugit. Et alibi etiâ ait, hamo Crucis vt Draco inuncatus à Domino est, & capistro ligatus, vt iumentum, & quasi mancipium fugitiuum uinctus circulo, & armilla labia perforatus. Nunc miserabilis, vt passer ad illudendû irretitus à Christo est, calcaneo Christianorum substratus gemit ille, qui uniuersa maria à se absorpta plaudebat, ille, qui manu sua terrarum orbem teneri gloriabatur; ecce à nobis vincitur, hæc ille. Quare, homo, tibi imputatur, quod in te possit. Ait enim Augustinus serm. 197. de tempore. Alligatus est diabolus cathenis, tamquam innexus canis, & neminem potest mordere nisi, qui se illi mortifera securitate coniunxerit. Iam videte fratres, quia stultus est homo ille, quem canis in cathena positus mordet: Tu, te illi per cupiditates, & voluptates seculi noli coniungere, & ille ad te accedere, non præsumet. hæc Augustinus.

Causæ autem cur Deus permittat diabolum nos vexare, solent esse peccata, vel probitas famulorum eius: propter peccata permittit, vt puniat præterita, vel vt arceat à futuris: probitatis verò gratia permittit, vt magis humilietur, vel vt probetur eius cōstan-

Rr

tia,

tia, & fides, & his de causis Deus utitur diabolo tamquam lactore, & carnifice bonorum, quamuis diabolus alium longe finem sibi proponat, & Dei voluntatem ignarus exequatur, non cogitans, hac ad salutem humanam, & gloriam diuinam a Deo dirigi, sed vim facit exsaturando malitiam suam, & explendo odium suum, dum hominibus nocet.

Si aliqua domus igitur spectris, aut alia diaboli infestatione sit inquieta, statim habitatores conscientiam expurgent, conterantur, & de peccatis confessionem sacramentalem instituant: omnia de domo auferant, quae Deo displicere possunt. Deuotè se insuper Deo, B. Virgini Mariae, & Sanctis commendent, & interea dum durat vexatio, quotidie, mane, & vesperi Sacerdos habitu Sacerdotali indutus, cum stola, cruce, & aqua benedicta accedat, & lustrat omnia domus habitacula, deuotè recitans psal. Qui habitat in adiutorio altissimi &c. Euangelium S. Ioannis. In principio erat verbum &c. & alias preces pias, ac exorcismos. Ponantur per angulos domus rami benedicti, palmarum, & candelæ benedictæ: curent missas celebrari à deuotis Religiosis pro pace, & quiete domus illius, ut cesset ira Dei, & mittat Angelum suum custodem, qui de domo illa diabolum excutiat. Interim, caueant domestici, ne cum diabolo sermonem vllum habeant, nec loquēti illo, quidquam respondeant, multoq; magis caueant, ne aliquē Magum vocent, nec vllis superstitionis remedijs, pro vexatione redimenda vtantur.

Remedia contra maleficia Iumentorum. Cap. XI.

Sciendum est, quod quando Maleficæ volunt priuare Vaccas lacte, consueuerunt adire domum illam, cuius sunt Vaccæ, & percutunt modicum butiri, vel lactis coagulati, ex illis ipsis, ut per illud conficiant maleficium, illudq; seruat pro instrumento maleficiali. Quoniam verò Sagæ maleficijs interficiunt etiam iumenta: Aduertendum est, quod illi, quibus talia accidunt, debent studiosè perquirere omnia subtus limina ostiorum, per quæ iumenta ingrediuntur, & egrediuntur, vel etiam præsepia, vel etiam vbi adaquantur, quia ibi oportet fodere, & auferre terram illam, vel quidquid ibi repertum fuerit, & reponendo aliam terram, aspergere illam aqua benedicta, quia confessæ sunt Maleficæ, ibi aliqua instrumenta maleficialia occultare, ad instantiam diaboli, maleficæ enim fodiunt, & diabolus intromittit maleficium, quod est

rcs)

rēs, vtiq; villissima, vt puta, lapis, lignum aliquod, frus, aut serpens aliquis; quæ omnia, etsi non inueniantur, terra nihilominus est auferenda, & alia terra reponenda, vt supra dictum est: diabolus per se operatur maleficia, sed quatit confer sumā malefica, vt & ipsa cooperetur operi nefario, per quod molitur eius perditionem.

D Remedijs contra maleficia ligaminis. Cap. XII.

DE frequentissimo nostris temporibus maleficio ligaminis, paucula afferam ex Codronchio satis laudato, & docto viro; qui de curatione sterilitatis, & impotentiae agens, præmittit quoddam spirituale, & facium remedium, deinde subdit physica nonnulla. Ait enim, (ex Arabum scola desumptum) quod Isaac Arabs consuluit, vt coniuges, peracta peccatorum suorum confessione; Sacratissimum Christi corpus, diebus solemnioribus potissimum sumant reuerenter, & postea osculentur inuicē in osculo pacis, & sacerdos illis benedicat, & postquam exemplo Tobiae triduo se se a venere abstinerint, debitum coniugale persoluant. Quod si occulto Dei iudicio, vel aliqua coniugum culpa, veneficium non solvatur, orationibus sedulis, ieiunijs, alijsq; operibus pijs vacare debent; ad missam sapius confugiant, peregrinentur, ac sanctissimæ Virginis, vel aliquorum sanctorum limina visitent, frequenterq; peccata sua confiteantur, ac sacram sumāt Eucharistiam, & Exorcismis ab Ecclesia huic rei specialiter dicatis, religiosè vtantur. Quoad verò naturalia prorsus remedia, sciendum est, quod si aliqua manifesta qualitas in maleficio appareat, medicamentis aduersus eam efficacibus, & benedictione munitis; tutò ac utiliter vti posse. Idcirco, (ait ille) Cleopatra prodidit fel coruinum cum oleo sesamini mixtum, si ex eo totum corpus liniatur, ligatos iuuare. Isaac scribit, quod si coniuges fel. Zangarini piscis secum habuerint in paropside iuniperi, & antequam somnum capiant eo super carbone posito fumigentur, omnia veneficia euanescere. Nicolaus Florentinus laudat Theriacā cum succo Hypericonis exhibitam, & hypericon ad formam emplastri renibus appositum. Ioannes de Vigo, ait, quod Picus auis assata, vel elixata habet virtutem soluendi maleficiatos. Alij cū Plinio volunt Abrotanum oleo illitum, & cum vino sumptum, non parum prodesse. Denique generalia remedia hic profunt quoq; ferè omnia, quibus omnibus illud primum Isaaci Christianum

Rr 2 moni-

monitum, semper præmittendum censeo, nam quanta sit vis, & utilitas remediorum Ecclesiasticorum, in eorum descriptione, ut infra, licebit videre.

De Remedijs naturalibus contra Maleficia. Cap. XIII.

a In Tob.
c. 9.
b lib. 2. de
ocul. nat.
mirac.

Vnt nonnulli, qui omnem omnino efficientiam rebus corporatis in dæmones tollunt: sunt & alij, qui directam vllam vim naturalem in dæmones concedunt, sed assentiri ijs, qui secundariam, & indirectam tantum tribuunt, iustum mihi esse videtur, quæ sententia peritiorum medicorum, & Theologorum fuit, vt Dionis. Cartusiam. *a* Leuini Lemnij, *b* Baptista Codronchi. *c* Cæsalpini, & aliorum. Nulla naturalis rei corporeæ vis est, quæ diabolo possit præualere, aut directè in illum aliquid agere, cui, nulla super terram potestas est, quæ comparetur, qui factus est, vt nullum timeat, vt legitur. Iob 41. Sed concurrente naturali agenti causa supernaturali Deo, vel Angelo, agere potest in diabolum res corporea, eumq; potest expellere, & excruciare. Verum, tum agens primarium, & directum, est supernaturalis illa causa: secundarium verò, & indirectum est, corporeæ rei vis naturalis illi initio creationis à Deo insita. Hoc ergo in sequentibus remedijs, semper ante oculos habendum est, nec eorum vis, vltèrius extendenda.

a lib. 35. c.
4.
d lib. 1. c.
100.
e lib. de
virt. her.
bar. c. 71.
f lib. 2. c.
168.
g lib. 20. e.
9.
h in pro-
bl. 34.

Plinius dæmonum, ludibrijs arcendis, peoniam commendat, sed nigram. Dioscorides *d* scribit, veneficia depelli Rhamni ramo ad valuas, & fenestras posito. Apuleius *e* valde commendat verbascum, alij rutam agrestem. Dioscorides *f* laudat scillam in limine ianux suspensam. Plinius *g* laudat pellem capitis lupini affixam villæ valuis, vel lupi rostrum. Alij commendant plurimas herbas (apud Codronchium) Aristot. *h* rutam. Dioscorides, & Plinius, Hypericon, quod ideo fugam, dæmonum vocant, verbenam, quam veteres dixere, herbam sanctam, alij, artemisiã, alij, Mythridatium, Scordites, Centaurium, Sabinam, Palmam Christi, alij Saluiã, Anetum, Marrubium, Fœniculum, Iuam, Calaminum, Allium, Rutã Caprariam, & Cupressum. Imò, & in humano sanguine vis aliqua naturalis indirecta inesse potest, vt menstruata mulier agros circundante, noxia vermia necari censuerunt Dardani sectatores apud Columellam. Banairolus scribit Enead. muliebri cap. 2. Si menstruo cruore domus alicuius postes inungantur, dæmoniis magorum artibus, & insidijs aditum omnem

- omnem præcludi: alij multa dicunt de lapidibus.
- Dd Adamante. *Et noctis lemures, & somnia vana repellit.*
- De Corallio. *Umbras dæmonicas, & Thessala monstra repellit.*
- De Gagare. *Idem demonibus contrarius esse putatur.*
Vincit præstigias, & carmina dira resolvit.
- De Iaspide. *Et sicut perhibent phantasmata noxia pellit.*
- De Onice. *Insomnes lemures, & tristia cuncta figurat.*
- De Cammaleonte. *Cammaleontis hepar tostum necromantica pellit.*
Appensum collo.
- De Asino. *Infantem cunas pellic villosa defendit.*
Horrificosq; metus pellit, & ista simul.

Theologis placet, & est verissimum, res corporeas in naturam intellectualem, & immortalem, qualis est dæmonum nihil posse, quare, censent cum Angelo in verbo, superstitione, quest. 6. lapides, herbas, particulas animalium, & alias medicinas, directè, & proximè nihil in dæmones operari; indirectè tamen, & medicatè, iuare contra eius conatus maleficos, eo quod impediunt, vel auferunt dispositiones illas, quibus diabolus usus fuit, ob naturalem habitum corporis illius, quem vexat, vel saltem inuitatus ratione influxus astrorum, vt de lunatico Euangelico Origenes, & Hieronimus censuerunt, vel ratione complexionis atrabiliaris, & similia causarum.

Codrôchus, pro Energumenis, quatuor præscribit modos curationi consentaneos, sic dicens. Primo, & si res sensibiles, vt fumus, & herba &c. sua virtute nequeant vexationem homini à diabolo illatam, repellere, mitiorem tamen, ac leniorem posse reddere, ita vt, si molestia, quæ à diabolo infertur, sit parua, ac leuis, eam penitus, res exteriores possint auferre, non in diabolum; sed in dæmoniacum agendo, eo ipso quod, ex rebus illis adhibitis, apposita dispositio introducatur illi, quam diabolus expetit, aut indidit.

Secundo, quod quæcunq; sunt circa corpora obsessa, dæmones accipiunt, vt facta, & vergentia in ipsorum despectum, ac ludibriū, præsertim si sint irrisiua, vel afflictiua, vt sunt flagra: item omnia foetida, & amara, & similia, quare, cum sint intollerantes iniuriæ, malunt fugere, & à molestia inferenda desistere.

Tertio, quod, cum ista interdum sint signa recordatoria, & penarum, quas luunt, memoriam renouent, ab ijs dæmones valde abhorrent, eaq; vehementer detestantur, & ideo in fugam facillè, per hæc conuertuntur. Exempli gratia. Sulphur cum igne, signum est carceris infernalis. Ruta, amari cruciatus Christi: Thus in igne

igne positum repræsentat orationes ex charitate accensa nascentes.

Quartus modus, quem iudicat magis veritati consentaneum est, quod res huiusmodi piè, ac religiose adhibitæ, tamquam instrumentum Diuinæ iustitiæ in diabolum agunt, illumq; ab humanis corporibus expellunt, & eius effectum, eiusq; opera venefica destruunt, & remouent. Quibusdam enim rebus Deus dedit virtutem, vt si piè adhibeantur, tamquam instrumentum diuinæ iustitiæ, dæmonum effectus, & operâ, venefica destruant, & remoueant. Quibusdam enim rebus Deus indidit vim, & qualitatem quandam moralem dæmones compellendi, & eijciendi, & enigmæ iuuandi, quia consentaneum est iustitiæ diuinæ, pro infligenda malis spiritibus pœna, eos rerum sensibilium acioni subiicere, qua pœna dempta, pœnæ Diuinæ visionis, nulla possit illis acerbior contingere.

Debent tamen res istæ, antequam adhibeantur benedici, & exorcizari, precibus enim impetratur aliquod peculiaris energiæ, ob Christi, sanctorumq; merita, ne quantum velint, hi spiritus in exitu, ac pulsione sua noceant obsessis Hactenus Cocronchius.

Federicus Iametus physicus clarissimus, remedijs naturalibus, quæ deleterijs, & maleficijs obsistunt, addendum censet herbam Paridis, quam nonnulli, Solanum tetraphillum appellant, quod ex eius caule medio quatuor folia erumpant decussatim digesta. Si enim huius herbæ semen in puluerem redactum, viginti continuis, diebus drachmæ pondere ieiuno propinetur, mentis alienationem, & insaniam non solum ex morbi diurnitate, & sæuitia, sed etiam ex maleficio, veneficioq; contractum discutit, auctore Matthiolo Discoridis interprete. Aristolochiam rotundam cæteris venenis resistere; longam verò aduersus angues, & veneficia drachmæ pondere ex vino bibi, & illini, testis est Dioscor. Recentiores medici tradunt huius siccæ radices, suffitam domum cædæmonas fugare, & hilares infantes reddere. Idem ferè Dioscorid. asserit de Verbenacæ specie altera, quam sacram herbam nominant, ait enim, si aqua aspergatur per triclinium, in qua sacra herba maduerit, lætiores conuiuas fieri, eamque sacram vocari, quoniam in expiationibus ad amuleta plurimum commendatur, quod à Plinio quoq; refertur. Insuper, recentiorum pleriq; aiunt, Verbenacæ decoctum, peste laborantibus exhibent, ijsq; conferre credunt, quod Dodonæus tamen improbat, existimatq; hanc technam, hoc inuentum esse diaboli, qui falsa, pro veris: insalubria, pro salutaribus; suo more supponat, & obtrudat. Iam verò hypericon,

pericon, quam fugam demonum appellant, emplafiri modo ad-
 mota, frigidus, & melesicio deuinctos, soluere dicitur. Pithago-
 ras Scillam in limine ianue suspensam, mali medicamenti noxam
 arcere, memoriae prodidit, teste Plinio, & Dioscoride. sanguis ca-
 nis nigri parietibus illitus, pellit maleficium. Idem efficit cor Le-
 poris pelli inuolutum, & gestatum, & lupi dexter oculus. Quin
 etiam radix Bryoniae ficcata, & collo appensa, & Ricinus, seu Pal-
 ma Christi, a maleficis, & veneficis hominibus securos reddunt.
 Nec minus efficax est ad id argentum viuum appensum, vel gesta-
 tum, vel puluinari subiectum, lapis aquilae, quem, Aei item, vocant,
 inclusus, annulo, & gestatus, maleficia tollit. Berillus, & Magnes,
 uxorem, & virum inter se conciliant. Corallium item, odia do-
 mestica, & desidia componit, venenatis poculis medetur, incan-
 tamenta, dirasque deprecationes amouet, cuius rei testis est, Or-
 pheus, siue quis alius author libelli, de lapidibus, qui sub ipsius
 nomine circumfertur. Eodem authore, & Galactites lapis collo
 subnexus, fascinationes prohibet: & Gagates suffitu, ac nidore ser-
 pentes abigit. Quod Nicander, & Dioscorid. Nicandrum sequen-
 tus confirmant. Hinc Marbodeo fortasse occasio data est, scriben-
 di, Gagatem demonibus contrariam esse, quoniam cacodaemon
 humani generis hostis infestus, serpens, etiam in sacris litteris nu-
 cupatur. Haec igitur sunt, quae peculiari, & occulta proprietate
 maleficis, & occultis affectibus resistunt, quemadmodum, & in ma-
 nifestis morbis, Praonia, comitali morbo: hirundinum vstarum
 cinis, anginae: calculo hircinus sanguis: colico dolori cingulum e
 lupi intestino compactum: Vulpeculae pulmones, asthma, siue
 anhelitui difficili, aduersantur. haec Federicus.

De remedijs diuinis, & supernaturalibus. Cap. XIV.

Doctrina.

Viusmodi remedia plura esse solent, quibus vt ho-
 mines debent, quia animae profunt semper, & cor-
 pori nunquam nocent: saepe numero a morbis, &
 alijs maleficiorum noxis liberant, aut praeseruant.
 Haec Sapientiores Medici, & catholicae sentientes
 approbant, vt Ioannes Fernelius, a Cornelius Gem-
 ma, b Baptista Codronchus, c Andreas Caesalpinus. d & alij.

Primum remedium est in hoc genere: Vera & viua fides, hoc est,
 charitate Dei, & proximi vallata, hanc tamquam securum nobis
 praebet

a lib. 2. de
 add. t.
 b In Cos-
 moet. t.
 c Lib. de
 morbis ve-
 nef.
 d Disqui-
 sit. de nat.
 dem.

e Ad P.
p. 6.
& 1. ad
Theſſal. 5.
f Libr. 3.
pe origine
& ſitu Fri
ſiæ c. 31.
g Ad for-
tunati de
exhortat.
mar tyrij.
h Lib. 2. c.
26.
i Lib. 5. in
Apoc. c. 11.
k In Epi-
com. For-
mle. c. 4.

l Vide So-
cum in 4.
diſt. 3. art.
91.
a Mat. 7.
Marc. 9.
Luc. 10.
b. Clemēs
Rom. li. 8.
conſt. c. 32.
Iuſtinus
Martyr
dial. cōtra
Triph.
Tertul. in
Apol. c. 32.
c. li 6. hiſt.
Eccle. c. 35.
d Lib. 4.
Epiſt. 7.
e Clemēs.
Ep. ad Ia-
cob. Ana-
cl. Epiſt. 3.
Caius Ep.
ad Felicē
Ep. Conc.
Rom. ſub
Silueſtro
can. 3. An-
tech. can.
60. Carth.
4. can. 4.
cui inter-
ſuit, &
ſubſcri-
pſit. Da-
Auguſt.

præbet D. Paulus; e hanc commendat discipulis suis magnus ille Antonius, dicens, magna dilectissimi aduersus demonem arma sunt, Vita sincera, & intemerata in Deum fides. Idem affirmat Cornelius Chempensis, f in illis verbis. Circa tempora Imperatoris Lotharij erant passim in Frisia &c. mox subdit idem author. Le mandatorum Dei obseruantia, & vitę innocentia, quam sunt ef- ficax remedium, docere possunt D. Cyprianus, g & Lactantius, h & Ambrosius Ansbertus. i Et Niderius k ex Petri cuiusdam dictis laudat quinque efficacissima remedia: quę sunt. Habere fidem integram, & Dei præcepta seruare: Se signo crucis, & oratione munire: Ritus & caremonias Ecclesię colere: Publicam iustitiam bene exequi: Christi passionem verbo, vel memoria ruminare.

Secundum, est legitimus in Ecclesia Catholica Sacramentorum vsus; vt pro nondum initiatis, Baptismus; nam constat experien- tia, eos quos scitur nondum baptizatos a maleficijs liberari, per baptismum absolute collatum: eos quos probabiliter putamus non baptizatos per baptismum sub conditione, idem consequi, dixi probabiliter putamus non baptizatos, quia ex leuibus con- iecturis id putare non sufficit, ne ad conditionale quidem laua- crum. l

Tertium remedium, est recurrere ad sanctos viros, & auxilium ab eis petere, quos constat habere donum miraculorum (quod do- num, & si rarius ijs etiam potest competere, qui vitę sunt non probata, vt in Euangelio, a dum tamen fidem rectam habeant) hoc remedium, quia vix vlli tales hodie, saltem in Europę regio- nibus, vix vsui hic sit, olim frequens fuit: Sunt enim plenę vtiliter ad sanctos confugientium exemplis omnes sacre historie; neque tum qui Dæmonia eiciebant, erant omnes præditi ordine Eccle- siastico Exorcistarum, vt constat. b Sanę olim Sancti viri dæmo- nes fugabant, & vincebant sola interdum præsentia sua, vt legi- mus de B. Machario Alexandrino apud Palladium cap. 19. & 20. de Aegypto apud Sozomenum lib. 6. cap. 20. & Sancto Guthber- to apud Bedam, in vita Sãcti Guthber. cap. 15. & de Rustico apud Cassianum collat. 14. cap. 7. & de alijs multis, vt passim legitur in scripturis.

Quartum, est Exorcismus Ecclesiasticus. Circa hoc notandum, hunc ordinem Exorcistarum in Ecclesia iam ante annos 1300. seruatum fuisse, pater ex B. Ignatij Epistol. ad Antioch. Et Epist. Cornelij Papę ad Fabianum, quam Eusebius conseruanit, c & ex Firmilian. ad Cypria. d & ex alijs Patribus constat. e

Quintum remedium petitur a misericordię operibus satisfac- torijs

Oris, Ieiunio, Eleemosina, & oratione, Eleemosinas commendat Canonum authoritas. cap. si fortiaras. De ieiunio, inuenio id praecepisse cuidam Comitissæ S. Auxentium Abbatem. vt habet Metaphrast. in eius vita, Februar. 14. Et Sanctus Procopius Monachus per Ieiunium sæpius victoriam contra demonem obtinuit, accedente insuper Christi testimonio Matth. 17. Marci 29. De oratione, extat versus quidam Anonymi veteris versificatoris, sic dicentis. *Dæmones aduersus magna est oratio virtus.*

Sextum, est inuocatio deuota nominis Saluatoris Iesu Christi, vel Beatæ Virginis Mariæ, vel petita opitulatio ab Angelo custode. De nomine Saluatoris docent vetustissimi quinq; Ecclesiastici scriptores, tam constanter, tam frequenter, vt superfluum sic hic eorum verba coaceruare. *f. De Beata Virgine plura sunt exempla, & præ cæteris illud notum Theophili, de quo præter alios egit. Honorius Augustodunensis in sigillo Mariæ. De Angeli custodis ope Testis est Origen. libro sexto. contra Celsum, & Sanctus Goulaudus, cuius mentio apud eius cœtaneum Euagrium libro sexto cap. 19.*

f. D. Iust. aduersus Triph. Orig. lib. 1. cœt. Celsi Text. de corona mil. ad sepulchrum, & in Apol. Cyprian. aduers. Demetr. D Ath. de inc. Verbi.

Septimum, est signaculum Sanctæ Crucis, de cuius præconijs liber esset solidus contextendus ex Sanctorum Patrum scriptis, & rerum gestarum exemplis. Vide D. Cyprian. serm. de passione Christi. Origenem lib. tertio in Job. Iactan. libro quarto cap. 24. D. Antonium apud Athanasium. Ipsum D. Athanasium de Incarnatione Verbi. D. Gregor. Nazianz. Oration. 1. in Julian. & ad Nemesium. D. Chrysostom. homil. octaua in Epist. ad Coloss. & homil. 50. in Matth. D. Cyrill. Cathedesi 4. de Ascension. Nisenum in vita Taumaturgi. Hieronymum in vita S. Hilationis. August. lib. 2. de Symbol. ad Cathecumen. & serm. 81. de tempore Theodoretum in vita Macedonij, & lib. 3. histor. cap. 3. & lib. 5. cap. 21. P. Gregorium lib. 2. dialog. cap. 10. & alios multos.

Octauam, præbent Sanctorum Reliquiæ, de quibus legitur. Nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum. Cauendum solum, ne quas in hoc cultu sanctissimo superstitiosas exæremonias misceamus, vt monet Siluester, verbo Reliquiæ: Sanctis enim odiosa superstitio, grata religio, id testata fuit B. Glyceria Martyr, ex cuius corporeis exuijs vnguentum suauissimum, ac saluberrimum morbis omnibus medicamentum fluere solebat, quadam verò die, cum Episcopus Perinthi inscienter argenteum quoddam vasculum emisset, quod Magicis ministerijs impensum fuerat, continuo desijt sacri fluor vnguenti, quocirca rem diligentius inquirens Antistes, competit vas il-

St lud

lud nefandis rebus seruisse, quo sublato, & altero reposito, protinus unguentum, ut prius fluere cepit, narratur a Nicephoro lib. 18. cap. 32.

Nonum, in Ecclesia quoque vetustissimum, & miræ efficacitatis est, aqua benedictione sacra, & solemnī ritu ad id instituta; Una est quæ dicitur baptismalis, in vigilia Paschæ, & Pentecostes consecrari solita. Altera lustralis singulis Dominicis initio primi sacri consecrata, nominatim ad Dæmonis impetum reprimendum, & alia pericula auertenda, iam in usu ante Alexandri primi tempora, & semper à catholicis omnibus, magno cum fructu retenta, honorataque meminit, in vita Sancti Gregorij Magni, Ioannes Diaconus Monasterij, per eius asperionem à Dæmonibus liberari, hodie miraculum istud apud Indos sæpe renouatur. 4

a Lib. 2.
Epist. de
rebus Ia-
ponicis epi
col. 1.

Decimum, exhibent remedium res aliæ Catholico ritu solitæ benedici ad hunc effectum, ut cereæ formæ orbiculares, quas, Agnos Dei vocamus, propter agnū unā facie impressum, de quorum effectibus liber extat Vincentij Bonardi. Multa quoque Petrus Matthæus in 7. Decretal. cum consecrantur à Pontifice Maximo, postulat ille à Deo, ut deuotè gestantibus Deus tribuat plurima gratiarum genera. Item grana benedicta, cerei benedicti, sal benedictum, & panis benedictus.

b Cōmē.
rerum In
dicarum.
c. 22. q. 2.
96. ar. 4.

Vndecimum, sunt pia scripta, seu amuleta sacra ad collum appensa, ut Symbolum Apostolicum. Initium Euang. sancti Ioannis. In principio erat Verbum, vel Psalmi alicuius particula, quæ & olim vsi sunt multi, & scribit Eman. Costa, b Hormutij nostris temporibus, hoc pacto Dæmonem ex Encergumena pulsū. Sed ut hoc remedium sit licitum, oportet, ut habeat duas condiciones iuxta D. Thom. c Prima est, ut pijs verbis nihil superstitiosi admisceatur, ut si fideret quis figuræ colorivè litterarum, vel modo scripturæ, vel materiæ membranæ, vel attramenti. Secunda, ut recta sit gerentis intentio, veluti si pius verborum sensus obseruetur, spes verò figatur in Deum.

Duodecimum, est pulsatio campanarum Ecclesiæ Catholice (nam hæretici magis delectantur tonitruis bombardarum) quam docet experientia quotidiana, dæmonibus adeò infestam, & inimicam esse, ut ab ijs excitatæ tempestates, vel ingruentes impediantur, vel iam ortæ sedentur, & aliò auertantur, ut rectè docuit Concilium Colonense cap. 24. iam veniamus ad exempla horum omnium, quæ docuimus.

Observandum tamen est prius, non semper Ecclesiastica isthæc remedia

remedia esse efficacia, neq; semper homines per ea maleficijs liberari, dux autem huius rei causæ sunt præcipuæ altera est, peccatum maleficio lasi, vel medicina adhibentis, maximè, si ea non vacet superstitione, vel si modicam spem, fidemq; habeat, propter, quæ indignum effectu se præstat: Altera, vt censeo est, maius bonum ægri, seu læti: nam afflictio, & ægritudo solent à multis peccatis homines abstrahere, aut præterita peccata expiare, aut patienti meritum augere, & spectantibus, patientiæ, aliarumque virtutum specimen præbere. Imò, (quod & Gentiles intellexerunt) præstabilius, & felicius est, patienter aduersa tollerare, quam illæsum nihil omino aduersæ fortunæ degustare.

Exempla.

DE FIDE.

Refert Ioannes Niderius sequentia. Cum, ait, quidam Maleficus me inuocaret, vt quendam inimicum suum vita priuarem, aut in corpore læderem ⁴ graniter fulminis ictu, aut alio modo: Vocauit ego Magisterulum, i. dæmonem, qui mihi respondit, quod neutrum facere posset, habet, inquit fidem

Epitom. formicae

Ionam, & diligenter se signo crucis munit, idcirco non in corpore, sed in undecimâ parte fructuum suorum in campo, si libet, ei nocere possum.

In Patrem nostrum B. Ambrosium Iustina Augusta Maleficum quendam nomine Innocentium inuocauit, hic postea palam confessus est, se delegasse Dæmones, qui Ambrosium interficerent, sed ne ad fores quidem domus, vbi manebat Episcopus accedere potuisset, eo quod ignis insuperabilis omne illud ædificium comminiret, à quo adhuc remoti vberentur, atq; ita victas artes suas, quibus contra Sanctum Dei Sacerdotem, & Episcopum, se aliquid efficere posse arbitrabatur.

Nazil. oratione cont. Cyprianū.

Narrat Cassianus, Duos philosophos Magicis præstigijs, & circumuentione Dæmonum conatos B. Antonium perturbare; sed cum irrito labore nihil penitus præualerent, eo profecerunt tales, tantæq; eorum insidiæ tanta Magica arte qua sitæ, vt per hæc euidentissimè comprobarent, magnam professioni Christianorum inesse virtutem, quibus ille tam læuæ, tamq; potentes vn. bræ, quas existimabant, Solem, Lunamq; , si ad eas directæ fuissent obducere potuisset, hunc non solum nihil lædere, sed ne ad punctum qui-

Vide Panlinum in vita Sæcti Ambr.

Si 2 dem

dem de monasterio suo valuerint perturbare. Vnde Epiphanius in hæresi Ebioncorum scribit, quod non valet incantantis vis, ubi est nomen Christi, & signaculum crucis.

Cornelius
chempen.
lib. 3. de
origie. &
sua Felice
c. 31.

Circa tempora Lotharij Imperatoris erant passim in Frisia multa Laruarum Infernalium spectra, quæ in paruo quodam super eminentis collis supercilio subterraneum habebat specum, absq; humana ope, artificio præstigiioso extructum, in quo residebant quas antiquo vocabant, Albas Nymphas, quæ solebant nocturnos viatores gregumque, & armentorum intentos excubijs, & puerperas cum infantibus sæpissimè in abdita sua, & subterranea antra clanculum abducere, in quibus subinde subterranei murmuris sonus, atque etiam vagitus infantium auditi sunt, & præterea etiam ingens fletus, & gemitus hominum, & quandoque musarum concentus, & voces dubia aure colligebantur. Qua de causa magna fiebat custodia prægnantium mulierum, & paruulorum infantium, ne ab istis Nymphis infernalibus clam abriperentur, quæ omnes Dæmonum illusiones, post susceptum sincerum Dei Euangelium (erant enim tunc Frisij Sabelij, & Arii erroribus dementati) euauerunt, & ad nihilum redactæ sunt.

DE BAPTISMO.

Exempla.

Docet historia Ecclesiastica, Tiridatè Armeniæ Regem, cum Christianos Diocletiani tempore varijs cladibus, & damnis affecisset, & Gregorium quidem in lacum, luto, & altitudine molestissimum fame necandū misisset. Ripsimen verò Virginem recusantem illi obsequi, & socias eius sanctimoniales plurimas crudelissimè necari iussisset, mox Dei vindictâ consequutâ esse. Inuasit enim eum insania, qua planè demoniacè furebat, & mutata corporis figura in porcum, mentis emotæ, dentibus suas deuorabat carnes, cæteri quoque, qui eius facta approbarant, milites, Magistratus, & alij in furorem redacti similia designabant, & ipsi in lues conuersi (vt vult Nicephorus) vel mente tantum abalienati (vt censet Metaphrastes) tandem baptismi lauacro abluti, corporis formam, & animæ mentiq; sanitatem receperunt, ipso illos baptizante, & hortante ad penitentiam D. Gregorio Martyre, non quidem Tammanturgo, vt putant aliqui scolias. Nicephori, sed alio, vt docet Metaphrast. nequè hoc malum fuerat illatum vlla arte Magica (vt

(vt censet eruditus vir) sed Deo uindictam per Angelos malos exequente.

Rex Tartarorum Cassanus, quem vocant alio nomine Magnum Cham, cum ducentis equitum millibus Syriam cepit, & finitimas Regiones; omnibus itaque formidandus petijt sibi vxorem filiam Regis Armeniæ, quod audisset esse pulcherrimam. Rex Christianus tanti Regis viribus exterritus, dedit. Illa post aliquod tempus è viro suo Cassano edidit in lucem partum tantæ deformitatis, vt Rex maritus nullo modo illum veluti suum voluerit agnoscere, quod Monstrum videretur. Vocat ad consilium primarios, de ipsorum sententia vxorem veluti adulteram, partum veluti ex adulterio susceptum vltimo supplicio adiudicat. Innocens mulier infelicitatem suam deplorans, ad preces confugit, ignara consilij petijt, vt sibi liceret baptizare, quem pepererat, data illi facultas, ita tamen, vt adessent baptismo aliqui spectatæ fidei viri vnâ cum Rege, ne qua fraus fieret. Mira res, vbi baptizatus est puer, adeò venustus, ac formosus apparuit, vt Rex tanta re permotus, cum plurimis nomen Deo dederit, & maximum Christianæ rei factum fuerit incrementum. Idem narrat Fufius D. Antoninus p. 2. histor. tit. 20. c. 8. §. 9. Veniamus ad recentiores narrationes & quæ certas. Petrus de Chieza. a de Leon miraculi plenam de spectris victoriam huic Sacramento baptismi à Deo attributam describit, ex quo fideliter narrabo.

Ioannes Villancu
lib. 9. cap.
35. apud
Thom. B.
sum. li. de
moris Ec-
cl. c. 16.

a p. 1. hi-
stor. peru-
na c. 118.

Prope Anzermam, loco, cui nomen Pirsa, imperabat regulus, cui frater florenti ætate erat, quem nominabat Tamaracungam. Iuuenis hic mirè baptismum sitiebat, ea causa Christianos adire cupiebat, sed miris eum visis dæmones terrefaciebant: offerebant se soli videndos solidarum auium specie, quas auros nuncupabāt. Cernens iuuenis Dæmones seuire, accensuri Christianum in vicinia degentem iubet, venit ille non segniter, & intellecta reguli voluntate, crucis signum fronti eius impressit, hoc magis irritari hostes illi, & sæuiori specie se inferre videbat solus Indus: Christianus nihil nisi saxa cadentia, & dæmonum sibila sentiebat, aduenit tunc commodè eo loci Pachecus quidam Hispanus, & se socium addidit Christiano alteri in discrimen. His cernentibus Tamaracungam trepidabat vehementius, & exalbescibat metu, quin, & per aerem raptabatur: id omnes videbant, & ipsum quidem quærentem, gementemque, illos vlulantes, sibilantesq; excipiebant auribus; semel cum Indus poculum vino plenum manu teneret, en tibi vas in aera afferri, & vino vacuum reddi, mox vinum in illud ex alto refundi, & formidine plenum Indum, veste vultu, faciemq;

faciemq; cooperire tentat, ne horrenda illa spectra in oculos incurrant: sic tecto faciem, non remotis vestibus, nihilominus cretam in os ingerebant, vt obstructo spiritu fauces præfocarent, tandem Christiani, qui continuè interea Deum orant, statuerunt in urbem Anzermam eum deducere, vt ibi salutari lauacro tingeretur. Eedere se comites viæ plures trecentis Indi, sed adeo pauidi, vt ad Principem baptizandum propius accedere non auderēt; venerunt simul omnes, ad iter impeditum, & perfractum, ibi hostes humani generis nitebantur abripere in aerem, vt præcipitarent, sed ille valida voce Christianos orabat, vt illum adiuuarent, accurrerunt, & in medium agmen suum, recedentibus metu Indis, recepere, & cingentes eum funibus, funes cingulis suis alligauerunt, atq; ita medium stipantes simul incedebant, manu tres cruces præferentes, nunquam intermissis pro liberatione, & salute miseri precibus; Ne sic quidem omni molestia liberi processere: sæpius illum terræ afflixere hostes, & in viâ cuiusdam accliu assensu, vix manibus eleuare in aera volentium, & necare nitentium, extorserunt. Vt ventum Anzermam in Fachechi domum Christiani quotquot in oppido erant conuenerunt, ibi omnes cernebat crebro grandine de tecto lapides deiecti, & audiebant sybilantes, clamantesque Dæmones, solenne illud, quo solent Indi Martem lacerare, Hu, Hu, Hu, ferociter, & crebro celerrimè ingeminatum. Mortem dæmones intentabant, nisi voluntatem baptismi abijceret, contra Christiani Deum obsecrabant, ne dæmones permitteret, erepta corporis vita Indo animæ vitam impedire. Gliscente deinde Saxeo imbri templum petiere, ibi quia stramineum erat, Eucharistia non asseruabatur, aiebant nonnulli, se ante ingressum, nescio quos in ambulantes audiuisset, vbi templum apertum est, & cum Indo ingressi cæteri, cernebat Indus Dæmones terribili specie, sed capite deorsum in terram spectantes, pedibus surrectis. Cumque frater Ioannes ordinis Beatæ Mariæ Virginis pararet eum baptizare, non visi ulli Christianorum dæmones, in omnium oculis Indum eripiunt, sustollunt in altum, & capite deorsum, vt ipsi erant statuunt. Christiani tunc fide freti alta voce. Iesu Christe adiuua nos in clamantes Indum extorquent, retentantibus, & iniecta collo eius sacra stola, aqua lustrali aspergunt, atramen adhuc in templo sybila, fremitusque audiebantur. Tamaracunga Dæmones cernebat, & colaphis frequenter cedebatur, adeo ut, & pileum, quem obtendebat oculis ei excusserint, & in faciem ab ijs conspuebatur salina fœtida, hæc nocte acciderunt. Orto mane Monachus sacris vestibus induitur, ut in cruentum

tum offerat sacrificium, uix missam incæperat, cessarunt sybilla, fremitus, ululatus, strepitus, desijt Indus texari: Peracto sacrificio Tamaracunga cum uxore, & liberis baptismum flagitat, quo percepto fide robustior, & audacior factus, se iam Christianum asserit, experiri uelle quid hostes possint, solum sinerent periculum facere; solum non sunt ausi aggredi: lætus ter, quaterue per Templum ambulans clamabat, gaudium non capiens, Christianus sum, Christianus sum: ut uidit se immunem, & uictorem domum redijt, nec quidquam amplius molestiarum sensit, tanta vis baptismi fuit.

In Bungo Anno 1596. Erat scemina Gentilis à Dæmone obsessa; huic indicatum est à dæmone liberari non posse, nisi fiat Christiana, cum illa annueret, & iam se ad baptismum pararet, nocte sequenti, Dæmon ei dissuasit, ne fieret Christiana, dicens, hætenus tanta familiaritate tanto tempore mihi es coniuncta, & nunc me deseris? non abibis profecto inulta; dormienti ita que, nec sentienti abscidit capillos, uno tantum capillorum floco relicto; illa uerò cum summo mane deprehenderet sibi ademptos capillos, & arundini lecto opposita implexos, calcar ea si aude sibi aditum putauit, ut citius aduolaret ad baptismum, quod & factum est, atq; eo suscepto, mansit ab omnibus dæmonis molestijs immunis. Hæc refert Ludouicus Frois in litteris Iaponensibus illius anni: addit etiam sequentia.

In Ciazzurana Insula gentili adolescentulo 18. annorum se crebro uisendum offerebat canis ingens, horribilis, ruffus, qui eum alloquebatur, & per montes in loca abditissima deducebat, detinens eum ibi biduo, uel triduo, atque impellens, ut se manibus sublatis adoraret, aliaque scriptione indigna faceret. Adoloscens miser uidens se tantas molestias à capitali generis humani hoste perpeti, tandem profugium habuit ad Ecclesiam, doctrinam Christianam audiuit, & didicit, baptismi Sacramento Christo deuinctus est, ac de cætero nunquam à tartareo illo cane diuexatus est.

Bungi circa annum 1549. quidam Ancillam habebat dæmoni familiarem, nam dæmon ad eam accedens uulpis figura singulis noctibus domo educebat, uerum per baptismum suscepta fide, ab hoc spectro liberata est.

Fuit anno 1583. Monachij in Bauaria quidam adolescens Iudæus uiginti, duos annos natus, communi omnium gratulatione in Aula Gymnasij Iesuitarum baptizatus; huic miras sæpe demon instruxit insidias, & quo magis urgebat ille baptismum, eo hic impu-

impugnabat uehementius: Nudum penè de nocte cecidit ex adibus, interdum etiam fauces illi premere, nonnunquam cum uisâ, spectrisq; terrere, ut de mente illa deiiceret, consuevit. Vultus dæmonis adeò fœdi, ut negaret adolescens patrem sibi ullum uideri ijs imaginibus cruciatum. Pridie eius diei, quo baptisate iustrandus erat, quoniam eo demum die de Victoria dæmonis agebatur, multo eum uehementius inuidus hostis exercuit, ita ut is, ne à pluribus quidem contineri loco posset: ut autem ut baptisatis Christi membrum effusus est, continuo fractus, debilitatusque fuit Dæmon.

D E C O N F E S S I O N E .

Exempla.

Bencius
litt. pro-
uinc. Me-
diol. 1591

N Valle quadam Cisalpina Diœcesis Nonariensis destituebatur puella sensibus, sed ut umbrarum spectris, quas sibi videre videbatur, reddebatur attonita, ac similis stupenti. Versabatur in ultimis finibus huius de qua loquimur uallis, mulier Veratrix, & Saga, quæ carminibus profitebatur sanare, quæ apud alios insanabilia essent, magni ad eam concursus hominum consilij gratia, & auxiliij, & quamquam à Sacerdotibus & scelus ostenderent, tamen illis abeuntibus adolescentulæ genitrix, affectu materno filiam mittit, consulitq; mulierculam de umbris, & remedium petit laboranti. Tum Maga; adducite puellam ad Sacerdotes, & ab ijs petite opem: Pater, & mater filiam adducunt itinere octo miliarum, idem exponunt, ac responsum Veneficæ, utramq; adhibita peccatorum confessione, sacro se Christi corpore communiri præcipiuntur, quo factò melius se habuit adolescentula.

Circa annum 1591, Musiponti in Lotharingia puer erat, nobilissimè magis pollens genere, quam domo opulenta compingitur in Aulam parentum iussu à Gymnasio abstractus, sed mobilitate ingenij, cum recusaret, desiderium prioris uitæ, statuit inter calones versari potius in castris, iter ingresso atra uiri species occurrit in serica veste, qui interrogans causam tristitiæ, pollicetur remedium. Verum ubi ego te adiuuero, quid mihi erit premium, ait, si totum, ait, me excuseris, ue teruncium quidem reperies, subiit alter, da te mihi modo: nulla tibi cupiditas frustra erit, existimauit puer se in seruitium experi, postulat tempus deliberandi, ille
contra

contra dnerat promissis ingentibus, vt vel puero tanta iam vaniloquentia mira esset, suspecare cepit, num in figura hominis latitaret Caedæmon. Mox cum tacitus totum eius corpus emetitur oculis, sinistrum pedem animaduertit cum bifida vngula, ac deformi, statim corruit, & Iesum ingeminans, crucis signo armat frontem, & eodem tempore saua species euauit. Tertio post die ad suos reuertenti eadem se offert imago; & proditur pedis eadē nota. Quærenti vtrum captum esset consilium, Respon. puer, sibi Domino opus non esse, rogatus quo iret, Urbem nominauit, tum dæmon ante eius pedes crumenam iacit sonantem, in qua triginta, quadraginta vè flandrici nummi ærei, (sicut ignis probauit) tū puluërem in liateo pernitiālem tradidit, cuiusque subita morte tollendo, addit consilia ad turpes libidines, & admonita, ab vsu aquæ benedictæ, & ab adoratione consecratæ hostiæ (quam contemptu placentulam appellabat) abstinendi. Eam blasphemiam dum auersatur puer animo pio, simulq; veretur, ne obtorto collo stranguletur à Monstro, salutarem crucem imprimit pectori, statimq; magno impetu alliditur ad terram, nec nisi post semihoram exurgit. Mox matri redditus, ac scholæ: & sacra confessione expiatus, è laqueo venantium, metuq; creptum esse se Diuina ope gratulatur.

Accipe vetustiora exempla. Nauticantibus è Phorteā afluuario tempore in Flandriam negotiationis causa, tanta suborta est ventorum vis, vt velis, malo armentisq; ruptis, nauisq; scedē inter tumentes vndas iactata, certissimam mortem cuncti expectarent. Nauta, tantam, tamque insolitam aeris inclementiam eò temporis demiratus (suberat enim æstiuū) solstitiū cum id non syderum, sed malorum dæmonū, qui hominibus semper sunt infesti, insidijs magnis tribueret, clamoribus reddita est ex ima nauī Mulieris miserè inculantis, quod incubo dæmoni humana sub effigie, qui cum per multos ante annos habuisset consuetudinē, iam tum fuisset commixta, & ab eo subacta. Mari ego celerius se tradendam, vt pereunte ipsa, quæ tanti imminentis mali causam præstitisset, cæteri Dei benignitate permanerent incolumes; Accedens ad lachrymantem fœminam, iubente nauiculario Sacerdos, eius atq; cæterorum saluti consulendi causa, crimen iam palam fatentem, horrendum scelus, vehementer alto ex pectore, susprijs indicibus, pœnitentemque facti, piè est hortatus, ne sibi deesset, cui certo cognosceret numinis fauorem adesse, crimina lachrymis, ac animi pœnitudine deleri. Tam miserentis Dei clementiam esse erga mortales, vt altius, vel in malorum profundum lapsos, rescipiscentes,

Hector
Boethius
lib. 8. re-
rum scot-
earum.

piscentes, nonnunquam ad maiorem longè, quàm ante habuissent vnquam gratiam, recipiant. Media pij Sacerdotis adhortatione cum multis suspirijs mulier admissum facinus deploraret, cunctis visa est atra nubes è nauis sentina profiliisse, ingentiq; sono, flamma, fumo, atque fœtore se se deiecisse in mare, & inde sedatum est cœlum.

Lib. 1. mi-
racul. c. 6.

Petrus Venerabilis Abbas Cluniacensis cum narrasset horrendâ Monachi cuiusdam vexationem, neque eam oratione, & aquæ lustralis asperione tolli potuisse, grauitè, & verè subiungit. Sed ne miretur aliquis benedictæ aquæ asperione Dæmonem non fugatum, agnoscat tabe interiori latente, vnguenta exterius exhibitâ nihil proficere posse: tabem autem voco lethale peccatum, quod quândi in interioribus quibuslibet latuerit, nullius exterius Sacramenti percepto ei prodesse poterit, hortatus illum ad confessionem peccatorum Abbas faciendam, postquam confessus est, vexatio prorsus desijt.

Lib. 3. mi-
racul. cap.
14.

Narrat Cæsarius, Bonnæ quendam pessimæ vitæ Sacerdotem, laqueo diebus suis finem imposuisse; eo mortuo Concubinam penitentia desiderio Monasterium ingressum, sed Dei permissione ab incubo dæmone, sæpius ad flagitium importunè sollicitatam, crucis signo, & aquæ benedictæ asperione repulisse, sed cum redisset, Angelica salutatione deuotè recitata, longius velut sagitta ictum fugisse, neque adhuc dum finis, donec purè omnibus vitæ maculis confessione expurgatis abiit importunus proci, nunquam rediturus.

Niderius
in fermi-
car. Epito-
me.
Litteræ
Austriæ
1591.

Eadem peracta, Leodiensem quendam molestissimi succubi dæmonis ludificationibus testatur ereptum. Subdamus recentius exemplum. In Austria anno 1591. Vir nobilis magno quodam, & furori proximo amore detinebatur, vt nullum eius, neque humanis, neque Diuinis admonitis faceret finem, ita vesano completa igne tota torrebantur præcordia; hac ratione furere desijt terrore Diuinitus incussio. Leuicula correptus febrî cum iaceret noctu lecto affixus, ante se uidere uisus est Rhedam flammiferam, subiectumque equum igne flagrantem; tum Rhedarius informe monstrum, tetrumque atq; ipso malo dæmone truculentius, quo nihil terribilius mortalium timori est. Quid cessas, inquit? quin conscendis currum meritis, tuis dignum? horruit miser subito pauore defixus, tãdem recepto animo, corripuit gladium lecto proximum, vibratq; vt subueniatur, interim magna voce domesticos vocans: trepidi accurrunt famuli, domusq; tota sopore discussa, quin etiam excitati vicini, nonnulli quærentes clamoris causam,
deide

deinde prætexentes impositum fuisse auribus, oculisq; formidine alleuandæ, verum cum fremeret adhuc esse in conspectu, nec finiretur metus, insinuaret se potius in pectora aliorum, intempesta licet nocte itur ad Sacerdotes, mittuntur duo qui lustrali aqua crucis signo, & in cera consecrata imagine Agni, timorem tantisper leniunt, dum affirmaret æger Dæmonem discessisse in præsens minaci vultu, sæueque iræ manifestum, detectis deinde peccatis, turpi perinde amore, quam tristi animum terrore liberauit.

Iesuite.

Eodem tempore in Bauaria Mulier ærumnosa, leuitate naturæ, siue grauitate ærumnæ implorato Dæmone se se illi deuouit, vt opem ferret, & tum quidem non sensit præsentem, verum in potestatem, vt redijt ex mœrore, dedit pœnas iacti verbi, terroribus non tantum pauida, sed & verberibus tunsa, vt etiam ab aditu templi prohiberetur, virgarum, quas sola ipsa conspiciebat intentu, cum rem narrasset Matronæ cuidam, adducta ad Sacerdotem, ab eo confessione purgata, omni molestia liberata est, cerea cælestis agni imagine ad collum appensa.

Idem remedium alteri fuit eodem morbo laboranti. Votum alia virginittatis, & monasticam vitam, cum incæstis nuptijs mutarat propinquorum impulsu non impunè, nempe coniuncta est cum viro nequam, neque deserebatur vnquam ab angore conscientie, ita miserè viuebat, cum affligeretur aliquando his curis, & careret solatio, domo egreditur, mœx dæmonem cum ingenti terrore conspicit, fugatq; obiecta cruce, sed confestim tamen, non secus, ac furijs iecta, quoduis facinus immane meditatur; intermicabat in his tenebris aliquid lucis confugienti ad preces, vt ad ortum solis nebula, timor abscessit, subito cogitatio confessionis, & recordatio fidei violatæ, nimis hoc seminarium mali, cum accessisset ad ædem, inulto magis cum prorumpere conaretur ad Sacerdotem à confessionibus retrahebatur, quasi manu iniecta, donec tandem aliorum auxilio exemploq; se ipsam, & malum dæmonem vicit.

Lit. terræ
Germaniæ
superiores.

DE CONFIRMATIONE.

Exemplum.

Scribit Cantipratensis his verbis. Venerabilis Bonifacius quondam Lausanensis Episcopus, me audiente tale quid recitauit, Erat in quadam Villa Cæcus quidam, qui Vaccas totius villæ in

Libro 2.
Apum. c.
57. p. 33.

T t 2 pa

pascuis custodiebat, repellebat à frugibus, & ad certa loca pascuis
 vberiora ducebat, & quod maioris erat prodigij, colores, & statu
 singularum Vaccarum specialiter discernebat. V.g. si vaccam ta-
 lis, & talis coloris petuisses ab eo, sine difficultate Vaccam ta-
 lem tibi apprehensam in cornibus obtulisset. Ad locum cum qui-
 dam Episcopus aduenisset, & de Cæco audiuisset talia, & probas-
 set, quæsiuit ab eo, si confirmationis Sacramentum ab Episcopo
 accepisset, at ille, non, inquit; Nulla facta mora Episcopus Cæcum
 confirmavit, & mox ab eo Vaccarum discretio, & cognitio parti-
 cularis est ablata, quoniam Dæmonum operatione, & ministerio
 hoc fiebat.

DE VCHARISTIA.

Exempla.

Bedim. 1.
 ec. mp. c. 6.

BEatus Prosper. Nostris quoque temporibus, inquit,
 quædam Iuencula Araba natione, ancillæ Dei ha-
 bitum gestans, cum in balneo lauans, simulacrum
 quoddam Veneris impudicè aspiceret, & seipsam
 ei; se consimilans, domicilium se Diabolo præ-
 buit: statim ille leo, qui rugiens circuit, quem quæ-
 rebat, inuenit, meatus igitur gutturis eius occupans, nullum ci-
 bum, nullumq; potum trajiciens per septuaginta ferme dies, to-
 ridemque noctes ieiunium sibi Diabolus ex capto possessoreque va-
 se exhibuit. Hoc monstrum parentes puellæ post tot dierum spa-
 cia auferri posse sperantes dum iuge malum vltius tolerare non
 possent, simul cum filia sese ingerunt Sacerdoti, quæ acta erant
 fideliter intimantes. Hoc tantum puella fatebatur, auem quan-
 dam noctis medio apparere, quæ sibi in os nescio quid infunde-
 ret: Stupor tunc inerat cunctis, videre puellam nullis indicijs
 diuturni ieiunij fœdatam, nullo pallore, seu tabe, vel debilitate
 confectam, quin potius robustam succo viscerum, moleq; mem-
 brorum. Cumq; incredibilia viderentur quæ dicebantur, habito
 consilio in Monasterio puellarum, in quo Reliquiæ Sancti Stepha-
 ni sitæ sunt: Sacerdos puellam simul cum Præposito commenda-
 uit, illic primo tantum die apparuisse illam auem asseruit, sibiq;
 increpasse, quòd neq; fame, neq; siti compulsam illum appeteret
 locum, quo sibi accedere non liceret, per duas sanè hebdomadas
 nihil cibi, vel potus sumens in monasterio mansit. Accidit au-
 tem, vt quintus decimus Domini illucesceret dies, ascendente
 nobiscum

nobiscum Sacerdote, vt matutinum illic sacrificium solito offerretur, puellam Præpositus ad altare perduxit, eo incessu, & habitu, quo solent rubore perfusa, ex epulis, poculisq; mulieres aduenire, sed vt se illa prostravit altari, clamore fletus sui cunctis astantibus gemitus, lachrymasq; induxit, quibus tantum malum auferendum plebs Dominum exorabat; erat enim iam incedens murmur in populo; peracto itaq; sacrificio, cum eadem inter ceteras, breuem particulam corporis Domini tinctam a sacerdote perciperet semihora mandens, traicere non valuit, nondum illo fugato, de quo dicit Apostolus: quæ consonantia Christi ad Belial? & iterum. Non potestis calicem Domini bibere, & Demoniorum. Manu igitur faciem eius sustentante Sacerdote, ne sanctum proijceret, a quodam Diacono suggestum est, vt calicem salutarem gutturi eius Pontifex applicaret, quod vt factum est, statim vt locum illum, quem diabolus obsederat Saluatoris imperio reliquit, Sacramentum, quod ore gestabat cum laude Redemptoris transglutisse puella clamauit: hinc lætitia, hinc voces in gloriam Dei, quod post octoginta, & duos dies, diabolo expulso; puella de potestate fuerit eruta inimici.

Mediolani in Ecclesia Sancti Ambrosij, ad D. Bernardum ad Lib. 2. c. 11.
 ducta fuit mulier multis annis obsessa, sicq; deformata, vt Mon- vit. c. 11.
 Arum, non scemina videretur. Conuersus ad populum iussit omnes attentius orare, missamq; iussa prope altare constituta scemina teneri, auspicatus, quoties de more sacro salutarem hostiam signabat, toties ad mulierem quoque conuersus, eodem signo crucis edito, & spiritum nequam Athleta fortis impugnat. Expleta autem oratione Dominica, efficacius hostem aggreditur, patens siquidem calicis sacrum Domini corpus imponens, talia loquebatur. Adest ille, qui pro nostra salute passurus, nunc, ait, Princeps mundi ei jcietur foras. Hoc illud corpus, quod de corpore Virginis sumptum est, quod in stipite crucis extensum est: quod in tumulto iacuit, quod de morte resurrexit, quod videntibus discipulis ascendit in cœlum. In huius ergo Maiestatis terribili potestate tibi spiritus maligne præcipio, vt ab hac creatura eius egrediens, contingere iam deinceps, non præsumas. Cumq; eam inuitus deserens, & manere ultra non valens atrocius afflicta, tam magnam iram, quam modicum tempus habens, rediens pater Sanctus ad altare, fractionem hostiæ salutaris ritè compleuit, diffundendamq; populo pacem ministro dedit, & confestim pax, & salus integra reddita mulieri. Hactenus Gulielmus Abbas, loco citato.

Ioannes

In chron.
Belgicis
ann. 1590

Iohannes Molinetus describit molestissimam multorum annorum vexationem, quam propter vnius, quæ diu dæmonis succuba fuerat, peccatum, in Innocentes virgines socias eius Quercetenses Deus Sathanae permiserat. Cum enim Decanus Cameracensis, vir doctus, & probus, vnâ cum aliis Exorcistis accederet, peracta sacra communione viuificam hostiam non ferens, subito Dæmon exclamabat. Ah satis probè armati acceditis? panem ne illum sumpstis? quem panem, ais, improbe? inferebat Decanus: si nihil est aliud, quam panis, maneto in hoc corpore obsessio, sed si, vt nos credimus verum est corpus Iesu Christi Saluatoris nostri, iubeo confestim fugere ex hoc corpore, nec vllam ei amplius molestiam exhibeas. Quo dicto (rem miram) Energumena, vt magna leuata fasce molestiæ, confestim respirare, & alta voce Iesum vocare cœpit, quod idem omnes faciebant cæteræ, quando Dæmone expulso liberabantur.

Huic simile nostris temporibus Laoduni in Belgia accidisse, tamen norunt Calvinistæ, quorum aderant multa millia quæ fremunt, & rumpuntur. B. Auxentius, Abbas discipulum habebat nomine Basilium, hunc dæmones adeo malè mulctarunt, vt pro exanimi corpore toto saucius, & confractus ad Auxentium delatus curru fuerit. Abbas iussit eum surgere, & venerandum corpus, & viuificum sanguinem Domini nostri Iesu Christi sumere, & statim reuertì ad locum suum: abiit, nec amplius tentator eum aggressus est.

In Cathol.
hæretic.
Iteza G.

Superat omnem admirationem quod de Guidone de Lachia memorat Bernardus Luxemburgus. Hunc in Episcopatu Brixienfi, ita simulasse sanctitatem, vt pro altero Sancto Ioanne Baptista à populo haberetur, sepultus fuit itaq; honorifice. Post mortem certis testimoniis Inquisitores deprehenderunt hæreticum fuisse; quare de consilio Episcopi, & aliorum prudentum assessorum sententiam tulerunt, cadauer exhumandum, & comburendum: Exhumatur astante populo: & ossa proiiciuntur in ignem: sed ecce tibi statim, illa dæmones (qui à nonnullis cernebantur) ex rogo eleuant, & in aere suspensa tenent, inde nata populi indignatio. Exclamant, occidantur Episcopus, & Monachi, qui stimulati lingue sancti viri ossa comburere conati sunt. Quid cessamus? Deus id sibi non placere demonstrat. Extimuit Episcopus, sed Inquisitores eum adhortati sunt, vt ad missam celebrandam se accingeret, Deum potius miraculum facturum, quam fidei causam finat in periculo versari. Missa fuit de B. Virgine: vbi ventum est ad corporis Dominici eleuationem, dæmones clamare in aera cœperunt.

runt. **Q**uido de Lacha, nos defendimus te quantum potuimus, sed modo plus non possumus, quia adest maior nobis; confestim ossa in rogam reciderunt, & incendio in cineres redacta fuerunt.

*Simplio.
Metaphr.
in vita S.
Aurentij
14. Febr.*

Petrus Martyr, qui texuit Historiam navigationis Columbi in Occidentali illo Indiarum tractatu, testatur, commune miraculum fuisse; quod si Eucharistiae Sacramentum per Christianos alibi collocabatur, continuo daemones obmutescabant.

Ante annos ferme 400. vixit Caesarius Cisterciensis cuius haec sunt verba. Tempore illo, quando manifestari coeperunt haereses Albigenes, quidam maligni virtute diabolica suffulti, quaedam signa, atque portenta ostenderunt, quibus, & easdem haereses roborauerunt, multos fidelium in fide subuerterunt: super aquas ambulauerunt, & non sunt submersi. Cernens hoc sacerdos quidam fide catholicus, & vita Religiosus, sciens vera signa cum falsa doctrina esse non posse, corpus Domini cum pixide ad flumen, ubi illi populis suas ostensuri erant uirtutes, deportauit, dixitque in audientia omnium: Adiuro te Diabole, per eum quem in manibus porto, ne in hoc flumine ad huius populi subuersionem per hos homines tantas exerceas phantasias: post haec verba, illis super undas fluminis ambulatibus, ut prius, sacerdos turbatus, corpus Dominicum in flumine proiecit. Mira Christi potentia, mox enim, ut elementum tetigit Sacramentum, phantasia cessit veritati, & pseudo illi Sancti, quasi plumbum descendentes in profundum, sunt submersi. Pixis vero cum Sacramento statim ab Angelis sublata est. Videns sacerdos haec omnia, de miraculo quidem exultauit, sed de iactura sacramenti doluit, totam vero noctem in lachrymis, & gemitu transiens; mane Pixidem cum Sacramento reperit super altare.

*Lib. 9. mi-
racul. cap.
126*

Thomas Brabantinus vulgo vocatus a Cantipatro eodem seculo vixit anno 1231. Praedicante inquit, in Theutonia Magistro Conrado contra haereticos, & ab eisdem felici morte perempto; haereticus quidam seductus a daemonibus, fratrem quendam ordinis praedicatorum ad haeresim inuitabat, quem cum vidisset instantissime renitentem, dixit fratri, pertinax es valde in fide tua, nec tamen de hac, nisi per scripta quaedam aliquid certius inspexisti, credere autem si velles dictis meis Christum tibi, & Matrem eius, & sanctos oculata fide monstrarem: Mox ille illusionem Daemonum suspicatus, volens tamen probare, quid esset, non immerito, inquit, tibi nunc crederem si promissa duceres ad effectum. Gauius haereticus, diem fratri statuit, frater vero Pixidem cum Sacramento corporis Christi clam secum sub cappa portauit. Du-

xit ergo fratrem hæreticus in specu cuiusdam montis in amplior
valde palatium, quod claritate mirabili relucebat, nec mora, ubi
in inferiorem partem palatij peruenerunt, viderunt Tronos posi-
tos, quasi ex auro purissimo, in quibus sedebat Rex fulgore coru-
fco circumdatus, & iuxta eum Regina sereno vultu pulcherrima,
& ex vtraque parte sedilia, in quibus seniores quasi Patriarchæ,
vel velut Apostoli astante Maxima multitudine Angelorum, & hi
omnes luce sydereâ coruscantes, vt nihil minus, quam dæmones
putarentur. Hos mox, vt vidit hæreticus, cadens in faciem ador-
rauit, dictus autem frater immotus stetit, sed tanto spectaculo ve-
hementer obstupuit, & mox ad eum conuersus hæreticus, quare
inquit Dei filium intuens non adoras? pronus accedens adora,
quem uides, & ab ore eius fidei nostræ secreta suscipies. Tunc fra-
ter accedens propius extraxit Pixidem, & obtulit Regine in solio
sedenti, dicens; Si Regina es Mater Christi, ecce filius tuus, quæ si
susceperis, te uelut Dei Matrem recognoscam. Cum hac proti-
nus uoce, totum illud phantasticum euanescit, & annihilato ful-
gore, tantæ tenebræ densuerunt, ut uix frater cum ductore suo ad
montis exitum regredi potuerint. Conuersus ergo hæreticus ad
fidem redijt, & miram dæmonis astutiam stupefactus expauit.

Libro de
tragibus.

Accipe aliud Pici Mirandulani uerbis narratum. Fuit in Alpi-
bus Rhetijs sacerdos quidam probus ante annos quindecim, cui
cum foret opus ad ægotum quendam graui oppressum morbo
Eucharistiam differre, cum longius ille abesset, uideretq; se non
ita ut oporteret celeriter ad eum pedibus posse peruenire, ascen-
dit equum, colloq; sanctissimum Christi corpus pixidi inclusum
satis honorificè alligauit, iter suum quanto citius accelerans, cum
nonnihil processisset, obuium habuit quendam, qui, ut equo de-
scenderet inuitauit, & secum pergeret ad spectaculum quodam
mirabilissimum. Imprudens homo, & cupiditate rei tam stupen-
dæ ductus paruit, uix equo se demiserat, cum sensit se per aeræ
unâ cum comite deferri, & breui tempore in altissimo montis ca-
cumine statui, ibi amplissima, & amantissima planicies erat ar-
boribus undiq; excelsissimis sæpta rupibusq; horrendis circum-
cincta, in medio choros innumeros, ac uarios ludos cuiusuis ge-
neris, mensas lautis, ac diuersis ferculis instructas erat uidere, au-
diebantur etiam concentus quilibet omni suauitate affluentes,
deniq; aderant, quæ animos hominum iucundissimis delineamē-
tis tenere possent, & dulcedine perfusos intima demulcere solent.
Obstupefactus re improuisa simplex, bonusq; Sacerdos, neq; elo-
qui præ admiratione, aut hiscere audent, penè extra se positus,
attoni-

attonitusq; hærebat, cum socius, qui eum adduxerat, petijt ab eo uellet ne Reginam, quæ ibi aderat supplex uenerari, & munus ei aliquod offerre. In alto quodam folio Regina sedebat effigie formosissima; Regio, cultu, & ornamentis mirificis ornata, accedebant ad eam prosternentes se humi cuncti, qui aderant bini, quaternivè ordine pulcherrimo, & humi se prosternentes eam colebant, varia munera offerentes. Ad mentionem Reginae homo cum videret eam sic fulgentem, & ministris plurimis circumputavit esse Matrem Christi, Cœli, Terræque Reginae, neque enim suspicabatur vllas præstigias, demonumque spectra esse, alioquin eum non appropinquasset, reputans igitur secum quid illi dono daret, existimavit nihil ei gratius, aut iucundius futurum in munus quàm filij corpus, accessit, & ad pedes in modum supplicis, arculam, in qua erat Augustissimum Sacramentum è collo detractam in gremio mulieris illius posuit. Mira res continuo evanere omnia: percussus huiusmodi novitate homo rudis, & præstigijs se irretitum videns, & in horroribus densissimis, & lustris destitutum conspiciens, opem Diuinam tremens implorare cœpit, vt è tantis ipsum am fractibus expediret. Cumque diu per loca inuia, sylvasque vastissimas errasset, vix tandem pastorem reperit, à quo in viam ductus didicit, se milliaria centum à loco abesse, quò Eucharistiam deferre cupiebat, ad suas tandem sedes reuersus, rem totam detulit ad Magistratus. Contigit hoc imperante Maximiliano.

Vir Tribunicus Hespericus habebat in territorio Fusatensi fundum Zubedi appellatum, vbi cum afflictione animalium, & seruorum suorum domum suam spirituum malignorum vix noxiam comperisset, rogauit presbyteros nostros me absente, vt aliquis eorum eò pergeret, cuius orationibus cederent. Perrexit vnus, obtulit ibi sacrificium corporis Christi, orans quantum potuit, vt cessaret illa vexatio, Deo protinus miserante cessauit.

Idem Augustinus ait, quòd fatentur Maleficæ, sese dum missam audiunt, ab omni demonis vexatione liberari esse, ideoque se diutius ad horam vsque meridianam in Catholicorum templis, in quibus plures missæ dicuntur moras trahere.

August.
lib. 22. de
ciu. Del. c.
8. habet
huiusmo-
di verba.

Lib. 9. col-
lat. o. 5. &
alijs codē
lib.

Non est iocandum cum Demonibus.

Niderius in formic. refert vidisse se fratrem in Conuentu Coloniensi, verbis satis iocosum, sed in gratia expellendi demones valde famosum. Hic cum in terminis Conuentus Colo-

Vu nensis

nienſis dæmonem in obſeſſo corpore arctaret, dæmō petiuit à fratre locum recedendi, quo gaudius frater, ait in ioco, in latrinam meam vadas. Exijt igitur dæmon, & noſte cum frater ventrem expurgare vellet, dæmon tam dirè eum torſit propè cloacam, ut vitam cum difficultate ſaluaret. Quare ſancta res eſt dæmones eijcere ſanctè tractando.

Vicuarij anno 1585. Sacerdos quidam, cui nomen erat, Ioannes ægyptiis, Energumenam habebat ancillam, quam, ut iuaret exorcifmis diabolū ſatis ſollicitè præmebat: Vt autem quodam die ventum eſt ad terminum, quo diabolus, tum exorcifmorum vj, tum etiam virtute Diuina coactus, deberet ab obſeſſa recedere, dixit Sacerdoti: vis me exire, ſed cum receſſero, quo vadam? Subiunxit Exorcifſta. O ſus lutulente, qui olim à Chriſto deturbatus, petiſti, ſaltem vt porcos liceret poſſidere, ex, (& per contemptum ſubdidit) & ingredi poſteriora mea (mirabile dictū) poſſidit diabolus ipſum Sacerdotem exorcizantem, ac ita diuexauit ſurioſè, vt ſic Deo permittente, paucis diebus, poſt multos ei adhibitos exorcifmos, vita functus ſit, ad omnium doctrinam, & inſtructionem.

DE ORATIONE.

Exempla.

Anno 1549. quidam conſeſſus cuidam Ieſuitæ, media nocte, dum ſatisfacit pœnitentiæ ſibi à Confefſore impoſitæ, repente vidit feles, muſesque, & alias beſtias colore atras, aſpectuq; terribiles tam multas, vt totum occupare cubiculum viderentur, quo ille viſo, perterrefactus tremere cœpit, ne à beſtijs illis arripere- tur viuus; anxius, & trepidus accurrit ad Domini noſtri imaginem magna voce opem implorans, quare omnium animalium ſpecies, ſubito euauerunt, tanto cum impetu, ſtrepitu, & fragore, vt domus ruere videretur.

Bungi in Iapone anno 1555. familia fuit, quam à centum annis dæmones infeſtabant, & moleſtia in paſtores quaſi hæreditaria tranſibat. Pater familias opes omnes placandis Idolis conſum- perat, potius auctum ijs, quam ceſſauit malum. Triginta anno- rum filium dæmon occupauit, ita vt nec patrem, nec matrem agnoſceret, nec quindecim diebus quidquam cibi ſumeret. Sub
horum

horum finem vnus foci etatis Iesuitarum ad eum accessit, iussitque vt D. Michaelē nominaret, dum Diuum nominat, vehemēti tremore cœpit concuti, & varios motus membrorum edere, ita vt circumstantibus terrori fuerit. Inuocante vero Patre, Deum patrem, & filium, & Spiritum sanctum, subito à Dæmone liber extitit. Huius soror paucis post diebus molestijs dæmonis agitata est, qui etiā in ea loquebatur, certis temporibus Iesuitarum concionibus auditis, Christianam fidem suscipere voluit. Cum verò sacro fonti esset admouenda, conareturq; principio se sacro signo crucis munire, tremere vehementer, ac concuti cœpit. Pater preces fundebat sollicitè, ipsa verò sacrum Iesu nomen, & D. Michaelis proferre conabatur, sed magis ipsam tunc dæmon irritauit obstringendo os, & comprimendo. Tandem vero in cantum prorumpens exclamat. Si Idola Xaccam, & Amidam scëtarum Iaponensium authores reijciatis, nullus superest, qui adorari debeat, aliaque huc spectantia protulit, nec esse, quod in ijs reprehendere posset quisquam. Quadam die innumeris Christianis presentibus Sacerdos sacrum fecit, cui quoque intererat dæmoniaca, quo finito rogat, quomodo valeret, optimè, ait, iussa verò D. Michaelis nomen pronunciare, tremere, ac stringere dentes cœpit, & dæmon se velle exire dixit, sed quoniam iam à tot annis ea familia pro hospitio vteretur, non libenter migrare. Iubet iterum pater Sancti Michaelis nomen proferre, resp. illa, id permolestum esse, & lachrymas fundens, & conquerens, quo, inquit, me vertam? Christiani itaque omnes in orationes currunt, dumq; satis diu orant, dæmon occupatam hæcenus prædam deseruit. ipsa verò subito potum petijt, admonita, vt Iesum, & Mariam inuocaret, tanta suauitate vtrumque protulit nomen, vt Angeli vocem sibi viderentur audire.

Anno 1588. Brunz in Morauia mulier erat in Nosocomio, acerrima diaboli pugna sic oppressa, vt nunc aquis, sibi vitam extinguere, nunc cultro, quem gnarus nocendi porrigebat in manus, eripere moliretur, prohibentibus curctis qui erant in valetudinario, post illam triennij vexationem. Apoplexia corripitur: obligatione linguæ loquendi vsu adempto, mittitur ad sacerdotes, vt concione populi preces flagitent, & exoratum fuisse Deum, solutus primum linguæ nodus, deinde animæ, post sacram confessionem peractam ostendit.

In litteris Ludouici Frois habetur hæc narratio. Nobilis quidam homo olim magna autoritate in hoc Regno Fingano pol-
E Iaponia
scriptisan
no 1596.

V u 2 cum

cum tota familia quoque erat gentilis, nullus vero Christianus nisi dictus Nobilis, vir bonus, & Religiosus: accidit filiam ex improviso infirmari, & quidem intra sex dies usque ad mortem, quidam dicebat a dæmone esse obsessam; propterea quod tam furiosos, & insolitos gestus ederet, ut ægre a duobus vel tribus hominibus teneri posset. Maritus & socer implorarunt opem Bonziorum, sed suis illi ritibus, & nugis superstitiosis ne hanc quidem eam iuvare potuerunt. Verum quia scemina impendebat mors, monuerunt patrem eius, octodecim miliaribus inde disjunctum: is celerrimè aduolat, inuenit filiam quidem spirantem, sed mentis impotem, ut patrem suum non agnosceret. Pater illico mandatum submoueri Bonzios, aliosque Ethnicos lectum stipantes, ipse vero accepto Rosario, ter Dominicam orationem, & salutationem Angelicam aggreditur pronunciare; scemina interim nihil mutatur, horribiliores autem potius gestus, quam prius edit, ut a multis teneri vix possit, pater redit ad præsidium Rosarii, eo verberat tergum filiae, dicens, tu videris mihi dæmon aliquis, recede ab hoc corpore. Et respond. Dæmon, non recedam. Pater, ut erat homo virtute præstans, Rosario iniecit in eius collum, dicens, velis, nolis, recedes. Tum dæmon, tollite inquit Rosarium, quia abscindit mihi collum, & tunc recedam; Respond. pater, minime tollam, imò funes quosdam arripiens, minatus est se eum verberaturum, & sic dæmon recessit, & liberam eam reliquit.

DE ANGELO CVSTODE.

Exempla.

x. par. his.
Ganer. or.
din. Præ-
dicat. li. 2.
cap. 72. Vt
ex eo re-
fert Al-
phonf. Vil-
legas Flo-
Sanctorū
p. 3. vica-
273.

Erdinandus de Castillo Beati Dominici ordinis Historiographus refert. Boncella Municipium esse Combricense, ibi nobilibus parentibus natus est quidam Aegidius, hic vix dum adolescens, industria, & fauore, tres canonicatus, & Prioratum vñū adeptus, omni diffuebat vitio, non indoctus humaniorum studiorum, & Philosophiæ, & Medicinæ, cui quam sibi opportuniorem ad nequitiam rebatur, totum se dare, & Lucretiam eius addiscenda causa cum cogitaret, iter aggressus dæmonem habuit humanæ speciei obuium. Malus iste vix comes a noto sibi, sed ignotus, paulatim varia quæreret, ut audiret profectiois consilium; quin tu, inquit, me potius audis? scientiam indicabo, quæ & adeptu facilis, & vsu præcipua ad dignitates, voluptatesque, ipsius etiam quam scitis,

scitis, medicis unima perfectio est. Necromantiam dico, dixit & persuasit. Abducit Aegidium, & adducit in vallum specum prope Toletanam Ciuitatem, ibi occurrere lati, & excepere venientem viri Damonesque humana effigie, itur in specum, exigitur, non secreti tantum, sed & ligis fidei, siue homagij perpetui sacramentum, volens adigitur, & schedula proprio consecrata errore promissam confirmat. Septennio illic tetrus artibus, & caliginosa scientia imbuitur, post Lutetiam profectus, miros breui inter Hypocratis sectatores progressus facit, & doctoratus lauream adeptus gliscebant enormia magis, magisque peccata, ruebat de scelere in scelus: ambiguum erat, fama eruditionis, an nequitie infamia maior. Sed, o Dei bonitas, vi quem lenitate nequiuerat statuit trahere. Ecce tibi equitem hop! omacum lanceam vibrantem, & intentantem misero, irato vultu, minaci voce, clamantem. Vitam hanc, moresque desere, ad frugem reuertere. Subitus Aegidium terror occupauit, sed veloci motu cum terrore institutum pristinum displicere desijt, ad volutabrum luti reuerso, post triduum idem ille Eques iam terribilior, non solum minatur eadem verba, repetens de mutando vitæ instituto, sed lanceam pectori infigit, & vulnus, & si non grane imponit: fractus animo noster. Dedo, inquam, me; faciam Domine quidquid iusseris, Saulum diceres in terram deiectum. Statuit serio se totum Deo dicare, & quo intus impelli se sentiebat (urgente sic opinor Angelo custode, qui apparuerat) Religiosæ alicuius instituto familiæ se addicere. Hoc animo Lusitaniam repetens, dum per Palentiam iter habet, vbi tum Monachi Dominici Monasterium ædificabant, subit cupidus cernendi operis. Vidit viros sanctitate, & eruditione claros, quosdam etiam viribus, & ætate defectos, delicate olim nutritos, calcem subigere, ligna dolare, lapides parare, & onera humeris portare, summa lætitia, & alacritate; optat se illis iungere; petit instanter admitti, & impetrat. Tirocinio defungitur magna spe sanctitatis futuræ excitata. Post aliquot annos missus Santarenum in Lusitaniam, ibi crescebat oratione, & victoria sui. Vnus angebat serapulus, quod penes demonem hæreret schedula illa obscena, & intestabilis. Igitur ardentius Regina Cælorum se commendabat, mali huius remedium aliquod postulabat, non sine lachrymarum effusione, & continuo suspiriorum concentu. Quid neget Misericordie Mater sic postulanti? Die quadam, cum in Sacello Templi prolixius oraret apparuit illi demon formidabili aspectu, deteriore vultu, conuitium facit, & præstitam fidem, acceptaq; beneficia petulanter exprobrat, tandem post ruit

ra minaciter, & proterue, & impotenter obiecta, faxo, inquit, huius te Monachismi, & violentiæ, quæ me tibi chyrographum hoc cogit restituere, nunquam satis pœniteat, simul abijcit illud ad pedes Aegidij, & videri desijt. Aegidius cartulam accipit, & lacerat minutim, nec vanæ minæ dæmonis fuere, admirandis illum modis plus septennio postea vexauit, mitto vexationes alias, assumebat Monachi cuiusdam, qui in eodem degebat Monasterio, similitudinem, & nihil non quod excogitari inter domesticos posset, molestiæ Aegidio inferebat, pariebatur, hic, sed tandem dolens malitiam illam serpere, & fratrem, vt putabar illum Deum sic semper offendere, rem desert Priori, & petit aliò mitti, causamq; aperit, accersito fratre, deprehensus calumniator, & insolens ab alijs, solitus ab Aegidio vinci desijt victori negotium facere. Viuus tandem clarus multis, non virtutibus tantum, sed & miraculis varijs, anno 1265. denascitur mundo, vt Cælo nasceretur. Sepultus Santareni, vt sanctus colitur. Ecce Deiparæ Virginis efficacissimum contra dæmones præsidium, & Angeli custodis attractio ad bonum.

Lib. 2. po-
lic. c. 11.

Salisberiensis sequentia tradit his verbis. Dum puer, vt Psalmos addiscerem Sacerdoti traditus essem, qui fortè speculariam magicam exercebat, contigit, vt me, & paulo grandiusculum puerum præmissis quibusdam maleficijs, pro pedibus suis sedentes ad speculariæ sacrilegium applicaret, vt in vnguibus sacro nescio oleo, an chrismate delibutis, vel in exterso, & lenigato corpore peluis, quod quærebat, nostro manifestaretur indicio. Cum itaque prædictis nominibus, quæ ipso horrore licet puerulus essem dæmonum videbantur, & præmissis adiurationibus, quas Deo auctore nescio, socius meus, se nescio quas imagines, tenues tamen, & nebulosas videre indicasset, ego quidem ad illud ita cæcus extiti, vt nihil mihi appareret, nisi vnguis, & peluis, & cætera, quæ ante noneram. Exinde ergo ad huiusmodi inutilis adiudicatus sum, & quasi qui sacrilegia hæc impedirem, ne ad talia accederem, condemnatus sum. Et quoties rem hanc exercere decreuerant, ego quasi totius diuinationis impedimentum arcebar, sic mihi in ætate propitiatus est Dominus (vtique reor per Angelum custodem. Sed addit, cum verò paululum processissem, & flagitium hoc magis, ac magis exhorruui, & eò fortius confirmatus est horror meus, quòd cum multos tunc nouerim, omnes antequam deficerent, aut defectu naturæ, aut manu hostili, beneficio luminis orbatos vidi, vt cætera incommoda taceam, quibus in conspectu meo à Domino, aut prostrati, aut perturbati sunt, exceptis duobus, Sacerdotibus,

cerdote, videlicet, quem præmissi, & Diacono quodam, qui spectu-
lariorum videntes plagam effugerunt, alter ad sinum Canonicae,
alter ad portum Cellulae Cluniacensis, sacris vestibibus insigniti: eor-
dem tamen præ cæteris in Congregationibus suis, aduersa pluri-
ma postmodum perpeffos esse misertus sum.

Auxilium singulare Beate Mariæ Virginis.

Exemplum.

Ræter superius alibi adducta exempla, aliam cer-
tissimam narrationem subdam, ad demonstnan-
dum præsens Deiparæ Virginis auxilium. Hora-
tius Torselinus historiae Lauretanæ scriptor, pari
elegantia, & fide rem gestam proponit. Alium
porro Iuuenem Lauretanæ Virginis tutela serua-
uit, quem in præcipitem locum libido infana prouexerat. Hic ut
erat proiectæ cupiditatis, audaciæq; in veritas se effuderat volup-
tates. Expugnato multarum Matrum familias pudore, immo-
dico cuiusdam mulieris amore flagrabat, qua, cum nec prece, nec
pretio, nec vi, dolovè potiri liceret, vltima experiri statuit. Igitur
concūiatum Magicis cantionibus rogitat dæmonem, vt se voti
compotem faciat, ad omnia se descendere paratum ostendens, si
eo, quod expeteret, frueretur. Diaboli ergo iussu à Christo deficit,
seque totum illi dedit, & tradidit, super hæc omnia iurat conce-
ptis ab illo verbis, & chyrographo suam pollicetur fidem, vsque
eo impuras mentes voluptatis amor excecet. Cæterum, vt poti-
tus est quod cupierat, fecit, vt sit, fastidium copia, & cœlesti luce
oborta magnitudinem sceleris sui seza æstimatione perpendit.
Ergo postea quam animum curis anxium penitentia subiit, ad ve-
niæ spem erectus, cælestem opem spectare, Deum, Deiq; Matrem
implorare cœpit, inter hæc occurrit animo Virgo Lauretana, eius-
que ædis Sacerdotes amplissima facinorum expiandorum, autho-
ritate præditi, prot nus Deo authore Lauretum petijt, haud du-
bius, quin ibi non esset tantis malis remedium inuenturus, nec sua
illum frustrata spes. Lauretum, vt venit, Sacerdotem idoneum
nactus, re omni exposita, consulit, ecqua sibi sit spes reliqua salu-
tis. Ille primo sceleris atrocitate exterritus, paulisper hæsit, de-
inde immunitate facinoris demonstrata, ita spem illi salutis osten-
dit, si precibus, ieiunijs, voluntariaq; corporis castigatione Deum
placare penitus insitat. Cum ille nihil omnino pœnarum recu-
laret,

faret, promisit Sacerdos si imperata fecisset, se faciles aures ei daturum, & tantum piaculum Deo propitio vitæ expiaturum. In digressu hominem monet, vt per triduum inedia, ciliicio, flagris corpus affligat: Beatæ Mariæ Virginis opem implorans, per eam a Deo veniam exposcat, se eodem triduo rem Diuinam pro ipsius incolumitate facturum, & vtrique extitit fides, ita triduo exa-
 & Sacerdos optimum ratus est ante absolutionem chyrographū a dæmone extorqueri, ne quid omnino iuris in illud haberet, proinde hominem ab se dimittit monitum, vt Augustissimum Sacellum ingressus, precibus, lachrymisq; Deiparam vsque eo fatigaret, dum chyrographum a diabolo extortum reciperet. Morem gerit ille, suæ salutis, securitatisq; auidus, haud dubia spe, in se deprecatione Deiparæ Virginis impetrare posse. Ergo prostrato ante Virginem corpore, lachrymans, obnixè eam precatur, vt recepto illo nefario chyrographo, saluti, incolumitatiq; suæ consultum velit, ingenti miraculo compos voti efficitur, versiculos illos ex animo iterabat. **MONSTRA TE ESSE MATRÊM, SVMAT PER TE PRECES; QVI PRO NOBIS NATVS, TVLIT ESSE TVVS.**

Talia precatus, subito chyrographum in manus suas delapsū conspicit. Itaque sibi met vix ex inopinato gaudio credens, integrato sctu, gratias Virgini enixius agit. Inde Sacello egressus, lætitia exultans ad Sacerdotem accurrit, receptum Deiparæ beneficio scriptum ostendit, id erat tot, tantisq; in Christum, atq; in ipsum qui scripserat diris, & execrationibus refertum, vt facile apparet a sempiterno humani generis hoste dictatum. Veruntamen tantum vinculum omni diabolica fraude potentior vis Diuina dissoluit, ita denotum illud inferis caput, Deiparæ benignitate asseritur in libertatem filiorum Dei, ne quisquam omnino, quamuis facinorosus, ac perditus, si modo ipse perire nolit, de sua salute desperet: nec cuiquam in dubium veniat Dei clementia, quæ vitro Matrem suam reis patronam dederit ad salutem.

DE SIGNO SANCTAE CRVCIS.

Exemplum.

Beatus lit
 uris Me-
 dio l. anno
 591.

INter cætera exempla plurima, quæ afferre possem, præter ea quæ etiam allata sunt; hoc vno contenti estote, quoniam rarū, & mirabile. Quidam Sacerdos Aronæ degens pollicitus erat Deo aditurum Societatem Iesuitarum, & id vni eorū aperuit, indignè hoc

hoc tulit dæmon, seque ad solita arma conuertit, Impuris cogitationibus hominem aggreditur ita infestis, vt adimerent somnum, surgit è lecto Christi miles, & Lectitandis piorum historijs noctes ducit insomnes, neq; hoc tulit aduersarius, suspensam lucernam ad parietem sic deijcit, vt effuso oleo totum volumen fædè pollueret, neque hoc satis, inter cœnandum inuadit immundo afflatu, hic à mensa statim in cubiculum humiles ad Deum preces effundens humi proiectus, & pro cibo corpori flagra ingerere, cum sic quoque cæco igne carperetur, nudatis pedibus terram insilit binas horas vel ternas, dum importunus calor deferuesceret, deinde conijcit se in cubile fessus; Visus in eodem strato videre mulierem, & attingere eius comam manuum extentu, desiliit repente attonitus, & ad lectum conuersis luminibus nihil videt, donec bis, teruè agnouit: timuit ludibria oculorum, idque pluribus noctibus accidisse testatus est, tandem eò res processit, vt miser iturus cubitum brachia sibi, manusque arctè colligaret, inditis vinculis, ne in somno atrectarent quidquam manus errantes frustra: simul enim sopor, & ligabat sensus, breuè ad tempus, & brachia soluebat. Sed mirum quæ est Dei clementia, Diaboli tentatio est infra hominum facultatem, fugauit illum, qui pro castitate pugnabat, cum fortiter obstetisset, redijt tamen victus ad pugnam admirabili arte. Egressus aliquando Sacerdos idem ex oppido leuandi æstus gratia, iuxta lacum inambulat, persoluens horarias preces. Virgini Mariæ. Vix ducentos passus processerat, cum assequutus est eum vir quidam rutila barba, & promissa, vesteque magni pretij, insidebat equo pulcherrimo ætri coloris, qualis nullus illis regionibus: famuli erant pedestres duo, cum accessisset propius perhumaniter salutauit nunquid ad Iubilate, inquit, peruenisti? recitabat fortè sacerdos Psalmum illum, & quod magis mirum, ita submissa voce, vt audiret tantum se ipse. Tum verò inter equitem, & sacerdotem institutus sermo, hoc ordine. Prior eques specie rimantis, quæ est animo tibi infixæ cura? quæ sollicitudo mærentem exedit. at ille dissimulans, mihi benè est, ac bellè, frustra tibi huius rei quæstio fuit, cui eques, mi homo mihi dare verba difficile est, cui datum olim à Leo, vt introspiciam, quid tacitis cogitationibus volutent homines. Cum stetit Sacerdos admiratione defixus, & stupens, loquentis habitum, corpusque totum lustraret luminibus, sumpto animo, ait. Si tibi ea est virtus, effare, quæ me angit molestia? si quid fortasse tu plus scis de rebus meis, quam ego ipse, cui ille. Votum Societatis Iesuitarum, hic stimulus coruellicat, hoc te quietum esse non sinit, sed tu alias res agas necesse

X x est,

Est, ad illam tibi aditus non parebit. Suspicatus alter ne aliquo ratione audisset à Iesuitis. Non certum satis potum illud fecerim; necne; sed ut ita sit; si certum est patribus me excludere, non abijciam animum, nec me discrucio; neque enim vna est tantum piè, ac sanctè Deo inferuendi via. Rectè istud quidem ait eques; mitte illam de pectore curam; est tibi ea incholes ingenij, is truncus corporis, ut hæc super ea voluntas, ut vel in ista, qua nunc vteris ratione vita possis innocentiam tueri, quòd si me audis, aliam terram vide, vbi Deo viuas, & tibi, Arona relicta, iam me sequere, nec temere erit consultam rationibus tuis; optima apud me eris conditione: non lacto inanibus promissis, hæc respice hæc cum diceret crumenam prægrantem manu percussit crepantem argēto. Egit gratias Sacerdos: non possum ad præsens vti liberalitate tua, ut fidem meam præstem Aronensi Ecclesie; & subito interfatus eques, quæ isthæc fides sine publica vlla sponsione, aut chirographo? ante quinquaginta tres libras æris, (neque enim plures accepisti), addictum habebunt? assuetiebatur hæc audiens, non sine admiratione, sed coniectura ducebatur ad suspicandum ad illius aures permanasse omnia ab Aronensi aliquo? Tum paulo fidentior; tu verò quo vadis? vbi habitas? Pallantiæ Respond. & qui ad nos appellit inter meus est, ad vicinalem vsu paratus, agebatur ab vno, atque altero remige, vtroque pullato, aspicit Sacerdos, & miratur non antea visum. Nunc si accipis conditionem Pallantiæ mecum eris quantum voles. Si fiat Religiosam vitam complecti, ut in vnam admittaris insignem, & sanctitate præstantem curabo. Laudo egregiam humanitatem tuam, qua sponte vteris in hominem ignotum, sed habeo causas remittendi, hæc sermonum vice, cum paululum subsistere cogeretur Sacerdos: præi Domine, inquit, paulo post sequar, nec aliter fecit, ac dixit, tum salutare crucis signum in fronte exprimens, atque in loco cordis, & pensilem corollam baccis confertam sacris, cum qua preces numerantur, manu apprehendens, præcedentem subsequitur. Desistere ad Crucem apparere, Eques, famuli, Cymba, remigesque. Ecce tortuosi Colubris fraudes, vno crucis signo ad instar nebulae dissipatas.

Accipe aliud non spernendum. Virgo quedam in Dicecesi Argentunensi asseruit, quod die quoddam Dominico, dum solitaria in paterna domo esset, vetula quedam illius oppidi, illam conuenit, visitationis gratia, & inter plurima feunilia verba habita, hæc tandem subiunxit. si placet, te, ad focum quendam vbi multi iuvenes pulcherrimi, oppidanis incogniti, tripudiant, saltant, deducam.

etm. Assentitur Virgo, & sic vetulam subsequuta, ad præfixum locum, cum ventum esset, ait vetula, (Saga nempe). Ecce per gradus ad superiorem locum est nobis ascensus, vbi sunt Iuvenes, sed vide, ne te signo crucis munitas. Virgo annuit se facturam quod præcipit; præeunte malefica, & illa subsequente, se crucis signo occultè muniuit, quo factum est, vt ambæ in summitate graduum posita, ante assignatum locum, cum nullos ibi inuenissent, vetula illa, toruo intuitu, & stomachabundo animo, se ad illam vertens, ait, male dicaris cum tuo crucis signo, cur te signasti? abi in nomine diaboli, & sic illa se Virgo ad propria redijt.

De aqua benedicta, siue lustrali.

Exempla.

Nno 1583. Herbipoli ædes erant cuidam Parocho: non procul ab vrbe, siue malo dæmone, siue præstigijs infesta. Narrabat ipse Parochus, domesticique propinqui, quidquid erat in ædibus magno impetu ad terram proijci; ardentes præterea faces, easque plurimas in conclauis, quo nulla asprabat aura concluso, anhelitu vno restingui: lectos cubantibus, plurimos ceruicibus summa vi subtrahi; plerisque domesticorum sic præcludi fauces, vt præfocari viderentur. Denique multa, & aspectu, & auditu terra in eadem domo fieri solita. Parochus tristis, consilijque inops adiit alios Sacerdotes, commemoratisque, quas pateretur, iniurijs, Sacerdotem aliquem, cuius præsidio tueri posset se à Rectore quodam poposcit. Datum est uni negotium, qui cum ieiunus sub vesperum eò se contulisset, iuxta limen pedem intulerat, cum ea ipsa, quæ audierat intueretur, ipso cum comite inspectante, parietis est impacta scutella tanta vi, tantoque impetu jaculantis, ut eos, qui aderant metu prope modum exanimarit, Sacerdos ille omnes bono esse animo iussit, hortatusque Parochum, ut ad expiandum animum se præpararet, ipse super pelliceo, stolaque indutus, in superiori ædium parte, ubi plerunque tumultuari consueuerat dæmon, ascendit. Hic usitatis Ecclesiæ religionibus ad dæmones fugandos adhibitis, cum responsum daretur nullum, nemoque sacerdotis uoce prouocatus adesset, redit ad exortandos domesticos, præcipueque ad hæresim abijciendam, expiandaque confessione peccata. Tum lustratis ritè

Xx 2 sedibus,

sedibus, ad domum suam, non sine magno animorum fructu re-
vertitur: constat enim multos ab hæresi restitutos Ecclesie, &
ædes illas omni superiori molestia, vt testatus est postea Paro-
chus, liberatas.

Epiph. li.
2. Epistol.
de rebus
Iaponicis
ep. 1.
Epiph. hæ-
resi 30.
Pall. Lau-
fac. c. 19.
Theodor.
lib. 5. hist.
cap. 21.

Igitur de Iosepho quodam, quòd cum adhuc Indæus esset, in-
fanum quendam ab eo per aquam cruce signatam sanitati restitu-
tum. Item de femina, quæ Magicis præstigiis in equam transfor-
mata putabatur, testatur Palladius: cum B. Macharius aquam be-
nedixisset, superq; caput eius precatus fudisset, & fecisset, vt quod
erat, omnibus videntibus femina videretur.

Apud Theodoretum, Marcellus Episcopus Iouis Apamæni Fa-
num cum dirueret, atrum dæmonis spectrum flammæ vim, ne ma-
teriam ligneam depasceretur impedire cernens, aquam signaculo
crucis muniuit, & benedixit, & ea iussit flammam aspergi, conta-
ctum non ferens improbus ille aufugit, & aqua quasi oleo excita-
tus ignis, momento temporis Fanum consumpsit.

B. Theodorus Archimandrita noxas omnes aqua benedicta so-
lebat repellere, etiam morbos à dæmonijs illatos, vt à Phentino
illo apud Tantendiam, qui obuius dæmoni in forma canis solo il-
lius hiatu in grauissimam ægrotudinem inciderat, vt à Theodori
cuiusdam Tribuni domo, in qua homines, & animantia omnia à
dæmonibus cruciabantur, & cum domestici, aut canarent, lapides
super mensam iaciebantur, ex quo magnus omnes terror inuade-
bat, & mulierum, telæ rumpebantur, & tanta serpentum, & mur-
rium multitudo domum occupabat, vt præ formidine in eam in-
gredi nemo auderet. Domum igitur Dei seruus ingressus, totam
noctem psallendo, & Deum obsecrando traduxit, & aquas cui be-
nedixerat totam domum aspergès, eam à spiritibus immundis li-
berauit. Hæc Gregorius Presbyter sæpe citatus.

Idem recenset hoc Illustre miraculum. Apocomensis vici inco-
læ bouem occiderunt, vt carnibus eius vescerentur, contigit au-
tem, vt omnes, qui ex illis carnibus comederant in morbum inci-
derent, & iacerent vt mortui, & quidquid carnis reliquum fuit, ni-
grum euasit, ac fœtidum, qui igitur ex carne illa non gustauerant,
id quod acciderat viro sancto nunciauerunt, qui respondit, exitiū
istud à Phalange dæmonum, qui per lebetes pertransierat proue-
nisse oportet, & cum eo tempore, non possit cum illis discedere,
benedixit aquæ, quam per vnum è fratribus misit, vt periclitan-
tes conspiceret, eisq; bibendam propinaret, quo factò, cuncti
tanquam è somno surrexerunt, præter vnum, qui mortuus est. Io-
annes enim procurator, cuius fratri ea calamitas contigerat, non
expe-

expectans viri sancti benedictionem, accurrit ad maleficam mulierem, & dum eius incantationem adhiberet fratri, ille animam egit.

Sancti Vberti Episcopi Leodiensis veri dæmono mastigis habitaculum, multiplices cathera dæmonum inuaserant, id animaduertens vir Dei, puero dixit, vade, aqua, quæ Sacerdotali consecratione sale admixto benedicta, & ad effugandam inimici nequitiam orationis virtute imprægnata est, liquorque olei idem (en chrisma) apostolica auctoritate benedictus, huc deferatur, quorum aspergine, atque lictura, mox ita effugabuntur hinc inimici virulenta phantasmata, vt amplius sua non audeat inferre machinamenta. Hactenus Anonimus D. Ruberti discipulus, vel familiaris scriptor eius vitæ.

Anno 1583. Rigæ, Ruthenus quidam cum sæpius moneretur, vt cum Ecclesiâ Romanâ rediret in gratiam, semper autem obsurderet, sine pænitentia decessit; ex eo die varia se in eius domibus spectra domesticis offerrebat, assidentibus auferebantur mensæ, nemine comparente: cubiculorum fores, non modo pefulis, verum etiam fera pensili obfirmatæ, totis cardinibus euerdebantur: è summis ædibus lapides ingentes iaciebantur pice sædati quos se tractasse perhibet sacerdos quidam. Quidam autem Pollonus, quem ille Sacerdos se vidisse affirmat, adeo graniter est vulneratus in vertice, vt dies aliquot iacuerit semivivus. In eadem domo, cum multum straminis esset, id totum in minutissimas partes comminutum est: denique hæc, & id genus alia cernebantur plena terroris, quæ non obscure quantum sibi ius in ijs ædibus sumpsisset Sathanas, indicabant. Ingressus in eas is, quem dixi Sacerdos cum Comite altero, aqua benedicta, thureque adhibitis expiauit, quo exorcismo omnis tumultus dæmonum conqueuit, id quod multis deinde gratijs ad iam Domini testati sunt.

Se litteræ Collegij sui. Rigensis illius anni.

In Mexicana Prouincia Sedes Paschuaræ Iesuitæ posuerunt circa annum Domini 1587. Erat Indæ femine puer, quem cunctis noctibus cum dormiret, eripi sibi à latere sentiebat, deinde reponi, quo rapereçur ignara, ipse puer interea vitali spiritu in dies egelto, senta tabe properabat ad finem. Huic puero salutare fuit, in ædem sacram deduci, & lustrali aqua, adhibitis precibus sacris adspergi.

Vt patet ex litteris illius prouinciæ.

Sequenti Anno 1588. Viri cuiusdam Treueris mulier rustica, nescio quid ouorum offerrebat, excipit pileo pedisquus, mox pileum onis expositis imponit capiti, & statim vsque adeo vexari cepit dolore, vt penè desperet, nescius quid ageret, confugit in ædem

Littere
Trenire-
fes auit
1588.

ædem sacram, caput immergit in promptum vas aquæ lustræ-
lis, & conualescit. Maga comprehensa in quæstione dixit, quæ
sic fuisse venenata, vt gustantibus interitum, extuberationem
tangantibus essent paritura.

Sic littere
Prouinc.
Franciæ ii
Ius ann.
Hist. Me-
xicanz. c.
235.

Musiponti in Iotharingia anno 1593. Virgo ætate prouectior
tot incita furijs, vt obsessa diceretur, recitatis à Sacerdote litta-
nijs, infecta altera Maleficijs, epota salutari aqua, alia vexata à
Maligno spiritu, appensa ad collum cera Agni benedicti, ad se
rediere, mox & confessæ decessere è vita, cum essent precibus in-
tentæ.

Franciscus Lopezius Gomara quoq; testatur dæmonum ludi-
bria, & apparitiones apud Indos potissimum tribus remedijs di-
scuti, & depelli solita, efficacissimæ Venerabilis Eucharistiæ Sa-
cramenti præsentia: Crucifixi imaginibus illatis: & aquæ benedi-
ctæ asperione, idque non semel ipsos Cacodæmones Indis con-
fessos.

De virtute Salis, Panis, Cerei, Agni Dei benedicti.

Exempla.

Anno 1585. Drepani, fuit Paterfamilias qui-
dam, in cuius ædibus variæ dicebantur ali-
quot iam menses ex occulto voces existere;
familiaris is erat dæmon, qui varijs modis
conabatur hominibus illudere: proijciebat
fæxa prægrandia, nullius tamen capitis de-
trimento, vasa quoque domestica altè iacu-
lans non frangebat, cumque in his tectis fi-
dibus caneret adolescens, dæmon cunctis audientibus lasciujs
cantibus prosequeretur testudinis sonum, aperteque dæmonem
se esse iactabat. Cumq; ædium Dominus vnà cum coniuge quod-
dā in oppidum ad sua negotia discederet, comitem se se dæmon
adiunxit, cum autem ille madefactus pluuia rediret, nequam spi-
ritus præiuit, sublatifque de via clamoribus, præmonere dome-
sticos cœpit, vt ignem extruerent, herum iam esse in ianuis totum
imbribus madefactum. Verum cum ita se illud ædium Dominus
intelligeret, minitatus est dæmoni se adducturum sacerdotem,
qui è suis eum sedibus exturbaret: Ille verò ne id faceret excla-
mare cœpit, minitarique inimicitias, & odium, & quandiu Sacer-
dos in iisdem ædibus versaretur, fore, vt se abderet, & occultaret.

Venit

Venit tamen herus ad Sacerdotem, & rem illi narrat ex ordine, domum etiam mutat, vt se illis molestijs liberaret, obtestatur Sacerdos, ne imperita multitudo, cupiditate videndi elata, id quod fore videbatur accurreret; ad eum sibi proficiscendum, non censuit. Tantum monuit, vt ipse, & tota eius familia ablutis generali Confessione peccatis, cœlesti pane se confutarent, caueretq; ne quis, aut ex domesticis, aut ex externis, sermonem cum hoste miscerent, ne vè ex eo, vt antea secerant, occulta perquirerent, riderent potius, quæ ab eo dicerentur, & vt orta ex mendacij patre planè contemnerent. Illi cum se facturos recepissent omnia, dedit eis Sacerdos ex consecrata cera Agni Cœlestis simulacrum, quod filia ceruicibus, vt quæ omnium maxime à dæmone vexabatur, insererent. Hic terrere dæmon cepit filiam, inuitariq; ni ceram illam abijceret, fore, vt ei obtorto collo animam eriperet, sed illi sacerdotis monita, & consilia sequuti, cum loquenti responsa non redderent, seseque inuicem contra hostem sacramentorum armis munirent, facile se ab eius insidijs, molestijsq; tutati sunt.

In Treuirensi ditione hoc ipso tempore, vt sunt plurimæ illic Sagæ, quædam puerum octo annorum circiter natum suis præstigijs, & carminibus circumuentum in eas sedes solita erat abducere, vbi per licentiam noctis, ac tenebrarum nefarijs lusibus indulgerent, hic suæ quoque partes puero dabantur, vt dum illi choreas confertis manibus inter se ducerent, is earum saltationem tympano prosequeretur, nec modo ludorum erat, choriq; spectator, sed sæpe etiam præstigiarium, quibus ille humanis corporibus vitisque nocent. Hunc Archiepiscopus deductum in Aulam custodiri iussit, vt cathecismo, cuius erat planè rudis, imbueretur: cum cum Sacerdos effigiem cœlestis Agni de cernicibus suspendisset, noctu adfuit dæmon, grauiterque puerum increpās, quod tam facile se decipi passus esset, iussit ceram illam, ni vapulare vellet, abijcere. Territus puer imperata fecit, continuoq; dæmon, eo quod iam metuebat amoto, ad muros vrbs eum arripuit, n. groque impositum hircio, ad impurissimas Sagarum regiones momento transfert, qui cum aliquandiu inter Veneficas latitasset, restituitur iterum in palatium. fracta, implicitaque nodis resticula, vnde cera illa perdebat. Is præ Archiepiscopi, & Ciuitatis petitione inter Iesuitas inclusus, seruatusque donec doceretur, quæ ad disciplinam Christianam necessaria, vt cum postea redisset in Aulam, sacramentis religiose munitus à dæmonum laqueis eriperetur, quod & denique factum est, et si postea relapsum criminis post aliquot annos penas dedisse dictum est.

Vide de
his reme-
dijs Steph.
Duran li.
2. de ritibus
Eccle-
siaz Cath.
cap. 58.

Anno

Anno 1586. in eadem ditone fuit Adolefcens ruficus, fed pe-
 rari ingenio intra quintum decimum annum. Hic non femel ac-
 cefferat ad feralem locum, vbi permixti foeminis mares, & atatis
 tenera maioribus daemone Magistro epulabantur noctis licentia
 discrimine pudoris extincto, ipse tamen nondum Deo, Deipara-
 que renunciauerat, execrandaſq; nondum preces fecerat de-
 mone praecunte, felis tantum cerebrum cum ſumpſiſſet in cibum,
 decreſcente Luna, mentem ſibi ſentiebat imminui. Vbi Treuiren-
 ſem ingreſſus eſt urbem, quam nunquam antea viderat, eo nimi-
 rum ducente ad ſupplicium, qui duxerat ad maleficium, vt fana-
 ticus deductus eſt in aedes Principis, vt ſeorſum ab alijs certa in
 domus parte curatus daemone excuteret, ſed cum ei nulla a dae-
 mone nocte daretur quies, coniuratiſque a quibus diuerberaba-
 tur, vel cerea effigie ſacri Agni, quam ad collum habebat, auul-
 ſa, Archiepiſcopo placuit mitti in Collegium Ieſuitarum, nec hic
 quidem miſero fuit pax, niſi ſolemni ritu cubiculo expiato. Ope-
 ra pretium erit quaedam ex ijs commemorare, quae ab ipſo narra-
 bantur, ita enim ipſimet Antiftiti ille dicebat. Cum exerceretur
 noſtra conuerſatio, fuit vnus e tua cohorte, qui gloriatus eſt qua-
 dam nocte (indicabat enim quanam fuiſſet) dormienti tibi po-
 tionem peſtiferam ingeſſiſſe, reperto ad te aditu, ex occasione
 Agni Dei, quem iturus cubitum reliqueras imprudenter in men-
 ſa, quod ſi paulo fuiſſet capacior calix, mortem non effugiſſes.
 Certè ipſe Epicoſopus dixit, ſe poſt illam noctem, ita infirma fuiſ-
 ſe valetudine, vt per aliquot dies decumbere cogereſſet. Cum hec
 dicens in magna corona nobilium non faceret fidem, ad praefectum
 Urbis inquit, quin & te noſtrae Lamiae bis inuaſerunt, ſed ab ea pi-
 xidula, quam ſers continuo, vbi ſunt duae imagines, & nescio quid
 Conſecratum (Agnum Dei) intelligebat, ſunt a conatu repulſae.
 De hac geſtatione rerum confeſſus eſt Praefectus.

Alius a daemone obſeſſus canem magis ringendo, & latrando,
 quam ratiocinando, & loquendo hominem ſe eſſe oſtendebat, hic
 Burgundia, vſque ad nos adductus, vique ſumma compulſus in
 templum, non prius deſiit canem agere, quam Agnus Dei in col-
 lum inferſus eſt, tum demum obmutuit, & humanitati redditus,
 animum ſalutari confeſſione purgavit. Idem Amuletum fuit al-
 teri eodem morbo laboranti.

Ex litteris
 Getmanie
 ſuperioris
 Col legij
 Friburg.
 ann. 1590.

Ex eadem Prouincia in haec verba Onipontani; vt grauitate
 morborum medicamentorum reſpondet vtilitas, terriculis dia-
 boli opponitur multis in locis ſacrarum plaguncularum vſus, ex
 eo genere nonnulla ponentur. Affirmabat ſe quidam inferis
 deſti-

destinatum ob scelera commissa, furisq; agitated inuocabat demonem subinde, quem & adesse monstrabat parentibus alijs, indicis in tentu, hunc persanauit. Sacerdos mollibus primo delinitum verbis, mox etiam ad confessionem adductum, donata quam pie demitteret in pectus, bulla Agni cœlestis; corpus quidam, animamque diro animarum prædoni deuouerat tempore præstituto, hora ferè instante mæstus, atque anxius adit Sacerdotem, eum dū consulit tremantibus labris, deerrantibus oculis repentino pauore opem exclamat, infœlici opem quin tu expedis pater? auxiliare aliquod sacrum. Quærenti Sacerdoti quid nouum? Astat inquit ante ostium hostis operiens abeuntem, & hostili vultu minitans raptum ex condito; ergo huic quoque simile remedium allatum est, neque hæc sunt fama incognita. Rusticus cum audisset Oenipóti esse viros, qui veneficia, & præstigias certis medicaminibus abigerent, ad illos venit, nempe Iesuitas medicinam petens (hoc enim verbo utebatur) aduersus diabolum; interrogatus quid intelligeret nomine medicinæ, haud scio respondit; nihil enim præter auditum habeo, sed istud quidquid est, quod diabolum fuget. Data igitur particula cerea, quam salutarem sensit valde paulo post, nunc Iesuitæ per ipsius oppidum iter facienti, cum propterea obsideretur à pluribus septuaginta amplius fuerunt dispartiendæ particule.

Sub eodem tempore Auinioni, mulier Maligno vexata spiritu, cui suaserat nescio quis, vt conueniret Sacerdotem (dato interea parentibus cœlesti Agno, quem ignaræ insueuerunt in vestem) cum consilium obliuiscitur, aut dffertur, à quatuor quasi felibus per fenestram raptata est supra domesticum tectum, mox audiuit humana voce minantem præcipitium, nisi ceream imaginem abijceret, quam in veste habebat, intellexit illa quid esset, & agnouit sua fores mali, ergo magno animo negauit facturum, statimq; cõuersa ad preces relicta est de tecto suspensa (sic enim inuenit eam maritus clamoribus excitatus.)

Anno 1590, Treuiris, acceptam Adolefcens iniuriam cum insigni rerum iactura à quibus minime debebat ferebat iniquus, quã Christianum deceret, ita dolore atrox, & maioris immodicus, cum sub crepusculum solus ambulat, demonem haud occasionum ignarum, non segnem obuium habuit, effigie viri nobilis, atro colore, exhorruit primum, sed salus dicta timorem dempsit, quærenti causam tristitiæ, respond. quod erat, tum demon præcisam omnem spem recipiendæ pecuniæ, perualidiorum potentiam interuersæ, proinde se sequatur, comprehensurum se omnia leui nego-

Vnū remē
dicitur.

tio. Cui adolescens, a notis mihi, & ab amicis imponitur, & ha-
beo fidem ignoto? & quem nunc primum aspexit. Bene Deus, hoc
extremo dicto, velut fulminatū monstrum hominis in animam
cessit. Postridie eadem hora, idem agitante, offert se mulier ame-
no cultu, orat breue spatium secreti recessus: negat iuuenis instan-
tem repellit, exin suadet illa, proferat ē cubiculo gladium, & in
aduersum parietem impingat, recusat principio, demum nescius
quid ageret (cura fortē abstulerat mentem) morem gerit, inter-
ferendum parietem; bene auertat Deus, clamat, hoc quoq; secun-
dum fulmen Dæmonem abegit. Redijt & tertio (hærebat enim
adhuc infixā animo sollicitudo, & pellax non deserebat) mulie-
rem simulat pollentem ætate, ac forma, in stuprum illicita lasciuā,
voce gestuq; nec se continet intra verba, vim adfert renitenti, iuo-
ciferatur iuuenis opem implorans, accurrentibus subito domesti-
cis improba facies euauit, & ipse confectus lassitudine, liquente
animo repertus, rogatus timoris causam, & clamoris, ne hircere
quidem, adeo iacebat rigentibus oculis exanimatus, per metum
etiam voce amissa, igitur collocatur in lecto, ac fouetur, simulque
reuocatur animus, aspersione aquæ benedictæ, postridie rem om-
nem exponit, & sacerdotum suasionē sacris mysterijs consecrata
cera, cæterisque armis diabolo formidatis, instructus, ita pertes-
refecit inimicum aduersarium, vt apparere desierit. Fit tamen
aliquando Dei permisso, vt hoc remediū non iuuet, maxime,
quando per aliud gloriosius vincere decreuit Deus, ut per nudum
nomen Iesu, vel Mariæ, vt euentu comprobatum est.

Hinc. Hirc
vis Rhena
ats dicti
anni.Idem in
litteris
German.
superioris

Augustæ Vindelicorum anno 1591. vbi adeptio consecratæ ce-
ræ cum imagine Agni multis præsens remediū in horrificis a dia-
bolo monstris, & terroribus nocturnis fuit, alicui, tamen, quasi
contemneret dæmon, palam apparens, & magna oblata vi argen-
ti ad flagitia impellens, retinaculo perrupto, abiectoque inuolu-
cro, Iesu, & Mariæ inuocata nomina saluti fuisse.

Idem in
lit. Colon.
& Trui-
bus.

Anno 1589 Mulier quædam, quæ chyrographo, quod proprio
sanguine conscripserat, se dæmoni deuouerat, cum recipiscanti
illud dæmon sapius ostentaret, freta diuini Agni præsidio, cum
imagine pectus muniuerat, cum reddi chyrographum sibi iussis-
set, tandem vidit illud, in cinerem, & fauillam conuersam ad pe-
des sibi deiijci.

DE SONITU CAMPANARVM.

Exemplum.

Ampanarum sonum valere contra Dæmones alibi exemplis demonstrauimus. hoc etiam docuit Concil. Colonienſe. cap. 24. & idem confirmat exemplo Venerabilis Abbatis Petrus Cluniaceniſis, cum inquit. Frater quidam Ioannes nomine, natione Italus, regularis diſciplinæ ſeueritatem faſtidrens, etiam fugere de monaſterio cogitabat. Ipſe ei diabolus Abbatis aſſumpta ſpecie ſe obtulit, nam duobus dæmonibus in ſpecie Monachorum ſecomitantibus, fratri in quodam monaſterij loco ſecreto ſol. i. reſidenti, multa que ſecum voluenti opportunum fallendi tempus ſe inueniſſe credens apparuit, eique aſſidens dixit. Ego frater modo huc hoſpirandi cauſa diuerſi, ſed caſu te conſpiciens, agnouimus multa te ſollicitudine laborare, multoſq; in corde tuo cogitationum ætus verſare, quorum cauſa licet quibuſdam reſerentibus mihi ex parte nota ſit, ſi tamen eam plenius indicaueris, poterō forſitan vtile tibi dare conſilium, vnde quis ſis, & quare mæſtus, amico quærenti expone. Cumque frater ille ignoto, vt putabat homini, ſecreta cordis ſui aperire formidaret, vt ſe tantummodo natione Italicum eſſe reſpondiſſet, dæmon, qui Monachus videbatur adiunxit, & ego ipſius Regionis Abbas ſum, & tibi bene in omnibus auxiliari poſſum, noui enim licet tu reticeas, quod Abbas monaſterij huius, & cæteri male te tractent, neque vt dignum eſſet honorant, inſuper multis ſæpe iniurijs vexant, vnde admoneo te, vt tibi cōſulas, & locum huic omnimodè pernicioſum relinquant, & mecum recedas, paratus enim ſum te ab his malis eripere, & Abbatiam meam, quæ Cripta ferrata dicitur, perductum, omni tibi honore ſublimare. Ad hæc frater reſpondit. Ego hinc exire nullo modo poſſum, quia & clauſura monaſterij prohibet, & fratrum me multitudo circundat. Tum diabolus, nec ego inquit quandiu hie fueris te in aliquo iurare poſſum, ſed ſac qualibet arte, vt ſæpta monaſterij tranſgrediaris, quod poſtea quàm feceris, ego ſtatim adero, teque ad locum meum, vt dixi, perducam. Sed miſericors Deus, qui non permittit nos tentari ſupra id quod poſſumus, non vltra paſſus eſt hoſtem procedere ſed ſicut ſcriptum eſt, (qui fecit illum applicauit gladium eius) quando namque hoc agebatur, fratrum conuentus in reſectorio ex conſuetudine hora

Lib. 1. de
miraculi
cap. 13.

canandi residebat, qua expleta à Priore secundum morem vno
ictu campanula percussa est, quo sono audito, mox demon qui se
Abbatem fingeat, actus Diuina virtute à fratre, qui loquebatur,
se abripuit, & præcipiti cursu, ac maximo impetu ad latrinas, que
proximæ erant tendens, vidente fratre iam dicto, in earum se infe-
riora demersit. Hoc idem quotidie fatentur maleficæ, si quando
à dæmone ad Conuentus feruntur, vel inde domum referuntur, si-
gnum campanæ audiatur, confestim dæmones ipsarum baculos,
spurcum onus in solum deiciunt, & fuga trepidos dilabuntur, ut
suo loco iam docui.

Da quæsumus Domine Populo tuo diabolica vita-
re contagia, & te solum Deum pura mente se-
ctari. Per Dominum nostrum Iesum Christum
Filium tuum &c.

EXOR.

EXORCISMVS

Virtutis eximie contra dæmoniacos, & ad soluendum omne opus diabolicum, & quoscunq; morbos corpora humana vexantes, siue sint per facturas: maleficia, & incantationes à Maleficis factos, siue à Dæmonibus introductos.

Per eundem authorem compilatum, & ad infirmorum salutem accommodatum.

EXORCISMVS.

Dens in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

Oratio.

Mnipotens, & clementissime Deus à quo omne bonum sumit initium, & semper ad potiora progrediens percipit incrementum, intercedente gloriosa Virgine Maria, totaq; cœlesti curia: concede quæsumus, vt quod ad gloriam tuam, & dæmonum confusionem inchoare agredimur, æterno tuæ paternæ sapientiæ munere ad desideratum portum perducamur.

Per Christum Dominum.

In Nomine Sanctissime Trinitatis, Patris † Et filij † Et spiritus † sancti. Amen. Ego minister Exorcista Sanctæ Ecclesiæ Apostolicæ Romanæ seruus licet indignus, per auctoritatem fundatam in passione,

passione, & Cruce Domini nostri Iesu Christi, mihi concessam super Serpentes, & Scorpiones: super Aspides, & Basiliscos: super Leonem, & Draconem, & in virtute Beatae Mariae Virginis: Archangelis Michaelis, & Angeli custodis, ac Sanctorum omnium. In Divinae Maieftatis terribili potestate, ac auctoritate mihi ab ea tradita, stricte precipio, & mando omnibus malis Spiritibus, de caelorum habitaculo detrufis, cuiuscunq; generis, gradus, conditionis, naturae, officij, superioritatis, ordinis, ac praeminentiae sint, quatenus sub poena excommunicationis, anathematis, maledictionisq; Omnipotentis Dei, Indignationis Beatae Mariae Virg ac Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli statim incurrenda, vt postposita omni mora non praesumant, nec audeant per se, nec per suppositam creaturam quamcunq; peruersam, molestare, perturbare, inquietare, nocereq; per Magos, Sortilegos, Sortiarios, Necromanticos, Lamias, praestigatores, Sagas, Veneficos, Laruas, & cuiuscunq; generis diabolicas personas, quae diabolo innentur pacto, siue tacito, siue expresso: per inuocationes, adorationes, incantationes, praecpta expressa, siue tacita; ire, mittere, appropinquare, per visum auditum, gustum, tactum, & odoratum: nec per somnia, nec per vigiliis, umbras, malas, figuras, phantasmata, strepitus, maleficia, incantationes, signaturas, ligaturas, facturas, dolores, tumores, infestationes, inquietudines, perturbationes, superstitiones, molestias, vexationes, passiones, & quoduis tormentum diaboli, seu malorum viuentium: nec per maleficium expressum, vel tacitum: internum, vel externum: perpetuum, vel temporale a quouis demone custoditum, oblatum, & ablatum: nec habeant potestatem vexandi, seu perturbandi sensus eius interiores, vel exteriores a planta pedis, vsq; ad verticem, neq; humores commouendi: neq; in dissecationem inducendi, vel quacunq; imbecillitate vexandi: nec horis diurnis, vel nocturnis eius quietem impediendi: nec dum ipse in loco aliquo opaco, vel solitario solus, vel comitatus ierit, vel transierit, ille terrorem, vel nocumentum incurrere, vel ei aliquam illusionem, tam fantasticam, quam realem facere, vel mittere, sed semper ab eo, & ab omnibus eius rebus procul pellantur, & fugiant, quia sic imperat Iesus Mariae filius, quia verbum caro factum est, & habitauit in nobis, & vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti a patre plenum gratiae, & veritatis. Hic enim iustificatus est in spiritu: praedicatus gentibus: in cruce suspensus, & assumptus in gloria; sedet ad dexteram Dei patris, vt credentium exaudiat preces, & vota. Per nomen ergo Iesu, cui omne genu flectitur, caelestium, Terrestrialium,

in inferorum, & per merita Beate Mariæ Virginis, & preces Sancti Angeli custodis omnium Sanctorum, & Sanctarum Dei, præcipue Apostolorum, & Evangelistarum Mattei, Marci, Lucæ, & Iohannis, Sancti Antonij, Benedicti, Francisci, Bernardi, Mariæ Magdalene, & Sanctæ Catharinæ Virg. & mar. te præseruare, custodire, & liberare dignetur ab omnibus incantationibus, maleficijs, signaturis, facturis, molestijs, infestationibus, passionibus, doloribus, & quibuscunq; vexationibus, & operationibus Sathanz, ac ministrorum eius. Qui viuit, & regnat &c.

Ecce Crucem t Domini nostri Iesu Christi fugite partes aduersæ, cuiuscunq; generis, gradus, ordinis, conditionis, natura, officij, præminentia, ac superioritatis sitis, ita præsentis, sicut absentes, siue sitis ad extra, siue ad intra, siue ignei, aerei, terrestres, aquatiles, subterranei, siue lucifugi, quomodocunq; & sub quouis prætextu vocati: sponte nisi, per incantationes, præstigia, sortilegia, vel quouis modo, & arte facinorosorum hominum, vel mulierum. Nam Ego coniuro vos, exorcizo, maledico, excommunico, & anathematizo, vt ab hac Dei creatura nullis relictis reliquijs maledictionis vestræ, sed semota omni diabolica fraude, statim dicto verbo recedatis, per Deum viuum t verum t Sanctum t fortem immortalẽ t Patrem t filium t Et spiritum sanctum; nec possitis sub quouis prætextu molestare creaturam istam, sanguine Domini nostri Iesu Christi regeneratam, nec in corpore, nec extra corpus: corporalia, seu spiritualia exercendo, siue per umbras, figuræ, siue per alia phantasmata: sed auferre omnem dolorem, lesionem, infirmitatem, timorem, pauorem, furorem, & passionem quamcunq; aliter inuoco super vos omnes maledictiones omnipotentis Dei, excommunicationes, iras, furores tormenta, & pœnas, ac immisiones in stagnum ignis, & sulphuris, per manus inimicorum vestrorum, sintq; super vos cunctæ confusiones: dolorum asperitates, & culmen omnium iniquitatum tormentorum inundationes: impetus: calamitates: sagittæ: angustia: laquei ignei: incendia æterna ignis: sulphuris, furoris ire Dei, ac indignationis B. Mariæ Virg. & omnium ciuium supernorum, & trado vos lucifero demoniorum principi, omnibusque inimicis vestris demonibus casu inobedientiæ, vt vos torqueant, excruciet, affligant, & dilapident; ac si realiter essetis in inferno, per virtutem incarnationis Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos seculum per ignem.

Si diabolus ligauit, vel tenuit te suo effectu, creatura Dei, vel per opera sua, vel alius aliquis per sua maleficia, incantationes, fascina-

fascinationes, signaturas, facturas, vel ligaturas, verbo, nutu, visu, tactu, sufflatu, laude, maledictione, vel facto arte diabolica, aut alio quouis maleficio facto, Dominus noster Iesus Christus Dei filius, per suam piissimam misericordiam liberet te ab omnibus spiritibus malignis, & ab eorum operationibus, qui descendit de caelo, & incarnatus est de Spiritu Sancto in utero B. Mariae Virg. ut saluum faceret hominem, & eijceret diabolum, & omnem spiritum malignum in profundum abyssi. Benedicat te t Deus, & ego in nomine sancto suo termino omnia maleficia, & benedico te, ut sis nunc, & semper benedictus, sicut Deus benedixit diei septimo, & sanctificauit eum. Sicut benedixit t Noe, & filijs suis. Sicut t benedixit Abraam, & magnificauit nomen suum inter sanctos. Sicut t benedixit Melchisedech offerenti panem, & vinum. Benedicat t te Deus, & corroboret te benedictione sancta sua contra infestationes diabolicas, prout termino omnia maleficia, & commendo te Deo excelso, quo protegente, hostes in manibus tuis sint. Conuertat Dominus vultum suum ad te, & osculetur te osculo sanctae pacis. Auferat omnipotens malas has bestias a te, & gladius maleficij, non transeat terminos hos, sed per has benedictiones caelestes cadant inimici tui gladio in conspectu nostro, & eradicentur a te cum omnibus maleficijs, incantationibus, signaturis, & facturis.

Pone Deus omnipotens dexteram tuam plenam larga benedictione super famulum tuum, & reple eum aeternis benedictionibus. Sancta Maria admitte nostras preces intra sacrum exauditionis, & reporra nobis antidotum reconciliationis: sit per te excusabile quod per te ingerimus: fiat impetrabile quod fida mente poscimus: accipe quod offerimus: redona quod rogamus: excusa quod timemus, quia tu es spes vnica peccatorum: per te speramus a vexatione malignorum spirituum liberari. *Aue sine yeh. Maria* tota mitis, dulcis, tota pia. *Gratia plena*. cuius memoria suavis est ac peramena. *Dominus tecum*. tua gratia sit mecum. *Benedicta tu in mulieribus*. excelior facta syderibus. *Et benedictus fructus ventris tui*. cuius pretioso sanguine redemptus fui. *Iesus Christus*. sit in aeternum laudatus, & benedictus. *Sancta Maria* omnium errantium tutissima via. *Mater Dei*. rogo te miserere mei. *Ora pro nobis peccatoribus* ne nouis implicemur erroribus. *Nunc & semper*. ut puri te laudemus frequenter. *Amen*. O Maria gaudium nostrum virtus, & solamen. Maria mater gratiae, mater misericordiae, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe. *Monstra te esse matrem*, sumat per te preces, qui pro nobis natus, tulit

Salve esse tuus. Sancta Maria succurre miseris iuua pusillanimes, refoue debiles, te precamur per vnigenitum filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum, cum quo viuis, & regnas in secula seculorum. Amen.

Oratio.

Domine Deus omnium Creator, terribilis, & Omnipotens, benignus, & misericors, qui solus es bonus, prestans auxilium, & liberans tribulantes de omnibus, angustijs, exaudi preces nostras pro hac creatura tua, & respice eam a diabolo vexatam, contemptam, & abominatam: afflige quossumus opprimentes eam, & in superbia contumeliam facientes. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

O maledicti, & excommunicati spiritus cuiuscunq; conditionis sitis, districtius, & fortius in nomine Sanctissimæ Trinitatis, adiuro vos, & exorcizo, ut si ingressi, vel ingressuri estis, vel tenemini quocunq; modo, forma, ordine, via, conditione, incantatione, detentione, ligatione, interdictione, vel per malitiam demonibus feruentium, vel aliquo præcepti vinculo adorationis, innodationis, artis, & facturæ vestrorum maiorum, vel minorum, vel malorum hominum, seu Iamiarum quouis modo facta, vel nuncupata ad quoduis malum finē compilato, fabricato, vel fabricaturo per virtutes, & potentias vestras, siue per locutionem internam, vel externam, vel per demonomaniam, & quamcumq; malam artem, scientiam, viam, & operationem, vel per maleficium taciturnitatis professionis, vel in perpetuum, vel terminatum, ad tempus, vel momentum, vel per diabolum, aut aliam creaturam delatū, vel immissum, siue per coniecturas, reuelationes, & prædictiones demonum; siue per maleficium ad amorem, vel odium, vel consuetudine: vel in contemptum alicuius diei festi, vel ferialis, siue per curiositates, superstitiones, & saltationes; siue per obliuionem, vel memoriam, febrem pestilentem, præfocationem spiritus, & cerebri: siue per oppressionem, somnum, vel vigiliam, phlegmonem cum rubore, & dolore, siue per extensionem duritiam, vastitatem, apoplexiam, spasimum, cephaliam, cum omni dolore, & passione capitis; telum, ilcos, & apostemam cum dolore, & febribus, epilexiam, melancoliam, & insaniam, paralysim, hydroxiam, inflationem, turgentem, & anelitim fatidum, podagram, chiragram, lepram, cancerum saniem, ac aerem corruptum, pruriginem, scabiem, pestilentiam, cæcitatem, surditatem, mutitatem,

& omnem interitum, dirum dolorem viscerum, & amara inter-
 norum tormēta, vlceras pessimas, & plagas insanabiles; maniam
 frenesim, opilationem, iteritiam, iliacam, dissenteriam, vniuer-
 sos langores, & diluuium cunctorum dolorum, & pœnarum indu-
 centium, siue sit in aere, plumbo, argento, auro, aut in filato ali-
 quo bombicino, serico, lineo, vel laneo, vel in ossibus hominum
 viuentium, vel mortuorum, animalium terrestrium, volatiliū,
 vel aqueorum, vel in gummis, in libro, & carta, etiam virginea,
 vel in aliquo ligno, vel in aliquibus verbis, herbis, vel lapidibus,
 vel in elementalibus, in capillis, plumis, lanis, paleis, vel in qui-
 busuis creaturis: & si est in sepulcro hebreorum, paganorum, hæ-
 reticorum, vel Christianorum: & si est in agro, vinea, pratis, nemo-
 ribus, montibus, vallibus, cauernis, fontibus, vel extra: & si est ab
 oriente, occidentē, septentrione, vel meridie; & si est in vestimen-
 tis, centuris, in triuio, vel in domo, in pariete, in thoro, desuper,
 aut desuptē in rebus domus, vel domorum: & si est in arbore, in
 folijs, in fouea, puteo, cisterna, in profundo, vel in abyssō: & si est
 in silua, uel spelunca solitaria in deserto, in diuisionibus marium,
 uel fluminum: & si est in statua, in claufura ferrea, uel lignea in cō-
 iunctura membrorum, uel consumpta per ignem, aquam, uel ter-
 ram, potatione, commixtione, tactu, uisu, odoratu, auditu, uel
 quocunq; loco sit, & quomodocunq; factum, uel fiendum etiam
 vsq; ad mortem, & sub quibusuis uerbis, & rebus, rām sacris, quam
 non sacris: siue in quauis re cognita, uel incognita, siue naturalia
 sint, siue simplicia, aut mixta, temporalia, aut spiritualia: aut in
 nominibus magni Dei, aut Angelorum: siue in characteribus pun-
 ctis, signis, figuris, formis, numeris, horis, minutis, diebus, nocti-
 bus, anno mense superstitione obseruato, cum pacto expresso, aut
 tacito: siue in planetis, Sole, Luna, Marte, Mercurio, Ioue, Venere,
 & Saturno: siue in celestibus signis, Ariete, Tauro, Gemini, Cancro,
 Leone, Virgine, Libra, Scorpione, Sagittario, Capricorno, Aqua-
 rio, Pisce; siue in augmento, uel diminutione Lunæ, diebus festi-
 uis uel ferialibus: siue sub quouis, & in quouis sydere sub celo, siue
 per homagium a magis præstitum, siue per processum factum,
 etiam non completum usq; ad definitiuam sententiam æternæ
 maledictionis, quæ uobis iure debetur, etiam iuramento firmato:
 omnia illa, & alia extermino, destruo, extirpo, euello, expello,
 confringo, euacuo, eradico, dissipō, irritō, annullo cum omnibus,
 circulantijs, clausulis, & conditionibus annexis, & connexis, &
 dependentibus, appositis, & nō appositis per potentiā Patris ꝛ per
 sapientiam filij ꝛ per bonitatem Spiritus ꝛ Sancti. Extinguatur
 ergo

ergo in creatura ista, dissipetur, destruat, & fugetur omnis uirtus diaboli per signum Sancte † Crucis, & per inuocationem omnium Sanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & Dei electorum, quos humiliter precor, ut dignentur orare pro nobis Deum, ut per suam pijsimam misericordiam te adiuuet, liberet, conseruet, & custodiat ab omnibus inimicis tuis, & a spiritibus immundis. Dominus noster Iesus Christus apud te sit, ut te defendat † Intra te sit, ut te conseruet. † Ante te sit, ut te deducat, † Post te sit, ut te custodiat. † Super te sit, ut te benedicat. † & faciat ab omni molestia, uexatione & dolore. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto uiuit, & regnat &c.

Oratio.

Deus, qui per unigenitum filium tuum exclusa diaboli dominatione populum tuum fide roborasti: expelle quæsumus ab hac creatura tua cunctas diabolicas insidias, nec patiaris eam oppressione, uel uexatione eius fatigari, quam eiusdem Domini nostri Iesu Christi filij tui præioso sanguine redemisti. Per Christum Dominum &c.

Iterum coniuuro vos abhominabiles spiritus per unum solum, verum, æternum, immensum, incommutabilem, incomprehensibilem, omnipotentem, & ineffabilem Deum, Patrem † Filium † Et Spiritum † Sanctum: Deum in personis trinum: & in substantia, & essentia unum: consubstantiales, cœquales, omnipotentes, & cœternæ personæ: unum uniuersorum principium omnium uisibilem, & inuisibilem, spirituum, & corporalium Creatorem, ut festinanter, & absq; mora fugiatis ab hoc plasmate Dei, destruetis cunctis ligaminibus iniquitatis, quibus hic tenemini. Quomodocunq; ergo spiritus damnati, & reprobati, quicunq; estis, siue vnus, siue plures, ad hunc famulum Dei omnipotentis in baptismo recreatum, uel in cibo, uel in potu, uel quacunq; alia malefica superstitione, uel tua malignitate nequissima, aut exigentibus culpis, & peccatis suis, accessum habere præsumpsistis, ubicunq; latitatis in hoc famulo Dei à planta pedis usq; ad verticem uel in uentibus, siue aliquibus sibi adherentibus, ubicunq; sitis, vos requiro, & cito, temerariam q; hanc, & præsumptuosam inuasionem, agitationem, & perturbationem huius famuli Dei iniustissimam ex parte, & nequissima uoluntate uestra, interdico, non meis uiribus, sed fortiori potestate omnipotentis Dei, & Domini

noſtri Ieſu Chriſti filij eius, qui ſuperueniens in atrium huius mundi, principem veſtrum cum omnibus immundis, & miſerrimis ſatellitibus infernalibus vicit, eiecit, & eorum vaſa diſrupit. Cedite ergo nefandiſſimi in nomine Ieſu, qui venturus eſt iudicare viuos, & mortuos, ſeculū per ignē. Cedite creaturæ maledictæ, quia vobis interdico, ac definitiue prohibeo, vt operationes veſtræ, vel aliorum operata maleficia, quomodocunq; , & qualiacunq; facta, diſſoluatis, & amoueat, & nunquam de cætero, nec per vos, nec per alios aliquam vexationem cauſetis, vel ſenſus eius, tam interiores, quam exteriores, perturbetis, per Patrem † per Filium † & per Spiritum † Sanctum.

Absoluo te creatura Dei ab omnibus maleficijs, incantationibus, ligationibus, ſignaturis, & facturis tibi arte diabolica factis, quæ omnia diabolica, deſtruo, annichilo, extirpo, & eradico ab omnibus membris tuis, vna cum omnibus infeſtationibus, moleſtijs, perturbationibus, doloribus, paſſionibus, & vexationibus quomodocunq; & qualitercunq; tibi factis, & recedat maledictus ipſe confuſus ſine læſione animæ tuæ, nec corporis, vel alterius cuiuſuis, per ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui effuſus fuit in redemptionem animarum noſtrarum. Per nomen Dei, qui eſt, Deus Abraam † Deus Iſaac † Deus Iacob † Rex magnus glorificatus, & adoratus, terminentur, diſſoluantur, & annichilentur ab iſto famulo Dei omnes facturæ, & omnia opera ſathanæ, vt non habeatis poteſtatem ſuper famulum iſtum nocendi, nec in die, nec in nocte, neq; orando, nec vigilando, nec dormiendo, nec ſedendo, nec ſtando, comedendo, aut bibendo, nec ſua naturalia exercendo, nec in noua, nec in veteri, nec in vlla hora diei, neq; noctis, neq; habeatis poteſtatem intrandi domum ſuæ habitationis, nec in vlla figura appareatis per laudes Angelorum glorificationum, per virtutes atq; dominationes cælorum, & per orationes omnium Sanctorum, & Sanctarum Dei. Aperiat Dominus huic creaturæ ſuæ ianuam miſericordiæ ſuæ, & det ei ſanitatē animæ, & corporis, & dilectionem cum omnibus ſanctis ſuis, & diſcedant omnes maligni ſpiritus cum maleficijs, incantationibus, ligationibus, ſignaturis, & facturis, nec habeant poteſtatem maligni nocendi, neq; contradicendi, aut contriſtandi famulum Dei, per abſolutionem, qua ego hodie eum abſolui. In nomine Patris † & Filij † & Spiritus † Sancti. Amen.

Iterum coniuro vos abhominabiles ſpiritus per potentiffimum Deū fortem, admirabilem, excelfum, ineffabilem, & inuiſibilem: & per virtutem omnium coniurationum, alligationum, vinculo-

rum,

sim, & mandatorum, cuiuscunq; conditionis, & virtutis existant, quibus aliquo modo in nomine Iesu Christi potestis coniurari, constringi, ligari, fugari, vel de loco ad locum mitti, vel cruciari, torqueri, vel ad pœnas aliquas damnari: sit vobis ipso facto omnis locus, & omnis situs interdictus præter centrum mundi, & ego vt minister Christi in stagnum ignis & sulphuris præcipito, & æternaliter condemno, & ibidem virtute omnium supradictorum, vos maledico, excommunico, & condemno, & vsq; in profundu abyssi, ad diem iudicij futurum proiecio, & relego, vt sitis subiecti omnibus pœnis infernalibus acrius, & durius lucifero, quia fuistis, & estis spiritus deiecti de societate beatorum de loco inenarrabili, de consortio Angelorum, de fœlicitate æterna, de Sanctorum communione, de charitate Iesu Christi de bono incommutabili, de pace perpetua, & de sempiterna Dei visione. spiritus inurbani, in furca infernali suspensi: spiritus deformes, leprosi, stercoreati, incantatores, Magi, & malefici: Spiritus excommunicati, maledicti, præcipitati de celo, immundi, sine gratia Dei: Spiritus spurcissimi: rustici tartarei, superbi, adulatores, & ambitiosi: spiritus præsumptuosi, incantatores, desperati, detractores, & contumeliosi: Spiritus blasphemæ, hæretici, petulantes, idolatræ, & irreuerentes: Spiritus iracundi, iniurij, homicidæ, infideles, & apostatæ: Spiritus crudeles, contentiosi, discordes, curiosi, derisorij, & vituperosi: Spiritus odiosi, scismatici, seditiosi, litigiosi, maledictorij, & iniusti: Spiritus auari, fraudulentij, raptores, hypocritæ, ebriosi, & inobedientes: Spiritus mendaces, ingrati, negligentes, incontinentes, sacrilegi, incestuosi, sodomitæ, bestiales, adulteri, & fornicarij: Spiritus obstinati, inuidi, impj, scandalosi, inquieti: Spiritus iussuratori, detractores, infames, simoniaci, simulatores, & stulti: Spiritus verbosi, murmuratores, malitiosi, vani, pertinaces, & vagi: Spiritus tentationis, elationis, pompæ, otij, pigritiæ, & somnolentiæ: Spiritus iniuriæ, rumoris, loquacitatis, rapacitatis, fraudulentæ, inquietudinis, desperationis, contemptus, & impietatis: Spiritus mendacij, cupiditatis, periurij, & perseverantiæ in peccato: Fugite ergo evanescite, confundimini, dissipamini, & conterimini in potentia Patris † in sapientia Filij in bonitate Spiritus † Sancti. Amen.

Oratio.

Respice Domine Deus hanc creaturam tuam, & ab ea cunctâ inimici repelle nequitiam: vt lumine tuæ claritatis, & misericordiæ illustrata, atq; liberata, dignas tibi referat gratias. Per
Domi-

Dominum nostrum Iesum Christum &c.

Coniuro vox dæmones, adiuro, contestor, & exorcizo, vt statim dicto verbo fugiatis, per Diuinitatem, in creationem, immensitatem, æternitatem, gloriam, maiestatem, immortalitatem, impassibilitatem, immutabilitatem, incomprehensibilitatem, potentiam, iustitiam, sapientiam, pulchritudinem, misericordiam, benignitatem, bonitatem, sanctitatem, gratiam, & influentiam, potentissimi Dei viui omnipotentis, cui omnes obediunt creaturæ, & per admirabilem præordinationem Dei, quam habuit ab æterno, vt mitteret filium suum Iesum Christum Dominum nostrum, qui dixit Apostolis suis, petite, & accipietis, quærite, & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis, & qui eosdem Apostolos docuit orare patrem cœlestem dicens; cum autem oraueritis dicite. *Pater.* in creatione excelsus in amore suavis, in hereditate diues. *Noster.* Christi per naturam, nostri per gratiam inceptam, sed beatorum per gratiam consummatam. *Qui es.* duratione æternu, substantia infinitus, bonitate suavis. *In celis.* speculum æternitatis corona iucunditatis, Thesaurum fœlicitatis. *Sanctificetur.* per fidem viuam, per spem fortem, per charitatem ardentem. *Nomen tuum.* vt sit dulcedo in ore, melos in auribus iubilum in corde. *Tuum etiam.* vt tu solus glorificeris, tu solus desidereris, tu solus tamquam vltimus finis ameris. *Adueniat.* desuper à patre luminum, intus in animo, foris à gratia, & non à naturam. *Regnum.* iustitiæ, pacis, & gaudij in spiritu sancto. *Tuum.* non huius mundi fallacis, non huius carnis mortalis, non diaboli deceptoris. *Sed tuum.* iucundum sine mœstitia, tranquillum, sine perturbatione securum sine perditione. *Fiat* mandato tuo, consilio tuo, auxilio tuo. *Voluntas tua.* bona in creatione, beneplacens in redemptione, perfecta in iustificatione. *Sicut in celo.* ad imitationem beatorum, ad similitudinem Virginum, ad modum Christi. *Et in terra.* vt spernamus quidquid tibi non placet, vt auemus quod amas, ut faciamus quod iubes. *Panem nostrum.* panem lachrimarum, panem verbi Dei, panem Sacramentorum. *Quotidianum.* quia sine illo morimur, sine illo nihil scimus, sine illo peccamus. *Da.* quia tuum est proprium dare, quia beatus est magis dare, quam accipere, quia nostrum est accipere. *Da etiam.* non Angelum, sed filium, non hominem, sed creatorem, non datum, sed datorem. *Da Domine.* in incarnatione verbum tuum, in iustificatione spiritum sanctum in glorificatione te ipsum. *Nobis,* indignis, inutilibus, ingratis seruis tuis. *Hodie.* in hac die pugne, in hac die tenebrarum, in hac die miseriæ. *Et dimitte.* tu, qui es fons misericordiæ, fons gratiæ,

gratia, tu qui in cruce fudisti sanguinem . *Nobis* . conceptis, enutritis, & qui uiuimus semper in peccatis . *Debita* . commissa contra maiestatem tuam, contra proximi charitatem, contra salutem nostram . *Nostra*, quia corde, ore, & opere illa commissimus . *Sicut & nos dimittimus* . quia si dimittimus debitoribus, tu dimittis nobis, si dimittimus illis, efficimur filij tui per imitationem: si dimittimus, obseruamus praecepta tua . *Debitoribus nostris* . qui in nos leuiter, ignoranter, & iuste peccauerunt, cum simus digni mortis . *Et ne nos inducas* . auferendo gratiam tuam, arcendo a via salutis, recedente tua dulci praesentia, permittendo occasionem peccandi . *In tentationem* . carnis, mundi, & diaboli, inimicorum nostrorum . *Sed libera* . tu qui es liberator, saluator, & redemptor . *Nos*, filios mortis, diaboli mancipia, peccati seruos . *A malo*, praeterito, praesenti, & futuro: culpa, & poena . *Amen* . sic fiat per te ultimum finem nostrum . Euanescente, ergo vos omnes immundi spiritus satanici in huius terribili maiestate, & potetia, quia Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo, & suggestionem vestra hunc seruum Dei liberet, & defendat .

O maledicti canes infernales confundimini iam, in virtute Sanctissimae Trinitatis, Patris & filij & Spiritus Sancti, cedite iam vulpes fraudulentae, dissipamini iam aspides tortuosi, & virulenti: comminimini lupi rapaces, qui laceratis gregem Domini: fugamini cloacae iniquitatis: obscuramini nebulae superbiae a vento agitatae, & abominamini omnes vos Dei rebelles, creaturae damnatae, & reprobatae, quia contaminastis viam Domini, ideo contriti sunt dentes vestri; defecistis a facie Dei, quia confregit Deus capita vestra superba, & effudit super vos iram, furorem, indignationem, & addit dolorem vulneribus vestris, sed vos apponitis iniquitatem super iniquitatem . O excommunicati vos malignatis super nos consilium, more aspidis insidiamini animabus hominum: vos persequimini nos in ira, & tempestate inflammatis in circuitu animas credentium: loquimini superbiam, & infertis malum, semper operantes iniquitatem, sed disperdet vos Dominus in iniquitate vestra: inflammabit vos in circuitu vestro, quia facti estis sicut foenum tectorum, quod arefit, priusquam euellatur. fugite igitur damnati, & a Deo in aeternum maledicti, quia Dominus terras vestras euertit, & a fundamentis euulsit habitationes vestras .

O miseria miseriarum, quia cessauit memoria vestra in caelo, & in terra: hereditas vestra periit, cecidistis in maledictione propter peccatum vestrum: nomen vestrum deletum est de libro vitae,

& luctus vester in spiritu vestro in æternum est. Idcirco dabit Dominus super vos lapides prægrandes in consumptionem afflictionem, & perditionem, quia conturbati sunt montes præ deformitate vestra: ut stercus in medio platearum facti estis: sagittæ domini super vos acutæ, & in maledictione pax vestra erit in æternum. O creaturæ stultæ quid profunt vobis Tesauri impietatis vestræ? inter vos semper erunt iurgia: extinguemini inuicem, quia estis lucernæ plenæ oleo maledictionis Dei: in fructibus vestris conturbatio solum, & perditio est, propterea non poteritis lætari in alterius ruina. O miseri vos seminastis iniquitatem, sed metetis mala: fovea profunda facta est via vestra, gladijs plena, sed in eam præcipitabit vos Dominus. O latrones infernales, dum insidiamini in via, operiunt vos vitice, & spinæ, ut in opere vestro malo cruciemini in æternum fauilla stupæ est fortitudo vestra, & ideo succendetur, & non erit, qui extinguat, quia dilatabit infernus animam suam: aperiet os suum in momento, vos autem fortes, & sequaces vestri sublimes, & gloriosi, descendetis damnabiliter in eum, ad æternos horrores, ærumnas, & dolores, sine numero, sine pondere, sine mensura duraturos.

Oratio.

Omnipotens æternæ Deus, qui facturæ tuæ semper pio dominaris affectu: inclina quæsumus aurem tuam supplicationibus nostris, & creaturam tuam diabolica infirmitate laborantem placatus respice, & visita in salutari tuo, cælestisque gratiæ præsta medicinam. Per Christum Dominum nostrum.

Coniuro, adiuro, & exorcizo vos spiritus rebelles per Sanctissima Lei omnipotentis nomina, scilicet, Tetagramaton † Heloyim - Adonay † Emanuel † Messias † Agros † Otheos † Aphanatos † Sabaoth † Rex † Lux † Dux † Iudex † Pater † Magister † Principium & finis † Alpha, & Omega † Via † Veritas † Vita † Sapientia † Ostium † Imago † Propheta † Petra angularis † Vitis † Clavis † Primogenitus † Altissimus † Agnus † Ovis † Petra † Sponsus † Creator † Redemptor † Pastor † Splendor † Præceptor † Sol † Flos † Sacerdos † Pontifex † Charitas † Unigenitus † Fons † Paraclitus † Mediator † Omnipotens † Aeternus † Deus † Iesus † & per virtutem sanctissimi nominis, Ieoua, & aliorum nominum eius. Item adiuro vos per sanguinem, qui de latere Christi in Cruce pendentis exiit, & per beatam Virginem Mariam matrem eiusdem Domini nostri Iesu Christi, & per millia millium Angelorum Deo ministrantium:

Gratiam per collegium Apostolorum: per quatuor Euangelistas, Marcum, Mattheum, Lucam, & Ioannem: & per viginti quattuor seniores: per septem spiritus stantes ante Tronum Dei: per Tremendum diem iudicij: per septem cœlos: per sanctos Patriarchas Abraam, Isaac, & Iacob: per incarnationem, & natiuitatem Iesu Christi filij Dei viui: per Angelos, Archangelos, Tronos, Dominationes, Principatus, Potestates, Virtutes, Cherubim, & Seraphim, per omnes Sanctos Innocentes, Martyres, Confessores, Virgines, Viduas, & per omnes sanctos, & sanctas Dei, vt statim detis gloriam Deo, & fugiatis ab hac creatura Dei, & relinquatis eam liberam, & sanam, nullis relictis reliquijs maledictionis vestræ. Per Christum Dominum nostrum, verbum caro factum, qui venturus est iudicare viuos, & mortuos, seculum per ignem.

Item, in nomine, & ex parte Sanctissimæ Trinitatis, totiusque curiæ cœlestis, præcipio vobis dæmonibus, qui datis, vel daturi estis auxilium his spiritibus vexatibus hanc Dei creaturam, quatenus nullum fauorem, auxilium, vel succursum eis detis, sub quo uis, quæsito, colore, & prætextu, sed statim tamquam stipula, quæ à vento rapitur, fugiatis, & eatis ad loca vobis à Deo deputata, sub pœna detrusionis in omnibus cruciatibus inferni illico incurrenda. Ecce signum Sanctæ Crucis ꝛ aternæ confusionis, & maledictionis vestræ, in fugam abite præcipites, sicut exercitus Holofernis, & eo modo, quo de cælo cecidistis, nam vicit leo de tribu Iudæ, radix Dauid, Alleluia, alleluia, alleluia.

O maledictæ creaturæ, quæ in superbia, & obstinatione vestra confiditis, vt Deo resistatis: eijciat vos Deus, sicut eiecit, Cain à facie sua: Diuidat vos Deus à creatura ista, sicut vos per Michaelem Archangelum diuisit à spiritibus cœlestibus: Pluat super vos ignem, & sulphurem dominus, sicut super Sodomam, & Gomorram, & finitimas ciuitates eius. Flagellet vos plagis maximis, sicut Tharaonem, & domum eius propter Sarram vxorem Abrahæ. Deuoret vos ignis infernalis, sicut virga Moyfi deuorauit serpentes Magorum Aegipti. Impleat vos Deus cunctis generibus tormentorum, vlcerum, & dolorum, sicut domos aegiptiorum plagis grauissimis, ita vt corrumperetur terra. Emergat te superbum Dominus in profundum inferni, sicut flante vento vehementi inuoluit currus cunctos, & exercitum Pharaonis in fluctibus maris. Irruat super te gladius Domini in furore suo, sicut filij Leui irruerunt in populum idolatrum, & ex eo ceciderunt triginta ferè milia hominum. Mittat in te Dominus accensum ignem ardentem, & deuoret te, sicut percussit populum deuorantem carnes, & mur-

murantem . Aperiat terra os suum, & deglutiat vos omnes, & fa-
 uores vestros, sicut absorbit Datan, & Abiron cum tabernacu-
 lis suis, & tota eorum substantia . Egrediatur ignis à Domino vos
 consumens, sicut interfecit ducentos quinquaginta viros offeren-
 tes incensum . Percutiat vos in ore gladij sui, sicut percussit Re-
 gem Amorrhæorum, & Regem Basan cum populis suis . Destruat
 vos Deus, sicut destruxit murum Geth, & Cananei, & Azot . Per-
 cutiat vos Deus cæcitate, sicut percussit populum Regis Syriæ per-
 sequentem Heliseum . Infigat Deus clauum cerebro vestro, ac
 malleo percutiat, sicut Iael clauo interfecit Sisaram, & mortuus
 est . Tradat vos omnes Deus lucifeto, sicut Saulem Regem spiri-
 tui immundo . Suspendat vos Deus in patibulo inferni, sicut su-
 spensi fuerunt septem de filijs Saul . Deuret vos ignis de cælo, si-
 cut deuorauit quinquagenarios illos Ochoziæ . Præcipitet vos
 deorsum in baratrum Deus, sicut Iehu præcipitare fecit Iezabel
 de fenestra, & comedant vos canes infernales, sicut comederunt
 illam canes in agro . Euaginet Dominus gladium ultionis suæ, &
 percutiat vos, sicut Iudith percussit Holofernem, & abstulit caput
 eius . Deurent vos leones infernales, sicut leones deuorauerunt
 viros accusantes Danielem . Eijciat vos Deus flagello à creatura
 ista, sicut eiecit de templo vendentes, & ementes, & mensas nu-
 mulariorum subuertit . Eijciat te Christus de corpore isto, sicut
 eiecit spiritum mutum, surdum, & lunaticum de obsessio . Tradat
 vos Deus seruos rebelles tortoribus infernalibus, donec reddatis
 obedientiam Sacerdoti eius ministro . Percutiat vos Dominus
 ægestate, lepra, febre, frigore, ardore, æstu, aere, corrupto, & rubi-
 gine, donec exieritis de hoc plasmate Dei . Humiliamini ergo
 superbi spiritus sub potenti manu Dei, cuius statuta transgressi
 estis : Humiliamini Iesu Christo filio eius, quem temerariè ausi
 estis tentare, & crucifigere præsumpsistis . Ah excommunicata
 creatura confundere iam, quia, ecce præmunt te mala tua, nunc,
 nunc prodigia de cælo dabit Dominus, & pluet super te ignem, &
 sulphurem, sanguinem, & vaporem fumi: sol conuertetur in tene-
 bras, & luna in sanguinem, lugebit terra, marebunt cæli desuper,
 & creaturæ omnes dabunt voces formidabiles, propter nimium
 terrorem .

O Hereticæ abhominandæ ecce dies iræ, in quo acuet Dominus,
 vt fulgur gladium suum, vt reddat ultionem tibi inimico suo in-
 briabit sagittas suas sanguine tuo, & gladius iustitiæ suæ deuora-
 bit te, iam, iam adesse festinant tempora, & dies perditionis, in
 quo non erit, qui de manu Dei te possit eruere, sed eris sicut palea
 ante

ante faciem venti, sicut fauilla, quæ turbine dispèrgitur.

O excommunicate, adest in ianuis dies caliginis, in quo interficiet leuiathan serpentem tortuosum, & præcipitabit in locum plenum miseriæ, & tenebrarum, vbi nullus ordo, sed confusio, & sempiternus horror inhabitat. Baratrum te expectat, quasi sepulcrum patens, & deuorabit te, & sequaces tuos, gregem tuum, & armenta tua caprina, in quibus habes fiduciam, ibi flebilis audietur planctus plorantium, & resonabit horribilis damnatorum vox, ibi conscientia tua pessima vigilabit, & mordebit te; tunc reuelabunt cæli iniquitates tuas, & facinora tua in conspectu vniuersi manifestabit terra: Abyssus aperiet os suum, & in puncto cunctis videntibus præcipitaberis. O damnata, ecce hora amara valde, nam gladius bis acutus, & limatus occisionis magnæ iam eductus est de Vagina Domini, & in manu interficientis est, ut in amaritudine interficiat te, & in baratrum detrudat: omnia prætereunt, omnia consumuntur, sed tormenta tua in æternum manent, & in dies augentur.

O miser tu docuisti Euan planctum, sed super te volutus est, nã mandauit Dominus, vt in paradysum nunquam tibi regressus sit permissus, imo, vt excrucieris sine fine, sine ordine, sine numero, sine pondere, sine mēsurā, vbi est fletus, mugitus, vllulatus, stridor dentium, omnis miseria; tenebræ, nullus ordo, nulla spes boni, nulla desperatio mali: vbi continuæ flammæ, terrores pœnarum omne malum, acerrima tormenta, & horror æternus est. O districtum Dei iudicium, in quo non solum de factis, sed etiam de omni verbo otioso, & homines, & dæmones redituri sunt rationē, & vsq; ad minimum quadrantem exigetur ab eis debitum cum vsuris: ibi flebunt, ibi plangent omnes Reges terræ, quia ibi solum cruciatus, stridor, labor, ardor, clamor, timor, tremor, fœtor, obscuritas, anxietas, acerbitas, calamitas, ægestas, angustia, tristitia, obliuio, confusio, torsiones, punctiones, amaritudines, terrores, fames, sitis, frigus, calor, sulphur, ignis ardens in secula seculorum. Hęc omnia venient super te, quia Deum, qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui: quia eleuatum est cor tuum, quia in multitudine iniquitatum tuarum poluisti sanctificationē tuam; propterea Dominus producet ignē de medio tui, qui comedit te, & dabit te in cinerem super terram, in conspectu omnium videntium te. Tu Domine Deus omnipotens da terrorem super hanc bestiam, quæ exterminauit vineam tuam: Da Domine fiduciam fernis tuis, contra nequissimum draconem fortissime stare. Non contemnat Domine sperantes in te, & de tua misericordia

confidentes, & præsumentes. Urgeat illum Domine dextera tua potens, discedere à creatura tua ne diutius præsumat captivum tenere hominem, quem tu ad imaginem tuam facere dignatus es. Repelle Domine virtutes diaboli, fallacesq; eius insidias amoue: procul impius tentator aufugiat: sit nominis tui signum famulus tuus, & anima tutus, & corpore. Tu pectoris huius interna custodi: tu viscera rege; tu cor confirma in anima aduersariis potestatis tentamenta euanescant. Da ad inuocationem nominis tui gloriam, vt hic superbus territus fugiat, & victus abscedat, sibiq; possit hæc creatura tua, & corde firma, & mente sincera debitum præbere famulatum. Discede ergo nequissime satana, sit tibi terror corpus hominis: sit tibi terror imago Dei. Adiuro te, non per meam infirmitatem, sed per virtutem Spiritus Sancti. Imperet tibi Deus. Imperet tibi maiestas Christi. Imperet tibi Spiritus Sanctus. Imperet tibi fides Apostolorum omnium. Imperet tibi sanguis martyrum. Imperet tibi candor Confessorum. Imperet tibi puritas Virginum. Imperet tibi Iesus Nazarenus. Imperet tibi verbum caro factum. Exi ergo transgressor, exi seductor, plena omni dolo, & falacia, veritatis inimica. Tibi Eremus sedes est, tibi habitatio serpens est. Ah damnata confundant te Seraphini. Conculcent te Cherubini. Opprimant te Dominationes. Irruant in te potestates. Dirripiant te Virtutes. Concutiant te Troni. Euertant te Principatus. Obruant te Archangeli. Contorqueant te Angeli. Exterminent te omnes cæli. Concutiat te terra. Absorbent te Maria.

Item fortius, & districtius coniuro, adiuro & contestor exorcizo ego, & constringo vos omnes nefandissimos Dei rebelles spiritus immundissimos, dignos vestrorum immensorum nefandissimorum scelerum, æterniq; ignis infernalis optime meritos, & vobis plenis superbia, rebelione, falsitate, abusione, spurcitia, & dolo, strictissime mando, impero, & præcipio, per potentissimum nomen Dei Tetagramaton, per eum qui dixit, & facta sunt omnia, vt destructis omnibus signis nequitiæ vestre fugiatis, & recedatis ab ista creatura Dei, absq; læsione animæ, & corporis. Fuge ergo immunde spiritus, miserrima, tentator, fallax, mendacij pater, hæretica, fatua, bestialis, pediculosa, tendinosa, furiose, luxuriose, insipiens, crudelis, inique, prædo, bestia macra, famelica, eruginosa, scabiosa, truculentissima, omnium bestiarum bestialissima, serpens tortuosa, sus lutulente, scelerate, nefande, maledice, excommunicate, blasphemæ, damnate, atq; damnande, eicte de paradiso, de gratia Dei, de loco inenarrabili, de consortio, & societate

cietate Angelorum, vt fugias precipio validissime, destruis cunctis operibus tuis satanicis, non obstantibus quibuscunque pactis cum maleficis initis.

Item coniuro te fortiori modo, quo valeo, & possum, per Mariam matrem Domini nostri Iesu Christi. Per Mariam humilitatis magistram, candidissimum liliū: speculum sine macula. Per Mariam Virginem prudentissimam, matrem Diuinæ gratiæ, dæmonum terrorem, inferni pauorem, & omnium vestrorum exterminium. Per Mariam cordis signaculum, Turrim David, ex qua pendent mille clipei ex vestris debellati. Per Mariam Christianorum auxilium, omnium beatorum imperatricem, vitæ lignum: vitem fecundissimam, ciuitatem refugij, voluptatis paradisum, & clipeum pugnantium. Per Mariam Dei Sanctuarium, altissimi propitiatorium, fœderis tabernaculum, rubum ardentem, & incombustum. Per Mariam regnum tuum dissipantem. Per Mariam sole amictam, gloriæ Dei solum, auroram rutilantem, & omnium Sanctorum decus. Et per eius nomina sanctissima, videlicet. Mater † Arca † Paradisus † Cedrus † Cupressus † Palma † Rosa † Oliua † Platanus † Balsamum † Myrrha † Vitis † Galbanus † Liliū † Scala Celi † Porta Paradisi † Mare † Ros † Luna † Sol † Terra † Arcus cælestis † Collum † Columba † Elephas † Ouis † Ebur † Dies † Fons omnium gratiarum † Nauis securissima † Nubes † Mōs synai † Thronus † Vellus † Lux † Vas Dei † Rota Dei † Sedes Dei † Ciuitas Dei † Castellum † Stella matutina † Lignum vitæ † Speculum perfectionis † Puteus aquarum viuentium † Regula morum † Auriga virtutum † Sponsa Dei † Mater Christi † Spiritus Sancti tēplum † Hospicium Deitatis † Dominatrix dæmoniorum † Debellatrix Spirituum inferorum † Virga dæmonum † Pauor inferni † Mediatrix † Medicina † Auxiliatrix † Consolatrix † Sanitas † liberatrix † Defensio † Portus † Omnium Christianorum gloriā † per hæc, & omnia alia eius nomina coniuro vos, vt fugiatis ab hac creaturæ. In nomine Patris † Et filij † Et Spiritus † Sancti. Amen.

O musca obstinata, vermī vilissimæ adhuc audes Deo resistere? precipio tibi, o terra Dei creatura, vt aperias os tuum, & absorbeas diabolū istum Dei rebellem statim, & festinanter audito verbo, sicut absorbuisti Datan, & Abiron per potentiam Dei creatoris tui, qui in te habitare dignatus est, & sicut Cete eiecit Ionam de ventre suo, & non retinuit, ita nec retinere valeas hunc malignum spiritum, nec sibi fauentes, cuiuscunq; conditionis, & virtutis existant, nisi in loco turpissimo tuo, videlicet in inferno, & ibi sine fine permaneant, cū omnibus sibi fauentibus. Audi, audi
spiritus

Spiritus à Deo maledicta, precipitate aeternaliter, plene omni malo, vacue omni bono derisio totius angelicæ naturæ, ignorastive inspiens, & dixisti in corde tuo, non est Deus: recognosce igitur sententiam tuam horribilem, & penam terribilem, amaram, fortem, & multis flagellis, & angustijs plenam. O spiritus nequissime, autoritate, & potentia magni Dei, & totius curiæ cælestis, maledictus, & blasphematus sis perpetualiter, & nulla sit tibi requies, si statim non recesseris à creatura ista. Pereant ergo omnes cogitationes tuæ in tuum detrimentum, & confusionem ad laudem Dei, & penam tuam terribilem, maledictionem aeternalem, & expulsionem subitanam ab hac creatura Dei. Exurge Domine in ira tua, iraque tua deuoret eum; egrediatur diabolus iste ante pedes nostros, & corruat in terram; in furore tuo Domine exeat spiritus iste. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Dexteram Domini fecit virtutem, dexteram Domini exaltauit me: Da mihi auxilium Domine, & adiuua me Domine Deus meus: fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ. In Domino confido non confundar in aeternum. Cede iam uasfer maledicta, & nisi recesseris, irruant in te cuncta maledictiones.

Maledicat te Iob, qui in patientia sua te prostrauit. Maledicat te, Tobias, qui in misericordia sua, meruit à Deo tentari, & sanari. Maledicat te Iudith, quæ armata ieiunio reportauit victoriam de inimicis suis. Maledicat te Dauid, qui in misericordia consecutus est sedem Regni in secula. Maledicat te potentia Patris. Maledicat te Sapientia filij. Maledicat te bonitas spiritus sancti. Maledicat te cæli. Maledicat te Virgo Maria. Maledicant te Patriarchæ Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, & omnes Sancti, & Beati. Maledicat te terra, maria, flumina, fontes, & riuus. Maledicant te cuncta elementa, & cuncta creatura in celo, in terra, & sub terra. Maledictus sis in oriente, & occidente; in septentrione, & meridie: in Imperijs, & Regnis: in statibus, & potentatibus: in Prouincijs, & Insulis; in ciuitatibus, & castris; in omnibus villis, & oppidis. Maledictus sis in omnibus aedificijs, & habitaculis; in vallibus, & collibus; in montibus, & planitijs; in campis, & vineis, in pratis, & hortis, ac disertis: in caernis, ruinis, & abyssis; in sepulcris, & statuis: Maledictus sis in siluis, & nemoribus, in speluncis, & solitudinibus: in lapidibus, & mineralibus: in arboribus, & herbis, in fructibus, & floribus: in gemmis, & gummis: in puluere, & cinere: Maledictus sis in aere, & nube; in tonitruis, & fulminibus; in Austro, & Zefiro, in Africo, & Aquilone; in Borea, & in omnibus ventis. Maledictus sis in maribus, & lacibus:

cis: in stagnis, & torrentibus: in fluminibus, & riuulis; in nauilijs, & puteis; in fontibus, & cisternis ac balneis; in fluctibus, vndis, pluuijs, imbribus, guttis, & spumis.

Maledictus sis in grandine, & gelu: in niue, & glacie; in rore, & pruina: in turbine, & procella; in omnibus aquis, & eorum finibus, & effectibus. Maledictus sis in portu, & litore: in vijs, & itineribus: in igne, & calore; in luce, & scintilla: in frigiditate, & humiditate, in siccitate, & combustione, in auibus, & piscibus, in vermibus, & serpentibus, in cunctis bestijs, & animalibus. Maledictus sis in horis, & momentis, in diebus, & noctibus, in hebdomadibus, mensibus, & annis, in Vere, & æstate; in autumno, & hyeme; in omnibus ætatibus, seculis, & temporibus. Maledictus sis in cibo, & potu, & in omnibus eorum vasis, & ornamentis, in bello, & armis, in triumphis, & spectaculis, in pondere, & mensura, in omnibus signis, & vestigijs. Maledictus sis in litteris, prosis, & metris, in statutis, & constitutionibus, in præceptis, & ordinationibus, in sententijs, & legibus, in edictis, & historijs, in fabulis, & libris; in scriptis quibuscunq; & vbiunq; inuentis. Maledictus sis in cantu, & sono, in tripudio, & ludo, in picturis, & colore, in omni materia, & forma, in locutione, & taciturnitate, in celeritate, & pigritia, in mora, & motu, in strepitu, & quiete, in differentia, & arte, in vmbra, & tenebris, in finibus, & terminis. Maledictus sis in dulcedine, & amaritudine, in gustu, & odoratu, in mœrore, & lætitia, in confusione, & procella, in captiuitate, & abhominacione, in laqueo, & formidine, in altitudine, & profunditate, in longitudine, & latitudine, in substantia vestra, & ratione. Maledictus sis in intelligentia, & voluntate peruersa, in suggestione peccandi, & cogitatione, in affectione, & delectatione, in consensu, & operatione, in consuetudine, & desperatione, in defensione peccati, & gloriatione in damnacione, & omni operatione vestra maledicta. Et tandem maledictus sis in qualibet parte huius, corporis, & extra corpus, & vbiunq; futurus sis, & omnes pænæ, & afflictiones amaræ valde, quæ dici aut excogitari possunt, aut haberi, in nomine Iesu Christi, super te irruant, & te excrucient donec exieris. Et quia potens es, potentissima tormenta patieris, tibi fortiori, fortior instat cruciatio, eo magis, quia nemine suggerente peccasti, sed ex propria superbia, & iniquitate tua in vinea Sabaoth fecisti ingrata labruscas, idcirco sublata sepe, trado te in nomine Iesu cunctis dæmonibus in conculcationem, & consumationem.

Coniuro te culex stercorate, per virtutem omnipotentis Dei, &
per

per lac dulciffimum, & facrosancta vbera Mariæ Virginis, quæ lactauerunt Iesum Christum Dominum nostrum, vt exeas, & recedas ab hac creatura Dei. Nec te lateat maledicta Satana, creatura damnata, reprobata, & à Deo maledicta in æternum. Nec te lateat spiritus immunda vbicunq; latitas, immere tibi diem iudicij sempiterni, diem miseræ, iræ; calamitatis, & furoris Domini, qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi, & angelis tuis apostaticis æternus superveniet interitus, quia Deum, qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini Creatoris tui. O superba, verum est, quod flebis irremediabilibus lacrymis, verum est, quod in perpetuam lamentationem, & luctum, direptionem, fabulam, inproperium, & æternam mortem conuersus est dies creationis tuæ, quia thesaurizasti tibi iram Dei, quia impleta sunt ossa tua vitijs ab adolescentia tua, quia impletus est venter tuus ira furoris Domini, quia panis tuus, tamquam fel draconum intrinsicus est; propterea, damnata, cum satiatus fueris iniquitate, ardeberis; pluet super te ignis infernalis, & non effugies arma ferrea, dedit te Dominus in reprobum sensum, vt ea facias, quæ non conueniunt, ideo fabricas nisi mala, & non desinis subvertere vias Domini erectas. Condis leges iniquas, & iniustitiam scribis, vt opprimas in iudicio pauperes; & pupilli, ac viduæ sint præda tibi; sed clamor iniquitatum tuarum introiit in aures Domini Sabaoth, & peccata tua sunt scripta stillo ferreo in tabula adamantina, exarata super latitudinem cordis tui, ex quo exit putredo, sanies, & venenum, de quo nascuntur vermes mendaciorum.

O miseria miseriarum, quia non inueneris scriptus in libro vitæ, super caput tuum volant noctuæ, in derisum, oculi tui operiuntur stercore, facies tua nigra est fumo infernali.

O vitis infructuosa, quæ pro vua dedisti labruscas. O terra spinis obsita, sterilis, maledicta, & excommunicata, ad nihil aliud vales, nisi ad combuendum, iam appropinquant cuncta mala, & dolores non tardabunt, imo in dolore, mœrore, & amaritudine botros tuos colliges. Cede ergo maledicta, cede apostata, cede excommunicate, da honorem Deo, & fuge ab hac creatura, quam Dominus noster Iesus Christus prætioso sanguine suo redemit. Cede per ignem Laurentij, per paupertatem Francisci, per exilium Atanasi, per tormenta Vincentij, per silentium Arsenij, per lachrimas Ephremij, per labores Pacomij, per ieiunia Euagrii, per solitudinem Honorij, per nuditatem Antonij, per excitationem Tobia, per vlcera Iob, per patientiam Moyfi, per persecutionem Dauid, per lapides Stephani, per crucem Petri, per gladiū Pauli,

per

per vincula, & carceres Ioannis Baptista, & per alia innumera, Martyrum, Confessorum, & Virginum tormentorum genera. Cede ergo, & fuge victus, & prostratus abscede. Cede Deo, qui te in humiliato Job, in seruitutem redegit. Cede Deo, qui te per Danielem puerum suum perdidit, & draconem prostravit. Cede Leo, qui te per seruum suum Dauid de Rege Saule spiritualibus canticis pulsum fugauit. Cede Deo, qui te per malitiam tuam in Faraone, & eius exercitu, per Moysen seruum suum in abyssum demersit. Cede Deo, qui te in Iuda Iscarioth proditore damnauit. Quid resistis adhuc bestia fraudulenta? quid retrahas obstinata in malitia? Confundant te omnes furores, deformitates, nauseae, perfidiae, imbecilitates, insolentiae, derisiones, suffurationes, obscuritates, iurgia, rixae, perturbationes, ructus, perditiones, rusticitates, profanationes, & scelera cuncta.

O excommunicatae superueniat in te persecutio, rapina, confusio asperitas, dolorum renouatio, ignominia, rebellio, immunditia, infelicitas, contaminatio, impietas, gemitus, foetor, duritia, inurbanitas, repugnantia, caligo, & cunctae iniquitates. O superbe disperdat te calamitas, angustia, conquassatio, praesara, conflictus, consumatio, moeror, impietas, crudelitas, omniumque scelerum inundatio. Aperiat terra os suum in nomine Iesu, & deglutiat te in inferno deorsum, descendant super te cunctae maledictiones, nisi recesseris ab hac creatura Dei. In nomine Sanctissimae Trinitatis, Patris † Et filij † Et Spiritus † Sancti. Amen.

Oratio.

O Bone Iesu, corona certantium, & omnium in te sperantium salus, qui, ut nos ab infestationibus daemonum liberares, in contractione neruorum, compressione ossium, & spinarum punctione, poenas acerbissimas sustinuisti, & in cruce instar latronis affigi elegisti: exaudi quassumus vocem nostri clamoris, qui eruisti nos de lacu miseriae: libera bonae Iesu hanc creaturam, ne lupi rapaces opprimentes ouem tuam, quam pretioso redemisti sanguine, deuorent, vel diu excrucient. Qui cum Patre, & Spiritu Sancto uiuis, & regnas &c.

O obstinata musca maledicta, venenorum sibilator, vermis mendaciorum, & generator viperarum, inimice fidei, adductor mortis, vitae raptor, iustitiae declinator, malorum omnium radix, fomes vitiorum, seductor hominum, proditor gentium, incitator inuidiae, origo auaritia, causa discordiae, excitator dolorum, & in-

uētor cunctorum malorum, quid resistis, cum scias Christum tuas perdere vires? fuge, fuge cum ceteris consortijs tuis, per nomen tremendum Iesu, qui te præcipitavit de cælo, coluber tortuosus. Hic enim præcipit soli, & non oritur, hic bellas claudit, quasi sub signaculo. Hic subuertit vos in furore suo. Hic aufert prædam de dentibus vestris. Hic conterit molas iniquorum. Hic fortis, alligavit vos tortes. Hic vincula vestra dirupit. Hic vos expoliavit. Hic regnum vestrum destruxit. Hic vos victos ligavit. Hic victoriam reportavit de vobis inimicis suis. Hic principem omnium victorum præcipitavit. Hic portas æreas vestras confregit, & vestes ferreos contriuit. Hic percussit vos superbos, & vulneravit vos dracones. Hic fecit prædam in Inferno. Hic inferni captivos liberavit. Hic mortem calcavit occisus. Hic posuit signum victoriæ in Tartaro. Hic superbis vobis resistit. Hic mortis, & diaboli est victor. Hic in natiuitate teruit Herodem, & moriens vicit diabolum. Hic posuit circulum in naribus tuis maledictæ apostata. Hic vobis peccatoribus non pepercit, sed damnabiliter in Tartaro in æternum excrucietur. Hic, in quem desiderant Angeli prospicere, illustrat paradysum. Hic posuit titulum gloriæ in seculo. Hic vocat peregrinos ad patriam. Hic est petra, & robur nostrum. Hic est Saluator noster, & refugium. Hic saluat, & liberat nos ab omnibus vobis persequentibus. Hic Iesus, verbum Dei, est dilectus noster, electus ex millibus, vere Deus absconditus, spiritus suavis, qui ingreditur ad animas deuotas; Dominus vniuersorum, qui nullius habet indigentiam; munus nobile; singulare solatium animarum; charitas perfecta; sanctificatio nostra, & redemptio, consolatio viatorum, & sanctorum æterna fruitio: medicus infirmorum, fons sitientium; consolator desolatorum: fons bonitatis, pietatis, & diuinæ misericordiæ: lux animæ nostræ: cibus, & potus noster: amor, gaudium, & dulcedo nostra, qui graditur cum simplicibus: qui te reuelat humilibus, qui paruulis dat intellectum: qui puris mentibus aperit sensum: in huius ergo nominis potenti virtute euanesce omnes vos maledicti diaboli, & abite precipites ad loca vobis à Deo deputata, absq; læsione cuiusuis. In nomine Patris † Et filij † Spiritus † Sancti. Amen.

B E N E D I C T I O

Quorumcunque comestibilium .

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini .

Resp. Qui fecit cœlum, & terram .

EXorcizo vos creaturæ panis, vini, & cuiuscunq; comestibilis in nomine † illius, qui panes in deserto benedixit, & multiplicavit, qui aquam in vinum conuertit, & manna in deserto patribus dedit, omne delectamentum in se habens, vt sitis fortitudo, sanitas, & purificatio, huic, & omnibus Dei creaturis ex vobis sumentibus, ad effugandos omnes spiritus immundos ; omnemq; nefariam vim diaboli, & omnes figuras, & minas satanæ exterminandas . Per Christum Dominum .

Oratio .

OMnipotens æternæ Deus Angelorum panis viuus, qui Eliam in fortitudine subcinericij panis vsq; ad mōtem Dei Oreb ambulare fecisti, & quinq; panes in deserto tua sancta benedictione multiplicasti, aquam in vinum optimum transubstantiasti, Moysenq; & populum tuum in deserto cibis suauissimis cibasti: purificare † benedicere † & sanctificare † digneris has creaturas cibi, & potus, quas in nomine tuo sancto purifico † benedico † & sanctifico † vt quicunq; ex eis comederint, & biberint, per dilectionē beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, bibant, & comedant coram Domino cum omni lætitia, & sint contra maleficia, insidias, & callidi hostis morbos præsidium, & tutamen, & comedentium corda, viscera, & cuncta corporis membra, per Spiritus Sancti gratiam sanctificentur: que omnia maleficia, incantationes, ligationes, signaturas, & facturas per hæc comestibilia, & potabilia † destruo † anichilo † & à corporibus † humanis eradico . Per Christum Dominum nostrum . Amen .

Aspurgantur aqua benedicta .

B E N E D I C T I O

Ignis ad comburenda instrumenta maleficialia .

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini .

Resp. Qui fecit cœlum, & terram .

EXorcizo te creaturæ ignis, per Deum totius vniuersi Creatorē, qui pluit super Sodomam, & Gomorram sulphurem, & ignē, subuertitq; eorum Ciuitates, & omnes habitatores : per te eum a-

Bbb 2 quo

quo egresso igne, Nadab, & Abiu, & iterum extremam partem castrorum populi murmurantis, deuorauit, per t̄ eum qui te in inferno statuit ad cruciandum, & torquendum peccatores, super quos pluit laqueos ignem sulphurem, & spiritum procellarum: ut has creatura ab omni labe inimici purgata, & benedicta t̄ Et in te retineas omnem vim, & virtutem comburendi. Et sicut hec instrumenta hæreticalia, & maleficialia, creaturas Dei vexantia in fumum nunc es, conuersurus, & ad nihilum redacturus, sic in virtute Domini exercituum, eorum operationes, & diabolicæ vexationes euanescent, & cuncta maleficia incantationes, fascinationes, ligaturæ, signaturæ, facturæ à cunctis membris maleficiorum eradicentur, confringantur, & annihilentur, sine tamen spirituali, vel corporali eorum læsione. Per Christum Dominum nostrum.

Aspergatur aqua benedicta.

Et in ipsa combustione recitetur ps. Exurgat Deus &c.

B E N E D I C T I O

Medicinalium, vntionum, & cæterorum mutandis mutatis.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit cælum, & terram.

EXorcizo te creatura medicinæ t̄ per medicum æternæ salutis, qui à morte æterna genus humanum proprio sanguine sanitati restituit: per eum, qui ad curationem hominum virtutem medicinalem, herbis, lapidibus, ac diuersis creaturis contulit, ut nulla sit tibi communicatio cum angelis apostatis, sed in virtute Domini nostri Iesu Christi cunctas inimici fallacias à te expelle, & ut ex diuersis rebus facta es compositio medicinalis ad sanandas Dei creaturas, & præcipue à diabolo vexatas, sic virtutem tuam naturalem retineas, supernaturalemque recipias, adiurata in virtute Dei Patris t̄ & Filij t̄ & Spiritus t̄ Sancti cuncta maleficia destruentis, ac regnantis in secula seculorum. Amen.

Oratio.

OMnipotens æternæ Deus, qui es vera salus, & medicina, & à quo omnis sanitas, & medicamentum venit: quæsumus clementiam tuam, & pietatem, ut hanc medicinam, quam ad expellendas omnes ægrotudines, & quasque virtutes diabolicas, & infestationes maleficiales: imo, & ipsos demones à corporibus, & visceribus hominum in nomine sancto tuo benedico t̄ sanctifico t̄ & consecro. t̄ Sic clementissime Domine benedicere, t̄ sanctificare t̄ & consecrare t̄ digneris: & in homine, qui eam sumperit, extingue

que februm infestationes, viscerum tormenta cura: cordis, & capitis dolores, & passiones cunctas dissolue, grauitates pectoris remoue, infestationesq; cunctas a quibusuis partibus corporis resolue: phantasmaticis adesto periculis, tumoreiq; compesce. Fiat etiam illi hac medicina sancta, morbi presentis expulso, & peccatorum omnium oprata remissio: vt dum gloriatur aduersarius de habitatione percepta, ab hac creatura tua, cum omnibus maleficijs, incantationibus, ligationibus, signaturis, & facturis, ipse confusus recedat. Per Dominum nostrum &c.

Aspergantur aqua benedicta.

BENEDICTIO OLEI.

Verf. Adiutorium nostrum in nomine Domini.

Resp. Qui fecit caelum, & terram.

EXorcizo te creatura olei † per Deum patrem † omnipotentem, qui creauit caelum, & terram, & omnia, quae in eis sunt: per sapientissimum filium † eius Iesum Christum, per quem omnia in sapientia ordinata sunt: per Spiritum † Sanctum, per quem, bonitatem, & clementiam consequimur: per Mariam † Virginem debellatricem demoniorum: per Sanctos Angelos, castra summi Regis: per Patriarchas † tentoria Israel: per † Prophetas, oracula spiritus sancti: per † Sanctos Apostolos, iudices seculi: per Euangelistas † Cancellarios Christi fideles: per Innocentes † flores Martyrum: per Sanctos † Martyres charitate feruidos: per Sanctos † Confessores lumina mundi: per Sanctos Doctores † tubas Spiritus Sancti: per Monachos † semina benedictionis: per Sanctos † Eremitas mundi contemptores: per Sanctos † Sacerdotes, sacra Christi dantes: per Sanctos † Leuitas praeceptorum seruatores: per Sanctas † Virgines Christi sponsas: per Sanctas † Viduas specula morum; vt omnis virtus diaboli, omnis exercitus aduersarij, omnis incurfus, omnis tumor, dolor, & phantasma Satanae, ministrorumq; eius eradicetur, & effugiat ab his, qui ex te biberint, vel se vixerint, maleficia cuncta diabolica destruas, & ad nihilum redigas, & medicina optima, & sancta efficiaris menti, & corpori sanitatem restituas: nec valeant daemones se latitare in corporibus ipsis, sed in virtute potentissimi nominis Iesu se manifestent, & obedientiam ministris Iesu Christi praestent, & exeant cum omnibus maleficijs. In nomine Patris † Et filij † Et Spiritus † Sancti. Amen.

Lectio

Leſtio S. Euangelij ſecundum Lucam.

Suſpiciens Ieſus, dixit. Homo quidam deſcendebat ab Hieruſa-
lem in Hierico, & incidit in latrones, qui etiam deſpoliarunt
eum, & plagis in poſitis abierunt, ſemiuiuo relicto. Accidit autē,
vt Sacerdos quidam deſcenderet eadem via, & viſo illo præteriit.
Similiter & leuita. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit
fecus eum, & videns eum, miſericordia motus eſt, & appropians,
alligauit vulnera eius, infundens oleum, & vinum, & imponens il-
lum in iumentum ſuum, duxit in ſtabulum, & curam eius egit, &
altera die protulit duos denarios, & dedit ſtabulario, & ait, curam
illius habe, & quodcumq; ſuper erogaueris, ego cum rediero, red-
dam tibi.

Reſp. Laus tibi Chriſte.

Oratio.

Omnipotens æternæ Deus, qui oliuas creaſti habentes amari-
tudinem in radice; fortitudinem in ligno; pulchritudinem
in folijs; latitudinem in ramis; durationem in longitudine; celfi-
tudinem in erectione, & plenitudinem in fructificatione ex quibus
ad condimentum vniuerſi, liquorem ſuauiſſimum emanare feciſti,
quo Iacob titulum lapideum in Bethel vnxit ad conſecrationem
Sacerdotum; & in ſacroſanctis Sacramentis oleo vti iuſiſti, ſuper
Reges fundi, & eo infirmos vngi ordinaiſti, tabernaculumq; & al-
tare cum omnibus vasis eorum, vt eſſent Sancta Sanctorum, conſe-
crari: ſacrificia, & primitias oleo conſperſas offerri, præcepſti, ſic
Domine, per hæc, & alia mirabilia, quæ in ſancto oleo operatus
eſ, dignare hoc oleum ꝑ benedicere ꝑ ſanctificare ꝑ & conſecrare;
vt quicumq; ex eo biberit, vel ſe vnixerit, vnctus ſit dolore peniten-
tiæ, ſoliditate conſcientiæ, ſanctarum virtutum diuerſitate, chari-
tatis amplitudine, perſeuerantia in omni bono opere, æternorum
contemplatione; & æternæ conſecutione, & ab eo eradicantr om-
nes facturæ, maleficia, incantationes, phantaſmata, tumores, do-
lores, & ligationes quomodolibet contra creaturas tuas factæ. Sit
omnium operum Satanæ, & miniſtrorum eius deſtructio expulſio,
& exterminatio. Et ſicut oleum benedixiſti, & per Samuelem,
Saulem, & Dauid in Reges, & prophetas vnxiſti; per Moylem, Aa-
ron, in Sacerdotem, per Sadoch Salomonem, per vnum de filijs
prophetarum, Iehu; per Eliſeū Reges ſuper Syriam, & Iſrael, &
prophetam pro ſe oleo vnxiſti ſancto; Sic in nomine ſancto tuo,
hoc

hoc oleum benedico † sanctifico † & consecro † & omnibus benedictionibus Dei repleo, & sit benedictum † sanctificatum † & consecratum † creaturis a diabolo vexatis in unctionem, usum, & potum trado, ad extirpandum, & eradicandum omne nequas diaboli. Sit omnium operum satanae destructio, & exterminatio. & quisquis hoc oleo usus fuerit, non possit in eo diabolus latitare, imo se manifestare urgeatur. Hoc oleum benedico † sanctifico † & consecro † ad restituendum obsessis visum, auditum, loquellam, & gressum: febricitantibus valetudinem: aegrotantibus sanitatem: ad extinguendum venena, tumores, & dolores: ad comprimendum noxia: ad depellendum aduersa: ad restituendum Coniugum amorem, & odium expellendum, & quisquis ex eo usus fuerit, ab omni pariter langore anxio, & ab omni infirmitate sanetur: a cunctis operationibus, & insidijs inimici liberetur: a morsu antiqui serpentis nunquam laedatur, & cuncta aduersitates separentur a plasmate tuo, sanguine filij tui redempto. Sit Oleum Iudith: sit oleum gaudij: oleum exultationis praecipue participibus tuis in visceribus creaturarum Dei: oleum misericordiae in ossibus eorum: oleum fructificationis fidei, charitatis, & pacis. Multiplica benedictiones † tuas aeternae Deus super hoc oleum, sicut stellas caeli, & super arenam, quae est in littore maris. Quia ego, per eum, cuius nomen est oleum effusum, benedico † sanctifico † & consecro †. Fundat petra riuos olei sacri super vexatos a diabolo, & unget eos Deus, oleo laetitiae in habitaculis iustorum, & proficiat in salutem sempiternam. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui unxit mundum oleo misericordiae suae. Amen.

Oratio.

Omnipotens aeternae Deus, qui per potentiam tuam cuncta creasti, & per mirabilem bonitatem curationem morborum oleo dedisti: sic misericordiam tuam, & virtutem super hoc oleum inuocamus, ut benedicendo † benedicas, sanctificando † sanctifices, & consecrando † consecres; quatenus, quicumque hoc oleo usus fuerit, benedictionis tuae gratia † opulenta repleantur corda, viscera, capita, & cuncta membra, per gratiam spiritus sancti a turpitudine callidi hostis purificentur & sanctificentur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Aspergatur aqua benedicta.

Vngantur, aures, oculi, nares, pulsus, capitis, & manuum infirmi, labia caeteraque partes vexatae, dum honeste fieri possit, & ungeto dicat.

Extin-

Extinguatur in te N. creatura Dei omnis virtus diaboli, & per hoc signum crucis, quod tibi dō, absoluo te ab omnibus maleficijs, incantationibus, ligationibus, signaturis, facturis, doloribus, passionibus, & vexationibus, quemodocunque arte diabolica tibi factis, & per istam sanctam vnctionem det tibi Dominus corpori, sanitatem, & animæ benedictionem. In nomine Patris † & Filij † & Spiritus Sancti † Amen.

Post vnctionem dicat.

V. Dominum vobis. R. Et cum Spir. &c.

Oratio.

Domine Iesu Christe, qui es salus, & medicina vera, a quo omnis sanitas, qui instituisti, vt languidos olei liquore tangentes vngamus: quæsumus clementiam tuam, vt creaturam hanc tuam diabolica vexatione laborantem sanare digneris. Qui cum patre, & spiritu sancto viuis, & regnas in secula seculorum. Amen.

MODVS CVRANDI FEBRICITANTES.

PRIMA DIE.

Sacerdos superpelliceo, & stola indutus ante Altare, vel alio condecenti loco: dicat.

In nomine Sanctissimæ Trinitatis, Patris † & Filij † & Spiritus Sancti. Amen. Super Aegros manus imponent, & benè habebunt, dicit Dominus.

Deus in adiutorium meum intende. Domine ad adiuuandum me festina. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

Infirmorum propitiator, abiectorum protector, desperandorum Saluator, Deus patris mei, & Deus hæreditatis Israel, Dominator cælorum, & terræ. Creator aquarum, Rex totius creaturæ tuæ, exaudi preces serui tui.

Domine non secundum peccata nostra, quæ fecimus nos, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. Cito anticipent nos misericordie tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.

Oratio.

Omnipotens sempiternæ Deus salus eterna credentium, exaudi nos pro infirmo famulo tuo N. pro quo misericordie tuæ imploramus auxilium: vt reddita sibi sanitate gratiarum, tibi in Ecclesia tua refferat actiones. Per Dominum &c.

Lesio

Lectio Hieremie Prophete. Cap. 24.

In diebus illis. Accesserunt omnes principes bellatorum, dixeruntq; ad Hieremiam prophetam. Ora pro nobis ad Dominum Deum tuum. Et factum est verbum Domini ad Hieremiam. Vocauitq; Iohanian filium Careæ, & omnes principes bellatorum, & uniuersum populum à minimo vsq; ad magnum, & dixit ad eos. **H**æc dicit Dominus Deus Israel, ad quem misistis me, ut prosternerem præces vestras in conspectu eius. Si quiescentes manseritis in terra hac, ædificabo vos, & non destruam: plantabo, & non euellam. Jam enim placatus sum super malo, quod feci vobis. Nolite timere à facie Regis Babylonis, quem vos pauidi formidatis: Nolite metuere eum dicit Dominus, quia vobiscum sum ego, vt saluos vos faciam, & eruam de manu eius. Et dabo vobis misericordias, & miserebor vestri, & habitare vos faciam in terra vestra. Dicit Dominus omnipotens, Resp. Deo gratia.

Tues Deus, qui facis mirabilia solus: ego autem cantabo fortitudinem tuam, & exaltabo manẽ misericordiam tuam. Adiuua nos Deus salutans noster, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos, & propitiuS esto peccatis nostris, propter nomen tuum.

Oratio.

Deus, qui non mortem, sed pœnitentiam desideras peccatorum, populum tuum ad te reuertentem propitiuS respice, vt dum tibi deuotus existit, iracundiæ tuæ flagella ab eo amoueas. Per Dominum &c.

Lectio l'ri Regum.

2. Regum 24.

In diebus illis. Immisit Dominus pestilentiam in Israel de mane, vsq; ad tempus constitutũ, & mortui sunt ex populo à Dan, vsq; Bersabee septuaginta millia virorum. Cumq; extendisset manum suam Angelus Domini super Hierusalem, vt disperderet eam; misertus est Dominus super afflictionem populi sui, & ait Angelo percutienti. Sufficit nunc. Contine manum tuam. Erat autem Angelus Domini iuxta arcam Areuna Iebusei. Dixitque Dauid ad Dominum, cum vidisset Angelum cadentem populum. Ego sum, qui peccaui; ego, qui inique egi: isti, qui oues sunt, quid fecerunt? Vertatur obsecro manus tua contra me, & contra domũ patris mei. Venit autem Gad propheta ad Dauid in die illa, & dixit ei. Ascende, & constitue altare Domino in area Areuna Iebusei. Et ascendit Dauid iuxta sermonem Gad, quem præceperat ei Dominus. Et propitiatus est Dominus terrẽ, & cohibita est plaga ab Israel. Resp. Deo gratias.

Misit verbum suum, & sanauit eos, & eripuit eos de morte eorũ.

Ccc

Miserere

Miserere mei Domine quoniam infirmus sum, sana me Domine; quoniam conturbata sunt ossa mea, & anima mea turbata est valde, sed tu Domine succurre ei.

Oratio.

Respice Domine famulum tuum. N. in infirmitate corporis sui laborantem, & animam refoue, quam creasti, vt castigacionibus emendatus, cōtinuo se sentiat tua medicina sanari. Per Dominum nostrum &c. V. Dominus vobiscum. Resp. Et cum Spiritu tuo.

LECTIO SANCTI EUANGELII SECUNDUM MATTHEUM.

In illo tempore. Cum introisset Iesus Capharnaum, accessit ad eum Centurio rogans eum, & dicens. Domine puer meus iacet in domo paralyticus, & male torquetur, & ait illi Iesus. Ego veniam, & curabo eum, & respondens Centurio, ait, Domine non sum dignus, vt in tres sub tectum meum, sed tantum dic, verbo, & sanabitur puer meus, nam & ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites, & dico huic, vade, & vadit. Et alio, veni, & venit. Et seruo meo, fac hoc, & facit. Audiens autem Iesus miratus est, & sequentibus se dixit. Amen, dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis; quod multi ab oriente, & occidente venient, & recumbent cum Abraam, Isaac, & Iacob in Regno cœlorum, filij autem Regni eiicientur in tenebras exteriores, ibi erit fletus, & stridor dentium, & dixit Iesus Centurioni. Vade, & sicut credidisti fiat tibi; Et sanatus est puer in illa hora. Resp. Laus tibi Christe.

Respice Domine ad fragilitatem generis humani, & require vulnera, quæ curasti, quia, quantum circa nos pietatem impendetis, amplius, quibus miseraris inuenies: extende quesumus medicas manus, & quod infirmum est cura, quod dubium est repara, quod integrum fide perseverante conserua.

Oratio.

Ineffabilem misericordiam tuam Domine nobis clementer ostende, vt simul nos, & a peccatis omnibus exuas, & a pœnis, quas pro his meremur eripias. Per Dominum nostrum Iesum Christum.

Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Vers. Benedicamus Domino. Resp. Deo gratias.

Pax, & benedictio Dei omnipotentis Patris, & filij, & Spiritus Sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

S E C V N D A D I E .

In nomine Sanctissimæ Trinitatis Patris, & filij, & Spiritus Sancti . Amen .

Salus populi . Ego sum dicit Dominus; de quacunq; tribulatione clamauerint ad me, exaudiam eos, & ero illorum Dominus in perpetuum .

Deus in adiutorium meum intende . Domine ad adiuuandum me festina . Gloria patri, & filio, et Spiritui Sancto . Sicut erat in principio, et nunc, et semper etc .

Per eum, qui peccata nostra portauit in corpore suo, cuius vulnere plagarum sanati sumus, cuius tactu vis febrium mox recessit, cuius sermone confestim surdus audiuit, cuius iussu mutus fieri non distulit, claudus cucurrit, cæcus vidit, ægrotus præualuit, surrexit de sepulcro quatridentanus . Per ipsum ergo te Pater piissime postulamus, vt peccantibus nobis veniam, et languenti fratri nostro conferas salutem, et veram medicinam .

Si ambulauero in medio tribulationis viuificabis me Domine; et super iram inimicorum meorum extends manum tuam, et saluum me fecit dextera tua .

Oratio .

Deus, sub cuius nitibus vitæ nostræ momenta decurrunt; suscipe preces famuli tui, pro quo misericordiam tuam egro-ranti imploramus; vt de cuius periculo metuimus, de eius salute lætemur . Per Dominum etc .

Lectio Hieremiæ Prophete .

Cap. 14 .

Si iniquitates nostræ contenderint contra nos Domine fac pro-pter nomen tuum, quoniam multæ sunt auersiones nostræ . Ti-bi peccauimus expectatio Israel, Saluator eius in tempore tribu-lationis . Tu autem in nobis es Domine, et nomen tuum inuoca-tum est super nos, ne derelinquas nos Domine Deus noster . Resp. Deo gratias .

Fac mecum Domine signum in bonum, vt videant, qui oderunt me, et confundantur, quoniam tu Domine adiuuisti me, et conso-latus es me . In Deo sperauit, cor meum, et adiutus sum, et re-floruit caro mea, et ex voluntate mea cōfitebor, illi; Domine Deus ne fileas, et ne discedas à me .

Oratio .

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxiliij tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem, vt ope

Ccc 2 miseri-

miseri cordiæ tuæ adiutus Ecclesiæ tuæ sanctæ incolumis representari mereatur. Per Dominum etc.

Lectio Epistolæ B. Iacobi Apostoli. cap. 5.

Fratres, Tristatur aliquis vestrum? Oret. Aequo animo est? Confessetur. Infirmatur quis in vobis? inducat presbiteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini; et oratio fidei saluabit infirmum, et alleuiabit eum Dominus, etsi in peccatis fuerit, dimittentur ei. Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, et orate pro inuicem, vt saluemini. Resp. Deo gratias.

Illumina faciem tuam super seruum tuum, et saluum me fac in tua misericordia Domine non confundan quoniam inuocaui te. Non est aliud refugium nisi in te sperare. Christe, precibus sanctorum tuorum libera nos Domine.

Oratio.

Protector noster aspice Deus, vt qui malorum nostrorum pondere preminur, percepta misericordia tua, libera tibi, mente famulemur. Per Dominum etc. Vers. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Lectio Sancti Euangelij secundum Lucam.

In illo tempore: Surgens Iesus de synagoga introiuit in domum Symonis. Socrus autem Symonis tenebatur magnis febribus, et rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febrim, et dimisit illam; et continuo surgens, ministrabat illis. Cum scilicet autem occidisset omnes, qui habebant infirmos varijs langoribus ducebant illos ad Iesum. At ille singulis manus imponens curabat eos. Laus tibi Christe.

Clamaui ad Dominum, et exaudiuit me, et non despexit orationem meam, propitiare Domine iniquitatibus nostris, et redime de interitu vitam nostram. Tribulationes cordis mei dilatatae sunt, de necessitatibus meis eripe me Domine. Intellige clamorem meum intende voci orationis meae, rex meus, et Deus meus.

Oratio.

Inuocamus clementiam tuam omnipotens æterna Deus, qui quos diligis corripis, et quos corripis pie ad emendationem coerces. Te inuocamus Domine, vt medellam tuam conferre digneris in anima famuli tui, qui corpore atteritur, membrorum patitur debilitatem, vt mente proficiat. Da ergo ei Domine gratiam tuam, qui per Sanctos Apostolos, et Martyres tuos diuersa sanitarum dona largiri dignatus es. Ideo intentis precibus deprecamur, vt famulo tuo, qui febrium quassatione fatigatur, intercedentibus sanctis tuis clementer subuenias, et ad sanitatem pristinam

nam eum reuocare digneris. Per Dominum etc.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum Spiritu tuo.

Verf. Benedicamus Domino. Resp. Deo gratias.

Pax, & benedictio Dei omnipotentis Patris, & filij, & spiritus sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

TERTIA DIE.

IN nomine Sanctissimæ Trinitatis Patris, & filij, & spiritus sancti. Amen.

Nederelinquas me Domine, Deus meus ne discedas à me, intède in adiutorium meum Domine virtus salutis meæ.

Deus in adiutorium meum intende. Domine ad adiuuandum me festina Gloria patri, & filio &c.

Saluum fac seruum tuum Deus meus sperate in te, auribus percipe Domine orationem meam. Domine ne longe facias auxilium tuum à me, ad defensionem meam aspice. Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum sana me Domine.

Oratio.

Domine Sanctæ Pater omnipotens æternæ Deus, qui fragilitatem conditionis nostræ, infusa virtutis tuæ dignatione confirmas; vt salutaribus remedijs pietatis tuæ corpora nostra, & membra vegetentur: quæsumus super famulum tuum propitiatus intende, vt omni necessitate corporeæ infirmitatis, exclusa, gratia in eo pristinæ sanitatis perfecta reparetur. Per Dominum nostrum &c.

Lectio Isaiæ Propheta. Cap. 38.

IN diebus illis. Aegrotauit Ezechias vsq; ad mortem, & introiit ad eum Isaias, filius Amos propheta, & dixit ei. Hæc dicit Dominus. Dispose domui tuæ, quia morieris tu, & non viues. Et conuertit Ezechias faciem suam ad parietem, & orauit ad Dominum, & dixit. Obsecro Domine, memento quæso quomodo ambulauerim coram te in veritate, & in corde perfecto, & quod bonum est in oculis tuis fecerim. Et fleuit Ezechias fletu magno. Et factum est verbum Domini ad Isaiam dicens. Vade, & dic Ezechia. Hæc dicit Dominus Deus David patris tui. Audiui orationem tuam, & vidi lachrymas tuas. Ecce, ego adijciam super dies tuos quindecim annos, & de manu Regis Assyriorum eruam te, & Ciuitatem istam, & protegam eam. Ait Dominus omnipotens. Resp. Deo gratias.

Iacta cogitatum tuum in Domino, & ipse te enutriet. Domine viuifica

viuifica me secundum eloquium tuum, vt sciam testimonia tua. In te speraui Domine, dixi, tu es Deus meus, in manibus tuis tempora mea.

Oratio

DEus, qui famulum tuum ideo corporaliter verberas, vt mente proficiat; patenter ostendis, quod sit pietatis tuæ præclara saluatio, dum præstas, vt operetur nobis etiam ipsa infirmitas medicinam. Per Dominum &c.

Lectio Ezechielis prophetae. Cap. 18.

HÆc dicit Dominus Deus. Si impius egerit pœnitentiam, ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit vniuersa præcepta mea, & fecerit iudicium, & iustitiam; vita viuet, & non morietur: omnium iniquitatum eius, quas operatus est, nõ recordabor. In iustitia sua, quam operatus est viuet. Nunquid voluntatis meæ est mors impij dicit Dominus Deus, & non vt conuertatur a vijs suis, & viuat? Cum auerterit se impius ab impietate sua, quam operatus est, & fecerit iudicium, & iustitiam, ipse animam suam viuificabit: vita viuet, & non morietur, ait Dominus omnipotens. Resp. Deo gratias.

Benedic anima mea Domino, & nõ obliuisci omnes retributiones eius, & renouabitur sicut aquilæ iuuentus tua.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum spiritu tuo.

Lectio Sancti Euangelij secundum Ioannem.

IN illo tempore. Erat dies festus iudeorum, & ascendit Iesus Hierosolimam. Est autem Hierosolimis probatica piscina quæ cognominatur hebraice, Bethesda, quinq; porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, & aridorum expectantium aque motum. Angelus autem Domini secundum tempus descendebat in piscinam, & mouebatur aqua, & qui prior descendisset in piscinam post motionem aque sanus fiebat a quacunq; detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta, & octo annos habens in infirmitate sua; Hunc cum vidisset Iesus iacentem, & cognouisset, quia iam multum tempus haberet, dixit ei. Vis sanus fieri? Respondit ei languidus. Domine hominem non habeo, vt cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam; dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus. Surge, tolle grabatum tuum, & ambula, & statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat.

Laus tibi Christe.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum; sana me Domine,

ne, quoniam conturbata sunt ossa mea, & anima mea turbata est valde, sed tu Domine succurre ei.

Oratio.

Omnipotens sempiternus Deus, qui facturæ tuæ pio semper dominaris affectu; inclina aurem tuam supplicationibus nostris, & famulum tuum ex aduersa valetudine corporis laborantem placatus respice, & visita cum in salutari tuo; & cœlestis gratiæ præsta medicinam. Exaudi nos misericors Deus, & mentibus nostris gratiæ tuæ lumen ostende. Per Dominum &c.

Verf. Dominus vobiscum. Resp. Et cum Spiritu tuo.

Verf. Benedicamus Domino. Resp. Deo gratias.

Pax, & Benedictio Dei omnipotentis. Patris, & Filij, & Spiritus Sancti descendat super te, & maneat semper. Amen.

F I N I S.

1624. Die 3. Februarij.

Imprimatur.

Fr. Franciscus Carenus Lector Theol. Vic. Sanctæ Inquisitionis Mediol.

Fr. Al. Bariola Augustinianus, Consultor S. Offitij pro Illustriss. D. Card. Archiep.

Vidit Saccus pro Excellentiss. Senatu.

1933

2 1 1 7

1933

L.F.M. '33